

בנק מזרחי טפחות
דין וחשבון שנתי

2019

תוכן העניינים הראשי

5	דבר יושב ראש הדירקטוריון
7	דוח הדירקטוריון וההנהלה
13	סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה
25	הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי
60	סקירת הסיכונים
90	מדיניות ואומדנים חשובנאיים קריטיים
93	בקורות ונהלים
94	הצהרות לגבי גילוי בדוחות הכספיים
96	דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דוח כספי
97	חוות דעת רואה החשבון המבקר
99	דוחות כספיים
259	ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו
297	נספחים לדוחות השנתיים
311	מילון ואינדקס מונחים שנכללו בדוחות השנתיים

הבנק קיבל את אישור המפקחת על הבנקים לפרסם את הדוחות הכספיים השנתיים על בסיס מאוחד בלבד. בביאור 36 לדוחות הכספיים נכללת תמצית הדוחות של הבנק בלבד. חוברת הכוללת את נתוני הבנק תימסר לכל דורש, או באתר האינטרנט של הבנק: www.mizrachi-tefahot.co.il << אודות הבנק >> קשרי משקיעים >> מידע כספי

דבר יושב ראש הדירקטוריון

בשם דירקטוריון הבנק אני מתכבד להציג בפניכם את הדוחות הכספיים של מזרחי-טפחות לשנת 2019.

מדובר בתוצאות שיא המשקפות המשך צמיחה גם אל מול הישגי הבנק בשנת 2018 וגם בראיה רב-שנתית. ההכנסות טיפסו לסכום של למעלה מ-7.3 מיליארד ₪ והרווח הנקי הגיע לשיא של 1,842 מיליון ₪ - עליה של 52.7% לעומת הרווח המדווח בשנת 2018. בחמש השנים האחרונות נרשם גידול שנתי ממוצע של 6.8% באשראי לציבור, 6.7% בפיקדונות הציבור ו-8.2% בהון העצמי של הבנק.

מנתוני הדוחות הכספיים לשנת 2019 עולה, כי הבנק הצליח להקדים את הגעתו ליעדי התוכנית האסטרטגית לשנים 2017-2021, שנתיים לפני סיומה. כך, בין השאר, התשוואה להון בשנת 2019 עמדה על 11.9% לעומת יעד של 11.5% בסוף שנת 2021; יחס היעילות ב-2019 הגיע ל-54.6% אל מול יעד אסטרטגי של 55%; נתח השוק בישראל של קבוצת מזרחי-טפחות באשראי לציבור (נכון לסוף ספטמבר 2019) עמד על 20.1% בהשוואה ליעד אסטרטגי של 20.0% וחלקה של הקבוצה בפיקדונות הציבור הגיע ל-17.6% בהשוואה ליעד של 17.5% בסוף שנת 2021. כל זאת, על רקע סביבה מאקרו-כלכלית מאתגרת ושיעורי ריבית ואינפלציה נמוכים מהנחות הבסיס של התוכנית האסטרטגית, במועד שבו הושקה. כיוון שכך, הנחה הדירקטוריון את ההנהלה לגבש תוכנית אסטרטגית חדשה, שתתווה את נתיב ההתפתחות של הבנק עד לשנת 2025, ולהביאה לדין ואישור במהלך הרבעון השלישי של 2020.

שוק המשכנתאות בשנת 2019 התאפיין בפעילות מוגברת ובסכום שיא של הלוואות לדיור - למעלה מ-67 מיליארד ₪. הבנק המשיך לשמור על מעמדו המוביל בשוק המשכנתאות הן במונחי נתח שוק - עם כשליש מהביצועים, והן במונחים תדמיתיים, וזאת הודות למומחיות ולניסיון העשיר של בנקאי המשכנתאות של הבנק. כל זה נעשה תוך הקפדה על מאפייני סיכון נמוכים של התיק, הן בשיעור המימון בהלוואה והן בשיעור ההחזר ביחס להכנסת הלווה.

נאמנים לתפיסת השירות הייחודית שלנו, המעמידה במרכז מערכת היחסים עם הלקוח את הבנקאי האישי בסניף, המשיך הבנק לפעול להרחבת הפריסה הסינפית שלו, על מנת להדק את הקשר בין הלקוחות לבנקאים האישיים שלהם. זאת בניגוד למגמה הרווחת במערכת הבנקאית בשנים האחרונות, של סגירת סניפים והקטנת כוח האדם מטה השירות. בשנת 2019 נפתחו חמישה סניפים חדשים, וכיום מפעילה קבוצת מזרחי-טפחות, כולל בנק יהב, 198 סניפים בכל רחבי הארץ.

מודל הפעולה ההיברידי, המשלב בין בנקאי אישי ואנושי ומעטפת של ערוצים דיגיטליים מתקדמים, מוכיח את עצמו מול לקוחות חדשים וקיימים כאחד. גם בשנת 2019, הצטרפו לבנק אלפי לקוחות חדשים, פרטיים ועסקיים, המבקשים ליהנות מהשירותים הייחודיים שלנו. במקביל, פרסם בנק ישראל את תוצאותיהם של שני סקרים שביצע במהלך השנה בקרב לקוחות משקי בית ועסקים קטנים, ומהם עלה כי מזרחי-טפחות זוכה לשיעורי שביעות הרצון הגבוהים ביותר במערכת הבנקאית.

לצד שימת דגש על הפן האנושי בשירות הבנקאי ממשיך הבנק להשקיע בפתרונות טכנולוגיים שיש בהם ערך ממשי ללקוחותיו. מזרחי-טפחות הוא הבנק הגדול הראשון בישראל שהחל בפריקט החלפת מערכות הליבה, ובימים אלה פועל להטמעתן של שתי מערכות חדשות: מערכת ליבה לשוק ההון ומערכת לניהול קשרי לקוחות (CRM). בסופו של תהליך יהיו ברשותנו מערכות בנקאיות מתקדמות ומשוכללות, שבאמצעותן ניתן יהיה להציע לקהל הלקוחותינו את השירותים החדשניים ביותר.

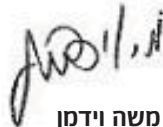
כארגון עסקי הנשען בפעילותו ובהישגיו על הקהילה שבתוכה הוא פועל, רואה עצמו הבנק מחויב לגלות מעורבות בקהילה ולתמוך באוכלוסיות בעלות צרכים מיוחדים. סניפי הבנק יחידות המטה שלו מקיימים לאורך כל השנה פעילויות התנדבותיות בגופים חברתיים ומוסדות שונים, הפועלים למען ילדים ובני נוער הנמצאים בחסך ובמצוקה. בנוסף, מקיים הבנק מגוון מיזמים לטובת אוכלוסיות נזקקות. פעילויות אלו נעשות תוך מעורבות של עובדי הבנק, בני משפחותיהם ולעיתים אף לקוחות הבנק.

כמו כן, מפעיל הבנק מזה מספר שנים את פרויקט "נפגשים במזרחי-טפחות". במסגרת זו, מוזמן הקהל הרחב להגיע לסניפי הבנק בשעות הערב, וליהנות מפעילויות העשרה מגוונות וממפגשים עם יועצים ומומחים בנושאים שונים. ההשתתפות בפעילויות אלו אינה כרוכה בתשלום והן פתוחות גם למי שאינם נמנים עם לקוחות הבנק.

הבנק ממשיך להקפיד על התנהלות שקופה והוגנת מול לקוחותיו וכלל מחזיקי העניין שלו, על בסיס סולם הערכים והקוד האתי שהבנק חרט על דגלו, כחלק מהותי מהתרבות הארגונית שלנו.

בהזדמנות זו אני מבקש להודות בשמי ובשם כל חברי הדירקטוריון, למנכ"ל הבנק אלדד פרשר, שהודיע על כוונתו לפרוש מתפקידו בחודשים הקרובים, לאחר כשבע שנים כמנהל הכללי. אלדד פרשר הוביל את מזרחי-טפחות, יחד עם אלפי המנהלים והעובדים המעולים שלנו, לשורה של הישגים יוצאי דופן, תוך יישום אסטרטגיית שירות מבודלת ויצירת זהות ייחודית לבנק. תודה מיוחדת גם לעובדים ולמנהלים המסורים שלנו על השקעה ומאמץ בלתי נדלים ולכלל מחזיקי העניין על האמון הרב שהם נותנים בנו.

בברכה,

משה ידון

יושב ראש הדירקטוריון

מזרחי-טפחות

בנק מזרחי טפחות
דוח הדירקטוריון וההנהלה

2019

תוכן העניינים

פתח דבר

סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה

מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים של קבוצת הבנק

קבוצת הבנק ותחומי פעילותה

סיכונים עיקריים

יעדים ואסטרטגיה עסקית

התפתחויות במבנה ההון

התפתחויות במקורות המימון

התפתחויות משמעותיות בניהול הפעילות העסקית

התפתחויות משמעותיות בתחום המשאב האנושי והמינהל

התפתחויות משמעותיות במערך טכנולוגיית המידע

התפתחויות בפריסה הגיאוגרפית הבינלאומית

נושאים נוספים

הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי

מגמות, תופעות התפתחויות ושינויים מהותיים

אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק

הסביבה הכללית והשפעת גורמים חיצוניים על קבוצת הבנק

אירועי סיכון

דוחות רואי החשבון המבקרים

אירועים לאחר תאריך הדוחות הכספיים

שינויים במדיניות חשבונאית קריטית ובאומדנים חשבונאיים קריטיים

התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח הכולל האחר

ניתוח ההתפתחות בהכנסות, בהוצאות וברווח הכולל האחר

ניתוח המבנה של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון

נכסים והתחייבויות

הון, הלימות הון ומינוף

דיבידנד

פעילות חוץ מאזנית אחרת

תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות פיקוחיים

מגזרי פעילות פיקוחיים

חברות מוחזקות עיקריות

סקירת הסיכונים

תיאור כללי של הסיכונים ואופן ניהולם

הערכת גורמי הסיכון

סיכון אשראי

התפתחות בסיכון אשראי בעייתי

סיכון שוק וריבית

סיכון נדילות ומימון

סיכון תפעולי

סיכונים אחרים

סיכון ציות ורגולציה

סיכון חוצה גבולות

סיכון הלבנת הון ומימון טרור

סיכון מוניטין

סיכון אסטרטגי-עסקי

סיכונים סביבתיים

מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים

בקריות ונהלים

12
13
13
17
18
19
20
20
21
23
24
24
24
25
25
25
25
27
28
28
28
29
29
35
35
41
44
45
46
46
58
60
60
62
63
66
80
85
86
88
88
89
89
89
90
90
90
93

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2019

רשימת טבלאות (לוחות) הנכללים במסגרת דוח הדירקטוריון והנהלה

13	דוח רווח והפסד - סעיפים עיקריים
15	מאזן - סעיפים עיקריים
16	יחסים פיננסיים עיקריים
17	חלקה היחסי של קבוצת הבנק מתוך חמש הקבוצות הגדולות
26	שערי החליפין היציגים ושיעור השינוי
26	השינויים במדדי המניות העיקריים בישראל
27	השינויים במדדי איגרות החוב העיקריים בישראל
27	השינויים במדדי המניות העיקריים בעולם
29	ניתוח התפתחות הכנסות המימון מפעילות שוטפת
30	פירוט סך הכנסות המימון לפי מגזרי פעילות
31	היתרות הממוצעות של הנכסים נושאי הריבית המיוחסים לפעילות בישראל, במגזרי ההצמדה השונים
31	פערי הריבית (ההפרש בין שיעור הכנסות הריבית על הנכסים ובין שיעור הוצאות הריבית על ההתחייבויות) (ההפרש בין שיעור הכנסות הריבית על הנכסים ובין שיעור הוצאות הריבית על ההתחייבויות) על בסיס יתרות ממוצעות, המיוחסים לפעילות בישראל, במגזרי ההצמדה השונים
31	פירוט התפתחות ההוצאות בגין הפסדי אשראי
32	פירוט ההוצאות בגין הפסדי אשראי לפי מגזרי פעילות פיקוחיים בקבוצה
33	נתוני Cost Income Ratio
34	התפתחות תשואת רווחי הקבוצה על ההון, יחס הון עצמי רובד 1, לרכיבי סיכון, יחס כיסוי הנזילות, ויחס המינוף בתום הרבעון
34	נתוני הרווח והדיבידנד למניה
35	ההתפתחות בסעיפי המאזן העיקריים של קבוצת הבנק
35	נתונים על היקפי האשראי לציבור, נטו, לפי בסיסי הצמדה
35	נתונים על היקפי האשראי לציבור, נטו, לפי מגזרי פעילות פיקוחיים
36	פירוט של סיכון אשראי בעייתי ונכסים שאינם מבצעים לפני הפרשה להפסדי אשראי בהתאם להוראות למדידה
36	וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי
36	התפתחות התפלגות סיכון האשראי בקבוצה לפי גודל לווה
36	סיכון האשראי בענפי משק עיקריים בגין פעילות לווים בארץ
37	ההתפתחות בסעיפים חוץ מאזניים עיקריים של קבוצת הבנק
37	התפלגות ניירות הערך של הקבוצה לפי התיקים השונים
38	התפלגות תיק ניירות הערך של הקבוצה לפי מגזרי הצמדה
38	התפלגות תיק ניירות הערך של הקבוצה לפי סוגי מנפיקים
39	הוצאות בגין מערך טכנולוגיית המידע, כפי שנכללו בדוח רווח והפסד
39	תוספות לנכסים בגין מערך טכנולוגיית המידע, שלא נזקפו כהוצאה
39	יתרת נכסים בגין מערך טכנולוגיית המידע
40	התפלגות פיקדונות הציבור לפי מגזרי הצמדה
40	נתונים על התפלגות פיקדונות הציבור לפי מגזרי פעילות פיקוחיים
40	התפתחות התפלגות פיקדונות הציבור בקבוצה לפי גודל מפקיד
41	הרכב ההון העצמי
42	חישוב יחס הלימות הון
42	התפתחות יחס ההון לרכיבי סיכון בקבוצה
43	התפלגות נכסי סיכון ודרישות ההון בגין סיכון אשראי לפי קבוצות חשיפה
43	נכסי הסיכון ודרישות ההון בגין סיכון שוק, סיכון CVA וסיכון תפעולי
43	יחס המינוף של הבנק
44	פרטים בדבר הדיבידנדים שחולקו על ידי הבנק
45	התפתחות ביתרות הנכסים הכספיים החוץ מאזניים המוחזקים בעבור לקוחות קבוצת הבנק, לגביהם מספקת קבוצת הבנק שרותי ניהול, תפעול/או משמורת
46	תמצית התוצאות הכספיות של מגזרי הפעילות הפיקוחיים
48	ניתוח תוצאות הפעילות במגזר משקי הבית
49	ניתוח תוצאות הפעילות במגזר בנקאות פרטית
50	ניתוח תוצאות הפעילות במגזר עסקים זעירים וקטנים
52	ניתוח תוצאות הפעילות במגזר עסקים בינוניים
53	ניתוח תוצאות הפעילות במגזר עסקים גדולים

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2019

54	ניתוח תוצאות הפעילות במגזר גופים מוסדיים
56	ניתוח תוצאות הפעילות במגזר ניהול פיננסי
57	ניתוח תוצאות הפעילות בחוץ לארץ
59	השקעות הבנק במניות
62	מיפוי גורמי הסיכון, פוטנציאל השפעתם על קבוצת הבנק וחברי ההנהלה שמונו כאחראים (Risk Owner) לכל אחד מהם
64	החלוקה הענפית של 6 הלווים הגדולים בקבוצה ליום 31 בדצמבר 2019
65	אשראי למטרת עסקאות הוניות
65	אשראי לחברות ממונפות
66	תמצית נתוני סיכון האשראי הבעייתי הכולל ונכסים שאינם מבצעים לפני הפרשה להפסדי אשראי
66	מדדי סיכון עיקריים הנוגעים לאיכות אשראי
66	ריכוז חובות פגומים בארגון מחדש שבוצעו או כשלו
67	תנועה ביתרת חובות פגומים וחובות פגומים בארגון מחדש
67	ניתוח התנועה ביתרת הפרשה בהפסדי אשראי
68	מדדי סיכון עיקריים הנוגעים להפרשה להפסדי אשראי
68	פרטים על סיכון אשראי לאנשים פרטיים - יתרות ומאפייני סיכון שונים
69	פילוח לפי גודל חבות הלווה
69	התפלגות אשראי מאזני לפי גובה ההכנסה הקבועה
69	התפלגות אשראי מאזני לפי התקופה הנותרת לפירעון
70	סיכון אשראי בעייתי לפני הפרשה להפסדי אשראי
70	שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי לאנשים פרטיים
71	פרטים על סיכון אשראי בענף משק בינוי ונדל"ן בישראל לפי סוג ביטחון הנדל"ן
71	פרטים על סיכון האשראי בענף משק בינוי ונדל"ן בישראל לפי מצב הנכס
72	סיכון אשראי לפי ענפי משק
74	חשיפות עיקריות למדינות זרות - מאוחד
75	נתוני חשיפת הבנק למוסדות פיננסיים זרים
77	היקפי מתן המשכנתאות במגזר משקי הבית
77	פרטים בדבר מאפייני סיכון שונים בתיק ההלוואות לדיוור
79	פרטים על ההפרשה להפסדי אשראי של הלוואות לדיוור שבגינן נעשתה הפרשה מזערית להפסדי אשראי לפי עומק פיגור
83	לפי הנספח להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 314
82	ערך ה-VAR של קבוצת הבנק
82	השפעת תזוזה מקבילה של העקום ב-2% על השווי הכלכלי של התיק הבנקאי במונחי EVE
82	שווי הוגן נטו מותאם של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו
83	השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן נטו מותאם של הבנק וחברות מאוחדות שלו
83	השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על הכנסות ריבית נטו ועל הכנסות מימון שאינן מריבית
84	ניתוח רגישות הון קבוצת הבנק לשינויים בשערי חליפין עיקריים ובמדד המחירים לצרכן
91	ניתוח רגישות סך ההפרשה לזכויות עובדים לשינויים בהנחות העיקריות אשר שימשו בסיס לאומדן האקטוארי, במועד המעבר
268	שכר רואי החשבון המבקרים
269	פירוט תגמולים לנושאי משרה בכירה
272	ריכוז הנתונים בעניין עסקאות בנקאיות שהינן עסקאות עם קבוצת בעלי שליטה
274	מבנה ההחזקות העיקריות של קבוצת מזרחי טפחות
277	נתונים בדבר מספר המועסקים ששכרם דווח כמשכורות והוצאות
283	הכנסות הבנק מביטוח אגב-משכנתא

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2019

פתח דבר

בישיבת הדירקטוריון של בנק מזרחי טפחות בע"מ שהתקיימה ביום 24 בפברואר 2020 (כ"ט בשבט התש"ף), הוחלט לאשר ולפרסם את דוח הדירקטוריון וההנהלה, דוח סיכונים וגילויים פיקוחיים נוספים ואת הדוחות הכספיים המאוחדים של בנק מזרחי טפחות בע"מ והחברות המאוחדות שלו ליום 31 בדצמבר 2019. דוח זה מוגש לאסיפה הכללית של בעלי המניות.

דוח הדירקטוריון וההנהלה, דוח סיכונים וגילויים פיקוחיים נוספים של הבנק, ערוכים בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו. הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים והנחיותיו.

בעיקר הנושאים, הוראות הפיקוח על הבנקים כאמור מבוססות על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית (ראה גם ביאור 1 לדוחות כספיים אלה).

דוח הדירקטוריון וההנהלה והדוחות הכספיים לשנת 2019 ערוכים בהתאם למבנה שקבע הפיקוח על הבנקים. בתום חלק הביאורים לדוחות הכספיים נכלל פרק ממשל תאגדי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו ונספחים לדוחות השנתיים.

מידע נלווה נוסף לדוחות הכספיים נכלל באתר האינטרנט של הבנק:

www.mizrahi-tefahot.co.il << אודות הבנק >> קשרי משקיעים >> מידע כספי

מידע נלווה נוסף זה כולל:

- דוח סיכונים מפורט בהתאם לדרישות הגילוי של הנדבך השלישי של באזל ובהתאם להמלצות נוספות של הועדה ליציבות פיננסית (ה-FSB).
- ביאורים לדוחות הכספיים הכוללים את נתוני הבנק בלבד ("סולו"), לכל דורש.

אתר האינטרנט של הבנק כולל גם מידע פיקוחי נוסף ובו פרטים על מכשירי ההון שהנפיק הבנק, וכן קובץ של הדוחות הכספיים בפורמט XBRL. בהתאם לתקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (התאמת נגישות לשירות), תשע"ג-2013 כולל האתר גם דוחות מונגשים.

מידע צופה פני עתיד

חלק מהמידע המפורט בדוח הדירקטוריון וההנהלה, שאינו מתייחס לעובדות היסטוריות, מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח - 1968 (להלן: "החוק").

תוצאות הבנק בפועל, עשויות להיות שונות מהותית מאלו שנכללו במסגרת המידע צופה פני עתיד, כתוצאה ממספר רב של גורמים, לרבות, בין היתר, כתוצאה משינויים בשוקי ההון בארץ ובעולם, שינויים מאקרו כלכליים, שינויים גיאופוליטיים, שינויי חקיקה ורגולציה ושינויים אחרים שאינם בשליטת הבנק ואשר עשויים להביא לאי התממשות הערכות ו/או לשינוי בתוכניות העסקיות.

מידע צופה פני עתיד מאופיין במילים או בביטויים כגון: "אנו מאמינים", "צפוי", "חזוי", "מעריכים", "מתכוונים", "מתכננים", "מתעתד", "עשוי להשתנות" וביטויים דומים להם, בנוסף לשמות עצם כגון: "תוכנית", "יעדים", "רצון", "צריך", "יכול", "יהיה". ביטויים צופי פני עתיד אלו, כרוכים בסיכונים ובחוסר וודאות משום שהם מבוססים על הערכות הבנק הנוכחיות לגבי אירועים עתידיים, אשר כוללים בין היתר: תחזיות להתפתחות הכלכלית בארץ ובעולם, ובמיוחד למצב הכלכלי במשק, כולל השפעת תנאים מאקרו כלכליים וגיאופוליטיים; צפי לשינויים ולהתפתחויות בשוקי המטבע ובשוקי ההון; תחזיות הקשורות בגורמים שונים נוספים המשפיעים על החשיפה לסיכונים פיננסיים; תחזיות לשינויים באיתנות הפיננסית של לווים, להעדפות הציבור, לשינויים בחקיקה ובהוראות רשויות פיקוחיות, להתנהגות המתחרים, למצבו התדמיתי של הבנק, להתפתחויות טכנולוגיות ולהתפתחויות בנושאי כח אדם.

המידע המוצג להלן נסמך, בין היתר, על פרסומי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, משרד האוצר, נתוני בנק ישראל, משרד השיכון וגורמים אחרים המפרסמים נתונים והערכות לגבי שוקי ההון בארץ ובעולם ועל תחזיות והערכות לעתיד בנושאים שונים, כאמור לעיל, באופן שקיימת אפשרות שאירועים או התפתחויות, שנחזו כצפויים, לא יתממשו כלל או בחלקם.

סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה

פרק זה מתאר את הבנק, תחומי הפעילות שלו, הביצועים, הסיכונים אליהם הוא חשוף וכן את היעדים והאסטרטגיה שלו.

מידע נספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים של קבוצת הבנק

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר				
2015	2016	2017	2018	2019
במיליוני שקלים חדשים				
3,534	3,778	4,347	4,922	5,340
358	295	136	445	357
1,500	1,567	1,517	1,522	1,609
5,392	5,640	6,000	6,889	7,306
דוח רווח והפסד - סעיפים עיקריים				
הכנסות ריבית, נטו				
הכנסות מימון שאינן מריבית				
עמלות והכנסות אחרות				
סך ההכנסות				
211	200	192	310	364
3,226	3,299	3,611	⁽¹⁾ 4,384	3,988
1,912	2,035	2,271	2,407	2,562
1,955	2,141	2,197	2,195	2,954
761	833	806	922	1,029
1,134	1,266	1,347	⁽¹⁾1,206	1,842
רווח נקי⁽²⁾				

2018								2019							
1 רבעון		2 רבעון		3 רבעון		4 רבעון		1 רבעון		2 רבעון		3 רבעון		4 רבעון	
במיליוני שקלים חדשים															
1,081	1,345	1,236	1,260	1,231	1,543	1,214	1,352								
90	129	105	121	57	89	147	64								
373	375	378	396	409	395	400	405								
1,544	1,849	1,719	1,777	1,697	2,027	1,761	1,821								
דוח רווח והפסד - סעיפים עיקריים															
הכנסות ריבית, נטו															
הכנסות מימון שאינן מריבית															
עמלות והכנסות אחרות															
סך ההכנסות															
82	90	61	77	76	99	70	119								
912	⁽¹⁾ 1,325	936	⁽¹⁾ 1,211	986	1,011	998	993								
569	557	598	683	636	648	650	628								
550	434	722	489	635	917	693	709								
192	212	250	268	213	318	251	247								
343	⁽¹⁾207	454	⁽¹⁾202	404	576	422	440								
רווח נקי⁽²⁾															

הרווח הנקי של הקבוצה הסתכם בשנת 2019 ב-1,842 מיליוני שקלים חדשים, לעומת רווח נקי של 1,206 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד גידול בשיעור של 52.7%. בהשוואה לרווח הנקי ללא חריגים⁽¹⁾ בתקופה המקבילה אשתקד, שהסתכם ב-1,647 מיליוני שקלים חדשים, מגיע הגידול לשיעור של 11.8%.

הרווח הנקי בשנת 2019 מבטא תשואה על ההון בשיעור של 11.9%, לעומת תשואה מדווחת על ההון של 8.5% בשנת 2018 (11.6% ללא חריגים⁽¹⁾).

הרווח הנקי של הקבוצה הסתכם ברבעון הרביעי של שנת 2019 ב-440 מיליוני שקלים חדשים, לעומת רווח נקי של 202 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד גידול בשיעור של 117.8%. בהשוואה לרווח הנקי ללא חריגים⁽¹⁾ ברבעון המקביל אשתקד, שהסתכם ב-378 מיליוני שקלים חדשים, מגיע הגידול לשיעור של 16.4%.

הרווח הנקי ברבעון הרביעי של שנת 2019 מבטא תשואה על ההון, במונחים שנתיים, בשיעור של 11.5%, לעומת תשואה מדווחת על ההון של 5.7% ברבעון המקביל אשתקד (10.7% ללא חריגים⁽¹⁾).

(1) ההוצאות התפעוליות והאחרות כללו בשנת 2018, הפרשה של 546 מיליוני שקלים חדשים בגין חקירת משרד המשפטים בארצות הברית (425 מיליוני שקלים חדשים ברבעון השני של שנת 2018 ו-121 מיליוני שקלים חדשים ברבעון הרביעי של שנת 2018). הרווח הנקי של הבנק, ללא חריגים, כלומר - ללא הפרשות בגין החקירה ובהתחשב בהפרשות למענקים שהיו תואמים את רמת הרווחיות מהפעילות העסקית באותה תקופה והוצאות המס הנגזרות מכך.

(2) בכל מקום בדוח הדירקטוריון בו מוזכר "רווח נקי" או "הון", הכוונה לרווח הנקי ולהון המיוחסים לבעלי מניות הבנק.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2019

להלן הגורמים המרכזיים שהשפיעו על רווחי הקבוצה בשנת 2019 בהשוואה לשנת 2018:

- הכנסות המימון גדלו בשנת 2019 בשיעור של 6.1% בהשוואה לשנת 2018. הגידול בהכנסות המימון הוא תוצאה של המשך הגידול בפעילות השוטפת, שהביא לעלייה של 10.7% בהכנסות מימון נטו מפעילות שוטפת ושל 5.7% בהכנסות מעמלות ומהכנסות אחרות, ומנגד פער של 0.9% במדד הידוע בין שנת 2019 לשנת 2018, שגרע 106 מיליוני שקלים חדשים מהגידול בהכנסות המימון של הבנק. לפרטים ראה ניתוח התפתחות הכנסות המימון מפעילות שוטפת להלן.
- שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי מהאשראי לציבור הגיע בשנת 2019 ל-0.18%, בהשוואה ל-0.16% בשנת 2018. ההוצאות בגין הפסדי אשראי, בשנת 2019, הושפעו מהפרשה פרטנית בגין מספר מצומצם של לווים. לפרטים נוספים בדבר התפתחות ההוצאות בגין הפסדי אשראי ראה להלן.
- גידול בהוצאות התפעוליות והאחרות ללא חריגים⁽¹⁾.
- ההוצאות התפעוליות מפעילות שוטפת בשנת 2019 גדלו בשיעור של 3.9%. ראה השפעות נוספות בכל אחד מרכיבי ההוצאות התפעוליות להלן.

נתוני הרווח הרב-תקופתי מצביעים על:

- עמידה ביעדי התשואה על ההון (11.9% בשנת 2019, לעומת יעד של 11.5% לשנת 2021 על פי התוכנית האסטרטגית) ויחס היעילות (54.6% בשנת 2019, לעומת יעד של 55% לשנת 2021 על פי התוכנית האסטרטגית), שנקבעו בתוכנית האסטרטגית של הבנק.
- קצב גידול שנתי ממוצע בהכנסות, החל משנת 2017, בשיעור של 9.0%, בהשוואה ליעד של גידול שנתי ממוצע בשיעור 8% בתוכנית האסטרטגית של הבנק.
- גידול בשיעור דו ספרתי בהכנסות המימון מפעילות שוטפת.
- צמיחת הכנסות בשיעור גבוה, לעומת גידול מתון בהוצאות (בניטרול הוצאות חריגות בשנת 2018).

(1) ההוצאות התפעוליות והאחרות כללו בשנת 2018, הפרשה של 546 מיליוני שקלים חדשים בגין חקירת משרד המשפטים בארצות הברית (425 מיליוני שקלים חדשים ברבעון השני של שנת 2018 ו-121 מיליוני שקלים חדשים ברבעון הרביעי של שנת 2018). הרווח הנקי של הבנק, ללא חריגים, כלומר - ללא הפרשות בגין החקירה ובהתחשב בהפרשות למענקים שהיו תואמים את רמת הרווחיות מהפעילות העסקית באותה תקופה והוצאות המס הנגזרות מכך.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2019

מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים של קבוצת הבנק - המשך

ליום 31 בדצמבר					
2015	2016	2017	2018	2019	
במיליוני שקלים חדשים					
					מאזן - סעיפים עיקריים
209,158	230,455	239,572	257,873	273,244	סך כל המאזן
159,204	171,341	181,118	194,381	204,708	אשראי לציבור, נטו
30,489	41,725	41,130	45,162	51,672	מזומנים ופיקדונות בבנקים
11,845	10,262	10,133	11,081	10,113	ניירות ערך
1,583	1,585	1,403	1,424	1,457	בניינים וציוד
162,380	178,252	183,573	199,492	210,984	פיקדונות הציבור
23,719	27,034	29,923	30,616	33,460	איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
1,166	1,537	1,125	625	714	פיקדונות מבנקים
11,847	12,714	13,685	14,681	16,033	הון עצמי ⁽¹⁾

נתוני המאזן הרב-תקופתי מצביעים על צמיחה מתמשכת בפעילות הבנק.

הגידול השנתי הממוצע בשנים 2015-2019 הסתכם ב:

6.6%	-	סך כל המאזן
6.8%	-	אשראי לציבור, נטו
6.7%	-	פיקדונות הציבור
8.2%	-	הון עצמי

(1) בכל מקום בדוח הדירקטוריון בו מוזכר "רווח נקי" או "הון", הכוונה לרווח הנקי ולהון המיוחסים לבעלי מניות הבנק.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2019

יחסים פיננסיים עיקריים (באחוזים)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2015	2016	2017	2018	2019	
10.0	10.2	10.2	⁽⁸⁾ 8.5	11.9	מדדי ביצוע עיקריים
0.89	0.97	0.99	⁽⁹⁾ 0.83	1.17	תשואת הרווח הנקי ⁽¹⁾
0.56	0.58	0.57	⁽⁹⁾ 0.49	0.70	תשואת הרווח הנקי לנכסי סיכון ⁽²⁾
102.0	104.0	101.4	102.6	103.1	תשואה לנכסים ממוצעים
9.50	10.10	10.20	10.01	10.14	פיקדונות הציבור לאשראי לציבור, נטו
5.32	5.27	5.48	5.42	5.55	יחס הון עצמי רוברד 1 לרכיבי סיכון
91	117	118	116	121	יחס המינוף ⁽³⁾
2.66	2.56	2.55	2.79	2.76	יחס כיסוי הנזילות (רבעוני) ⁽⁴⁾
59.8	58.5	60.2	⁽⁸⁾ 63.6	54.6	יחס הכנסות ⁽⁵⁾ לנכסים ממוצעים
4.90	5.46	5.80	5.17	7.86	יחס יעילות - הוצאות תפעוליות לסך ההכנסות (Cost Income Ratio) ⁽⁶⁾
					רווח נקי בסיסי למניה (בשקלים חדשים)
0.87	0.83	0.81	0.80	0.82	מדדי איכות אשראי עיקריים
1.14	0.98	1.02	1.23	⁽¹⁰⁾ 1.36	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי מתוך האשראי לציבור
0.13	0.12	0.11	0.16	0.18	שיעור חובות פגומים או חובות בפיגור של 90 ימים או יותר מתוך האשראי לציבור
0.10	0.11	0.09	0.11	0.11	הוצאות בגין הפסדי אשראי לתקופה לסך האשראי לציבור, נטו
46.50	56.35	64.19	63.14	92.00	שיעור מחיקות חשבונאיות נטו מאשראי ממוצע לציבור
37	80	144	⁽¹¹⁾ 106	⁽¹²⁾ 178	נתונים נוספים
5,961	6,103	6,215	6,285	6,373	מחיר מניה (בשקלים חדשים) ליום 31 בדצמבר
1.74	1.72	1.84	1.99	2.02	דיבידנד למניה (באגורות) ⁽⁷⁾
0.70	0.65	0.60	0.60	0.58	מספר עובדים ממוצע בקבוצה
					יחס הכנסות ריבית, נטו לנכסים ממוצעים
					יחס עמלות לנכסים ממוצעים

היחסים הפיננסיים מצביעים כי:

- תשואת הרווח הנקי, ללא חריגים⁽⁸⁾, המוצגת לאורך 5 השנים האחרונות הינה דו ספרתית ובמגמת עלייה.
 - השמירה על רמת הוצאות תפעוליות שוטפות, במקביל לעלייה ברמת ההכנסות, הביאה לשיפור ביחס היעילות בשנת 2019, שהגיע ל-54.6%, בהשוואה ליעד של 55% שנקבע בתוכנית האסטרטגית לשנת 2021.
 - הבנק מנהל ביעילות את עמידתו ביעדי הרגולציה הנדרשים בתחום הלימות הון, כיסוי הנזילות והמינוף.
 - מספר העובדים בבנק גדל בהתאמה לאסטרטגיית הצמיחה של הבנק ולשימת הדגש על הגורם האנושי בשירות הבנקאי.
- סעיפי רווח והפסד, סעיפי המאזן והיחסים הפיננסיים השונים מנותחים באופן מפורט בדוח הדירקטוריון והנהלה לפי העניין, בפרק "הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי", ובפרק "סקירת הסיכונים".

(1) בכל מקום בדוח הדירקטוריון בו מוזכר "רווח נקי" או "הון", הכוונה לרווח הנקי ולהון המיוחסים לבעלי מניות הבנק.
 (2) רווח נקי לסך נכסי הסיכון הממוצעים.
 (3) יחס המינוף (Leverage Ratio) - היחס בין הון רוברד 1 (לפי כללי באזל) לסך החשיפות. יחס זה מחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218.
 (4) יחס כיסוי הנזילות (Liquidity Coverage Ratio) - סך הנכסים הנזילים באיכות גבוהה לתזרים המזומנים היוצא, נטו. יחס זה מחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 221, במסגרת של ממוצעים פשוטים של תצפיות יומיות במשך הרבעון האחרון בתקופה המדווחת.
 (5) הכנסות ריבית, נטו והכנסות שאינן מריבית.
 (6) סך ההוצאות התפעוליות והאחרות לסך כלל ההכנסות התפעוליות והמינוניות לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי.
 (7) שיעור הדיבידנד למניה מחושב לפי סכום הדיבידנד שחולק בפועל בשנה המדווחת.
 (8) תשואת הרווח הנקי על ההון יחס היעילות בשנת 2018 הושפעה מהפרשה של 546 מיליון שקלים חדשים בגין חקירת משרד המשפטים בארצות הברית.
 (9) תשואת הרווח הנקי יחס היעילות של הבנק בשנת 2018, ללא חריגים, כלומר ללא הפרשות בגין החקירה ובהתחשב בהפרשות למענקים שהיו תואמים את רמת הרווחיות מהפעילות העסקית והוצאות המס הנגזרות מכך בשנת 2018, הינו: תשואה על ההון - 11.6%. יחס יעילות - 57.2%.
 (10) התשואה לנכסי סיכון והתשואה לנכסים ממוצעים, בשנת 2018, הושפעה מההפרשה בגין חקירת משרד המשפטים בארצות הברית, כאמור לעיל, קיטון של - 0.30 ו-0.18 נקודות אחוז, בהתאמה.
 (11) כולל גידול הנובע מהפרשה פרטנית בגין מספר מצומצם של לווים.
 (12) לא הוכרז דיבידנד החל מהרבעון השני של שנת 2018 עד וכולל הרבעון הראשון של שנת 2019. לפרטים ראה פרק דיבידנד להלן.
 (13) ברבעון השני של שנת 2019 הוכרז דיבידנד בגין רווחי המחצית הראשונה של שנת 2019. לפרטים ראה פרק דיבידנד להלן.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2019

קבוצת הבנק ותחומי פעילותה

בנק מזרחי טפחות בע"מ (להלן: "הבנק") נמנה עם הבנקים הראשונים שנוסדו בארץ ישראל. הבנק התאגד כחברה ציבורית ביום 6 ביוני 1923, בשם בנק המזרחי בע"מ, והרישיון להתחיל בעסקים ניתן לו ביום 13 במאי 1924. הבנק הוקם ביזמת המרכז העולמי של הסתדרות המזרחי, במטרה לסייע במימון פעולות התיישבות, בנייה, חרושת, מלאכה ומסחר של המתיישבים החדשים בארץ ישראל. בשנת 1969, עם מיזוג עסקי הבנק עם עסקי בנק הפועל המזרחי בע"מ, שונה שמו של הבנק ל"בנק המזרחי המאוחד בע"מ". בשנת 1983, במסגרת הסדר שגובש בין ממשלת ישראל לבין הבנקים, הועברו מניות הבנק לשליטת המדינה באמצעות חברת בטוחות שהוקמה לשם כך. בשנים 1995 ו-1997 הופרט הבנק בשני שלבים, ועבר לשליטת בעלי השליטה הנוכחיים. בעקבות המיזוג בין בנק המזרחי המאוחד בע"מ לבין טפחות בנק משכנתאות לישראל בע"מ (להלן: "טפחות"), שונה ביום 7 בנובמבר 2005 שמו של הבנק הממוזג לשמו הנוכחי, בנק מזרחי טפחות בע"מ.

לפרטים בדבר בעלי השליטה בבנק ראה פרק ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו (בעלי השליטה) בדוחות שנתיים אלה.

קבוצת הבנק פועלת בארץ ובחוץ לארץ. הקבוצה עוסקת בפעילות בנקאית מסחרית (עסקית וקמעונאית), ובפעילות משכנתאות בישראל, באמצעות רשת הכוללת 198 סניפים ומרכזי עסקים ושלוחות בפריסה כלל ארצית. בנוסף, פעילות הלקוחות העסקיים נתמכת על ידי מוקדים עסקיים ועל ידי יחידות מטה מקצועיות בעלות התמחות ענפית. פעילות הבנק בחוץ לארץ מתבצעת באמצעות 3 שלוחות בנקאיות (שני סניפים וחברה בת).

בנוסף לפעילות הבנקאית, עוסקת קבוצת הבנק בפעילויות שונות הקשורות בשוק ההון, לרבות: ייעוץ לפעילות בשוק ההון, הפצה של קרנות נאמנות, ניהול תיקי ניירות ערך עבור לקוחות, ייעוץ פנסיוני, שירותי נאמנות, מתן שירותי רישום ניירות ערך לניירות הרשומים בבורסה בישראל, תפעול קופות גמל, תפעול קרנות נאמנות וביטוח אגב משכנתא. כמו כן, עוסקת קבוצת הבנק בתפעול אשראי ולקחת חלק בעסקאות סינדיקציה.

הבנק נמנה על חמש הקבוצות הבנקאיות הגדולות בישראל. להלן חלקה היחסי של קבוצת הבנק מתוך חמש הקבוצות הגדולות (על פי נתוני דוחות כספיים ליום 30 בספטמבר 2019):

19.6%	אשראי לציבור
17.0%	פיקדונות הציבור ⁽¹⁾
17.1%	סך המאזן
13.5%	הון עצמי

(1) חלקה היחסי של קבוצת הבנק בפיקדונות הציבור, מבין חמש הקבוצות הגדולות, ללא פיקדונות מגופים מוסדיים, ליום 30 בספטמבר 2019 הינו 15.9%, בהשוואה ל-15.5% ביום 31 בדצמבר 2018.

סיכונים עיקריים

להלן הגדרות לסיכונים העיקריים להם נחשף הבנק בפעילותו:

סיכון אשראי - הסיכון שלוהו, או צד נגדי, של הבנק לא יעמוד בהתחייבויותיו כלפי הבנק. סיכוני ריכוזיות אשראי נובעים מחשיפת יתר ללווה / קבוצת לווים ולענפי משק.

סיכון שוק - הסיכון להפסד בפוזיציות מאזניות וחוזי מאזניות הנובע משינוי בשווי ההוגן של מכשירים פיננסיים עקב שינוי בגורמי הסיכון בשוק (שיעורי ריבית, שערי חליפין, מחירי מניות, סחורות ואינפלציה).

סיכון ריבית - הסיכון לרווחי הבנק או ולהון הכלכלי שלו, הנובע בעיקר, מתזוזות בשיעורי הריבית, תזוזות של עקומים שונים שבהם הבנק משתמש לפעילותו העסקית, או מהעובדה ששינוי בריבית יכול לגרום לשינוי במבנה הנכסים וההתחייבויות של הבנק, כתוצאה ממימוש אופציות לפירעון מוקדם, בגין שינוי ברמת הריבית במשק. שינויים בשיעורי הריבית משפיעים על רווחי הבנק (שינוי בהכנסות) ועל שווי נכסיו (שינוי בשווי ההוגן).

סיכון נזילות - הסיכון לרווחי התאגיד הבנקאי וליציבותו הנובע מאי יכולתו לספק את צרכי נזילותו, קרי סיכון הנובע מאי הוודאות לגבי זמינות המקורות, ויכולת מימוש נכסים בזמן קצוב ובמחיר סביר.

סיכון תפעולי - הסיכון להפסד כתוצאה מאי נאותות או מכשל של תהליכים פנימיים, אנשים, מערכות או כתוצאה מאירועים חיצוניים. סיכון זה מובנה בכל המוצרים, הפעילויות, התהליכים והמערכות. מסגרת הטיפול בסיכון התפעולי כוללת גם את סיכון אבטחת מידע והגנת הסייבר, סיכון טכנולוגיית המידע והסיכון המשפטי כמפורט להלן:

סיכון אבטחת מידע והגנת הסייבר - סיכון אבטחת מידע הינו סיכון הנובע מליקויים בהגנה על מערכות המחשב של הבנק והמידע הנכלל בהן. סיכון הגנת הסייבר נובע מאירוע בו מתבצעת תקיפה של מערכות המחשב על ידי או מטעם יריבים חיצוניים או פנימיים לבנק.

סיכון טכנולוגיית המידע - הסיכון לכשל במידע ו/או במערכות המידע והתפעול של הבנק, וכן תמיכה שאינה הולמת ומספקת את השירותים ותהליכים העסקיים הנדרשים על ידי הבנק למימוש יעדיו העסקיים.

סיכון משפטי - סיכון להפסד כתוצאה מחשיפה לקנסות, תביעות משפטיות ו/או צעדי עונשין מהפרות חוזיות ואי הסכמות. הסיכון המשפטי כולל גם סיכונים הנובעים מחשיפה משפטית בשל התנהלות הבנק עם מחזיקי העניין השונים שלו (כגון: לקוחות, ספקים וצדדים שלישיים אחרים).

סיכון ציות ורגולציה - סיכון להטלת סנקציות משפטיות או רגולטוריות, להפסד פיננסי מהותי או לנזק תדמיתי, אשר הבנק עלול לספוג כתוצאה מכך שאינו מקיים את הוראות הציות (כגון: הוראות הדין, הרגולציה, סטנדרטים ודרכי התנהגות מקובלים המצופים מתאגיד). כמו כן, חשף הבנק להשלכות עסקיות הנובעות משינויים בהוראות הרגולציה. סיכון הציות כולל גם את סיכון ההוגנות (conduct risk) שהינו הסיכון לפגיעה במהימנות הבנק בעיני ציבור הלקוחות, המשקיעים, הספקים וכלל מחזיקי העניין, ואף עלול לפגוע באמון הציבור במערכת הבנקאית כולה, הסיכון הינו חוצה בנק ומושתת על יישום ערכי ייסוד בדמות הוגנות, הגינות ושקיפות.

סיכון חוצה גבולות (Cross-Border) - סיכון להפסד כספי (לרבות בשל הליכים משפטיים, קנסות או סנקציות על ידי רשויות חוק או גורמים אחרים בישראל ובמדינות זרות) ולפגיעה במוניטין, הנובעים מאי עמידה של הבנק בהוראות דין שמקורן במדינות אחרות, בין הוראות המחייבות את הבנק, ובין הוראות שאינן מחייבות אך אי קיומן עלול להסב לבנק נזקים, או מפעילות בחוץ לארץ של לקוחות הבנק בניגוד להוראות דין כלשהן.

סיכון הלבנת הון ומימון טרור - הסיכון להפסד כספי (לרבות בשל תהליכים משפטיים, קנסות או סנקציות על ידי רשויות אור גורמים אחרים בישראל ובמדינות זרות) ולפגיעה במוניטין, אשר עלולים להיגרם לבנק בשל הפרת הוראות הדין השונות הקשורות בחובות המוטלות על הבנק בקשר עם הלבנת הון ומימון טרור.

סיכון מוניטין - הסיכון לתפיסה שלילית של לקוחות קיימים, לקוחות פוטנציאלים, ספקים, בעלי מניות, משקיעים או רגולטורים, היכולה להשפיע לרעה על יכולת הבנק לשמור או ליצור קשרים עסקיים, ולפגוע בגישה למקורות מימון. כלומר, הסיכון לרווחי התאגיד, ליציבותו או ליכולתו להשיג את יעדיו, כתוצאה מפגיעה במוניטין העשוי לנבוע מפרקטיקות התאגיד, מצבו הפיננסי או פרסום שלילי (אמיתי או כוזב).

סיכון אסטרטגי-עסקי - סיכון בזמן אמת או פוטנציאל עתידי לפגיעה ברווחים, בהון או במוניטין הבנק, הנובע מהחלטות עסקיות שגויות, הטמעה לא נאותה של החלטות, או מהיערכות לא מספקת לשינויים בסביבה העסקית. קרי, הסיכון שהבנק בחר אסטרטגיה שגויה או שהוא לא יוכל לממש את התוכנית העסקית והאסטרטגית על פי התכנון.

לפרטים בדבר סיכונים מובילים ומפתחים ראה פרק אירועי סיכון להלן.

לפרטים נוספים ראה פרק סקירת הסיכונים, וכן דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2019

יעדים ואסטרטגיה עסקית

התוכנית האסטרטגית

ביום 21 בנובמבר 2016 אישר דירקטוריון הבנק תוכנית חומש אסטרטגית חדשה לשנים 2017-2021 (להלן: "התוכנית האסטרטגית"). התוכנית האסטרטגית מכוונת להשגת היעדים שלהלן:

- להציג בשנת 2021, תשואה מרווח נקי המיוחס לבעלי המניות להון עצמי ממוצע, בשיעור של כ-11.5% וכן תשואה דו ספרתית לאורך שנות התוכנית האסטרטגית; שיעורים אלה מתבססים על יחס הון עצמי רוברד 1 לרכיבי סיכון של הבנק, בשיעור המזערי שנקבע על ידי המפקח על הבנקים, בתוספת שולי ביטחון נאותים;
- המשך הצמיחה האורגנית בפעילויות הליבה של הבנק, בשיעור הגבוה מהצמיחה במערכת הבנקאית בישראל; זאת, במטרה להוביל להגדלת נתחי השוק של הבנק במערכת הבנקאית בישראל;
- מנועי הצמיחה של הבנק מכוונים להגדלת רווחיות הבנק, כפועל יוצא, בין היתר, מצמיחת ההכנסות בשיעור שנתי ממוצע של כ-8% (אם כי לא לינארי), מול שליטה ברמת ההוצאה השנתית הממוצעת בשיעור גידול מתון של עד כ-6% בלבד (שגם הוא אינו לינארי);
- שמירה על יעילות תפעולית גבוהה - השגת יחס יעילות (היחס בין סך כל ההוצאות לבין סך כל ההכנסות) הנמוך משיעור של 60% לאורך שנות התוכנית, ונקיטת מאמצים לשיפורו אף לרמה הנמוכה מ-55%, בשנת 2021.

על פי תוצאות הפעילות המוצגות בדוחות כספיים אלה, עומד הבנק כבר כעת, בתום 3 שנים, ביעדים שקבע דירקטוריון הבנק לשנה החמישית בתוכנית האסטרטגית לשנים 2017-2021, שפורסמה ביום 22 בנובמבר 2016. זאת, למרות תנאי מאקרו מאתגרים של שיעורי ריבית ואינפלציה, שהיו נמוכים מההנחות שעל בסיסן נבנתה התוכנית האסטרטגית. תשואת הרווח הנקי על ההון הגיעה בשנת 2019 לשיעור של 11.9%, לעומת יעד אסטרטגי לשנת 2021 בשיעור 11.5%; יחס היעילות הגיע בשנת 2019 ל-54.6%, לעומת יעד אסטרטגי לשנת 2021 בשיעור של 55%; נתח השוק⁽¹⁾ של הבנק בישראל, על פי נתוני הדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2019, הגיע באשראי לציבור ל-20.1% בהשוואה ליעד של 20%, ובפיקדונות הציבור ל-17.6% בהשוואה ליעד של 17.5%. התוכנית האסטרטגית כוללת גם הגברת מיקוד והרחבת הפעילות במגזרים העסקיים. בתחום העסקים הקטנים והבינוניים, הגיע שיעור הגידול השנתי הממוצע באשראי, בשנים 2017-2019, לכ-11.9%.

לאור השגת יעדי התוכנית האסטרטגית, הנחה דירקטוריון הבנק את הנהלה להיערך להכנת תוכנית אסטרטגית חדשה לשנים 2021-2025, ולהביאה לאישור הדירקטוריון במהלך הרבעון השלישי של שנת 2020.

מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן ביחד: "הנחות") שהובאו בפני דירקטוריון הבנק. ההנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד.

ביום 26 בפברואר 2018, החליט דירקטוריון הבנק, לעדכן את מדיניות הדיבידנד של הבנק, לשנים 2018 עד 2021, וזאת לאחר שעקב אחר ביצוע התוכנית האסטרטגית כאמור.

מדיניות הדיבידנד המעודכנת של הבנק הינה לחלק, החל משנת 2018, בגין הרווחים הרבעוניים, דיבידנד בשיעור של עד 40% מהרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק. מדיניות זו, הינה בכפוף לעמידה של הבנק ביחס הון עצמי רוברד 1 לרכיבי סיכון, כנדרש על פי הוראות הפיקוח על הבנקים, ולשמירה על שולי ביטחון נאותים.

תוכנית לריכוז יחידות המטה של הבנק

ביום 19 ביוני 2017 החליט דירקטוריון הבנק לנקוט בצעדים במטרה לרכז, ככל האפשר, את יחידות המטה של הבנק, באתר מרכזי אחד, בלוד. לפרטים בדבר ההתקשרות והקלות הונית שאישר הפיקוח על הבנקים הנוגעות להתייעלות בתחום הנדל"ן, ראה ביאור ט' לדוחות הכספיים.

התפתחויות משמעותיות בפעילות העסקית

הפעילות בשוק המשכנתאות התרחבה בשנת 2019, כאשר היקף מתן האשראי לדירור במערכת הבנקאית הגיע לשיא והסתכם בכ-68 מיליארדי שקלים חדשים, גידול של 14% ביחס לשנת 2018. הבנק פועל לחיזוק הובלתו בשוק המשכנתאות הן במונחי נתח שוק והן במונחים תדמיתיים, ולהמשך חיזוק המומחיות של בנקאי המשכנתאות. בשנה האחרונה הצליח הבנק לשמור על המובילות שלו בתחום המשכנתאות, תוך שהוא ממשיך לשמור על מאפייני סיכון נמוכים בשיעור המימון בהלוואה ובשיעור ההחזר ביחס להכנסת הלוואה.

מגזר משקי הבית מצוי בתחרות הולכת ומתעצמת, הן מצד המערכת הבנקאית והן מצד חברות הביטוח וחברות כרטיסי האשראי, זאת, לצד הגברת ההשפעות הרגולטוריות. יעד הבנק הינו להגדיל את נתח השוק שלו במגזר משקי הבית באמצעות הרחבת בסיס הלקוחות תוך מיקוד בקהלי מטרה איכותיים. צעדי הרגולציה להגברת התחרות במגזר משקי הבית ולהסרת חסמים בפני ניווד חשבוניות בין בנקים, מהווים הזדמנות לגיוס מוגבר של לקוחות, תוך התבססות על יחידויות השירות האישי והאיכותי של הבנק. במסגרת זו, נעשה שימוש בפלטפורמת "הבנקאות ההיברידית" ובמערך סניפי ה-"LIVE" לגיוס לקוחות חדשים ולשיפור השירות ללקוחות קיימים, תוך הרחבת הצעת הערך.

מאגר הלקוחות נוטלי המשכנתאות בבנק מהווה פוטנציאל להגדלת בסיס הלקוחות בפעילות מסחרית. בנוסף, פועל הבנק להתרחבות במגזרי לקוחות יעודיים, ביניהם המגזר הערבי, המגזר החרדי והגיל השלישי. בנק יחב מהווה חיזוק לפעילות המגזר הקמעונאי של הקבוצה באמצעות הרחבה והעמקה של פעילותו בקרב אוכלוסיית השכירים תוך מינוף יכולות מערכת הליבה הבנקאית החדשה שלו.

הבנק ממקד את מאמציו בגיוס מקורות מימון יציבים ומוגוונים לטווחי זמן שונים, מלקוחות פרטיים ומלקוחות עסקיים, על מנת להמשיך ולשמור על יחסי נזילות נאותים, ועל מנת להוזיל את עלות המקורות הנדרשים לפעילותו ולהוביל לשיפור רמת הרווחיות. מאמצים אלה הובילו לכך שהבנק המשיך להגדיל בשנת 2019, בהיקף ניכר, את היקף הפיקדונות הקמעונאיים, תוך שמירה על יחסי נזילות גבוהים.

(1) חלקו של הבנק מתוך חמש הקבוצות הבנקאיות הגדולות וחברות כרטיסי האשראי.

דוח הדיסקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2019

האסטרטגיה העסקית של הבנק שמה דגש על הרחבה משמעותית של בסיס הלקוחות ועל הגדלת נתח השוק שלו בקרב הלקוחות העסקיים הקטנים והבינוניים, תוך ביצוע שוטף של הערכות סיכון ברמת הלקוח וברמת הענף והמשק כולו. הבנק מתמודד עם התגברות התחרות במגזרי פעילות אלה באמצעות הגברת הפעילות השיווקית מול הלקוחות, תוך פילוח הלקוחות על פי סוג העיסוק וצרכיהם וראיה כוללת של פעילותם, וכן באמצעות הרחבת פעילות הבנק בקרן המדינה לעסקים קטנים ובינוניים. לצורך הרחבת פעילותו במגזר הבנקאות המסחרית, הוגדל מספר הסניפים הממוקדים במתן שירותים בנקאיים למגזרים העסקיים, תוך חיזוק ההכשרה המקצועית של ההון האנושי ושמירה על רמת חיתום נאותה. תשתית זו תתמוך בהמשך הרחבת הפעילות במגזר בשנים הבאות.

התחרות במתן שירותי בנקאות ופיננסים למגזר הבנקאות העסקית הושפעה בשנת 2019 מצמיחת האשראי לעסקים גדולים בקצב גבוה, בדומה לאשתקד. בנוסף, התחרות במגזר מושפעת בשנים האחרונות מהרחבת פעילותם של גופים חוץ בנקאיים הממוקדים במתן אשראי בהיקפים משמעותיים ולזמן ארוך. הבנק מתמודד עם התחרות במגזר באמצעות התבססות על יתרונות ההון האנושי שלו ועל הניסיון והידע במתן שירות מקצועי ובהתאמת הפתרונות הבנקאיים לצורכי הלקוח. האסטרטגיה העסקית של הבנק במגזר מכוונת למיצוי הפוטנציאל הכלכלי של ההון על ידי התמקדות בפעילויות בעלות רווחיות גבוהה ביחס להון הנדרש בגינן. במקביל, פועל הבנק למינוף יתרונו המקצועי באמצעות הגברת שיתופי הפעולה במסגרת קונסורציומים עם גופים אחרים.

במטרה למצות את הפוטנציאל הכלכלי של ההון, מכר הבנק גם בשנת 2019 תיקי הלוואות לגופים מוסדיים שונים. לפרטים נוספים, ראה פרק התפתחויות משמעותיות בניהול הפעילות העסקית להלן.

הבנק ממשיך לשמור על יעילות תפעולית גבוהה, בין היתר, באמצעות רה-ארגון בנכסים ובאמצעות אופטימיזציה של מערך הסינוף, הכוללת פתיחה של סניפים במקומות פוטנציאליים לצמיחה עסקית, לצד מהלכים של התייעלות בפריסה הקיימת. במטרה לשמור על רמה מיטבית של יעילות תפעולית תוך המשך שיפור של תהליכי העבודה, החליט הבנק לבצע שינוי מבני החל מתחילת שנת 2020, ולרכז את המשאבים האנושיים והפיסיים לצד זרוע התפעול בחטיבה אחת – חטיבת הון אנושי, משאבים ותפעול. זאת, בד בבד עם ריכוז כל פעילות שוק ההון בחטיבה הפיננסית והעברת מלוא הפעילות הסניפית לאחריות החטיבה הקמעונאית. לפרטים נוספים ראה פרק התפתחויות משמעותיות בתחום המשאב האנושי והמינהל, להלן.

מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן ביחד: "הנחות") שהובאו בפני דירקטוריון הבנק. ההנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד.

התפתחויות במבנה ההון

השקעות בהון הבנק ועסקאות במניותיו

- לפרטים בדבר הנפקת מניות במסגרת תוכנית אופציות לעובדים ראה דוח על השינויים בהון העצמי בדוחות הכספיים.
- ביום 11 באפריל 2019 אישר דירקטוריון הבנק, לאחר אישור ועדת התגמול של הבנק, הצעת כתבי אופציה לנושאי המשרה בבנק, וכן למנהלים נוספים בבנק ובחברות בנות של הבנק. לפרטים נוספים ראה ביאור 23 לדוחות הכספיים.
- לפרטים בדבר שינויים במבנה השליטה בבנק ראה פרק ממסל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו (בעלי השליטה) בדוחות שנתיים אלה.

גיוס מקורות הוניים

במסגרת תוכנית העבודה של הבנק, הנקבעת על ידי הדיסקטוריון וכוללת יעדים לגידול בתחומי הפעילות השונים, מתבצעת הערכה של השפעת העמידה ביעדים על היקף נכסי הסיכון של הבנק, וכתוצאה מכך על יחס הלימות ההון. בהתאם לכך, נקבעת, במקביל ליעדים העסקיים וליעדי הרווחיות, תוכנית לגיוס מקורות הוניים לצורך שמירה על הלימות ההון, בהתאם להנחיות שקבע הדיסקטוריון בדבר הלימות הון. התוכנית (הכוללת בין היתר, וככל שיידרש, גיוס כתבי התחייבויות נדחים מותנים - CoCo), צפויה להביא לכך שיחס ההון הכולל לא יפחת משיעור של 13.33%. מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן ביחד: "הנחות") שהובאו בפני דירקטוריון הבנק. ההנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד. לפרטים בדבר הנפקות כתבי התחייבויות נדחים מותנים מסוג CoCo, בסכום של 1.1 מיליארדי שקלים חדשים בשנת 2019, ראה התפתחויות במקורות המימון, להלן.

התפתחויות במקורות המימון

מקורות המימון של הקבוצה כוללים פיקדונות מהציבור ומגופים בנקאיים, הנפקת איגרות חוב לסוגיהן והון עצמי. הקבוצה בוחרת את תמהיל מקורות המימון על בסיס יעדי העסקיים, בכלל זה יעדי רווחיות, תשואה על ההון, נזילות, הלימות הון ומינוף, בכפוף למגבלות הסטטוטוריות החלות על התאגידים הבנקאיים ובהתאם למצב שוק ההון ותחזיות ההנהלה באשר להתפתחויות בהם.

פיקדונות

הבנק מבחין בין סוגי המקורות השונים לפי תקופת הפיקדון וסוגי לקוחות. הבנק בוחן את מידת הריכוזיות של המפקידים, ובמסגרת זו קבעו הדיסקטוריון וההנהלה מגבלות וקווים מנחים בתחום סיכון הריכוזיות בהתייחס למפקיד בודד, אמצעים נזילים ביחס למפקידים גדולים/מוסדיים ומבנה המקורות. כמו כן, הוגדרו אינדיקטורים איכותיים וכמותיים למעקב שוטף, האומדים את השינויים בסיכון הריכוזיות, כל זאת כחלק ממערך ניהול סיכונים הנזילות.

סך פיקדונות הציבור בקבוצה ליום 31 בדצמבר 2019 עמד על 211.0 מיליארדי שקלים חדשים, לעומת כ-199.5 מיליארדי שקלים חדשים בסוף שנת 2018, גידול בשיעור של 5.8%. פיקדונות הציבור במגזר השקלי הלא צמוד גדלו בשנת 2019 בשיעור של 9.1%, הפיקדונות במגזר הצמוד למדד קטנו בשיעור של 0.7% והפיקדונות במטבע חוץ והצמודים למטבע חוץ קטנו בשיעור של 4.3%. לפרטים נוספים, ראה פרק ניתוח ההתפתחויות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון להלן.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2019

בנק ישראל

בנק ישראל משמש כגורם המרכזי למימון וספיגת כסף לזמן קצר עבור המערכת הבנקאית, ובכלל זה עבור הבנק. יצוין, כי בנק הלווה כסף מבנק ישראל, חייב בבטוחות, עובדה המובאת בחשבון בניהול השוטף של הנזילות.

שוק נוסף לגיוס מקורות לטווח קצר הוא שוק הכסף הבין בנקאי. עודפי הנזילות של המערכת הבנקאית בישראל הוסיפו להיות גבוהים גם בשנת 2019. בנק ישראל סופג את עודפי הנזילות באמצעות מכרזי פיקדונות מוניטריים לתקופות של יום, שבוע ותקופות נזילות נוספות.

ההיקף והסוגים של הפיקדונות במערכת הבנקאית מושפעים, בין היתר, מהמדיניות המוניטרית של בנק ישראל

גיוס כתבי התחייבות ואיגרות חוב מהציבור

הבנק פועל לגיוס מקורות ארוכי טווח באמצעות הנפקות, בין היתר, באמצעות מזרחי טפחות חברה להנפקות בע"מ (להלן: "טפחות הנפקות"), חברה בת בבעלות מלאה של הבנק. במהלך השנים הנפיקה טפחות הנפקות תעודות התחייבות לציבור על פי תשקיפים שפורסמו.

ביום 4 באוגוסט, 2019 פרסמה טפחות הנפקות תשקיף מדף, הנושא את התאריך 5 באוגוסט, 2019, להנפקת תעודות התחייבות.

ביום 23 ביוני 2019 הנפיקה טפחות הנפקות איגרות חוב צמודות למדד מסדרה חדשה (סדרה 49), בערך נקוב של 3.0 מיליארדי שקלים חדשים, תמורת 3.0 מיליארדי שקלים חדשים, וכן כתבי התחייבות נדחים מותנים צמודים למדד מסוג CoCo מסדרה חדשה (סדרה 50), הכוללים מנגנון לספיגת הפסדים באמצעות מחיקת קרן, בערך נקוב של 0.7 מיליארדי שקלים חדשים, תמורת 0.7 מיליארדי שקלים חדשים.

ביום 29 באוקטובר 2019 הנפיקה טפחות הנפקות איגרות חוב צמודות למדד מסדרה חדשה (סדרה 51) בערך נקוב של 2.5 מיליארדי שקלים חדשים, תמורת 2.6 מיליארדי שקלים חדשים. וכן, כתבי התחייבות נדחים מותנים צמודים למדד מסוג CoCo (סדרה 50), בדרך של הרחבת סדרה, הכוללים מנגנון לספיגת הפסדים באמצעות מחיקת קרן, בערך נקוב של 0.4 מיליארדי שקלים חדשים, תמורת 0.4 מיליארדי שקלים חדשים.

בנוסף לפעילות טפחות הנפקות, קיים לבנק עצמו תשקיף מדף שפורסם ביום 3 בדצמבר 2019 (נושא תאריך 4 בדצמבר 2019).

במהלך שנת 2019 לא בוצעו הנפקות על ידי הבנק.

נכון למועד הדוחות הכספיים סך איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים הסתכמו ב-33.5 מיליארדי שקלים חדשים, בהשוואה ל-30.6 מיליארדי שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2018.

מכשירי הון מורכבים

כתבי התחייבות נדחים מותנים מסוג CoCo

כתבי התחייבות נדחים מותנים מסוג CoCo (Contingent Convertibles) הכוללים מנגנון לספיגת הפסדים באמצעות מחיקת קרן (עומדים בתנאי הכשירות של באזל III ומוכרים על ידי הפיקוח על הבנקים כהון רובד 2 של הבנק), ליום 31 בדצמבר 2019 הסתכמו ב-3.2 מיליארדי שקלים חדשים, לעומת 2.2 מיליארדי שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2018.

לפרטים בדבר הנפקת כתבי התחייבות נדחים מותנים מסוג CoCo על ידי טפחות הנפקות, ראה לעיל.

מכשירי הון מורכבים אחרים

שטר הון אשר אינו כשיר להכרה כהון הפיקוחי לפי הוראות באזל III ומופחת בהדרגה, ליום 31 בדצמבר 2019 הסתכמו ב-2.0 מיליארדי שקלים חדשים, בדומה ליום 31 בדצמבר 2018.

כתבי התחייבויות אחרים

כתבי התחייבות נדחים, אשר אינם נחשבים מכשירי הון מורכבים (נכללים בהון רובד 2 לעניין שמירת יחס הון מזערי ומופחתים בהדרגה בכפוף להוראות מעבר), ליום 31 בדצמבר 2019 הסתכמו ב-1.2 מיליארדי שקלים חדשים, לעומת 1.6 מיליארדי שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2018.

לפרטים בדבר דירוג האשראי של הבנק, של תעודות ההתחייבות שלו ושל טפחות הנפקות, ראה פרק ממשל תאגידי, ביקורת ופרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו.

התפתחויות משמעותיות בניהול הפעילות העסקית

הפריסה הסניפית

תפקידם העיקרי של סניפי הקבוצה הוא מתן שירות איכותי ומקצועי ללקוחות בכל תחומי הפעילות הבנקאית, סמוך למקום בו נדרש השירות (מקום המגורים, העסק). במסגרת זו מתנהלת בסניפים פעילותם השוטפת של הלקוחות, תוך שהבנק מציע ללקוחותיו ולכלל הציבור מוצרים ושירותים פיננסיים מתקדמים, לרבות שירותי ייעוץ לפעילות בשוק ההון ושירותי ייעוץ פנסיוני.

סניפי הקבוצה פרוסים בכל רחבי הארץ ומונים ליום 31 בדצמבר 2019, 198 מרכזי עסקים, סניפים ושלוחות, ובתוכם 53 סניפי בנק יהב (מתוכם 6 סניפים בשירות חלקי).

הבנק ממשיך להרחיב את הפריסה הסניפית בהתאם לתוכנית האסטרטגית ותוך כדי בחירת מיקומים על בסיס מערכת שיקולים הכוללת מתן שירות מיטבי ללקוחות, וכן שיקולי כדאיות כלכלית.

בשנת 2019 גדל מערך הסינוף של קבוצת הבנק ב-5 נקודות מכירה חדשות. בשנת 2020 צפוי הבנק לפתוח כ-3 נקודות שירות ומכירה נוספות. הבנק מפעיל 6 סניפי "LIVE" - סניפים אשר נותנים שירות מלא ואישי בשעות פעילות ארוכות ובאמצעות ערוצי תקשורת מגוונים בין הבנקאי ללקוח (טלפון, פקס, אינטרנט, מייל, SMS, וידאו).

מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן ביחד: "הנחות") שהובאו בפני דירקטוריון הבנק. ההנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2019

ערוצים ישירים

המדיניות על פיה פועל סקטור בנקאות ישירה בתחום הערוצים הישירים:

- יישום אסטרטגיה רב ערוצית שבמרכזה עומד הבנקאי האישי וערוצי הבנקאות הישירה מהווים חלק אינטגרלי ממנה.
- פיתוח שירות הבנקאות ההיברידי כערוץ עיקרי להתקשרות עם הבנקאי.
- הרחבת היקף ומגוון השירותים הניתנים באמצעות ערוצי הבנקאות הישירה.

הערוצים הישירים המוצעים ללקוחות הבנק כוללים:

שירותי בנקאות היברידי

- הבנקאות ההיברידי מסמלת את השילוב בין שירות אישי, נגיש ללקוח, לבין אמצעי הטכנולוגיה. שירותי הבנקאות ההיברידי ניתנים באמצעות סניפי הבנק ומרכזי הבנקאות, כמפורט להלן:
- סניפי הבנק - שיחת טלפון מלקוח מזהה, מייל ו-SMS מנותבים ישירות לבנקאי של הלקוח ונענים על ידו או על ידי צוות מגבה בסניף.
 - צוות הסניף במרכז הבנקאות מגבה את הבנקאים בסניפים, מבצע פעולות ומוסר מידע ללקוחות הבנק כחלק מהשירות ההיברידי המשולב הניתן ללקוחות. השירות ניתן בשעות 8:00 - 20:00.

שירותי האינטרנט, הסלולר, תיבת הודעות, שירות טלפוני ממוחשב ופקס

שירות האינטרנט - מאפשר קבלת מידע בנקאי וביצוע פעולות בחשבון במגוון המוצרים העומדים לרשות לקוחות הבנק בעלות מופחתת. בשנת 2019 השיק הבנק אפליקציות ניהול חשבון חדשה, לרבות אפשרות להזדהות בטביעת אצבע, ופעל להפחתת חסמי כניסה לדיגיטל, והרחבת השירותים ללקוחות העסקיים.

שירות עצמי בסניפים

- הבנק מרחיב כל העת את השירותים השונים שמעמיד ללקוחותיו בעמדות לשירות עצמי.
- עמדות שירות - הבנק מעמיד לרשות הלקוח עמדות שירות המאפשרות לו לבצע פעולות כגון: לקיחת הלוואה, הפקדת שיקים וקבלת מידע על חשבונות בתחום המסחרי ובתחום המשכנתאות באופן עצמאי 24 שעות ביממה, גם כשהסניף סגור. בחלק מעמדות השירות ניתן לבצע הנפקה מיידית של פנקסי שיקים.
- בשנת 2019 המשיך הבנק במהלך רב-שנתי לפריסת שירות הפקדת מזומן בעמדות לשירות עצמי בסניף - תהליך שצפוי להימשך במהלך שנת 2020.
- כספונים - ברשות הבנק 207 מכשירים אוטומטיים למשיכת כספים, חלקם בסניפי הבנק וחלקם מוגדרים "כספונים מרוחקים".

מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן ביחד: "הנחות") שהובאו בפני דירקטוריון הבנק. ההנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד.

הרחבת הפעילות העסקית

לפרטים בדבר התוכנית האסטרטגית של הבנק ראה פרק יעדים ואסטרטגיה עסקית (התוכנית האסטרטגית) לעיל.

תוספת להסכם עם בעלי מניות בבנק אגוד

בהתאם להחלטת דירקטוריון הבנק מיום 27 בנובמבר 2017, התקשר הבנק בהסכם עם בעלי השליטה של בנק אגוד לישראל בע"מ (להלן: "אגוד") המחזיקים יחדיו ב-47.63% מהון המניות המונפק והנפרע של אגוד, לרכישת מניות בנק אגוד ומיזוגו עם הבנק בדרך של החלפת מניות (להלן: "ההסכם"). כמו כן, עובר למועד ההתקשרות בהסכם, התקבלה הודעתו של בעל מניות נוסף של אגוד, המחזיק (באמצעות נאמנים) במניות אגוד המהוות כ-27.12% מהון המניות המונפק והנפרע של אגוד (להלן: "בעל המניות הנוסף"). על פי ההסכם, כפי שצוין בדוח הדירקטוריון והנהלה לשנת 2017, בכפוף להתקיימות תנאים מתלים שעיקרם מפורט בהסכם, יפרסם הבנק הצעת רכש חליפין מלאה (להלן: "הצעת רכש") לרכישת מניות בנק אגוד ומנגד התחייבו בעלי מניות השליטה וכן בעל מניות הנוסף להיענות להצעת הרכש, שתושלם בכפוף לתנאים המתלים שנקבעו בהסכם.

ביום 30 במאי 2018 התקבלה החלטת מ"מ הממונה על ההגבלים העסקיים להתנגד למיזוג (להלן: "הממונה" ו-"ההחלטה", בהתאמה). ביום 5 באוגוסט 2018 התקשר הבנק עם בעלי המניות בתוספת להסכם (להלן: "תוספת מספר 1"), על פיה הוסכם כי הצדדים וכן אגוד יגישו ערר על ההחלטה. ערר כאמור הוגש ביום 6 בספטמבר 2018. כמו כן, הוסכם כי המועד הקובע המוארך יחול בחלוף 12 חודשים ממועד החתימה על התוספת (להלן: "המועד הקובע המוארך") וכי היה ועד למועד הקובע המוארך יינתן פסק דין לפיו הערר נדחה, או לא יינתן פסק דין בערר, אזי יבוטל ההסכם. ביום 8 ביולי 2019 התקשרו הצדדים להסכם בתוספת מספר 2 להסכם (להלן: "תוספת מספר 2").

ביום 25 בנובמבר 2019 מועד זה הוארך עד ליום 31 בדצמבר 2019 (להלן: "המועד הקובע הנדחה"). עוד נקבע כי לבנק עומדת זכות לביטול ההסכם ככל שעד למועד הקובע המוארך או המועד הקובע הנדחה יחליט דירקטוריון הבנק כי בוצעה על ידי אגוד או שאגוד התקשר בעסקה חריגה (כהגדרת מונח זה בסעיף 1 לחוק החברות, התשנ"ט-1999), וזאת בנוסף על העילות המפורטות בסעיף 5.1 לדיווח המידי מיום 5 באוגוסט 2018. בנוסף, על פי תוספת מספר 2, אם לא תתקבל הסכמת בנק ישראל להארכת תקופת הנאמנות בקשר עם החזקותיו של בעל המניות הנוסף עד למועד הקובע הנדחה, יהיה כל צד זכאי לבטל את ההסכם, כך שלמי מהצדדים, עובדיהם, נושאי משרה, מנהלים, בעלי מניות, או חברות קשורות לא תהיינה התחייבויות כלשהן הנובעות מההסכם ו/או טענות כנגד הצדדים האחרים להסכם, עובדיהם, יועציהם, נושאי משרה בהם, בעלי מניותיהם או חברות קשורות.

ביום 28 בנובמבר 2019 התקבל פסק הדין בערר, העררים התקבלו באופן שהחלטה של מ"מ הממונה להתנגד למיזוג בוטלה והעניין הוחזר לממונה על מנת להשלים ההחלטה בנושא האפשרות להצבת תנאים להפגת חשש לפגיעה בתחרות בכל הנוגע לאשראי בתחום היהלומים וכן בהיבט של פעולתו הצפויה של הבנק, אם סך נכסיו המאזניים יתקרב ל-20% מסך הנכסים המאזניים במערכת, עד ליום 31 בדצמבר 2019, ומועד זה הוארך בהסכמה, ובאישור בית המשפט, עד ליום 8 בינואר 2020.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2019

ביום 30 בדצמבר 2019 התקשרו הצדדים להסכם המקורי בתוספת מספר 3 להסכם המקורי, במסגרתה נקבע כי המועד האחרון להתקיימות התנאים לפרסום הצעת הרכש למניות אגוד על ידי הבנק הינו 26 בינואר 2020. כמו כן, התקבלה בבנק הודעת הנאמן המחזיק במניות אגוד עבור בעל המניות הנוסף כי הודעת ההצטרפות תפקע באחד מהמועדים המצוינים בהודעה (להלן: "תוספת מספר 3").

ביום 8 בינואר 2020 התקבלה בבנק החלטת הממונה בדבר הצבת התנאים להפגת חשש לפגיעה בתחרות כאמור, לפיה, הבנק ואגוד לא יעשו מעשה שיש בו משום ביצוע מיזוג, טרם תימכר פעילות האשראי בתחום היהלומים של אגוד או של הבנק ("הפעילות הנמכרת"), באופן סופי ובלתי חוזר. החלטה זו כוללת הוראות ותנאים לגבי רכש הפעילות הנמכרת, ונקבע כי זהותו ותוכן הפעילות הנמכרת יאושרו על ידי הממונה מראש ובכתב. בנוסף, ההחלטה כוללת הוראות ביחס לתקופה שעד להעברת הפעילות הנמכרת לרוכש. באשר לתנאי הנוגע להשלכה של שיעור נכסיו המאזניים של הבנק מכלל המערכת, על פי החלטת הממונה, הבנק ואגוד לא יעשו מעשה שיש בו משום ביצוע מיזוג, אלא אם הדרישה לתוספת בהון עבור בנקים גדולים הקבועה בהוראה זו תחול רק עבור תאגידי בנקאיים שסך נכסיהם המאזניים גבוה מ- 24% או יותר מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית. בנוסף, בהחלטת הממונה פורטו פעולות מסוימות שלא תחשבה כתחילת ביצוע מיזוג לעניין תנאי המיזוג הנ"ל.

ביום 27 בינואר 2020 התקשרו הצדדים להסכם המקורי בתוספת מספר 4 להסכם המקורי, לפיה, בין היתר, יוגש ערעור על החלטת הממונה מיום 8 בינואר 2020 לעניין התנאים לאישור המיזוג. בנוסף, נקבע כי המועד האחרון להתקיימות התנאים לפרסום הצעת הרכש נדחה ל- 31 במאי 2020, וכן "מועד קבלת הערר" (כהגדרתו בדיווח מיום 5 באוגוסט 2018 (מספר אסמכתא: 2018-01-072859)) יהא מועד שיוסכם בין הצדדים, אשר כנגזרת ממנו ייקבעו, בין היתר, "מועד פרסום הצעת הרכש" ו-"מועד הדוחות הקובעים" (להלן: "תוספת מספר 4"). לפרטים נוספים בדבר הסכם עם בעלי המניות בבנק אגוד והתוספת, ראה פרק התפתחויות משמעותיות בניהול הפעילות העסקית בדוח הדירקטוריון והנהלה לשנת 2017, דוח מידי מיום 30 במאי 2018 (מספר אסמכתא: 2018-01-053347), דוח מידי מיום 25 ביוני 2018 (מספר אסמכתא: 2018-01-060643), דוח מידי מיום 5 באוגוסט 2018 (מספר אסמכתא: 2018-01-072859), דוח מידי מיום 8 ביולי 2019 (מספר אסמכתא: 2019-01-070000), דוח מידי מיום 25 בנובמבר 2019 (מספר אסמכתא: 2019-01-101892), דוח מידי מיום 28 בנובמבר 2019 (מספר אסמכתא: 2019-01-103980), דוח מידי מיום 30 בדצמבר 2019 (מספר אסמכתא: 2019-01-115755), דיווח מיום 1 בינואר 2020 (מספר אסמכתא: 2020-01-000351), דיווח מיום 8 בינואר 2020 (מספר אסמכתא: 2020-01-003750) ודיווח מיום 27 בינואר 2020 (מספר אסמכתא: 2020-01-010362).

מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים העומדים בבסיס התוכנית האסטרטגית והמפורטים בה, עלולים שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד.

מכירת זכויות והתחייבויות בתיק המשכנתאות

ברבעון הראשון של שנת 2019 נחתם הסכם בין הבנק ובין גוף מוסדי למכירת 80% מזכויותיו והתחייבויותיו של תיק הלוואות לדיור שסכמו הכולל הוא כ- 0.7 מיליארדי שקלים חדשים. תיק הלוואות שנמכר כולל הלוואות שבהן שיעור המימון (LTV) אינו עולה על 60%. יתרת תיק הלוואות נותרת בבעלות הבנק באופן שזכויות הרוכשת וזכויות הבנק תהיינה בדרגת קדימות זהה (פרי פטו). בהתאם להסכם הניהול שנחתם בין הצדדים, הבנק ינהל ויתפעל עבור הרוכשת את חלק תיק הלוואות שנרכש על ידה, באופן ועל בסיס אותם כללים לפיהם הבנק מנהל ומתפעל הלוואות לדיור עבור עצמו, לרבות החלק בתיק הלוואות שנוטר בבעלותו.

שיתופי פעולה אסטרטגיים

במהלך שנת 2019 המשיך הבנק לבצע עסקאות של מכירה ושיתוף בסיכון אשראי עם גופים מוסדיים וגופים פיננסיים בארץ ובחוץ לארץ. המשך שיתופי פעולה עם גופים מוסדיים הינו חלק מהתוכנית האסטרטגית של הבנק לשנים 2017-2021. במסגרת פעילות זו, הרחיב הבנק את מתן השירותים לתפעול של נכסים פיננסיים ובהם, ניהול ותפעול הלוואות לדיור שנרכשו מהבנק. לפרטים נוספים על מכירת זכויות והתחייבויות בתיק המשכנתאות (80% מתיק הלוואות לדיור בהיקף של 0.7 מיליארדי שקלים חדשים) ראה לעיל.

רכישת פוליסת ביטוח לערבויות

ביום 28 בדצמבר 2016 השלים הבנק רכישת פוליסת ביטוח לחשיפות אשראי בגין ערבויות שהבנק הוציא בהתאם לחוק המכר (דירות) (הבטחת השקעות של רוכשי דירות) התשל"ה-1974 ולהתחייבויות להוצאת ערבויות כאמור. ההתקשרות האמורה התבצעה באמצעות חברת ביטוח שהינה חברה בת בבעלות מלאה של הבנק, אשר התקשרה בד בבד, עם מבטחי משנה בינלאומיים בעלי דירוג בינלאומי גבוה. פוליסת הביטוח מבטיחה את הבנק למקרה בו יידרש הבנק לשלם בשל חילוט הערבויות ונועדה בעיקרה להפחית את נכסי הסיכון בגין חשיפת האשראי הנובעת מן הערבויות. החל מתאריך זה, מדי שנה, הבנק חידש את פוליסת הביטוח במהלך הרבעון הרביעי של כל אחת מהשנים 2017-2019.

זכייה במרכז לשירותי קסטודיאן

במהלך הרבעון הרביעי של שנת 2018, זכה הבנק בהליך מרכזי לזכות שירותי קסטודיאן לגוף מוסדי גדול, וכפועל יוצא קלט היקף משמעותי של נכסי הלקוח. לפרטים בדבר התפתחויות בירתות הנכסים הכספיים החוץ מאזניים המוחזקים בעבור לקוחות קבוצת הבנק, לגביהם מספקת קבוצת הבנק שירותי ניהול, תפעול ו/או משמרת ראה פרק התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח הכולל האחר (פעילות חוץ מאזנית אחרת), להלן.

התפתחויות משמעותיות בתחום המשאב האנושי והמינהל

התפתחויות ביחסי עבודה

הסכמי עבודה ושכר בחטיבת הטכנולוגיה

ביום 4 בפברואר 2020 נחתם הסכם קיבוצי מיוחד בין חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ לבין הסתדרות העובדים הכללית החדשה וועד עובדי החברה של חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ, שבמסגרתו סוכם על החלה בחברה, בהתאם להסכמות שגובשו, של הסכם המנהלים שנחתם בבנק בתאריך 20 בדצמבר 2018 ופסק הבוררות שהתקבל בבנק בתאריך 28 בינואר 2019, וזאת על פי המחויב בהסכמים הקיבוציים של החברה. בכך ניתן מענה לכלל התביעות של ההסתדרות והועד של חברת הטכנולוגיה בנושאים אלו. להסכם שנחתם אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2019

התפתחויות בלוגיסטיקה

בשנת 2019 נמשכה מגמת ההתייעלות וניצול המשאבים הקיימים של הבנק, בנושאים הבאים:

- התייעלות בשטחים ואנרגיה.
 - ביצוע פריסה טובה יותר של מערך הסינוף.
 - המשך מינוף תשתיות באמצעות השכרה לצד ג', באופן זמני, של שטחים המשמשים כעתודה של הבנק להתפתחות עתידית.
 - סיום הנגשת סניפי הבנק בהתאם לתקנות הנגישות החדשות. לנכס ספציפי התקבלה דחייה זמנית מנציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלויות.
 - ביום 30 באפריל 2017 הוחלט בדירקטוריון הבנק לאשר מהלך אסטרטגי של ריכוז פעילות יחידות מטה הבנק באתר מרכזי אחד בלוד. לפיכך, נרכש בשנת 2017 מגרש בלוד, בשטח של כ-6 דונם, בתמורה לסך של כ-25.8 מיליוני שקלים חדשים, בצמוד לנכס בו ממוקם כיום מבנה מט"ל ("מזרחי טפחות לוד"). התכנון הינו הקמת מבנה נוסף, אליו תועברנה בהדרגה כל יחידות המטה של הבנק. בשנת 2019 נמשך שלב תכנון המבנה, אושר תקציב הפרויקט בדירקטוריון הבנק, ובסוף השנה התקבל היתר בנייה לחפירה ודיפון ובניית מרתפים לפרויקט. השלמת הפרויקט והעברת היחידות צפויים להסתיים בשנים 2024-2025.
 - הפעילויות והמגמות שתוארו צפויות להימשך גם בשנת 2020.
- מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן ביחד: "הנחות") שהובאו בפני דירקטוריון הבנק. ההנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד.
- לפרטים נוספים הנוגעים להון האנושי בבנק, המבנה הארגוני של הבנק ונושאי משרה בכירה, ראה פרק ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו בדוחות שנתיים אלה.

התפתחויות משמעותיות במערך טכנולוגיית המידע

לאור ההתפתחויות הקיימות בשוק הפיננסי, גילן של המערכות הקיימות בבנק ומעבר בנק יהב לפלטפורמה חדשה, הבנק סיים תהליך לבחינת מעבר מערכת הליבה של שוק ההון של הבנק למודול שוק ההון של פלטפורמה חדשה והחל בפרויקט ברבעון הראשון של שנת 2019. הפרויקט מתקדם ומצוי בשלב האפיון המפורט.

כמו כן, לאחרונה החל פרויקט משמעותי נוסף שעניינו החלפת מערכת ה-CRM במטרה להעצים את השירות האישי לכל לקוח. הפרויקט החל ברבעון אחרון של שנת 2019.

לפרטים בדבר השקעות והוצאות בגין מערך טכנולוגיית המידע ראה פרק ניתוח המבנה של הנכסים, ההתחייבויות ההון והלימות ההון להלן. לפרטים בדבר רכוש קבוע ומתקנים, ראה פרק ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו בדוחות שנתיים אלה.

התפתחויות בפריסה הגיאוגרפית הבינלאומית

הפעילות הבינלאומית בקבוצת הבנק כוללת פעילות עסקית ושירותי בנקאות פרטית באמצעות חברות בנות וסניפים בארץ ובעולם. הפעילות הבינלאומית של הקבוצה בארץ מתמקדת בעיקר בבנקאות פרטית, ובמתן שירותים פיננסיים לתושבי חוץ ועולים חדשים, במימון סחר חוץ, באשראי מקומי ובהשתתפות באשראים סינדיקטיביים. כמו כן, מתן שירותים בנקאיים ללקוחות ישראליים המקיימים פעילות בחוץ לארץ. לבנק שלוחות במספר מדינות כמפורט בפרק ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו.

במהלך שנת 2019 הופסקה פעילות הנציגים הניידים של הבנק בחוץ לארץ ונסגרו נציגויות מקסיקו וגרמניה.

הפעילות הבינלאומית בארץ ובחוץ לארץ כפופה לסקטור פעילות בינלאומית ובנקאות פרטית בחטיבה הפיננסית של הבנק. בנוסף, מתבצעת בקרה על הפעילות בשלוחות על ידי החטיבה לבקרת סיכונים.

כל אחת מהשלוחות בחוץ לארץ פועלת על פי החוק והרגולציה המקומיים, ומלווה באופן שוטף על ידי יועצים משפטיים מקומיים המתמחים בפעילות הבנקאית הרלבנטית לכל שלוחה.

במסגרת הפעילות הבינלאומית גלום גם סיכון חוצה גבולות, לפרטים ראה פרק סקירת הסיכונים להלן.

לפירוט השלוחות השונות ועיסוקיהן ראה פרק ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו (תוצאות הפעילות בחוץ לארץ) בדוחות שנתיים אלה.

נושאים נוספים

הסכמים מהותיים

לפרטים בדבר הסכמים מהותיים ראה פרק ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו בדוחות שנתיים אלה.

אחריות תאגידית

ביום 1 באוגוסט 2019 פרסם הבנק את דוח האחריות התאגידית שלו לשנת 2018.

לפרטים ראה דוח אחריות תאגידית של הבנק באתר האינטרנט של הבנק:

www.mizrachi-tefahot.co.il << אודות הבנק >> קשרי משקיעים

תיקון תקנון

ביום 2 באפריל 2019, אישרה האסיפה הכללית של הבנק תיקון תקנון הבנק, לעניין מינויים של דירקטורים (שאינם דירקטורים חיצוניים) באסיפה הכללית של הבנק ומשך כהונתם. לפרטים נוספים ראה דיווח מיום 2 באפריל 2019 (מספר אסמכתא: 031993-01-2019).

הליכים משפטיים

לשינויים מהותיים בהליכים משפטיים שהבנק צד להם ראה ביאור 26.ג.2-10 לדוחות הכספיים.

שינויים במבנה המשפטי ובאופן ההתאגדות של הבנק

בשנת 2019 לא חל שינוי במבנה המשפטי ובאופן ההתאגדות של הבנק.

הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי

פרק זה כולל תיאור של מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים הנוגעים לתוצאות ולמצב העסקי, לרבות ניתוח ההתפתחות בהכנסות, בהוצאות וברווחים, וניתוח ההתפתחות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון. כמו כן, מתוארות תוצאות מגזרי הפעילות הפיקוחיים של הבנק, ותוצאות הפעילות בהחזקה בחברות עיקריות.

מגמות, תופעות התפתחויות ושינויים מהותיים

אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק

תוספת להסכם עם בעלי מניות בבנק אגוד

לפרטים בדבר תוספת להסכם עם בעלי מניות בבנק אגוד ראה פרק יעדים ואסטרטגיה עסקית, לעיל.

אופציות לנושאי משרה ומנהלים נוספים בבנק ובחברות בנות

ביום 11 באפריל 2019 אישר דירקטוריון הבנק, לאחר אישור ועדת התגמול של הבנק, הקצאת כתבי אופציה לנושאי המשרה בבנק, וכן למנהלים נוספים בבנק ובחברות בנות של הבנק. לפרטים נוספים ראה ביאור 23 לדוחות הכספיים.

הסביבה הכללית והשפעת גורמים חיצוניים על קבוצת הבנק

התפתחויות עיקריות בענף הבנקאות בארץ ובעולם

מערכת הבנקאות מתמודדת בשנים האחרונות עם מספר אתגרים עיקריים:

- פעילות כלכלית מתונה המתאפיינת בסביבת ריבית ואינפלציה נמוכה לאורך זמן, אשר פוגעת ברווחיותם של הבנקים.
- לאחר שבשנת 2018 החלה מגמה של צמצום מוניטרי בחלק מהשווקים המפותחים אשר באה לידי ביטוי בעליית ריבית ובצמצום ההרחבות הכמותיות, החל מאמצע שנת 2019 חל היפוך מגמה, וחודשה מדיניות הרחבה מוניטרית, על רקע התמתנות הפעילות הכלכלית והתגברות הסיכונים בכלכלה העולמית. בארצות הברית הופחתה במהלך השנה ריבית ה-FED שלוש פעמים מרמה של 2.5%-2.25% לרמה של 1.5%-1.75%. באירופה ה-ECB הותיר את הריבית ברמתה, ואף הפחית את ריבית הפיקדונות בשיעור של 0.1% לרמה של 0.5%-, במקביל לחידוש רכישות איגרות חוב בהיקף של 20 מיליארדי אירו בחודש.
- התמתנות בקצב הצמיחה העולמי מובילה למגמה של מעבר מבנקאות רב-לאומית גלובלית לבנקאות מקומית.
- פיתוח מואץ של בנקאות דיגיטלית המבוססת על פלטפורמת האינטרנט ועל שימוש מוגבר במובייל, אשר מלווה במתן הקלות רגולטוריות מצד בנק ישראל המוכונות לעידוד פעילות דיגיטל. לצד התפתחויות אלה, מתרחב בעקביות השימוש של משקי הבית והעסקים בערוצים הדיגיטליים. בנוסף, מגמת הדיגיטיזציה הגוברת מאפשרת את כניסתן של חברות טכנולוגיה לזירת התיווך הפיננסי תוך יצירת שיתוף פעולה עם המערכת הבנקאית.
- התחרות במגזר משקי הבית ובמגזרי העסקים הקטנים והבינוניים הולכת ומחריפה בשנים האחרונות, על רקע התמקדות של המערכת הבנקאית במגזרים אלה, לצד כניסה גוברת של גופים פיננסיים חוץ בנקאיים. הפרדת חברות כרטיסי האשראי ישראלים ו-max (לשעבר לאומי קארד) משני הבנקים הגדולים הושלמה בשנת 2019. חברות כרטיסי האשראי מפעילות מאמצים מוגברים לצמיחה באשראי הקמעונאי ולהרחבת בסיס לקוחות המועדונים החוץ בנקאיים. להשפעות אלה מצטרפת התגברות ההוראות הרגולטוריות בנושאים הבאים: פיקוח על מחירי השירותים הבנקאיים; הסרת חסמים בפני ניווד חשבונות בין בנקים; קידום חוק נתוני אשראי והפקת תועלת זהות בנקאית לצורך הגברת השקיפות לצרכן וצמצום פערי המידע; הגברת התחרות בענף הבנקאות באמצעות עידוד כניסתם של מתחרים חדשים.
- ההתפתחויות בטכנולוגיות בעולם, הפיננסיים מסייעות לשיפור מודל ההפעלה – יעול של תהליכים, הטמעת טכנולוגיות מתקדמות בתפעול ובמשק עם הלקוחות ושדרוג מערכות מחשב. במקביל, המערכת הבנקאית נוקטת בצעדי התייעלות הבאים לידי ביטוי בצמצום היקף המשרות ובצמצום שטחי הנדל"ן בסניפים ובמטה.
- חוק נתוני אשראי מיועד לקדם הקמה וניהול של מאגר נתוני אשראי מרכזי לצורך קביעת דירוג אשראי לכל אזור. הדירוג ימסר לגופים נותני אשראי בהסכמת הלקוח. החוק נכנס לתוקף בחודש אפריל 2019, ומאגר נתוני האשראי עלה לאוויר ביום 12 באפריל 2019. יישום החוק עשוי להוביל לשיפור יכולות החיתום והתמחור של בנקים ושל גופים חוץ-בנקאיים.
- הפיקוח על הבנקים החל בחודש אוגוסט 2018 בפריקט הסדרת סטנדרט API לבנקאות פתוחה. הבנקאות הפתוחה תאפשר, בהסכמת הלקוח, שיתוף מידע פיננסי של הלקוח. שיתוף מידע זה עשוי להביא לשיפור השירותים הפיננסיים הניתנים ללקוחות ולהגברת התחרות על שירותים אלה. הפריקט צפוי להיות מיושם החל מסוף שנת 2020.
- החמרת הדרישות בנושא של שמירה על יחס כיסוי נזילות ויחס מינוף לצורך שיפור מנגנוני יציבות על המערכת הבנקאית. מנגד, אישר הפיקוח על הבנקים לבנקים בישראל לגייס איגרות חוב עם מנגנון ספיגת הפסדים, בדומה לנהוג בעולם (איגרות חוב עם המרה מותנית - CoCo). איגרות חוב אלה תורמות לחיזוק יציבות הבנק המנפיק ולצמצום התמיכה שתידרש מהממשלה אם וכאשר הבנק יקלע לקשיים. לפרטים בדבר הנפקת כתבי ההתחייבות נדחים מותנים מסוג CoCo ראה פרק התפתחויות במקורות המימון לעיל.
- הידוק הרגולציה הבינלאומית המתאפיינת באכיפה מוגברת וחוצה גבולות, כמו גם בנושאי מיסוי מקומיים.
- התגברות התודעה הצרכנית, בין היתר, בזכות שימוש מוגבר ברשתות החברתיות, ובזכות טכנולוגיה המאפשרת נגישות קלה יותר למידע ולבחינת חלופות פיננסיות. כתוצאה מכך, עולם הבנקאות עובר למיקוד בזיהוי צרכי הלקוח, ובמקביל מיושמים דיני הגנת הפרטיות.
- מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן ביחד: "הנחות") שהובאו בפני דירקטוריון הבנק. ההנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2019

התפתחויות במשק בישראל ובכלכלה העולמית בשנת 2019

המשק בישראל

התפתחויות ריאליות

לפי אומדנים מוקדמים לחשבונות הלאומיים לשנת 2019 של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, הסתכמה צמיחת התוצר בשנת 2019 בשיעור של 3.3%, לעומת שיעור של 3.4% אשתקד ובהשוואה לשיעור של 3.6% בשנת 2017. קצב צמיחת התוצר בשנת 2019 הושפע לחיוב בעיקר מהסעיפים הבאים: צמיחת הצריכה הפרטית, יצוא השירותים והצריכה הציבורית. מנגד, קצב הצמיחה הושפע לשלילה מקיפאון בהשקעה בענפי משק ומייצוא הסחורות. על פי הערכת בנק ישראל, שוק העבודה ממשיך להעיד על רמת פעילות גבוהה תוך הימצאות בקרבת תעסוקה מלאה. שיעור האבטלה הממוצע בשנת 2019 עמד על 3.8% בהשוואה לשיעור של 4.0% בשנת 2018. זאת, במקביל לירידה מתונה בשיעור ההשתתפות הממוצע לרמה של 63.6%.

אינפלציה ושערי חליפין

במהלך שנת 2019 עלה מדד המחירים לצרכן (בגין) בשיעור של 0.6%, בהמשך לעלייה בשיעור של 0.8% אשתקד. המדד הושפע בשנת 2019 בעיקר מהתייקרות בסעיפי הדיור (שכירות), תחזוקת הדירה, המזון והחינוך, התרבות והבידור, אשר תרמו 1.0% למדד הכללי. מנגד, חלה ירידה בסעיפי ההלבשה וההנעלה, הריהוט והציוד לבית והפירות והירקות, אשר מיתנו את המדד הכללי בשיעור של 0.4% במצטבר.

להלן פרטים על שערי החליפין היציגים ושיעור השינוי בהם:

שיעור השינוי (באחוזים)	31 בדצמבר 2019	31 בדצמבר 2018
שער החליפין של: הדולר של ארצות הברית (בשקלים חדשים)	3.456	3.748
אירו (בשקלים חדשים)	3.878	4.292
	(7.8)	(9.6)

ביום 18 בפברואר 2020 עמד שער החליפין של השקל מול הדולר על 3.416 - ייסוף של 1.2% בהשוואה לשער ביום 31 בדצמבר 2018. שער החליפין של השקל מול האירו עמד באותו היום על 3.700 ייסוף של 4.6% בהשוואה לשער ביום 31 בדצמבר 2018.

מדיניות מוניטרית

ריבית בנק ישראל נותרה בשנת 2019 ברמה של 0.25%. המדיניות המוניטארית של בנק ישראל מתחילת השנה הושפעה, בין היתר, מאינפלציה נמוכה מהיעד, אם כי ציפיות האינפלציה נמצאות בסביבת הגבול התחתון של יעד יציבות המחירים, צמיחה בקצב נאה של המשק הישראלי, האטה בכלכלה העולמית על רקע חולשה בתעשייה ובסחר העולמי, והרחבה מוניטרית במרבית המדינות המפותחות.

מדיניות פיסקלית

בשנת 2019 נרשם בתקציב הממשלה גירעון מצטבר בסך של 52.2 מיליארדי שקלים חדשים, לעומת גירעון תקציבי מצטבר בסך של 38.7 מיליארדי שקלים חדשים אשתקד. שיעור הגירעון ביחס לתוצר המקומי הגולמי בשנת 2019 הינו 3.7% (מעבר ליעד של 2.9%), לעומת שיעור של 2.9% אשתקד. בשנת 2019 נרשם גידול של 6.3% בהוצאות משרדי הממשלה ביחס לשנת 2018, מעבר ליעד של 5.1%. הוצאות המשרדים האזרחיים עלו בשיעור של 7.1%, והוצאות מערכת הביטחון עלו בשיעור של 2.9%, לעומת שיעור גידול מתוכנן של 6.0% ושל 1.7%, בהתאמה. גביית המסים גדלה בשנה החולפת בשיעור נומינאלי של 3.5% לעומת אשתקד, אך הסתכמה בכ-9.2 מיליארדי שקלים חדשים מתחת לצפי.

בנייה למגורים ושוק המשכנתאות

על פי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, הסתכמה הכמות המבוקשת לדירות חדשות (דירות שנמכרו ודירות שנבנו שלא למטרת מכירה) במהלך 12 החודשים שהסתיימו בנובמבר 2019 בכ-48.7 אלף דירות, עלייה של 19% לעומת שנת 2018, ושל 16% לעומת שנת 2017. העלייה נובעת בין היתר, מהבשלת מספר רב של פרויקטים במסגרת מחיר למשתכן, וככל הנראה מחזרתם לשוק של רוכשים פוטנציאליים. במהלך שנת 2019 ניתנו לציבור הלוואות לדירור בסך של 68.5 מיליארדי שקלים חדשים, לעומת 60.3 מיליארדי שקלים חדשים אשתקד, ו-53.4 מיליארדי שקלים חדשים בשנת 2017 - עלייה של 14% ו-12%, בהתאמה.

על פי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, מחירי הדיור בבעלות עלו במהלך 12 החודשים שהסתיימו בחודש נובמבר 2019 בשיעור של 3.4%, לאחר ירידה בשיעור של 1.6% בשנת 2018 ועלייה של 2.3% בשנת 2017.

שוק ההון

המסחר בשווקי המניות בעולם, בשנת 2019, התנהל במגמה חיובית מאוד בהובלת הבורסות בארצות הברית ובשוק המניות בארץ במדדים המרכזיים.

להלן השינויים במדדי המניות העיקריים בישראל (באחוזים):

מדד	שנת 2019	שנת 2018	שנת 2017
תל-אביב 35	15.0	(3.0)	2.7
תל-אביב 125	21.3	(2.3)	6.4
תל-אביב 90	40.3	(3.0)	21.2

מחזור המסחר היומי הממוצע במניות ובניירות ערך המירים הסתכם בשנת 2019 ב-1.3 מיליארדי שקלים חדשים, לעומת מחזור ממוצע של 1.6 מיליארדי שקלים חדשים בשנת 2018.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2019

להלן השינויים במדדי איגרות החוב העיקריים בישראל (באחוזים):

מדד	שנת 2019	שנת 2018	שנת 2017
אג"ח כללי	8.7	(1.5)	4.7
אג"ח ממשלתי צמוד מדד	10.3	(1.4)	3.4
אג"ח ממשלתי לא צמוד	8.3	(1.2)	3.7
תל בונד 20	8.2	(1.1)	7.1
תל בונד 40	6.5	(0.5)	4.4

כלכלה עולמית

כלכלת ארצות הברית צמחה בשנת 2019 בקצב של 2.3%, לעומת קצב של 2.9% אשתקד, ושל 2.4% בשנת 2017. במהלך שנת 2019 חל שיפור במדד המסחר הקמעונאי, ובמדד מנהלי הרכש בענפי השירותים. מנגד, הייצור התעשייתי התכווץ בשנת 2019. בחודש דצמבר נחתם השלב הראשון של הסכם הסחר בין ארצות הברית לסין, במסגרתו הסכימה ארצות הברית להשעות הטלת מכסים חדשים, ולהפחית מכסים שהטילה בעבר על סחורות מסין, וסין התחייבה לרכוש סחורות אמריקאיות, וליישם הגנות על קניין רוחני של חברות אמריקאיות הפועלות בסין. בשוק העבודה התקבלו נתונים חיוביים: מספר המשרות שנוספו למשק האמריקאי היה לרוב גבוה מהציפיות, ושיעור האבטלה התייצב ברמה של כ-3.5%. אינפלציית הליבה (PCE) עלתה בשיעור של 1.6% בשנת 2019. ה-FED הוריד את הריבית שלוש פעמים במהלך המחצית השנייה של השנה עד לרמה של 1.75%-1.5% בצל חשש להאטה בכלכלה האמריקאית. ה-FED הכריז כי ימשיך בתוכנית רכישת איגרות החוב לפחות עד לרבעון השני של 2020. שווקי ההון מתמחרים בהסתברות גבוהה הורדת ריבית אחת לפחות במהלך 2020.

התוצר בגוש האירו צמח בשנת 2019 בשיעור של 1.2%, לעומת שיעור של 1.8% אשתקד, ושל 2.4% בשנת 2017. בשנת 2019 המשיכה מגמת התכווצות הייצור התעשייתי ומדד מנהלי הרכש בענפי התעשייה העיד אף הוא על המשך התכווצות בפעילות. המסחר הקמעונאי המשיך להתרחב בקצב נמוך. במהלך השנה חלה הרעה במרבית מדדי הציפיות. שיעור האבטלה המשיך במגמת השיפור, והגיע לרמה של 7.4% בחודש דצמבר 2019. אינפלציית הליבה עלתה מעט במהלך השנה והגיעה לרמה של כ-1.3% ב-12 החודשים שהסתיימו בחודש דצמבר 2019, אם כי מאז היא ירדה קלות. עקב ההאטה בפעילות הכלכלית באירופה הפחית ה-ECB בחודש ספטמבר את הריבית על הפיקדונות לרמה של -0.5%, והחל בהרחבה מוניטרית של רכישות איגרות חוב בהיקף של 20 מיליארד אירו בחודש. בחודש ינואר 2020 פרשה בריטניה מהאיחוד האירופי לאחר 47 שנים. מהלך זה מכניס את בריטניה לתקופת מעבר בה היא תיוותר חברה באיחוד הסחר, תוך כדי משא ומתן על הסכמי סחר חדשים.

הכלכלה הסינית צמחה בשנת 2019 בשיעור של 6.1%, לאחר צמיחה בקצב של 6.6% אשתקד, ושל 6.8% בשנת 2017. קצב צמיחת מדד הייצור התעשייתי עלה מעט, ומדד מנהלי הרכש בענפי התעשייה העיד על התרחבות במחצית השנייה של השנה. מדד המסחר הקמעונאי נותר יציב במהלך השנה, אך נמוך ביחס לשנים קודמות.

הבנק עוקב ובוחן את השפעת התפשטות נגיף הקורונה בסין, על הפעילות העסקית לפרטים נוספים ראה פרק סקירת הסיכונים להלן.

לפרטים בדבר הכללת בנק מזרחי טפחות, בדומה למרבית הבנקים בישראל, ב"רשימה השחורה" שפורסמה על ידי המועצה לזכויות האדם של האו"ם, ביום 12 לפברואר 2020, ראה בפרק ניהול סקירת הלהלן.

להלן השינויים במדדי המניות העיקריים בעולם (באחוזים):

מדד	שנת 2019	שנת 2018	שנת 2017
דאו ג'ונס	22.3	(6.7)	25.1
S&P 500	28.9	(7.0)	19.4
נאסד"ק 100	38.0	(1.7)	31.5
DAX	23.0	(18.3)	12.5
FSTE 100	19.0	(12.3)	7.6
CAC	19.1	(11.9)	9.3
Nikkei 225	22.3	(12.1)	19.1

אירועי סיכון

במהלך שנת 2019 לא התרחשו אירועי הפסד מהותיים או אירועים שיש להם פוטנציאל להפסד מהותי.

סיכונים מובילים ומתפתחים

במסגרת פעילותו נחשף הבנק לשורה של סיכונים מהווים פוטנציאל לפגיעה בתוצאות הפיננסיות שלו ובתדמיתו. במסגרת מיפוי הסיכונים, בוחן הבנק את הסיכונים המובילים, סיכונים קיימים (או חדשים) העשויים להתממש בשנה הקרובה והינם בעלי פוטנציאל להשפעה מהותית על תוצאותיו הפיננסיות של הבנק ויציבותו, כגון: סיכונים אשראי, ריבית ונדליות. כמו כן, מזוהים הסיכונים המתעוררים והמתפתחים, סיכונים העשויים להתממש בטווח הארוך יותר וקיימת אי וודאות באשר לאופיים והיקף השפעתם על הבנק. מבין סיכונים אלה ניתן לאפיין סיכונים אבטחת מידע והגנת הסייבר שהולכים ומתגברים כלפי גופים פיננסיים, סיכונים טכנולוגיים המידע, סיכון אסטרטגי-עסקי בהיסט של התחרות הגוברת, הן בשל ההתקדמות הטכנולוגית, והן בשל השינויים בהתנהגות הלקוחות וסיכון המוניטין. כאמור, מיפוי הסיכונים והשפעתם על הבנק נבחן ונידון באופן שוטף כדי לוודא שהוא מקיף את כלל פעילותו העסקית של הבנק. הבנק בוחן את מצב הכלכלה, סביבת המאקרו ותנאי השוק בארץ ובעולם, וכן דרישות רגולציה חדשות העשויות להשפיע על הבנק.

לפרטים נוספים הכוללים את ניתוח הסיכונים העיקריים שהבנק חשוף אליהם וסקירה של אופן ניהולם והתפתחותם בתקופה המדווחת, ראה פרק סקירת הסיכונים להלן, וכן דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק:

www.mizrahi-tefahot.co.il < אודות בנק > קשרי משקיעים < מידע כספי

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2019

דוחות רואי החשבון המבקרים

רואי החשבון המבקרים של הבנק משנת 1995 ועד היום הינם בריטמן אלמגור זר ושות'.

רואה החשבון המבקר הפנה את תשומת הלב בדוח המבקרים לאמור בביאור 26 ג.11 ביחס לתביעות שהוגשו כנגד הבנק וחברה מאוחדת שלו לרבות בקשות להכיר בהן כתובענות ייצוגיות.

אירועים לאחר תאריך הדוחות הכספיים

- ביום 19 בפברואר 2020 הודיע המנהל הכללי של הבנק, מר אלדד פרשר, לדירקטוריון הבנק כי בכוונתו לסיים בחודשים הקרובים את כהונתו. מועד סיום הכהונה טרם נקבע והוא יסוכם לאחר שדירקטוריון הבנק ישלים את הליך מינוי המנהל הכללי הבא.
- ביום 24 בפברואר 2020 החליט הדירקטוריון על הקמת ועדה בראשות יושב ראש הדירקטוריון, לאיתור מנהל כללי חדש לבנק.
- לפרטים בדבר חלוקת דיבידנד בגין רווחי הרבעון הרביעי של שנת 2019 ראה פרק "ניתוח ההתפתחויות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון" להלן, וכן דוח על השינויים בהון העצמי וביאור אירועים לאחר תאריך המאזן במסגרת תמצית דוחות כספיים אלה.

שינויים במדיניות חשבונאית קריטית ובאומדנים חשבונאיים קריטיים

הדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) וכן בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו. עיקרי המדיניות החשבונאית מפורטים בביאור 1 לדוחות הכספיים.

להלן השינויים במדיניות חשבונאית קריטית ובאומדנים חשבונאיים קריטיים שיש להם השפעה על תוצאות הפעילות בתקופות המדווחות:

הפרשה להפסדי אשראי

כמפורט בביאור 1 ב. לדוחות כספיים אלה, ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי מתבססת, בין היתר, על שיעורי הפסד היסטוריים בענפי המשק השונים, ובחלוקה לאשראי בעייתי ולא בעייתי, בטווח של 9 שנים שהסתיימו במועד הדיווח.

מכשירים נגזרים וחשבונאות גידור

כמפורט בביאור 1 ג.2 לדוחות כספיים אלה, פרסם המוסד האמריקאי לתקינה חשבונאית (ה-"FASB") את עדכון ASU 2017-12 המעדכן את נושא 815 בקודיפיקציה בדבר מכשירים נגזרים וחשבונאות גידור. העדכון כולל שינויים בהנחיות המדידה והייעוד של יחסי גידור כשירים ובדרישות ההצגה של תוצאות הגידור.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2019

התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח הכולל האחר

הרווח הנקי של הקבוצה הסתכם בשנת 2019 ב-1,842 מיליוני שקלים חדשים, לעומת רווח נקי של 1,206 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד גידול בשיעור של 52.7%. בהשוואה לרווח הנקי ללא חריגים⁽¹⁾ בתקופה המקבילה אשתקד, שהסתכם ב-1,647 מיליוני שקלים חדשים, מגיע הגידול לשיעור של 11.8%.

הרווח הנקי בשנת 2019 מבטא תשואה על ההון, בשיעור של 11.9%, לעומת תשואה מדווחת על ההון של 8.5% בשנת 2018 (11.6% ללא חריגים⁽¹⁾).

הרווח הנקי של הקבוצה הסתכם ברבעון הרביעי של שנת 2019 ב-440 מיליוני שקלים חדשים, לעומת רווח נקי של 202 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד גידול בשיעור של 117.8%. בהשוואה לרווח הנקי ללא חריגים⁽¹⁾ ברבעון המקביל אשתקד, שהסתכם ב-378 מיליוני שקלים חדשים, מגיע הגידול לשיעור של 16.4%.

הרווח הנקי ברבעון הרביעי של שנת 2019 מבטא תשואה על ההון, במונחים שנתיים, בשיעור של 11.5%, לעומת תשואה מדווחת על ההון של 5.7% ברבעון המקביל אשתקד (10.7% ללא חריגים⁽¹⁾).

ניתוח ההתפתחות בהכנסות, בהוצאות וברווח הכולל האחר

הכנסות הריבית, נטו והכנסות המימון שאינן מריבית⁽²⁾ בשנת 2019, כפי שמוצגות בדוחות כספיים אלה, הסתכמו ב-5,697 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 5,367 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2018, גידול בשיעור של 6.1%.

הכנסות הריבית, נטו והכנסות המימון שאינן מריבית⁽²⁾ ברבעון הרביעי של שנת 2019, כפי שמוצגות בדוחות כספיים אלה, הסתכמו ב-1,416 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 1,381 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול בשיעור של 2.5%, בעיקר בשל השפעת המדד, האחראי להפרש של 39 מיליוני שקלים חדשים בהכנסות המימון בין הרבעונים.

הכנסות הריבית, נטו והכנסות המימון שאינן מריבית⁽²⁾ מפעילות שוטפת בשנת 2019, כפי שמפורט להלן הסתכמו ב-5,466 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 4,939 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2018, גידול בשיעור של 10.7%.

להלן ניתוח התפתחות הכנסות המימון מפעילות שוטפת (במיליוני שקלים חדשים):

שנת		
שיעור השינוי (באחוזים)	2018	2019
	4,922	5,340
	445	357
6.1	5,367	5,697
	182	76
	41	44
	15	46
	190	65
	428	231
10.7	4,939	5,466

הכנסות ריבית, נטו

הכנסות מימון שאינן מריבית⁽²⁾

סך הכנסות מימון

בניכוי:

השפעת מדד המחירים לצרכן

הכנסות מגביית ריבית בגין חובות בעייתיים

רווחים ממימוש איגרות חוב וניירות ערך זמינים למכירה ורווחים מאיגרות חוב למסחר, נטו

השפעת רישום חשבונאי של נגזרים לפי שווי הוגן ואחרות⁽³⁾

סך הכל השפעות שאינן מפעילות שוטפת

סך הכנסות מימון מפעילות שוטפת

הגידול בסך 527 מיליוני שקלים חדשים (גידול בשיעור של כ-10.7%) בהכנסות המימון מפעילות שוטפת משקף בעיקר גידול בהכנסות ריבית נטו. גידול זה נובע מעלייה של כ-6% בהיקפי הפעילות באשראי וכ-7.4% בהיקפי הפעילות בפיקדונות, ומשיפור במרווחי הריבית, בהלימה לתוכנית האסטרטגית של הבנק, תוך מיקוד במגזרי העסקים הבינוניים והקמעונאות.

(1) ההוצאות התפעוליות והאחרות כללו בשנת 2018, הפרשה של 546 מיליוני שקלים חדשים בגין חקירת משרד המשפטים בארצות הברית (425 מיליוני שקלים חדשים ברבעון השני של שנת 2018 ו-121 מיליוני שקלים חדשים ברבעון הרביעי של שנת 2018).

הרווח הנקי של הבנק, ללא חריגים, כלומר - ללא הפרשות בגין החקירה ובהתחשב בהפרשות למענקים שהיו תואמים את רמת הרווחיות מהפעילות העסקית באותה תקופה והוצאות המס הנגזרות מכך.

(2) הכנסות מימון שאינן מריבית כוללות השפעת שווי הוגן ואחרות, וכן הוצאה בגין הפרשי הצמדה על נגזרי מדד שההכנסה המקבילה להן נרשמה על פי הכללים החשבונאיים כהכנסות ריבית.

(3) השפעת הרישום החשבונאי של נגזרים לפי שווי הוגן נובעת מההבדל בין הטיפול החשבונאי במכשירים מאזניים הנרשמים בדוח רווח והפסד על בסיס צבירה (ריבית, הפרשי הצמדה, והפרשי שער בלבד), לבין נגזרים הנמדדים לפי שווי הוגן.

השפעות אחרות כוללות גם את השפעת החיסוי שמבצע הבנק כנגד חשיפת המס בגין ההשקעות בחוץ לארץ באמצעות העמדת מקורות מימון עודפים כנגד השקעות אלו.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2019

2018				2019			
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי
1,081	1,345	1,236	1,260	1,231	1,543	1,214	1,352
90	129	105	121	57	89	147	64
1,171	1,474	1,341	1,381	1,288	1,632	1,361	1,416
הכנסות ריבית, נטו							
הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית ⁽¹⁾							
סך הכנסות מימון							
בניכוי:							
(39)	172	32	17	(42)	235	(81)	(36)
12	8	9	12	12	9	6	17
2	-	11	2	12	1	30	3
55	73	36	26	(43)	30	34	44
30	253	88	57	(61)	275	(11)	28
סך הכל השפעות שאינן מפעילות שוטפת							
1,141	1,221	1,253	1,324	1,349	1,357	1,372	1,388
סך הכנסות מימון מפעילות שוטפת							

(1) הכנסות מימון שאינן מריבית כוללות השפעת שווי הוגן ואחרות, וכן הוצאה בגין הפרשי הצמדה על נגזרי מדד שההכנסה המקבילה להן נרשמת על פי הכללים החשבונאיים כהכנסת ריבית.
 (2) השפעת הרישום החשבונאי של נגזרים לפי שווי הוגן נובעת מההבדל בין הטיפול החשבונאי במכשירים מאזניים הנרשמים בדוח רווח והפסד על בסיס צבירה (ריבית, הפרשי הצמדה, ופרשי שער בלבד), לבין נגזרים הנמדדים לפי שווי הוגן.
 השפעות אחרות כוללות גם את השפעת החיסוי שמבצע הבנק כנגד חשיפת המס בגין ההשקעות בחוץ לארץ באמצעות העמדת מקורות מימון עודפים כנגד השקעות אלו.

יחס הפיקדונות לאשראי בבנק, העומד על כ-103%, תורם לרווחיות הבנק בכך שמרבית המקורות מגויסים לצורך מתן אשראי, המניב תשואה עדיפה על פני שימושים אחרים. ההשפעה העיקרית על הרווח המימוני נובעת, כמפורט להלן, מגידול בהיקפי הפעילות, ומשיפור במרווח הפיננסי בעיקר בגין צד הנכסים. לפרטים בדבר השפעת שינויים בשיעור הריבית על הרווח המימוני, ראה להלן בניתוח השפעת תרחישים בשיעורי הריבית על ההכנסות ריבית נטו ועל הכנסות מימון שאינן מריבית (NII). נציין כי הגילוי האמור מתייחס להשפעה חישובית של שינוי ריבית חסרת הסיכון, ואינו מביא בחשבון את הפעולות שינקוט הבנק כתגובה לשינוי בשוק.

להלן פירוט סך הכנסות המימון לפי מגזרי פעילות פיקוחיים (במיליוני שקלים חדשים):

לשנה הסתיימה ביום 31 בדצמבר			
שיעור השינוי (באחוזים)	סכום השינוי	2018	2019
מגזר פעילות			
אנשים פרטיים:			
11.7	178	1,517	1,695
9.3	115	1,234	1,349
13.2	10	76	86
10.7	303	2,827	3,130
סך הכל אנשים פרטיים			
פעילות עסקית:			
14.1	142	1,008	1,150
20.9	51	244	295
(1.5)	(8)	534	526
-	-	118	118
9.7	185	1,904	2,089
סך הכל פעילות עסקית			
(39.5)	(167)	423	256
6.2	321	5,154	5,475
סך הכל פעילות בישראל			
4.2	9	213	222
6.1	330	5,367	5,697
סך הכל			

להגדרת מגזרי הפעילות הפיקוחיים ולהבדלים בין מגזרי פעילות הפיקוחיים למגזרי הפעילות בהתאם לגישה ההנהלה, ראה פרק מגזרי פעילות פיקוחיים להלן, ופרק פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו בדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2019

להלן היתרות הממוצעות של הנכסים נושאי הריבית המיוחסים לפעילות בישראל, במגזרי ההצמדה השונים (במיליוני שקלים חדשים):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
שיעור השינוי (באחוזים)	2018	2019	מגזר הצמדה
5.9	161,959	171,451	מטבע ישראלי לא צמוד
7.5	52,560	56,522	מטבע ישראלי צמוד למדד
(3.7)	13,894	13,383	מטבע חוץ (כולל מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ)
5.7	228,413	241,356	סך הכל

השינויים ביתרות הממוצעות של הנכסים נושאי הריבית במגזרים השונים נובעים מצמיחת האשראי לציבור (הן האשראי לדיור והן האשראי הפרטי שאינו לדיור והאשראי העסקי), זאת בהלימה לעקרונות התוכנית האסטרטגית.

הקטיון ביתרות הממוצעות במטבע חוץ נובע מהסטת שימושים למגזר השקלי, וזאת במסגרת ניהול הנכסים והתחייבויות של הבנק.

להלן פערי הריבית (ההפרש בין שיעור הכנסות הריבית על הנכסים ובין שיעור הוצאות הריבית על התחייבויות)⁽¹⁾ על בסיס יתרות ממוצעות⁽²⁾, המיוחסים לפעילות בישראל, במגזרי ההצמדה השונים (באחוזים):

לרבעון שהסתיים ביום 31 בדצמבר		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		מגזר הצמדה
2018	2019	2018	2019	
1.95	2.15	1.90	2.07	מטבע ישראלי לא צמוד
1.68	1.43	1.24	1.30	מטבע ישראלי צמוד למדד
0.88	1.00	1.12	0.77	מטבע חוץ
1.76	1.83	1.69	1.75	סך הכל

(1) שיעורי ההכנסה וההוצאה חושבו ביחס לנכסים ולהתחייבויות הנושאים ריבית.

(2) יתרות ממוצעות לפני ניכוי הפרשה בגין הפסדי אשראי.

שינויים בפערי הריבית:

במגזר השקלי הלא צמוד חלה עלייה במרווחי המימון בהשוואה לתקופה המקבילה.

במגזר מטבע חוץ – עלייה בריבית ה-FED בתקופה המדווחת בהשוואה לשנת 2018, מרמה של 1.5% בתחילת 2018 לרמות של 1.75%-2.5% במהלך שנת 2019, הביאה לגידול בעלות המקורות, בעוד שההכנסות מהפעילות בנגזרים, שכנגד שימושים אלה, לא נכללות במסגרת פערי הריבית המוצגים לעיל. בתוספת הכנסות אלו, לא חל שינוי מהותי בפער הריבית במטבע חוץ.

פילוח פערי הריבית בחתכים שונים (סוג פעילות, מגזרי הצמדה וניתוח כמות ומחיר), מידע נוסף על נכסים והתחייבויות שאינם נושאים ריבית ומידע על פעילות מחוץ לישראל נכללים במסגרת נספחים לדוחות השנתיים – "שיעורי הכנסות והוצאות ריבית".

הוצאות בגין הפסדי אשראי בקבוצה הסתכמו בשנת 2019 ב-364 מיליוני שקלים חדשים, שיעור של 0.18%, מסך האשראי לציבור, נטו, לעומת הוצאות הפסדי אשראי בסך של 310 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2018, שיעור של 0.16% מסך האשראי לציבור, נטו, ובסך הכל גידול של 54 מיליוני שקלים חדשים.

ההוצאות בגין הפסדי האשראי בקבוצה הסתכמו ברבעון הרביעי של שנת 2019 ב-119 מיליוני שקלים חדשים, שיעור של 0.23% (על בסיס שנתי), מסך האשראי לציבור, נטו, לעומת 77 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקבילי אשתקד, שיעור של 0.16% (על בסיס שנתי), מסך האשראי לציבור, נטו ובסך הכל גידול של 42 מיליוני שקלים חדשים.

ההוצאות בגין הפסדי אשראי, בשנת 2019, הושפעו מהפרשה פרטנית בגין מספר מצומצם של לווים.

להלן פירוט התפתחות הוצאות בגין הפסדי אשראי (מיליוני שקלים חדשים):

לרבעון שהסתיים ביום 31 בדצמבר		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2018	2019	2018	2019	
110	161	374	477	הפרשה להפסדי אשראי על בסיס פרטני (לרבות מחיקות חשבונאיות)
(51)	(50)	(171)	(200)	הגדלת הוצאות
59	111	203	277	הקטנת הוצאות
				סך הכל הפרשה פרטנית
(5)	4	10	14	הפרשה להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי:
23	4	97	73	לפי עומק הפיגור
77	119	310	364	אחרת
0.16%	0.23%	0.16%	0.18%	סך הכל הוצאות בגין הפסדי אשראי
0.44%	0.61%	0.40%	0.46%	שיעור הוצאות בגין הפסדי אשראי מסך האשראי לציבור, נטו (במונחים שנתיים):
0.01%	0.04%	0.03%	0.03%	מזה: בגין הלוואות מסחריות שאינן הלוואות לדיור
				מזה: בגין הלוואות לדיור

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2019

להלן פירוט ההוצאות בגין הפסדי אשראי לפי מגזרי פעילות פיקוחיים בקבוצה (במיליוני שקלים חדשים):

לרבעון שהסתיים ביום 31 בדצמבר		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		מגזרי פעילות אנשים פרטיים:
2018	2019	2018	2019	
2	12	36	44	משקי בית- הלוואות לדיור
27	27	108	99	משקי בית- אחר
-	1	1	2	בנקאות פרטית
29	40	145	145	סך הכל אנשים פרטיים
פעילות עסקית:				
34	56	137	166	עסקים קטנים וזעירים
12	23	11	42	עסקים בינוניים
(5)	4	8	24	עסקים גדולים
2	-	2	(6)	גופים מוסדיים
43	83	158	226	סך הכל פעילות עסקית
2	(1)	3	(3)	ניהול פיננסי
74	122	306	368	סך הכל פעילות בישראל
3	(3)	4	(4)	פעילות בחוץ לארץ
77	119	310	364	סך הכל

להגדרת מגזרי הפעילות הפיקוחיים ולהבדלים בין מגזרי פעילות הפיקוחיים למגזרי הפעילות בהתאם לגישה ההנהלה, ראה פרק מגזרי פעילות פיקוחיים להלן, ופרק פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו בדוחות הכספיים.

לפרטים נוספים בדבר ניתוח התפתחות האשראי לציבור ראה פרק ניתוח המבנה של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון להלן. לפרטים נוספים בדבר ניתוח סיכון האשראי ראה פרק סיכון אשראי להלן, וכן דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

ההכנסות שאינן מריבית הסתכמו בשנת 2019 ב-1,966 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 1,967 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2018, קיטון של 1 מיליוני שקלים חדשים.

ההכנסות שאינן מריבית הסתכמו ברבעון הרביעי של שנת 2019 ב-469 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 517 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, קיטון של 48 מיליוני שקלים חדשים, ראה הסבר להלן.

הכנסות המימון שאינן מריבית הסתכמו בשנת 2019 ב-357 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 445 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. הכנסות אלה בשנת 2019 כוללות רווחים ממניות שאינן למסחר בסך 58 מיליוני שקלים חדשים.

הכנסות המימון שאינן מריבית הסתכמו ברבעון הרביעי של שנת 2019 ב-64 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 121 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד.

בסעיף זה נכללות, בין היתר, השפעות שווי הוגן, רווחים (הפסדים) מפעילות באיגרות חוב וניירות ערך, וכן הפרשי הצמדה על נגזרי מדד והשפעת צבירת הריבית (ערך הזמן) הגלומה בנכסים נגזרים, שההכנסה (הוצאה) המקבילה להן נרשמת על פי הכללים החשבונאיים בסעיף הכנסות מריבית. ראה ניתוח הכנסות המימון מפעילות שוטפת לעיל.

ההכנסות מעמלות הסתכמו בשנת 2019 ב-1,535 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 1,475 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2018, גידול בשיעור של 4.1%, הנובע מהמשך הצמיחה בהיקפי הפעילות.

ההכנסות מעמלות הסתכמו ברבעון הרביעי של שנת 2019 ב-392 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 384 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול בשיעור של 2.1%.

לפרטים על ההכנסות מעמלות לפי סוגי העמלות השונים, ראה ביאור 4 לדוחות הכספיים.

ההכנסות האחרות הסתכמו בשנת 2019 ב-74 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 47 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2018, גידול של 27 מיליוני שקלים חדשים, בעיקר בגין רווחי הון בסך 26 מיליוני שקלים חדשים לפני מס מממוש נכסים במסגרת ארגון מחדש של נכסי הנדל"ן ושיפורים במערך הסינוף.

ההכנסות האחרות הסתכמו ברבעון הרביעי של שנת 2019 ב-13 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 12 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול של 1 מיליוני שקלים חדשים.

ההוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו בשנת 2019 ב-3,988 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 4,384 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2018. ההוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו ברבעון הרביעי של שנת 2019 ב-993 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 1,211 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד.

ההוצאות התפעוליות והאחרות בשנת 2018 וברבעון הרביעי של שנת 2018 כללו הפרשה בסך 546 ו-121 מיליוני שקלים חדשים, בהתאמה, בגין חקירת משרד המשפטים בארצות הברית. שיעור הגידול בהוצאות התפעוליות והאחרות בשנת 2019, ללא ההפרשה בגין החקירה, לעומת התקופה המקבילה אשתקד הינו 3.9%.

בנוסף, כללו ההוצאות התפעוליות והאחרות ברבעון הרביעי של שנת 2018 הפרשה של כ-94 מיליוני שקלים חדשים, בעקבות פסק דין המתייחס לבוררות כלכלית בין הבנק לארגון העובדים וכן הפרשה לתביעה כנגד הבנק בהיקף של 38 מיליוני שקלים חדשים. ללא ההפרשות בגין החקירה ובגין התביעות גדלו ההוצאות התפעוליות והאחרות ברבעון הרביעי של שנת 2019 לעומת הרבעון המקביל אשתקד ב-3.7%.

ראה פירוט לפי רכיבי ההוצאות התפעוליות השונים להלן.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2019

המשכורות והוצאות הנלוות הסתכמו בשנת 2019 ב-2,562 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 2,407 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2018, גידול בשיעור של 6.4%.

מעבר לגידול השוטף בהוצאות השכר, נרשם גידול בהפרשות לרכיבי התגמול השונים (מענקים ואופציות לעובדים) וזאת בהלימה לגידול ברמת הרווחיות לעומת התקופה המקבילה אשתקד.

המשכורות והוצאות הנלוות הסתכמו ברבעון הרביעי של שנת 2019 ב-628 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 683 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, קיטון של 55 מיליוני שקלים חדשים.

ברבעון הרביעי של שנת 2018 נכללה הפרשה של כ-94 מיליוני שקלים חדשים, בעקבות פסק דין המתייחס לבוררות כלכלית בין הבנק לארגון העובדים. לפרטים נוספים ראה ביאור 22 א.7 לדוחות הכספיים.

הוצאות האחזקה ופחת בניינים וציוד הסתכמו בשנת 2019 ב-770 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 747 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2018, גידול של 3.1% בשיעור של 3.1%.

הוצאות האחזקה ופחת בניינים וציוד הסתכמו ברבעון הרביעי של שנת 2019 ב-192 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 186 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול בשיעור של 3.2%.

לפרטים בדבר הוצאות בגין מערך טכנולוגיות המידע ראה פרק המבנה וההתפתחות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון להלן.

ההוצאות האחרות הסתכמו בשנת 2019 ב-656 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 1,230 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2018.

ההוצאות האחרות הסתכמו ברבעון הרביעי של שנת 2019 ב-173 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 342 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד.

ההוצאות האחרות בשנת 2018 כללו הפרשה בסך 546 מיליוני שקלים חדשים בגין חקירת משרד המשפטים בארצות הברית, וכן הפרשה לתביעה כנגד הבנק בביקף של 38 מיליוני שקלים חדשים. ללא הפרשות אלו, גדלו ההוצאות האחרות בשנת 2019 בשיעור של 1.5%.

להלן נתוני Cost Income Ratio⁽¹⁾ (באחוזים):

2018		2019	
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי
59.1	71.7 ⁽²⁾	54.5	68.1 ⁽²⁾
Cost Income Ratio			

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

2018	2019
63.6 ⁽²⁾	54.6
Cost Income Ratio	

(1) סך ההוצאות התפעוליות והאחרות לסך כלל ההכנסות התפעוליות והמימוניות לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי.
 (2) ההוצאות התפעוליות והאחרות כללו, בשנת 2018, הפרשה של 546 מיליוני שקלים חדשים בגין חקירת משרד המשפטים בארצות הברית (425 מיליוני שקלים חדשים ברבעון השני של שנת 2018 ו-121 מיליוני שקלים חדשים ברבעון הרביעי של שנת 2018). יחסי היעילות של הבנק ללא חריגים, כלומר ללא הפרשות בגין החקירה ובהתחשב בהפרשות למענקים שהיו תואמים את רמת הרווחיות מהפעילות העסקית באותה תקופה והוצאות המס הנגזרות מכך, הי:

- ברבעון השני של שנת 2018 - 53.2%
- ברבעון הרביעי של שנת 2018 - 61.3%
- בשנת 2018 - 57.2%

הרווח בקבוצה לפני מסים הסתכמו בשנת 2019 ב-2,954 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 2,195 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2018, גידול בשיעור של 34.6%. הרווח בקבוצה לפני מסים הסתכמו ברבעון הרביעי של שנת 2019 ב-709 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 489 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול בשיעור של 45.0%. ראה הסבר מפורט לעיל.

שיעור ההפרשה למסים מהרווח בשנת 2019 הסתכמו ב-34.8%.

שיעור ההפרשה למיסים מהרווח ברבעון הרביעי של שנת 2019 הסתכמו ב-34.8%.

שיעור ההפרשה למיסים מהרווח בשנת 2018 וברבעון הרביעי של שנת 2018 הסתכמו ב-42.0% ו-54.8%, בהתאמה.

שיעורי ההפרשה למיסים בשנת 2018 הושפעו מגידול בהוצאות, ברבעון השני וברבעון הרביעי בסך של 55 ו-97 מיליוני שקלים חדשים, בהתאמה, בשל השלכות מס אפשריות המתייחסות להפרשה בגין חקירת משרד המשפטים בארצות הברית. לפרטים נוספים ראה ביאור 8 לדוחות הכספיים.

חלק הבנק ברווחי חברות כלולות לאחר השפעת המס - בשנת 2019 לא נרשמו רווחים בגין חברות כלולות, לעומת רווח של 1 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2018.

ברבעון הרביעי של שנת 2019 לא נרשמו רווחים בגין חברות כלולות, בדומה לרבעון המקביל אשתקד.

חלקם של בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בתוצאות, נטו, של חברות מאוחדות המיוחס לבנק יהב הסתכמו בשנת 2019 ב-83 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 68 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2018, גידול בשיעור של כ-22%.

חלקם של בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בתוצאות, נטו, של חברות מאוחדות המיוחס לבנק יהב הסתכמו ברבעון הרביעי של שנת 2019 ב-22 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 19 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד.

העלייה ברווחי בנק יהב נובע מגידול בהיקפי פעילות, שיפור במרווחי המימון ורמת הוצאה יציבה.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2019

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק הסתכם בשנת 2019 ב-1,842 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 1,206 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2018, גידול בשיעור של 52.7%.

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק הסתכם ברבעון הרביעי של שנת 2019 ב-440 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 202 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, בשיעור של 117.8%.

הרווח (הפסד) הכולל האחר המיוחס לבעלי מניות הבנק הסתכם בשנת 2019 ברווח של 14 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 37 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2018.

הרווח (הפסד) הכולל האחר המיוחס לבעלי מניות הבנק הסתכם ברבעון הרביעי של שנת 2019 בהפסד של 14 מיליוני שקלים חדשים, לעומת רווח כולל אחר של 38 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד. השינוי נובע בעיקר מהתאמות בגין הטבות לעובדים ומהתאמות בגין הצגת איגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן. לפרטים ראה ביאור 10 לדוחות הכספיים.

לפרטים בדבר תוצאות קבוצת הבנק בתקופת הביניים ראה מידע רב רבעוני לשנתיים האחרונות בנספחים לדוחות השנתיים.

להלן התפתחות תשואת⁽⁴⁾ רווחי הקבוצה על ההון⁽²⁾, יחס הון עצמי רוברד 1 לרכיבי סיכון, יחס כיסוי הנזילות⁽³⁾ ויחס המינוף בתום הרבעון⁽⁴⁾ (באחוזים):

		2018				2019			
	רבעון רביעי	רבעון שלישי	רבעון שני	רבעון ראשון	רבעון רביעי	רבעון שלישי	רבעון שני	רבעון ראשון	
תשואת רווח נקי על ההון	11.5	11.1	15.8	11.3	5.7 ⁽⁵⁾	13.4	6.1 ⁽⁵⁾	10.3	
יחס הון עצמי רוברד 1 לרכיבי סיכון בתום הרבעון	10.14	10.13	10.23	10.12	10.01	10.11	9.95	10.16	
יחס כיסוי הנזילות (רבעוני)	121	122	118	120	116	121	120	125 ⁽⁶⁾	
יחס המינוף בתום הרבעון	5.55	5.62	5.67	5.54	5.42	5.47	5.38	5.43	
לשנה השתיימה ביום 31 בדצמבר									
		2018				2019			
תשואת רווח נקי על ההון	11.9	8.5 ⁽⁵⁾							

- (1) תשואה בחישוב שנתי.
- (2) התשואה ביחס להון העצמי הממוצע, הכולל את "סך כל האמצעים ההוניים", כמוצג בדיווח על שיעורי הכנסה והוצאה, בניכוי יתרה ממוצעת של זכויות בעלי מניות חיצוניים ובניכוי/ובתוספת היתרה הממוצעת של הפסדים/רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של איגרות חוב למסחר ושל איגרות חוב זמינות למכירה.
- (3) יחס כיסוי הנזילות (Liquidity Coverage Ratio) - סך הנכסים הנזילים באיכות גבוהה לתזרים המזומנים היוצא נטו. יחס זה מחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 221, במונחים של ממוצעים פשוטים של תצפיות יומיות במשך הרבעון המדווח.
- (4) יחס המינוף (Leverage Ratio) - הון רוברד 1 לפי כללי באדל לסך החשיפות. יחס זה מחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218.
- (5) ההוצאות התפעוליות והאחרות כלל, בשנת 2018, הפרשה של 546 מיליוני שקלים חדשים בגין חקירת משרד המשפטים בארצות הברית (425 מיליוני שקלים חדשים ברבעון השני של שנת 2018 ו-121 מיליוני שקלים חדשים ברבעון הרביעי של שנת 2018). תשואת הרווח הנקי על ההון של הבנק ללא חריגים, כלומר ללא הפרשות בגין החקירה ובהתחשב בהפרשות למענקים שהיו תואמים את רמת הרווחיות מהפעילות העסקית באותה תקופה והוצאות הסס הנגזרות מכך, הי:
 - ברבעון השני של שנת 2018 - 14.1%
 - ברבעון הרביעי של שנת 2018 - 10.7%
 - בשנת 2018 - 11.6%
- (6) כולל השפעת יישום הנחיות בנק ישראל להחלת שיעור משיכה מופחת בגין פיקדונות תפעוליים, החל מהרבעון הראשון של שנת 2018.

להלן נתוני הרווח והדיבידנד למניה (מניה רגילה בסך 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב) (בשקלים חדשים):

		2018				2019			
	רבעון רביעי	רבעון שלישי	רבעון שני	רבעון ראשון	רבעון רביעי	רבעון שלישי	רבעון שני	רבעון ראשון	
רווח בסיסי למניה	1.88	1.80	2.46	1.73	0.87	1.95	0.89	1.47	
רווח מדולל למניה	1.87	1.79	2.45	1.72	0.86	1.94	0.88	1.46	
דיבידנד למניה (באגורות)	72	167 ⁽²⁾	- ⁽²⁾	- ⁽¹⁾	- ⁽¹⁾	- ⁽¹⁾	59	47	
לשנה השתיימה ביום 31 בדצמבר									
		2018				2019			
רווח בסיסי למניה	7.86	5.17				5.80			
רווח מדולל למניה	7.83	5.15				5.76			
דיבידנד למניה (באגורות)	178 ⁽¹⁾	106 ⁽¹⁾				144			

- (1) לא הוכרז דיבידנד בגין הרבעונים השני, השלישי והרביעי של שנת 2018. לפרטים ראה פרק דיבידנד להלן.
- (2) ברבעון השני של שנת 2019 הוכרז דיבידנד בגין רווחי המחצית הראשונה של שנת 2019. לפרטים ראה פרק דיבידנד להלן.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2019

ניתוח המבנה של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון

נכסים והתחייבויות

להלן ההתפתחות בסעיפי המאזן העיקריים של קבוצת הבנק (במיליוני שקלים חדשים):

31 בדצמבר			
שיעור השני (באחוזים)	2018	2019	
6.0	257,873	273,244	סך כל המאזן
14.4	45,162	51,672	מזומנים ופיקדונות בבנקים
5.3	194,381	204,708	אשראי לציבור, נטו
(8.7)	11,081	10,113	ניירות ערך
2.3	1,424	1,457	בניינים וציוד
5.8	199,492	210,984	פיקדונות הציבור
14.2	625	714	פיקדונות מבנקים
9.3	30,616	33,460	איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
9.2	14,681	16,033	הון עצמי

מזומנים ופיקדונות בבנקים - יתרת מזומנים ופיקדונות בבנקים גדלה במהלך שנת 2019 ב-6.5 מיליארדי שקלים חדשים. הגידול ביתרת המזומנים הינו במסגרת הניהול השוטף של נזילות הבנק.

אשראי לציבור, נטו - משקלו של האשראי לציבור, נטו במאזן המאוחד מסך כל הנכסים, הגיע ביום 31 בדצמבר 2019 ל-75%, בדומה לסוף שנת 2018. האשראי לציבור, נטו בקבוצה, גדל במהלך שנת 2019 ב-10.3 מיליארדי שקלים חדשים, גידול של 5.3%. לפירוט נוספים בדבר סיכון האשראי המאזני והחוזף מאזני, התפתחות החובות הבעייתיים ומדדי סיכון שונים הנוגעים לאשראי לדיוור ראה פרק הסיכונים להלן, וכן דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק. להלן נתונים על היקפי האשראי לציבור, נטו, לפי בסיס הצמדה (במיליוני שקלים חדשים):

השיעור (באחוזים) מסך האשראי לציבור, נטו ליום 31 בדצמבר		שיעור השני (באחוזים)	יתרה ליום 31 בדצמבר		מגזר הצמדה
2018	2019		2018	2019	
66.4	67.0	6.3	129,042	137,223	מטבע ישראל לא צמוד
27.5	28.0	7.3	53,384	57,272	צמוד מדד
6.2	5.0	(14.6)	11,955	10,213	מט"ח כולל צמוד מט"ח
100.0	100.0	5.3	194,381	204,708	סך הכל

להלן נתונים על היקפי האשראי לציבור, נטו, לפי מגזרי פעילות פיקוחיים (במיליוני שקלים חדשים):

שיעור השני (באחוזים)			
2018	2019		
6.8	126,105	134,637	אנשים פרטיים: משקי בית- הלוואות לדיוור
3.3	20,932	21,632	משקי בית- אחר
-	98	224	בנקאות פרטית
6.4	147,135	156,493	סך הכל אנשים פרטיים
9.9	18,977	20,857	פעילות עסקית: עסקים קטנים וזעירים
7.3	6,585	7,063	עסקים בינוניים
(6.7)	16,236	15,152	עסקים גדולים
17.4	1,331	1,563	גופים מוסדיים
3.5	43,129	44,635	סך הכל פעילות עסקית
(13.0)	4,117	3,580	פעילות חוץ לארץ
5.3	194,381	204,708	סך הכל

דוח הדיקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2019

להגדרת מגזרי הפעילות הפיקוחיים ולהבדלים בין מגזרי פעילות הפיקוחיים למגזרי הפעילות בהתאם לגישה ההנהלה, ראה פרק מגזרי פעילות פיקוחיים להלן, וכן פרק פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו בדוחות הכספיים.

להלן פירוט של סיכון אשראי בעייתי ונכסים שאינם מבצעים לפני הפרשה להפסדי אשראי, בהתאם להוראות למדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי:

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)		ליום 31 בדצמבר 2019				ליום 31 בדצמבר 2018			
		סיכון אשראי ⁽¹⁾		סיכון אשראי ⁽¹⁾		סיכון אשראי ⁽¹⁾		סיכון אשראי ⁽¹⁾	
		מסחרי	דיור	פרטי	סך הכל	מסחרי	דיור	פרטי	סך הכל
1. סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי⁽²⁾									
סיכון אשראי מאזני		48,714	134,044	19,993	202,751	48,329	125,363	19,638	193,330
סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽³⁾		38,058	13,348	11,301	62,707	35,249	9,287	10,714	55,250
סך הכל סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי		86,772	147,392	31,294	265,458	83,578	134,650	30,352	248,580
2. סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי									
א. לא בעייתי		1,365	-	403	1,768	1,949	-	292	2,241
ב. סך הכל בעייתי		2,113	1,532	234	3,879	1,545	1,310	234	3,089
השגחה מיוחדת ⁽⁴⁾		716	1,476	117	2,309	396	1,250	126	1,772
נחות		212	-	30	242	121	-	31	152
פגום		1,185	56	87	1,328	1,028	60	77	1,165
סך הכל סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי		3,478	1,532	637	5,647	3,494	1,310	526	5,330
מזה: סיכון אשראי מאזני		2,713	1,532	633	4,878	2,959	1,310	522	4,791
מזה: סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽³⁾		765	-	4	769	535	-	4	539
מזה: חובות שאינם פגומים, בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽⁴⁾		36	1,476	24	1,537	42	1,250	24	1,316
סך הכל סיכון אשראי כולל של הציבור⁽⁵⁾		90,250	148,924	31,931	271,105	87,072	135,960	30,878	253,910
נכסים שאינם מבצעים⁽⁶⁾		1,119	56	55	1,230	946	60	52	1,058

- (1) אשראי מאזני וחוץ מאזני מוצג לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בסחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.
- (2) אשראי תקין בדירוג נמוך שמדיניות הבנק קובעת מגבלות ספציפיות לגבי העמדתו.
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלת חבות של לווה.
- (4) לרבות בגין הלוואות לדיור שבגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור ובגין הלוואות לדיור שבגין לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (5) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות, אג"ח, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
- (6) נכסים שאינם צוברים ריבית.

לפרטים בדבר סיכון אשראי לאנשים פרטיים (ללא הלוואות לדיור), סיכון אשראי בענף המשק בינוי ונדל"ן בישראל וסיכון האשראי לדיור ראה פרק סיכון אשראי להלן, וכן פרק סיכון אשראי בדוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק. לפרטים נוספים ראה גם ביאורים 13 ו-30 בדוחות הכספיים.

להלן התפתחות התפלגות סיכון האשראי בקבוצה לפי גודל לווה (באחוזים):

סיכון אשראי ללווה (באלפי שקלים חדשים)	2019		2018	
	שיעור מסיכון אשראי כולל בקבוצה	שיעור מספר הלווים בקבוצה	שיעור מסיכון אשראי כולל בקבוצה	שיעור מספר הלווים בקבוצה
עד 150	9.2	70.7	9.6	70.9
150-600	19.9	17.1	20.7	17.5
600-2,000	39.4	11.3	37.7	10.7
מעל 2,000	31.5	0.9	32.0	0.9

להלן סיכון האשראי בענפי משק עיקריים בגין פעילות לווים בארץ⁽¹⁾ (במיליוני שקלים חדשים):

ענף משק	2019		2018	
	סיכון אשראי מאזני ⁽¹⁾	אחוז מסך סיכון האשראי המאזני	סיכון אשראי מאזני ⁽¹⁾	אחוז מסך סיכון האשראי המאזני
אנשים פרטיים (כולל הלוואות לדיור)	155,765	76.5	146,201	75.7
בינוי ונדל"ן	17,705	8.7	17,014	8.8
שירותים פיננסיים	4,668	2.3	5,777	3.0
תעשייה	5,700	2.8	5,903	3.1
מסחר	8,272	4.1	8,159	4.2
אחר	11,390	5.6	10,031	5.2
סך הכל	203,500	100.0	193,085	100.0

- (1) כולל אשראי והשקעות באיגרות חוב של הציבור ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים של הציבור.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2019

סיכון האשראי מורכב מסיכון אשראי מאזני ומסיכון אשראי חוץ מאזני, אשר מרכיביהם משוקללים בהתאם לאופי הלווה וסוג האשראי בהתאם להוראות בנק ישראל. הסיכון המאזני כולל את יתרות האשראי לציבור, מכשירים נגזרים שנרכשו על ידי הציבור והשקעות של הקבוצה באיגרות חוב של הציבור. סיכון האשראי החוץ מאזני כולל ערבויות ועסקאות במכשירים חוץ מאזניים, התחייבויות למתן אשראי ומסגרות אשראי שטרם נוצלו. סיכון האשראי הכולל לציבור בקבוצת הבנק הסתכם ביום 31 בדצמבר 2019 ב-271 מיליארדי שקלים חדשים לעומת 254 מיליארדי שקלים חדשים בסוף שנת 2018, גידול בשיעור של 6.8%.

להלן ההתפתחות בסעיפים חוץ מאזניים עיקריים של קבוצת הבנק (במיליוני שקלים חדשים):

שיעור השינוי (באחוזים) לעומת 31 בדצמבר	31 בדצמבר	31 בדצמבר	
2018	2018	2019	
			מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים למעט נגזרים⁽⁴⁾:
			מסגרות חח"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות
(5.5)	15,586	14,734	לפי דרישה שלא נוצלו
1.2	10,544	10,672	ערבויות לרוכשי דירות
34.3	16,730	22,466	התחייבויות בלתי חוזרות למתן אשראי שאושר ועדיין לא ניתן
7.7	7,574	8,160	מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו
33.6	7,482	9,993	התחייבויות להוצאת ערבויות
8.4	7,945	8,613	ערבויות והתחייבויות אחרות
21.4	2,388	2,898	ערבויות להבטחת אשראי
(29.5)	292	206	אשראי תעודות
			מכשירים פיננסיים נגזרים⁽²⁾:
7.7	246,375	265,277	סך הכל ערך נקוב של מכשירים פיננסיים נגזרים
(20.4)	3,240	2,578	נכסים (מאזניים) בגין מכשירים נגזרים
(26.6)	3,661	2,686	התחייבויות (מאזניות) בגין מכשירים נגזרים

(1) יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף התקופה, לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי. לפרטים נוספים ראה ביאור 30 לדוחות הכספיים.

(2) כולל עסקאות פורוורד, SWAPS, אופציות ונגזרי אשראי.

ניירות ערך - יתרת ההשקעה בניירות ערך קטנה בשנת 2019 ב-1.0 מיליארדי שקלים חדשים. הקיטון ביתרת ההשקעה בניירות ערך הינו במסגרת יחול הנכסים וההתחייבויות של הבנק.

להלן התפלגות ניירות הערך של הקבוצה לפי התיקים השונים (במיליוני שקלים חדשים):

הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווחים		הערך במאזן	
		שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן ⁽¹⁾		
31 בדצמבר 2019					
4,032	4,032	61	-	4,093	איגרות חוב המוחזקות לפידיון
5,164	5,109	⁽²⁾ 59	⁽²⁾ (4)	5,164	איגרות חוב זמינות למכירה
149	104	⁽³⁾ 45	-	149	השקעה במניות שאינן למסחר ⁽⁴⁾
768	770	-	⁽³⁾ (2)	768	איגרות חוב למסחר
10,113	10,015	165	(6)	10,174	סך כל ניירות הערך
31 בדצמבר 2018					
3,917	3,917	29	(6)	3,940	ניירות ערך מוחזקים לפידיון
6,876	6,965	⁽²⁾ 6	⁽²⁾ (95)	6,876	ניירות ערך זמינים למכירה
288	288	-	-	288	ניירות ערך למסחר
11,081	11,170	35	(101)	11,104	סך כל ניירות הערך

(1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.

(2) כלולים בהון העצמי בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".

(3) נזקפו לדוח רווח והפסד, אך טרם מומשו.

(4) לפרטים בדבר יישום הוראות הדיווח לציבור בנושא סיווג ומדידה של מכשירים פיננסיים ראה ביאור 2.1.2. לדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2019

להלן התפלגות תיק ניירות הערך של הקבוצה לפי מגזרי הצמדה (במיליוני שקלים חדשים):

יתרה ליום 31 בדצמבר			
שיעור השינוי (באחוזים)	2018	2019	
8.1	4,661	5,038	מטבע ישראלי
45.2	418	607	לא צמוד
(26.9)	5,910	4,319	צמוד מדד
62.0	92	149	מטבע חוץ (כולל צמוד מטבע חוץ)
(8.7)	11,081	10,113	פריטים לא כספיים
			סך הכל

להלן התפלגות תיק ניירות הערך של הקבוצה לפי סוגי מנפיקים (במיליוני שקלים חדשים):

הערך במאזן ליום		
31 בדצמבר 2018	31 בדצמבר 2019	
8,625	7,821	איגרות חוב ממשלתיות:
1,862	1,781	ממשלת ישראל
10,487	9,602	ממשלת ארצות הברית
		סך הכל איגרות חוב ממשלתיות
		איגרות חוב של בנקים במדינות מפותחות:⁽¹⁾
74	70	ארצות הברית
186	44	גרמניה
-	108	דרום קוריאה
224	140	אחר
484	362	סך הכל איגרות חוב של בנקים במדינות מפותחות
		איגרות חוב של חברות (פילוח לפי ענפי משק):
10	-	שירותים ציבוריים וקהילתיים
8	-	שירותים פיננסיים
18	-	סך הכל איגרות חוב של חברות
		השקעה במניות שאינן למסחר
92	149	מזה: מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין
⁽³⁾ 91	⁽²⁾ 49	
11,081	10,113	סך הכל ניירות ערך

(1) כולל חשיפה לבנקים רב צדדיים לפיתוח (MDB).

(2) מוצגות ככלל לפי עלות (בניכוי ירידת ערך). המותאמת לשינויים במחירים נצפים בעסקאות רגילות בהשקעות דומות או זהות של אותו מנפיק. לפרטים בדבר יישום הוראות הדיווח לציבור בנושא סיווג ומדידה של מכשירים פיננסיים ראה ביאור 2.ג.1. לדוחות הכספיים.

(3) מוצג לפי עלות.

לפרטים נוספים בדבר השקעות בניירות ערך ובדבר ירידת ערך בעלת אופי זמני של ניירות ערך זמינים למכירה ופירוט משך הזמן בו קיימת ירידת ערך ושיעורה מהעלות המופחתת, ראה ביאור 12 לדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2019

בניינים וציוד - יתרת בניינים וציוד גדלה בשנת 2019 ב-33 מיליוני שקלים חדשים. הגידול ביתרת בניינים וציוד נובע מהשקעות חדשות, בעיקר במסגרת ההשקעות הטכנולוגיות ומנגד משינוי שוטף בגין פחת.

השקעות והוצאות בגין מערך טכנולוגיית המידע

להלן מידע בדבר השקעות והוצאות קבוצת הבנק, בגין מערך טכנולוגיית המידע.

הוצאות בגין מערך טכנולוגיית המידע, כפי שנכללו בדוח רווח והפסד (במיליוני שקלים חדשים):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר (סכומים מדווחים)							
2019				2018			
תוכנה	חומרה	אחר	סך הכל	תוכנה	חומרה	אחר	סך הכל
249	45	31	325	214	39	32	286
129	9	-	138	110	13	1	124
135 ⁽⁶⁾	5	8	148	131 ⁽⁶⁾	6	9	146
168	34	0	203	160	33	-	193
12	2	31	44	12	2	34	48
693	95	70	858	627	93	77	797

הוצאות בגין שכר עבודה ונלוות⁽⁴⁾
הוצאות בגין רישיונות שימוש שלא הונו
לנכסים⁽²⁾
הוצאות בגין מיקור חוץ⁽³⁾
הוצאות בגין פחת⁽⁴⁾
הוצאות אחרות⁽⁵⁾

סך העלויות בגין מערך טכנולוגיית המידע שנרשמו בתקופת הדיווח כנכסים בדוח הכספי

תוספות לנכסים בגין מערך טכנולוגיית המידע, שלא נזקפו כהוצאה (במיליוני שקלים חדשים):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר (סכומים מדווחים)							
2019				2018			
תוכנה	חומרה	אחר	סך הכל	תוכנה	חומרה	אחר	סך הכל
13	-	-	13	16	-	-	16
111	44	1	156	62	59	1	122
94	-	-	94	67	-	-	67
218	44	1	263	145	59	1	205

עלויות בגין שכר עבודה ונלוות⁽⁴⁾
עלויות בגין רכישת רישיונות שימוש⁽²⁾
עלויות בגין מיקור חוץ⁽³⁾

יתרת הנכסים בגין מערך טכנולוגיית המידע לסוף שנת הדיווח

יתרת נכסים בגין מערך טכנולוגיית המידע (במיליוני שקלים חדשים):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר (סכומים מדווחים)							
2019				2018			
תוכנה	חומרה	אחר	סך הכל	תוכנה	חומרה	אחר	סך הכל
544	99	3	647	488	86	3	577
38	-	-	38	39	-	-	39

סך הכל יתרה מופחתת
מזה: בגין שכר עבודה ונלוות

- כולל שכר עבודה של עובדים מקצועיים בתחום התוכנה והחומרה וכן שכר עובדים אחרים במערך טכנולוגיית המידע כגון: עובדי הנהלה, מנהלה, ועובדי תפעול. עלויות בגין שכר עבודה שנוספו לנכסים כוללות עלויות כוח אדם לשם פיתוח תוכנה לשימוש עצמי שהונו לנכסים על פי כללי חשבונאות מקובלים.
- ההוצאות כוללות בעיקר תחזוקה שוטפת של התוכנות. הוצאות אלה נכללות במסגרת הדוח הכספי בסעיף אחזקה ופחת בניינים וציוד. תוספות לנכסים הינן בגין רישיונות שימוש ורכישת תוכנות.
- ההוצאות הינן בגין תחזוקת תוכנה וחומרה הנעשית על ידי עובדים חיצוניים. הוצאות אלה נכללו במסגרת הדוח הכספי בסעיף אחזקה ופחת בניינים וציוד. תוספות לנכסים בגין מיקור חוץ כוללות עלויות בגין עובדים חיצוניים המועסקים בבנק בפיתוח תוכנות לשימוש עצמי.
- לפרטים בדבר המדיניות החשבונאית של רישום הוצאות בגין פחת, ראה בראשית 8.ד 1 ו-16 לדוחות הכספיים.
- כולל הוצאות בגין שכירות ומיסים, תקשורת והוצאות הנהלה וכלליות.
- החל מיום 1 בינואר 2017 מקבל בנק יהב שרותי מחשב ותפעול מחברה בינלאומית מקונצרן T.a.Ta. החברה מתמחה במתן שירותים מיכיוניים, בין היתר לגופים פיננסיים ותאגידיים בנקאיים בכל רחבי העולם. במסגרת זו בנק יהב עושה שימוש במערכת ליבה בנקאית הכוללת שירותים בנקאיים באפיקים שונים בהתאם לתחומי הפעילות של הבנק. עלות השירות הסתכמה בכ-96 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2019 (בשנת 2018 עלות השירות הסתכמה בכ-97 מיליוני שקלים חדשים).

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2019

פיקדונות הציבור - משקלם של פיקדונות הציבור מסך המאזן המאוחד הגיע ביום 31 בדצמבר 2019 ל-77%, בדומה ליום 31 בדצמבר 2018. בשנת 2019 גדל היקף פיקדונות הציבור בקבוצת הבנק, ב-11.5 מיליארדי שקלים חדשים, גידול בשיעור של 5.8%. פיקדונות הציבור כוללים פיקדונות ללקוחות קמעונאיים, תאגידים, גופים פיננסיים ואחרים.

להלן התפלגות פיקדונות הציבור לפי מגזרי הצמדה (במיליוני שקלים חדשים):

מגזר הצמדה	יתרה ליום 31 בדצמבר		שיעור השינוי (באחוזים)	השיעור (באחוזים) מסך האשראי לציבור, נטו ליום 31 בדצמבר	
	2018	2019		2018	2019
מטבע ישראלי	145,705	158,980	9.1	75.4	73.0
לא צמוד	14,443	14,345	(0.7)	6.8	7.2
צמוד מדד	39,344	37,659	(4.3)	17.8	19.7
מט"ח כולל צמוד מט"ח					
סך הכל	199,492	210,984	5.8	100.0	100.0

להלן נתונים על התפלגות פיקדונות הציבור לפי מגזרי פעילות פיקוחיים (במיליוני שקלים חדשים):

	ליום 31 בדצמבר		שיעור השינוי (באחוזים)
	2018	2019	
אנשים פרטיים:			
משקי בית- אחר	86,076	82,119	4.8
בנקאות פרטית	14,839	13,777	7.7
סך הכל אנשים פרטיים	100,915	95,896	5.2
פעילות עסקית:			
עסקים קטנים וזעירים	26,725	22,664	17.9
עסקים בינוניים	8,935	8,332	7.2
עסקים גדולים	25,155	29,460	(14.6)
גופים מוסדיים	45,330	37,712	20.2
סך הכל פעילות עסקית	106,145	98,168	8.1
פעילות חוץ לארץ	3,924	5,428	(27.7)
סך הכל	210,984	199,492	5.8

להלן התפתחות התפלגות פיקדונות הציבור בקבוצה לפי גודל מפקיד (במיליוני שקלים חדשים):

	2018	2019
תקרת הפיקדון (במיליוני ש"ח)		
עד 1	72,152	69,559
מעל 1 עד 10	50,875	47,240
מעל 10 עד 100	29,582	26,703
מעל 100 עד 500	22,193	18,658
מעל 500	36,182	37,332
סך הכל	210,984	199,492

פיקדונות מבנקים - יתרת פיקדונות מבנקים גדלה בשנת 2019 ב-0.1 מיליארדי שקלים חדשים.

לפרטים על התפתחות ההרכב של פיקדונות הציבור והתפתחות ההרכב של פיקדונות מבנקים, ראה ביאורים 18 ו-19 לדוחות הכספיים.

איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים - יתרת איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים ליום 31 בדצמבר 2019 הסתכמה ב-33.5 מיליארדי שקלים חדשים, גידול של 2.8 מיליארדי שקלים חדשים בהשוואה לסוף שנת 2018. ראה גם פרק התפתחויות במקורות המימון לעיל.

לפרטים בדבר יתרות הנכסים והתחייבויות של קבוצת הבנק בתקופות הביניים, ראה מידע רב-רבעוני בנספחים לדוחות השנתיים.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2019

הון, הלימות הון ומינוף

הון עצמי המיוחס לבעלי מניות הבנק - יתרת ההון העצמי המיוחס לבעלי מניות הבנק ליום 31 בדצמבר 2019 הסתכמה ב-16.0 מיליארדי שקלים חדשים, לעומת 14.7 מיליארדי שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2018, גידול של 9.2%.

להלן הרכב ההון העצמי (במיליוני שקלים חדשים):

שיעור שינוי (באחוזים)	ליום 31 בדצמבר		
	2018	2019	
1.6	2,197	2,232	הון מניות ופרמיה ⁽¹⁾
45.8	48	70	קרן הון מהטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות
(4.0)	(346)	(332)	הפסד כולל אחר מצטבר ⁽²⁾⁽³⁾
10.0	12,782	14,063	עודפים ⁽⁴⁾
9.2	14,681	16,033	סך הכל

- (1) לפרטים בדבר הנפקת מניות ראה דוח על השינויים בהון העצמי.
- (2) לפרטים נוספים בדבר רווח (הפסד) כולל אחר ראה ביאור 10 בדוחות הכספיים.
- (3) כולל התחייבות אקטואריות בגין תוכנית התייעלות לפרישת עובדים, ראה ביאורים 22 ו-25 בדוחות הכספיים.
- (4) לפרטים בדבר התפתחות ההכנסות וההוצאות המצטברות ליתרת העודפים בתקופת הדיווח ראה פרק התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח הכולל האחר לעיל.

יחס ההון העצמי לסך המאזן בקבוצה ליום 31 בדצמבר 2019 הגיע ל-5.87% לעומת 5.69% בסוף שנת 2018.

הלימות הון

ההון הפיקוחי

הבנק מעריך את הלימות ההון שלו על פי כללי באזל, כפי שנקבעו בהוראות ניהול בנקאי תקין 201-211. הבנק נוקט בגישה הסטנדרטית על מנת להעריך את החשיפה לסיכון אשראי, לסיכון תפעולי, ולסיכון שוק.

ההון הכולל מורכב משני רבדים - הון רובד 1 (הכולל הון עצמי רובד 1 והון רובד 1 נוסף) והון רובד 2.

הון רובד 1 כולל בעיקר את רכיבי ההון המיוחסים לבעלי מניות הבנק (ההון החשבונאי בספרים) ואת זכויות המיעוט, ומהווה את המרכיב העיקרי בספיגת הפסדים.

הון רובד 1 נוסף מורכב ממכשירי הון העומדים בדרישות שנקבעו בהוראות. נכון ליום 31 בדצמבר 2019 אין לבנק מכשירי הון הנכללים בהון רובד 1 נוסף.

הון רובד 2 מורכב מהפרשה קבוצתית להפסדי אשראי ומכשירי הון מסוג CoCo (Contingent convertible capital instrument), הכוללים מנגנון לספיגת הפסדי קרן כאשר יחס הון עצמי רובד 1 יורד מתחת לטריגר כמותי שנקבע, או כאשר נמסרה הודעת הפיקוח על הבנקים, לפיה הפעלת המנגנון לספיגת הפסדי קרן, הכרחית לשמירת יציבות התאגיד הבנקאי (אירוע "אי קיימות" של הבנק). לפרטים בדבר הנפקות איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים מותנים מסוג CoCo בשנת 2019, ראה פרק התפתחויות במקורות המימון לעיל.

כתבי התחייבויות נדחים, שהוכרו כמכשירי הון רובד 2 על פי ההוראות הקודמות, אינם כשירים כהון פיקוחי על פי ההוראות הנוכחיות (בעיקר עקב היעדר מנגנון ספיגת הפסדים) ומופחתים על פני תקופת הוראות מעבר עד ליום 1 בינואר 2022.

תכנון ההון של הבנק

תכנון ההון במהלך עסקים רגיל - הבנק עורך תחזית מפורטת רב שנתית לתכנון ההון תוך הבאה בחשבון של: שיעורי הגידול הצפויים בנכסי סיכון והרווחיות, התוכנית האסטרטגית, מדיניות חלוקת הדיבידנד, יעדי ההון והמינוף, שולי ביטחון נאותים וגורמים נוספים. הבנק עוקב באופן שוטף אחר התוצאות בפועל אל מול התחזית ובהתאם לצורך מעדכן את התחזית ובוחן פעולות נדרשות, וזאת לצורך עמידה ביעדי ההון שנקבעו.

רגישות יחס הלימות ההון של הבנק לשינויים בהון עצמי רובד 1 ונכסי סיכון הינה:

שינוי בהון עצמי רובד 1 בסכום של 100 מיליוני שקלים חדשים יגרום לשינוי יחס הלימות הון רובד 1 של 0.06%. שינוי בנכסי הסיכון בסכום של 1 מיליארדי שקלים חדשים יגרום לשינוי יחס הלימות הון רובד 1 של 0.06%.

תהליך פנימי להערכת ההון - במסגרת התהליך בוחן הבנק כי קיימת כרית ספיגה הונית מספקת להתמודדות עם מגוון סיכונים הכרוכים בפעילות הבנק לרבות תרחשי קיצון.

אופק התכנון הינו לשלוש שנים ובו מאתגר הבנק את התוכנית האסטרטגית בשורה של תרחשי קיצון הפוגעים באופן משמעותי ברווחיות הבנק ושוחקים את ההון שלו. תוצאות תכנון ההון האחרון של הבנק מראות כי כרית הספיגה ההונית מספקת.

לפרטים נוספים ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2019

יחס הון לרכיבי סיכון

הבנק מיישם את הוראות מדידה והלימות הון על פי כללי באזל III כפי שפורסמו על-ידי הפיקוח על הבנקים וכפי ששולבו בהוראות ניהול בנקאי תקין 201-211. בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים, מחויב הבנק לשמור על יחס הון עצמי רובד 1 מזערי, שלא יפחת משיעור של 9% וכן על יחס הון כולל מזערי שלא יפחת משיעור של 12.5% לסך המשוקלל של רכיבי הסיכון הנכסיו המאזניים ובסעיפים החוץ מאזניים. אופן החישוב של סך ההון ושל סך רכיבי הסיכון מפורט בהוראות.

ליחסים אלה התווספו דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדירור למועד הדיווח. בהתאם לכך, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי ויחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי הפיקוח על הבנקים, על בסיס מאוחד, לפי נתוני מועד הדיווח הינו 9.83%-ו-13.33%, בהתאמה. לפרטים נוספים ראה ביאור 25 לדוחות הכספיים.

לפרטים נוספים על החלטות הדירקטוריון הנוגעות ליחס הון לרכיבי סיכון ולמדיניות חלוקת הדיבידנד, ראה ביאור 25 לדוחות הכספיים ופרק ניתוח המבנה של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון (מדיניות חלוקת דיבידנד), להלן.

להלן חישוב יחס הלימות הון (במיליוני שקלים חדשים):

ליום 31 בדצמבר		
2018	2019	
		הון לצורך חישוב יחס ההון
15,172	16,520	הון עצמי רובד 1
15,172	16,520	הון רובד 1
5,515	6,090	הון רובד 2
20,687	22,610	סך הכל הון כולל
		יתרות משוקללות של נכסי סיכון
140,572	150,878	סיכון אשראי
1,494	1,791	סיכונים שוק
9,561	10,189	סיכון תפעולי
151,627	162,858	סך הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון

להלן התפתחות יחס ההון לרכיבי סיכון בקבוצה (באחוזים):

31 בדצמבר		
2018	2019	
		יחס הון לרכיבי סיכון
⁽¹⁾ 10.01	10.14	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
⁽¹⁾ 10.01	10.14	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
13.64	13.88	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
9.84	9.83	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש לפי הוראות המפקח על הבנקים
13.34	13.33	יחס הון הכולל המזערי הנדרש לפי הוראות המפקח על הבנקים

(1) בעקבות ההפרשות בגין חקירת משרד המשפטים בארצות הברית, נשחקו במידה מסוימת שולי הביטחון להלימות ההון ששמר הבנק. יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון המדווח הינו 10.01%, 0.17% מעל היחס המזערי הנדרש על ידי הפיקוח על הבנקים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2019

להלן התפלגות נכסי סיכון ודרישות ההון בגין סיכון אשראי לפי קבוצות חשיפה (במיליוני שקלים חדשים):

ליום 31 בדצמבר 2018		ליום 31 בדצמבר 2019		קבוצת חשיפה
יתרות משוקללות של נכסי סיכון	דרישת הון ⁽²⁾	יתרות משוקללות של נכסי סיכון	דרישת הון ⁽¹⁾	
30	223	12	90	חובות של ריבוניות
26	197	28	208	חובות של ישויות סקטור ציבורי
95	712	69	517	חובות של תאגידים בנקאיים
5,625	42,166	5,893	44,210	חובות של תאגידים
337	2,523	547	4,101	חובות בביטחון נדל"ן מסחרי
1,933	14,489	2,049	15,372	חשיפות קמעונאיות ליחידים
1,085	8,133	1,108	8,309	הלוואות לעסקים קטנים
8,893	66,663	9,687	72,671	משכנתאות לדיור
652	4,890	669	5,016	נכסים אחרים
18,676	139,996	20,062	150,494	סך הכל

(1) דרישת ההון חושבה על פי שיעור של 13.33% מיתרות נכסי הסיכון.

(2) דרישת ההון חושבה על פי שיעור של 13.34% מיתרות נכסי הסיכון.

להלן נכסי הסיכון ודרישות ההון בגין סיכון שוק, סיכון CVA וסיכון תפעולי (במיליוני שקלים חדשים):

ליום 31 בדצמבר 2018		ליום 31 בדצמבר 2019		קבוצת חשיפה
יתרות משוקללות של נכסי סיכון	דרישת הון ⁽²⁾	יתרות משוקללות של נכסי סיכון	דרישת הון ⁽¹⁾	
198	1,494	239	1,791	סיכון שוק
77	576	51	384	סיכון CVA ⁽³⁾
1,275	9,561	1,358	10,189	סיכון תפעולי ⁽⁴⁾
1,550	11,631	1,648	12,364	סך הכל
20,226	151,627	21,710	162,858	סך נכסי הסיכון

(1) דרישת ההון חושבה על פי שיעור של 13.33% מיתרות נכסי הסיכון.

(2) דרישת ההון חושבה על פי שיעור של 13.34% מיתרות נכסי הסיכון.

(3) Credit Value Adjustments, שערוך לשווי שוק בגין סיכון אשראי של צד נגדי, בהתאם להוראות באדל III.

(4) הקצאת ההון בגין הסיכון התפעולי חושבה לפי הגישה הסטנדרטית.

יחס המינוף

הבנק מיישם את הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218 בנושא יחס מינוף אשר אימצה את המלצות ועדת באזל לעניין יחס מינוף. יחס המינוף מבוטא באחוזים ומוגדר כיחס בין הון רובד 1 לבין סך החשיפות. סך החשיפות של הבנק הינו סכום החשיפות המאזניות, חשיפות לנגזרים, לעסקאות מימון ניירות ערך ופריטים חוץ מאזניים. על פי ההוראה, תאגיד בנקאי נדרש לעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-5% על בסיס מאוחד. להלן יחס המינוף של הבנק (באחוזים):

ליום 31 בדצמבר		1. בנתוני המאוחד
2018	2019	
15,172	16,520	הון רובד 1
279,827	297,779	סך החשיפות
באחוזים		
5.42	5.55	יחס המינוף
5.00	5.00	יחס המינוף המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים
		2. חברות בת משמעותיות
5.38	5.56	בנק יחב לעובדי המדינה בע"מ והחברות המאזדות שלו
4.70	4.70	יחס המינוף
		יחס המינוף המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים

לפרטים נוספים ראה ביאור 25 לדוחות הכספיים ודוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2019

דיבידנד

מדיניות חלוקת דיבידנד

ביום 26 בפברואר 2018, החליט דירקטוריון הבנק, לעדכן את מדיניות הדיבידנד של הבנק, לשנים 2018 עד 2021, וזאת לאחר שעקב אחר ביצוע התוכנית האסטרטגית כאמור.

מדיניות הדיבידנד המעודכנת של הבנק הינה לחלק, החל משנת 2018, בגין הרווחים הרבעוניים, דיבידנד בשיעור של עד 40% מהרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק. מדיניות זו, הינה בכפוף לעמידה של הבנק ביחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון, כנדרש על פי הוראות המפקחת על הבנקים, ולשמירה על שולי ביטחון נאותים.

ביום 12 במרץ 2019, אישר דירקטוריון הבנק התקשרות עם משרד המשפטים בארצות הברית בהסכם מסוג "DPA" לסיום החקירה הנוגעת לעסקי קבוצת הבנק עם לקוחותיה האמריקאים. לפרטים נוספים, ראה פרק יעדים ואסטרטגיה עסקית, פרק הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי (אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק), וכן ביאור 26 ג.12 לדוחות הכספיים.

ביום 12 באוגוסט 2019 אישר דירקטוריון הבנק חלוקת דיבידנד בסך של 392 מיליוני שקלים חדשים זאת בגין רווחי המחצית הראשונה לשנת 2019.

ביום 18 בנובמבר 2019 אישר דירקטוריון הבנק חלוקת דיבידנד בסך של 168.8 מיליוני שקלים חדשים, בגין רווחי הרבעון השלישי לשנת 2019.

לפרטים נוספים ראו הדיווח מיום 12 באוגוסט 2019 (מספר אסמכתא: 2019-01-083407), דיווח מיום 18 באוגוסט 2019 (מספר אסמכתא: 2019-01-085546), דיווח מיום (מספר אסמכתא: 2019-01-098940) ודיווח מיום 24 בנובמבר 2019 (מספר אסמכתא: 2019-01-101235).

מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים העומדים בבסיס התוכנית האסטרטגית והמפורטים בה, העלולים שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד, ולגרום לכך שהתוכנית האסטרטגית לרבות לענין מדיניות חלוקת הדיבידנד לא תתממש.

לפרטים בדבר תמצית ההחלטות הקודמות שקבע הדירקטוריון לענין מדיניות חלוקת דיבידנד ראה ביאור 24 לדוחות הכספיים.

חלוקת דיבידנד

הכרזה על דיבידנד

ביום 24 בפברואר 2020 החליט דירקטוריון הבנק לחלק דיבידנד בסכום של 176 מיליוני שקלים חדשים, 40% מרווחי הרבעון הרביעי של שנת 2019, זאת, בהתאם למדיניות הדיבידנד של הבנק.

סכום הדיבידנד מהווה שיעור של 748.94% מההון המונפק, דהיינו 74.89 אגורות לכל מניה בת 0.1 ש"ח ערך נקוב. היום הקובע לענין תשלום הדיבידנד הינו 3 במרץ 2020 ויום התשלום הינו 11 במרץ 2020. סכום הדיבידנד הסופי למניה כפוף לשינויים עקב מימוש ניירות ערך המירים של הבנק.

להלן פרטים בדבר הדיבידנדים שחולקו על ידי הבנק החל משנת 2018 (בסכומים מדווחים):

יום ההכרזה	יום התשלום	דיבידנד למניה (אגורות)	שיעור דיבידנד מהרווח	סך הכל דיבידנד ששולם (מיליוני שקלים חדשים)
26 בפברואר 2018	26 במרץ 2018	47.03	0.30	109.5
7 במאי 2018	5 ביוני 2018	58.91	0.40	137.2
סך הכל דיבידנד שחולק בשנת 2018⁽¹⁾				246.7
12 באוגוסט 2019	27 באוגוסט 2019	167.21	⁽³⁾ 0.40	392.0
18 בנובמבר 2019	3 בדצמבר 2019	71.89	0.40	168.8
סך הכל דיבידנד שחולק בשנת 2019⁽²⁾				560.8

(1) סך הכל דיבידנד שחולק בגין רווחי שנת 2018 - 137.2 מיליוני שקלים חדשים.

(2) סך הכל דיבידנד שחולק בגין רווחי שנת 2019 - 736.8 מיליוני שקלים חדשים.

(3) שיעור הדיבידנד מהרווח הנקי של המחצית הראשונה של שנת 2019.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2019

פעילות חוץ מאזנית אחרת

להלן התפתחות ביתרות הנכסים הכספיים החוץ מאזניים המוחזקים בעבור לקוחות קבוצת הבנק, לגביהם מספקת קבוצת הבנק שרותי ניהול, תפעול ו/או משמורת (במיליוני שקלים חדשים):

שיעור השינוי (באחוזים)	ליום 31 בדצמבר		
	2018	2019	
93.7	233,600	452,549	ניירות ערך ⁽¹⁾⁽²⁾
16.9	79,865	93,336	נכסי קופות גמל שהקבוצה מספקת להן שירותי תפעול
(2.6)	70,153	68,308	נכסים בנאמנות קבוצת הבנק
(6.7)	14,514	13,546	נכסי קרנות נאמנות שהבנק מספק להן שירותי תפעול
8.8	14,260	15,519	נכסים אחרים בניהול ⁽³⁾

- (1) שווי תיקי ניירות ערך במשמרת הבנק המוחזקים על ידי לקוחות, כולל יתרות ניירות ערך של קופות גמל וקרנות נאמנות שהבנק מספק להן שירותי תפעול. יצוין כי יתרת פעילות הלקוחות המוצגת כוללת בנוסף ליתרת ניירות הערך של קרנות הנאמנות כאמור, גם את שווי יחידות ההשתתפות באותן קרנות המוחזקות על ידי לקוחות הבנק.
- (2) הגידול ביתרת ניירות ערך הינו בעקבות זכיית הבנק במכרז למתן שירותי קסטודיאן, ראה פרק התפתחויות משמעותיות בניהול הפעילות העסקית לעיל.
- (3) לרבות:
- יתרות אשראי המגובות בפיקדונות שהחזרתם למפקיד מותנית בגביית יתרת האשראי. בגין יתרות אלה מקבל הבנק הכנסה מסרווח או מעמלות.
 - הלוואות אחרות בניהול הבנק לרבות, הלוואות לדירור שהבנק מנהל ומתפעל בעבור אחרים.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2019

תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות פיקוחיים

מגזרי פעילות פיקוחיים

בהתאם להוראה הדיווח לציבור בנושא מגזרי פעילות פיקוחיים, נדרש הבנק לתת בדוחות הכספיים גילוי על מגזרי פעילות פיקוחיים בהתאם למתכונת אחידה ובת השוואה שקבע הפיקוח על הבנקים, כאשר השייך למגזר פעילות פיקוחי נקבע לרוב על פי מחזור הפעילות של הלקוח (מחזור מכירות שנתי או היקף הכנסות שנתי).

מגזרי הפעילות הפיקוחיים נחלקים למגזרי פעילות של אנשים פרטיים ומגזרי פעילות של לקוחות עסקיים שאינם פרטיים (לרבות גופים מוסדיים והניהול הפיננסי של הבנק).

אנשים פרטיים מוגדרים כיחידים שאין להם חבות לבנק או שהחבות שלהם מסווגת ל"אנשים פרטיים - הלוואות לדיור ואחר", בהתאם להגדרות סיווג סיכון האשראי לפי ענפי משק.

מגזרי הפעילות של הבנק ב"גישת ההנהלה" מבוססים על שייך הלקוח ליחידה הארגונית האחראית בתקופה שחלפה. לעומת זאת, פילוח הלקוחות למגזרי פעילות פיקוחיים מבוסס על הגדרות אחידות שנקבעו על ידי הפיקוח על הבנקים, כמפורט בביאור 29 לדוחות הכספיים.

קיים מתאם גבוה בין המאפיינים שקבעה ההנהלה לצורך שייך לקוחות לחטיבה האחראית לבין ההגדרות הפיקוחיות. יחד עם זאת, ייתכנו מצבים בהתאם ל"גישת ההנהלה" בהם השייך הסופי של הלקוח יתבסס על פרמטרים נוספים, לדוגמה: התמחות של יחידה מסוימת בסוגי פעילות של לקוחות או ניסיון שנצבר בעבודה עם הלקוח, המעניק יתרונות עסקיים ושיירותיים לשייך הלקוח לחטיבה ספציפית.

לאור דרישת המפקח על הבנקים לדרון ולנתח במסגרת דוח הדירקטוריון והנהלה את מגזרי הפעילות הפיקוחיים, ולאור העובדה שקיים מתאם בין המגזרים ה"פיקוחיים" ל"גישת ההנהלה", יוצג המידע המגזרי (הכמותי והאיכותי) להלן, באופן תמציתי, לכל מגזר ומגזר באופן הבא:

- הגדרה פיקוחית של המגזר.
- תיאור איכותי תמציתי של המגזר (ב"גישת ההנהלה").
- הסבר להבדלים בין ההגדרה ה"פיקוחית" לבין אופן ניהול העסקים בפועל (ב"גישת ההנהלה").
- תוצאות כספיות של המגזר (ב"גישת הפיקוחית").

לפרטים ותיאור המגזרים באופן מפורט, ראה פרק ממשל תאגידי בדוחות שנתיים אלו. התוצאות הכספיות לפי "גישת ההנהלה" מוצגות בביאור 29 לדוחות הכספיים.

להלן תמצית התוצאות הכספיות של מגזרי הפעילות הפיקוחיים (במיליוני שקלים חדשים):

רווח נקי		חלק מסך רווח נקי (באחוזים)	
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018	2019	2018
756	666	41.0	40.8
52	38	2.8	2.3
2	(425)	0.1	-
810	279	43.9	43.1
פעילות עסקית:			
410	349	22.3	21.4
144	125	7.8	7.7
297	300	16.1	18.4
27	23	1.5	1.4
878	797	47.7	48.9
39	121	2.1	7.4
1,727	1,197	93.7	99.4
115	9	6.3	0.6
1,842	1,206	100.0	100.0

(1) החלק מסך הרווח הנקי בשנת 2018 חושב בנטרול השפעת הבנקאות הפרטית.

לפרטים בדבר תוצאות הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 29 לדוחות הכספיים.

מגזר משקי הבית

ההגדרה הפיקוחית

בהתאם להגדרה הפיקוחית, מגזר משקי בית כולל אנשים פרטיים, למעט לקוחות הנכללים במגזר בנקאות פרטית. כלומר המגזר לא כולל אנשים פרטיים עם יתרת נכסים פיננסיים הגבוהה מ-3 מיליון שקלים חדשים. אנשים פרטיים מוגדרים כיחידים שאין להם חבות לבנק או שהחבות שלהם מסווגת ל"אנשים פרטיים - הלוואות לדיור" ו-"אחר", בהתאם להגדרות סיווג סיכון האשראי לפי ענפי משק.

תיאור תמציתי של מאפייני המגזר ("גישת ההנהלה")

מגזר משקי הבית מאופיין בלקוחות פרטיים, להם יתרת חבות נמוכה ופעילות בהיקפים כספיים נמוכים באופן יחסי. על לקוחות המגזר נמנים לקוחות המנהלים חשבונות של יחידים, חשבונות משותפים של בני זוג וכדומה, וכן נוטלי המשכנתאות. המגזר מתאפיין ברמה גבוהה של פיזור והוא מטופל בחטיבה הקמעונאית של הבנק.

הבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית

- לקוחות פרטיים מסוימים אשר סווגו למגזר בנקאות פרטית לפי גישת ההנהלה, מסווגים למגזר משקי הבית בגישת מגזרים פיקוחיים. ההבדל נובע בעיקר מהיקף הנכסים הפיננסיים של הלקוחות המשמש לסיווג הלקוחות - רף הבנק לפיו נקבע סיווג הלקוח לפי גישת ההנהלה הוא 1 מיליון שקלים חדשים ונמוך מההגדרה הפיקוחית.
- ככלל, לקוחות פרטיים משויכים למגזרי משקי הבית. לפי הגישה הפיקוחית, לקוחות פרטיים עם חבות גבוהה או בעלי מאפיינים עסקיים, מסווגים למגזרי הפעילות העסקיים ולא למגזר משקי הבית.

התפתחויות שחלו במגזר משקי הבית בתקופה

- בשנת 2019 נמשכו המאמצים הציבוריים לעידוד כניסתם של גופים חוץ-בנקאיים לתחרות בתחום משקי הבית ולהגדלת התחרות בתחום האשראי הצרכני לרבות רישיון שהוענק בשנה זו להקמת בנק דיגיטלי חדש. לצד החוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל, קיימים מספר מהלכי חקיקה ורגולציה מקבילים שצפויים להביא להגברת התחרות במגזר ובהם הפעלת מאגר נתוני אשראי שעלה לאוויר בחודש אפריל 2019, פרויקט הסדרת נידוד חשבונות בין בנקים ופרויקט להסדרת מערכת לשיתוף מידע בנקאי באמצעות הגדרת סטנדרט API ל"בנקאות פתוחה".
- במהלך שנת 2019 נמשכה באופן מתון יותר בהשוואה לשנים קודמות תופעת סגירת סניפים וצמצום עמדות טלרים בסניפים של חלק מהבנקים במערכת תוך הפניית הלקוחות לפתרונות דיגיטליים. במסגרת זו, ובהתאם לחקיקה מחודש אוגוסט 2016 לעניין חוק הבנקאות (רישוי) (תיקון מספר 22) התשע"ו-2016, תאגיד בנקאי המבקש לסגור סניף קבוע נדרש לקבל אישור מהמפקח על הבנקים וזאת לאחר שמוגשת בקשה מנומקת בכתב על כך.
- בתחום כרטיסי האשראי, נמשכו התמורות הרגולטוריות שנגזרות, בין השאר, כתוצאה מיישום החוק להגברת התחרות וצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל. במהלך שנת 2019 בוצע תהליך ההיפרדות של חברות כרטיסי האשראי מהבנקים. כמו כן, נחתמו מספר הסכמים משמעותיים בין חברות כרטיסי אשראי לבין מועדונים קמעונאיים להנפקה משותפת של כרטיסים חוץ-בנקאיים. בשנת 2020 צפוי שינוי משמעותי בשוק כרטיסי האשראי לאור לוחות הזמנים שקבע בנק ישראל לעניין ביצוע עסקאות בבתי עסק במסופים התומכים בטכנולוגיית EMV (טכנולוגיה של קריאת שבב על גבי כרטיס האשראי) וההיערכות לכניסה לשוק הישראלי של אפליקציות תשלומים בינלאומיות.

מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן ביחד: "הנחות") שהובאו בפני דירקטוריון הבנק. ההנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד.

לפרטים ותיאור מפורט הכולל מידע על מוצרים ושירותים, שווקים עיקריים ודרכי הפצה, אסטרטגיה עסקית ומבנה התחרות במגזר ושינויים החלים בו, ראה פרק ממשל תאגידי בדוחות שנתיים אלה.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2019

ניתוח תוצאות הפעילות במגזר משקי הבית

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר						
2018			2019			
במיליוני שקלים חדשים						
סך הכל	הלוואות לדיור	אחר	סך הכל	הלוואות לדיור	אחר	
						רווח ורווחיות
2,751	1,517	1,234	3,044	1,695	1,349	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
-	-	-	-	-	-	הכנסות מימון שאינן מריבית
676	156	520	686	160	526	עמלות והכנסות אחרות
3,427	1,673	1,754	3,730	1,855	1,875	סך ההכנסות
144	36	108	143	44	99	הוצאות בגין הפסדי אשראי
2,141	611	1,530	2,279	651	1,628	הוצאות תפעוליות אחרות
1,142	1,026	116	1,308	1,160	148	רווח לפני הפרשה למיסים
401	360	41	456	404	52	הפרשה למיסים
741	666	75	852	756	96	רווח לאחר מיסים
						רווח נקי :
(37)	-	(37)	(44)	-	(44)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
704	666	38	808	756	52	המיוחס לבעלי מניות של התאגיד הבנקאי
						מאזן - סעיפים עיקריים:
147,933	126,749	21,184	157,204	135,311	21,893	אשראי לציבור (יתרת סוף)
147,037	126,105	20,932	156,269	134,637	21,632	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)
82,119	-	82,119	86,076	-	86,076	פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
143,197	123,590	19,607	151,457	130,749	20,708	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
77,970	-	77,970	84,672	-	84,672	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
86,890	68,903	17,987	93,839	74,823	19,016	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
						מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:
2,257	1,449	808	2,453	1,622	831	מרווח מפעילות מתן אשראי
423	-	423	516	-	516	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
71	68	3	75	73	2	אחר
2,751	1,517	1,234	3,044	1,695	1,349	סך הכל הכנסות ריבית נטו

תרומת מגזר משקי הבית (בהתאם להגדרות הפיקוחיות) לרווחי הקבוצה בשנת 2019 הסתכמה ב-808 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 704 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

להלן הגורמים העיקריים לשינוי בתרומת המגזר:

תרומת הלוואות לדיור (כולל הלוואות לכל מטרה במשכון דירת מגורים) בשנת 2019 הסתכמה ב-756 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 666 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. סך הכל הכנסות הריבית נטו, הסתכמו ב-1,695 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 1,517 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ-11.7%, הנובע בעיקר מעלייה של כ-7.2 מיליארדי שקלים חדשים בירתת האשראי הממוצעת ומגידול במרווחי האשראי.

בשנת 2019 נרשמו הוצאות בגין הפסדי אשראי בסך 44 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 36 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. ההוצאות התפעוליות הסתכמו ב-651 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 611 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. מעבר לגידול השוטף בהוצאות השכר, נרשם גידול בהפרשות לרכיבי התגמול השונים (מענקים ואופציות לעובדים), וזאת בהלימה לגידול ברמת הרווחיות לעומת התקופה המקבילה אשתקד. לפרטים נוספים ראה פרק הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי לעיל.

תרומת יתר פעילות משקי הבית (שאינה הלוואות לדיור) בשנת 2019 הסתכמה ברווח של 52 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 38 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. בסעיף הכנסות הריבית נטו, נרשם גידול של כ-9.3% הנובע בעיקר מעלייה המיוחסת לגידול בהיקפי האשראי והפיקדונות. העמלות וההכנסות האחרות הסתכמו ב-526 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 520 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. ההוצאות בגין הפסדי אשראי הסתכמו ב-99 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 108 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. ההוצאות התפעוליות הסתכמו ב-1,628 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 1,530 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. מעבר לגידול השוטף בהוצאות השכר, נרשם גידול בהפרשות לרכיבי התגמול השונים (מענקים ואופציות לעובדים), וזאת בהלימה לגידול ברמת הרווחיות לעומת התקופה המקבילה אשתקד. לפרטים נוספים ראה פרק הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי לעיל.

לפרטים נוספים ומידע נרחב יותר על תוצאות מגזר זה וכן לתוצאות הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 29 לדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2019

מגזר בנקאות פרטית

ההגדרה הפיקוחית

בהתאם להגדרה הפיקוחית, מגזר בנקאות פרטית כולל אנשים פרטיים אשר יתרת תיק הנכסים הפיננסיים שלהם בבנק (לרבות פיקדונות כספיים, תיקי ניירות-ערך ונכסים כספיים אחרים) עולה על 3 מיליוני שקלים חדשים.

תיאור תמציתי של מאפייני המגזר (ב"גישת ההנהלה")

מגזר הבנקאות הפרטית נותן שירותים בנקאיים בישראל הן ללקוחות ישראלים והן ללקוחות תושבי חוץ. בנקאות פרטית הינה תפיסה של שירות בנקאי המיועד ללקוחות בעלי עושר פיננסי גבוה, שחלק ניכר מפעילותם נעשה בתחום ניהול נכסים פיננסיים. לקוחות הבנקאות הפרטית הינם בעיקר לקוחות פרטיים שלהם היקפי פיקדונות נזילים והשקעות בניירות ערך בסכומים העולים על 3 מיליוני שקלים חדשים. הייעוץ הפיננסי, המהווה חלק מהשירות המוצע למגזר פעילות זה, ניתן ללקוחות המגזר החתומים על הסכמי ייעוץ. כמו כן, מוצע מענה ליתר צרכיהם הפיננסיים של לקוחות אלה, תוך מתן שירות אישי ברמה גבוהה והצעת מוצרים מתקדמים ומגוונים. מגזר זה מתאפיין בפוטנציאל הרחבת הקשר העסקי עם הלקוחות שהם ממעמד סוציו אקונומי גבוה והדורשים שירות מקצועי אישי בזמינות גבוהה.

הבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית

- לקוחות פרטיים מסוימים אשר סווגו למגזר בנקאות פרטית לפי גישת ההנהלה, מסווגים למגזר משקי הבית בגישת מגזרים פיקוחיים. ההבדל נובע בעיקר מהיקף הנכסים הפיננסיים של הלקוחות הממשם לסיווג הלקוחות - רף הבנק לפיו נקבע סיווג הלקוח לפי גישת ההנהלה הוא 1 מיליוני שקלים חדשים ונמוך מההגדרה הפיקוחית.
- מגזר בנקאות פרטית לפי גישת ההנהלה כולל גם עסקים שלהם היקפי נכסים נזילים, בסכומים העולים על 8 מיליוני שקלים חדשים. לקוחות אלה מסווגים למגזרי הפעילות העסקיים בגישת מגזרים פיקוחיים.

התפתחויות שחלו במגזר בנקאות פרטית בתקופה

בשנה החולפת לא חלו התפתחויות מהותיות בשווקים ושינויים מהותיים במאפייני הלקוחות במגזר הבנקאות הפרטית. לפרטים ותיאור מפורט הכולל מידע על מוצרים ושירותים, שווקים עיקריים ודרכי הפצה ומבנה התחרות במגזר ושינויים החלים בו, ראה פרק ממשל תאגידי בדוחות שנתיים אלה.

ניתוח תוצאות הפעילות במגזר בנקאות פרטית

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2018	2019	
במיליוני שקלים חדשים		
76	86	רווח ורווחיות
-	-	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
10	11	הכנסות מימון שאינן מריבית
86	97	עמלות והכנסות אחרות
1	2	סך ההכנסות
547	92	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(462)	3	הוצאות תפעוליות אחרות
(37)	1	רווח (הפסד) לפני הפרשה למיסים
(425)	2	הפרשה למיסים
		רווח נקי (הפסד)
99	227	מאזן - סעיפים עיקריים:
98	224	אשראי לציבור (יתרת סוף)
13,777	14,839	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)
93	112	פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
12,511	13,938	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
30	26	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
		מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:
1	-	מרווח מפעילות מתן אשראי
75	86	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
-	-	אחר
76	86	סך הכל הכנסות ריבית נטו

תוצאות פעילות מגזר הבנקאות הפרטית (בהתאם להגדרות הפיקוחיות) בשנת 2019 הסתכמו ברווח של 2 מיליוני שקלים חדשים, לעומת הפסד של 425 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

סך הכל הכנסות הריבית נטו גדלו ב-10 מיליוני שקלים חדשים, כתוצאה מגידול בהיקף פיקדונות הציבור ומשיפור במרווח מפעילות קבלת פיקדונות. ההוצאות התפעוליות הסתכמו ב-92 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 547 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. ההוצאות התפעוליות והאחרות החריגות בשנת 2019 כוללות הוצאות משפטיות. כמו כן, ההוצאות התפעוליות והאחרות כללו בשנת 2018 הפרשה של 441 מיליוני שקלים חדשים בגין חקירת משרד המשפטים בארצות הברית. לפרטים נוספים, ראה ביאור 26 ב.12 לדוחות הכספיים.

לפרטים נוספים ומידע נרחב יותר על תוצאות מגזר זה וכן לתוצאות הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 29 לדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2019

מגזר עסקים זעירים וקטנים

ההגדרה הפיקוחית

מגזר עסקים זעירים וקטנים כולל עסקים בעלי מחזור פעילות שנתי קטן מ-50 מיליוני שקלים חדשים.

תיאור תמציתי של מאפייני המגזר ("גישת ההנהלה")

מגזר העסקים הזעירים והקטנים פועל במסגרת החטיבה הקמעונאית וכולל בעיקר חברות קטנות ולקוחות עסקיים קטנים, בעלי מחזור קטן מ-10 מיליוני שקלים חדשים (עסק זעיר) וכן מחזור פעילות גדול או שווה ל-10 מיליוני שקלים חדשים וקטן מ-50 מיליוני שקלים חדשים (עסק קטן). בהתאם לגישת ההנהלה קיימים מקרים שבהם לקוחות חוצים את רף המחזור וממשיכים להיות מטופלים בחטיבה הקמעונאית.

המגזר מאופיין בפיזור גבוה של הלקוחות. לאור העובדה שזמינות הנתונים ואיכותם לגבי הלקוחות במגזר זה נמוכה ביחס ללקוחות עסקיים גדולים, נדרשים טיפול מקצועי ואמצעי בקרה מתאימים, על מנת להעריך את טיב הלקוח לצורך מתן אשראי. בנוסף, מאופיין מגזר זה בשיעור ביטחונות גבוה, הנדרש מהלקוחות להבטחת פירעון האשראי.

הבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית

- לקוחות עסקיים, שלהם היקפי נכסים נזילים בסכומים העולים על 8 מיליוני שקלים חדשים, משויכים למגזר בנקאות פרטית לפי גישת ההנהלה. לקוחות אלה מסווגים למגזר עסקים זעירים וקטנים, בהתאם למחזור פעילותם השנתי, לפי גישת מגזרים פיקוחיים.
- לקוחות עסקיים אשר משויכים כיום לבנקאות מסחרית לפי גישת ההנהלה, ומחזור הפעילות השנתי שלהם קטן מ-50 מיליוני שקלים חדשים, מסווגים למגזר עסקים זעירים וקטנים בגישה הפיקוחית.

התפתחויות שחלו במגזר עסקים זעירים וקטנים בתקופה

מגמת התעצמות התחרות בין הבנקים במגזר העסקים הקטנים המשיכה לצבור תאוצה בשנה האחרונה. בנוסף, ננקטו מספר פעולות ציבוריות לעידוד כניסתם של גופים חוץ-בנקאיים לפעילות בתחום האשראי לעסקים קטנים.

שינויים במאפייני הלקוחות במגזר

במהלך השנה, לא חלו שינויים משמעותיים במאפייני לקוחות המגזר - המגזר מאופיין בפיזור גבוה של לקוחות ובשיעור ביטחונות גבוה הנדרש מהלקוחות על מנת להבטיח את פירעון האשראי. לפרטים ותיאור מפורט הכולל מידע על מוצרים ושירותים, שווקים עיקריים ודרכי הפצה, אסטרטגיית עסקית ומבנה התחרות במגזר ושינויים החלים בו, ראה פרק ממשל תאגידי בדוחות שנתיים אלה.

ניתוח תוצאות הפעילות במגזר עסקים זעירים וקטנים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2018	2019	
במיליוני שקלים חדשים		
1,008	1,150	רווח ורווחיות
-	-	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
367	387	הכנסות מימון שאינן מריבית
		עמלות והכנסות אחרות
1,375	1,537	סך ההכנסות
137	166	הוצאות בגין הפסדי אשראי
696	734	הוצאות תפעוליות אחרות
542	637	רווח לפני הפרשה למיסים
190	222	הפרשה למיסים
352	415	רווח לאחר מס
(3)	(5)	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
349	410	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות של התאגיד הבנקאי
		מאזן - סעיפים עיקריים:
19,324	21,241	אשראי לציבור (יתרת סוף)
18,977	20,857	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)
22,664	26,725	פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
18,267	20,412	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
20,458	25,283	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
17,381	19,517	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
		מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:
874	984	מרווח מפעילות מתן אשראי
108	142	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
26	24	אחר
1,008	1,150	סך הכל הכנסות ריבית נטו

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2019

תרומת מגזר עסקים קטנים וזעירים (בהתאם להגדרות הפיקוחיות) לרווחי הקבוצה בשנת 2019 הסתכמה ב-410 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 349 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ-17.5%.

להלן הגורמים העיקריים לשינוי בתרומת המגזר:

הכנסות הריבית, נטו הסתכמו ב-1,150 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 1,008 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ-14.1% הנובע בעיקר מגידול בהיקפי הפעילות באשראי ובפיקדונות.

העמלות וההכנסות האחרות הסתכמו ב-387 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 367 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

הוצאות בגין הפסדי אשראי הסתכמו ב-166 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 137 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

ההוצאות התפעוליות הסתכמו ב-734 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 696 מיליוני שקלים חדשים התקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ-38 מיליוני שקלים חדשים. ההוצאות בשנת 2019 כוללות גידול בהפרשה לרכיבי התגמול השונים (מענקים ואופציות לעובדים) וזאת בהלימה לגידול ברמת הרווחיות. לפרטים נוספים ראה פרק הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי לעיל.

לפרטים נוספים ומידע נרחב יותר על תוצאות מגזר זה וכן לתוצאות הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 29 לדוחות הכספיים.

מגזר עסקים בינוניים

ההגדרה הפיקוחית

מגזר עסקים בינוניים כולל עסקים בעלי מחזור פעילות שנתי גדול מ-50 מיליוני שקלים חדשים וקטן מ-250 מיליוני שקלים חדשים.

תיאור תמציתי של מאפייני המגזר (ב"גישת ההנהלה")

מגזר עסקים בינוניים כולל בעיקר חברות פרטיות וציבוריות בגודל בינוני (Middle Market) ובעלי מחזור פעילות שבין 30 ל-120 מיליוני שקלים חדשים. הטיפול בלקוחות מגזר זה הינו באחריות החטיבה העסקית של הבנק בעיקר, בסקטור עסקים, הפועל באמצעות שלושה מוקדים עסקיים הפרוסים ברחבי הארץ. ככלל, החל משנת 2019 מסווגים למגזר זה לקוחות חדשים בהתאם להגדרה הפיקוחית - בעלי מחזור פעילות שנתי גדול מ-50 מיליוני שקלים חדשים וקטן מ-250 מיליוני שקלים חדשים.

לקוחות המגזר שעיכור פעילותם בענף הנדל"ן, מקבלים שירות מסקטור בנייה ונדל"ן שבחטיבה העסקית, המתמחה במתן שירותים ייחודיים לענף זה. לקוחות מגזר זה, הפועלים בכל ענפי המשק, מאופיינים הן במגוון השירותים הבנקאיים שהם צורכים והן בשיעור הביטחונות הנדרשים, הגבוה על פי רוב ביחס ללקוחות מגזר הבנקאות העסקית.

הבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית

- במגזר בנקאות מסחרית לפי גישת ההנהלה קיימים עסקים בעלי מחזורי פעילות שבין 30 ל-120 מיליוני שקלים חדשים. המשמעות היא שקיימים לקוחות מסוימים בבנקאות המסחרית (לפי גישת ההנהלה) אשר מחזור הפעילות שלהם קטן מ-50 מיליוני שקלים חדשים, המסווגים במגזר עסקים זעירים וקטנים לפי מגזרי פעילות פיקוחיים.
- מנגד, קיימים לקוחות עסקיים המסווגים למגזר בנקאות עסקית לפי גישת ההנהלה, בעלי מחזור פעילות שנתי נמוך מ-250 מיליוני שקלים חדשים, אשר משייכים למגזר עסקים בינוניים בגישה הפיקוחית.
- ככלל, החל משנת 2019 מסווגים לקוחות חדשים בהתאם להגדרה הפיקוחית כך שהמתאם בין גישת ההנהלה לגישה הפיקוחית כאמור לעיל, גדל.

התפתחויות שחלו במגזר עסקים בינוניים בתקופה

במהלך שנת 2019 לא חלו שינויים מהותיים בשווקים ובמאפייני המגזר. לפרטים ותיאור מפורט הכולל מידע על מוצרים ושירותים, שווקים עיקריים ודרכי הפצה, אסטרטגיית עסקית ומבנה התחרות במגזר ושינויים החלים בו, ראה פרק ממשל תאגידי בדוחות שנתיים אלה.

דוח הדירקטוריון והנהלה ליום 31 בדצמבר 2019

ניתוח תוצאות הפעילות במגזר עסקים בינוניים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2018	2019	
במיליוני שקלים חדשים		
		רווח ורווחיות
244	295	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
-	-	הכנסות מימון שאינן מריבית
78	90	עמלות והכנסות אחרות
322	385	סך ההכנסות
11	42	הוצאות בגין הפסדי אשראי
119	122	הוצאות תפעוליות אחרות
192	221	רווח לפני הפרשה למיסים
67	77	הפרשה למיסים
125	144	רווח נקי
		מאזן - סעיפים עיקריים:
6,669	7,196	אשראי לציבור (יתרת סוף)
6,585	7,063	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)
8,332	8,935	פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
6,205	7,104	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
7,680	8,388	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
7,150	8,157	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
		מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:
198	240	מרווח מפעילות מתן אשראי
40	46	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
6	9	אחר
244	295	סך הכל הכנסות ריבית נטו

תרומת מגזר עסקים בינוניים (בהתאם להגדרות הפיקוחיות) לרווחי הקבוצה בשנת 2019 הסתכמה ב-144 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 125 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

בסעיף הכנסות הריבית נטו חל גידול של כ-20.9% המיוחס בעיקר לעלייה של כ-11.6% בהיקפי הפעילות באשראי ובפיקדונות, וכן לעלייה במרווחי המימון. בסעיף עמלות והכנסות אחרות חל גידול של 12 מיליוני שקלים חדשים לעומת התקופה המקבילה אשתקד.

בסעיף ההוצאות בגין הפסדי אשראי נרשמה הוצאה של 42 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 11 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. ההוצאות בגין הפסדי אשראי, בשנת 2019, הושפעו מהפרשה פרטנית בגין מספר מצומצם של לווים.

ההוצאות התפעוליות הסתכמו ב-122 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 119 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

הפרטים נוספים ומידע נרחב יותר על תוצאות מגזר זה וכן לתוצאות הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 29 לדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2019

מגזר עסקים גדולים

ההגדרה הפיקוחית

מגזר עסקים גדולים כולל עסקים בעלי מחזור פעילות שנתי גדול מ-250 מיליוני שקלים חדשים.

תיאור תמציתי של מאפייני המגזר (ב"גישת ההנהלה")

המגזר מתמחה במתן מכלול השירותים הבנקאיים והפיננסיים לחברות מהגדולות במשק הפועלות במגוון ענפים, בעלי מחזורי פעילות הגבוהים מ-120 מיליוני שקלים חדשים.

ככלל, החל משנת 2019 מסווגים לקוחות חדשים בהתאם להגדרה הפיקוחית - בעלי מחזור פעילות שנתי גדול מ-250 מיליוני שקלים חדשים. הטיפול בלקוחות מגזר זה הינו באחריות החטיבה העסקית בעיקר בסקטור תאגידי גדולים.

לקוחות המגזר הפועלים בענף הנדל"ן, מקבלים שירות מסקטור בנייה ונדל"ן שבחטיבה העסקית, המתמחה במתן שירותים ייחודיים לענף זה. בפעילותו במסגרת מגזר זה, שם הבנק דגש על הרחבת בסיס הלקוחות הקיימים ושיפור הרווחיות על ידי הרחבת הפעילות בתחומים פיננסיים שונים, עתירי רווחיות ביחס להון, כדוגמת עסקאות בחדר עסקאות, בהן, עסקאות נגזרים ומוצרים אחרים המבוצעים בחדר עסקאות עבור לקוחות.

הבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית

- במגזר בנקאות עסקית לפי גישת ההנהלה קיימים עסקים בעלי מחזורי פעילות הגדול מ-120 מיליוני שקלים חדשים. המשמעות היא שיש לקוחות מסוימים בבנקאות העסקית (לפי גישת ההנהלה) אשר מחזור הפעילות שלהם קטן מ-250 מיליוני שקלים חדשים, אשר מסווגים במגזר עסקים בינוניים בגישה הפיקוחית.
- גופים מוסדיים אשר מנוהלים בגישת ההנהלה במסגרת הבנקאות העסקית, מוצגים כמגזר נפרד במגזרי פעילות פיקוחיים.
- ככלל, החל משנת 2019 מסווגים לקוחות חדשים בהתאם להגדרה הפיקוחית, למעט גופים מוסדיים כאמור לעיל, כך שהמתאם בין גישת ההנהלה לגישה הפיקוחית כאמור לעיל, גדל.

לפרטים ותיאור מפורט הכולל מידע על מוצרים ושירותים, שווקים עיקריים ודרכי הפצה, אסטרטגיה עסקית ומבנה התחרות במגזר ושינויים החלים בו, ראה פרק ממשל תאגידי בדוחות שנתיים אלה.

ניתוח תוצאות הפעילות במגזר עסקים גדולים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2019	2018	
במיליוני שקלים חדשים		
		רווח ורווחיות
534	526	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
-	-	הכנסות מימון שאינן מריבית
113	143	עמלות והכנסות אחרות
647	669	סך ההכנסות
8	24	הוצאות בגין הפסדי אשראי
177	190	הוצאות תפעוליות אחרות
462	455	רווח לפני הפרשה למיסים
162	158	הפרשה למיסים
300	297	רווח נקי
		מאזן - סעיפים עיקריים:
16,440	15,357	אשראי לציבור (יתרת סוף)
16,236	15,152	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)
29,460	25,155	פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
16,528	16,881	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
26,172	25,985	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
21,239	23,107	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
		מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:
448	434	מרווח מפעילות מתן אשראי
70	70	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
16	22	אחר
534	526	סך הכל הכנסות ריבית נטו

תרומת מגזר עסקים גדולים (בהתאם להגדרות הפיקוחיות) לרווחי הקבוצה בשנת 2019 הסתכמה ב-297 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 300 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2019

סך הכל הכנסות הריבית, נטו הסתכמו ב-526 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 534 בתקופה המקבילה אשתקד. העמלות וההכנסות האחרות גדלו ב-30 מיליוני שקלים חדשים, גידול הנובע בעיקר מהשפעת עמלות מעסקי מימון. בסעיף הוצאות בגין הפסדי אשראי נרשמה הוצאה של 24 מיליוני שקלים חדשים, לעומת הוצאה של 8 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. ההוצאות התפעוליות הסתכמו ב-190 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 177 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ-13 מיליוני שקלים חדשים. ההוצאות בשנת 2019 כוללות גידול בהפרשה לרכיבי התגמול השונים (מענקים ואופציות לעובדים), וזאת בהלימה לגידול ברמת הרווחיות לעומת התקופה המקבילה אשתקד. לפרטים נוספים ומידע נרחב יותר על תוצאות מגזר זה וכן לתוצאות הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 29 לדוחות הכספיים.

מגזר גופים מוסדיים

ההגדרה הפיקוחית

המגזר כולל קופות גמל, קרנות פנסיה, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות, קרנות סל, חברות ביטוח וחברי בורסה המנהלים כספי לקוחות.

תיאור תמציתי של מאפייני המגזר ("ביגישת ההנהלה")

המגזר מתמחה במתן שירות למנהלי נכסים פיננסיים ומאגד בתוכו פעילויות של מתן שירותים שונים למנהלי נכסים פיננסיים: חברות ביטוח, מנהלי קופות-גמל, קרנות השתלמות ופנסיה, מנהלי קרנות נאמנות, תעודות סל, חברי בורסה ומנהלי תיקי השקעות. פעילות המגזר כוללת תפעול הנכסים הפיננסיים האמורים לעיל ומתן שירותים בנקאיים לגופים המנהלים אותם. השירותים כוללים בין השאר שערך נכסים, הפקת דוחות בקרה, הפקת דיווחים לרשויות, ניהול ספרים, ניהול חשבונות וזכויות עמיתים בקופות-גמל וחישוב תשואות. כן כוללים השירותים הבנקאיים אשראי לסוגיו ופעילות במכשירים נגזרים. לבנק הסכמים למתן שירותים תפעוליים בעבור חברות לניהול קופות-גמל, חלקם כחלק נלווה למכירת קופות-גמל שהיו בבעלות הבנק. בתחום קרנות הנאמנות, לבנק הסכמים למתן שירותים לחברות לניהול קרנות נאמנות. בנוסף המערך נותן טיפול כולל לחברות הניהול של קופות הגמל ולקרנות הנאמנות.

הבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית

גופים מוסדיים מנוהלים בגישת ההנהלה במסגרת הבנקאות העסקית ובמסגרת מגזר הניהול הפיננסי, ומוצגים כמגזר נפרד במגזרי פעילות פיקוחיים. לפרטים ותיאור מפורט הכולל מידע על מוצרים ושירותים, שווקים עיקריים ודרכי הפצה, אסטרטגיה עסקית ומבנה התחרות במגזר ושינויים החלים בו, ראה פרק ממשל תאגידי בדוחות שנתיים אלה.

ניתוח תוצאות הפעילות במגזר גופים מוסדיים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2019	2018	
במיליוני שקלים חדשים		
118	118	רווח ורווחיות
-	-	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
42	39	הכנסות מימון שאינן מריבית
160	157	עמלות והכנסות אחרות
2	(6)	סך ההכנסות
123	121	הוצאות (הקטנת הוצאות) בגין הפסדי אשראי
35	42	הוצאות תפעוליות אחרות
12	15	רווח לפני הפרשה למיסים
23	27	הפרשה למיסים
		רווח נקי
		מאזן - סעיפים עיקריים:
1,341	1,569	אשראי לציבור (יתרת סוף)
1,331	1,563	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)
37,712	45,330	פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
1,434	1,051	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
39,260	39,992	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
2,624	2,029	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
		מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:
30	19	מרווח מפעילות מתן אשראי
85	93	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
3	6	אחר
118	118	סך הכל הכנסות ריבית נטו

תרומת מגזר גופים מוסדיים (בהתאם להגדרות הפיקוחיות) לרווחי הקבוצה בשנת 2019 הסתכמו ב-27 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 23 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

הכנסות הריבית נטו הסתכמו ב-118 מיליוני שקלים חדשים, בדומה לתקופה המקבילה אשתקד.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2019

העמלות וההכנסות האחרות קטנו ב-3 מיליוני שקלים חדשים לעומת התקופה המקבילה אשתקד. בשנת 2018 בוצעו עסקאות בהיקף ניכר בניירות ערך זרים שלא חזרו על עצמן בתקופה הנוכחית.

בסעיף הוצאות בגין הפסדי אשראי נרשמה הקטנת הוצאה של 6 מיליוני שקלים חדשים, לעומת הוצאה של 2 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

ההוצאות התפעוליות הסתכמו ב-121 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 123 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. לפרטים נוספים ומידע נרחב יותר על תוצאות מגזר זה וכן לתוצאות הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 29 לדוחות הכספיים.

מגזר ניהול פיננסי

ההגדרה הפיקוחית

מגזר ניהול פיננסי כולל את פעילות המסחר, ניהול הנכסים וההתחייבויות והשקעות ריאליות.

פעילות למסחר - השקעה בניירות ערך למסחר, פעילות עשיית שוק בניירות ערך, פעילות במכשירים נגזרים שאינם מיועדים לגידור ואינם חלק מניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, שאילת ניירות ערך למסחר, מכירה בחסר של ניירות ערך, שירותי חיתום של ניירות ערך.

ניהול נכסים והתחייבויות - לרבות השקעה באגרות חוב זמינות למכירה ובאגרות חוב מוחזקות לפדיון, גידור באמצעות מכשירים נגזרים מגדרים, גידור ALM, גידור מטבעי של השקעות בחוץ לארץ.

השקעות ריאליות - השקעה בזמינות למכירה ובחברות כלולות של עסקים. פעילות ניהול פיננסי אחרת - שירותי ניהול, תפעול, נאמנות ומשמורת לבנקים, מכירה וניהול תיקי אשראי.

תיאור תמציתי של מאפייני המגזר ("גישת ההנהלה")

הניהול הפיננסי בבנק מבוצע על ידי החטיבה הפיננסית. מגזר הניהול הפיננסי פועל בארץ ובחוץ לארץ וכולל מספר תחומים עיקריים: ניהול כלל הנכסים וההתחייבויות של הבנק, ניהול תיקי אגרות חוב, ניהול החשיפות לסיכונים שוק, ניהול הנזילות ופעילות הבנק בחדר העסקאות בשוקי הכספים וההון, זאת, בהתאם לראיית ההנהלה את הניהול של פעילויות אלה.

הפעילות בתחום ניהול נכסים והתחייבויות מנוהלת בסקטור ניהול פיננסי וכוללת את ניהול המקורות והשימושים, החשיפות לסיכונים שוק - לרבות ניהול סיכונים נזילות, בסיס וריבית, ניהול מחירי המעבר ("מחירי צל") ותמחור עסקאות פיננסיות מיוחדות וניהול תיקי אגרות חוב.

הפעילות למסחר מתבצעת על ידי חדר העסקאות וכוללת את פעילות הבנק במטבע חוץ, באופציות, בנגזרי ריבית, בניירות ערך בארץ ובחוץ לארץ ובנכסים פיננסיים, כאשר הצד הנגדי לעסקאות הם גופים מהארץ ומחוץ לארץ.

כמו כן, בחטיבה קיימת יחידה ייעודית לניהול קשרי מוסדות פיננסיים ומשקיעים. יחידה זו אחראית על מכלול הפעילות מול בנקים בחוץ לארץ, לרבות ניהול חשבונות קורספונדנט, קבלת ומתן שירותים שונים ופיתוח פעילות תומכת בצרכי לקוחות הבנק.

הפעילות במגזר הינה בכפוף למדיניות ניהול הסיכונים הרלבנטיים למגזר ובמסגרת המגבלות שהטילו הדירקטוריון וההנהלה באשר לרמות החשיפה השונות.

הבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית

גופים מוסדיים אשר מנוהלים בגישת ההנהלה במסגרת מגזר הניהול הפיננסי, מוצגים כמגזר נפרד במגזרי פעילות פיקוחיים.

התפתחויות שחלו במגזר ניהול פיננסי בתקופה

במהלך שנת 2019 הושפעה הפעילות במגזר מ:

- תחרות הולכת וגוברת בענף הבנקאות, ומגמה של ירידת עמלות והצטמצמות מרווחים.
- שינויים רגולטוריים בשוק העולמי ובשוק המקומי.

לפרטים ותיאור מפורט הכולל מידע על מוצרים ושירותים, שווקים עיקריים ודרכי הפצה, אסטרטגיה עסקית ומבנה התחרות במגזר ושינויים החלים בו, ראה פרק ממשל תאגידי בדוחות שנתיים אלה.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2019

ניתוח תוצאות הפעילות במגזר ניהול פיננסי

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2018	2019	
במיליוני שקלים חדשים		
(12)	(93)	רווח ורווחיות
435	349	סך הכל הוצאות ריבית, נטו
208	223	הכנסות מימון שאינן מריבית
		עמלות והכנסות אחרות
631	479	סך ההכנסות
3	(3)	הוצאות (הקטנת הוצאות) בגין הפסדי אשראי
400	371	הוצאות תפעוליות אחרות
228	111	רווח לפני הפרשה למיסים
80	38	הפרשה למיסים
148	73	רווח לאחר מיסים
1	-	חלקו של התאגיד הבנקאי ברווחים של חברות כלולות
149	73	רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(28)	(34)	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
121	39	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות של התאגיד הבנקאי
		מאזן - סעיפים עיקריים:
6,323	6,694	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
		מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:
-	-	מרווח מפעילות מתן אשראי
-	-	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
(12)	(93)	אחר
(12)	(93)	סך הכל הוצאות ריבית נטו

תרומת מגזר ניהול הפיננסי (בהתאם להגדרות הפיקוחיות) לרווחי הקבוצה בשנת 2019 הסתכמה ברווח של 39 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 121 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

להלן הגורמים העיקריים לשינוי בתרומת המגזר:

הוצאות הריבית, נטו הסתכמו בהוצאה של 93 מיליוני שקלים חדשים, לעומת הוצאה של 12 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של כ-81 מיליוני שקלים חדשים, בעיקר כתוצאה מירידה במדד המחירים לצרכן.

הכנסות המימון שאינן מריבית קטנו ב-86 מיליוני שקלים חדשים, לעומת התקופה המקבילה אשתקד, בעיקר כתוצאה מהשפעת רישום חשבוני של נגזרים לפי שווי הוגן ואחרות. כמו כן, הכנסות המימון שאינן מריבית בשנת 2019 כוללות רווחים ממניות שאינן למסחר. ראה גם ניתוח ההתפתחות בהכנסות המימון בפרק התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח הכולל האחר.

סך העמלות וההכנסות האחרות הסתכמו ב-223 מיליוני שקלים חדשים, לעומת הכנסות מעמלות ואחרות בסכום של כ-208 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ-15 מיליוני שקלים חדשים, הנובע בעיקר מרווחי הון בסך של 26 מיליוני שקלים לפני מס מממוש נכסים במסגרת ארגון מחדש של נכסי נדל"ן ושיפורים במערך הסינוף.

ההוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו ב-371 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 400 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. ההוצאות התפעוליות בשנת 2019 כוללות גידול בהפרשה לרכיבי התגמול השונים (מענקים ואופציות לעובדים) וזאת בהלימה לגידול ברמת הרווחיות. כמו כן, ההוצאות האחרות בשנת 2018 כללו הפרשה לתביעה כנגד הבנק בהיקף של 38 מיליוני שקלים חדשים. לפרטים נוספים ראה פרק הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי.

לפרטים נוספים ומידע נרחב יותר על תוצאות מגזר זה וכן לתוצאות הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 29 לדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2019

תוצאות הפעילות בחוץ לארץ

הגדרה הפיקוחית

פעילות הבנק בחוץ לארץ מוצגת בנפרד ונחלקת לפעילות של אנשים פרטיים ופעילות עסקית.

תיאור תמציתי של מאפייני המגזר (ב"גישת ההנהלה")

הפעילות הבינלאומית בקבוצת הבנק כוללת מתן שירותים בנקאיים לעסקים ושירותי בנקאות פרטית לאנשים פרטיים באמצעות חברות בנות וסניפים בעולם. הפעילות הבינלאומית של הקבוצה כוללת שירותי בנקאות פרטית, מימון סחר חוץ, אשראי מקומי לרכישת נדל"ן ומימון מסחרי והשתתפות באשראים סינדיקטיביים. הפעילות הבינלאומית בארץ ובחוץ לארץ כפופה לסקטור פעילות בינלאומית ובנקאות פרטית בחטיבה הפיננסית של הבנק.

הבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית

לקוחות עסקיים ופרטיים בסניפי חוץ לארץ שסווגו למגזרי הפעילות השונים בהתאם לגישת ההנהלה, סווגו למגזר פעילות חוץ לארץ בגילוי על מגזרי פעילות פיקוחיים.

לקוחות עסקיים ופרטיים בסניפי חוץ לארץ מוצגים כמגזר נפרד במגזרי פעילות פיקוחיים ומנוהלים בגישת ההנהלה במסגרת מגזרי הפעילות השונים - בעיקר בנקאות פרטית ועסקית.

התפתחויות שחלו במגזר פעילות בחוץ לארץ בתקופה

בשנים האחרונות הצטמצמה התחרות מול שלוחות הבנקאים הישראליים הפועלות בחוץ לארץ. כמו כן, שינויי רגולציה גלובליים הביאו לשינוי מיקוד עסקי ושינויים בהעדפות הלקוחות.

לפרטים ותיאור מפורט הכולל מידע על מוצרים ושירותים, שווקים עיקריים ודרכי הפצה, אסטרטגיה עסקית ומבנה התחרות במגזר ושינויים החלים בו, ראה פרק ממשי תאגידי בדוחות שנתיים אלה.

ניתוח תוצאות הפעילות בחוץ לארץ

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2018	2019	
במיליוני שקלים חדשים		
203	214	רווח ורווחיות
10	8	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
28	30	הכנסות מימון שאינן מריבית
		עמלות והכנסות אחרות
241	252	סך ההכנסות
4	(4)	הוצאות (הקטנת הוצאות) בגין הפסדי אשראי
181	79	הוצאות תפעוליות אחרות
56	177	רווח לפני הפרשה למיסים
47	62	הפרשה למיסים
9	115	רווח נקי
		מאזן - סעיפים עיקריים:
4,150	3,607	אשראי לציבור (יתרת סוף)
4,117	3,580	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)
5,428	3,924	פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
3,391	3,228	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
5,432	5,273	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
3,953	4,179	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
		מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:
112	108	מרווח מפעילות מתן אשראי
14	11	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
77	95	אחר
203	214	סך הכל הכנסות ריבית נטו

תרומת הפעילות בחוץ לארץ לרווחי הקבוצה בשנת 2019 הסתכמה ב-115 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 9 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. להלן הגורמים העיקריים לשינוי בתרומת המגזר:

הכנסות הריבית נטו הסתכמו ב-214 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 203 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, בעיקר כתוצאה מגידול במרווח האחר.

הכנסות מימון שאינן מריבית הסתכמו ב-30 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 28 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. בתקופה הנוכחית נרשמה הקטנת הוצאה להפסדי אשראי בהיקף של כ-4 מיליוני שקלים חדשים, לעומת הוצאה של 4 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

ההוצאות התפעוליות הסתכמו ב-79 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 181 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. ההוצאות התפעוליות והאחרות כללו בשנת 2018 הפרשה של 105 מיליוני שקלים חדשים בגין חקירת משרד המשפטים בארצות הברית. לפרטים נוספים, ראה ביאור 26 ב.12 לדוחות הכספיים. לפרטים נוספים ומידע נרחב יותר על תוצאות מגזר זה וכן לתוצאות הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 29 לדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2019

חברות מוחזקות עיקריות

תרומת החברות המוחזקות לרווח הנקי מפעולות רגילות, הגיעה בשנת 2019 ל-175 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 81 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. נתונים אלה כוללים השפעות של שינויים בשערי החליפין על יתרות ההשקעה בחברות המוחזקות בחוץ לארץ, המכוסים בבנק עצמו.

ללא השפעת הפרשי שער כאמור לעיל, הסתכמה תרומת החברות המוחזקות ב-193 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 59 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. תרומת החברות המוחזקות בשנת 2018 הושפעה מההוצאות שיוחס לבנק מזרחי שוויץ בגין חקירת משרד המשפטים בארצות הברית כמו גם השלכות מס אפשריות. ללא השפעה זו הסתכמה תרומת החברות המוחזקות ב-155 מיליוני שקלים חדשים. ראה פירוט השפעת החברות המוחזקות להלן. לפרטים נוספים ראה ביאור 29 (מגזרי פעילות ואזורים גיאוגרפיים) לדוחות הכספיים.

בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ (להלן: "בנק יהב")

בנק יהב הינו תאגיד בנקאי הפועל בהתאם לרישיון 'בנק' לפי הוראות חוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981. ביום 28 בינואר 2009 נתקבל רישיון המחליף את רישיונו הקודם של הבנק מיום 11 בינואר 2005, אשר התיר לבנק פעילות עם עובדי המדינה והמגזר הציבורי. על פי הרישיון המחליף, בנק יהב רשאי לעסוק בפעילויות חדשות ולהרחיב את קהל לקוחותיו, בכפוף להיתר מראש של הפיקוח על הבנקים.

בד בבד עם קבלת הרישיון המחליף, נתקבל בבנק יהב אישור הפיקוח על הבנקים להעניק שירותים ללקוחות יחידים (כגון שכירים, עצמאים ומשקי בית) ולתאגידים, ובלבד שהתאגידים לא יקבלו אשראי בסכום העולה על המגבלה שנקבעה. בנק יהב פועל בהתאם לרישיון המחליף, בכפוף ובהתאם למדיניות דירקטוריון בנק יהב בנושא.

תרומת בנק יהב לרווח הנקי של הקבוצה בשנת 2019, הסתכמה ב-83 מיליוני שקלים חדשים בהשוואה ל-68 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2018. תשואת הרווח הנקי על ההון של בנק יהב הגיעה בשנת 2019 ל-11.3%, בהשוואה ל-10.2% בשנת 2018. סך המאזן של בנק יהב ליום 31 בדצמבר 2019 הסתכם ב-27,299 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 25,928 מיליוני שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2018, גידול בשיעור של 5.3%. יתרת האשראי לציבור, נטו ליום 31 בדצמבר 2019 הסתכמה ב-10,880 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 10,162 מיליוני שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2018, גידול בשיעור של 7.1%. יתרת פיקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר 2019 הסתכמה ב-23,345 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 22,289 מיליוני שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2018, גידול בשיעור של 4.7%.

טפחות סוכנות לביטוח (1989) בע"מ (להלן: "טפחות סוכנות לביטוח")

טפחות סוכנות לביטוח היא סוכנות ביטוח בבעלות מלאה של הבנק, העוסקת במכירת פוליסות ביטוחי חיים ופוליסות ביטוחי נכסים של לקוחות המבצעים משכנתאות בבנק. תרומתה של טפחות סוכנות לביטוח לרווח הנקי של הקבוצה בשנת 2019 הסתכמה ב-68 מיליוני שקלים חדשים, בהשוואה ל-60 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2018.

תשואת הרווח הנקי על ההון העצמי הגיעה בשנת 2019 ל-7.4% לעומת תשואה של 7.9% בשנת 2018.

חברות מוחזקות אחרות הפועלות בישראל

חברות מוחזקות אחרות הפועלות בישראל הנמצאות בשליטתו המלאה של הבנק ונשענות על תשתית הבנק, תרמו לרווח הנקי של הקבוצה בשנת 2019 כ-16 מיליוני שקלים חדשים נטו, לעומת הפסד של 5 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. מזה רווח של 9 מיליוני שקלים חדשים (לעומת הפסד של 16 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד) מפעילות נאמנות במסגרת החברה הבת, מזרחי טפחות חברה לנאמנות בע"מ.

התוצאות הכספיות של החברה לנאמנות, בשנת 2018, כללו הפרשה לתביעה בהיקף של 38 מיליוני שקלים חדשים על פי פסק דין כנגד החברה.

יונייטד מזרחי בנק (שוויץ) לימיטד

יונייטד מזרחי בנק (שוויץ) לימיטד (להלן: "בנק המזרחי שוויץ") מתמחה בשירותי בנקאות פרטית בינלאומית. הבנק בשוויץ מוחזק באמצעות חברה בת בבעלות מלאה של הבנק, United Mizrahi Overseas Holding Co. B.V. (Netherlands) ("מזרחי החזקות בינלאומיות"), הרשומה בהולנד.

הרווח הנקי של בנק המזרחי שוויץ הסתכם בשנת 2019 ב-1.9 מיליוני פרנקים שוויצרים, לעומת הפסד של 24.1 מיליוני פרנקים שוויצרים בתקופה המקבילה אשתקד.

תוצאות הפעילות של בנק המזרחי שוויץ, בשנת 2018, כללו הפרשות בגין חקירת משרד המשפטים בארצות הברית והשלכות מס אפשריות בגין לפרטים נוספים ראה ביאור 26 ג. לדוחות הכספיים.

סך המאזן של בנק המזרחי שוויץ ליום 31 בדצמבר 2019 הסתכם ב-121 מיליוני פרנקים שוויצרים, לעומת 140 מיליוני פרנקים שוויצרים ליום 31 בדצמבר 2018

הכנסות הריבית והכנסות הריבית, נטו הסתכמו בשנת 2019 ב-1.5 מיליוני פרנקים שוויצרים, לעומת 2.0 מיליוני פרנקים שוויצרים בשנת 2018. ההכנסה לפני מס הסתכמה בשנת 2019 ב-1.7 מיליוני פרנקים שוויצרים, לעומת הפסד לפני מס של 26.5 מיליוני פרנקים שוויצרים בשנת 2018. ההכנסה לפני מס מנוכה מהשפעות שער חליפין הסתכמה בשנת 2019 ב-5.8 מיליוני שקלים חדשים, לעומת הפסד של 99 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2018.

יתרת האשראי לציבור, נטו ליום 31 בדצמבר 2019 הסתכמה ב-52 מיליוני פרנקים שוויצרים, לעומת 80 מיליוני פרנקים שוויצרים ליום 31 בדצמבר 2018. יתרת הפיקדונות בבנקים ליום 31 בדצמבר 2019 הסתכמה ב-65 מיליוני פרנקים שוויצרים, לעומת 56 מיליוני פרנקים שוויצרים ליום 31 בדצמבר 2018. יתרת פיקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר 2019 הסתכמה ב-80 מיליוני פרנקים שוויצרים, לעומת 65 מיליוני פרנקים שוויצרים ליום 31 בדצמבר 2018.

נתונים אלה אינם כוללים סעיפים חוץ מאזניים, כגון פיקדונות בנאמנות (FIDUCIARY) ותיקי ניירות ערך של לקוחות, המהווים מרכיבים עיקריים בפעילותו העסקית של הבנק בשוויץ.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2019

השקעות במניות

הבנק מנהל השקעות נוסטרו במניות. מניות שבהן השקיע הבנק כאמור, מוצגות החל מיום 1 בינואר 2019, כמניות שאינן למסחר במסגרת תיק ניירות הערך של הבנק ובמסגרת ההשקעה בחברות כלולות, כאשר לבנק השקעה מהותית בתאגיד.

במסגרת ההשקעות (אשר אינן סחירות ולא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין) מוצגות ככלל לפי עלות (בניכוי ירידת ערך) המותאמת לשינויים במחירים נצפים בעסקאות רגילות בהשקעות דומות או זהות של אותו מנפיק. יתר ההשקעות (סחירות וקיים לגביהן שווי הוגן) מוצגות בהתאם לערכי השוק שלהן ושינויים בשווי ההוגן אשר טרם מומשו, מוכרים בדוח רווח והפסד.

השקעות הבנק במניות הסתכמו ליום 31 בדצמבר 2019 ב-181 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 91 מיליוני שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2018, כמפורט להלן:

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר	
2018	2019
במיליוני שקלים חדשים	
	במסגרת סעיף ניירות ערך שאינם למסחר:
57	66
1	82
1	1
59⁽⁴⁾	149
	סך הכל במסגרת ניירות שאינם למסחר
	במסגרת סעיף השקעות בחברות כלולות:
19	19
11	11
2	2
32	32
	סך הכל השקעה בחברות כלולות
91	181
	סך הכל השקעות במניות

- (1) פסגות ירושלים הינה חברה פרטית שרכשה מקרקעין באזור ירושלים לצורך פיתוחם לבנייה למגורים. יתרת ההשקעה בספרי הבנק כוללת השקעה בשטרי הון שהסתכמו ליום 31 בדצמבר 2019 וליום 31 בדצמבר 2018 לטווח של כ-35 מיליוני שקלים חדשים. לפרטים נוספים בדבר ההשקעה בפסגות ירושלים, ראה ביאור 15 לדוחות הכספיים.
- (2) קרן מזנין הינה קרן מימון ביניים המעמידה מימון משלים לאשראי הבנקאי לחברות סמגון מגזרים. המימון ניתן בדרך כלל בתמורה לריבית, אופציות ומכשירים הונניים אחרים.
- (3) רוסאריו קפיטל הינה חברה פרטית העוסקת בתחום חיתום, ליווי ויעוץ להנפקות פרטיות וציבוריות, מיזוגים ורכישות, השקעה בניירות ערך והפצת ניירות ערך.
- (4) בשנת 2018 נכלל תחת ניירות ערך זמנים למכירה.

רווחי הבנק נטו מהשקעות במניות, לאחר הפרשה לירידת ערך הסתכמו בשנת 2019 ב-58 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 18 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

לפרטים בדבר השקעה במניות שאינן למסחר ראה ביאור 12 לדוחות הכספיים.

לפרטים בדבר יישום הוראות הדיווח לציבור בנושא סיווג ומדידה של מכשירים פיננסיים ראה ביאור 2.g.1. לדוחות הכספיים

סקירת הסיכונים

תיאור כללי של הסיכונים ואופן ניהולם

הבנק עוסק בפעילות בנקאית מסחרית (עסקית וקמעונאית) ובפעילות משכנתאות, אשר בה מוביל הבנק את מערכת הבנקאות בישראל. הפעילות העסקית השוטפת של הקבוצה במגוון המוצרים והמכשירים הפיננסיים המאזניים והחוץ מאזניים חושפת את הקבוצה לסיכונים שונים, ביניהם - סיכונים שוק, ריבית בתיק הבנקאי ונדילות, סיכונים אשראי, סיכונים תפעוליים, סיכונים ציות, סיכון אסטרטגי-עסקי וסיכון מוניטין. ניהול הסיכונים בבנק מתבצע בראייה כוללת ובהתאמה לדרישות הרגולטוריות, במטרה לתמוך בהשגת היעדים האסטרטגיים של הקבוצה, תוך נטילת סיכונים בצורה מושכלת ושמירה על רמת סיכון התואמת את תיאבון הסיכון הכולל שהוגדר על ידי דירקטוריון הבנק.

תיאבון הסיכון מגדיר את רמת הסיכון הכוללת שהבנק מעוניין ומסוגל לקחת על עצמו ומהווה קביעה ברמת-על. תיאבון הסיכון מגדיר היכן הבנק רוצה להימצא במונחים של תשואה (תמורה/תועלת) מול סיכון (עלות) במבט צופה פני עתיד. תיאבון הסיכון מוגדר כמותית ואיכותית במהלך עסקים רגיל ובתרחישי קיצון ומבוסס על תוצאות תרחישי הקיצון השונים שעורך הבנק, וכן על אסטרטגיית הסיכון ועקרונות היסוד של התוכנית האסטרטגית והעסקית של הבנק ועל רמת הנזילות וההון הנדרשת לעמידה ביעדים האסטרטגיים.

הסיבולת לסיכון מהווה קביעה ספציפית של רמות הסיכון לכלל הסיכונים אליהם חשוף הבנק. רמות הסיכון נקבעות במגוון מדדים כמותיים ואיכותיים, התומכים בהשגת המטרות העסקיות, אך עדיין משאירים את הבנק בגבולות הגדרה אשר הוגדרו בתיאבון הסיכון הכולל ובכפוף למגבלות רגולטוריות קשיחות. סך מגבלות הסיכון, מגלמות באופן מצרפי את רמת הסיכון הכוללת שהבנק מוכן ומסוגל לקחת.

במהלך שנת 2019, לא נרשמו חריגות מתיאבון הסיכון שקבע דירקטוריון הבנק לסיכונים השונים. מדדי הסיכון נמצאים במרחקים סבירים, מהמגבלות שנקבעו ובהלימה למתווה התוכנית האסטרטגית ותוכניות העבודה השוטפות. היחסים הפיננסיים העיקריים ומדדי הרווחיות מצביעים על יציבות לרווח והון הבנק. לבנק כריות הון מספקות לצורך עמידה ביעדי ההון שלו הן במצב עסקים רגיל והן בתרחישי קיצון.

לפרטים בדבר הערכת מידת ההשפעה של כלל גורמי הסיכון ראה טבלת הערכת גורמי הסיכון להלן. במהלך שנת 2019, פרופיל הסיכונים של הבנק הינו נמוך יחסית. סיכונים בעלי רמות סיכון שאינן נמוכות, נובעים ככלל, מסיכון מובנה בפעילות הבנק, והם בהלימה לעקרונות תיאבון הסיכון שהוגדרו.

תיאור הסיכונים

לבנק מסגרת נרחבת לניהול ובקרת הסיכונים אליהם הוא נחשף, הכוללת מבנה ארגוני תומך בניהול ובקרת סיכונים אלה. ניהול הסיכונים בקבוצה מתבצע באופן שוטף בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 310 של בנק ישראל - "ניהול סיכונים", ובהתאם למסגרת שהותוותה בנדבך השני של באזל III, כולל השינויים הנדרשים עם כניסת באזל III לתוקף.

דירקטוריון הבנק והועדה לניהול סיכונים של הדירקטוריון אחראים להתוות את העקרונות הנדרשים לניהול ובקרת הסיכונים השונים אליהם חשוף הבנק במסגרת פעילותו, כולל התווית אסטרטגית סיכון וקביעת תיאבון הסיכון בהתאמה לאסטרטגיית הסיכון הכוללת של הבנק, וכן לפקח אחר עמידת הבנק בעקרונות ובתיאבון הסיכון שקבע.

הנהלת הבנק מחויבת לניהול שוטף של הסיכונים המהותיים העומדים בפני הבנק, וליישום העקרונות שנקבעו על ידי דירקטוריון הבנק לטיפול בסיכונים אלה.

תרבות ארגונית לניהול הסיכונים והממשל התאגידי בבנק היא האמצעי המרכזי הקיים בבנק להפחתת סיכונים. ממשל תאגידי נאות תומך בקיום תרבות ניהול הסיכונים, והתהליכים לניהול ובקרת הסיכונים בבנק יעילים, מקיפים ומבטיחים את יציבותו לאורך זמן. תרבות סיכונים חזקה ותקשורת טובה בין שלושת קווי ההגנה הינם מאפיינים חשובים של ממשל ניהול סיכונים נאות. כלל הסיכונים אליהם הבנק חשוף מנהלים ומנוטרים באופן שוטף ובצורה אפקטיבית על ידי היחידות הרלוונטיות.

לבנק תהליך מוסדר למיפוי וזיהוי הסיכונים הפרטניים הכרוכים בפעילותו, הנקבעים לפי סף מהותיות, בהתאם לפוטנציאל הנזק העלול להיגרם לבנק בתרחישים בעוצמות שונות. המהותיות נבחנת לפני הפעלת אמצעים להפחתת הסיכון הכוללים בין השאר: ניהול ובקרה. עקרונות הטיפול בסיכונים המהותיים השונים כפי שזוהו ומופו, לרבות, תיאבון הסיכון, אופן המדידה, הניטור המתמשך של פרופיל הסיכון של הבנק, לנוכח תיאבון הסיכון שנקבע על ידי הדירקטוריון, הניהול והמעורר של כל סיכון, מעוגנים במסמכי מדיניות ייעודיים.

לבנק מדיניות מסגרת כללית לניהול ובקרת הסיכונים, הכוללת בין השאר את הממשל התאגידי לניהול סיכונים, תיאבון הסיכון הכולל של הבנק מיפוי הסיכונים המהותיים, עקרונות המדידה וניהול הסיכונים, ומערך הדיווחים הנדרשים בשגרה ובחירום. כלל מסמכי המדיניות הייעודיים נדונים ומאושרים אחת לשנה על ידי הדירקטוריון.

המודל העסקי של הבנק מבוסס על אסטרטגיית עסקית, ועקרונות תיאבון הסיכון הכולל של הבנק.

הבנק פועל תחת מתווה של תוכנית אסטרטגית חמש שנתית. התוכנית האסטרטגית הנוכחית, אושרה בנובמבר 2016 ועקרונותיה פורסמו לציבור. התוכנית האסטרטגית מבוססת על שלושה עקרונות מרכזיים: צמיחה, בידול ויעילות, וגזרת תוכניות עבודה פרטניות ליחידות השונות.

הסיכון האסטרטגי-עסקי הינו סיכון בזמן אמת או סיכון עתידי, לרווחים, להון, למוניטין או למעמד הבנק, הנובע מהחלטות עסקיות שגויות, הטמעה לא נאותה של החלטות הבנק או התאמה לא נאותה של הבנק לשינויים בסביבה העסקית בה הוא פועל.

הסיכון האסטרטגי-עסקי גלום בכלל פעילויות הבנק, ומושפע הן מגורמים פנימיים (כגון: כשלי ממשל תאגידי, כשלי אשראי וחשיפות, סיכונים טכנולוגיים וגורמים נוספים) והן מגורמים חיצוניים (כגון: שינויי רגולציה, סיכונים תחרות, שינוי בהתנהגות הצרכנים, גורמים מאקרו כלכליים וגורמים נוספים).

הנהלת הבנק מבצעת מעקב שוטף אחר העמידה ביעדי תוכניות העבודה. החטיבה לבקרת סיכונים מקיימת תהליכים שוטפים לאתגור תוכניות העבודה והעמידה ביעדי התוכנית האסטרטגית.

סיכון אשראי הוא הסיכון המרכזי בפעילות התאגידי הבנקאיים. בבנק מוטה סיכון זה לפעילות האשראי הקמעונאי ובפרט האשראי לדיו, פעילות המאופיינת ברמת סיכון נמוכה יחסית. בהתאם לעקרונות התוכנית האסטרטגית החמש שנתית, פועל הבנק לשמירה על מעמדו כמוביל בתחום

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2019

הקמעונאי, וכן להגברת המיקוד והרחבת הפעילות במגזרים העסקיים. הבנק מנסר ומנהל את סיכוני תיק האשראי במגוון כלים, לרבות פיתוח והטמעה של מודלים מתקדמים. ראה בהרחבה בפרק סיכון האשראי להלן.

בתחום העסקי הבנק פועל תוך ביצוע שוטף של הערכות סיכון ברמת הלקוח וברמת הענף והמשק כולו (ריכוזיות ענפית). הפעילות בתחום זה מושפעת בשנים האחרונות מהרחבת פעילותם של הגופים המוסדיים וחברות הביטוח הממוקדות במתן אשראי בהיקפים משמעותיים ולזמן ארוך.

בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים הדרישה הרגולטורית המזערית ליחס כיסוי הנזילות הינה 100%. הבנק נמצא ביחסי נזילות גבוהים, עם מרווחי ביטחון הולמים וכן במבנה מקורות יציב.

חשיפת הבנק לפעילות בחוץ לארץ היא נמוכה וכן, פעילותו בתחום השקעות הנוסטרו, אשר נועדה ברובה להשקעת עודפי הנזילות, הינה בנכסים איכותיים עם סיכון אשראי מזערי.

ההתפתחויות הטכנולוגיות והעלייה ברמת התחכום של הגורמים הפועלים בתחום מתקפות הסייבר, מעלה את רמת הסיכון ובמקביל את עצימות הניהול והניטור של הסיכונים התפעוליים, סיכוני טכנולוגיית המידע וסיכוני אבטחת המידע והגנת הסייבר.

הקבוצה הבנקאית חשופה להשפעות שינויים רגולטוריים ושינויים מאקרו כלכליים בארץ ובעולם על פעילותה העסקית, בהתאם למתווה התוכנית האסטרטגית. הבנק בוחן, מנסר ונערך להשפעות אלה במסגרת פעילותו השוטפת ואומד את הסיכון גם תחת תרחישי קיצון.

סיכוני הציות והרגולציה מבטאים את הסיכון להשתתף עיצומים כספיים והליכי אכיפה אשר עלולים להינקט על ידי רשויות מוסמכות ועל ידי תביעות כנגד הבנק, וכן השלכות על סיכון המוניטין.

סיכון הוגנות (conduct risk), הנכלל בסיכון הציות - בתחום זה פועל הבנק לשמירה על מערכת יחסים הוגנת עם לקוחותיו ועם שאר מחזיקי העניין, ולהפחתת החשיפה להתממשות של סיכונים ואירועי כשל בתחום. ההוגנות מהווה ערך בסיסי במסגרת הקוד האתי של הבנק.

בידי הבנק קיימת תשתית עסקית, משפטית ותפעולית לנהל את החשיפות ולבצע פעולות יזומות לצמצום הסיכון ו/או גידורו על מנת להגביל את החשיפה. לבנק יכולת לנהל באופן גמיש את הנכסים הפיזיים והן את הנכסים וההתחייבויות הפיננסיות, ולבצע שינויים בנכסי הסיכון ובהון תוך כדי הפעילות השוטפת, וזאת, על מנת לעמוד ביעדים האסטרטגיים.

תיאבון הסיכון וניהול הסיכונים

תיאבון הסיכון מגדיר את רמת הסיכון הכוללת שהבנק מעוניין ומסוגל לקחת על עצמו ומהווה קביעה ברמת-על. תיאבון הסיכון מגדיר היכן הבנק רוצה להימצא במונחים של תשואה (תמורה/תועלת) מול סיכון (עלות) במבט צופה פני עתיד. תיאבון הסיכון של הבנק נקבע לכל הסיכונים המהותיים באמצעות מגבלות כמותיות ואיכותיות, כאשר המגבלות הכמותיות מוגדרות ברובן כשיעור של הון עצמי רובד 1 של הבנק. עבור מרבית הסיכונים נקבעו מגבלות למצב שוק רגיל, וכן למצב קיצון, וזאת בהסתמך על תוצאות תרחישי הקיצון השונים שעורך הבנק ובהתאם לאסטרטגיית הסיכון ועקרונות היסוד של התוכנית האסטרטגית והעסקית של הבנק ועל רמת הנזילות וההון הנדרשת לעמידה ביעדים האסטרטגיים. בכל שנה, מאותגר תיאבון הסיכון על ידי מנהל הסיכונים הראשי, ההנהלה והדירקטוריון, לנוכח היעדים העסקיים שנקבעו בתוכניות העבודה, בהתאם לתוכנית האסטרטגית, לפרופיל הסיכון ולתוצאות תהליך הערכת ניהול הסיכונים האמיתיים שבמצעים המנהלים בבנק. התהליך נועד לבחון את רמת הסיכונים השונים והצפי לכיוון התפתחותם במהלך השנה העוקבת. כתוצאה מכך, נתמכת האסטרטגיית העסקית של הבנק על ידי מסגרת תיאבון הסיכון מתאימה, תוך כדי ניטור שוטף של פרופיל הסיכון והתראה במקרה שפרופיל הסיכון מגיע לגבולות תיאבון הסיכון שנקבע.

תרחישי קיצון

תרחישי קיצון הינם טכניקות לניהול סיכונים המשמשות להערכת החשיפה של הבנק לסיכונים, הן בראייה נוכחית והן בראייה צופה פני עתיד. תרחישי הקיצון מאפשרים הבנה של השפעת אירועי קיצון מסוגים שונים על יציבות הבנק. כמו כן, תרחישי הקיצון מהווים כלי נוסף, חשוב ומשלים לגישות, מדדים ומודלים במסגרת ניהול ובקרת הסיכונים של הבנק. תוצאות תרחישי הקיצון משמשות את הבנק לאתגור תיאבון הסיכון ותכנון ההון, זיהוי מוקדי סיכון מהותיים וחולשות בתיק, ומהוות כלי תומך לקבלת החלטות עסקיות ואמצעי משלים למדידת סיכונים במודלים כמותיים לזיהוי סיכונים שאינם מזוהים במודל בשל מגבלות מובנות במודלים מסוג זה. לבנק מגוון רחב של מתודולוגיות חישוב לביצוע תרחישי קיצון, המחושבים על מנת לאמוד את פוטנציאל פגיעת הסיכונים השונים ביעדיו העסקיים והפיננסיים של הבנק.

השימושים העיקריים של תרחישי הקיצון והעקרונות לקביעתם מעוגנים במסמך מדיניות מסגרת כללית לניהול ובקרת סיכונים. הבנק עושה שימוש נרחב בתוצאות תרחישי הקיצון על מנת לאמוד את פוטנציאל פגיעת הסיכונים השונים ביעדיו העסקיים והפיננסיים, במסגרת תהליך תכנון ההון המהווה חלק ממסמך ה-ICAAP. תהליך ה-ICAAP בוחן האם לבנק די הון על מנת לעמוד בתוכנית האסטרטגית, המאוגרת על ידי שורה של תרחישי קיצון בדרגות חומרה שונות. תרחישי קיצון אלה פוגעים ברווחיות הבנק על ידי יצירת הפסדים פוטנציאליים לסיכונים המהותיים לפעילותו: אשראי, ריכוזיות אשראי, שוק וריבית בתיק הבנקאי, תפעולי לרבות אבטחת מידע וסייבר, סיכונים טכנולוגיים וסיכונים נוספים. דגש רב ניתן בתרחישי הקיצון על תיק המשכנתאות של הבנק ופעילות האשראי העסקית שלו. תוצאות תכנון ההון של הבנק, שהוגשו לבנק ישראל בחודש דצמבר 2019, אשר בוצעו על נתוני המחצית השנייה של שנת 2019, בהתבסס על תוכניות העבודה של הבנק והתוכנית האסטרטגית ולאופק תכנון של שלוש שנים, מצביעות על כך כי בידי הבנק כרית ספיגה הונית מספקת להתמודדות עם מגוון הסיכונים הכרוכים בפעילות הבנק גם תחת אירועי קיצון.

בנוסף, בשנת 2019 בוצע תרחיש קיצון אחד שעורך הפיקוח על הבנקים למערכת הבנקאית. בשנה זו, התרחיש מבוסס על התממשות תרחיש קיצון בתחום הסייבר, וזאת ביחס לתרחישים מאקרו כלכליים שבוצעו בשנים הקודמות המבוססים על שינויים במשתני המאקרו בתרחישים היפותטיים. מטרת תרחיש קיצון הסייבר הינה לבחון את עמידות הבנקים, התנהלותם ודרכי ההתמודדות שלהם עם הרכיב הטכנולוגי באירוע המשלב היבטים תפעוליים ועסקיים. התרחיש מתאר תקיפת סייבר היוצרת שיבוש נתוני יתרות העובר-ושב ופיקדונות של לקוחות קמעונאיים, הן במערכי הגיבוי של הבנק והן במערכת הייצור (כולל נתונים היסטוריים). תוצאות התרחיש האחד של הבנק שהוגשו לבנק ישראל בחודש דצמבר 2019, מעידות כי מידת הפגיעה של תרחיש זה בבנק, הינה נמוכה יחסית לרווח, הון, ונזילות הבנק.

מסמך הסיכונים

מסמך הסיכונים הרבועני משמש כלי עזר עיקרי העומד לראשות הדירקטוריון, לסיוע במילוי תפקידו בתחום ניהול ובקרת הסיכונים. המסמך מציג בצורה תמציתית וברורה את פרופיל הסיכון על מנת לאפשר לדירקטוריון לעקוב את פעולות ההנהלה ולוודא שהן עולות בקנה אחד עם תיאבון הסיכון ועם מסגרת ניהול הסיכונים שקבע.

לפרטים נוספים ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2019

הערכת גורמי הסיכון

להלן מיפוי גורמי הסיכון, פוטנציאל השפעתם על קבוצת הבנק וחברי ההנהלה שמונו כאחראים (Risk Owner) לכל אחד מהם:

גורם הסיכון	מידת ההשפעה של גורם הסיכון	Risk Owner
השפעה כוללת של סיכונים אשראי	נמוכה-בינונית	מנהל החטיבה העסקית
סיכון בגין איכות לווים וביטחונות	נמוכה-בינונית	
סיכון בגין ריכוזיות ענפית	נמוכה-בינונית	
סיכון בגין ריכוזיות לווים/קבוצת לווים	נמוכה	
סיכון בגין תיק המשכנתאות	נמוכה	
השפעה כוללת של סיכונים שוק	נמוכה-בינונית	מנהל החטיבה הפיננסית
סיכון ריבית	נמוכה-בינונית	
סיכון אינפלציה	נמוכה-בינונית	
סיכון שערי חליפין	נמוכה	
סיכון נדילות	נמוכה-בינונית	מנהל החטיבה הפיננסית
השפעה כוללת של הסיכון התפעולי	בינונית	מנהל החטיבה לבקרת סיכונים
סיכון אבטחת מידע וסייבר	בינונית	מנהל החטיבה לבקרת סיכונים
סיכון טכנולוגיית המידע	בינונית	מנהלת חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ
סיכון משפטי	נמוכה-בינונית	יועצת משפטית ראשית
סיכון ציות ורגולציה	נמוכה-בינונית	מנהל החטיבה לבקרת סיכונים
סיכון הלבנת הון ומימון טרור	נמוכה-בינונית	מנהל החטיבה לבקרת סיכונים
סיכון חוצה גבולות	נמוכה-בינונית	מנהל החטיבה לבקרת סיכונים
סיכון מוניטין ⁽¹⁾	נמוכה	מנהלת החטיבה לשיווק, פרסום ופיתוח עסקים
סיכון אסטרטגי-עסקי ⁽²⁾	נמוכה-בינונית	מנהל כללי

(1) הסיכון לפגיעה בתוצאות הבנק כתוצאה מפרסומים שליליים לגבי הבנק.
 (2) הגדרת הסיכון האסטרטגי-עסקי כוללת את תהליך תכנון וניהול ההון.

מידת ההשפעה של הסיכונים השונים בטבלה לעיל, נקבעה בהתאם להערכות ההנהלה כפי שהן נערכות מעת לעת. הערכות אלה, נעשות על פי ניטור מדדי הסיכון הכמותיים השונים שקבע הבנק, כולל הצפי לכיוון התפתחותם וכן בהתבסס על הערכה איכותית של תהליכי ניהול הסיכונים, ואפקטיביות מעגלי הבקרה בהתאמה לתהליך ותוצאות ה-ICAAP שביצע הבנק, בהובלת מנהלי הסיכונים של הבנק. במהלך שנת 2019, פרופיל הסיכונים של הבנק הינו נמוך יחסית ובדומה לפרופיל הסיכונים בסוף שנת 2018. סיכונים בעלי רמות סיכון שאינן נמוכות, נובעים ככלל, מסיכון מובנה בפעילות הבנק, והם בהלימה לעקרונות תיאבון הסיכון שהוגדר. פוטנציאל ההפסד מאירועים בלתי צפויים, ביחס להון ורווח הבנק, הינו נמוך. רווחיות הבנק היא יציבה, קרי תנודתיות הרווח נמוכה והכרית ההונית הזמינה לבנק הולמת גם בתרחישי קיצון. הבנק מקיים תהליכי זיהוי ומדידה של סיכונים על ידי שימוש במגוון שיטות ומתודולוגיות לאמידת רמות הסיכון והחשיפה שלו לסיכונים השונים במהלך עסקים רגילי ובתרחישי קיצון. הבנק מפעיל שיטות מדידה כמותיות (מודלים, מדדים, אינדיקטורים, ניתוחי רגישות, תרחישים ועוד) ושיטות מדידה איכותיות (הערכות מומחה וסקרים).

הבנק עוקב ובוחן את השפעת התפשטות נגיף הקורונה בסין, על הפעילות העסקית ככלל, ומוקדי הסיכון בפעילות הבנק בפרט. מוקד הסיכון המרכזי הינו השפעת עצירת הפעילות בסין על לקוחות האשראי, הפועלים מול ספקים באיזור זה. בשלב זה לא זוהתה השפעה על הבנק.

בנק מזרחי טפחות, בדומה למרבית הבנקים בישראל, נכלל ב"רשימה השחורה" שפורסמה על ידי המועצה לזכויות האדם של האומות המאוחדות, ביום 12 בפברואר 2020, רשימה הכוללת חברות הפועלות בשטחים מעבר לקו הירוק. פרסום זה עלול להשפיע על השיח התקשורתי ועל פעילותם של ארגונים שונים, לרבות גופי אנליזה ובעלי מניות בחוץ לארץ, פעילות אשר תשפיע על המגזר העסקי ככלל, לרבות המערכת הבנקאית. הבנק פועל לעניין זה בשיתוף עם איגוד הבנקים ובנק ישראל, ובשלב זה אין לבנק יכולת להעריך את ההשפעה על פעילות הבנק.

מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן ביחד: "הנחות") שהובאו בפני דירקטוריון הבנק. ההנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד.

לפרטים נוספים ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

סיכון אשראי

תיאור הסיכון

סיכון אשראי הוא הסיכון שלווה או צד נגדי של הבנק לא יעמוד בהחייבויותיו כלפי הבנק. סיכון זה מושפע ממספר גורמים עיקריים: סיכון עסקי הנובע מפעילותו של הלקוח, סיכונים ריכוזיות הנובעים מחשיפת יתר ללווה/קבוצת לווים ולענפי משק, סיכון ריכוזיות גאוגרפית, סיכון הנובע משינויים אקסוגניים, סיכונים אשראי בחוץ לארץ וסיכונים תפעוליים, שלהתממשותם יש השלכות על סיכונים האשראי. כמו כן, לסיכון זה יש קשרי גומלין עם מספר סיכונים נוספים כגון, סיכון השוק והריבית, סיכון הנזילות, סיכונים ציות וסיכונים נוספים.

תיאור תיאבון הסיכון ועקרונות לניהולו

ניהול סיכון האשראי בבנק מתבצע בהתאם להוראה מספר 311 - "ניהול סיכונים אשראי" של בנק ישראל. דירקטוריון הבנק הגדיר את מדיניות האשראי, הנגזרת מהיעדים והמאסטרטגיה העסקית של הבנק, תוך מתן דגש לתמורות המאקרו כלכליות בארץ ובעולם ולהשלכותיהן על סיכון האשראי. מדיניות האשראי כוללת, מסמכי מדיניות נוספים הדנים בסיכונים הרלבנטיים לפעילות האשראי של הבנק, ובהם: מדיניות ריכוזיות האשראי, המבטיחה כי רמת ריכוזיות האשראי של הבנק מנוהלת ומנוטרת ברמה שוטפת, מדיניות הנגזרים, הקובעת את העקרונות לניהול וניטור לקוחות הבנק הפועלים בנגזרים ובניירות ערך, מדיניות הביטחונות הקובעת את העקרונות הנדרשים לשם ניהול ביטחונות הלקוחות, מקדמי הביטחון הנדרשים לפי סוגי עסקאות וגורמי סיכון שונים, ומדיניות הסיכונים הסביבתיים. תיאבון הסיכון מורכב משורה ארוכה של מדדים וגורמי סיכון הרלבנטיים לפעילות הבנק באשראי, ביניהם: ענפי משק, קבוצות לווים, גורמי סיכון בתיק המשכנתאות, סוגי פעילות ייחודיים, דירוג הלקוחות, פעילות בחוץ לארץ וגורמי סיכון נוספים הרלבנטיים לפרופיל סיכון האשראי ולפעילותו העסקית של הבנק. סיכון האשראי מנוטר גם לפי שורה של תרחישי קיצון, האומדים את פוטנציאל ההשפעה של אירועי קיצון על תיק האשראי של הבנק. זאת, בין השאר כדי לבחון את עמידות הון הבנק באירועי קיצון שונים, וכחלק מתהליך אמידת ההון הפנימי (ICAAP).

המעקב אחר פרופיל הסיכון, לנוכח תיאבון הסיכון שנקבע, מבוצע בתדירות שהוגדרה במסגרת מדיניות האשראי, והעמידה בו מדווחת להנהלת דירקטוריון הבנק. במסגרת מדיניות האשראי של הבנק נקבעו עקרונות וכללים להעמדת אשראי ולניהול תיק האשראי והבקרה עליו, במטרה לשמר את איכותו, ולמזער את הסיכון הגלום בו. עקרונות וכללים אלה מאפשרים ניהול מבוקר של הסיכונים הכרוכים במתן אשראי ללווים, הן ברמת הלקוח הבודד וקבוצת הלווים, והן ברמה של ענפי משק וסקטורים עסקיים. מדיניות האשראי נבחנת במהלך השנה לאור התפתחויות בסביבה העסקית בה פועל הבנק ובה פועלים לקוחותיו, ובהתאמה נערכים בה עדכונים.

שלושת קווי הגנה בתחום האשראי :

קו הגנה ראשון - קווי העסקים בתחום האשראי בבנק

מבנה קווי העסקים בתחום האשראי מושתת על שלוש חטיבות, הכפופות למנהל הכללי, כמפורט להלן:

החטיבה הקמעונאית

בחטיבה זו מרוכזת פעילות האשראי הבנקאית של לקוחות פרטיים לרבות תחום המשכנתאות, ופעילותם של לקוחות עסקיים קטנים. סניפי הבנק ומרכזי העסקים פועלים אף הם במסגרת חטיבה זו באמצעות שמונה מרחבים.

החטיבה לבנקאות עסקית

בחטיבה זו מרוכזות מרבית הפעולות הבנקאיות של לקוחות עסקיים (לרבות מענף הנדל"ן והבינוי) עם היקף פעילות בינוני ומעלה.

החטיבה הפיננסית

בתחום האשראי, החטיבה הפיננסית מרכזת את הבנקאות הפרטית והפעילות הבינלאומית באמצעות יחידות הבנקאות הפרטית בארץ ובאמצעות השלוחות וחברות הבנות בחוץ לארץ.

לפירוט אודות מאפייני הלקוחות בכל אחד ממגזרים אלו ראה פרק הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי (תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות) לעיל.

באחריות היחידות המקצועיות של כל אחד ממגזרי הלקוחות הללו לבדוק באופן שוטף ולבצע מעקב ובקרה על החשיפה ללקוחות ומגזרי הפעילות שבאחריותן. בקו הגנה זה, קיימות יחידות בקרה ספציפיות כדוגמת הבקרים החטיבתיים ופונקציות בקרה נוספות. פעילות זו מעוגנת בנהלים ייעודיים המבטיחים יישום של העקרונות שנקבעו לניהול הסיכון.

קו הגנה שני - בקרת סיכונים - החטיבה לבקרת סיכונים פועלת כ"פונקציה ניהול הסיכונים" בלתי תלויה של הבנק ובכך משמשת כקו הגנה שני במסגרת הממשל התאגידי של ניהול הסיכונים. פעילותה כוללת בין השאר, הערכה בדיעבד, ללא תלות בגורמים המאשרים אשראי בבנק, את טיב הלווה ואיכות תיק האשראי של הבנק וכתובת חוות דעת בלתי תלויה לאשראי ללקוחות מהותיים, כחלק מתהליך אישור האשראי.

קו הגנה שני - חשבונאי ראשי - החשבונאי הראשי אחראי על סיווג אשראי, קביעת הפרשות להפסדי אשראי, ואתגור תהליכי האיתור וההצפה של חובות בעייתיים.

קו הגנה שני - החטיבה המשפטית - אחראית על הוראות החקיקה והשינויים בחקיקה המשפיעים על פעילות הבנק ומתן ייעוץ משפטי שוטף ליחידות הבנק, כמו כן, ריכוז הטיפול בתביעות נגד הבנק.

קו הגנה שלישי - הביקורת הפנימית - הביקורת הפנימית משמשת כקו הגנה שלישי במסגרת הממשל התאגידי של ניהול הסיכונים, ופועלת על פי תוכנית העבודה לביצוע ביקורות על פעילות האשראי של הבנק.

הבנק פועל במספר מישורים כדי לעקוב ולהפחית את סיכון האשראי ככל שניתן, החל בשלב אישור האשראי, תוך מתן דגש לביטחונות הנדרשים, והתניות הפיננסיות שנקבעו בהתאם לנהלים, לסמכויות ומדיניות הפיזור שהוגדרו בבנק, ועד לבקרות השוטפות המבוצעות ביחידות העסקיות וביחידות הבקרה הייעודיות, הפועלות בתוך הקווים העסקיים. זאת, תוך השקעת מאמץ מתמיד לשיפור המקצועיות והמומחיות של העוסקים בתחום האשראי

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2019

באמצעות קורסים והדרכות בנקאיות ובאמצעות השתלמויות ימי עיון מקצועיים בכל הרמות. במקביל, מושקעים אמצעים רבים לשיפור ולשכלול כלי הבקרה ומערכות המידע הממוחשבות, העומדים לרשות מקבלי ההחלטות בתחום האשראי.

ההשפעה הכוללת של סיכון האשראי, נותרה בשנת 2019 ברמה נמוכה-בינונית, כאשר רמת הסיכון בתיק ההלוואות לדיור היא נמוכה. מרבית לקוחות החטיבה הקמעונאית (הן עסקים קטנים והן משקי בית) מדורגים במודלים מתקדמים ייעודיים. במהלך שנת 2019, המשיך הבנק בתהליכי יישום, הטמעה ושימושיות של המודלים המתקדמים לטובת ניתוח וניהול מיטבי של האשראי הקמעונאי, לרבות עדכון והגדרה מחדש של מדדי הסיכון. הניהול השוטף בפועל בחטיבה הקמעונאית מבוסס בעיקרו על מערכת המדח"ם (מערכת דירוג, חיתום וניהול מתקדם). כחלק ממהלך זה קיימת במרכז ההדרכה של הבנק פעילות ייעודית להטמעת מגוון השימושים בתוצאות המודלים בסניפים. לפרטים נוספים בדבר התהליכים העיקריים הכרוכים בפעילות ניהול ובקרת סיכון האשראי בבנק, ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

טיפול באשראי בעייתי ובגביית חובות - הטיפול באיתור אשראי בעייתי ובניהול דורש התמקדות והתמקצעות מיוחדות, בשונה מהדרג המאשר או המטפל בביצוע האשראי ובקבלת הבטוחות. האיתור הראשוני מבוצע לרוב באופן ממוכן, ביחידות ייעודיות לאיתור ובקרה. הטיפול בלקוחות שאותרו נעשה בסקטור לקוחות מיוחדים בחטיבה העסקית.

על מנת לאתר את סיכוני האשראי המתממשים או העלולים להתממש בבנק, מתקיים בבנק, כאמור, מהלך שוטף לבחינה ולאיתור של חובות, על פי תבחינים שהוגדרו. חלק מהתבחינים מחייבים סיווג של החוב כבעייתי, וחלק מהתבחינים מהווים התרעה ומותירים שיקול דעת בידי הגורם המקצועי. החובות נבחנו על פי מדרג סמכויות שהוגדר בנהלי הבנק. מדרג הסמכויות כולל סמכויות אישיות, המתחילות בעובדים בסניפים ובמטה, וממשיך בסמכויות בדרגים גבוהים יותר לעניין הסיווג וההפרשות. בהנהלות המרחבים וביחידות ייעודיות במטה, מתנהל תהליך בקרה מובנה ובלתי תלוי. החשבונאי הראשי מהווה קו שני בתהליך הסיווג וההפרשה ואחריותו בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 311 הינה להיות הגורם הבלתי תלוי לסיווג וקביעת ההפרשה להפסדי אשראי.

מערכת המחשב התומכת ביישום הוראות מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי, לרבות בתהליכי האיתור והבקרה, מבצעת בחינות לוגיות על פי קריטריונים, וקובעת ברירות מחדל לסיווג חובות כחובות בהשגחה מיוחדת, נחותים, פגומים או בארגון מחדש, על פי המתחייב.

איתור הלוואות לדיור (משכנתא) בעלות מאפייני סיכון נעשה באופן אוטומטי ובאמצעות איתור תבחיני פיגור ותבחינים איכותיים אחרים. בשלבי הפיגור הראשונים מפעיל הבנק בעיקר הליכי גביה אוטומטיים. בהמשך מופעלים הליכים יזומים פנימיים וחיצוניים לרבות הליכים משפטיים ככל שיש צורך בכך.

לפרטים בדבר חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי ראה ביאור 1.6 ד. לדוחות הכספיים ופרק סיכון אשראי בדוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

ניתוח איכות האשראי וסיכון אשראי בעייתי

חשיפות משמעותיות לקבוצות לווים

הגילוי על סיכון האשראי בגין חשיפות משמעותיות לקבוצות לווים ניתן בהתייחס לכל קבוצת לווים אשר חבותה נטו על בסיס מאוחד, לאחר הפחתת הניכויים המותרים לפי הוראות ניהול בנקאי תקין 313, עולה על 15% מהון התאגיד הבנקאי (כהגדרתו בהוראה 313).

נכון ליום 31 בדצמבר 2019 לא קיימת בבנק קבוצת לווים העומדת בתנאי המוזכר לעיל.

פעילות הבנק עם קבוצות לווים גדולות מתבצעת בכפוף למספר עקרונות, שנועדו לצמצם את מידת הסיכון בפעילות זו:

- עיקר הפעילות בקבוצות הלווים מתבצעת מול חברות ציבוריות, ותיקות ומובילות בתחומן.
- עיקר האשראי ניתן לטווחים קצרים ובינוניים, ומשרת פעילות שוטפת של החברות.
- האשראי מפוזר בין חברות הקבוצה הפועלות בתחומי פעילות שונים ובענפי משק נפרדים.
- האשראי ניתן במידת האפשר לחברות שונות שאין ביניהן תלות, התניות או ערבויות הדדיות.

להלן הצעדים בהם נוקט הבנק לצורך ניהול החשיפות לקבוצות לווים:

- קביעת התניות פיננסיות בהתאם לצורך.
- העמדת האשראי כנגד ביטחונות, ככל שניתן, ומעקב הדוק אחר החשיפה שאינה מובטחת בביטחונות.
- מעקב שוטף אחר פעילות החברה ותוצאותיה הכספיות.
- ניטור הדוק של עמידת חברות קבוצת הלווים בהתניות הפיננסיות, אם וכאשר נקבעו להן.

לווים גדולים

להלן החלוקה הענפית של 6 הלווים הגדולים בקבוצה ליום 31 בדצמבר 2019 (במיליוני שקלים חדשים):

לווה מספר	ענף משק	סיכון אשראי מאזני ⁽¹⁾	סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽¹⁾	סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾
1.	בינוי	248	655	903
2.	בינוי	249	636	885
3.	גופים מוסדיים	12	697	709
4.	בינוי	88	589	677
5.	בינוי	82	562	644
6.	שאר תעשייה	3	641	644

(1) סיכון אשראי מאזני וחץ מאזני מוצג לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת ביטחונות המותרים בניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2019

מימון ממונף

מימון ממונף הינו מימון אשראי המועמד ללקוח ועומד באחד משני התבחינים הבאים:

1. אשראי למטרת עסקה הונית יוגדר כאשראי העומד באחד מהכללים הבאים:

- אשראי למטרת עסקה הונית (כהגדרתה להלן), ובלבד שיתרת האשראי כאמור גבוהה מ-0.5% מהון הבנק או מ-35 מיליוני שקלים חדשים, לפי הגבוה מביניהם.
- אשראי למימון רכישת זכויות הונות בתאגיד בנקאי אחר או בתאגיד החזקה בנקאית, ובלבד שיתרת האשראי כאמור גבוהה מ-35 מיליוני שקלים חדשים.
- אשראי נוסף שהועמד ללווה במועד מאוחר ממועד מימון העסקה ההונית, אם פירעון האשראי מבוסס בעיקרו על תזרים מזומנים הנובע מהזכויות ההוניות שרכישתם מומנה על ידי התאגיד הבנקאי.

"עסקה הונית": עסקה שמטרתה אחת מהבאות:

- רכישה עצמית - רכישה או רכישה חוזרת, על ידי הלווה, של ההון העצמי המונפק של הלווה (לרבות תוכנית לרכישת מניות עבור עובדים).
- רכישת תאגיד אחר - רכישה של זכות הונית כלשהי בתאגיד אחר, או רכישה של כלל נכסים או של חלק משמעותי מהנכסים בתאגיד אחר.
- חלוקת הון - תשלום דיבידנד או עסקה אחרת שמטרתה להגדיל את הערך לבעלי המניות.

עסקה הונית לעניין מימון ממונף, הינה עסקה בה יתרת האשראי גבוהה מ-0.5% מהון הבנק ושיעור המימון בה גבוה מ-50%.

2. מימון לחברות ממונפות - הינו מתן אשראי לחברות בעלות מאפיינים המצביעים כי שינוי לרעה בסביבה הכלכלית הגלובלית או הייחודית למגזר בו הן פועלות, עלול להשפיע באופן משמעותי על כושר החזר האשראי לבנק. הבנק קבע קריטריונים המגדירים את האשראי הנכלל בקטגוריה זו, המבוססים על דירוג סיכון האשראי של הלקוח העסקי כפי שהוא בא לידי ביטוי במודל הדירוג של הבנק, וכן על מדדים למינוף (לחריגה גבוהה משמעותית מהנורמות המקובלות בענף) שנקבעו על בסיס יחסים פיננסיים מקובלים בקרב לקוחות הבנק בעלי אשראי מהותי בענפי משק עיקריים בהם פועל הבנק. המדדים למינוף וענפי המשק נבחנים בהתאם לשינויים בסביבה העסקית ובמידת הצורך נערכים בהם שינויים. כל לווה שהוצף בגין אחד או יותר מהקריטריונים שנקבעו נבחן פרטנית בפורום מימון ממונף, בו משתתפים נציגים מהחטיבה לבנקאות עסקית, החטיבה לבקרת סיכונים והחטיבה לחשבונאות ודיווח כספי, בו נבדקים תמורות ושינויים בפרמטרים הכספיים של החברה ושל הסביבה הכלכלית בה היא פועלת.

להלן פרטי חשיפות הבנק לאשראי העונה להגדרת מימון ממונף:

אשראי למטרת עסקאות הונות (במיליוני שקלים חדשים):

31 בדצמבר 2018				31 בדצמבר 2019				ענף משק של הנרכשת
הפרשה פרטנית להפסדי אשראי	סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני	הפרשה פרטנית להפסדי אשראי	סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני	
-	83	28	55	-	-	-	-	מידע ותקשורת
-	-	-	-	-	153	-	153	מסחר
-	83	28	55	-	153	-	153	סך הכל

אשראי לחברות ממונפות (במיליוני שקלים חדשים):

31 בדצמבר 2018				31 בדצמבר 2019				ענף משק של הלווה
הפרשה פרטנית להפסדי אשראי	סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני	הפרשה פרטנית להפסדי אשראי	סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני	
1	61	-	61	-	-	-	-	תעשייה וחרושת
-	-	-	-	16	76	40	36	מים
-	420	-	420	-	355	-	355	בינוי ונדל"ן
-	282	46	236	22	354	85	269	מסחר
-	130	90	40	-	131	86	45	מידע ותקשורת
6	156	-	156	3	124	-	124	שירותים פיננסיים
-	76	5	71	-	142	8	134	שירותים ציבוריים וקהילתיים
7	1,125	141	984	41	1,182	219	963	סך הכל

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2019

התפתחות בסיכון אשראי בעייתי

להלן תמצית נתוני סיכון האשראי הבעייתי הכולל ונכסים שאינם מבצעים לפני הפרשה להפסדי אשראי, בהתאם להוראות למדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי (במיליוני שקלים חדשים):

סיכון אשראי כולל		
31 בדצמבר 2018	31 בדצמבר 2019	
		סיכון אשראי בעייתי:
1,165	1,328	סיכון אשראי פגום
152	242	סיכון אשראי נחות
1,251	1,476	סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת - לדיור
521	833	סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת - אחר
3,089	3,879	סך הכל סיכון אשראי בעייתי

השינויים העיקריים בסיכון האשראי הנחות והפגום נובעים מסיווג של לקוחות נחותים כפגומים. העלייה בסיכון האשראי בהשגחה מיוחדת לדיור מיוחסת לעלייה בהיקף תיק המשכנתאות. העלייה בסיכון האשראי בהשגחה מיוחדת נובעת מסיווג של מספר לקוחות בודדים.

להלן מדדי סיכון עיקריים הנוגעים לאיכות אשראי (באחוזים):

31 בדצמבר 2018	31 בדצמבר 2019	
0.6	0.6	שיעור יתרת אשראי לציבור - פגום מיתרת האשראי לציבור
1.5	1.7	שיעור יתרת אשראי לציבור - פגום מיתרת האשראי שאינו לדיור
2.4	3.0	שיעור יתרת אשראי לציבור בעייתי מיתרת האשראי שאינו לדיור
0.7	0.7 ⁽²⁾⁽⁴⁾	שיעור יתרת האשראי לדיור שנמצא בפיגור של 90 ימים או יותר מיתרת האשראי לציבור ⁽²⁾⁽⁴⁾
1.2	1.4	שיעור סיכון אשראי בעייתי מסיכון אשראי כולל בגין הציבור

(1) שיעור זה שאינו לדיור זנית.

לפרטים נוספים ראה גם מידע מפורט בפרק הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי לעיל.

להלן ריכוז חובות פגומים בארגון מחדש שבוצעו או כשלו (במיליוני שקלים חדשים):

31 בדצמבר 2018		31 בדצמבר 2019		
יתרת חוב רשומה	יתרת חוב רשומה	יתרת חוב רשומה	יתרת חוב רשומה	
לאחר ארגון מחדש	לפני ארגון מחדש	לאחר ארגון מחדש	לפני ארגון מחדש	
288	291	122	123	ארגונים מחדש שבוצעו

31 בדצמבר 2018	31 בדצמבר 2019	
יתרת חוב רשומה	יתרת חוב רשומה	
10	11	ארגונים מחדש שכשלו

לפרטים נוספים ראה ביאור 30 ב.ג.ג לדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2019

ניתוח השינויים בחובות פגומים

להלן תנועה ביתרת חובות פגומים וחובות בארגון מחדש (במיליוני שקלים חדשים):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018			לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019			תנועה בחובות הפגומים בגין אשראי לציבור ⁽⁴⁾
סך הכל	פרטי	מסחרי	סך הכל	פרטי	מסחרי	
723	103	620	1,101	137	964	יתרת חובות פגומים לתחילת השנה
651	98	553	698	101	597	חובות שסווגו כפגומים במהלך השנה
(31)	(17)	(14)	(116)	(20)	(96)	חובות שחזרו לסיווג שאינו פגום במהלך השנה
(100)	(20)	(80)	(138)	(24)	(114)	חובות פגומים שנמחקו
(166)	(30)	(136)	(297)	(54)	(243)	חובות פגומים שנפרעו
24	3	21	26	2	24	שינויים אחרים
1,101	137	964	1,274	142	1,132	יתרת חובות פגומים לסוף השנה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018			לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019			מזה: תנועה בחובות בעייתיים בארגון מחדש ⁽⁴⁾
סך הכל	פרטי	מסחרי	סך הכל	פרטי	מסחרי	
155	50	105	348	58	290	יתרת חובות בעייתיים בארגון מחדש לתחילת השנה
238	17	221	95	41	54	ארגונים מחדש שבוצעו במהלך השנה
(3)	(2)	(1)	(6)	(1)	(5)	חובות שחזרו לסיווג שאינו פגום בשל ארגון מחדש עוקב
(18)	(5)	(13)	(34)	(17)	(17)	חובות בארגון מחדש שנמחקו
(28)	(5)	(23)	(86)	(15)	(71)	חובות בארגון מחדש שנפרעו
4	3	1	14	(1)	15	שינויים אחרים
348	58	290	331	65	266	יתרת חובות בעייתיים בארגון מחדש לסוף השנה

לפרטים נוספים בדבר סיכון האשראי הבעייתי ראה ביאורים 13 ו-30 לדוחות הכספיים.

ניתוח הפרשה להפסדי אשראי

להלן ניתוח התנועה ביתרת הפרשה בהפסדי אשראי (במיליוני שקלים חדשים):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019						יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופה
הפרשה להפסדי אשראי						
אשראי לציבור						
סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל	פרטי אחר	לדיוור	מסחרי	
1,677	4	1,673	263	644	766	הוצאות בגין הפסדי אשראי
364	(3)	367	101	44	222	מחיקות חשבונאיות
(407)	-	(407)	(155)	(15)	(237)	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
179	-	179	64	1	114	מחיקות חשבונאיות נטו
(228)	-	(228)	(91)	(14)	(123)	
1,813	1	1,812	273	674	865	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018						יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופה
סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל	פרטי אחר	לדיוור	מסחרי	
1,575	1	1,574	245	630	699	הוצאות בגין הפסדי אשראי
310	3	307	107	36	164	מחיקות חשבונאיות
(376)	-	(376)	(153)	(24)	(199)	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
168	-	168	64	2	102	מחיקות חשבונאיות נטו
(208)	-	(208)	(89)	(22)	(97)	
1,677	4	1,673	263	644	766	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופה

לפרטים נוספים בדבר הפרשה להפסדי אשראי ראה ביאורים 13 ו-30 לדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2019

להלן מדדי סיכון עיקריים הנוגעים להפרשה להפסדי אשראי (באחוזים):

31 בדצמבר 2018	31 בדצמבר 2019	
0.9	0.9	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי מיתרת האשראי לציבור
0.7	0.7	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי מסיכון אשראי כולל בגין הציבור
שנה שהסתיימה ביום		
31 בדצמבר 2018	31 בדצמבר 2019	
0.2	0.2	שיעור הוצאות הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של אשראי לציבור, ברוטו
0.1	0.1	שיעור המחיקות נטו מהיתרה הממוצעת של אשראי לציבור, ברוטו
0.2	0.2	שיעור הוצאות הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של אשראי לציבור, נטו
0.4	0.5	מזה: בגין הלוואות מסחריות שאינן הלוואות לדיור ⁽⁴⁾
0.1	0.1	שיעור המחיקות נטו מהיתרה הממוצעת של אשראי לציבור, נטו

(1) השיעור בגין הלוואות לדיור בגין אשראי הינו זניח.

לפרטים בדבר שינויים ברכיבי ההפרשה להפסדי אשראי ראה פרק התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח הכולל האחר לעיל.

סיכון אשראי לאנשים פרטיים (ללא הלוואות לדיור⁽¹⁾)

מגזר משקי הבית הינו מנוע צמיחה מרכזי ומהווה חלק משמעותי מהתוכנית האסטרטגית של הבנק לשנים 2017-2021. מגזר הלקוחות הפרטיים מאופיין ברמת פיזור גבוהה - הן בכמות הלקוחות והן באזור הגיאוגרפי. מרבית הלקוחות במגזר זה הינם שכירים, בעלי חשבון יחיד או משק בית משותף. מיתון בפעילות הריאלית מהווה גורם סיכון עיקרי בפעילות משקי הבית ועלייה בשיעור האבטלה עלולה להגדיל את היקף הלקוחות שייקלעו לקשיים.

מדיניות האשראי ונהלי העבודה לעניין מתן אשראי, לרבות ללקוחות פרטיים, כוללים הנחיות וקווים מנחים לעניין חיתום אשראי והתאמתו לצרכי הלקוח וליכולת החזר שלו: בחינת מטרת האשראי, שיעור המימון המבוקש, תקופת ההלוואה, ניתוח כושר החזר ומקורות החזר של הלקוח ביחס לכלל חבוייתו. זאת, תוך בחינת פרמטרים כלכליים שונים של הלקוח ובהתבסס בין השאר על הכנסה קבועה⁽²⁾ של הלקוח, פאסיבה משועבדת או פנויה, הכרות וניסיון העבודה המצטבר עמו.

הבנק עוקב באופן רציף אחרי רמת הסיכון בתיק האשראי לפרטיים, בין השאר באמצעות מודל פנימי לדירוג אשראי ללקוחות פרטיים; מעקב, ניטור וניתוח של ההוצאות בגין הפסדי אשראי; וכן באמצעות ביצוע מבחני קיצון מגוונים ובהם מבחני קיצון בהתאם להנחיות בנק ישראל, הכוללים תרחישים כגון מיתון במשק, גידול משמעותי בשיעור האבטלה ועלייה ברמת הריבית.

להלן פרטים על סיכון אשראי לאנשים פרטיים - יתרות ומאפייני סיכון שונים (במיליוני שקלים חדשים):

31 בדצמבר		
2018	2019	
		חובות
		יתרות עובר ושב
2,158	2,133	יתרות מנוצלות בכרטיסי אשראי
3,768	3,973	הלוואות לרכב - ריבית משתנה
1,038	671	הלוואות לרכב - ריבית קבועה
734	926	הלוואות ואשראי אחר - ריבית משתנה
11,557	12,515	הלוואות ואשראי אחר - ריבית קבועה
218	258	הלוואות ואשראי אחר - ריבית קבועה
19,473	20,476	סך הכל חובות (אשראי מאזני)
		מסגרות לא מנוצלות, ערביות והתחייבויות אחרות
		מסגרות עובר ושב לא מנוצלות
3,998	4,172	מסגרות כרטיסי אשראי לא מנוצלות
6,238	6,627	ערבויות
228	187	התחייבויות אחרות
32	33	
10,496	11,019	סך הכל מסגרות לא מנוצלות, ערביות והתחייבויות אחרות (אשראי חוץ מאזני)
29,969	31,495	סך הכל סיכון האשראי לאנשים פרטיים
		מזה:
		הלוואות בולט/בלון ⁽³⁾
492	469	תיק נכסים פיננסיים ובטוחות אחרות כנגד סיכון האשראי ⁽⁴⁾
		תיק נכסים פיננסיים:
		פיקדונות
3,392	3,723	ניירות ערך
205	219	נכסים כספיים אחרים
388	328	בטוחות אחרות ⁽⁵⁾
697	515	
4,682	4,785	סך הכל תיק נכסים פיננסיים ובטוחות אחרות כנגד סיכון האשראי

(1) כהגדרתם בהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 451.

(2) לצורך מדידת ההכנסה הקבועה בחשבון הלקוח, משתמש הבנק בנתוני "מחזור זכות" בחשבון הכוללים בין השאר משכורות וקצבאות קבועות.

(3) הלוואות בהן ניתן גרייס על הקרן לתקופה של מעל שנה.

(4) הסכומים המוצגים הינם תיק הנכסים הפיננסיים ובטוחות אחרות עד לגובה חובות הלקוח, בלבד.

(5) הביטוחות הינם לאחר מקדם בטחון בהתאם למקדמי הבנק הנלקחים בחשבון בעת מתן האשראי. עיקר הקיטון נובע מעדכון כלפי מטה של מקדמי הביטחון של כלי רכב וגיל הרכב המרבי הנלקח בחישוב השווי לביטחון.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2019

להלן פילוח לפי גודל חבות הלווה⁽⁴⁾:

ליום 31 בדצמבר 2018				ליום 31 בדצמבר 2019				תקרת אשראי וסיכון אשראי (באלפי שקלים חדשים)
סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני	מספר לווים	סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני	מספר לווים	
499	379	120	285,838	632	353	279	288,830	עד 10
1,245	733	512	86,685	1,280	758	522	89,176	מעל 10 עד 20
3,340	1,901	1,439	116,155	3,409	1,953	1,456	118,756	מעל 20 עד 40
6,788	3,183	3,605	119,492	7,100	3,312	3,788	124,993	מעל 40 עד 80
8,353	2,581	5,772	77,773	8,860	2,786	6,074	82,664	מעל 80 עד 150
7,777	1,422	6,354	38,606	8,324	1,570	6,754	41,128	מעל 150 עד 300
1,969	298	1,672	3,827	1,890	287	1,603	3,999	מעל 300
29,969	10,496	19,473	728,376	31,495	11,019	20,476	749,546	סך הכל

(1) מספר הלווים הינו לפי סך סיכון האשראי המאזני והחוץ מאזני.

להלן התפלגות אשראי מאזני לפי גובה ההכנסה הקבועה⁽⁴⁾ בחשבון:

ליום 31 בדצמבר 2018		ליום 31 בדצמבר 2019		גובה הכנסה
במיליוני ש"ח	%-ב	במיליוני ש"ח	%-ב	
1,316	6.8	1,601	7.8	חשבונות ללא הכנסה קבועה לחשבון
5,654	29.0	5,402	26.4	נמוכה מ-10 אלפי ש"ח
7,307	37.5	7,768	37.9	הגבוהה מ-10 אלפי ש"ח ונמוכה מ-20 אלפי ש"ח
5,196	26.7	5,705	27.9	בגובה 20 אלפי ש"ח ומעלה
19,473	100.0	20,476	100.0	סך הכל

(1) לצורך מדידת ההכנסה הקבועה בחשבון הלקוח, משתמש הבנק בנתוני "מחזור זכות" בחשבון הכוללים בין השאר משכורות וקצבאות קבועות.

להלן התפלגות אשראי מאזני לפי התקופה הנותרת לפירעון⁽⁴⁾:

ליום 31 בדצמבר 2018		ליום 31 בדצמבר 2019		תקופה לפירעון
במיליוני ש"ח	%-ב	במיליוני ש"ח	%-ב	
3,584	26.5	3,669	25.5	עד שנה
4,642	34.3	4,805	33.4	מעל שנה ועד 3 שנים
2,395	17.7	2,640	18.4	מעל 3 שנים ועד 5 שנים
1,399	10.3	1,513	10.5	מעל 5 שנים ועד 7 שנים
1,526	11.3	1,743	12.2	מעל 7 שנים ⁽²⁾
13,547	100.0	14,370	100.0	סך הכל

(1) ללא עו"ש וכרטיסי אשראי.

(2) בעיקר הלוואות לשכירים עובדי מדינה, בהן החזר ההלוואה מנוכה באופן ישיר מהשכר של הלקוח ורמת הסיכון בהן נמוכה באופן משמעותי מהלוואות דומות לאותה תקופה.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2019

להלן סיכון אשראי בעייתי לפני הפרשה להפסדי אשראי (במיליוני שקלים חדשים):

ליום 31 בדצמבר 2018			ליום 31 בדצמבר 2019			
סיכון אשראי ⁽¹⁾			סיכון אשראי ⁽¹⁾			
כולל	חוץ מאזני	מאזני	כולל	חוץ מאזני	מאזני	
233	4	229	234	3	231	יתרת סיכון אשראי בעייתי
0.78%	0.04%	1.18%	0.74%	0.03%	1.13%	שיעור סיכון אשראי בעייתי ⁽²⁾

(1) אשראי מאזני וחוץ מאזני לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה וקבוצת לווים.

(2) היחס בין סיכון האשראי הבעייתי לסך סיכון האשראי לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי.

להלן שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי לאנשים פרטיים (במונחים שנתיים):

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2018	2019	
0.56%	0.49%	שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי מסך אשראי לציבור לאנשים פרטיים

נתוני סיכון אשראי לאנשים פרטיים מראים כי :

- סך חובות לאנשים פרטיים (אשראי מאזני) גדל בשיעור של 5.2% לעומת 31 בדצמבר 2018, בעיקר עקב גידול בהלוואות ואשראי אחר.
 - לא חלו שינויים מהותיים בהתפלגות החובות לאנשים פרטיים בשנת 2019. להלן התפלגות החובות ליום 31 בדצמבר 2019:
10.4%	חשבונות עובר ושב
19.4%	כרטיסי אשראי
7.8%	הלוואות לרכב
62.4%	הלוואות ואשראי אחר
- כנגד 23.3% מסך כל החובות (אשראי מאזני) ליום 31 בדצמבר 2019, קיימים נכסים פיננסיים ובטוחות אחרות, בחשבון הלקוח (לעומת שיעור של 24% ליום 31 בדצמבר 2018).

לאור מאפייני הסיכון במגזר, שיעור הפרשה הקבוצתית האיכותית לאנשים פרטיים הינו גבוה ביחס למגזרים האחרים, וזאת בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים.

סיכון אשראי בענף המשק בינוי ונדל"ן בישראל

פעילות האשראי בענף זה מהווה רכיב משמעותי בפעילות האשראי של החטיבה העסקית. במימון ענף הבנייה והנדל"ן נעשה שימוש בכלי ניתוח ומעקב ספציפיים המסייעים לבנק בתהליך קבלת ההחלטות למתן ליווי פיננסי לפרויקטים השונים. מימון בנייה נעשה תוך התמקדות בעיקר בענף הבנייה למגורים באזורי הביקוש במרכז הארץ וברמות מחירים בינוניות. כמו כן, מתבצעת הקצאה מבוקרת של המימון בין איזורים גיאוגרפיים, גם בהתאם לביקושים הרלבנטיים. במתן אשראי לבנייה מתמקד הבנק בשיטת הליווי הפיננסי (ליווי סגור). יישום השיטה מיועד להקטין את החשיפה לסיכונים במתן האשראי, שכן היא מעגנת מעקב שוטף וצמוד על הפרויקטים הממומנים, הן לפני העמדת האשראי, והן במהלך ליווי הפרויקט, תוך ניתוק הפרויקט הממומן מהסיכונים העסקיים הטמונים בפעילויות האחרות של היזם - הלווה. הבנק נעזר במפקחי בנייה חיצוניים, ומסתמך בין היתר, על שיעבוד המקרקעין נשוא הפרויקט, כביטחון לאשראי. מתן האשראי במסגרת הליווי הפיננסי מבוצע רק במרכזי העסקים ובסניפים בעלי התמקצעות בנושא, ובפיקוח של סקטור הנדל"ן והבנייה. כמו כן, קבע הבנק מדיניות וכללים למימון עסקאות נדל"ן מסוגים אחרים כגון מימון נדל"ן מניב, קבוצות רכישה, פינוי בינוי, תמ"א 38 ועוד.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2019

להלן פרטים על סיכון אשראי בענף משק בינוי ונדל"ן בישראל לפי סוג ביטחון הנדל"ן (במיליוני שקלים חדשים):

31 בדצמבר 2019						
סיכון אשראי לציבור ⁽¹⁾						
יתרת הפרשה להפסדי אשראי		סיכון אשראי כולל בעייתי		סיכון אשראי		
סיכון אשראי	סיכון אשראי	בעייתי אחר ⁽⁴⁾	פגום	כולל	חוץ מאזני ⁽³⁾	מאזני ⁽²⁾
חוץ מאזני	חוץ מאזני					
34	74	51	30	25,850	16,332	9,518
2	47	362	80	7,254	1,171	6,083
36	121	413	110	33,104	17,503	15,601
18	38	55	117	5,102	2,998	2,104
54	159	468	227	38,206	20,501	17,705
35	73	61	13	22,830	14,224	8,606

בביטחון נדל"ן בישראל:

לדיוור

למסחר ולתעשייה

סך הכל בביטחון נדל"ן בישראל:

שאינו בביטחון נדל"ן בישראל

סך כל ענף משק בינוי ונדל"ן בישראל

מזה: מיועד לליווי פרויקטים

31 בדצמבר 2018						
סיכון אשראי לציבור ⁽¹⁾						
יתרת הפרשה להפסדי אשראי		סיכון אשראי כולל בעייתי		סיכון אשראי		
סיכון אשראי	סיכון אשראי	בעייתי אחר ⁽⁴⁾	פגום	כולל	חוץ מאזני ⁽³⁾	מאזני ⁽²⁾
חוץ מאזני	חוץ מאזני					
24	71	33	31	23,071	13,167	9,904
2	68	6	52	5,862	1,013	4,849
26	139	39	83	28,933	14,180	14,753
13	42	69	146	5,169	2,908	2,261
39	181	108	229	34,102	17,088	17,014
26	70	26	1	20,681	11,470	9,211

בביטחון נדל"ן בישראל:

לדיוור

למסחר ולתעשייה

סך הכל בביטחון נדל"ן בישראל:

שאינו בביטחון נדל"ן בישראל

סך כל ענף משק בינוי ונדל"ן בישראל

מזה: מיועד לליווי פרויקטים

(1) סיכון אשראי מאזני וחץ מאזני, סיכון אשראי בעייתי ואשראי לציבור פגום מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת הביטחונות המותרים לצורך חבות של לווה.

(2) אשראי לציבור, השקעות באגרות חוב של הציבור, חובות אחרים של הציבור ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים כנגד הציבור.

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.

(4) סיכון אשראי מאזני וחץ מאזני בגין הציבור שהינו נחות או בהשגחה מיוחדת.

להלן פרטים על סיכון האשראי בענף משק בינוי ונדל"ן בישראל לפי מצב הנכס (במיליוני שקלים חדשים):

31 בדצמבר					
2018			2019		
סיכון אשראי ⁽¹⁾			סיכון אשראי ⁽¹⁾		
כולל	חוץ מאזני	מאזני	כולל	חוץ מאזני	מאזני
5,465	430	5,035	4,397	539	3,858
18,619	12,752	5,867	22,523	15,557	6,966
4,849	998	3,851	6,184	1,407	4,777
28,933	14,180	14,753	33,104	17,503	15,601
5,169	2,908	2,261	5,102	2,998	2,104
34,102	17,088	17,014	38,206	20,501	17,705

בביטחון נדל"ן בישראל

נדל"ן שבנייתו טרם הושלמה:

קרקע גולמית

נדל"ן בתהליכי בנייה

נדל"ן שבנייתו הושלמה

סך הכל אשראי בביטחון נדל"ן בישראל

שאינו בביטחון נדל"ן בישראל

סך הכל סיכון אשראי לבינוי ונדל"ן

(1) סיכון אשראי מאזני וחץ מאזני, סיכון אשראי בעייתי ואשראי לציבור - פגום מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת הביטחונות המותרים לצורך חבות של לווה.

נתוני סיכון האשראי בענף בינוי ונדל"ן ליום 31 בדצמבר 2019 מראים כי כ-49% מסיכון האשראי המאזני וכ-69% מסיכון האשראי החוץ מאזני מיועד לליווי פרויקטים סגורים בנדל"ן, ברובם המכריע לבינייה למגורים באזורי הביקוש במרכז הארץ, חיפה, באר שבע וירושלים. רוב האשראי החוץ מאזני נובע מערבויות חוק המכר לרוכשי דירות.

מרבית סיכון האשראי בענף בינוי ונדל"ן מגובה בביטחון נדל"ן המשועבד במלואו לטובת הבטחת החזר האשראי. יצוין כי לחלק האשראי שאינו בביטחון נדל"ן קיימים ביטחונות אחרים כגון: פיקדונות, ניירות ערך ועוד.

חלקו של ענף בינוי ונדל"ן בישראל מסך סיכון האשראי לציבור בבנק ליום 31 בדצמבר 2019, כמוצג בפרק הסיכונים להלן (סיכון אשראי לפי ענפי משק) ובפרק סיכון אשראי בדוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק, הינו 14.4%.

יצוין כי, בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 315, שיעור החבות של ענף משק בינוי ונדל"ן (לצורך חישוב ריכוזיות ענפית) הינו 10.64% (שיעור זה אינו כולל התחייבויות, לרבות מותנות למתן אשראי או להוצאת ערבות, וכן סכומי ערבויות חוק מכר בגין רכש הבנק פוליסת ביטוח).

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2019

סיכון אשראי⁽²⁾ לפי ענפי משק - מאוחד

ליום 31 בדצמבר 2019

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

הפסדי אשראי ⁽³⁾								
								מזה:
יתרת הפרשה	מחיקות חשבונאיות להפסדי אשראי	הוצאות בגין הפסדי אשראי	מזה: סיכון אשראי פגום	אשראי תקין שאינו		דירוג ביצוע אשראי ⁽⁴⁾	סיכון אשראי כולל ⁽⁴⁾	
				סיכון אשראי בעייתי ⁽⁶⁾	ביצוע אשראי ⁽⁵⁾			
155	25	58	280	398	234	9,299	9,931	תעשייה וחרושת
183	(9)	9	135	240	468	32,612	33,320	בינוי ונדל"ן - בינוי ⁽⁶⁾
30	1	(24)	92	455	80	4,351	4,886	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
204	63	87	331	457	206	10,052	10,715	מסחר
82	2	15	135	184	-	9,661	9,845	שירותים פיננסיים
162	41	69	175	292	372	15,638	16,302	ענפים אחרים
816	123	214	1,148	2,026	1,360	81,613	84,999	סך הכל מסחרי
673	14	44	56	1,532	-	147,072	148,604	אנשים פרטיים - הלוואות לדירוג
273	91	101	87	234	403	31,165	31,802	אנשים פרטיים - אחר
1,762	228	359	1,291	3,792	1,763	259,850	265,405	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	-	-	-	-	8,598	8,598	בנקים בישראל וממשלת ישראל
1,762	228	359	1,291	3,792	1,763	268,448	274,003	סך הכל פעילות בישראל
50	-	8	37	87	5	5,608	5,700	סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל
1	-	(3)	-	-	-	11,318	11,318	בנקים וממשלות בחו"ל
51	-	5	37	87	5	16,926	17,018	סך הכל פעילות בחו"ל
1,813	228	364	1,328	3,879	1,768	285,374	291,021	סך הכל

- (1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים (במיליוני שקלים חדשים) כולל: חובות⁽²⁾ - 214,317, איגרות חוב - 9,964, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר - 120, נכסים בגין מכשירים נגזרים - 2,578 וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות של לווה - 64,042.
- (2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
- (3) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).
- (4) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (5) אשראי תקין בדירוג נמוך שמדיניות הבנק קובעת מגבלות ספציפיות לגבי העמדתו.
- (6) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדירוג שביגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (7) כולל סיכון אשראי מאזני בסך של 1,759 מיליוני שקלים חדשים וסיכון אשראי חוץ מאזני בסך של 2,501 מיליוני שקלים חדשים שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה, וכולל סיכון אשראי חוץ מאזני בסך של 5,571 מיליוני שקלים חדשים בגינו נרכש ביטוח לתק ערבויות חוק מכר וערבויות ביצוע בנוסח חוק מכר ממסחרי משנה בינלאומיים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2019

סיכון אשראי⁽²⁾ לפי ענפי משק - מאוחד - המשך

ליום 31 בדצמבר 2018

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

הפסדי אשראי ⁽³⁾								
								מזה:
יתרת הפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	הוצאות בגין הפסדי אשראי	מזה: סיכון אשראי פגום	אשראי תקין שאינו בדירוג ביצוע אשראי ⁽⁵⁾		דירוג ביצוע אשראי ⁽⁴⁾⁽⁸⁾	סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾	
				סיכון אשראי בעייתי ⁽⁶⁾	אשראי			
122	18	33	279	422	274	9,281	9,977	תעשייה וחרושת
165	(8)	(1)	203	297	869	29,735	30,901	בינוי ונדל"ן - בינוי ⁽⁶⁾
55	(4)	(1)	26	40	57	3,104	3,201	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
180	44	74	234	347	295	10,368	11,010	מסחר
69	5	6	168	180	3	11,771	11,954	שירותים פיננסיים
134	42	49	113	240	451	13,647	14,338	ענפים אחרים
725	97	160	1,023	1,526	1,949	77,906	81,381	סך הכל מסחרי⁽⁷⁾
643	22	36	60	1,310	-	134,650	135,960	אנשים פרטיים - הלוואות לדירוג
263	91	109	77	233	292	29,720	30,245	אנשים פרטיים - אחר
1,631	210	305	1,160	3,069	2,241	242,276	247,586	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	-	-	-	-	9,850	9,850	בנקים בישראל וממשלת ישראל
1,631	210	305	1,160	3,069	2,241	252,126	257,436	סך הכל פעילות בישראל
42	(2)	2	5	20	-	6,304	6,324	סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל
4	-	3	-	-	-	9,097	9,097	בנקים וממשלות בחו"ל
46	(2)	5	5	20	-	15,401	15,421	סך הכל פעילות בחו"ל
1,677	208	310	1,165	3,089	2,241	267,527	272,857	סך הכל

- (1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים (במיליוני שקלים חדשים) כולל: חובות⁽²⁾ - 202,053, איגרות חוב - 10,988, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר - 26, נכסים בגין מכשירים נגזרים - 3,240 וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות של לווה - 56,550.
- (2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
- (3) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).
- (4) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (5) אשראי תקין בדירוג נמוך שמדיניות הבנק קובעת מגבלות ספציפיות לגבי העמדתו.
- (6) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדירוג שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדירוג שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (7) כולל סיכון אשראי מאזני בסך של 2,023 מיליוני שקלים חדשים וסיכון אשראי חוץ מאזני בסך של 2,241 מיליוני שקלים חדשים שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה, וכולל סיכון אשראי חוץ מאזני בסך של 4,794 מיליוני שקלים חדשים בגין נרכש ביטוח לתיק ערבויות חוק מכר וערבויות ביצוע בנוסח חוק מכר ממבטחי משנה בינלאומיים.
- (8) סיווג מחדש.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2019

חשיפות עיקריות למדינות זרות - מאוחד^(א)

(במיליוני שקלים חדשים)

המדינה	31 בדצמבר 2018			31 בדצמבר 2019		
	חשיפה			חשיפה		
	סך הכל	חוץ מאזנית ⁽⁴⁾⁽³⁾⁽²⁾	מאזנית ⁽²⁾	סך הכל	חוץ מאזנית ⁽⁴⁾⁽³⁾⁽²⁾	מאזנית ⁽²⁾
ארצות הברית	7,158	519	6,639	10,586	556	10,030
צרפת	3,476	2,092	1,384	3,644	2,226	1,418
בריטניה	3,315	1,182	2,133	3,156	1,115	2,041
גרמניה	2,972	2,651	321	3,054	2,922	132
אחרות	3,623	1,105	2,518	3,415	1,000	2,415
סך כל החשיפות למדינות זרות	20,544	7,549	12,995	23,855	7,819	16,036
מזה: למדינות יוון, פורטוגל, ספרד, איטליה	101	66	35	75	33	42
מזה: סך כל החשיפות למדינות LDC	563	130	433	492	83	409
מזה: סך כל החשיפות למדינות עם בעיות נזילות	-	-	-	-	-	-

(1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערבויות, בטחונות נזילים ונגזרי אשראי.

(2) סיכון אשראי מאזני וחוף מאזני, מוצגים לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי, ולפני השפעת ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 313.

(4) יתרת החשיפה החוץ מאזנית כוללת סך של 5,571 מיליוני שקלים חדשים בגין רכישת ביטוח ממבטחי משנה בינלאומיים לתיק ערבויות חוק מחר של לווים בענף הנדל"ן בישראל. (ליום 31 בדצמבר 2018 - 4,794 מיליוני שקלים חדשים). לפרטים בדבר עדכון מקדם ההמרה לאשראי (CCF) המוחל על ערבויות להבטחת השקעות של רוכשי דירות על פי חוק המכר. ראה ביאור 25 לדוחות הכספיים.

(5) לימים 31 בדצמבר 2019 ו-31 בדצמבר 2018 אין לבנק חשיפה למדינות זרות עם בעיות נזילות.

החשיפה המוצגת לעיל מייצגת, בהתאם להוראות המפקח על הבנקים, חשיפות על בסיס סיכון סופי. הצד הנושא בסיכון הסופי הוא אדם, עסק, מוסד או מכשיר כלשהו המספק לבנק "חיזוקי אשראי", כגון ערבויות, ביטחונות, חוזי ביטוח ונגזרי אשראי. כאשר לא קיים "חיזוק אשראי", אזי הצד הנושא בסיכון הסופי הוא החייב עצמו.

שורת "סך כל החשיפות למדינות LDC" כוללת את סך החשיפה למדינות המוגדרות כמדינות פחות מפותחות (LDC) בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 315 בדבר "הפרשה נוספת לחובות מסופקים".

חשיפה מאזנית למדינה זרה כוללת חשיפה מאזנית מעבר לגבול וחשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים. חשיפה מאזנית מעבר לגבול כוללת חשיפה מאזנית של משרדי התאגיד הבנקאי בישראל לתושבי המדינה הזרה וחשיפה מאזנית של שלוחות בחוץ לארץ של התאגיד הבנקאי לתושבים שאינם תושבי המדינה שבה ממוקמת השלוחה.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2019

חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים

נתוני חשיפת הבנק למוסדות פיננסיים זרים⁽¹⁾⁽²⁾⁽⁴⁾ (במיליוני שקלים חדשים):

דירוג אשראי חיצוני	סיכון אשראי מאזני ⁽³⁾		סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽⁴⁾		חשיפת אשראי נוכחית
	לפני קיזוז הפקדות בגין הסדרי התחשבות נטו ⁽⁵⁾	לאחר קיזוז הפקדות בגין הסדרי התחשבות נטו ⁽⁶⁾	לפני קיזוז הפקדות בגין הסדרי התחשבות נטו	לאחר קיזוז הפקדות בגין הסדרי התחשבות נטו ⁽⁵⁾	
ליום 31 בדצמבר 2019					
AAA עד AA-	756	711	5,616	6,327	6,372
A+ עד A-	183	112	229	341	412
BBB+ עד BBB-	11	9	10	19	21
BB+ עד B-	-	-	26	26	26
נמוך מ B-	-	-	-	-	-
ללא דירוג	10	-	-	-	10
סך הכל חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים	960	832	5,881	6,713	6,841
ליום 31 בדצמבר 2018					
AAA עד AA-	927	820	5,040	5,860	5,967
A+ עד A-	26	10	271	281	297
BBB+ עד BBB-	3	3	57	60	60
BB+ עד B-	-	-	20	20	20
נמוך מ B-	-	-	-	-	-
ללא דירוג	1	1	-	1	1
סך הכל חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים	957	834	5,388	6,222	6,345

נכון ליום 31 בדצמבר 2019 ו-31 בדצמבר 2018 אין סיכון אשראי בעייתי, נטו. סיכון אשראי בעייתי - סיכון אשראי שהינו פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.

- (1) מוסדות פיננסיים זרים כוללים: בנקים, בנקים להשקעות, ברוקרים דילרים, חברות ביטוח, גופים מוסדיים וגופים בשליטת הגופים הללו. חשיפת הבנק הינה, רובה ככולה, לבנקים ולבנקים להשקעות, הרשומים בעיקרם באנגליה, ארצות הברית, גרמניה, שווייץ וצרפת.
- (2) לאחר ניכוי ההפרשות להפסדי אשראי.
- (3) פיקדונות בבנקים, אשראי לציבור, השקעות באיגרות חוב, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים.
- (4) יתרת החשיפה החוץ מאזנית למוסדות פיננסיים כוללת סך של 5,571 מיליוני שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2019 (ליום 31 בדצמבר 2018 - 4,794 מיליוני שקלים חדשים) בגין רכישה ביטוח ממבטחי משנה בינלאומיים לתיק ערבויות חוק מכר של לווים בענף הנדל"ן בישראל וכן, ערבויות והתחייבויות נוספות למתן אשראי, לרבות ערבויות להבטחת חבות של צד ג'.
- (5) מוצג לאחר קיזוז שווי הוגן של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים לצדדים נגדיים החתומים על הסכמי התחשבות נטו.
- (6) בגין קיזוז ההפקדות במזמן המהות בטוחה ונוגעות לעסקאות בגין מכשירים פיננסיים נגזרים.

חשיפות האשראי המוצגות לעיל אינן כוללות חשיפות למוסדות פיננסיים שיש להם ערבות מפורשת ומלאה של ממשלות, ואינן כוללות השקעות בניירות ערך מגובי נכסים. למידע נוסף לגבי הרכב חשיפות האשראי בגין מכשירים נגזרים מול בנקים ודילרים/ברוקרים (מקומיים וזרים), ראה ב"אור 28. לדוחות הכספיים.

חלק מהחשיפות הנכללות בטבלה לעיל נכללות גם במסגרת סיכון אשראי לפי ענפי משק, תחת ענף "שירותים פיננסיים". במסגרת זו נכללים פיקדונות בבנקים, אשראי לציבור, השקעות באיגרות חוב של הציבור ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים. עסקאות עתידיות, המשוקלות בהתאם לכללי הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 313, נכללות כחלק מסיכון האשראי החוץ מאזני, ואינן נכללות בטבלה לעיל.

במסגרת מדיניות ניהול החשיפות למוסדות פיננסיים זרים, קובע דירקטוריון הבנק, בין היתר, את תיאבון הסיכון, קרי, את מגבלות החשיפות המקסימליות למדינות ולמוסדות פיננסיים זרים, תוך התאמת גובה החשיפה להערכת הסיכון לגבי כל מדינה ומוסד פיננסי. מגבלות החשיפה נקבעות, בין היתר, על בסיס דירוג המדינות והמוסדות הפיננסיים השונים, הערכת הבנק את רמת הסיכון, ובאופן המונע ריכוזיות של החשיפות.

הבנק קובע את היקף החשיפה לכל מוסד פיננסי על בסיס הדירוג האחרון הקיים לאותו מוסד, אשר בוצע על ידי אחת מחברות הדירוג הבינלאומיות המובילות, ועל בסיס נתונים פיננסיים של המוסד הנבדק. מגבלות החשיפה לכל מוסד כוללות היקפי חשיפה מקסימליים וטווחי זמן מקסימליים לפירעון עבור סוגים שונים של פעילויות ועסקאות. לצורך כך, נלקח בחשבון גם קיומו (או אי קיומו) של הסכם קיזוז לפעולות בנגזרים מול אותו מוסד פיננסי. כמו כן נקבע במסגרת המדיניות, מדרג סמכויות לאישורן של עסקאות ספציפיות בתחום מגבלות החשיפה.

הבנק עוקב אחר פרסומם של דירוגים עדכניים לגבי מוסדות פיננסיים להם הוא חשוף, ובהתאם לצורך מתאים את מגבלות החשיפה ואת החשיפה בפועל לדירוג העדכני. כמו כן, בוחן הבנק באופן שוטף מידע נוסף ככל שקיים וזמין, לגבי אותם מוסדות, במטרה לנטר חשיפות גם במקרים בהם דירוג האשראי אינו משקף בהכרח את תמונת המצב המלאה.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2019

הבנק מביא בחשבון את מועדי הפירעון של חשיפות האשראי במסגרת צרכי הנזילות של הבנק. פיקדונות כספיים מופקדים בדרך כלל לתקופות קצרות, ואילו חשיפה בגין נגזרים והשקעות בניירות ערך הינה לתקופות ממושכות יותר.

דירוגים – פעילות הבנק מול גורמים בחוץ לארץ יוצרת חשיפות למדינות ולמוסדות פיננסיים. הבנק קבע מדיניות באשר לבחינה ולניתוב של הסיכון הנובע מחשיפות אלה. הבנק נעזר בניהול החשיפות לסיכון אשראי, כאמור, בדירוגים הניתנים על ידי חברות דירוג אשראי חיצוניות שהעיקריות שבהן הן: Standard & Poor's, Moody's ו-Fitch. דירוגים אלה מובאים בחשבון כחלק מהשיקולים בקביעת מסגרות לחשיפות הבנק למדינות ולבנקים, המיועדות בעיקר לפעילות בנגזרים, למימון ולערבוביות בסחר חוץ, ולהשקעות השונות. הדירוגים החיצוניים מהווים בסיס לניתוח עצמי של מדינה או צד נגדי הנעשה על ידי הבנק. בנוסף נלקחים בחשבון נתונים נוספים ממקורות שונים המשמשים לצורך הניתוח. הערכת הבנק את הצד הנגדי עשויה להיות שונה מזו של חברת הדירוג.

כאמור, הבנק רוכש את הדירוגים, ואת הניתוחים המהווים בסיס לדירוג, מהחברות Moody's ו-Standard & Poor's, Fitch. הדירוגים והניתוחים מעודכנים על ידי חברות הדירוג באופן תקופתי, והבנק עושה שימוש בנתונים העדכניים ביותר הקיימים בעת קביעת מסגרות או בחינה של צד נגדי.

סיכון האשראי לדיר

במסגרת ניהול סיכונים האשראי, נוקט הבנק אמצעים שונים לניהול, בקרת והפחתת סיכונים הנובעים ממתן אשראי לדיר. הבנק מעריך את פרופיל הסיכון הגלום במתן אשראי לדיר כנמוך ביחס לסיכון הגלום בתיק האשראי הכולל של הבנק, כתוצאה מפיזור רחב של לקוחות, פיזור גיאוגרפי של נוסלי האשראי, מינוף נמוך באופן יחסי, שקטן בעת האחרונה עקב הוראות בנק ישראל, נהלי בדיקה מעמיקים של טיב הלווים ושל יכולת ההחזר שלהם, וגיבוי האשראי בביטחון הנכסי.

הבנק מבצע באופן שוטף פעילויות לבקרה ולניהול הסיכון הגלום באשראי לדיר, באחריות החטיבה הקמעונאית, החטיבה לבקרת סיכונים וגורמים נוספים בבנק. פעילות זו כוללת גם ניתוח התיק לפי גורמי הסיכון הטמונים בו (LTV, יחס החזר, מיקום גאוגרפי, גיל ההלוואה, עשירוני הכנסה ועוד), וביצוע מגוון תרחישי קיצון, הבוחנים את השפעת גורמי המאקרו על רמת הסיכון של התיק, ובעיקר, השפעת שיעור האבטלה ושיעור הריבית. לבנק מודל מתקדם לדירוג אשראי לדיר הכולל דירוג לכל הלוואה וחישוב פוטנציאל ההפסד במקרה של כשל. מודל זה מהווה חלק ממערך הניטור הקיים של הבנק.

תיאבון ופרופיל הסיכון בתחום המשכנתאות

הבנק קבע במסגרת מדיניות סיכונים האשראי מגבלות שונות על פעילות האשראי לדיר, בהתחשב בגורמי הסיכון המרכזיים. גורמים אלה נבחנים מעת לעת ובהתאם מתווספות מגבלות על פי הצורך, קרי, על פי פרופיל הסיכון של תיק המשכנתאות בפועל ומגמת התפתחותו והוראות רגולטוריות של בנק ישראל.

תיאבון הסיכון בתחום המשכנתאות מוגדר במספר רב של מדדי סיכון הבוחנים היבטי סיכון אשראי וריכוזיות ברמת הביצועים השוטפים. מדדים אלה כוללים, בין השאר, את פרמיית הסיכון הדיפרנציאלית (המבטאת את רמת הסיכון של נוסל המשכנתא), שיעור המימון בהלוואה, מיקום הנכס (סיכון גיאוגרפי), מדד איכות האשראי (ראה להלן במסגרת בקרת האשראי), יחס החזר מהכנסה, מטרת ההלוואה, תקופת ההלוואה, תמהיל המסלולים בהלוואה, סוג הנכס, איכות המסמכים, ריבית נורמטיבית, עושר פיננסי ומגבלות צולבות על שילוב של מספר פרמטרים.

הבנק מנטר באופן שוטף את פרופיל הסיכון של תיק המשכנתאות, ואת התפתחותו לאורך זמן, לנוכח תיאבון הסיכון שנקבע. בפרט, מתבצע ניטור זה במסגרת מסמך הסיכונים הרבועני של הבנק, המוצג ונדון בהנהלת הבנק, בועדה לניהול סיכונים של הדירקטוריון ובדירקטוריון. מניטור זה עולה כי מדדי הסיכון המובילים, ממשיכים להימצא ברמה נמוכה יחסית. מדדים אלה כוללים את שיעורי המימון, יחס החזר להכנסה, שיעורי האוביליגו בכשל, ובפרט שיעורי הפיגור בהלוואות חדשות (בנות שנה), נתון המצביע על איכות החיתום הגבוהה בבנק. יצוין, כי שיעור המימון הממוצע של תיק המשכנתאות של הבנק (לסוף חודש דצמבר 2019) עומד על כ-52.7% (שיעור המשקף את שיעור המימון בעת מתן האשראי - ראה הרחבה להלן). הבנק אומדן, בנוסף, את שיעור המימון ה"אמיתי" בתיק, זאת, בהתבסס על השינויים בערכי הנכסים על פי אומדן הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, אל מול יתרות התיק הנוכחיות. שיעור זה נמוך משיעור המימון המקורי, עקב העלייה המתמשכת במחירי הדיר, הגלומה במלאי המשכנתאות בתיק. נתונים אלה מחזקים את הערכת הבנק כי פוטנציאל ההפסד לבנק בגין תיק המשכנתאות, גם בתרחיש של ירידה מהותית במחירי הדיר, הוא נמוך. בנוסף, בוחן הבנק באופן סדיר את תיק המשכנתאות שלו בתנאי קיצון, כולל תחת שינוי מהותי בתנאי המאקרו, במספר מתודולוגיות. תוצאות מבחני הקיצון מצביעות כי רמת הסיכון של התיק נמצאת בירידה וכי פוטנציאל הנזק מאירוע קיצון חמור במשק הינו נמוך.

בתרחיש של הרעה במצב הלווים בתיק האשראי לדיר של הבנק, חשף הבנק בגין הסיכון לפגיעה ביכולת הלווים לעמוד בתשלומי ההחזרים השוטפים, וזאת אם בו זמנית תהיה ירידה מהותית גם בשווי הבטוחה, והוצאות ועלויות נוספות בהן עלול הבנק להידרש לשאת, לרבות הוצאות משפטיות, עלויות דיר חלופי והוצאות נוספות.

על מנת למזער את הסיכון לפגיעה רוחבית ביכולת הלווים לעמוד בתשלומים, מקפיד הבנק על מדיניות שמרנית של יחס החזר להכנסה. גם במקרה של פגיעה ביכולת החזר של לווים, קיימים לבנק שולי-ביטחון רחבים הנובעים ממדיניות שמרנית ביחס לשיעור המימון, במטרה להבטיח כיסוי מלא של יתרת החוב והעלויות הנוספות גם במקרה של ירידה משמעותית בשווי בטוחות הנדל"ן. לפרטים, ראה להלן פרטים בדבר מאפייני הסיכון התיק ההלוואות לדיר.

תרחישי קיצון שבוחן הבנק, המניחים פגיעה בהכנסות הלווים וירידה בשווי בטוחות הנדל"ן, מראים כי גם בתרחישים של ירידה משמעותית מאד במחירים, פוטנציאל הנזק לבנק עומד במסגרת תיאבון הסיכון.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2019

להלן היקפי מתן המשכנתאות במגזר משקי הבית:

שיעור השינוי (באחוזים)		היקפי ביצוע (במיליוני שקלים חדשים)			
2017-2019	2018-2019	2017	2018	2019	
19.1	10.7	19,897	21,406	23,702	משכנתאות שובצעו (לדירור ולכל מטרה) מכספי הבנק מכספי האוצר:
56.6	21.4	228	294	357	הלוואות מוכוונות
23.3	23.3	73	73	90	הלוואות עומדות ומענקים
19.6	10.9	20,198	21,773	24,149	סך הכל הלוואות חדשות
148.2	71.6	1,556	2,251	3,862	הלוואות שמוחזרו
28.8	16.6	21,754	24,024	28,011	סך הכל ביצועים
12.7	7.0	41,605	43,801	46,883	מספר לווים (כולל מיחזורים)

להלן פרטים בדבר מאפייני סיכון שונים בתיק הלוואות לדירור⁽¹⁾ ליום 31 בדצמבר 2019 (במיליוני שקלים חדשים):

סך הכל	גיל ההלוואה ⁽²⁾ (הזמן שחלף ממועד מתן ההלוואה)					עד 3 חודשים	שיעור ההחזר	שיעור מימון
	עד 3 חודשים	עד 3 חודשים	עד 3 חודשים	עד 3 חודשים	עד 3 חודשים			
77,574	6,993	19,469	26,981	11,753	9,392	2,986	עד 35%	עד 60%
12,761	1,508	5,223	3,894	1,189	758	189	50%-35%	
1,763	530	1,219	12	1	1	-	80%-50%	
186	87	99	-	-	-	-	מעל 80%	
36,782	1,638	8,896	14,228	5,281	5,064	1,675	עד 35%	75%-60%
4,726	428	1,759	1,659	434	338	108	50%-35%	
456	145	309	2	-	-	-	80%-50%	
32	21	11	-	-	-	-	מעל 80%	
2,087	995	703	174	104	89	22	עד 35%	מעל 75%
502	321	155	12	5	5	4	50%-35%	
121	105	16	-	-	-	-	80%-50%	
19	19	-	-	-	-	-	מעל 80%	
137,009	12,790	37,859	46,962	18,767	15,647	4,984		סך הכל

מזה:

הלוואות שניתנו בסכום מקורי גבוה מ-2 מיליון שקלים חדשים	
7,301	304
5.3%	2.4%

הלוואות בריבית משתנה:	
41,268	5,225
4,511	2,460
3,998	369
49,777	8,054

הלוואות לא צמודות בריבית פריים	
30.1%	40.9%
3.3%	19.2%
2.0%	11.3%

(1) יתרת הלוואות לדירור לאחר הפרשה לפי עומק הפיגור.
 (2) יתרות האשראי המוצגות לעיל מחולקות ל"קבוצות גיל" בהתאם למועד בו החל הביצוע הראשון של ההלוואה, והן כוללות באותה קבוצת גיל גם את יתרות האשראי שניתנו בפועל בתקופות מאוחרות יותר.
 בנסף, מחזורים של הלוואות, אינם משנים את גיל ההלוואה, כלומר יתרת ההלוואה משיכת למועד המקורי של העמדת ההלוואה. אופן טיפול זה רלוונטי גם למחזור של הלוואות "מוכוונות" שהועמדו במקורן באחריות המדינה ומוחזרו להלוואות באחריות הבנק.
 (3) בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים, נכללות הלוואות בהן מתעדכן שיעור הריבית בתדירות של עד 5 שנים (ולא עד בכלל).

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2019

מאפייני תיק האשראי לדיוור של הבנק

מדיניות הבנק בתחום המשכנתאות מבוססת על גישה שמרנית, תוך הגבלת הסיכון הספציפי בכל הלוואה באמצעות בחינת מאפיינים שונים. מאפיינים אלה כוללים את שיעור המימון, שיעור ההחזר ביחס להכנסה הקבועה של הלווה, ויכולת הלווה לעמוד בהחזרים השוטפים גם בתרחישים של שינוי בריבית. במקרים בהם ניתנות הלוואות בעלות מאפיינים שאינם עומדים באחד או יותר מהסטנדרטים שקבע הבנק למאפיינים האמורים, מחייב הבנק את קיומם של חיזוקים אחרים, כגון ערבים להלוואה, יכולת החזר מוכחת שאינה מבוססת על הכנסה שוטפת של הלווה, ועוד. בשנים האחרונות, לאור ההתרחבות בשוק הדיוור והריבית הנמוכה יחסית ששוררת במשק, הגביר הבנק את האמצעים הננקטים לניטור וצמצום הסיכון, באופן שבא לידי ביטוי בירידה משמעותית במאפייני הסיכון של ההלוואות, כפי שיפורט להלן (כל הנתונים להלן נכונים ליום 31 בדצמבר 2019).

שיעור המימון

אחד הפרמטרים המרכזיים המשמשים את הבנק למזעור הסיכון בתיק האשראי לדיוור הינו שיעור המימון (היחס שבין סכום ההלוואה לבין שווי הנכס המשמש כביטחון).

שיעור המימון הממוצע של תיק המשכנתאות של הבנק ליום 31 בדצמבר 2019 עומד על 52.7% בהשוואה ל-52.6% ביום 31 בדצמבר 2018 ול-54.1% ביום 31 בדצמבר 2017. מתוך היקפו הכולל של תיק האשראי של הבנק, בסך 137 מיליארדי שקלים חדשים, כ-98% ניתן בשיעור מימון מקורי נמוך מ-75%, המבטיח את ההלוואה גם במקרה קיצון של ירידה של 25% בשווי הנכס המשמש לביטחון.

שיעור המימון בדיווח זה הינו שיעור המימון ההיסטורי שחושב במועד אישור ההלוואה, והוא אינו מביא בחשבון פירעונות שוטפים, המקטינים את יתרת ההלוואה, ושינויים בשווי הנכסים המשמשים כביטחון. העלייה המשמעותית במחירי הדיוור החל מסוף שנת 2008, ומנגד צמצום יתרות ההלוואות בגין הפירעונות השוטפים, מביאים לירידה בשיעור המימון ה"אמיתי", העדכני להיום, וכאמור לעיל, בהתבסס על השינויים בערכי הנכסים על פי אומדן הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, אל מול יתרות התיק הנוכחיות. שיעור זה נמוך משמעותית משיעור המימון ההיסטורי. היקף ההלוואות שניתנו בשיעור מימון גבוה מ-75% בשנתיים האחרונות, מגיע ל-0.2 מיליארדי שקלים חדשים, המהווים כ-0.2% בלבד מתיק ההלוואות לדיוור.

יצוין בהקשר זה כי שיעור המימון הממוצע של הבנק ליום 31 בדצמבר 2019, בהתחשב ביתרות לסילוק עדכניות (ללא עדכון של ערך הנכס בעקבות שינויים במחירי הדיוור) היה יורד כדלקמן: בהלוואות שגילן עד שנה, בשיעור של כ-4.2%, בהלוואות שגילן עד שנה עד 5 שנים, בשיעור של כ-6.9% ובהלוואות שגילן מעל 5 שנים, בשיעור של כ-19.7%, בסך כל ההלוואות, בשיעור של כ-11.2%.

שיעור ההלוואות שניתנו בשיעור מימון גבוה (מ-75%) מסך תיק האשראי לדיוור של הבנק הינו כ-0.6% באשראי שניתן לפני שנה ועד שנתיים, כ-0.6% באשראי שניתן לפני 3 חודשים ועד שנה, וכ-0.5% באשראי שניתן ברבעון הרביעי של שנת 2019.

שיעור החזר מההכנסה הקבועה

שיעור המימון בהלוואה לדיוור משמש מדד למידת הביטחון של ההלוואה, ללא קשר למאפייני הלווה עצמו. לכן, בנוסף על כך, בעת אישור משכנתא, מחייב הבנק את הלווה להציג יכולת לעמוד בפירעונות השוטפים של ההלוואה כסדרם, בעיקר באמצעות חישוב שיעור החזר החודשי מתוך ההכנסה הקבועה של הלווה.

שיעור החזר הממוצע בתיק האשראי לדיוור של הבנק הוא כ-26%. כ-85% מתוך תיק המשכנתאות של הבנק ניתן ללווים ששיעור החזר שלהם נמוך מ-35% (שיעור החזר הממוצע ללווים אלה: כ-23.1%). כ-13.1% מתיק המשכנתאות ניתן ללווים בעלי שיעור חזר של 35% עד 50% (שיעור החזר הממוצע ללווים אלה: כ-39.3%). כ-1.7% מתוך המשכנתאות ניתן ללווים בעלי שיעור חזר של 50% עד 80% (שיעור החזר הממוצע ללווים אלה: כ-59.4%) וכ-0.2% בלבד ניתנו ללווים בעלי שיעור חזר גבוה מ-80% (שיעור החזר הממוצע ללווים אלה: כ-92.1%).

ההלוואות ששיעור החזר בהן גבוה, הינן הלוואות הניתנות ללווים בעלי היקף גדול של רכוש נוסף, ואשר יכולת החזר שלהם אינה מבוססת בהכרח על הכנסה שוטפת, ללווים בעלי הכנסה גבוהה מאוד שלגביה שיעור החזר משמעותי פחות, או בהתקיים חיזוקים נוספים להלוואה, מעבר לנכס הממושכן וליכולת החזר של הלווה עצמו, כגון ערבים בעלי איתנות פיננסית.

הלוואות בריבית משתנה

הבנק מאפשר ללקוחותיו ליטול הלוואות לדיוור הכוללות חלק בריבית משתנה הן במסלול הצמוד (מדד, מטבע חוץ) והן במסלול הלא צמוד (הלוואות שקליות).

הפיקוח על הבנקים הגביל את חלק ההלוואה שניתן בריבית שעשויה להשתנות במהלך תקופה של 5 שנים ל-33% מסך ההלוואה לכל היותר, ובנוסף קבע כי תאגיד בנקאי לא יאשר הלוואות לדיוור בהן היחס בין חלק ההלוואה בריבית משתנה לבין סך ההלוואה עולה על 67%, וזאת ללא תלות בתדירות שינוי הריבית.

הבנק מעמיד לרשות לקוחותיו את הידע והמומחיות של עובדיו לצורך הבנת הסיכונים בהלוואה בריבית משתנה והאופן בו ניתן לצמצם או להימנע מסיכון זה. הבנק מיעץ ללקוחותיו לייחס משקל ראוי לסיכון זה ולנהוג בזהירות בהחלטתם על הרכב ההלוואה.

היקף ההלוואות צמודות הפריים שניתנו בשנתיים האחרונות, המהוות את מרכיב הסיכון העיקרי במשכנתאות אלה, מגיע ל-11.5 מיליארדי שקלים חדשים, המהווים כ-8.4% בלבד מתיק ההלוואות לדיוור.

עם זאת, יצוין כי לפני אישור הלוואה לא צמודה בריבית פריים, בדומה לאישורי הלוואות במסלולים אחרים בריבית משתנה, בוחן הבנק את יכולת החזר של הלווה בתרחיש בו יעלה שיעור ריבית הפריים לשיעור "ריבית נורמטיבית".

היקף ההלוואה

היקף ההלוואות שנתן הבנק בסכום מקורי גבוה מ-2 מיליוני שקלים חדשים הגיע ביום 31 בדצמבר 2019 ל-7.3 מיליארדי שקלים חדשים, המהווים כ-5.3% בלבד מתיק האשראי לדיוור של הבנק.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2019

הפרשה לפי עומק הפיגור

להלן פרטים על ההפרשה להפסדי אשראי של הלוואות לדיור שבגינן נעשתה הפרשה מזערית להפסדי אשראי לפי עומק פיגור לפי הנספח להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 314, ליום 31 בדצמבר 2019 (במיליוני שקלים חדשים):

יתרות בגין הלוואות בפיגור שמוחזרו ⁽²⁾		עומק הפיגור						סך הכל
		בפיגור של 90 יום או יותר						
סך הכל	סך הכל מעל 90 ימים	סך הכל מעל 33 חודשים	מעל 15 חודשים עד 33 חודשים	מעל 6 חודשים עד 15 חודשים	90 ימים ועד 6 חודשים	בפיגור של		
						30 ימים ועד 89 ימים ⁽⁴⁾	מעל 90 ימים	
316	36	271	213	14	16	28	9	סכום בפיגור
125	6	119	118	1	-	-	-	מזה: יתרת ההפרשה לריבית ⁽³⁾
2,117	73	1,407	126	94	256	931	637	יתרת חוב רשומה
203	37	166	85	46	35	-	-	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי ⁽⁴⁾
1,914	36	1,241	41	48	221	931	637	יתרת חוב נטו

- (1) בהתאם להוראות הדיווח לציבור, לא כולל יתרת הלוואות לדיור שעומק הפיגור בהן הוא עד חודשיים.
- (2) הלוואות בהן נחתם הסדר להחזר פיגורים של לווה, כאשר נעשה שינוי בלוח הסילוקין בגין יתרת הלוואות שטרם הגיע מועד פירעון.
- (3) בגין ריבית על סכומים שבפיגור.
- (4) לא כולל יתרת ההפרשה לריבית.

האמצעים לניהול הסיכון בהלוואות לדיור

האמצעים לניהול הסיכון בהלוואות לדיור כוללים בין היתר:

- תהליך חיתום - הלוואות לדיור נבחנות ומאושרות לפי הקריטריונים הבאים:
- קריטריונים לאישור הלוואה הכוללים בין היתר את: הניסיון המצטבר של הבנק בתחום האשראי לדיור, ממצאי ביקורת אשראי שוטפות, בדיקה של תיקי הלוואה המבוצעת במרכז בחינה ארצי יעודי, הערכות לגבי סיכונים אשראי באזורי הארץ השונים, טיב הלווה ויכולת ההחזר שלו, הבטחה הנכסית המוצעת והערבים, ומהות העסקה.
- סמכויות אשראי - קביעת הגורם המוסמך לאשר הלוואה נעשית בהתאם לנתונים בבקשת האשראי ולסיכון הגלום בה.
- מודל לקביעת פרמיית סיכון דיפרנציאלית - מודל אשר פיתח הבנק על בסיס ממצאים אמפיריים מהעבר לצורך דרוג סיכון עסקאות.
- בקרות מובנות במערכת לביצוע הלוואות - הבקרות כוללות בין היתר: וידוא שלמות הנתונים, בקרות על ביצוע פעולות על פי הרשאות ומנגנון לניתוב תהליכים.
- הדרכה בתחום המשכנתאות - הבנק מקיים הדרכות להכשרה, לפיתוח ולשיפור הידע של כל הגורמים העוסקים במתן האשראי לדיור.
- נכסים מקצועיים - בכנסים אלו נסקרות בהרחבה ההתפתחויות בשוק המשכנתאות והצעדים שיש לנקוט על מנת להתמודד עם הסיכונים הנובעים מהתפתחויות אלו
- מעקב שוטף אחר מצב לווים ותיק האשראי לדיור - הבנק פועל לזיהוי וליתור מוקדם ככל האפשר של תבחינים המעידים על ירידה בכוח הפירעון של הלווים, על מנת לאתר מוקדם ככל האפשר מצב של כשל אשראי. הבנק מפעיל סוגים שונים של בקרות, לרבות בקרות פנימיות שוטפות בסניפים, במרחבים ובמטה.

הגורמים השותפים לניהול ובקרת הסיכון בהלוואות לדיור

- מחלקת ניהול משכנתאות בחטיבה קמעונאית - המחלקה מטפלת בסוגים שונים של אירועים המתרחשים במהלך חיי הלוואה.
- מרכז הבחינה הארצי בחטיבה הקמעונאית - למרכז מועברים תיקי הלוואה בטרם הביצוע. תיקים אלו נבדקים במרכז על מנת לוודא שבוצעו בסניף הפעולות הנדרשת בהתאם לנהלי הבנק, הרגולציה וההנחיות שנתנו על ידי מאשר הלוואה.
- מערך הגבייה - מטפל בכל הקשור לתהליכי גביית חובות מלווים המפגרים בתשלומיהם, ובתהליכי מימוש נכסים.
- פורום פיגורים - הפורום קובע יעדים לטיפול בחובות ולהקטנת הפיגורים.
- החטיבה המשפטית - כחלק מתהליך החיתום, נבדקים הביטחונות בתיקים לא סטנדרטיים ובהלוואות בסכומים גבוהים.
- החטיבה לבקרת סיכונים - האגף לבקרת סיכונים מנטר את איכות תיק האשראי בבנק ואת התפתחות פרופיל הסיכון של תיק הבנק לנוח תיאבון הסיכון שנקבע. החטיבה אחראית לביצוע שוטף של תרחישי קיצון על תיק המשכנתאות של הבנק.
- פורום ניטור סיכונים אשראי וריכוזיות אשראי - מקדם נושאים כגון בחינת מדיניות האשראי, ובפרט, השינויים בתיאבון הסיכון שנקבעו בה, ניתוח רמת הסיכון בתיק האשראי ויישום גישות מידול מתקדמות, פיקוח על תהליך התכנון והיישום של תרחישי קיצון, ומעקב אחר פרופיל הסיכון של תיק האשראי של הבנק.
- ביקורת פנימית - תוכנית העבודה של הביקורת הפנימית בתחום האשראי כוללת, בין היתר, התייחסות לבדיקת הגורמים העוסקים באישור, ביצוע, תחזוקה ובקרה על האשראי.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2019

הכלים להפחתת הסיכון בהלוואות לדיור

- ביטחונות - על פי נהלי הבנק בתחום המשכנתאות, ניתן אשראי בגין ביטחונות נכסיים בלבד. במקרים מסוימים דורש הבנק, בנוסף לביטחון הנכסי, גם ערבים לחוב.
- ביטוחים - על פי נהלי הבנק, כל נכס המשמש כבטוחה מבטוח בביטוח נכס. בנוסף, הלווים עצמם מבטוחים בביטוח חיים לטובת הבנק למקרה של פטירה בטרם נפרע האשראי במלואו.
- שיעור המימון (LTV) - שיעור המימון המרבי אותו מאשר הבנק, נקבע במדיניות האשראי ונבחן מעת לעת. ככלל, הבנק דורש מהלווה להשתתף בחלק ממימון הרכישה. תשלום ההון העצמי מהווה כרית ביטחון במקרה של מימוש הנכס, לרבות בתקופה של ירידת מחירים בשוק הנדל"ן. יתר על כן, שיעור ההשתתפות של הלווה מהווה אינדיקציה נוספת לאיתנותו הפיננסית.

לפרטים נוספים בדבר פעילות גורמים אלה, ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

מכירת תיקי הלוואות לדיור

עסקאות המכירה של תיקי הלוואות לדיור מעבירות את כלל סיכון האשראי מהבנק אל הרוכש, והם מגובות בחוות-דעת משפטיות וחשבונאיות המבססות True sale. הסיכון היחיד שנותר בבנק הוא הסיכון התפעולי, בגין המחויבויות של הבנק כלפי הרוכש לתפעול השוטף של הלוואות, לגביה והעברת כספים, ולדיווחים שוטפים. על מנת למזער את הסיכון התפעולי, נבנה מנגנון תפעולי ממוכן לניהול הלוואות ולהפקת דיווחים שוטפים לרוכשים. כמו כן, נערכת מידי שנה בחינה חיצונית (ISAE3402) לשלמות ואפקטיביות התהליכים והבקורות לניהול תיקי הלוואות שנמכרו.

לפרטים נוספים בדבר סיכון האשראי לדיור, ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

סיכונים סביבתיים

לפרטים בדבר סיכונים סביבתיים ראה סיכונים אחרים להלן, וכן דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

סיכון שוק וריבית

תיאור הסיכון

סיכון שוק (Market Risk) - הינו הסיכון להפסד בפוזיציות מאזניות וחוזי מאזניות הנובע משינוי בשווי ההון של מכשיר פיננסי עקב שינוי בגורמי הסיכון בשוק (שיעורי ריבית, שערי חליפין, מחירי מניות, סחורות ואינפלציה).

סיכון ריבית בתיק הבנקאי (Interest Rate Risk in the Banking Book) - הינו הסיכון לרווחי הבנק (שינוי בהכנסות) או לשווי הכלכלי של הבנק, הנובע בעיקר, משינויים במבנה עקומי הריבית הרלבנטיים לפעילות הבנק, תזוזות שונות שאינן זהות של עקומים שונים שבהם הבנק משתמש לתמחור וניהול החשיפות שלו, או מהעובדה ששינוי בריבית יכול לגרום לשינוי במבנה הנכסים וההתחייבויות של הבנק, כתוצאה ממימוש אופציות לפירעון מוקדם, בגין שינוי ברמת הריבית במשק.

סקירת סיכוני השוק והריבית והעקרונות לניהולם

לבנק אין חשיפה לסחורות וחשיפות למניות איננה מהותית, כך החשיפה העיקרית שלו לסיכון השוק נובעת מסיכון הבסיס - הסיכון הקיים כאשר הנכסים וההתחייבויות של הבנק נקובים במטבע או מגזרי הצמדה שונים, ומסיכון הריבית בתיק הבנקאי. שינויים בשיעורי הריבית משפיעים על רווחי הבנק (שינוי בהכנסות) ועל שווי נכסיו (שינוי בשווי הון).

סיכוני שוק וריבית הינם חלק בלתי נפרד מעסקי הבנקאות ומניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק. עם זאת, רמות חריגות של סיכון שוק ו/או סיכון ריבית עלולות לחשוף את הבנק להפסדים, ולהוות איום על הונו. לפיכך, קבעו דירקטוריון והנהלת הבנק, במסגרת התהליך המוסדר של הבנק למיפוי וזיהוי סיכונים, כי סיכוני השוק והריבית הינם סיכונים מהותיים, וכי ניהול סיכונים אלה הינו חיוני ליציבות הבנק, בפרט לאור סביבת הריבית הנמוכה, והפוטנציאל לשינוי מגמת הריבית במשק. ניהול סיכונים אלו נועד לשמור על רמת סיכון סבירה, בהתאם למגבלות החשיפה, קרי, תיאבון הסיכון שנקבע בגין סיכונים אלה, תוך ניצול הזדמנויות וניסור מתמשך של פרופיל הסיכון, כך שהבנק לא ייחשף להפסדים משמעותיים.

ניהול סיכון השוק והריבית בבנק נחלק לשני מוקדי סיכון עיקריים: תיק בנקאי ותיק סחיר. התיק הסחיר מאופיין בפעילות קטנה יחסית לפעילות בתיק הבנקאי, ונמצא ברמת סיכון נמוכה. התיק הבנקאי, המהווה את עיקר הפעילות של הבנק וחשוף בעיקר לסיכון ריבית.

ניהול סיכוני שוק וריבית מתבצע ברמה קבוצתית, כולל שלוחות חוץ לארץ וחברות הבת של הבנק. הפעילות מול בנק יחב מתואמת באופן שוטף, בפרט, לצורך קביעת תיאבון סיכון קבוצתי שמחייב גם את ניסור פרופיל הסיכון ברמת הקבוצה. עקרונות המדיניות נקבעו באופן הולם את אסטרטגיית הבנק ואת דרישות הרגולציה, קרי, הוראות ניהול בנקאי תקין של בנק ישראל, הוראות ועדת באזל הרלבנטיות, ובהתאם לפרקטיקה המקובלת בעולם (ה-Best Practice).

כחלק מניהול הסיכון, הבנק נדרש להקצות הון, במסגרת הנדבך הראשון של באזל II, כנגד הסיכון בתיק הסחיר, וזאת, בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 208 ("מדידה והלימות הון - סיכון שוק") הכוללת את הנחיות באזל II בקשר עם הגדרת התיק הסחיר, ניהולו ושערורו.

רמת סיכון השוק הכולל מוגדרת כנמוכה-בינונית. סיכון השוק בתיק הסחיר הינו מזערי, על פי מדיניות הבנק. התיק הבנקאי כולל את הפוזיציות שלא הוגדרו כפוזיציות סחירות בתיק הסחיר. טיפול הבנק בסיכון הריבית בתיק הבנקאי והקצאת ההון הכולל הנוספת בגינו, מתוארים ומתבצעים במסגרת הנדבך השני של באזל. הקצאת ההון במסגרת הנדבך השני של באזל, נבחנת הן בתרחישים המדמים מצב חיים רגיל והן בתרחישי קיצון, לרבות תרחישים מערכתיים ותרחישי איום. זאת כחלק מתהליך הערכת ההון הפנימי, ה-ICAAP, כמתואר בפרק הלימות ההון.

מבנה תיק הנכסים וההתחייבויות של הבנק המוטה תיק משכנתאות, מייצר שימושים לטווחים בינוניים, אשר כנגדם מגייס הבנק מקורות. עקב אי התאמה מלאה בין מח"מ השימושים למח"מ המקורות, חשוף השווי הכלכלי של הבנק לשינויים בעקומי הריבית.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2019

סיכון זה מנוטר באופן שוטף, הן במסגרת ניהול סיכון הריבית על התיק הכולל במונחי VAR, הן במונחי Economic Value of Equity - EVE, והן במסגרת שורה נוספת של תרחישים המבטאים ברובם מצבי קיצון. הערכת החשיפה של הבנק לסיכונים ריבית לרבעון הרביעי של שנת 2019, הינה ברמת סיכון נמוכה-בינונית, ראה הסבר להלן. הבנק פועל, כמדיניות, לגיוס מקורות לטווחים בינוניים לגיוס פיקדונות ייחודיים, הנותנים גם מענה לצרכי הלקוח ומהווים מקורות לטווחים בינוניים לגידור חשיפות הריבית.

לפרטים נוספים בדבר מודלים אלה, השימוש בהם והמגבלות שלהם, ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

אמצעי פיקוח ומימוש המדיניות

הבנק קבע מבנה ארגוני לניהול סיכונים השוק והריבית בתיק הבנקאי, הכולל את הדירקטוריון, הנהלה ושלושת קווי ההגנה. מבנה זה נתמך על ידי ועדות ופורומים יעודים, שמוסדו לשם ניהול סיכונים אלה, ולשם הקמת מערך בקרה פנימית שנועד למנוע סטיות ממדיניות הבנק בפעילותו בתיק הסחיר ובתיק הבנקאי.

לפרטים נוספים בדבר סיכון השוק והריבית ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

מדיניות גידור והפחתת הסיכונים

אחד הכלים העיקריים לניהול והפחתת סיכון הריבית הינו קביעת מחירי הצל בבנק (מחירי מעבר). מחירי הצל בבנק נקבעים בתדירות יומית במחלקת ניהול נכסים והתחייבויות (להלן: "נני"ה") שבסקטור ניהול פיננסי, ומשקפים את צרכי ניהול החשיפות השונות תחת מדיניות ניהול הרווח והסיכון. כלי נוסף הוא פעילות קנייה/מכירה באיגרות חוב ממשלתיות. כמו כן, פועלת מחלקת ניהול נכסים והתחייבויות שבסקטור ניהול פיננסי, לניהול פוזיציות הריבית ו/או הבסיס באמצעות עסקאות Forward, עסקאות Swap ואופציות. היתרונות בשימוש בכלים אלו נובעים מיכולת ביצוע מהירה ובסכומים גדולים, דבר המאפשר ניהול דינמי ואפקטיבי של חשיפות השוק והריבית לצורכי ניהול הנכסים והתחייבויות של הבנק, בפרק זמן סביר. בנוסף, העסקאות הן ללא מימון (Unfunded), קיימת בהן נזילות גבוהה והן מבוצעות באמצעות חדר העסקאות של הבנק.

עסקאות נגזרים, אשר מזוהות כמגדרות פוזיציות מאזניות בהתאם לכללי החשבונאות, יוגדרו בהתאם לנוהל גידור שקיים בבנק, כעסקאות גידור חשבונאי. אפקטיביות הגידור הינה מידת ההתאמה בין השינויים בשווי ההון או בין תזרימי המזומנים של הפריט המגודר ושל הנגזר המגדר. הגידור נחשב כבעל אפקטיביות גבוהה, אם השינויים בשווי ההון או בתזרימי המזומנים של הפריט המגודר, מתקזזים כמעט במלואם על ידי השינויים בשווי הון או בתזרימי המזומנים של המכשיר המגודר. בדיקות אפקטיביות הגידור מתבצעות אחת לרבעון.

אחת לשנה לפחות, נבחנות הנחות המודלים המשמשים לניהול סיכונים שוק וריבית, לרבות ההנחות ההתנהגותיות הנלקחות לצורך קביעת הפריסות במכשירים שונים.

הבנק בוחן את מידת ריכוזיות סיכון הריבית לפי מגזרי ההצמדה ולפי סוגי מכשירים עיקריים. מפת הריכוזיות נידונה בוועדה לניהול סיכונים בתדירות שנתית. הבנק פועל באופן שוטף להגברת המודעות לנושא סיכונים שוק והריבית בתיק הבנקאי ברמת הקבוצה, לרבות ביחידות הבנק בחוץ לארץ, באמצעות נהלי עבודה, הדרכות והשתלמויות בנושא. כמו כן, מתקיים קשר שוטף עם כל היחידות הרלבנטיות לניהול סיכון השוק והריבית. התיאום בין היחידות נועד ליצירת מתודולוגיה אחידה לניהול סיכונים השוק והריבית בתיק הבנקאי.

מידת חשיפת סיכונים השוק והריבית ודרכי ניהולם לפי מודלים לניהול סיכונים

מידת סיכונים השוק והריבית נתמכת על ידי מגוון רחב של מערכות מידע, מודלים, תהליכים, מדדי סיכון ומבחני מצוקה ואלה נבחנים באופן שוטף, באמצעות מהלכי הבקרה הפנימית של הבנק, לרבות תהליכי תיקוף מתמשכים.

לבנק שני מודלים עיקריים לניהול סיכון השוק והריבית שלו: מודל ה-VAR ומודל ה-EVE. הבנק מחשב מדדים אלה, כמו גם מדדים נוספים המשמשים אותו לניהול סיכונים אלה, בתדירות יומית לכל הפחות.

מודל ה-VAR הוא מודל סטטיסטי האומד את ההפסד הצפוי לבנק, במהלך אופק השקעה מסוים וברמת ביטחון סטטיסטית הנקבעת מראש. המודל מודד את רמת הסיכון במונחי כסף, כאשר הבנק מתאים את אופק ההשקעה לתיקים אותם הוא בוחן באמצעות מדד זה. הבנק משתמש בשיטה המשלבת בין מספר שיטות חישוב VAR המקובלות בעולם. לחישוב ה-VAR נלווה חישוב BACKTESTING, שנועד לבחון את איכות אומדני החישוב שלו, קרי, לבחון את תחזית המודל לעומת התוצאה בפועל.

EVE - Economic Value of Equity, הוא מודל המבטא את גישת השווי הכלכלי. מודל זה הוא המודל העיקרי של הבנק לאמידת סיכון הריבית בתיק הבנקאי, והוא בוחן שינויים בשווי הכלכלי של התיק תחת הנחות שונות של שינויים בעקומי הריבית, במצב חיים רגיל ובמצבי קיצון, לרבות עלייה/ירידה מקבילה של עקום הריבית בשיעורים גבוהים. בנוסף, לבנק מגוון מבחני מצוקה (קיצון) ברמות חומרה שונות שנועדו לבחון את פרופיל הסיכון שלו בעת אירוע קיצון, לנוכח תיאבון הסיכון שנקבע על ידי הדירקטוריון. כמו כן, מפעיל הבנק שיטות חדישות לבחינת סיכון הריבית בתיק הבנקאי בעת חירום, כולל תרחיש קיצון המתבצע במתווה כלכלי. תרחיש זה מתבסס על הבנת הבנק לגבי אופן התפתחות בעת קיצון של תנאי המאקרו הרלבנטיים לסיכונים אלה. בנוסף, מבצע הבנק תרחיש במסגרתו משתנה עקום הריבית בצורה שאינה מקבילה. תרחיש כזה משלים את גישת ה-EVE, המתבססת על תזוזה מקבילה בעקומי הריבית.

שיטות מדידת ערכי הסיכון של הבנק הינן שמרניות בהיבטים רבים, בהתאמה לפרקטיקה המקובלת ביישום עקרונות באזל. המשקפת באופן מהימן את חשיפת הריבית, לרבות ההשפעות של האופציות ההתנהגותיות הגלומות בתיק המשכנתאות ובתיק הפיקדונות, התלויות בריבית.

סיכון השוק בתיק הסחיר הינו מזער, על פי מדיניות הבנק. סיכון שוק בתיק הסחיר של הבנק, שמורכב בעיקרו מתיקים המנוהלים בחדר עסקאות, מנוהל באמצעות מגבלות כמותיות המוגדרות לכל תיק בהתאם לפעילותו.

מבנה תיק הנכסים והתחייבויות של הבנק המוטה תיק משכנתאות, מייצר שימושים לטווחים בינוניים, אשר כנגדם מגייס הבנק מקורות. הערכת החשיפה של הבנק לסיכונים ריבית לרבעון הרביעי של שנת 2019, הינה ברמת סיכון נמוכה-בינונית, ראה הסבר להלן.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2019

להלן ערך ה-VAR של קבוצת הבנק (במיליוני שקלים חדשים):

שנת 2018	שנת 2019	
537	484	לוסף התקופה
640 (פברואר)	626 (יוני)	ערך מקסימלי במהלך התקופה
537 (דצמבר)	431 (מרץ)	ערך מינימלי במהלך התקופה

מרבית סיכון השוק נובע מסיכון הריבית בתיק הבנקאי, כפי שיוצג להלן. תוצאות בחינת ה-Back-Testing על מודל ה-VAR ההיסטורי-אנליטי מצביעות על מקרה אחד שבו ההפסד היומי עלה על ערך ה-VAR שנחזה. מספר מקרים זה עומד בקריטריונים, כפי שהוגדרו על ידי ועדת באזל, לבחינת איכות מודל ה-VAR.

ניתוח סיכון הריבית בתיק הבנקאי

להלן השפעת⁽⁴⁾ תזוזה מקבילה של העקום ב-2% על השווי הכלכלי של התיק הבנקאי במונחי EVE (במיליוני שקלים חדשים):

31 בדצמבר 2019						
שינוי בשווי הוגן						
מטבע ישראלי						
מטבע חוץ						
סך הכל	אחר	אירו	דולר	צמוד למדד	לא צמוד	
(798)	12	67	372	(1,304)	55	עלייה של 2%
(865)	(12)	(40)	(401)	799	(1,211)	ירידה של 2%
31 בדצמבר 2018						
(2,363)	(1)	(43)	46	(2,076)	(289)	עלייה של 2%
3,297	-	48	(30)	2,522	757	ירידה של 2%

(4) מחושב על סמך נתונים שוטפים המשמשים לצורך ניהול סיכון הריבית בפועל.

במסגרת עריכת התחזית לתזרימים הצפויים מפירעון משכנתאות בבנק, נלקחות בחשבון הנחות לגבי שיעור ואופן הסילוקים המוקדמים. יתרות עובר-ושב בזכות נפרסו על פי הפרקטיקה המקובלת בהתאם להנחיות באזל, קרי למח"מים של 3 עד 4 שנים לסוגי לקוחות שונים. הבנק ביצע במהלך שנת 2018, בחינה מקיפה למתודולוגיית אמידת הסיכון, בהתאמה לפרקטיקה המקובלת ביישום עקרונות באזל. בעקבות כך שיטות המדידה ומגבלות הסיכון עודכנו במדיניות הבנק ברבעון הראשון של שנת 2019, כך שישקפו באופן מהימן יותר את חשיפת הריבית, לרבות ההשפעות הצולבות בין תרחישי שינוי ריבית לבין תרחישים התנהגותיים בתיק המשכנתאות ובתיק הפיקדונות, ועודכנו עקומי ההיוון מעקומי ריבית חסרת סיכון לעקומי מחירי מעבר. בהתאמה, עודכנו גם המגבלות במדיניות ניהול הסיכון. השינוי הביא למדידה נכונה יותר של החשיפה לסיכון ריבית, ויישום ליום 31 במרץ 2019 (מועד העדכון) צמצם בכ-1.5 מיליארדי שקלים חדשים את היקף החשיפה בתרחיש של עליה מקבילה של 2% בשיעור הריבית, ובכ-4.1 מיליארדי שקלים חדשים את החשיפה בתרחיש ירידה (EVE-PV02).

מידע כמותי על סיכון ריבית - ניתוח רגישות

שווי הוגן נטו מותאם⁽⁴⁾ של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו:

ליום 31 בדצמבר 2018			ליום 31 בדצמבר 2019			
סך הכל	מט"ח ⁽²⁾	שקל	סך הכל	מט"ח ⁽²⁾	שקל	
11,092	(476)	11,568	13,497	295	13,202	שווי הוגן נטו מותאם ⁽⁴⁾
9,845	(1,081)	10,926	12,151	14,562	(2,411)	מזה: תיק בנקאי

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2019

השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן נטו מותאם⁽⁴⁾ של הבנק וחברות מאוחדות שלו:

ליום 31 בדצמבר 2018			ליום 31 בדצמבר 2019			
סך הכל	מט"ח ⁽²⁾	שקל	סך הכל	מט"ח ⁽²⁾	שקל	
175	(87)	262	359	211	148	שינויים מקבילים
180	(21)	201	374	233	141	עלייה במקביל של 1%
(119)	93	(212)	(915)	(200)	(715)	מזה: תיק בנקאי
(130)	26	(156)	(951)	(242)	(709)	ירידה במקביל של 1%
						מזה: תיק בנקאי
(268)	(82)	(186)	(364)	(60)	(304)	שינויים לא מקבילים
382	73	309	146	111	35	התלה ⁽³⁾
403	52	351	527	180	347	השטחה ⁽⁴⁾
(401)	(52)	(349)	(728)	(183)	(545)	עליית ריבית בטווח הקצר
						ירידת ריבית בטווח הקצר

- (1) שווי הוגן נטו של המכשירים הפיננסיים, למעט פריטים לא כספיים ולאחר השפעת התחייבות לזכויות עובדים וייחוס לתקופות של פיקדונות לפי דרישה.
 (2) לרבות מסבעי ישראלי צמוד למטבע חוץ.
 (3) ירידה בריבית בטווח הקצר ועליה בריבית בטווח הארוך.
 (4) עלייה בריבית בטווח הקצר וירידה בריבית בטווח הארוך.

ברבעון הרביעי של שנת 2019 עודכנו ההשפעות הצולבות בין תרחישי שינוי ריבית לבין תרחישים התנהגותיים בתיק המשכנתאות ובתיק הפיקדונות גם ביחס לרגישות השווי ההוגן המותאם נטו לשינויים בשיעורי ריבית, ליום 31 בדצמבר 2019.

הפעור בין חשיפת הבנק לשינויים בריבית על פי השווי ההוגן המותאם נטו לבין רגישות הערך הכלכלי (EVE) המוצגים לעיל, בתזוזה מקבילה של העקום ב-1% עומד על 556 מיליוני שקלים חדשים.

עיקר הפער נובע משימוש בעקומי היוון שונים. עקומי ההיוון המשמשים לניתוח רגישות הערך הכלכלי (EVE) הינם עקומי מחירי המעבר ואילו ריביות ההיוון המשמשות לצורך הצגת השווי ההוגן המותאם נטו הינן ריביות בהן היה ניתן לבצע עסקאות דומות בתאריך המאזן והן משקפות את רמת הסיכון הגלומה ללקוח דומה.

לפירוט נוספים ראה ביאור 33 לדוחות הכספיים.

יצוין כי שיעור התשואה הפנימי ומשך חיים ממוצע האפקטיבי כפי שמוצגים בחשיפת הבנק לשינויים בשיעורי הריבית בדוח הסיכונים, הינם נתונים ממוצעים ולכן לא ניתן להסיק משינוי ליניארי בהם על רגישות השווי ההוגן המותאם נטו לשינויים בשיעורי הריבית.

השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על הכנסות ריבית נטו ועל הכנסות מימון שאינן מריבית⁽⁴⁾:

ליום 31 בדצמבר 2018			ליום 31 בדצמבר 2019			
סך הכל	הכנסות מימון שאינן מריבית ⁽³⁾	הכנסות ריבית	סך הכל	הכנסות מימון שאינן מריבית ⁽³⁾	הכנסות ריבית	
706	228	478	913	246	667	שינויים מקבילים⁽²⁾
704	226	478	836	168	668	עלייה במקביל של 1%
(540)	(232)	(308)	(589)	(243)	(346)	מזה: תיק בנקאי
(539)	(231)	(308)	(524)	(177)	(347)	ירידה במקביל של 1%
						מזה: תיק בנקאי

- (1) לטווח של שנה.
 (2) שינויים בריבית חסרת סיכון.
 (3) כולל השפעת שווי הוגן, רווחים (הפסדים) מפעילות באיגרות חוב והשפעת צבירת ריבית על פעילות בנגזרים.

להלן ההנחות העיקריות שבבסיס הנתונים לעיל:

- יתרות עובר ושב בזכות נפרסו על פי הפרקטיקה המקובלת בהתאם להנחיות באזל, קרי למח"מים של 3 עד 4 שנים לסוגי לקוחות שונים.
 - בחישוב רגישות הכנסות הריבית במגזר הלא צמוד, מתבצעת קטימה של הריבית חסרת סיכון ברמה של 0%. לא מתבצעת קטימה כאמור במגזרי ההצמדה האחרים.
 - בחישוב רגישות ההכנסות מימון שאינן מריבית, לא מתבצעת קטימה.
- למידע נוסף על סיכון הריבית, ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.
 לפירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים ראה ביאור 33 לדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2019

מדד ושער חליפין

סקירת סיכונים האינפלציה ושערי החליפין והעקרונות לניהולם

חשיפות אינפלציה - תיאבון הסיכון משתנה בהתאם לתוחלת הרווח הצפויה בהחזקת הפוזיציה, ויכולת הבנק לצמצם את החשיפה תוך פרק זמן סביר. החשיפה כלולה במסגרת מדדי תיאבון הסיכון והמודלים שמפעיל הבנק על כלל סיכונים השוק. חשיפות מטבע - מדיניות הבנק היא פוזיציות מטבע מזעריות (תפעוליות), למעט פוזיציות אסטרטגיות ספציפיות אשר אושרו בועדות השונות ו/או פוזיציות חדר עסקאות על פי מגבלות הסיכון שאושרו. הפוזיציות האסטרטגיות במטבע חוץ תחומות ב-Stop Loss המהווה מנגנון לבלימה וקישור הסיכון. נגזרים בתיק הבנקאי שבוצעו על מנת לגדר כלכלית את הפעילות המאזנית, אך שלא ניתנים להגדרה כגידור לפי כללי הגידור החשבונאי, יוצרים השפעה על הרווח וההפסד החשבונאי. הפער נוצר כתוצאה משוני ברישום החשבונאי בין הפריטים המאזניים לבין הנגזרים הלא מוגדרים חשבונאית. השפעה זו מנטרלת ומנהלת תחת קיום מנחים שנקבעו על ידי הנהלה, באופן שוטף בסקטור ניהול פיננסי ומדווחת ונדונה בועדות השונות לניהול סיכונים.

להלן נתונים בדבר חשיפות מדד ושער חליפין כפי שבאים לידי ביטוי בדוחות הכספיים, ותוך התייחסות לשוני בין ההצגה החשבונאית לבין מדידת החשיפה הכלכלית:

הון פיננסי - ליום 31 בדצמבר 2019 עולה ההון של הקבוצה על סך הפריטים הלא כספיים ב-15,329 מיליוני שקלים חדשים. ההון הפנוי של הקבוצה, הכולל את ההון הפיננסי, מימן במהלך שנת 2019 שימושים שקליים, בהתאם למדיניות ניהול המקורות והשימושים בתיק הבנקאי.

מצב הצמדה - פירוט הנכסים וההתחייבויות במגזרי ההצמדה השונים בבנק ליום 31 בדצמבר 2019 ו-2018, מוצג בביאור 31 בדוחות הכספיים, אולם, מידת החשיפה הכלכלית של הבנק אינה באה לידי ביטוי מלא בפוזיציות המוצגות בביאור זה, לאור השוני בין הגישה החשבונאית לבין הגישה הכלכלית בהתייחסות לסעיפי ההון, לפרטים שאינם כספיים ולהשקעות בחברות מוחזקות, כפי שיתואר להלן.

עודפי הנכסים צמודי המדד בקבוצה, הכוללים נכסים והתחייבויות מאזניים וחוף מאזניים ל-31 בדצמבר 2019, כמוצג בביאור 31 בדוחות הכספיים, מסתכמים ב-13.4 מיליארדי שקלים חדשים, והם מייצגים את החשיפה הכלכלית. בדצמבר 2018, הסתכמו עודפי הנכסים במגזר זה ל-12.9 מיליארדי שקלים חדשים.

עודפי הנכסים במטבע חוץ בקבוצה ל-31 בדצמבר 2019, מסתכמים ב-175 מיליוני שקלים חדשים. לאחר התאמת ההתייחסות הכלכלית לפיקדונות המשמשים לכיסוי השקעות בחברות בנות בחוץ לארץ המוצגים כפריטים שאינם כספיים, וכן לירידת ערך בעלות אופי זמני של השקעות בניירות ערך, מסתכמת הפוזיציה במגזר זה בעודף שימושים של כ-168 מיליוני שקלים חדשים. ליום 31 בדצמבר 2018 הסתכמה הפוזיציה במטבע חוץ בקבוצה, לאחר ההתאמות האמורות, ולאחר ייחוס ההפרשה הכללית והנוספת לחובות מסופקים להון הפנוי, בעודף מקורות של כ-175 מיליוני שקלים חדשים הפוזיציה במגזר השקלי הלא צמוד מאזנת את הפוזיציות הכלכליות הפתוחות במגזר הצמוד למדד ובמגזר מטבע החוץ.

לבנק שימושים צמודי מדד, הנובעים מהפעילות השוטפת בתיק המשכנתאות הצמודות למדד, אשר כנגדם מגויסים מקורות צמודי מדד, הכוללים הנפקות איגרות חוב ופיקדונות מהציבור. הבנק פועל באמצעות מכשירים פיננסיים נגזרים לניהול אקטיבי של חשיפה זו, בהתאם למדיניות החשיפה שנקבעה.

במסגרת דוח הדירקטוריון והנהלה מוצגת החשיפה הקבוצתית לריבית על בסיס מאוחד במונחי משך חיים ממוצע אפקטיבי (מח"מ) ובמונחי השווי ההוגן. תזרימי המזומנים לחישוב החשיפה מבוססים על הנחות שיעורי משיכה בתחנות היציאה בפיקדונות וכן על שיעורי סילוק מוקדם במשכנתאות. שיעורי המשיכות מבוססים על נתונים אמפיריים.

לפירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב התזרימים והשווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים ראה ביאור 33 לדוח הכספי.

להלן ניתוח רגישות הון קבוצת הבנק לשוניים בשערי חליפין עיקריים ובמדד המחירים לצרכן (לפני השפעת מס), ליום 31 בדצמבר 2019, גידול (שחיקה) בהון (במיליוני שקלים חדשים):

מדד(2)	תרמישים		תרמיש קיצון היסטורי(1)	
	עלייה של 10%	עלייה של 5%	ירידה של 5%	ירידה של 10%
מגזר	1,440.0	720.0	(761.1)	(1,522.2)
דולר	48.9	22.1	(11.3)	(35.2)
ליש"ט	0.4	0.2	0.2	1.3
יין	0.3	0.1	0.7	1.8
אירו	10.4	4.9	2.7	(3.8)
פר"ש	(0.2)	(0.1)	0.1	(0.3)

(1) תרחישי הקיצון חושבו על בסיס שינויים יומיים בשערי החליפין ושינויים חודשיים במדד ב-10 השנים האחרונות.

(2) רגישות ההון לעלייה ולירידה של 3% במדד המחירים לצרכן הינה 432 ו-(457) מיליוני שקלים חדשים, בהתאמה.

סיכון מחירי מניות

לפרטים בדבר סיכון מחירי מניות, ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק. לפרטים נוספים בדבר השקעות במניות בתיק הבנקאי, ראה פרק חברות מוחזקות עיקריות לעיל, דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק, וכן ביאורים 11 ו-15 לדוחות הכספיים.

סיכון נזילות ומימון

תיאור הסיכון

סיכון נזילות - סיכון הנובע מאי הוודאות לגבי זמינות המקורות, ויכולת מימוש נכסים בזמן קצוב ובמחיר סביר. סיכון מימון - סיכון הנובע ממחסור במקורות מימון או עלויות גבוהות מידי לגיוס מקורות.

סקירת סיכון הנזילות והעקרונות לניהול

סיכון הנזילות מנוהל במסגרת הוראות ניהול בנקאי תקין 310 (ניהול סיכונים), 342 (ניהול סיכון נזילות) ו-221 (יחס כסיו נזילות). הסיכון מנוהל בכפוף למגבלות הדירקטוריון והנהלה, תוך מאמץ למזער הפסדים הנובעים מהשקעת עודפי נזילות בנכסים עם נזילות גבוהה, אך בעלי תשואה נמוכה. ניהול סיכון הנזילות מעוגן במסמך מדיניות המובא בתדירות של לפחות אחת לשנה לאישור הדירקטוריון. מסמך המדיניות כולל את אופן ניהול הסיכון, לרבות סמכויות ואחריות האורגנים השונים, מנגנון הניהול השוטף של סיכון הנזילות, אפיון כל הפרמטרים למדידת הסיכון במהלך עסקים רגיל ובתרחישי הלחץ השונים, מגבלות הדירקטוריון והנהלה, לרבות מגבלות בתחום הריכוזיות ומבנה המקורות, ותוכנית חירום מפורטת לטיפול במקרה של משבר נזילות לרבות מצבי הכוננות השונים בניהול סיכון הנזילות והאמצעים האפשריים בכל אחד מסוגי התרחישים ופרק הזמן המוערך לביצוע. דירקטוריון הבנק קובע את האסטרטגיה לניהול סיכון הנזילות ואת תיאבון הסיכון על פי הדרישה הרגולטורית באמצעות סדרה של מגבלות בשלושת הממדים של הסיכון: מצב עסקים רגיל, תרחישים (יחס כסיו נזילות ויחס נזילות מזערי - מודל פנימי) וריכוזיות. הנהלת הבנק קבעה סדרה נוספת של מגבלות המהווים קווים מנחים לניהול - מעבר למגבלות שנקבעו על ידי הדירקטוריון. במהלך שנת 2019 לא נרשמו חריגות ממגבלות הדירקטוריון. הבנק מפעיל כלים לניטור סיכון הנזילות באמצעות אינדיקטורים אנדוגניים ואקסוגניים העשויים להצביע על עליית הסיכון למצב של משבר. בבנק פותח מדד משולב למעקב אחר השווקים הפיננסיים בישראל לזיהוי ואבחון מצב של אי יציבות במערכת הפיננסית בארץ - מדד זה הינו מדד תומך החלטה להכרזה על מצב כוננות בשל תרחיש מערכת. במהלך שנת 2019 לא נצפו אירועים חריגים מהותיים. במהלך חודשים מרץ, מאי ונובמבר 2019 העלה הבנק את רמת הכוננות לכוננות מוגברת. ההחלטה להעלות הכוננות נבעה מהמתיחות הביטחונית. בפועל לא נצפו כל אירועים ו/או אינדיקטורים שיש בהם בכדי להצביע על התממשות של אירוע נזילות. לאחר מספר ימים, עם החזרה לשגרה, הוחלט בבנק לחזור למצב עסקים רגיל. לפרטים נוספים בדבר סיכון הנזילות ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

סקירת סיכון המימון והעקרונות לניהול

סיכון המימון מנוהל כחלק מסיכון הנזילות באמצעות מגבלות דירקטוריון והנהלה על ריכוזיות מקורות המימון, והפחתת התלות בצדדים נגדיים מהותיים. ריכוזיות מקורות המימון, כאמור, מנוטרת באמצעות מגוון רחב של מגבלות דירקטוריון, הנהלה וכן אינדיקטורים לניהול הסיכון (Key Risk Indicators) תחת מספר תתי קטגוריות: גודל, סוג לקוח, מפקיד בודד, כמות לקוחות, מוצר, מטבע ואורך חיים של הפקדה ממוצעת. הוגדר "מדד על" המשקלל את כלל האינדיקטורים הקשורים לריכוזיות מקורות המימון. הניהול השוטף של מבנה המקורות, כולל התוויה של מדיניות לגיון המקורות ותקופות המימון וכן קביעת יעדים ספציפיים למדדי הסיכון. ניטור הריכוזיות מבוצע בתדירות יומית, מדווח ומנוהל באופן שוטף. מקורות המימון העיקריים של הבנק הינם מקורות מימון יציבים ומגוונים לטווחי זמן שונים - פיקדונות קמעונאיים ועסקיים, פיקדונות ארוכים מגופים פיננסיים, וכן הנפקות איגרות חוב וכתבי התחייבות. הבנק מייחס חשיבות רבה לפיזור מקורות המימון ופועל באופן יזום לגיוס מקורות לטווחים ארוכים, בין השאר על ידי מגוון הפיקדונות הרחב המוצע לציבור הלקוחות על ידי הבנק, פיקדונות עם מאפיינים ייחודיים המאפשרים ללקוח ליהנות מריבית גבוהה יחסית בטווח הארוך ואופציות לנזילות במהלך התקופה. לאורך שנת 2019 סיכון ריכוזיות מקורות המימון נותר נמוך. כמו כן, החשיפות לנגזרים מנוהלות באופן שוטף, בהתאם למצב החשיפה מול כל צד נגדי, מבוצעת השלמה מיידית של ביטחונות נדרשים לצד נגדי או דרישה מיידית לביטחונות מצד נגדי. לפרטים נוספים בדבר מקורות המימון, ראה פרק התפתחויות במקורות המימון לעיל. לפרטים נוספים בדבר סיכון המימון ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

יחס כסיו הנזילות

בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 221 - "יחס כסיו נזילות", הדרישה הרגולטורית המזערית הינה 100%. ההוראה קובעת יחסי נזילות מינימאליים לתקופה של חודש ("LCR רגולטורי"), המחושבים על בסיס מקדמים אחידים למערכת הבנקאית אשר נקבעו על ידי בנק ישראל בהתבסס על הנחיות באזל III. כחלק ממדיניות ניהול הסיכונים, דירקטוריון הבנק קבע כי תישמרנה כריות ביטחון נוספות מעבר ליחס המזערי הרגולטורי, כך שיעד יחס כסיו הנזילות של הבנק והקבוצה יעמוד על שיעור הגבוה ב-5% מהדרישה המזערית. היחס מנוהל ומדווח בסך כל המטבעות יחדיו ובמטבע חוץ בנפרד, הן ברמת הבנק והן על בסיס קבוצתי. היחס בתאגיד הבנקאי "סולו" והן היחס במאוחד מחושב יומית, ומדווח בדוח כממוצע התצפיות היומיות, בתקופת 90 הימים שקדמו לתאריך הדוח. הוראה זו הינה בנוסף לניהול סיכון הנזילות תחת מודלים פנימיים, כנדרש בהוראה 342, כפי שתואר לעיל. יחס כסיו הנזילות הממוצע (מאוחד) לרבעון הרביעי של שנת 2019 הסתכם ב-121%. כאמור לעיל, במהלך שנת 2019, לא נרשמו חריגות ממגבלות יחס זה.

לפרטים נוספים בדבר סיכון הנזילות ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק. לפרטים בדבר תזרים המזומנים של הבנק לפי תקופות לפירעון ראה ביאור 32 בדוחות הכספיים. ליום 31 בדצמבר 2019 הסתכמה יתרת שלושת קבוצות המפקידים הגדולות בקבוצת הבנק ב-11.2 מיליארדי שקלים חדשים.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2019

הבנק פועל באופן עקבי, כחלק מהאסטרטגיה לניהול מקורות ושימושים, לגיוס מקורות ארוכי טווח. שיעור המקורות המאזניים השקליים של הבנק, לתקופה העולה על חודש ימים, מסך המקורות השקליים ליום 31 בדצמבר 2019, מסתכם ב-53% (ליום 31 בדצמבר 2018 - 52%) ומתוכם שיעור מקורות מאזניים לתקופה העולה מעל שנה, הוא כ-43% (בדומה ליום 31 בדצמבר 2018). מרבית המקורות המאזניים של הבנק במטבע חוץ ליום 31 בדצמבר 2019 הם לתקופה של עד שנה ומהווים כ-97% (ליום 31 בדצמבר 2018 - 98%) מסך המקורות במטבע חוץ, מתוכם כ-34% (ליום 31 בדצמבר 2018 - 27%) מקורות לתקופות של מעל 3 חודשים. המקורות השקליים ארוכים יותר מהמקורות במטבע חוץ, זאת בהתאמה למבנה השימושים הארוך יותר בשקלים, בדגש על המשכנתאות במטבע ישראל. כמו כן, פועל הבנק בעסקאות עתידיות בהיקפים ניכרים להסטת עודפי נזילות בין מטבע חוץ לשקלים ובהתאמה לתקופות, כחלק מניהול דינמי של המקורות והשימושים. גיוס המקורות ומצב הנזילות בבנק - במהלך שנת 2019 חלה עלייה ביתרת פיקדונות הציבור בבנק, יתרת פיקדונות הציבור עלתה מהיקף של כ-199.5 מיליארדי שקלים חדשים ביום 31 בדצמבר 2018, להיקף של כ-211.0 מיליארדי שקלים חדשים ביום 31 בדצמבר 2019, גידול של כ-5.8% במגזר הלא צמוד, היקף פיקדונות הציבור במגזר זה הגיע לסך של כ-159.0 מיליארדי שקלים חדשים, עלייה של כ-9.1% לעומת סוף שנת 2018. במגזר צמוד המדד ירד היקף פיקדונות הציבור ל-14.3 מיליארדי שקלים חדשים, ירידה של כ-0.7% ובמגזר מטבע חוץ ירד היקף פיקדונות הציבור ל-37.7 מיליארדי שקלים חדשים, ירידה של כ-4.3% לעומת סוף שנת 2018.

סיכון תפעולי

תיאור הסיכון

הסיכון התפעולי מוגדר על ידי בנק ישראל כסיכון להפסד כתוצאה מאי נאותות או מכשל של תהליכים פנימיים, אנשים, מערכות או כתוצאה מאירועים חיצוניים. הבנק הגדיר מסגרת לניהול סיכונים תפעוליים, הכוללת הגדרה של הממשל התאגידי המפרט את תחומי הסמכות והאחריות של קווי ההגנה, ואת חשיבותה של הטמעת תרבות נאותה לניהול הסיכונים התפעוליים בבנק. הסיכון התפעולי בבנק מטופל באופן אקטיבי ובמטרה לתמוך בפעילות היחידות העסקיות, לשפר את התהליכים העסקיים העיקריים הכרוכים בפעילותם, ועל ידי כך, להגדיל את הערך העסקי, ולא רק למזער את ההפסדים הצפויים מהסיכון התפעולי. הסיכון התפעולי כולל גם את סיכון אבטחת מידע והגנת הסייבר, סיכון טכנולוגיית המידע וסיכון משפטי.

סקירת הסיכון התפעולי והעקרונות לניהולו

עם ההתפתחות בשווקים הגלובליים, והעלייה במורכבות הפעילות הפיננסית והתשתיות הטכנולוגיות התומכות, גברה ההבנה כי חשיפת הבנק להפסדים פוטנציאליים כתוצאה מכשלים בפעילות התפעולית השוטפת, עלולה לפגוע בפעילותו העסקית. אירועי הכשל התפעולי, שהתרחשו במסגרת הפיננסים, הגבירו את מודעות המחוקקים והמוסדות הפיננסיים למהותיות אירועי הכשל התפעולי, לפוטנציאל הגבוה של הנזק היכול להיגרם מאירוע סיכון תפעולי, ולמאפיינים העיקריים שלהם, כאמור להלן: אירועים תפעוליים יכולים להתרחש בכל רחבי הארגון, והם מובנים בפעילות המוסד הפיננסי. לסיכון התפעולי פוטנציאל פגיעה ברווח, בהכנסות, בערך ובתדמית הבנק. לסיכון התפעולי יחסי גומלין עם סיכונים אחרים כגון סיכון שוק, סיכון אשראי, סיכון נזילות, סיכון מוניטין וסיכונים נוספים. כך לדוגמה, יכול אירוע של התממשות סיכון תפעולי לגרום להתממשות סיכון המוניטין, שבעקבותיו יעמוד הבנק בפני אירוע נזילות. לחלק מהכשלים התפעוליים יש הסתברות להתממשות נמוכה ביותר, אך פוטנציאל נזק גדול באופן יחסי. לסיכון התפעולי מגוון מופעים, החל מטעות אנוש, תקלת מערכות טכנולוגיות, מעילה, הונאה, מלחמה, שריפה, שוד וכדומה. אירועים תפעוליים מתרחשים לעיתים שלא בשליטת המוסד הפיננסי, ועלולים להתפתח כתוצאה מאירועים חיצוניים, בחלקם לא צפויים, בעלי סיכון התממשות שלא ניתן להערכה מראש כגון: אסון טבע (רעידת אדמה, שיטפון) או אירוע ביטחוני. בגין מהותיות הסיכון התפעולי, מייחסים הנהלת הבנק והדירקטוריון חשיבות רבה לניהול סיכון זה, כחלק מהמסגרת הכוללת של הבנק לניהול ובקרת הסיכונים שלו. הדירקטוריון והנהלה קבעו כי ניהולו של הסיכון מחייב יצירת תרבות הולמת בארגון לטיפול בו, באמצעות הטמעת והנחלת התרבות הארגונית על ידי הדרכות, הפצת תכנים בנושא ויישום סטנדרטים גבוהים של בקרה פנימית בכל הרמות. לבנק מדיניות מסגרת לטיפול בסיכונים התפעוליים המגדירה את העקרונות לפיהם הבנק מנהל את הסיכון התפעולי, מהותיות הסיכון, אופן ניהולו, תהליכי המדידה והניטור והפעולות שנוקט הבנק על מנת להפחית את הסיכון. מנהל הסיכון התפעולי הוא מנהל החטיבה לבקרת סיכונים, שהוא גם מנהל הסיכונים הראשי של הבנק. מסגרת הטיפול שנקבעה כוללת גם את המסגרת הנדרשת לטיפול בסיכונים מעילות והונאות, המהוות חלק מקטיגוריות הסיכון התפעולי, על פי הנחיות בנק ישראל. הבנק פועל להטמעת מסגרת לטיפול בסיכון התפעולי שאיננה בהכרח רק דפנסיבית, קרי, פועלת אך ורק למזעור פוטנציאל ההפסדים מאירועי סיכון תפעולי, אלא פועלת באופן אקטיבי להסדרת היבטי הסיכון התפעולי במערכות, תהליכים ובבקורות אותם מפעיל הבנק, במטרה לתמוך בהשגת יעדיו העסקיים. מדיניות הבנק קובעת את תיאבון הסיכון התפעולי של הבנק במספר היבטים: כמותיים ואיכותיים במהלך עסקים רגילי ובתרחישי קיצון, תיאבון הסיכון הכמותי של הבנק, במונחי הנזק השנתי בפועל, הינו כ-1% מהון עצמי רובד 1 של הבנק. תיאבון הסיכון מנוטר באופן שוטף באמצעות מעקב אחר אירועי כשל שגרמו להפסד, המנוהלים לפי קטגוריות השונות של הסיכון התפעולי, על פי הוראת בנק ישראל, הכולל גם הפסדים שהתרחשו בגין סיכון משפטי, אבטחת מידע והגנת הסייבר, כולל סיכונים מעילות והונאות. בנוסף קובעת המדיניות תיאבון סיכון איכותי להפסדים פוטנציאליים במהלך עסקים רגילי ובתרחישי קיצון, בהתאם לקטגוריות הסיכון שונות. במהלך שנת 2019, עודכנה המדיניות וכללה עדכון והרחבה של תיאבון הסיכון הכמותי והאיכותי, והוספת אינדיקטורים לסיכון למדידת הסיכונים הפוטנציאליים.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2019

הבנק מקצה הון בגין סיכון תפעולי לפי השיטה הסטנדרטית. לפי שיטה זו, פולח הבנק לשמונה קווי עסקים, כנדרש על ידי בנק ישראל, כשלכל קו עסקים ניתן משקל סיכון סטנדרטי, המבטא את רמת הריגשות שלו להפסדים בגין סיכון תפעולי. הפילוח והטיפול בהקצאת ההון הנדרש מעוגן במסמך מדיניות ייעודי המסדיר את ההיבטים הנדרשים לשם הקצאת ההון בשיטה הסטנדרטית, ובפרט, מגדיר את קווי העסקים בפעילות הבנק.

מסגרת הטיפול של הבנק בסיכון תפעולי נסקרת מדי רבעון, במסגרת מסמך הסיכונים של הבנק. כחלק מזה, מוצג פרופיל הסיכון הכמותי והאיכותי, לנוכח תיאבון הסיכון, מפת הסיכונים התפעוליים, וכן מוצגים ומנותחים האירועים המהותיים ביותר שהתרחשו במהלך הרבעון.

הבנק נערך ליצירת תשתית מקיפה לטיפול בסיכונים מעילות והונאות. כחלק ממהלך זה מפעיל הבנק מנגנון מיכני המבוסס על חוקים עסקיים שנועדו לאתר פעילות חשודה. מסגרת הטיפול בסיכונים מעילות והונאות, כוללת שילוב בין מספר גורמים בבנק: בקרת סיכונים, אבטחת מידע והגנת סייבר, משאבי אנוש וחיבת הטכנולוגיה.

הפחתת הסיכון התפעולי

בשל מהותיות הסיכון התפעולי נוקט הבנק מגוון אמצעים להפחתת סיכון זה. אחד הכלים המרכזיים הוא ביצוע סקרי סיכונים תפעוליים בכל פעילויות הבנק, ליצירה וניהול שוטף של מפת הסיכונים. הסקרים מתבצעים במתכונת של RSA (Risk Self-Assessment), כאשר היחידה העסקית (כקו הגנה ראשון) מעריכה את הסיכונים הקיימים בפעילותה. אגף לבקרת סיכונים, מנחה את היחידה העסקית, בנוגע למתודולוגיה לעריכת הסקר ולהערכה אפקטיבית של הסיכונים הקיימים ומאתגר את תוצאות הסקר. יודגש כי בשנת 2019, הושלם התהליך התלת שנתי לביצוע סקרי הסיכונים התפעוליים על מכלול הפעילויות בבנק, וכן עודכנה מפת הסיכונים הכוללת של הבנק. המתודולוגיה לעריכת הסקרים מבוססת על ארבע שלבים: הערכת הסיכון המובנה, הערכת אפקטיביות הבקורות, הערכת הסיכון השיורי וניהול ממצאים ותהליכי הפחתת הסיכון.

תהליך חשוב נוסף הינו הנחלת תרבות ארגונית הכוללת מודעות גבוהה לסיכון התפעולי ולהטמעת תהליכים מפחיתי סיכון. מוגו נאמני סיכון תפעולי במטה ובסניפים המשמשים כזרועו הארוכה של מנהל הסיכונים התפעוליים בתהליך זה. הבנק יוזם תהליכי הדרכה פרונטליים וטכנולוגיים בנושאי הסיכון התפעולי בקרב עובדים חדשים, וביחידות ובאוקולוסיות הפועלות ביחידות שזוהו כעיתירות סיכון תפעולי, וקיום כנסים להנחייה שוטפת של נאמני הסיכון התפעולי במטה ובסניפים.

אחד הכלים להפחתת הסיכון בהם משתמש הבנק הוא ביצוע תחקירים והפקת לקחים, כתוצאה מאירועים פנימיים ו/או חיצוניים. המסקנות המגובשות בתהליך זה מוטמעות בתהליכי העבודה, במערכות בתכני ההדרכה ובנהלים מחד, ומופצות לנאמני הסיכון התפעולי לשם הטמעתם ביחידות מאידך.

הבנק גיבש מדיניות ותוכניות פעולה לשעת חירום, לגיבי התאוששות והמשכיות עסקית במקרה של נזק פיזי לתשתיות הבנק. תוכנית זו, הנתמכת בנהלי חירום ובבעלי תפקידים קבועים מראש, מתורגלת על בסיס שנתי ומסקנות התרגולים מוטמעות בתוכנית הפעולה.

הפחתת סיכון תפעולי באמצעות ביטוח - הבנק מבטח בפוליסת ביטוח בנקאי, כנגד נזקים העלולים להיגרם במהלך פעילותו השוטפת, כתוצאה מאירועים של טעות אנוש, מעילות, הונאות וכדומה. בנוסף, רכש הבנק פוליסת ביטוח לנושאי משרה, החלה על כל נושאי המשרה בבנק ובחברות השונות בקבוצת הבנק, ומעניקה כיסוי ביטוחי כנגד תביעות אישיות שיוגשו כנגד נושאי המשרה בגין פעילותם במסגרת תפקידם בחברות הקבוצה. רכישת פוליסת הביטוח לנושאי משרה כאמור, כפופה לאישור האסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק.

כנגד נזקי רכוש ותביעות חבות, רכש הבנק פוליסות ביטוח ספציפיות המעניקות כיסוי ביטוחי לרכוש הבנק ולחביונותיו. לבנק מסמך מדיניות ייעודי המסדיר את הביטוח הכרוכים במסגרת פעילותו.

הבנק רכש הרבעון הרביעי של שנת 2018 פוליסה לביטוח נזקי סייבר עבור קבוצת הבנק. הכיסוי הביטוחי שנרכש בפוליסה הוא רובד נוסף מעל הפוליסה הבנקאית הקיימת, ונותנת גם מענה ביטוחי לנושאים שאינם מכוסים על ידי הפוליסה הבנקאית הקיימת והכוללים בין היתר נזקים תוצאתיים בעקבות הפסקת פעילות כתוצאה מאירוע סייבר, סחיטה באמצעות סייבר, כשל תפעולי הנובע כתוצאה מאירוע סייבר והחזר הוצאות מיוחדות בגין מתקפת סייבר.

המשכיות עסקית

הבנק מיישם את הוראת ניהול בנקאי תקין 355 בנושא ניהול המשכיות עסקית.

במהלך הרבעון הרביעי של שנת 2019, המשיך הבנק לפעול בהתאם לתוכנית העבודה ותוכנית התרגול הרב השנתית. בוצעו מגוון תרגילים ובהם תרגול טכנולוגי באתר המחשוב החלופי (אתר DRP), תרגולים בסניפי גרעין ובמרכז המזומנים ובוצע תרגול והפקת לקחים בתהליך ליווי וניתוח תרחיש אחיד בנק ישראל בנושא אירוע סייבר.

אבטחת מידע והגנת הסייבר

הוראה 361 בנושא ניהול הגנת הסייבר, מתווה עקרונות לניהול נאות של סיכונים באופן המחייב הרחבה והתאמה של המסגרת לניהול סיכונים טכנולוגית המידע, בהיבט תפיסת מרחב האיום ויכולות ההגנה הנדרשות. בהתאמה, אושרה בבנק אסטרטגיה ומדיניות הגנת סייבר מקיפה ונקבעו קווי ההגנה ליישומה, מונה מנהל אבטחת מידע והגנת סייבר הכפוף למנהל החטיבה לבקרת סיכונים ובאחריות, בין היתר, קביעת מדיניות אבטחת המידע והגנת הסייבר בבנק, פיתוח תוכנית עבודה להגנת הסייבר, מעקב אחר יישום תוכנית העבודה בתחום זה ובחינה של אפקטיביות מערכות ותהליכי אבטחת המידע והגנת הסייבר.

מערכות הבנקאות הישירה בבנק כוללות תהליכי אבטחת מידע בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 367 ובכלל זה מנגנוני הזדהות, אופן שליחת מידע ללקוחות וזיהוי פעולות חריגות.

רמת הסיכון במהלך הרבעון הרביעי של שנת 2019 נותרה בינונית. במהלך רבעון זה, זוהו מספר ניסיונות הונאה בודדים כנגד לקוחות (באמצעות מתקפות דיוג) במסגרתם נגנבו פרטי הזדהות שלהם לחשבון במטרה לבצע פעולות לא מורשות בחשבונותיהם. לאור מנגנוני ההגנה המופעלים בבנק, על אף ניסיונות הונאה אלו לא בוצעו פעולות לא מורשות בחשבונות הלקוחות.

הבנק ממשיך לחזק ולשפר את מנגנוני ההגנה המופעלים במערכות הבנק על מנת להמשיך ולצמצם את היכולת להונות את הלקוחות ולבצע פעולות לא מורשות בחשבונותיהם. פעולות אלו הינן חלק מתהליכי התחקור והפקת הלקחים הקיימים בבנק בהקשר לאיום המתפתח.

סיכון טכנולוגיית המידע

במשך השנים האחרונות התרבו הסיכונים הכרוכים בניהול טכנולוגיית המידע, כפונקציה של פיתוח והטמעת טכנולוגיות חדשות והתפתחויות של סיכונים ואיומים חדשים. לבד ממצב שגרה מסגרת ניהול טכנולוגיית המידע מטפלת במצבי כשלים מערכתיים כגון: תקלות מערכת ובהיערכות למצב חירום. זאת על מנת להבטיח בבנק שמירה על רצף פעילות עסקית גם בעת התראה או חירום. בכך ניתן יהיה למזער סיכונים מוניטין וסיכונים עסקיים העלולים להתפתח במצבים אלו.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2019

מנהלת חטיבת הטכנולוגיה היא האחראית על ניהול נכסי טכנולוגיית המידע ומסגרת הניהול מועגנת במסמך מדיניות ייעודי התואם לעקרונות שנקבעו במסמכי המדיניות לניהול ובקרת סיכונים שונים בבנק. מדיניות ניהול נכסי טכנולוגיית המידע תואמת את דרישות הפיקוח על הבנקים ובפרט את העקרונות שנקבעו בהוראות ניהול בנקאי תקין 357 (ניהול טכנולוגיית המידע), 350 (ניהול הסיכון התפעולי), 355 (ניהול המשכיות עסקית) ו-361 (ניהול הגנת הסייבר). תיאבון הסיכון מוגדר כמותית ואיכותית בתרחישי שגרה וחירום, כאשר תיאבון הסיכון של הבנק בהיבטים התפעוליים לסיכון טכנולוגיית המידע נכלל במסגרת ניהול תיאבון הסיכון של הסיכון התפעולי. תיאבון הסיכון בהיבטים הטכנולוגיים מוגדר בשורה של מדדים, לרבות רמות הסיכון במפת סיכונים טכנולוגיים ותיאבון סיכון פרטני בגורמי סיכון שונים.

הבנק מפעיל מגוון אמצעים להפחתת הסיכונים, בין השאר באמצעות אינדיקטורים (KRI) ומערכות תומכות. יצוין מוקד (Security Operation Center) SOC - הפועל 24/7, האחראי על ניטור תשתיות ומערכות הבנק, ופועל לניתוח לוגים ואיתור אנומליות בזמן אמת, להתנהגות חריגה של משתמשים ומערכות ברשת, בהיבטי אבטחת מידע והגנת הסייבר. כמו כן הקים הבנק השנה את מוקד (Network Operation Center) NOC - הפועל אף הוא 24/7, ומשמש כגוף תפעולי להצגת תמונה אחודה של תשתיות הארגון, יכולת ניטור וחיזוי תקלות, ופועל לניתוח לוגים ואיתור אנומליות, בהיבטי הסיכונים הטכנולוגיים. לאור ההתפתחויות הקיימות בשוק הפיננסי, גילן של המערכות הקיימות בבנק ומעבר בנק יחב לפלטפורמה חדשה, הבנק סיים תהליך לבחינת מעבר מערכת הליבה של שוק ההון של הבנק למודול שוק ההון של פלטפורמה חדשה והחל בפרייקט ברבעון הראשון של שנת 2019. כמו כן לאחרונה אושר פרויקט משמעותי נוסף שעניינו החלפת מערכת ה-CRM (Customer Relations Management) במטרה להעצים את השירות האישי לכל לקוח. הפרויקט החל ברבעון אחרון של שנת 2019.

סיכון משפטי

סיכון משפטי הוגדר, במסגרת הוראת ניהול בנקאי תקין 350 בנושא סיכונים תפעוליים והוא כולל העדר אפשרות לאכוף באופן משפטי קיומו של הסכם וכן כולל, אך אינו מוגבל, לחשיפה לקנסות או צעדי עונשין כתוצאה מפעילות פיקוחית, כמו גם מהסדרים פרטיים. הסיכון המשפטי כולל גם סיכונים הנובעים מחשיפה משפטית בשל התנהלות הבנק עם מחזיקי העניין השונים שלו (כגון: לקוחות, ספקים וצדדים שלישיים אחרים). החטיבה המשפטית של הבנק מנתחת באורח שוטף את מרכיבי הסיכון המשפטי, את גבולותיו (כפי שנובעים למשל מזהות הצד הנגדי, מאופן יצירת הבטוחות וכדומה) וכן את מאפייניו הספציפיים, תוך בחינה של רמת הסיכון והחשיפה אליו בשים לב לקווי הפעילות העסקית השונים של הבנק. בשנת 2019, רמת הסיכון המשפטי נותרה נמוכה-בינונית, בדומה להערכה בדוח השנתי של 2018. לפרטים נוספים בדבר הסיכון התפעולי ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

סיכונים אחרים

סיכון ציות ורגולציה

תיאור הסיכון

סיכון הציות (Compliance Risk) הינו הסיכון להטלת סנקציה משפטית או רגולטורית, להפסד פיננסי מהותי או לנזק תדמיתי, אשר הבנק עלול לספוג כתוצאה מכך שאינו מקיים את "הוראות הציות". סיכון הציות כולל גם את סיכון ההוגנות (Conduct risk), וכן את סיכון חוצה גבולות וסיכון הלבנת הון ומימון טרור המוצגים בנפרד להלן.

סקירת סיכון ציות ורגולציה והעקרונות לניהול

מנהל סיכון הציות והרגולציה הוא מנהל החטיבה לבקרת סיכונים. קצין הציות הינו האחראי לניהול השוטף של הסיכון. הבנק קבע תוכנית עבודה רב שנתית לפונקציית הציות, הכוללת יעדים איכותיים להפחתת סיכון הציות בכלל הבנק. הבנק פועל על פי מדיניות לניהול סיכון הציות והרגולציה, שאושרה בדירקטוריון הבנק. קצין הציות פועל להטמעת תרבות הציות בבנק, בחברות הבת ובשלוחות הבנק בחוץ לארץ, באמצעות יישום מדיניות קבוצתית, ופיקוח על יישום תהליכי ציות נאותים בחברות הבת ובשלוחות. ניהול סיכונים הציות מתבצע על ידי זיהוי, הערכה ותיעוד של סיכונים הציות הגלומים בפעילויות העסקיות של הבנק, ובכלל זה התפתחויות הנוגעות למוצרים חדשים, נוהגים עסקיים, קווי עסקים או לקוחות חדשים, או בשינויים מהותיים בכל אחד מאלה. הבנק עדכן את מדיניותו בנושא הגנת הפרטיות והשלים סקר פערים בנושא זה.

הבנק פועל בצורה הוגנת אל מול כל מחזיקי העניין. ערך ההוגנות הינו חוצה ארגון ומושתת על יישום ערכי ייסוד בדמות ישרה, הגינות ושקיפות. הבנק פועל לשמירה על מערכת יחסים הוגנת עם לקוחותיו ועם שאר מחזיקי העניין, רואה את הלקוח במרכז פעילותו העסקית ומקפיד על הגינות עסקית בכל פעולותיו. ההוגנות מהווה ערך בסיסי במסגרת הקוד האתי של הבנק ובבנק מבוצעות פעולות להטמעה ויישום ערך ההוגנות בקרב העובדים.

לבנק תוכנית אכיפה פנימית בניירות ערך ובתחום דיני התחרות הכלכלית.

תיאבון הבנק לסיכונים ציות ורגולציה, בכל הקשור לציות להוראות הדין החלות על הבנק, הוא מזערי.

סיכון הציות נותר ללא שינוי במהלך שנת 2019 והוא מוגדר ברמה נמוכה-בינונית.

הערכת הסיכון נובעת, בין היתר, מהמשך הטיפול בסיכונים שסווגו ברמות הגבוהות, ומהמשך הגברת הבקרה ושיפור מהלכי ההדרכה, המשך ייעול תהליכי העבודה בתחום, תוך שילוב שיפורים טכנולוגיים וניהול ממוקד הכולל טיוב חשבונות של לקוחות שבהם אותרו חוסרים של מסמכים ונתונים.

לפרטים נוספים בדבר סיכון הציות והרגולציה ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2019

סיכון חוצה גבולות

תיאור הסיכון

סיכון חוצה גבולות (Cross Border Risk) הוא הסיכון להפסד כספי (לרבות בשל הליכים משפטיים, קנסות או סנקציות על ידי רשויות חוק או גורמים אחרים בישראל ובמדינות זרות) ולפגיעה במוניטין, הנובעים מאי עמידה של הבנק בהוראות דין שמקורן במדינות אחרות, בין הוראות המחייבות את הבנק, ובין הוראות שאינן מחייבות אך אי קיומן עלול להסב לבנק נזקים, או מפעילות בחוץ לארץ של לקוחות הבנק בניגוד להוראות דין כלשהו. סיכון חוצה הגבולות כולל גם, אך לא רק, סיכון לנזק, לרבות פגיעה במוניטין, בשל תביעות או הליכי אכיפה אחרים מצד רשויות במדינות זרות, בקשר עם דיני מס זרים החלים על לקוחות מסיימים של הבנק, חוקי איסור הלבנת הון ומימון טרור, סנקציות של גופים בינלאומיים ורשויות זרות, או דין אחר. הסיכון חוצה הגבולות חל גם בשלוחות הבנק בחוץ לארץ; בפעילות עם לקוחות תושבי-חוץ; בפעילות עסקית שמקיימים נציגי הבנק במדינות זרות וביחס לכספים של לקוחות ישראליים פרטיים המושקעים בחוץ לארץ. סיכון חוצה הגבולות כולל גם את הסיכון הנובע מהחובות הנגזרות מדיני מס אמריקאים, החלים על פעילות קבוצת הבנק מחוץ לארצות הברית (FATCA - Foreign Account Tax Compliance Act), וכן (QI - qualified intermediary). הסיכון נובע גם מהחובות הנגזרות מהתקן שפורסם על ידי ארגון ה-OECD (CRS - Common Reporting Standard).

סקירת סיכון חוצה גבולות והעקרונות לניהול

הבנק מיישם את הוראות החוק ליישום FATCA וה-CRS ומעביר דיווחים לרשות המס הישראלית במועד, וכן עומד בתנאי הסכם ה-QI. תיאבון הסיכון לסיכונים חוצי הגבולות הוא אפסי. משכך, קבע הבנק כי ליקויים שיאותרו בקשר עם סיכונים חוצי גבולות יטופלו על ידי יחידות הבנק בעדיפות עליונה. הבנק קבע תוכנית עבודה רב שנתית לפונקציית הציות, הכוללת פעולות נדרשות להפחתת סיכון הציות בכלל הבנק. רמת סיכון חוצה הגבולות נותרה ללא שינוי במהלך שנת 2019 והיא מוגדרת נמוכה-בינונית. הבנק ממשיך לקיים תהליכים לשיפור איכות וניהול הסיכונים, בין היתר, על ידי עדכון נהלים, מיכון תהליכי עבודה וקיום הדרכות בנושא סיכונים חוצי גבולות וחסמת פעילות של לקוחות סרבנים. לפרטים על אישור דירקטוריון הבנק להתקשרות עם משרד המשפטים בארצות הברית בהסכם מסווג DPA לסיוע החקירה הנוגעת לעסקי קבוצת הבנק עם לקוחותיה האמריקאים, ראה ביאור 26 ג.12 לדוחות הכספיים. לפרטים נוספים בדבר סיכון חוצה גבולות ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

סיכון הלבנת הון ומימון טרור

תיאור הסיכון

סיכון הלבנת הון ומימון טרור הינו הסיכון להפסד כספי (לרבות בשל הליכים משפטיים, קנסות או סנקציות על ידי רשויות או גורמים אחרים בישראל ובמדינות זרות) ולפגיעה במוניטין, אשר עלולים להיגרם לבנק בשל הפרת הוראות הדין השונות הקשורות בחובות המוטלות על הבנק בקשר עם הלבנת הון ומימון טרור.

סקירת סיכון הלבנת הון ומימון טרור והעקרונות לניהול

הבנק רואה עצמו כשותף למאבק הבינלאומי בהלבנת הון ובמימון טרור ונרתם למאבק הבינלאומי בשוחד ושחיתות ופועל לאיתור, ניטור ומעקב אחר פעילויות ולקוחות אשר עלולים להיות חשופים לשוחד ושחיתות. כמו כן, נמנע הבנק מלבצע פעילויות המנוגדות לתוכניות הסנקציות הבינלאומיות של OFAC (ממשרד האוצר האמריקאי) ושל האיחוד האירופי. במהלך שנת 2019 ביצע הבנק הערכת סיכונים שנתית, בהתאם להוראה 411. הבנק מיישם על בסיס קבוצת, בשינויים המחויבים, את מדיניותו בתחום ואת הוראות הדין, בחברות הבת שלו ושלוחותיו השונות בארץ ובחוץ לארץ. הבנק מיישם גישה מבוססת סיכון בפתיחת חשבונות וניהולם, תוך הקצאת משאבים התואמת לרמת הסיכון של החשבון והפעילות, המתבטאת בין היתר בבקורות מוגברות והדרכות ייעודיות תואמות. רמת סיכון הלבנת הון ומימון טרור נותרה ללא שינוי בשנת 2019 והיא מוגדרת נמוכה-בינונית, זאת לאור המשך פעילות אינטנסיבית של הדרכה והטמעה לצד בקורות ממוקדות סיכון, טיובי מסמכים וסיווגים וכן נקיטת פעולות אפקטיביות לצורך מניעת הישנות אירועים חריגים וכשלי ציות. מערכת מא"ה (מערכת איסור הלבנת הון) לאיתור פעילות בלתי רגילה ולדיווחים פועלת בצורה שוטפת בסניפים ומאפשרת בקרה הדוקה על הפעילות הבנקאית. זאת, תוך גידול בפעילות העסקית, ועל רקע המשך פעילות רגולטורית מוגברת הבאה לידי ביטוי, בין היתר, בפרסום הוראות חדשות בתכיפות גבוהה אליהן הבנק נערך בהתאם. לפרטים נוספים בדבר איסור הלבנת הון ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

סיכון מוניטין

תיאור הסיכון

סיכון המוניטין מופה על ידי הבנק כסיכון מהותי, שכן, מאירועי עבר ניתן ללמוד כי פגיעה במוניטין של גוף פיננסי עשויה להביא לאובדן ערך משמעותי. סיכון המוניטין הינו סיכון עצמאי, אך יכול גם לנבוע מהתממשות סיכונים אחרים בבנק, כגון, התממשות אירוע סיכון תפעולי. כמו כן, פגיעה במוניטין הבנק יכולה לגרום להתממשות של סיכונים אחרים, ובפרט, סיכון הנזילות, במסגרתו תהיה דרישה גוברת של לקוחות למשיכת פיקדונות.

סקירת סיכון המוניטין והעקרונות לניהול

הבנק הגדיר את תיאבון הסיכון לסיכון מוניטין כתיאבון סיכון מזערי. במהלך השנים האחרונות פעל הבנק ליצירת מסגרת לטיפול בסיכון המוניטין. ראיית הבנק היא שיש לטפל בסיכון זה לפי עקרונות דומים לאלה הנהוגים בטיפול בסיכונים האחרים, כגון, סיכון האשראי או סיכון השוק, זאת למרות שסיכון זה נחשב בעייתו יותר לכימות. מנהלת סיכון המוניטין הינה מנהלת חטיבת השיווק, פרסום ופיתוח עסקים של הבנק. סיכון המוניטין מנוהל בהתאם למדיניות בשלושה מישורים: מראש (בשגרה), בזמן אמת (מצב התראה) ובדיעבד. במהלך שנת 2019 לא אירעו אירועים שהשפיעו לרעה על מוניטין הבנק. לפרטים בדבר הערכת מידת ההשפעה העדכנית של סיכון המוניטין ראה טבלת הערכת גורמי הסיכון לעיל. לפרטים נוספים בדבר סיכון המוניטין ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2019

סיכון אסטרטגי-עסקי

תיאור הסיכון

סיכון אסטרטגי-עסקי הינו סיכון בזמן אמת או פוטנציאל עתידי לפגיעה ברווחים, בהון או במוניטין הבנק, הנובע מהחלטות עסקיות שגויות, הטמעה לא נאותה של החלטות, או בהיערכות לא מספקת לשינויים בסביבה העסקית. קרי, הסיכון שהבנק בחר אסטרטגיה שגויה או שהוא לא יוכל לממש את התוכנית העסקית והאסטרטגית על פי התכנון. מהותיות הסיכון האסטרטגי-עסקי מחייבת את הבנק לנקוט אמצעים שיאפשרו את ניהול הסיכון, תוך נקיטת אמצעים להערכה ולזיהוי מקדים של אירועים, העלולים למנוע את יישום האסטרטגיה.

סקירת הסיכון האסטרטגי-עסקי והעקרונות לניהולו

הבנק פועל תחת מתווה של תוכנית אסטרטגית חמש שנתית, אשר האחרונה אושרה בדירקטוריון הבנק בחודש נובמבר 2016 ועקרונותיה פורסמו לציבור. סטייה מהותית מאסטרטגיית הבנק מחייבת את אישור דירקטוריון הבנק. הסיכון מנוטר על ידי חטיבת מידע ודיווח כספי ומאוטגר על ידי החטיבה לבקרת סיכונים.

מנהל הסיכון האסטרטגי הוא המנהל הכללי, ובהתאם להנחייתו בוחנת ההנהלה באופן תקופתי את יישום האסטרטגיה, המעקב אחר התפתחויות רגולטוריות, כלכליות או טכנולוגיות בעלות השפעה על האסטרטגיה, ויזום תוכניות עבודה שנתיות הנגזרות ותואמות את התוכנית האסטרטגית. לפרטים בדבר הערכת מידת השפעה העדכנית של הסיכון האסטרטגי-עסקי ראה טבלת הערכת גורמי הסיכון לעיל. לפרטים נוספים בדבר הסיכון האסטרטגי-עסקי ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

סיכונים סביבתיים

סיכון סביבתי לבנק הוא הסיכון להפסד העלול לנבוע מהרעה במצבו הפיננסי של לווה בשל עלויות גבוהות שנגרמו כתולדה של מפגעים סביבתיים ורגולציה בתחום איכות הסביבה או מירידה בשווי בטוחות החשופות לסיכון סביבתי, או מכך שהבנק יישא באחריות עקיפה למפגע סביבתי, הנגרם על ידי פרויקט שהבנק מממן. בסיכון הסביבתי נכללים גם סיכונים נוספים הנגזרים מסיכון זה (מוניטין, אחריות כלפי צד שלישי וכדומה). בשנים האחרונות גברה המודעות העולמית לחשיפה הפיננסית הפוטנציאלית הנובעת מהוראות הנוגעות לאיכות הסביבה.

לבנק מתודולוגיה מוסדרת לזיהוי, הערכה וטיפול בסיכון הסביבתי ופועל להטמעת ניהול החשיפה לסיכון הסביבתי במכלול הסיכונים בבנק, לרבות קביעת תהליכי עבודה לזיהוי סיכון מהותי בעת מתן אשראי ולשילוב הערכת הסיכון, ככל שקיים, בהערכה התקופתית של איכות האשראי שהועמד.

לפרטים נוספים ראה דוח אחריות תאגידית של הבנק הנכלל באתר האינטרנט של הבנק:

www.mizrahi-tefahot.co.il << אודות הבנק >> קשרי משקיעים

מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים

הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים והנחיותיו.

בעיקר הנושאים, הוראות אלה מבוססות על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית. בנושאים הנוותרים, שהם פחות מהותיים, ההוראות מבוססות על תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ועל כללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP). כאשר תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מאפשרים מספר חלופות, או אינם כוללים התייחסות ספציפית למצב מסוים, נקבעו בהוראות אלה הנחיות יישום ספציפיות, המבוססות בעיקר על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית.

עיקרי המדיניות החשבונאית מפורטים בביאור 1 לדוחות הכספיים.

יישום כללי החשבונאות על ידי ההנהלה בעת עריכת הדוחות הכספיים כרוך לעיתים בהנחות, בהערכות ובאומדנים שונים, המשפיעים על הסכומים ועל התוצאות העסקיות המדווחים במסגרת הדוחות הכספיים. חלק מההנחות, ההערכות והאומדנים הניב קריטיים למצב הכספי או לתוצאות הפעולות המשתקפים בדוחות הכספיים של הקבוצה, וזאת עקב מהותיות הנושא, מורכבות החישובים או מידת ההיתכנות של התממשות נושאים השרויים בחוסר ודאות.

להלן הנושאים בהם נעשה שימוש בהנחות, הערכות ואומדנים:

הפרשה להפסדי אשראי

- הפרשה פרטנית - הבנק בוחן באופן שוטף את התחזיות להפסדי אשראי הצפויים בהתאם לתזרימי המזומנים בפועל ומתאים את ההפרשה הפרטנית לתחזיות העדכניות.

- הפרשה קבוצתית - מחושבת בהתבסס על שיעורי הפסד היסטוריים בענפי משק שונים, בחלוקה בין אשראי בעייתי לאשראי לא בעייתי, בטווח של שנים לאורך התקופה המתחילה מיום 1 בינואר 2011 ומסתיימת במועד הדיווח. בנוסף, מתחשב הבנק גם בגורמים סביבתיים רלבנטיים, לרבות מגמות בהיקפי האשראי בכל ענף ותנאים ענפיים, נתונים מקרו כלכליים, הערכת איכות כללית של האשראי לענף משק, שינויים בנפח ובמגמה של יתרות בפיגור ויתרות פגומות והשפעות השינויים בריכוזיות האשראי. כמו כן, שיעור ההתאמה בגין גורמים סביבתיים להפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי בגין אשראי לאנשים פרטיים, אינו נמוך מ-0.75% מיתרת האשראי הצרכני שאינו פגום (לא כולל אשראי הנובע מחייבים בכרטיסי אשראי בנקאיים ללא חיוב ריבית).

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2019

- הלוואות לדיר - הפרשה מזערית בגין הלוואות לדיר מחושבת לפי נוסחה שקבע הפיקוח על הבנקים, בהתחשב בעומק הפיגור, באופן שבו שיעורי ההפרשה גדלים ככל שמעמיק הפיגור. ההוראה חלה על כלל הלוואות לדיר, למעט הלוואות שאינן נפרעות בתשלומים תקופתיים והלוואות המממנות פעילות בעלת אופי עסקי. ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי בגין הלוואות לדיר לא תפחת משיעור של 0.35% מיתרת הלוואות האמורות למועד הדיווח.
 - אשראי חוץ מאזני - ההפרשה מבוססת על שיעורי ההפרשה שנקבעו עבור חשיפת האשראי הכוללת (כמפורט לעיל), תוך התחשבות בשיעור המימוש לאשראי הצפוי של סיכון האשראי החוץ מאזני.
- לפרטים נוספים ראה ביאור 1 ד. 6 לדוחות הכספיים.

מכשירים נגזרים

המכשירים הנממדים בשווי הוגן מחולקים ל-3 רמות:

רמה 1 - שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש במחירים מצוטטים למכשירים זהים, בשוק פעיל אשר לבנק יכולת לגשת אליו במועד המדידה.

רמה 2 - שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש בנתונים נצפים, ישירים או בלתי ישירים, שאינם מחירים מצוטטים כאמור ברמה 1. נתוני רמה 2 כוללים נתוני שוק מצוטטים בשווקים פעילים, או בשווקים שאינם פעילים, במידה שגורם זה קיים, או נתונים הנגזרים או נתמכים על ידי נתוני שוק נצפים, כאמור.

רמה 3 - שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש בנתונים שאינם נצפים.

הבנק מעריך את סיכון האשראי במכשירים נגזרים באמצעות מודל, המתבסס על אינדיקציות לאיכות האשראי של הצד הנגדי, הנגזרות ממחירים של מכשירי חוב של הצד הנגדי הנסחרים בשוק פעיל ומחירים של נגזרי אשראי שהבסיס שלהם הוא איכות האשראי של הצד הנגדי. בהיעדר אינדיקציות כאמור, הבנק מחשב את ההתאמות בהתבסס על דירוגים פנימיים. הבנק בוחן את מהותיות רכיב סיכון האשראי ביחס לשווי הוגן בכללותו, כחלק מבחינת הסיווג של המכשיר לרמות השווי הוגן.

מדידת שווי הוגן של מכשיר נגזר, כאשר לא קיימים לגביו מחירים מצוטטים, ביטחונות נזילים או הסכמי קיזוז המבטיחים באופן מספק את איכות האשראי של הנגזר ואין נתוני שוק על איכות האשראי של הצד הנגדי (כגון, CDS או איגרות חוב סחירות של הצד הנגדי), תחשב למדידת שווי הוגן ברמה 3.

לפרטים נוספים, ראה ביאור 1 ד. 16 לדוחות הכספיים. לפירוט הנגזרים הנממדים לפי שווי הוגן, בהתאם לרמות השונות של שווי הוגן, ראה ביאור 33 לדוחות הכספיים.

ניירות ערך

ניירות ערך בתיק למסחר ובתיק הזמין למכירה מוצגים על פי שווי הוגן. ניירות ערך שסווגו לתיק המוחזק לפדיון נממדים בשיטת העלות המופחתת. שוויים הוגן של ניירות הערך נקבע על פי מחירי שוק מצוטטים בשווקים פעילים של ניירות הערך או של ניירות ערך דומים בתנאיהם, דהיינו שער בורסה, ציטוטים ממערכות מידע מוכרות כגון בלומברג, או ציטוטים מברוקרים המקובלים על הבנק. הבנק משתמש במודלים פנימיים לצורך בחינת השווי הוגן של מכשירים פיננסיים שלגביהם לא קיים שער בורסה, ואינו מסתמך בצורה בלעדית על מחירים המתקבלים מצדדים נגדיים או מחברות מצטטות.

לפרטים נוספים, ראה ביאור 1 ד. 5 לדוחות הכספיים. לפירוט ניירות ערך הנממדים לפי שווי הוגן, בהתאם לרמות השונות של שווי הוגן, ראה ביאור 33 לדוחות הכספיים.

התחייבויות בגין זכויות עובדים

מחשבות על פי מודלים אקטואריים, בהתבסס על ריבית היוון שנקבעה לפי תשואת איגרות החוב הממשלתיות בישראל בתוספת מרווח ממוצע של איגרות חוב קונצרניות בדירוג AA (בינלאומי) ומעלה במועד הדיווח. משיקולים פרקטיים, נקבע כי המרווח יקבע לפי ההפרש בין שיעורי התשואה לפדיון, לפי תקופות פירעון, על איגרות חוב קונצרניות בדירוג AA ומעלה בארצות הברית, לבין שיעורי התשואה לפדיון, לאותן תקופות פירעון, על איגרות חוב ממשלת ארצות הברית, והכל במועד הדיווח. המודלים האקטואריים כוללים הנחות לגבי לוחות תמורה, שיעורי נכות, שיעורי עזיבה ושיעורי עליית שכר. שינוי בכל אחד מהפרמטרים יביא לשינוי בגובה התחייבות הבנק בגין זכויות עובדים.

היקף התחייבויות הקבוצה בגין זכויות עובדים המחושבות על פי מודל אקטוארי, מסתכם ב-1,568 מיליוני שקלים חדשים. (כולל הפרשה בגין פרישת עובדים בתנאים מועדפים).

להלן ניתוח רגישות סך ההפרשה לזכויות עובדים לשינויים בהנחות העיקריות אשר שימשו בסיס לאומדן האקטוארי, במועד המעבר (במיליוני שקלים חדשים):

עלייה של 1%	שינוי של 1% בשיעור העלייה השנתי של השכר		שינוי של 1% בשיעור העזיבה לפני גיל הפרישה	
	עלייה	ירידה	עלייה	ירידה
(107)	105	(88)	160	(160)
(6)	-	-	-	-
(39)	5	(5)	(6)	5

לפרטים נוספים, ראה ביאור 1 ד. 12 לדוחות הכספיים.

עסקאות תשלום מבוססות מניות

הדוחות הכספיים כוללים את ערך ההטבה של תוכנית אופציות למנהל הכללי ולמנהלי הבנק, שערכן נאמד על ידי חוות דעת של יועץ חיצוני מומחה לתחום, לפי מודלים מקובלים לרבות מודל בלאק ושולס, המודל הבינומי ומודל מונטה קרלו בהתבסס על הנחות שונות, בעיקר ביחס למועד המימוש

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2019

הצפוי של האופציות ולסטיית התקן של שער מניית הבנק. שינויים בשער מניית הבנק, בסטיית התקן של השער ובגורמים אחרים עשויים להשפיע על שוויה הכלכלי של ההטבה.

חלק מתוכניות האופציות של הבנק כוללות מספר מנות, המבטלות במועדים שנקבעו. כמות כתבי האופציה שהניצעים יהיו זכאים לממש, בפועל, נגזרת בעיקר מהשיעור של תשואת הרווח הנקי מפעולות רגילות להון העצמי הממוצע של הבנק, עד לשיעור תשואה שנתי של 13%, ומפרמטרים אחרים (לפרטים ראה ביאור 23 בדוחות הכספיים), בהתאם לנוסחת הזכאות למימוש שנקבעה בתוכנית האופציות. נכון ליום 31 בדצמבר 2019 מותאמות הכמויות של כתבי האופציה שכל ניצע יהיה רשאי לממש בהתאם לפרמטרים בפועל בכל אחת משנות התוכנית. לפרטים נוספים, ראה ביאור 1 ד. 13 וביאור 23 לדוחות הכספיים.

הפרשות בגין התחייבויות תלויות ותביעות משפטיות

בדוחות הכספיים נכללו הפרשות נאותות לכיסוי נזקים אפשריים, במקום בו לדעת הנהלת הבנק, ובהתבסס על חוות דעת של יועציה המשפטיים, נדרשה הפרשה.

בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים, סווגו התביעות בהתאם לתחומי ההסתברות להתממשות החשיפה לסיכון כמפורט להלן:

- 1) סיכון צפוי (Probable): הסתברות מעל 70% להפסד בגין התביעה. בגין תביעות שסבירות התממשותן סווגה כ"צפויה", נערכת הפרשה מתאימה בדוחות הכספיים.
- 2) סיכון אפשרי (Reasonably Possible): הסתברות בין 20% ל-70% להפסד בגין התביעה. בתביעות שסבירות התממשותן סווגה כ"אפשרית", נערכת במקרים מסוימים הפרשה מסוימת בדוחות הכספיים, בהתאם לשיקול דעת הנהלת הבנק, ובהתבסס על חוות דעת יועציה המשפטיים.
- 3) סיכון קלוש (Remote): הסתברות נמוכה מ-20% להפסד בגין התביעה. בגין תביעות שסבירות התממשותן סווגה כ"קלושה", לא נערכת הפרשה בדוחות הכספיים.

בביאור 26 ג. ניתן גילוי לתביעות מהותיות, שסכומן (ללא ריבית והוצאות) גבוה מ-1% מההון העצמי המיוחס לבעלי מניות הבנק.

כמו כן, ניתן גילוי לבקשות לאישור תובענות ייצוגיות שהסכום הנתבע בהן הוא מהותי, אשר לדעת הנהלת הבנק המבוססת, בהתאם לעניין, על דעת הנהלת החברות המאוחדות שלו ועל חוות דעת יועציהם המשפטיים, לא ניתן במועד עריכת הדוחות הכספיים להעריך את סיכוייהן, ולכן לא בוצעה בגין הפרשה.

בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים, רשאי הבנק לקבוע לגבי תובענה ייצוגית כי לא ניתן להעריך את סיכויי ההתממשות של החשיפה לסיכון, בארבעת הדוחות הכספיים המתפרסמים לאחר הגשת התביעה, וכן במקרה של עיכוב הליכים על פי החלטת בית משפט. מעבר לכך, רק במקרים נדירים רשאי הבנק לקבוע כי לא ניתן להעריך את סיכויי התממשות החשיפה.

יצוין כי ההפרשה בגין תביעות משפטיות והתחייבויות תלויות, תלויה בגורמים רבים וכרוכה באי ודאות גבוהה. מידע חדש שיגיע לבנק בעתיד ונוגע לחשיפות הקיימות למועד אישור הדוחות הכספיים יכול להשפיע באופן מהותי על גובה החשיפה או גובה ההפרשה הנדרשת בגין החשיפה.

הפרשה לירידת ערך נכסים שאינם פיננסיים

הפרשה לירידת ערך, במידה ונדרשת, מבוססת על הערכות שווי הנערכות על ידי שמאי או מעריך שווי, ומעודכנות על ידו בהתאם לצורך. לפרטים נוספים, ראה ביאור 1 ד. 8 ו-9 לדוחות הכספיים.

מסים נדחים

ההכרה במסים נדחים הינה בהתייחס להפרשים זמניים בין הערך בספרים של נכסים והתחייבויות לצורך דיווח כספי לבין ערכם לצרכי מסים. המדידה של מסים נדחים משקפת את השלכות המס שינבעו מהאופן בו הבנק צופה, בתום תקופת הדיווח, להשיב או לסלק את הערך בספרים של נכסים והתחייבויות.

המיסים הנדחים נמדדים לפי שיעורי המס הצפויים לחול על ההפרשים הזמניים במועד בו ימומשו, בהתבסס על החוקים שנחקקו או שנחקקו למעשה לתאריך המאזן.

נכסי מיסים נדחים מוכרים בספרים בגין הפסדים מועברים, זיכויי מס והפרשים זמניים הניתנים לניכוי, כאשר צפוי (more likely than not) שבעתיד תהיה הכנסה חייבת שכנגדה ניתן יהיה לנצל אותם.

לפרטים נוספים, ראה ביאור 1 ד. 17 לדוחות הכספיים.

פוזיציות מס לא וודאיות

הבנק מכיר בהשפעת פוזיציות מס רק אם צפוי (more likely than not) שהפוזיציות יתקבלו על ידי רשויות המס או בית המשפט. פוזיציות מס שמוכרות נמדדות לפי הסכום המקסימלי שסבירות התממשותן עולה על 50%. שינויים בהכרה או במדידה באים לידי ביטוי בתקופה בה חלו שינויים בנסיבות אשר הובילו לשינוי בשיקול הדעת.

המאזן המאוחד ליום 31 בדצמבר 2019 כולל מיסים נדחים, נטו, בסכום של כ-1,089 מיליוני שקלים חדשים (ללא מיסים נדחים בגין ניירות ערך, שאינם משפיעים על ההפרשה למסים). עלייה של 1% בשיעור המס תגרום לירידה בהפרשה למסים בסכום של כ-32 מיליוני שקלים חדשים.

לפרטים נוספים, ראה ביאור 1 ד. 17 לדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2019

בקורות ונהלים

בהתאם להוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים המבוססות על דרישות סעיפים 302 ו-404 של ה-Sarbanes-Oxley Act האמריקאי, חתמו המנהל הכללי של הבנק והחשבונאי הראשי, כל אחד בנפרד, על הצהרה המצורפת לדוחות הכספיים בנושא "בקורות ונהלים לגבי הגילוי" (להלן: "הצהרה על הגילוי").

הצהרה על הגילוי כאמור, מתייחסת לבקורות ולנהלים אשר תוכננו להבטיח שמידע אשר נדרש הבנק לגלות בהתאם להוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים, נצבר, מעובד ומועבר להנהלת הבנק באופן המאפשר קבלת החלטות במועד המתאים, בהתייחס לדרישות הגילוי. כן מתייחסת ההצהרה, לקביעתה של בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי, ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו.

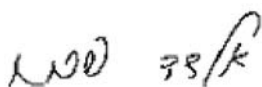
בקורות ונהלים לגבי הגילוי

הנהלת הבנק, בשיתוף עם המנהל הכללי והחשבונאי הראשי של הבנק, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק. על בסיס הערכה זו, המנהל הכללי של הבנק והחשבונאי הראשי הסיקו כי לתום תקופה זו, הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק הינם אפקטיביים כדי לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהבנק נדרש לגלות בדוח השנתי בהתאם להוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

התפתחויות בבקרה הפנימית

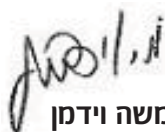
במהלך הרבעון המסתיים ביום 31 בדצמבר 2019 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי, אשר השפיע באופן מהותי או סביר שצפוי להשפיע על הבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי.

בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים באשר לאימוץ הוראות סעיף 404 לחוק Sarbanes-Oxley, נכללות בדוח זה הצהרה בדבר אחריות הדירקטוריון והנהלה לקביעתה ולקיומה של בקרה פנימית נאותה על הדיווח הכספי והערכה של ההנהלה בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי למועד הדוחות הכספיים. במקביל, נכללת חוות דעת של רואי החשבון המבקרים של הבנק בדבר נאותות הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הבנק בהתאם לתקנים הרלבנטיים של ה-PCAOB (Public Company Accounting Oversight Board).

אלדד פרשר

מנהל כללי

משה ידמן

יושב ראש הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות הכספיים:
רמת גן, 24 בפברואר 2020
כ"ט בשבט התש"ף

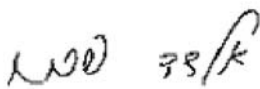
הצהרת המנהל הכללי – גילוי ובקרה פנימית

ליום 31 בדצמבר 2019

הצהרה (Certification)

אני, אלדד פרשר, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של בנק מזרחי טפחות בע"מ (להלן: "הבנק") לשנת 2019 (להלן: "הדוח").
 2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
 3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
 4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקרות ונהלים לגבי הגילוי⁽¹⁾ ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי⁽²⁾, וכן:
 - א. קבענו בקרות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקרות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, רבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו;
 - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקרות ונהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקרות ונהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
 5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון, ולועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

אלדד פרשר

מנהל כללי

רמת גן, 24 בפברואר 2020

כ"ט בשבט התש"ף

(1) כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון וההנהלה".

הצהרת החשבונאי הראשי – גילוי ובקרה פנימית

ליום 31 בדצמבר 2019

הצהרה (Certification)

אני, מנחם אביב, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של בנק מזרחי טפחות בע"מ ("להלן: "הבנק") לשנת 2019 (להלן: "הדוח").
 2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
 3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ובתזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
 4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקרות ונהלים לגבי הגילוי(1) ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי(2), וכן:
 - א. קבענו בקרות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקרות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו;
 - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
 5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון, ולועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

מנחם אביב

סגן מנהל כללי
חשבונאי ראשי

רמת גן, 24 בפברואר 2020

כ"ט בשבט התש"ף

(1) כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון וההנהלה".

דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

ליום 31 בדצמבר 2019

דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

הדירקטוריון וההנהלה של מזרחי טפחות בע"מ (להלן: "הבנק") אחראים להקמה ולקיום של בקרה פנימית נאותה על דיווח כספי (כהגדרתה בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון וההנהלה"). מערכת הבקרה הפנימית של הבנק תוכננה כדי לספק מידה סבירה של בטחון לדירקטוריון ולהנהלה של הבנק לגבי הכנה והצגה נאותה של דוחות כספיים המפורסמים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו. ללא תלות בטיב רמת התכנון שלהן, לכל מערכות הבקרה הפנימית יש מגבלות מובנות. לפיכך, גם אם נקבע כי מערכות אלו הינן אפקטיביות, הן יכולות לספק מידה סבירה של בטחון בלבד בהתייחס לעריכה ולהצגה של דוח כספי.

ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון מקיימת מערכת בקרות מקיפה, המיועדת להבטיח כי עסקאות מבוצעות בהתאם להרשאות ההנהלה, הנכסים מוגנים, והרישומים החשבונאיים מהימנים. בנוסף, ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון נוקטת צעדים כדי להבטיח שערוצי המידע והתקשורת אפקטיביים ומנטרים (monitor) ביצוע, לרבות ביצוע נהלי בקרה פנימית.

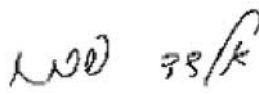
הנהלת הבנק בפיקוח הדירקטוריון העריכה את אפקטיביות הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2019 בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במודל הבקרה הפנימית של ה-Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO). בהתבסס על הערכה זו, ההנהלה מאמינה (believes) כי ליום 31 בדצמבר 2019 הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי הינה אפקטיבית.

האפקטיביות של הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2019 בוקרה על ידי רואי החשבון המבקרים של הבנק, ברייטמן אלמגור זר ושות', כפי שצוין בדוח שלהם בעמוד מספר 98 אשר בו נכללה חוות דעת בלתי מסוייגת בדבר האפקטיביות של הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2019.

מנחם אביב

סגן מנהל כללי
חשבונאי ראשי

אלוד פרשר

מנהל כללי

משה ידמן

יושב ראש הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות הכספיים:

רמת גן, 24 בפברואר 2020

כ"ט בשבט התש"ף

דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות

ליום 31 בדצמבר 2019

דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק מזרחי טפחות בערבון מוגבל

ביקרנו את המאזנים המאוחדים המוצגים של בנק מזרחי טפחות בע"מ והחברות המאוחדות שלו ("הבנק") לימים 31 בדצמבר 2019 ו-2018 ואת דוחות רווח והפסד המאוחדים, הדוחות המאוחדים על הרווח הכולל, הדוחות המאוחדים על השינויים בהון העצמי והדוחות המאוחדים על תזרימי המזומנים לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הדירקטוריון והנהלה של הבנק. אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

לא ביקרנו את הדוחות הכספיים של חברות בנות שאוחדו אשר נכסיהן הכלולים באיחוד מהווים כ-6.06% ו-5.80% מכלל הנכסים המאוחדים לימים 31 בדצמבר 2019 ו-2018, בהתאמה, והכנסותיהן מריבית, נטו לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי הכלולות בדוחות הרווח והפסד המאוחדים מהווים כ-9.29%, 8.54% ו-9.20%, בהתאמה, מכלל ההכנסות במאוחד מריבית, נטו לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי, לשנים שהסתיימו בימים 31 בדצמבר 2019, 2018 ו-2017, בהתאמה. הדוחות הכספיים של אותן חברות בוקרו על ידי רואי חשבון אחרים שדוחותיהם הומצאו לנו וחוות דעתנו, ככל שהיא מתייחסת לסכומים שנכללו בגין אותן חברות, מבוססת על דוחות רואי החשבון האחרים.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התש"ל-1973 ותקני ביקורת מסיימים שיישומם בביקורת של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. על פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון, שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שישומו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הדירקטוריון והנהלה של הבנק וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו ודוחות רואי החשבון האחרים מספקים בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, בהתבסס על ביקורתנו ועל הדוחות של רואי חשבון אחרים, הדוחות הכספיים המאוחדים הני"ל משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי של הבנק לימים 31 בדצמבר 2019 ו-2018 ואת תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP). כמו כן לדעתנו, הדוחות הכספיים הני"ל ערוכים בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

מבלי לסייג את חוות דעתנו הני"ל, אנו מפנים את תשומת הלב לאמור בביאור 26. סעיף 11 ביחס לתביעות שהוגשו כנגד הבנק וחברה מאוחדת של לרבות בקשות להכיר בהן כתובענות ייצוגיות.

ביקרנו גם בהתאם לתקני ה-PCAOB בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל, את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הבנק ליום 31 בדצמבר 2019, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO והדוח שלנו מיום 24 בפברואר 2020 כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הבנק.

החלטת אלמגור צ'פר ושות'
בריטמן אלמגור זהר ושות'
רואי חשבון

רמת גן, 24 בפברואר 2020
כ"ט בשבט התש"ף

תל אביב - משרד ראשי						
מרכז עזריאלי 1 תל אביב, ת.ד. 6701101 טלפון: 03-6085555 פקס: 03-6094022 info@deloitte.co.il						
משרד ירושלים קריית המדע 3 מגדל הר חוצבים ירושלים 9777603 ת.ד. 45396 9145101 ירושלים	משרד חיפה מעלה השחרור 5 ת.ד. 5648 חיפה, 3105502	משרד באר שבע אלמגור 12 פארק התעשייה עומר ת.ד. 1369 עומר, 8496500	משרד אילת המרכז העירוני ת.ד. 583 אילת, 8810402	Deloitte מרכז עזריאלי 3 תל אביב, ת.ד. 6701101	Deloitte Analytics הסיבים 7 ת.ד. 7796 פתח תקווה, 4959368	Seker - Deloitte גיבוי ישראלי 7 ת.ד. 8458 נתניה דרום, 4250407
טלפון: 02-5018888 פקס: 02-5374173 info-jer@deloitte.co.il	טלפון: 04-8607333 פקס: 04-8672528 info-haifa@deloitte.co.il	טלפון: 08-6909500 פקס: 08-6909600 info-beersheva@deloitte.co.il	טלפון: 08-6375676 פקס: 08-6371628 info-eliat@deloitte.co.il	טלפון: 03-6070500 פקס: 03-6070501 info@deloitte.co.il	טלפון: 077-8322221 פקס: 03-9190372 info@deloitte.co.il	טלפון: 09-8922444 פקס: 09-8922440 info@deloitte.co.il

דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות

ליום 31 בדצמבר 2019

דוח רואה החשבון המבקר לבעלי המניות של בנק מזרחי טפחות בערבון מוגבל - בהתאם להוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

ביקרנו את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של בנק מזרחי טפחות בע"מ וחברות בנות (להלן ביחד: "הבנק") ליום 31 בדצמבר 2019, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי ה- Committee of Sponsoring Organizations of the Tread way Commission (להלן: "COSO"). הדירקטוריון והנהלה של הבנק אחראים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי, ולהערכתם את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי, הנכללת בדוח הדירקטוריון והנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי המצורף. אחריותנו היא לחוות דעה על בקרה פנימית על דיווח כספי של הבנק בהתבסס על ביקורתנו.

לא בדקנו את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי של חברות בנות שאוחדו אשר נכסיהן והכנסותיהן מריבית, נטו לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי הכלולים באיחוד מהווים כ-6.06% ו-9.29%, בהתאמה, מהסכומים המתייחסים בדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 בדצמבר 2019 ולשנה שהסתיימה באותו תאריך. האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי של אותן חברות בוקרה על ידי רואי חשבון מבקרים אחרים שדוחותיהם הומצאו לנו וחוות דעתנו, ככל שהיא מתייחסת לאפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי של אותן חברות, מבוססת על דוחות רואי החשבון המבקרים האחרים.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ה- Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB) בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון ישראל, על פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצעה במטרה להשיג מידה סבירה של בטחון אם קוימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי. ביקורתנו כללה השגת הבנה לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי, הערכת הסיכון שקיימת חולשה מהותית, וכן בחינה והערכה של אפקטיביות התכנון והתפעול של בקרה פנימית בהתבסס על הסיכון שהוערך. ביקורתנו כללה גם ביצוע נהלים אחרים שחשבנו כנחוצים בהתאם לנסיבות. אנו סבורים שביקורתנו ודוחות רואי החשבון המבקרים האחרים מספקים בסיס נאות לחוות דעתנו.

בקרה פנימית על דיווח כספי של בנק הינה תהליך המיועד לספק מידה סבירה של בטחון לגבי המהימנות של דיווח כספי וההכנה של דוחות כספיים למטרות חיצוניות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP), ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. בקרה פנימית על דיווח כספי של בנק כוללת את אותם מדיניות ונהלים אשר: (1) מתייחסים לניהול רשומות אשר, בפירוט סביר, משקפות במדויק ובאופן נאות את העסקות וההעברות של נכסי הבנק (לרבות הוצאתם מרשותו); (2) מספקים מידה סבירה של ביטחון שעסקות נרשמות כנדרש כדי לאפשר הכנת דוחות כספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, ושקבלת כספים והוצאת כספים של הבנק נעשים רק בהתאם להרשאות הדירקטוריון והנהלה של הבנק; ו-(3) מספקים מידה סבירה של ביטחון לגבי מניעה או גילוי במועד של רכישה, שימוש או העברה (לרבות הוצאה מרשות) בלתי מורשים של נכסי הבנק, שיכולה להיות להם השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

בשל מגבלותיה המובנות, בקרה פנימית על דיווח כספי עשויה שלא למנוע או לגלות הצגה מוטעית. כמו כן, הסקת מסקנות לגבי העתיד על בסיס הערכת אפקטיביות נוכחית כלשהי חשופה לסיכון שבקרות תהפוכנה בלתי מתאימות בגלל שינויים בנסיבות או שמידת הקיום של המדיניות או הנהלים תשתנה לרעה.

לדעתנו, בהתבסס על ביקורתנו ועל דוחות רואי החשבון המבקרים האחרים, הבנק קיים, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2019, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ותקני ביקורת מסוימים שיישומם בביקורת של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, את המאזנים המאוחדים של הבנק ליום 31 בדצמבר 2019 ו-2018 ואת דוחות רווח והפסד המאוחדים, הדוחות המאוחדים על הרווח הכולל, הדוחות המאוחדים על השינויים בהון העצמי והדוחות המאוחדים על תזרימי המזומנים לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019, והדוח שלנו מיום 24 בפברואר 2020 כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אותם דוחות כספיים, בהתבסס על ביקורתנו ועל דוחות רואי החשבון המבקרים האחרים, וכן הפניית תשומת לב בדבר תביעות שהוגשו כנגד הבנק וחברה מאוחדת שלו לרבות בקשות להכיר בהן כתובענות ייצוגיות.

בחיטתן אלמגור זיהר ושות'

בריטמן אלמגור זיהר ושות'

רואי חשבון

רמת גן, 24 בפברואר 2020

כ"ט בשבט התש"ף

תל אביב - משרד ראשי						
מרכז עזריאלי 1 תל אביב, 6701101 ת.ד. 16593						
תל אביב, 6116402 טלפון: 03-6085555 פקס: 03-6094022 info@deloitte.co.il						
משרד ירושלים	משרד חיפה	משרד באר שבע	משרד אילת	משרד דלויט	משרד סקר - דלויט	משרד דלויט אנליטיקס
קריית המדע 3 מגדל הר חוצבים ירושלים, 9777603 ת.ד. 45396 ירושלים, 9145101	מעלה השחרור 5 ת.ד. 5648 חיפה, 3105502	אלומות 12 פארק התעשייה עומר ת.ד. 1369 עומר, 8496500	המרכז העירוני ת.ד. 583 אילת, 8810402	מרכז עזריאלי 3 תל אביב, 6701101	גיבורי ישראל 7 ת.ד. 8458 נתניה דרום, 4250407	הסיבים 7 ת.ד. 7796 פתח תקווה, 4959368
טלפון: 02-5018888 פקס: 02-5374173 info-jer@deloitte.co.il	טלפון: 04-8607333 פקס: 04-8672528 info-haifa@deloitte.co.il	טלפון: 08-6909500 פקס: 08-6909600 info-beersheva@deloitte.co.il	טלפון: 08-6375676 פקס: 08-6371628 info-elat@deloitte.co.il	טלפון: 03-6070500 פקס: 03-6070501 info@deloitte.co.il	טלפון: 09-8922444 פקס: 09-8922440 info@deloitte.co.il	טלפון: 077-8322221 פקס: 03-9190372 info@deloitte.co.il

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, a UK private company limited by guarantee, and its network of member firms, each of which is a legally separate and independent entity. Please see www.deloitte.com/about for a detailed description of the legal structure of Deloitte Touche Tohmatsu Limited and its member firms.

בנק מזרחי טפחות
דוחות כספיים

2019

תוכן העניינים

102	דוח רווח והפסד - מאוחד
103	דוח מאוחד על הרווח הכולל
104	מאזן - מאוחד
105	דוח על השינויים בהון העצמי
106	דוח על תזרימי המזומנים - מאוחד
108	ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית
129	ביאור 2 - הכנסות והוצאות ריבית
130	ביאור 3 - הכנסות מימון שאינן מריבית
131	ביאור 4 - עמלות
131	ביאור 4א - הכנסות מחוזים עם לקוחות
132	ביאור 5 - הכנסות אחרות
133	ביאור 6 - משכורות והוצאות נלוות
133	ביאור 7 - הוצאות אחרות
134	ביאור 8 - הפרשה למיסים על הרווח
138	ביאור 9 - רווח למניה רגילה
138	ביאור 10 - רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר
139	ביאור 11 - מזומנים ופיקדונות בבנקים
140	ביאור 12 - ניירות ערך
143	ביאור 13 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי
145	ביאור 14 - אשראי לממשלות
145	ביאור 15 - השקעות בחברות מוחזקות ופרטים על חברות אלו
148	ביאור 16 - בניינים וציוד
149	ביאור 17 - נכסים אחרים
150	ביאור 18 - פיקדונות הציבור
151	ביאור 19 - פיקדונות מבנקים
152	ביאור 20 - איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
153	ביאור 21 - התחייבויות אחרות
154	ביאור 22 - זכויות עובדים
164	ביאור 23 - עסקאות תשלום מבוסס מניות
172	ביאור 24 - הון מניות והון
174	ביאור 25 - הלימות הון, נזילות ומינוף
180	ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות
193	ביאור 27 - שיעבודים
194	ביאור 28 - מכשירים נגזרים ופעילויות גידור
199	ביאור 29 - מגזרי פעילות ואזורים גאוגרפיים
219	ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי
236	ביאור 31 - נכסים והתחייבויות לפי בסיס הצמדה
238	ביאור 32 - נכסים והתחייבויות לפי מטבע ולפי תקופות לפירעון
240	ביאור 33 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים
250	ביאור 34 - בעלי עניין וצדדים קשורים
254	ביאור 35 - אירועים לאחר תאריך המאזן
254	ביאור 36 - תמצית דוחות של הבנק

דוחות כספיים
 ליום 31 בדצמבר 2019

דוח רווח והפסד - מאוחד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

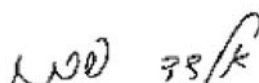
2017	2018	2019	ביאור	
6,222	7,359	7,711	2	הכנסות ריבית
1,875	2,437	2,371	2	הוצאות ריבית
4,347	4,922	5,340	2	הכנסות ריבית, נטו
192	310	364	13,30	הוצאות בגין הפסדי אשראי
4,155	4,612	4,976		הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
				הכנסות שאינן מריבית
136	445	357	3	הכנסות מימון שאינן מריבית
1,423	1,475	1,535	4	עמלות
94	47	74	5	הכנסות אחרות
1,653	1,967	1,966		סך כל ההכנסות שאינן מריבית
				הוצאות תפעוליות ואחרות
2,271	2,407	2,562	6	משכורות והוצאות נלוות
742	747	770	16	אחזקה ופחת בניינים וציוד
598	1,230	656	7	הוצאות אחרות
3,611	4,384	3,988		סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
2,197	2,195	2,954		רווח לפני מיסים
806	922	1,029	8	הפרשה למיסים על הרווח
1,391	1,273	1,925		רווח לאחר מיסים
-	1	-	15	חלק ברווחים של חברות כלולות לאחר השפעת מס
				רווח נקי:
1,391	1,274	1,925		לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(44)	(68)	(83)		המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
1,347	1,206	1,842		המיוחס לבעלי מניות הבנק
			9	רווח למניה⁽¹⁾ (בשקלים חדשים)
				רווח בסיסי
5.80	5.17	7.86		רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
				רווח מדולל
5.76	5.15	7.83		רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

(1) מניה בת 0.1 ש"ח ערך נקוב.

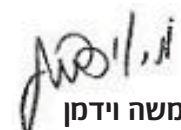
הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

מנחם אביב

סגן מנהל כללי
 חשבונאי ראשי

אלוד פרשר

מנהל כללי

משה יעדמן

יושב ראש הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות הכספיים:

רמת גן, 24 בפברואר 2020

כ"ט בשבט התש"ף

דוח מאוחד על הרווח הכולל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2017	2018	2019	ביאור
			רווח נקי:
1,391	1,274	1,925	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(44)	(68)	(83)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
1,347	1,206	1,842	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
			10
			רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מיסים
22	(68)	144	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן, נטו ⁽⁴⁾
(4)	1	-	התאמות מתרגום דוחות כספיים של השקעות בחברות כלולות ⁽²⁾
(8)	-	6	רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור תזרים מזומנים
(132)	121	(152)	התאמות של התחייבויות בגין הטבות לעובדים ⁽³⁾
(122)	54	(2)	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל האחר, לפני מיסים
44	(18)	1	השפעת המס המתייחס
			רווח (הפסד) כולל אחר, לאחר מיסים⁽⁴⁾
(78)	36	(1)	רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(12)	(1)	(15)	בניכוי רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(66)	37	14	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק, לאחר מיסים
			רווח כולל:
1,313	1,310	1,924	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(32)	(67)	(68)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
1,281	1,243	1,856	רווח כולל המיוחס לבעלי מניות הבנק

- (1) לפרטים בדבר יישום הוראות הדיווח לציבור בנושא סיווג ומדידה של מכשירים פיננסיים ראה ביאור 2.ג.1.
 (2) התאמות מתרגום דוחות כספיים של חברות כלולות שמטבע הפעילות שלהן שונה ממטבע הפעילות של הבנק.
 (3) כולל התאמות בגין אומדנים אקטואריים שנכללו בתקופת הדיווח של תכנית פנסיה להטבה מוגדרת וכן הפחתה שוטפת של ההתחייבות לרווח והפסד.
 (4) לפרטים ראה ביאור 10, רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר.

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוחות כספיים
 ליום 31 בדצמבר 2019

מאזן - מאוחד

ליום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2018	2019	ביאור	
			נכסים
45,162	51,672	11	מזומנים ופיקדונות בבנקים
11,081	10,113	12	ניירות ערך ⁽¹⁾⁽²⁾
26	120	27	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
195,956	206,401	13,30	אשראי לציבור
(1,575)	(1,693)	13,30	הפרשה להפסדי אשראי
194,381	204,708	13,30	אשראי לציבור, נטו
630	656	14	אשראי לממשלות
32	32	15	השקעות בחברות כלולות
1,424	1,457	16	בניינים וציוד
87	87	15ד'	נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
3,240	2,578	28	נכסים בגין מכשירים נגזרים
1,810	1,821	17	נכסים אחרים
257,873	273,244		סך כל הנכסים
			התחייבויות והון
199,492	210,984	18	פיקדונות הציבור
625	714	19	פיקדונות מבנקים
42	29		פיקדונות הממשלה
30,616	33,460	20	איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
3,661	2,686	28	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
8,047	8,566	21,ה'30	התחייבויות אחרות ⁽³⁾
242,483	256,439		סך כל ההתחייבויות
14,681	16,033		הון עצמי המיוחס לבעלי מניות הבנק
709	772		זכויות שאינן מקנות שליטה
15,390	16,805	24	סך כל ההון
257,873	273,244		סך כל ההתחייבויות וההון

(1) מזה: 6,032 מיליוני שקלים חדשים הרשומים בדוחות הכספיים על פי השווי ההוגן (ביום 31 בדצמבר 2018 - 7,073 מיליוני שקלים חדשים).

(2) לפרטים בדבר ניירות ערך ששועבדו למלוים, ראה ביאור 27.

(3) מזה: הפרשה להפסדי אשראי בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים - 119 מיליוני שקלים חדשים (ביום 31 בדצמבר 2018 - 98 מיליוני שקלים חדשים).

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח על השינויים בהון העצמי
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

הון מניות ופרמיה ⁽¹⁾	מבוסס מניות	קן הון מהטבה בשל עסקאות תשלום	מניות באוצר	סך הכל הון מניות נפרע וקרנות הון	רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר ⁽²⁾	עודפים ⁽³⁾	סך הכל הון עצמי	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך כל ההון	
										יתרה ליום 31 בדצמבר
2,239	58	(76)	2,221	(317)	10,810	12,714	610	13,324	2,239	יתרה ליום 31 בדצמבר 2016
-	-	-	-	-	-	1,347	44	1,391	-	רווח נקי לתקופה
-	-	-	-	-	(334)	(334)	-	(334)	-	דיבידנד ששולם
-	24	-	24	-	-	24	-	24	-	הטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות
17	(17)	-	-	-	-	-	-	-	17	מימוש עסקאות תשלום מבוסס מניות ⁽⁴⁾
(76)	-	76	-	-	-	-	-	-	(76)	ביטול מניות באוצר ⁽⁵⁾
-	-	-	-	-	(66)	(66)	(12)	(78)	-	רווח (הפסד) כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס
2,180	65	-	2,245	(383)	11,823	13,685	642	14,327	2,180	יתרה ליום 31 בדצמבר 2017
-	-	-	-	-	-	1,206	68	1,274	-	רווח נקי לתקופה
-	-	-	-	-	(247)	(247)	-	(247)	-	דיבידנד ששולם
17	(17)	-	-	-	-	-	-	-	17	מימוש עסקאות תשלום מבוסס מניות ⁽⁴⁾
-	-	-	-	-	37	37	(1)	36	-	רווח (הפסד) כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס
2,197	48	-	2,245	(346)	12,782	14,681	709	15,390	2,197	יתרה ליום 31 בדצמבר 2018
-	-	-	-	-	-	1,842	83	1,925	-	רווח נקי לתקופה
-	-	-	-	-	(561)	(561)	-	(561)	-	דיבידנד ששולם
-	57	-	57	-	-	57	-	57	-	הטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות
35	(35)	-	-	-	-	-	-	-	35	מימוש עסקאות תשלום מבוסס מניות ⁽⁴⁾
-	-	-	-	-	-	-	(5)	(5)	-	דיבידנד לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בחברה מאוחדת
-	-	-	-	-	14	14	(15)	(1)	-	רווח (הפסד) כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס
2,232	70	-	2,302	(332)	14,063	16,033	772	16,805	2,232	יתרה ליום 31 בדצמבר 2019

(1) הפרמיה על המניות נוצרה לפני 31 במרץ 1986.

(2) לפרטים ראה ביאור 10, רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר.

(3) לפרטים בדבר מגבלות שונות על חלוקת דיבידנד, ראה ביאור 24.

(4) בשנת 2019 הונפקו 1,472,307 מניות רגילות בנות 0.1 ש"ח ע.ב. כל אחת כנגד כנגד מימוש של אופציות במסגרת תוכנית אופציות לעובדים, וכן הונפקו למנהל הכללי 85,880 מניות רגילות בנות 0.1 ש"ח ע.ב. כל אחת.

(5) בשנת 2018 הונפקו 699,128 מניות רגילות בנות 0.1 ש"ח ע.ב. כל אחת כנגד מימוש של אופציות במסגרת תוכנית אופציות לעובדים, וכן הונפקו למנהל הכללי 30,580 מניות רגילות בנות 0.1 ש"ח ע.ב. כל אחת.

(6) בשנת 2017 הונפקו 553,719 מניות רגילות בנות 0.1 ש"ח ע.ב. כל אחת כנגד מימוש של אופציות במסגרת תוכנית אופציות לעובדים, וכן הונפקו למנהל הכללי 9,137 מניות רגילות בנות 0.1 ש"ח ע.ב. כל אחת.

(7) ביום 18 בספטמבר 2017 החליט דירקטוריון הבנק לבטל 2.5 מיליון מניות בנות 0.1 ש"ח ע.ב. כל אחת, בהונו המונפק של הבנק, שנרכשו על ידי הבנק ומהוות מניות רדומות שאינן מקנות לבנק זכויות כלשהן. בהתאם לכך, ביום 25 בספטמבר 2017 בוטלו, ברישומי הבנק, המניות הרדומות.

(8) ביום 24 בפברואר 2020, לאחר תאריך המאזן, החליט דירקטוריון הבנק לחלק דיבידנד בסכום של 176 מיליוני שקלים חדשים, 40% מרווחי הרבעון הרביעי של שנת 2019. בהתאם לכללים החשבונאיים, ייגרע סכום זה מיתרת העודפים ברבעון הראשון של שנת 2020.

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוחות כספיים
ליום 31 בדצמבר 2019

דוח על תזרימי המזומנים - מאוחד⁽⁴⁾

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2017	2018	2019	
1,391	1,274	1,925	תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת
			רווח נקי
			התאמות
-	(1)	-	חלקו של הבנק ברווחים בלתי מחולקים של חברות כלולות
245	238	245	פחת על בניינים וציוד (לרבות ירידת ערך)
192	310	364	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(52)	(18)	(35)	רווח ממכירת ניירות ערך זמינים למכירה
1	1	(11)	הפסד (רווח) שמומש וטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן של ניירות ערך למסחר
-	-	(2)	הפסד (רווח) שמומש וטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן של מניות שאינן למסחר
(47)	-	(26)	רווח ממימוש בניינים וציוד
-	-	6	ירידת ערך של מניות שאינן למסחר
24	-	57	הוצאות הנובעות מעסקאות תשלום מבוסס מניות
22	(111)	79	מיסים נדחים, נטו
98	63	57	שינוי בהפרשות ובהתחייבויות עובדים
82	(129)	232	התאמות בגין הפרשי שער
(4)	-	-	רווח ממכירת תיקי אשראי
32	67	521	הפרשי צבירה שנכללו בפעולות השקעה ומימון
			שינוי נטו בנכסים שוטפים
155	181	668	נכסים בגין מכשירים נגזרים
138	(80)	(469)	ניירות ערך למסחר
(87)	49	(67)	נכסים אחרים, נטו
			שינוי נטו בהתחייבויות שוטפות
(484)	579	(975)	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
380	551	275	התחייבויות אחרות
2,086	2,974	2,843	מזומנים נטו מפעילות שוטפת

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוחות כספיים

ליום 31 בדצמבר 2019

דוח על תזרימי המזומנים - מאוחד - המשך⁽¹⁾

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2017	2018	2019	
			תזרימי מזומנים מפעילות השקעה
(403)	52	(1,643)	שינוי נטו בפיקדונות בבנקים
(11,865)	(15,522)	(10,480)	שינוי נטו באשראי לציבור
(126)	(56)	12	שינוי נטו באשראי לממשלות
(67)	50	(94)	שינוי נטו בניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
(111)	(1,396)	(1,662)	רכישת איגרות חוב מוחזקות לפדיון
-	723	1,452	תמורה מפדיון ניירות ערך מוחזקות לפדיון
(4,501)	(2,459)	(5,517)	רכישת ניירות ערך זמינים למכירה
4,671	838	3,517	תמורה ממכירת ניירות ערך זמינים למכירה
-	1,695	3,265	תמורה מפדיון ניירות ערך זמינים למכירה
2,586	2,350	577	תמורה ממכירת תיקי אשראי
(702)	(377)	(782)	רכישת תיקי אשראי - ציבור
-	(118)	(38)	רכישת תיקי אשראי - ממשלה
(247)	(259)	(300)	רכישת בניינים וציוד
328	-	57	תמורה ממימוש בניינים וציוד
1	1	-	תמורה ממימוש השקעה בחברות כלולות
(10,436)	(14,478)	(11,636)	מזומנים נטו לפעילות השקעה
			תזרימי מזומנים מפעילות מימון
5,321	15,919	11,492	שינוי נטו בפיקדונות הציבור
(412)	(500)	89	שינוי נטו בפיקדונות מבנקים
1	(9)	(13)	שינוי נטו בפיקדונות הממשלה
6,909	711	6,634	הנפקת איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים
(4,051)	(415)	(3,744)	פדיון איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
(334)	(247)	(561)	דיבידנד ששולם לבעלי מניות
-	-	(5)	דיבידנד ששולם לבעלי מניות חיצוניים בחברות מאוחדות
7,434	15,459	13,892	מזומנים נטו מפעילות מימון
(916)	3,955	5,099	גידול (קיסון) במזומנים
41,495	40,497	44,581	יתרת מזומנים לתחילת התקופה
(82)	129	(232)	השפעת תנועות בשער החליפין על יתרות מזומנים
40,497	44,581	49,448	יתרת מזומנים לסוף התקופה
			ריבית ומסים ששולמו ו/או התקבלו
6,521	6,837	6,872	ריבית שהתקבלה
1,717	2,219	2,369	ריבית ששולמה
4	7	17	דיבידנדים שהתקבלו
81	97	178	מסים על הכנסה שהתקבלו
844	1,145	1,135	מסים על הכנסה ששולמו
			נספח א' - פעולות השקעות ומימון שלא במזמן
25	14	-	רכישות בניינים וציוד
-	-	5	מכירות בניינים וציוד

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית

א. כללי

- (1) הדוחות הכספיים המאוחדים של הבנק ליום 31 בדצמבר 2019 אושרו לפרסום על ידי דירקטוריון הבנק ביום 24 בפברואר 2020, כ"ט בשבט תש"פ.
- (2) הדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים והנחיותיו. בעיקר הנושאים, הוראות הפיקוח על הבנקים מבוססות על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית. בנושאים הנוטרים, שהם פחות מהותיים, ההוראות מבוססות על תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ועל כללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP). כאשר תקני דיווח כספי בינלאומי (IFRS) מאפשרים מספר חלופות, או אינם כוללים התייחסות ספציפית למצב מסוים, נקבעו בהוראות אלה הנחיות יישום ספציפיות, המבוססות בעיקר על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית.
- (3) בהתאם להוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים רשאי הבנק בתנאים מסוימים שנקבעו בהוראות, להציג דוח כספי שנתי על בסיס מאוחד בלבד. בהתאם לאישור המפקחת על הבנקים מציג הבנק דוח כספי שנתי על בסיס מאוחד בלבד. לפרטים בדבר תמצית הדוחות הכספיים של הבנק בלבד (סולו) לרבות מאזן, דוח רווח והפסד ודוח על תזרימי המזומנים ראה ביאור 36 לדוחות הכספיים. נתונים על בסיס הבנק בלבד נכללים באתר האינטרנט של הבנק: www.mizrahi-tefahot.co.il << אודות הבנק >> קשרי משקיעים >> מידע כספי
- (4) הגדרות
 "תקני דיווח כספי בינלאומיים" - תקנים ופרשנויות שאומצו על ידי הועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים (להלן: "IASB"), והם כוללים תקני דיווח כספי בינלאומיים (להלן: "IFRS") ותקני חשבונאות בינלאומיים (להלן: "IAS") לרבות פרשנויות לתקנים אלה שנקבעו על ידי הועדה לפרשנויות של דיווח כספי בינלאומי (IFRIC-IFRS Interpretation Committee) או פרשנויות שנקבעו על ידי הועדה המתמדת לפרשנויות (SIC), בהתאמה.
 "כללי חשבונאות מקובלים בבנקים בארצות הברית" - כללי החשבונאות שבנקים אמריקאים שנסחרים בארצות הברית נדרשים ליישם. כללים אלה נקבעים על ידי רשויות הפיקוח על הבנקים בארצות הברית, רשות ניירות ערך בארצות הברית, המוסד לתקינה חשבונאית בארצות הברית וגופים נוספים בארצות הברית, ומיושמים בהתאם להיררכיה שנקבעה בתקן חשבונאות אמריקאי מספר 168 (תת נושא 10-105 בקודיפיקציה), הקודיפיקציה של תקני החשבונאות של המוסד לתקינה חשבונאית בארצות הברית וההיררכיה של כללי החשבונאות המקובלים. בנוסף לכך, בהתאם לקביעת הפיקוח על הבנקים, למרות ההיררכיה שנקבעה בתקן אמריקאי מספר 168, הובהר כי כל עמדה שנמסרה לציבור על ידי רשויות הפיקוח על הבנקים בארצות הברית או על ידי צוות רשויות הפיקוח על הבנקים בארצות הברית לגבי אופן היישום של כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית, היא כלל חשבונאות המקובל בבנקים בארצות הברית.
 "FASB" - הועדה לתקני חשבונאות בארצות הברית.
 "הבנק" - בנק מזרחי טפחות בע"מ.
 "חברות בנות" - חברות שדוחותיהן מאוחדים באופן מלא, במישרין או בעקיפין, עם דוחות הבנק.
 "קבוצת הבנק" - הבנק והחברות הבנות שלו.
 "חברות כלולות" - ישויות בהן יש לקבוצה השפעה מהותית על המדיניות הכספית והתפעולית, אך לא הושגה בהן שליטה. ההשקעה בחברות כלולות נכללה בדוחות הכספיים על בסיס שיטת השווי המאזני.
 "חברות מוחזקות" - חברות בנות וחברות כלולות.
 "שלוחות בחוץ לארץ" - נציגויות, סניפים או חברות בנות של הבנק מחוץ לישראל.
 "מטבע הפעילות" - המטבע של הסביבה הכלכלית העיקרית שבה הבנק פועל. בדרך כלל, זהו המטבע של הסביבה שבה תאגיד מפק ומצוי את עיקר המזומנים.
 "מטבע ההצגה" - המטבע לפיו מוצגים הדוחות הכספיים.
 "סכום מותאם" - סכום נומינלי היסטורי שהותאם על פי השינויים בכח הקנייה הכלכלי של המטבע הישראלי.
 "סכום מדווח" - סכום מותאם ליום 31 בדצמבר 2003 (להלן: "מועד המעבר"), בתוספת סכומים בערכים נומינליים, שנוספו לאחר מועד המעבר, ובניכוי סכומים שנגרעו לאחר מועד המעבר.
 "עלות" - עלות בסכום מדווח.
 "צדדים קשורים" ו-"בעלי עניין" - כמשמעותם בסעיף 80 להוראות הדיווח לציבור.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

ב. בסיס עריכת הדוחות הכספיים

- 1) עקרונות הדיווח הכספי
הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים והנחיותיו. ראה האמור לעיל בסעיף א 2).
- 2) מטבע פעילות ומטבע הצגה
הדוחות הכספיים המאוחדים מוצגים בשקל חדש, שהינו מטבע הפעילות של הבנק, ומעוגלים למיליון הקרוב, למעט אם צוין אחרת. השקל הינו המטבע שמייצג את הסביבה הכלכלית העיקרית בה פועל הבנק. למידע בדבר מטבע פעילות של שלוחות בנקאיות בחוץ לארץ ראה סעיף 1.ד להלן.
- 3) בסיס המדידה
הדוחות הוכנו על בסיס העלות ההיסטורית למעט הפריטים המפורטים להלן:
 - מכשירים פיננסיים נגזרים ומכשירים פיננסיים אחרים אשר נמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד (כגון: השקעות בניירות ערך בתיק למסחר או מכשירים לגביהם נבחרה חלופת השווי ההוגן);
 - מכשירים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה;
 - התחייבות בגין תשלום מבוסס מניית;
 - נכסים שאינם שוטפים המוחזקים למכירה וקבוצת נכסים המוחזקים למכירה;
 - נכסי והתחייבויות מיסים נדחים;
 - הפרשות מסוגים שונים, כגון הפרשות להפסדי אשראי והפרשה בגין תביעות משפטיות;
 - נכסים והתחייבויות בגין הטבות לעובדים;
 - השקעות בחברות כלולות.ערכם של נכסים לא כספיים ופריטי הון שנמדדו על בסיס העלות ההיסטורית, הותאם לשינויים במדד המחירים לצרכן עד ליום 31 בדצמבר 2003. עד למועד זה נחשבה כלכלת ישראל לכלכלה היפר-אינפלציונית. החל מיום 1 בינואר 2004 עורך הבנק את דוחותיו הכספיים בסכומים מדווחים.

4) שימוש באומדנים

בעריכת הדוחות הכספיים המאוחדים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ולהוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו, נדרשת הנהלת הבנק להשתמש בשיקול דעת, בהערכות, באומדנים ובהנחות אשר משפיעים על יישום המדיניות ועל הסכומים של נכסים, התחייבויות, הכנסות והוצאות. יובהר כי התוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה. בעת גיבושם של אומדנים חשבונאיים המשמשים בהכנת הדוחות הכספיים, נדרשת הנהלת הבנק להניח הנחות באשר לנסיבות ולאירועים הרכוזים באי וודאות משמעותית. בשיקול דעתה בקביעת האומדנים, מתבססת הנהלת הבנק על ניסיון העבר, עובדות שונות, גורמים חיצוניים ועל הנחות סבירות בהתאם לנסיבות המתאימות לכל אומדן. האומדנים וההנחות נסקרים באופן שוטף ושינויים באומדנים חשבונאיים מוכרים בתקופה בה תוקנו האומדנים ובכל תקופה עתידית מושפעת כמפורט בסעיף 6.ד.1 להלן, ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי לשנת 2019 התבססה, בין היתר, על שיעורי הפסד היסטוריים בענפי המשק השונים, ובחלוקה לאשראי בעייתי ולא בעייתי, בטווח של 9 שנים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2019, בהתאם להנחיית הפיקוח על הבנקים.

ג. יישום לראשונה של תקני חשבונאות, עדכוני תקינה חשבונאית והוראות הפיקוח על הבנקים

החל מתקופות הדיווח המתחילות ביום 1 בינואר 2019 (אלא אם צוין אחרת) מיישם הבנק תקנים חשבונאיים והוראות חדשות המפורטים להלן:

1. חייבים ("receivables") ASU 2017-08.

1. דיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית בנושא מכשירים נגזרים וגידור, סיווג ומדידה של מכשירים פיננסיים, דוח תזרים ונושאים נוספים.
2. להלן תיאור מהות השינויים שנגקטו במדיניות החשבונאית ובכללי הדיווח בתמצית הדוחות הכספיים המאוחדים ותיאור של אופן השפעת היישום לראשונה, ככל שהייתה:

1. חייבים ("receivables") ASU 2017-08

בחודש מרץ 2017 פרסם המוסד האמריקאי לתקינה חשבונאית (ה-"FASB") את עדכון 2017-08 בדבר הפחתת פרמיה על מכשירי חוב שנרכשו בעלות אופציית פירעון מוקדם, המהווה תיקון לנושא 20-310 בקודיפיקציה בדבר חייבים - עמלות שאינן ניתנות להחזר ועלויות אחרות (להלן: "התיקון"). בהתאם לתיקון, תקופת הפחתת הפרמיה על מכשירי חוב בעלות אופציית פירעון מוקדם על ידי המנפיק תחושב בהתאם למועד הפירעון המוקדם ביותר. הבנק מיישם שינויים אלו. ליישום העדכון אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

2. דיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית בנושא מכשירים נגזרים וגידור, סיווג ומדידה של מכשירים פיננסיים

ביום 30 באוגוסט 2018 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא דיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית בנושא מכשירים נגזרים וגידור, סיווג ומדידה של מכשירים פיננסיים, דוח תזרים מזומנים ונושאים נוספים.

מכשירים נגזרים וגידור

בחודש אוגוסט 2017 פרסם המוסד האמריקאי לתקינה חשבונאית (ה-"FASB") את עדכון ASU 2017-12 המעדכן את נושא 815 בקודיפיקציה בדבר מכשירים נגזרים וחשבונאות גידור. העדכון כולל שינויים בהנחיות המדידה והייעוד של יחסי גידור כשירים ובדרישות ההצגה של תוצאות הגידור. העדכון מרחיב את היכולת של התאגידים הבנקאיים לגדר רכיבי סיכון, יוצר קבלה בין ההכרה וההצגה של המכשירים המגדירים והפריטים המגודרים בדוחות הכספיים. העדכון מבטל את הצורך להתייחס בנפרד ל"חלק לא אפקטיבי" ביחסי גידור. במקרים בהם מבוצע נטרול של סכומים מהערכת אפקטיביות הגידור, העדכון מאפשר לדחות ברווח כולל אחר סכומים אלו, אך כשהם יוכרו הם יוצגו באותה שורה בדוח רווח והפסד אליה נזקפות השפעות המכשיר המגודר. בנוסף, התיקונים בעדכון מפשטים את יישום ההנחיות החשבונאיות בנושא גידור על ידי הקלה בהערכת אפקטיביות הגידור ובדרישות התייעוד. התיקונים להוראות מאמצים בהוראות הדיווח לציבור את כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית שנקבעו בעדכון. כמו כן, הותאמה מתכונת הגילוי לזאת המקובלת בדוחות הכספיים של בנקים בארצות הברית.

ההוראות החדשות מיושמות החל מיום 1 בינואר 2019. ליישום ההוראות אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק. שינויים בסיווג הכנסות או הוצאות בדוח רווח או הפסד, וכן שינויים בגילויים הנדרשים בדוחות הכספיים יישמו באופן של מכאן ואילך.

סיווג ומדידה של מכשירים פיננסיים

במסגרת החוזר, נכללו תיקונים להוראות הדיווח לציבור אשר מאמצים את כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית שנקבעו בעדכון ASU 2016-01. עיקר השינויים בהוראות הדיווח לציבור בנושא סיווג ומדידה של מכשירים פיננסיים הינם:

- שינויים בשווי ההוגן של מניות זמינות למכירה, שיש להן שווי הוגן זמין, אשר טרם מומשו, יוכרו בדוח רווח והפסד במקום ברווח הכולל האחר.
- השקעות במניות שאין להן שווי הוגן זמין, אשר מוצגות כיום לפי עלות (בניכוי ירידת ערך), יוצגו ככלל לפי עלות (בניכוי ירידת ערך) המתאמת לשינויים במחירים נצפים של מניות של אותו מנפיק.
- עודכנו שיטות קביעת השווי ההוגן לצורך עריכת הביאור על שווי הוגן של מכשירים פיננסיים.

ההוראות החדשות מיושמות החל מיום 1 בינואר 2019 וכתוצאה מהן נרשמו בשנת 2019 הכנסות בסכום כולל של 45 מיליוני שקלים חדשים, בגין השפעת רישום רווחים ממניות שאינן למסחר. ההוראות בדבר השקעות במכשירים הוניים שאינם בעלי שווי הוגן זמין ושינויים בגילויים הנדרשים בדוחות הכספיים יישמו באופן של מכאן ואילך.

ד. מדיניות חשבונאית שישמה בעריכת הדוחות הכספיים

1) מטבע חוץ והצמדה:

א. עסקאות במטבע חוץ

במועד ההכרה בעסקה במטבע חוץ, כל נכס, התחייבות, הכנסה, הוצאה, רווח, או הפסד הנובעים מהעסקה מתורגמים במועד ההכרה לראשונה למטבע הפעילות של הבנק ושלוחותיו (שקל חדש) לפי שער החליפין שבתוקף במועד העסקה.

בכל מועד דיווח, נכסים והתחייבויות כספיים הנקובים במטבע חוץ במועד הדיווח, מתורגמים למטבע הפעילות לפי שער החליפין שבתוקף לאותו יום.

נכסים והתחייבויות לא כספיים הנקובים במטבע חוץ והנמדדים לפי שווי הוגן, מתורגמים למטבע הפעילות לפי שער החליפין שבתוקף ביום בו נקבע השווי ההוגן.

פריטים לא כספיים הנקובים במטבע חוץ והנמדדים לפי עלות היסטורית, מתורגמים לפי שער החליפין שבתוקף למועד העסקה.

רווחים או הפסדים מתרגום עסקאות במטבע חוץ והנובעים מהתנדויות של המטבעות בין מועדי העסקאות לבין מועד הסילוק/מועד המאזן, לרבות בגין הפרשי שער בגין מכשירי חוב זמינים למכירה אשר בהתאם להוראות הדיווח לציבור ימשיכו להיות מוכרים בדוח רווח והפסד עד ליום 31 בדצמבר 2022 (כפי שנקבע במסגרת הוראות המעבר לשנת 2019). לפריטים נוספים ראה סעיף ה' להלן), מוכרים בדוח רווח והפסד כרווחים או הפסדים מהפרשי תרגום (הכנסות מימין שאינן מריבית), למעט:

- החלק האפקטיבי של רווח או הפסד בגין מכשיר מגדר בגידור תזרים מזומנים.
- הפרשי שער בגין פריטים המהווים חלק מהשקעה נטו.
- הפרשי שער בגין מכשירים פיננסיים הוניים המסווגים כזמינים למכירה (למעט במקרה של ירידת ערך ואז הפרשי התרגום שהוכרו ברווח כולל אחר מסווגים מחדש לרווח והפסד).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2019

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

ב. שלוחות בנקאיות בחוץ לארץ

הבנק מטפל בשלוחות הבנקאיות בחוץ לארץ ככאלה שמטבע הפעילות שלהן זהה למטבע הפעילות של הבנק (שקל חדש). נכסים והתחייבויות צמודים מדד שאינם נמדדים לפי שווי הוגן, נכללים לפי תנאי ההצמדה שנקבעו לגבי כל יתרה.

להלן פרטים על שערי חליפין יציגים עיקריים ומדד המחירים לצרכן ושיעורי השינוי בהם:

שיעור השינוי ב-%			ליום 31 בדצמבר			
2017	2018	2019	2017	2018	2019	
0.4	0.8	0.6	106.5	107.4	108.0	מדד המחירים לצרכן :
						מדד בגין (לחודש דצמבר, בנקודות)
0.3	1.2	0.3	106.4	107.7	108.0	מדד ידוע (לחודש נובמבר בנקודות)
						שער החליפין של:
(9.8)	8.1	(7.8)	3,467	3,748	3,456	הדולר של ארה"ב (בש"ח)
2.7	3.3	(9.6)	4,153	4,292	3,878	אירו (בש"ח)

(2) בסיס האיחוד

א. חברות מאוחדות שהבנק אינו מחזיק בהן בלמעלה מ-50%

הבנק מחזיק ב-50% מההון המונפק והנפרע של בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ (להלן: "בנק יהב"). יתר ההון המונפק והנפרע מוחזק על ידי בעל מניות בודד והבנק אינו בעל זכויות משפטיות עודפות. הפיקוח על הבנקים אישר לבנק לאחד את הדוחות הכספיים של בנק יהב בהתאם לנסיבות הקיימות הנוגעות למידת ההשפעה של הבנק על ניהול עסקיו של בנק יהב, ובהתאם לסעיף 19. להוראות הדיווח לציבור. לפרטים בדבר יתרת ההשקעה בחברות מוחזקות והתרומה לרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק, ראה ביאור 15 לדוחות הכספיים.

ב. חברות בנות

הדוחות הכספיים של חברות בנות נכללים בדוחות הכספיים המאוחדים מיום השגת השליטה ועד ליום הפסקת השליטה. המדיניות החשבונאית של חברות הבנות שונתה במידת הצורך על מנת להתאימה למדיניות החשבונאית של הבנק.

ג. זכויות שאינן מקנות שליטה

זכויות שאינן מקנות שליטה הן ההון העצמי בחברה בת שאינו ניתן לייחוס במישרין או בעקיפין, לחברה האם. הקצאת הרווח הכולל בין בעלי המניות

רווח או הפסד וכל רכיב של רווח כולל אחר מיוחסים לבעלים של הבנק ולזכויות שאינן מקנות שליטה גם אם כתוצאה מכך יתרת הזכויות שאינן מקנות שליטה תהיה שלילית. מיוחס לבעלים של הבנק ולזכויות שאינן מקנות שליטה גם אם כתוצאה מכך יתרת הזכויות שאינן מקנות שליטה תהיה שלילית.

ד. השקעה בחברות כלולות

בבחינת קיום השפעה מהותית, קיימת הנחה לפיה החזקה בשיעור של 20% עד 50% במוחזקת מקנה השפעה מהותית. השקעה בחברות כלולות מטופלת על פי שיטת השווי המאזני ומוכרת לראשונה לפי עלותה. עלות ההשקעה כוללת עלויות עסקה. השקעה בחברה כלולה נבחנת בכללותה לירידת ערך כאשר אירועים או שינויים בנסיבות מצביעים על כך שהערך בספרים של ההשקעה אינו בר השבה. ירידת ערך מוכרת כאשר ירידת הערך הינה בעלת אופי אחר מזמני.

הדוחות הכספיים המאוחדים כוללים את חלקה של הקבוצה בהכנסות ובהוצאות, ברווח או הפסד וברווח כולל אחר של ישויות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני. לאחר התיאומים הנדרשים כדי להתאים את המדיניות החשבונאית לזו של הקבוצה מיום בו מתקיימת ההשפעה המהותית ועד ליום שבו לא מתקיימת עוד ההשפעה המהותית.

ה. עסקאות שבוטלו באיחוד

יתרות הדדיות בקבוצה והכנסות והוצאות שטרם מומשו, הנובעות מעסקאות בין חברתיות, בוטלו במסגרת עריכת הדוחות הכספיים המאוחדים.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

(3) קיזוז נכסים והתחייבויות

הבנק מקזז נכסים והתחייבויות הנובעים מאותו צד נגדי ויציג במאזן את יתרם נטו בהתקיים התנאים המצטברים הבאים:

- בגין אותן ההתחייבויות יש לו זכות חוקית בת אכיפה לקיזוז ההתחייבויות מהנכסים.
- בכונתו לפרוע את ההתחייבויות ולממש את הנכסים על בסיס נטו או בו זמנית.
- גם התאגיד הבנקאי וגם הצד הנגדי חייבים אחד לשני סכומים הניתנים לקביעה.

כמו כן, נקבע כי תאגיד בנקאי יקזז פיקדונות שפירעונם למפקיד מותנה במידת הגבייה מן האשראי שניתן מפיקדונות אלה, כשאין לבנק סיכון להפסד מהאשראי.

עם זאת, הבנק אינו רשאי לקזז מאזנית סכומים אלא אם קיבל לכך אישור מראש של הפיקוח על הבנקים.

מדיניות הבנק הנוכחית היא להציג חשיפות בגין עסקאות ברוטו, למעט פיקדונות שפירעונם למפקיד מותנה במידת הגבייה מן האשראי כאמור לעיל. בהתאם לכך, פיקדונות המיועדים למתן אשראי, שפירעונם למפקיד מותנה במידת הגבייה מן האשראי, ולקבוצת הבנק אין סיכון להפסד אשראי, קוזזו מן האשראי שניתן מפיקדונות אלו. פערי הריבית בגין פעילות זו הוצגו בדוח רווח והפסד בסעיף עמלות.

(4) בסיס ההכרה בהכנסות ובהוצאות

א. הכנסות והוצאות ריבית נכללות על בסיס צבירה, למעט המפורט להלן:

1) ריבית שנצברה על חובות בעייתיים שסווגו כחובות שאינם מבצעים, מוכרת כהכנסה על בסיס מזומן כאשר לא קיים ספק לגבי גביית היתרה הרשומה הנוותרת של החוב שאינו מבצע. במצבים אלה, הסכום שנגבה על חשבון הריבית שיוכר כהכנסת ריבית, מוגבל לסכום שהיה נצבר בתקופת הדיווח על היתרה הרשומה הנוותרת של החוב לפי שיעור הריבית החוזי. הכנסות ריבית על בסיס מזומן מסווגות בדוח רווח והפסד כהכנסות ריבית בסעיף הרלוונטי.

כאשר קיים ספק לגבי גביית היתרה הרשומה הנוותרת, כל התשלומים שנגבו משמשים להקטנת קרן ההלוואה עד להסרת הספק. כמו כן, ריבית על סכומים בפיגור בגין הלוואות לדיור מוכרת בדוח רווח והפסד על בסיס הגבייה בפועל.

לפרטים בדבר צבירת ריבית של חובות פגום בארגון מחדש ראה סעיף 6 ג. להלן.

2) ניירות ערך - ראה סעיף 5 להלן.

3) מכשירים פיננסיים נגזרים - ראה סעיף 15 להלן.

ב. הכנסות מעמלות בגין מתן שירותים (כגון: מפעילות בניירות ערך ומכשירים נגזרים, מכרטיסי אשראי, ניהול חשבון, טיפול באשראי, הפרשי המרה ופעילות סחר חוץ) מוכרות ברווח והפסד כאשר לבנק נצמחת זכאות לקבלתן. עמלות מסוימות כגון עמלות בגין ערבויות ועמלות מסוימות בגין ליווי פרויקטים מוכרות באופן יחסי על פני תקופת העסקה.

ג. הכנסות והוצאות אחרות - מוכרות על בסיס צבירה.

ד. מדידת הכנסות ריבית

החל מיום 1 בינואר 2014 הבנק מיישם את הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא אימוץ כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית בנושא מדידת הכנסות ריבית (תת נושא 20-310 בקודיפיקציה). הכללים קובעים כי עמלות מיצירת הלוואות לא יוכרו בדוח רווח והפסד אלא יובאו בחשבון בחישוב הריבית האפקטיבית של ההלוואה.

שינוי בתנאי חוב

במקרים של מימון מחדש או ארגון מחדש של חובות שאינם בעייתיים, בוחן הבנק אם תנאי ההלוואה שונו באופן מהותי. בהתאם לכך בוחן הבנק האם הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים בהתאם לתנאים החדשים של ההלוואה שונה לפחות ב-10% מהערך הנוכחי של תזרימי המזומנים שנותרו בהתאם לתנאים הנוכחיים (בתוספת עמלת פירעון מוקדם) או האם מדובר בשינוי מטבע של ההלוואה. במקרים כאמור, כל העמלות שטרם הופחתו וכן עמלות פירעון מוקדם שנגבו מהלקוח בגין שינוי בתנאי אשראי מוכרות ברווח והפסד. אחרת עמלות אלו נכללות כחלק מההשקעה נטו בהלוואה החדשה ומוכרות כהתאמת תשואה כאמור לעיל.

עמלות פירעון מוקדם

עמלות פירעון מוקדם מוכרות מיידית במסגרת הכנסות הריבית למעט עמלות כאמור אשר נכללות כחלק מההשקעה נטו בהלוואה החדשה והמוכרות כהתאמת תשואה.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

5 ניירות ערך

- א. ניירות ערך בהם משקיע הבנק מסווגים כדלקמן:
- 1) איגרות חוב מוחזקות לפדיון - איגרות חוב אשר לבנק כוונה ויכולת להחזיקן עד למועד הפדיון, למעט איגרות חוב אשר ניתנות לפירעון מוקדם או לסילוק בדרך אחרת כך שהבנק לא יכסה, במהות את כל השקעותו הרשומה (substantially all). איגרות חוב מוחזקות לפדיון מוצגות במאזן לפי הערך הנקוב בתוספת ריבית, והפרשי הצמדה והפרשי שער שנצברו, בהתחשב בחלק היחסי של הפרמיה או הניכיון ובניכוי הפסדים בגין ירידת ערך שהינה בעלת אופי אחר מזמני.
 - 2) איגרות חוב זמינות למכירה - איגרות חוב אשר לא סווגו כאיגרות חוב מוחזקות לפדיון או כניירות ערך למסחר. איגרות חוב זמינות למכירה מוצגות במאזן לפי שווי ההוגן ביום הדיווח. רווחים או הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן לא נכללים בדוח רווח והפסד ומדווחים נטו, בניכוי עתודה מתאימה למס, בסעיף נפרד בהון במסגרת רווח כולל אחר מצטבר, למעט הפסדים בגין ירידת ערך שהינה בעלת אופי אחר מזמני. לעניין ניירות ערך הכוללים נגזר משוּבֵץ - ראה סעיף 15 ג.להלן.
 - 3) ניירות ערך למסחר - ניירות ערך אשר נרכשו ומוחזקים במטרה למוכרם בתקופה הקרובה, או ניירות ערך אשר הבנק בחר למדוד אותם בשווי הוגן דרך רווח והפסד לפי חלופת השווי ההוגן, למעט מניות שלא קיים לגביהן שווי הוגן זמין. ניירות ערך למסחר מוצגים במאזן לפי השווי ההוגן ביום הדיווח. רווחים והפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי ההוגן, נזקפים לדוח רווח והפסד.
 - 4) מניות שאינן למסחר
מניות שקיים לגביהן שווי הוגן זמין מוצגות במאזן לפי שווי ההוגן ביום הדיווח. רווחים או הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן נזקפים לדוח רווח והפסד.
מניות שלא קיים לגביהן שווי הוגן זמין מוצגות במאזן לפי עלות בניכוי ירידת ערך בתוספת או בניכוי ושינויים במחירים נצפים בעסקאות רגילות בהשקעות דומות או זהות של אותו מנפיק. רווחים או הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשינויים במחירים נצפים כאמור, נזקפים לדוח רווח והפסד.
- ב. השקעותיו של הבנק בקרנות אחרות שאינן מטופלות לפי שיטת השווי המאזני, מטופלות לפי עלות בניכוי הפסדים מירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני. רווח מהשקעות אלו נזקף לדוח רווח והפסד בעת מימוש ההשקעה. דיבידנדים המתקבלים מהשקעות הבנק בקרנות אלו, נזקפים לרווח והפסד במועד הזכאות לקבלתם, עד לגובה הרווחים שנצברו ממועד רכישת ההשקעה.
- ג. עלות ניירות ערך שמומשו מחושבת על בסיס "נכנס ראשון יוצא ראשון", אלא אם מדובר בנייר שנרכש כחלק מיחסי גידור, או במסגרת יצירת פוזיציה אסטרטגית, או לכל מטרה ספציפית אחרת, והוא מזוהה בנפרד.
- ד. לעניין חישוב שווי הוגן, ראה סעיף 16 להלן.
- ה. ירידת ערך:
- בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו, בוחן הבנק מידי תקופה האם ירידה שחלה בשוויים ההוגן של ניירות ערך המסווגים לתיק הזמין למכירה או לתיק המוחזק לפדיון מתחת לעלותם (או עלותם המופחתת כאשר מדובר על איגרות חוב מוחזקות לפדיון), היא בעלת אופי אחר מזמני.
- לצורך כך נבחנו בין היתר הסימנים הבאים:
- הכוונה והיכולת של הבנק להחזיק בניירות הערך לתקופה מספקת, אשר תאפשר את השבת נייר הערך לעלותו המקורית.
 - פרק הזמן בו שווי הנייר היה נמוך בהשוואה לעלותו.
 - שיעור ירידת הערך מסך העלות.
 - שינוי לרעה במצב המנפיק או במצב השוק בכללותו.
 - בחינת תנאים המשקפים את מצבו הפיננסי של הגוף המנפיק, לרבות האם ירידת הערך נובעת מסיבות פרטניות הנובעות למנפיק או בשל קיומם של תנאים מאקרו כלכליים.
- בנוסף, בהתקיים אחד מהמצבים הבאים, מכיר הבנק בירידת ערך שאינה זמנית:
- איגרת חוב אשר נמכרת עד מועד פרסום הדוח לציבור לתקופה זו.
 - איגרת חוב אשר סמוך למועד פרסום הדוח לציבור לתקופה זו, הבנק מתכוון למכור אותה בתוך פרק זמן קצר.
 - איגרת חוב אשר חלה לגביה ירידת ערך משמעותית בין דירוג איגרות החוב במועד שבו היא נרכשה על ידי הבנק לבין דירוג איגרות החוב במועד פרסום הדוח לתקופה זו.
 - איגרת חוב אשר לאחר רכישה סווגה על ידי הבנק כבעייתית.
 - איגרת חוב שלגביה חל כשל בתשלום לאחר רכישתה.
 - איגרת חוב אשר השווי ההוגן שלה לסוף תקופת דיווח וגם במועד הסמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים, היה נמוך בשיעור משמעותי מהעלות המופחתת. זאת, אלא אם בידי הבנק ראיות אובייקטיביות ומוצקות וניתוח זהיר של כל הגורמים הרלוונטיים, אשר מוכיחות ברמה גבוהה של ביטחון כירידת הערך הינה בעלת אופי זמני.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

לעניין זה שיעור משמעותי הינו שיעור הגבוה מ-20%. עם זאת, במידה ולבנק ישנן ראיות אובייקטיביות כי ירידת הערך הינה בעלת אופי זמני תיתכן חריגה משיעור זה.

אם הירידה בשווי ההוגן נחשבת כבעלת אופי אחר מזמני, העלות של נייר הערך תופחת לשווי ההוגן באופן בו סכומי הפסד, המתייחסים לניירות ערך המסווגים כזמינים למכירה, אשר נצברו להון בסעיף רווח כולל אחר יסווגו במועד ירידת הערך לדוח רווח והפסד. שווי זה ישמש כבסיס עלות חדש. עליות ערך (בניירות ערך שסווגו לתיק הזמין למכירה) בתקופות דיווח עוקבות מוכרות בסעיף נפרד בהון במסגרת רווח כולל אחר מצטבר ואינן נזקפות לרווח והפסד.

ניירות ערך - מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין

הבנק מבצע בכל תקופת דיווח הערכה איכותית המביאה בחשבון אינדיקטורים לירידת ערך על מנת להעריך האם חלה ירידת ערך של ההשקעה במניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין. אם לפי הערכה זו חלה ירידת ערך של ההשקעה במניות, הבנק מעריך את השווי ההוגן של ההשקעה במניות לצורך קביעת סכום ההפסד מירידת ערך.

6) חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי

א. בהתאם להוראה של הפיקוח על הבנקים בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי מיישם הבנק, החל מיום 1 בינואר 2011, את הכללים שנקבעו בקודיפיקציה של תקני חשבונאות אמריקאים ASC 310, ועמדות של רשויות הפיקוח על הבנקים בארצות הברית ושל הרשות לניירות ערך בארצות הברית, כפי שאומצו בהוראות הדיווח לציבור, בעמדות ובהנחיות הפיקוח על הבנקים. בנוסף, החל מאותו מועד מיישם הבנק את הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא טיפול בחובות בעייתיים. כמו כן, מיום 1 בינואר 2013 מיישם הבנק את הוראת הפיקוח על הבנקים בנושא עדכון הגילוי על איכות האשראי של חובות ועל הפרשה להפסדי אשראי.

בנוסף, מעת לעת מעדכן הפיקוח על הבנקים את הוראות הדיווח לציבור וקובץ השאלות והתשובות המנחות לגבי אופן היישום של ההוראות בנושא חובות פגומים והפרשה להפסדי אשראי, זאת במטרה לשלב בהם את ההוראות שחלות בנושא זה על הבנקים בארצות הברית לרבות הנחיות של רשויות הפיקוח בארצות הברית. החל משנת 2016 עודכנו, בין היתר, ההנחיות בכל הקשור לטיפול בארגון מחדש של חוב בעייתי, הנחיות בקשר לאופן הסיווג של החובות בהתבסס על מקור ההחזר הראשוני של החוב (primary repayment source) והנחיות מסוימות בנוגע לאופן הבחינה של החובות.

ב. אשראי לציבור ויתרות חוב אחרות

ההוראה מיושמת לגבי כל יתרות החוב כגון: פיקדונות בבנקים, איגרות חוב, ניירות ערך שנשאלו או שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, אשראי לציבור ואשראי לממשלה. אשראי לציבור ויתרות חוב אחרות לגביהן לא נקבעו בהוראות הדיווח לציבור כללים ספציפיים בנושא מדידת הפרשה להפסדי אשראי (כגון: אשראי לממשלה, פיקדונות בבנקים ונכסים אחרים), מדווחים בספרי הבנק לפי יתרת חוב רשומה.

יתרת החוב הרשומה מוגדרת כיתרת החוב, לאחר ניכוי מחיקות חשבונאיות, אך לפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי בגין אותו חוב. יתרת החוב הרשומה אינה כוללת ריבית צבורה שלא הוכרה, או שהוכרה בעבר ולאחר מכן בוטלה.

לגבי יתרות חוב אחרות, לגביהן קיימים כללים ספציפיים בנושא מדידה והכרה של הפרשה לירידת ערך (כגון איגרות חוב), הבנק ממשיך ליישם את כללי המדידה, כאמור בסעיף 5 לעיל.

ג. זיהוי וסיווג חובות בעייתיים

הבנק מסווג את כל החובות הבעייתיים שלו ואת פריטי האשראי החוץ מאזני הבעייתיים בסיווגים: השגחה מיוחדת, נחות או פגום. חוב בהשגחה מיוחדת הוא חוב שיש לו חולשות פוטנציאליות, שבגין נדרשת תשומת לב מיוחדת של הנהלת הבנק. אם החולשות לא יטופלו, עלולה להיגרם הידרדרות בסיכויים לפירעון החוב. חוב נחות הוא חוב שאינו מוגן באופן מספק על ידי ביטחונות או על ידי יכולת התשלום של החייב, וקיימת אפשרות שהבנק יספוג בגינו הפסד אם הליקויים לא יתוקנו.

בהתאם למדיניות הבנק, חוב מעל 700 אלפי שקלים חדשים מסווג כפגום כאשר בהתבסס על מידע ואירועים עדכניים צפוי שהבנק לא יוכל לגבות את כל הסכומים המגיעים לו לפי התנאים החוזיים של הסכם החוב. בכל מקרה, חוב מעל 700 אלפי שקלים חדשים, מסווג כחוב פגום כאשר קרן או ריבית בגינו מצויים בפיגור של 90 ימים או יותר, למעט אם החוב מובטח היטב ונמצא בהליכי גבייה. כמו כן, כל חוב שתנאיו שונו במסגרת ארגון מחדש של חוב בעייתי יסווג כחוב פגום, אלא אם לפני הארגון מחדש ולאחריו נערכה בגינו הפרשה להפסדי אשראי לפי שיטת עומק הפיגור בהתאם לנספח להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 314 בנושא הערכה נאותה של סיכוני אשראי למדידה נאותה של חובות.

חובות מתחת ל-700 אלפי שקלים חדשים, שמצויים בפיגור של 90 יום, מוערכים על בסיס קבוצתי, ובמקרה זה מסווגים כחובות נחותים. קבלת החלטה בדבר סיווג החוב מבוססת, בין היתר, על מצב הפיגור של החוב, הערכת מצבו הפיננסי וכונן הפירעון של הלווה, הערכת מקור ההחזר הראשוני של החוב, קיום ומצב הביטחונות, מצבו הפיננסי של ערבים, אם קיימים, ומחויבותם לתמוך בחוב ויכולת הלווה להשיג מימון מצד ג'.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

החל מיום 1 ביולי 2017 מיישם הבנק את העדכון לקובץ שאלות ותשובות של הפיקוח על הבנקים בנושא "יישום הוראות הדיווח לציבור בנושא חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי".

העדכון מתייחס בעיקר לסיווג של חוב, הגדרת חוב פגום ומדידת הפרשה פרטנית להפסדי אשראי. קביעת הסיווג המתאים של חוב, עד לקרות כשל או כשההסתברות לו נעשתה צפויה ברמה גבוהה (highly probable) מתבססת על יכולת התשלום של החייב, כלומר החוזק הצפוי של מקור החזר הראשוני וזאת למרות התמיכה של מקורות החזר שניים ושלישונים (כגון: בטוחות, תמיכה של ערב, מימון מחדש על ידי צד שלישי).

בין היתר, כלל הקובץ שאלה שנגעה להגדרת מקור החזר ראשוני.

מקור החזר ראשוני - מקור מזומנים יציב לאורך זמן (sustainable) אשר חייב להיצא תחת שליטת החייב ואשר חייב להיות מופרד במפורש או במהות, לכיסוי החוב. בקובץ השאלות והתשובות הובר כי ככלל, כדי שמקור החזר יוכר כמקור החזר ראשוני, על הבנק להראות שהחייב צפוי בהסתברות גבוהה להפיק תוך פרק זמן סביר מזומנים מתאים מפעילות עסקית נמשכת, אשר ישמש לפירעון כל התשלומים הנדרשים באופן מלא במועד שנקבע בהסכם.

הבנק עדכן את מדיניות זיהוי חובות בעייתיים וסיווגם, כך שלחובות נקבעו מקורות החזר מהתזרים העסקי למעט מקרים מסוימים בהם במהלך העסקים הרגיל החוב אמור להיפרע מהתזרים שמניב הנכס הממומן.

הסדרי חוב וטיפול בחוב בעייתי באירגון מחדש - ככלל, במקרים בהם ניתן להגיע להסדר לסילוק החוב, מבלי לפגוע בבטוחות העומדות לטובת הבנק, ומבלי לנקוט הליכים משפטיים, נותן הבנק עדיפות לעריכת הסדר לסילוק החוב.

במטרה לשפר גביית האשראי ולמנוע, ככל שניתן, מצבי כשל בגביית חובות, עורך הבנק ניסיונות להגיע להסדרים לתשלום החוב, טרם נקיסת הליכים משפטיים ואף לאחר ובמהלך נקיטתם, אשר יכול ויכללו: דחיית מועדי תשלום, פריסה מחדשת של החוב, הפחתת שיעורי ריבית, שינוי לוח הטילוקין, שינוי תנאי החוב במטרה להתאימם למבנה המימון של הלווה, איחוד חובות הלווה, העברת חובות ללווים אחרים תחת קבוצת לוויים בשליטה משותפת, בחינה מחדשת של אמות המידה הפיננסיות המוטלות על הלווה ועוד.

חוב אשר פורמאלי עבר ארגון מחדש של חוב בעייתי מוגדר כחוב אשר לגביו, מסיבות כלכליות או משפטיות הקשורות לקשיים פיננסיים של חייב, הבנק העניק ויתור בדרך של שינוי בתנאי החוב במטרה להקל על החייב את נטל תשלומי המזומן בטווח הקרוב (הפחתה או דחייה של תשלומים במזומן שנדרשים מהחייב) או בדרך של קבלת נכסים אחרים כפירעון החוב (בחלקו או במלואו).

לצורך קביעה האם הסדר חוב שבוצע על ידי הבנק מהווה ארגון מחדש של חוב בעייתי, הבנק מבצע בחינה איכותית של מכלול התנאים של ההסדר והנסיבות במסגרתן הוא בוצע, וזאת במטרה לקבוע האם: (1) החייב מצוי בקשיים פיננסיים ו- (2) במסגרת ההסדר הבנק העניק ויתור לחייב.

לצורך קביעה האם החייב נמצא בקשיים פיננסיים, הבנק בוחן האם קיימים סממנים המצביעים על היותו של הלווה בקשיים במועד ההסדר או על קיום אפשרות סבירה שהלווה יקלע לקשיים פיננסיים לולא ההסדר. בין היתר, הבנק בוחן קיום אחת או יותר מהנסיבות המפורטות להלן:

- החייב נמצא כיום בכשל תשלום בחוב כלשהו מהחובות שלו. בנוסף, הבנק מעריך אם צפוי כי החייב יהיה בכשל תשלום בחוב כלשהו מהחובות שלו בעתיד הנראה לעין, ללא ביצוע השינוי. דהיינו, הבנק עשוי להגיע למסקנה כי החייב נמצא בקשיים פיננסיים, גם אם החייב אינו נמצא כיום בכשל תשלום.
- החייב הודיע כי הוא בפשיטת רגל או בכינוס נכסים אחר או שהוא בתהליך פשיטת רגל או כינוס נכסים אחר.
- קיים ספק מהותי כי החייב ימשיך להתקיים כעסק חי.
- לחייב יש ניירות ערך שנמחקו מרישום (delisted), בתהליך של מחיקה מרישום או שנמצאים תחת איום של מחיקה מרישום בבורסה לניירות ערך.
- על פי אומדנים ותחזיות הכוללים רק את היכולות הקיימות של החייב, הבנק צופה כי תזרימי המזומנים הספציפיים לישות של החייב לא יספיקו על מנת לשרת חוב כלשהו מהחובות שלו (קרן וריבית) בהתאם לתנאים החוזיים של ההסכם הקיים, בעתיד הנראה לעין.
- ללא השינוי הקיים, החייב אינו יכול לקבל מזומן ממקורות שאינם המלווים הקיימים בשיעורי ריבית אפקטיבי השווה לשיעור הריבית הקיים בשוק עבור חוב דומה של חייב שאינו בעייתי.
- הבנק מסיק כי במסגרת ההסדר הוענק לחייב ויתור, גם אם במסגרת ההסדר בוצעה העלאה בריבית החוזית, אם מתקיים אחד או יותר מהמצבים הבאים: כתוצאה מארגון מחדש, הבנק לא צפוי לגבות את כל סכומי החוב (לרבות ריבית שנצברה בהתאם לתנאים החוזיים); שווי הוגן עדכני של הביטחון לגבי חובות מותנים בביטחון אינו מכסה את יתרת החוב החוזית ומצביע על היעדר יכולת גבייה של כל סכומי החוב; לחייב לא קיימת אפשרות לגייס מקורות בשיעור הנהוג בשוק עבור חוב בעל תנאים ומאפיינים כגון אלו של החוב שהועמד במסגרת ההסדר; אם הבנק אינו מבצע הליך חיתום נוסף כאמור כאשר הוא מחדש חוב נחות, או שאין שינוי בתמחור החוב או שהתמחור לא התאם כך שהוא יהיה מתאים לסיכון לפני החידוש, או שהלווה אינו מספק אמצעים נוספים בכדי לפצות על הגידול בסיכון הנובע מהקשיים הפיננסיים של הלווה, קיימת חזקה שהחידוש הוא ארגון מחדש של חוב בעייתי.
- הבנק אינו מסווג חוב כחוב בעייתי שאורגן מחדש אם במסגרת ההסדר הוענקה לחייב דחיית תשלומים שאינה מהותית בהתחשב בתדירות התשלומים, בתקופה החוזית לפירעון ובמשך החיים הממוצע הצפוי של החוב המקורי. לעניין זה, אם בוצעו מספר הסדרים הכרוכים בשינוי תנאי החוב, הבנק מביא בחשבון את ההשפעה המצטברת של הארגונים הקודמים לצורך קביעה האם הדחייה בתשלומים אינה מהותית.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

טיפול בחובות בארגון מחדש וארגון מחדש עוקב - חובות שאורגנו מחדש, לרבות כאלה שטרם הארגון מחדש נבחנו על בסיס קבוצתי, יסווגו כחוב פגום ויוערכו על בסיס פרטני לצורך ביצוע הפרשה להפסדי אשראי. ככלל, חוב בעייתי שאורגן מחדש ימשיך להימדד ולהיות מסווג כחוב פגום עד שישולם במלואו. עם זאת בנסיבות מסוימות, כאשר נערך לחוב ארגון מחדש של חוב בעייתי ולאחר מכן הבנק והחייב נכנסו להסכם נוסף של ארגון מחדש, הבנק אינו נדרש להתייחס יותר לחוב כחוב שעבר ארגון חדש של חוב בעייתי אם מתקיימים התנאים הבאים:

- החייב אינו נמצא יותר בקשיים פיננסיים במועד הארגון מחדש העוקב.
 - בהתאם לתנאי הארגון מחדש העוקב, התאגיד הבנקאי לא העניק יותר לחייב.
- חוב כאמור שעבר ארגון מחדש עוקב והוסר לגביו הסיווג הפגום, יוערך על בסיס קבוצתי לצורך כימות ההפרשה להפסדי אשראי ויתרת החוב הרשומה של החוב לא תשתנה בעת הארגון העוקב (למעט אם התקבל או שולם מזומן).
- אם בתקופות עוקבות חוב כאמור נבחן פרטנית ונמצא שיש להכיר בגינו בירידת ערך או שמבוצע לו ארגון מחדש של חוב בעייתי, הבנק מחזיר לחוב סיווג פגום ומטפל בו כבארגון מחדש של חוב בעייתי.

החזרה של חוב פגום למצב שאינו פגום - חוב פגום חוזר להיות מסווג כחוב שאינו פגום בהתקיים אחד משני המצבים הבאים:

- אין בגינו רכיבי קרן או ריבית אשר הגיע מועדם וטרם שולמו והבנק צופה פירעון של הקרן הנותרת והריבית בשלמותם לפי תנאי החוזה (כולל סכומים שנמחקו חשבונאית או הופרשו).
 - כאשר החוב נעשה מובטח היטב ונמצא בהליכי גבייה.
- כללי ההחזרה מסיווג פגום כאמור לא יחולו על חובות שסווגו כפגומים כתוצאה מביצוע ארגון מחדש של חוב בעייתי.

החזרה של חוב פגום למצב פגום וצובר - חוב אשר עבר פורמאלית ארגון מחדש, כך שלאחר הארגון מחדש מתקיימים התנאים המצטברים הבאים:

- קיים ביטחון סביר שהחוב ייפרע ויבצע בהתאם לתנאיו החדשים, בהתאם להערכת אשראי עדכנית ומתועדת היטב על מצבו הפיננסי של החייב ותחזית הפירעון לפי התנאים החדשים.
- החייב עמד בתשלומי מזומן ושווה מזומן למשך תקופה סבירה הנמשכת לפחות שישה חודשים בהלוואות הנפרעות (קרן+ריבית) בתשלומים חודשיים, או שפרע 20% מהחוב שאורגן מחדש בהלוואות עם פירעונות בטווחים ארוכים יותר.
- לא קיים בהלוואה לאחר הארגון מחדש פיגור של 90 יום או יותר.

ד. הפרשה להפסדי אשראי

הבנק קבע נהלים לסיווג אשראי ולמדידת ההפרשה להפסדי אשראי כדי לקיים הפרשה ברמה מתאימה לכיסוי הפסדי אשראי צפויים בהתייחס לתיק האשראי שלו. בנוסף, קבע הבנק נהלים לקיום, הפרשה ברמה מתאימה כדי לכסות הפסדי אשראי צפויים הקשורים למכשירי אשראי חוץ מאזניים (כגון: התחייבויות למתן אשראי, מסגרות אשראי שלא נוצלו וערבויות מסוגים שונים).

ההפרשה לכיסוי הפסדי האשראי הצפויים בהתייחס לתיק האשראי מוערכת באחד משני מסלולים: "הפרשה פרטנית" או "הפרשה קבוצתית". כמו כן, בוחר הבנק את הנאותות הכוללת של ההפרשה להפסדי אשראי.

הבחינה, כאמור של החובות לצורך קביעת ההפרשה והטיפול בחוב מיושמת באופן עקבי לגבי כל החובות בהתאם לרף של 700 אלפי שקלים חדשים ובהתאם למדיניות ניהול האשראי של הבנק ולא מבוצעים מעברים בין מסלול הבחינה פרטנית לבין מסלול הבחינה על בסיס קבוצתי במשך חיי החוב אלא אם בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי כאמור לעיל.

הפרשה פרטנית להפסדי אשראי - בהתאם למדיניות הבנק, מיושמת עבור כל חוב שנקבע כי הוא פגום, ואשר יתרתו החוזית המקורית (ללא ניכוי מחיקות חשבונאיות, ריבית שלא הוכרה, הפרשות להפסדי אשראי וביטחונות) הינה 700 אלפי שקלים חדשים או יותר.

כמו כן, מיושמת הפרשה פרטנית לגבי כל חוב שתנאיו שונו במסגרת ארגון מחדש של חוב בעייתי, אלא אם מדובר בחוב שבגינו נערכת הפרשה לפי שיטת עומק הפיגור. ההפרשה הפרטנית להפסדי אשראי מוערכת בהתבסס על תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים, מהוונים בשיעור הריבית האפקטיבי של החוב המקורי. כאשר החוב מותנה בביטחון, או כאשר הבנק קובע שצפויה תפיסת נכס, מוערכת ההפרשה הפרטנית להפסדי אשראי על פי השווי ההוגן של הביטחון ששועבד להבטחת אותו אשראי, לאחר הפעלת מקדמים זהירים ועקביים שמשקפים, בין היתר, את התנדודותיו בשווי ההוגן של הביטחון, את הזמן שיעבור עד למועד המימוש בפועל ואת העלויות הצפויות במכירת הביטחון. לעניין זה, הבנק מגדיר חוב כחוב מותנה בביטחון כאשר פירעונו צפוי להתבצע באופן בלעדי מהביטחון המשועבד, או כאשר הבנק צפוי להיפרע מהנכס גם אם לא קיים שיעבוד ספציפי על הנכס, והכל כאשר אין ללווה מקורות חוזר זמנים ומהימנים אחרים.

הבנק בוחר באופן שוטף את התחזיות להפסדי אשראי הצפויים בהתאם לתזרימי המזומנים בפועל ומתאים את ההפרשה הפרטנית לתחזיות העדכניות. הפסדי האשראי בפועל יכולים להיות שונים מהאומדנים המקוריים שערך הבנק בעת סיווג החוב כפגום.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי - מיושמת עבור קבוצות גדולות של חובות קטנים (שיתרתם נמוכה מ-700 אלפי שקלים חדשים, בהתאם למדיניות הבנק) והומוגניים (כגון: חובות בכרטיסי אשראי, הלוואות לדירור וחובות צרכניים הנפרעים בתשלומים) וכן בגין חובות גדולים שנקבע שאינם פגומים. ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות המוערכים על בסיס קבוצתי, למעט הלוואות לדירור לגביהן חושבה ההפרשה לפי נוסחה שקבעה הפיקוח על הבנקים בהתחשב בעומק הפיגור, מחושבת בהתאם לכללים שנקבעו ב-FAS 5 (ASC 450) - בנושא 450 בקודיפיקציה - "טיפול חשבונאי בתלויות", ובהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו. ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי, מתבססת, בין היתר, על שיעורי הפסד היסטוריים בענפי המשק השונים, ובחלוקה לאשראי בעייתי ולא בעייתי.

ביום 20 בפברואר 2017 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא הפרשה להפסדי אשראי לפיו יש להמשיך ולכלול ב"טווח השנים", המשמש רכיב בקביעת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי את שנת 2011 ואילך בדוחות הכספיים לשנים 2016 ו-2017. ההנחיות עודכנו והטווח גדל בשנת 2019 ל-9 שנים.

בנוסף לממוצע טווח שיעורי הפסד היסטוריים בענפי משק שונים כאמור לעיל, לצורך קביעת שיעור ההפרשה הנאות מתחשב הבנק בגורמים סביבתיים רלבנטיים, לרבות מגמות בהיקפי האשראי בכל ענף ותנאים ענפיים, נתונים מקרו כלכליים, הערכת איכות כללית של האשראי לענף משק, שינויים בנפח ובמגמה של יתרות בפיגור ויתרות פגומות והשפעות השינויים בריכוזיות האשראי.

בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים, הבנק גיבש שיטת מדידה של ההפרשה הקבוצתית אשר מביאה בחשבון הן את שיעור הפסדי העבר והן את ההתאמות בגין הגורמים הסביבתיים הרלבנטיים.

כמו כן, בהתאם להנחיית הפיקוח על הבנקים שיעור ההתאמה בגין גורמים סביבתיים להפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי בגין אשראי לאנשים פרטיים, הינו 0.75%. מיתרת האשראי הצרכני שאינו פגום (לא כולל אשראי בגין מחייבים בכרטיסי אשראי בנקאיים ללא חיוב ריבית). זאת בהתאם להנחיה פרטנית של הפיקוח על הבנקים מיום 19 בינואר 2015.

ביום 10 ביולי 2017 פרסם חוזר הפיקוח על הבנקים לתיקון הוראות ניהול בנקאי מספר 314 בנושא "הערכה נאותה של סיכוני אשראי ומדידה נאותה של חובות". בהתאם לחוזר החל משנת 2018 בעת קביעת ההפרשה להפסדי אשראי ישקללו, בין היתר, אשראי שאין לגביו דוחות כספיים מעודכנים.

הלוואות לדירור - הפרשה מזערית בגין הלוואות לדירור מחושבת לפי נוסחה שקבע הפיקוח על הבנקים, בהתחשב בעומק הפיגור, באופן שבו שיעורי ההפרשה גדלים ככל שמעמיק הפיגור. ההוראה חלה על כלל הלוואות לדירור, למעט הלוואות שאינן נפרעות בתשלומים תקופתיים והלוואות מממנות פעילות בעלת אופי עסקי.

כמו כן, מיישם הבנק את הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 329 בנושא "מגבלות למתן הלוואות לדירור".

בהתאם להוראות גיבש הבנק מדיניות שנועדה להבטיח כי הוא עומד בדרישות ההוראה, וכי החל מיום 30 ביוני 2013 יתרת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי בגין הלוואות לדירור לא תפחת משיעור של 0.35% מיתרת הלוואות האמורות למועד הדיווח.

אשראי חוץ מאזני - ההפרשה הנדרשת בהתייחס למכשירי האשראי החוץ מאזניים מוערכת בהתאם לכללים שנקבעו ב-FAS 5. ההפרשה המוערכת על בסיס קבוצתי עבור מכשירי האשראי החוץ מאזניים מבוססת על שיעורי ההפרשה שנקבעו עבור חשיפת האשראי הכוללת (כמפורט לעיל), תוך התחשבות בשיעור המימוש לאשראי הצפוי של סיכון האשראי החוץ מאזני. שיעור המימוש לאשראי מחושב על ידי הבנק בהתבסס, בין היתר, על מקדמי המרה לאשראי כמפורט בהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 203, מדידה והלימות הון - סיכון אשראי - הגישה הסטנדרטית, בהתאמות מסוימות.

בנוסף, בוחן הבנק את הנאותות הכוללת של ההפרשה להפסדי אשראי. הערכת נאותות כאמור מתבססת על שיקול הדעת של ההנהלה אשר מתחשב בסיכונים הגלומים בתיק האשראי ובשיטות ההערכה שמישמות על ידי הבנק לקביעת ההפרשה.

לפרטים בדבר אימוץ עדכונים לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית בנושא הפרשה להפסדי אשראי (ASU 2016-13) מיום 1 בינואר 2022, ראה סעיף ה להלן.

ה. הכרה בהכנסה

במועד סיווג החוב כפגום מגדיר הבנק את החוב כחוב שאינו צובר הכנסות ריבית, ומפסיק לצבור בגינו הכנסות ריבית, למעט האמור לעיל לגבי חובות מסוימים שאורגנו מחדש. כמו כן, במועד סיווג החוב כפגום מבטל הבנק את כל הכנסות הריבית שנצברו וטרם נגבו, ואשר הוכרו כהכנסה ברווח והפסד. החוב ממשיך להיות מסווג כחוב שאינו צובר ריבית, כל עוד לא בוטל לגביו הסיווג כחוב פגום. לפירוט לגבי הכרה בהכנסה על בסיס מזומן בגין חובות שסווגו כפגומים ראה סעיף 4 לעיל.

לגבי חובות שנבחנים ומופרשים על בסיס קבוצתי, הבנק מפסיק צבירת הכנסות ריבית כאשר מתקיימים התנאים למחיקה חשבונאית של החוב, לרוב לאחר 150 ימי פיגור, למעט אם החוב מובטח היטב ונמצא בהליכי גבייה. חובות אלה כפופים לשיטות הערכה של הפרשה להפסדי אשראי שמבטיחות שהרווח של הבנק אינו מוטה כלפי מעלה.

ו. מחיקה חשבונאית

הבנק מוחק חשבונאית כל חוב או חלק ממנו המוערך על בסיס פרטי, שנחשב כחוב שאינו בר גבייה, ובעל ערך נמוך כך שהותרו נכס אינה מוצדקת, או חוב בגינו מנהל הבנק מאמצי גבייה ארוכי טווח (המוגדרים ברוב המקרים כתקופה העולה על שנתיים). לגבי חוב שגבייתו מותנית בביטחון הבנק מבצע באופן מיידי מחיקה חשבונאית כנגד יתרת ההפרשה להפסדי אשראי של החלק של היתרה הרשומה של החוב העודף על השווי ההוגן של הביטחון. לגבי החובות המוערכים על בסיס קבוצתי, נקבעו כללי המחיקה בהתבסס על תקופת הפיגור שלהם (ברוב המקרים מעל 150 ימי פיגור רצופים) ועל פרמטרים בעייתיים אחרים. יובהר כי מחיקות חשבונאיות אינן כרוכות בויתור משפטי והן מקטינות את יתרת החוב המדווחת לצרכים חשבונאיים בלבד, תוך יצירת בסיס עלות חדש לחוב בספרי הבנק.

חובות אשר נבחנו באופן קבוצתי וסווגו כפגומים בשל ארגון מחדש של חוב בעייתי, נמחקים חשבונאית לא יאוחזר מהמועד שבו החוב הפך להיות בפיגור של 60 ימים או יותר, ביחס לתנאי הארגון מחדש.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

(7) העברות ושירות של נכסים פיננסיים וסילוק של התחייבויות

הבנק מיישם את כללי המדידה והגילוי שנקבעו בתת נושא 10-860 בקודיפיקציה, בדבר העברות ושירות של נכסים פיננסיים, לצורך הטיפול בהעברות של נכסים פיננסיים וסילוק של התחייבויות.

בהתאם לכללים אלו העברת נכס פיננסי תטופל חשבונאית כמכירה, אם ורק אם, מתקיימים כל התנאים הבאים: (1) הנכס הפיננסי שהועבר בודד מהגורם המעביר, גם במצב של פשיטת רגל או בכינוס נכסים אחר; (2) כל מקבל יכול לשעבד או להחליף את הנכסים (או את זכויות המוטב) שקיבל, ולא קיים תנאי שגם מגביל את המקבל מלנצל את זכותו לשעבד או להחליף את הנכסים הפיננסיים וגם מעניק למעביר הטבה גדולה יותר מאשר הטבה טריוויאלית; (3) המעביר, או חברות מאוחדות שנכללו בדוחותיו הכספיים, או הסוכנים שלו, אינם שומרים שליטה אפקטיבית בנכסים הפיננסיים או בזכויות המוטב המתייחסים לנכסים המועברים האלה.

בעסקאות העברת נכסים פיננסיים, אם נקבע כי למעביר נותרת שליטה אפקטיבית על הנכסים שהועברו העברת הנכסים תטופל כחוב מובטח. בין השאר, בהתקיים התנאים להלן, נותרת שליטה אפקטיבית בנכס:

- הנכסים שיירכשו חזרה או ייפדו זהים או זהים במהות לנכסים שהועברו.
- ההסכם הוא לרכוש אותם חזרה או לפדות אותם לפני מועד הפירעון, במחיר קבוע או במחיר הניתן לקביעה.
- ההסכם נערך בעת ובעונה אחת עם ההעברה.

בנוסף, כדי שהעברה של חלק מנכס פיננסי תחשב כמכירה, החלק המועבר חייב לקיים את ההגדרה של זכויות משתתפות. זכויות משתתפות חייבות לעמוד בקריטריונים הבאים: הזכות צריכה לייצג זכויות פרופורציונליות ביחס למלוא הנכס הפיננסי; כל תזרימי המזומנים המתקבלים מהנכסים מחולקים בין זכויות המשתתפות באופן פרופורציונלי לחלקם בבעלות; הזכויות אינן זכויות נחותות (subordinated) ביחס לזכויות אחרות; לא קיימת זכות חזרה למעביר או למחזיקים אחרים בזכויות משתתפות (למעט במקרה של הפרת מצגים או התחייבויות, התחייבויות חוזיות שוטפות לשירות בנכס פיננסי בשלמותו וניהול חוזה ההעברה, ומחויבויות חוזיות להתחלק בקיזוז הטבות כלשהן שהתקבלו על ידי מחזיק כלשהו בזכויות משתתפות), ולמעביר וגם למחזיק בזכויות משתתפות אין זכות לשעבד או להחליף את הנכס הפיננסי בשלמותו, למעט אם כל המחזיקים בזכויות משתתפות מסכימים לשעבד או להחליף את הנכס הפיננסי בשלמותו.

במידה והעסקה עומדת בתנאים לטיפול בעסקה כמכירה, הנכסים הפיננסיים המועברים נגרעים מהמאזן של הבנק. במידה ולא מתקיימים תנאי המכירה, ההעברה נחשבת לחוב מובטח. מכירה של חלק מנכס פיננסי שאינו זכות משתתפת מטופלת כחוב מובטח, היינו, הנכסים המועברים ממשיכים להירשם במאזן של הבנק והתמורה מהמכירה תוכר כהתחייבות של הבנק.

הבנק מיישם הוראות ספציפיות שנקבעו בהוראות הדיווח לציבור לטיפול בעסקאות השאלה או שאילה של ניירות ערך שבהן ההשאלה מבוצעת כנגד איכות האשראי הכללית והביטחונות הכלליים של השואל, כאשר השואל אינו מעביר אל המשאיל כביטחון מכשירים נזילים המתייחסים ספציפית לעסקת השאלת ניירות הערך, אשר המשאיל רשאי למכור או לשעבד אותם.

השאלה ושאילה כאמור מטופלות כאשראי או כפיקדון אשר נמדדים לפי השווי ההוגן של נייר הערך המתייחס. הכנסות על בסיס צבירה בגין ניירות ערך אלו נרשמות כהכנסות ריבית מאשראי, ושינויים בשווי ההוגן (מעבר לשינויים בבסיס צבירה) נרשמים במסגרת הכנסות מימון שאינן מריבית כאשר מדובר בניירות ערך בתיק למסחר, או ברווח כולל אחר, כאשר מדובר בניירות ערך זמינים למכירה.

הבנק גורע התחייבות אם ורק אם ההתחייבות סולקה, כלומר התקיים אחד מהתנאים הבאים: (א) הבנק שילם למלווה והשתחרר ממחויבותו בגין ההתחייבות, או (ב) הבנק שוחרר משפטית בהליך משפטי או בהסכמת המלווה מהיותו החייב העיקרי בגין ההתחייבות. לפרטים בנוגע לעסקאות סינדיקציה ראה ביאור 30 לדוחות הכספיים.

עסקאות השאלה ניירות ערך המנוהלות כעסקאות אשראי

הבנק מיישם הוראות ספציפיות שנקבעו בהוראות הדיווח לציבור לטיפול בעסקאות השאלה או שאילה של ניירות ערך שבהן ההשאלה מבוצעת כנגד איכות האשראי הכללית והביטחונות הכלליים של השואל, כאשר השואל אינו מעביר אל המשאיל כביטחון מכשירים נזילים המתייחסים ספציפית לעסקת השאלת ניירות הערך, אשר המשאיל רשאי למכור או לשעבד אותם.

טיפול בהשאלה לא מובטחת של ניירות ערך מהתיק הזמין למכירה או מהתיק למסחר.

ביום שבו הבנק משאיל ניירות ערך לצורך כיסוי מכירה בחסר של השואל, הבנק גורע את ניירות הערך שהושאלו, ומכיר באשראי בסכום שווי השוק של ניירות הערך ביום ההשאלה. בתקופות עוקבות, הבנק מודד את האשראי שניתן באותו אופן שבו נמדד נייר הערך לפני שהושאל. אשראי נמדד לפי שווי שוק, הכנסות על בסיס צבירה נרשמות כהכנסות ריבית מאשראי ושינויים בשווי השוק (מעבר לשינויים בבסיס צבירה) מוכרות במסגרת "הכנסות מימון שאינן מריבית" כאשר מדובר בניירות ערך בתיק למסחר, או ברווח כולל אחר, כאשר מדובר באיגרות חוב זמינות למכירה. בסיום ההשאלה, הבנק מכיר מחדש בנייר הערך וגורע את האשראי.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

8 בניינים וציוד ותוכנה

סעיף זה כולל את השקעות הבנק ברכוש קבוע (לרבות תשלומים על חשבון), נכסים שהבנק חקר בחכירה מימונית, ועלויות תוכנה לשימוש עצמי שהוכרו כנכס.

בניינים וציוד

הכרה ומדידה

פריטי רכוש קבוע נמדדים לפי העלות בניכוי פחת שנצבר והפסדים מצטברים מירידת ערך במידה וקיימים. העלות כוללת עלויות הניתנות לייחוס במישרין לרכישת הנכס. עלות נכסים שהוקמו באופן עצמי כוללת את עלות החומרים ושכר העבודה הישיר, וכן כל עלות נוספת שניתן לייחס במישרין להבאת הנכס למיקום ולמצב הדרושים לכך שהוא יוכל לפעול באופן שהתכוונה ההנהלה. כאשר לחלקי רכוש קבוע משמעותיים יש אורך חיים שונה, הם מטופלים כפריטים נפרדים של הרכוש הקבוע. עלות תוכנה שנרכשה, המהווה חלק בלתי נפרד מתפעול הציוד הקשור, מוכרת כחלק מעלות ציוד זה. כמו כן, בהתאם להוראות הדיווח לציבור הבנק מסווג בסעיף בניינים וציוד את העלויות בגין נכסי תוכנה שנרכשו או עלויות שהונו כנכס בגין תוכנות שפותחו באופן פנימי לשימוש עצמי. לפריטים נוספים בדבר הטיפול החשבונאי בעלויות תוכנה לשימוש עצמי ראה להלן. רווח או הפסד מגרירת פריט רכוש קבוע נקבעים לפי השוואת התמורה מגרירת הנכס לערכו בספרים, ומוכרים נטו, בסעיף הכנסות אחרות בדוח רווח והפסד.

עלויות עוקבות

עלויות תחזוקה שוטפות של פריטי רכוש קבוע נזקפות לרווח והפסד עם התהוותן.

פחת

פחת הוא הקצאה שיטתית של הסכום בר-פחת של נכס על פני אורך חייו השימושיים. סכום בר-פחת הוא העלות של הנכס, או סכום אחר המחליף את העלות, בניכוי ערך השיר של נכס. פחת נזקף לדוח רווח והפסד לפי שיטת הקו הישר על פני אומדן אורך החיים השימושי של כל חלק מפריטי הרכוש הקבוע, מאחר ושיטה זו משקפת את תבנית הצריכה החזויה של ההטבות הכלכליות העתידיות הגלומות בנכס בצורה הטובה ביותר. שיפורים במושכר מופחתים לאורך התקופה הקצרה מבין תקופת החכירה לבין אורך החיים השימושיים. קרקעות בבעלות אינן מופחתות. נכס מופחת כאשר הוא זמין לשימוש, דהיינו כאשר הוא הגיע למיקום ולמצב הדרושים על מנת שהוא יוכל לפעול באופן שהתכוונה ההנהלה. לפריטים בדבר אומדן אורך החיים השימושיים של בניינים וציוד ליום 31 בדצמבר 2019, ראה ביאור 16 לדוחות הכספיים.

ירידת ערך

הבנק בוחן נכסים (או קבוצת נכסים) לא שוטפים לצורך ירידת ערך כאשר מתרחשים אירועים או שינויים בנסיבות המצביעים על כך שהעלות המופחתת עשויה לא להיות בר-ת-השבה. למטרת בחינת ומדידת ירידת ערך, הבנק מקבץ נכס (או קבוצת נכסים) יחד עם נכסים והתחייבויות אחרות לרמה הנמוכה ביותר אשר מפיקה תזרימי מזומנים אשר אינם תלויים בתזרימי המזומנים של קבוצת אחרות של נכסים והתחייבויות. הפסדים מירידת ערך שיוכרו יזקפו לנכס (או לקבוצת נכסים) שבתחולת נושא 360 בקודיפיקציה בלבד. הפסדים מירידת ערך מוכרים רק אם הערך בספרים של נכס לא שוטף (קבוצת נכסים) אינו בר-השבה ועולה על שווי ההוגן. הערך בספרים אינו בר-השבה אם הוא עולה על סך תזרימי המזומנים הלא מהוונים הצפויים לנבוע מהשימוש בנכס הלא שוטף (קבוצת נכסים) וממימושו. ההפסדים מירידת הערך הינם בגובה ההפרש שבין הערך בספרים של הנכס הלא שוטף (קבוצת נכסים) לבין שווי ההוגן ונזקפים לדוח רווח והפסד. כאשר מוכר הפסד מירידת ערך, הערך בספרים המתואם של הנכס הלא שוטף (קבוצת נכסים) מהווה בסיס עלות חדש. הפסדים אלו אינם מבוטלים בתקופות עוקבות גם אם מתרחשת עליית ערך.

תוכנה

הכרה

הבנק מיישם את תקן כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית ובין היתר, את כללי ההצגה, המדידה והגילוי שנקבעו בהוראות נושא 350 בקודיפיקציה בדבר "נכסים בלתי מוחשיים - מוניטין" ואחרים. וכן, מיישם הבנק את הוראות בנק ישראל בנושא היוון עלויות לפיתוח עצמי של תוכנה, להלן:

- קביעת סף מהותיות היוון לכל פרויקט פיתוח תוכנה; סף המהותיות שנקבע בבנק הינו 450 אלפי שקלים חדשים.
- עדכון אורך החיים של עלויות התוכנה שהונו כך שלא יעלה על 5 שנים.
- בגין פרויקטים של פיתוח תוכנה, אשר סך העלות שניתן להוון בגינם אינה נמוכה מסף המהותיות שנקבע, יקבעו מקדמי היוון לשעות עבודה אשר יביאו בחשבון את הפוטנציאל לסטייה ברישום שעות העבודה ולחוסר יעילות כלכלי.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

בהתאם להוראות הדיווח לציבור הבנק מסווג בסעיף בניינים וציוד את העלויות בגין נכסי תוכנה שנרכשו או עלויות שהונו כנכס בגין תוכנות שפותחו באופן פנימי לשימוש עצמי.

תוכנה אשר נרכשה על ידי הקבוצה נמדדת לפי עלות בניכוי הפחתות והפסדים מירידת ערך שנצברו. עלויות הקשורות לפיתוח תוכנה או התאמתה לצורך שימוש עצמי מהוונות אם ורק אם ניתן למדוד באופן מהימן את עלויות הפיתוח; התוכנה ישימה מבחינה טכנית ומסחרית; צפויות הטבות כלכליות עתידיות; ולבנק כוונה ומקורות מספיקים על מנת להשלים את הפיתוח ולהשתמש בתוכנה. העלויות שהוכרו כנכס בלתי מוחשי בגין פעילויות הפיתוח כוללות עלויות ישירות של חומרים, שירותים ושכר עבודה ישיר לעובדים. עלויות אחרות בגין פעילויות פיתוח ועלויות מחקר נזקפות לרווח והפסד עם התהוותן. בתקופות עוקבות עלויות פיתוח שהונו נמדדות לפי עלות בניכוי הפחתות והפסדים מירידת ערך שנצברו.

עלויות עוקבות

עלויות שדרוגים ושיפורים של תוכנה לשימוש עצמי מהוונים רק אם צפוי שההוצאות שהתהוו יובילו לפונקציונליות נוספת. עלויות עוקבות אחרות מוכרות כהוצאה בעת התהוותן.

הפחתות

פחת הוא הקצאה שיטתית של הסכום בר-פחת של נכס על פני אורך חייו השימושיים. סכום בר-פחת הוא העלות של הנכס, או סכום אחר המחליף את העלות, בניכוי ערך השייר של נכס.

נכסים בלתי מוחשיים אשר נוצרו מפריקט תוכנה מופחתים לרווח והפסד לפי שיטת הקו הישר על פני אורך החיים השימושי של התוכנה ולתקופה שלא תעלה על 5 שנים כאמור לעיל, החל מהמועד שבו התוכנה מוכנה לשימושה המיועד. בהקשר זה, התוכנה מוכנה לשימושה המיועד כאשר כל הבדיקות המהותיות הושלמו.

ירידת ערך של עלויות פיתוח עצמי של תוכנות מחשוב

ירידת ערך בגין נכסים בלתי מוחשיים אלו מוכרת ונמדדת בעת התרחשות אירועים או שינויים בנסיבות המצביעים על כך שייטכן והערך בספרים של הנכס לא יושב.

אירועים או שינויים בנסיבות היכולים להצביע על ירידת ערך הינם:

- לא צפוי כי התוכנה תספק שירותים פוטנציאליים משמעותיים;
 - חל שינוי מהותי באופן או בהיקף השימוש בתוכנה או בשימוש הצפוי בתוכנה;
 - בוצע או יבוצע בעתיד שינוי מהותי בתוכנה;
 - העלויות לפיתוח או הסבת התוכנה המיועדת לשימוש עצמי חורגות משמעותית מהסכומים שנצפו מראש.
- כאשר לא צפוי יותר שפיתוח התוכנה יושלם הבנק מעדכן את הערך בספרים של התוכנה כך שגובהו יהיה לפי הנמוך מבין ערכו בספרים לשווי ההוגן בניכוי עלויות מכירה.

נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין (9)

הבנק מיישם את כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית בנושא נכסים בלתי מוחשיים, ובין היתר, את כללי ההצגה, המדידה והגילוי שנקבעו בהוראות נושא 350 בקודיפיקציה בדבר "נכסים בלתי מוחשיים - מוניטין ואחרים".

נכס בלתי מוחשי בעל אורך חיים מוגדר נבחן בהתקיים סממנים לירידת ערך ברמת "קבוצת נכסים". קבוצת נכסים היא הרמה המצומצמת ביותר של נכסים והתחייבויות שמפיקה תזרים מזומנים נפרד. תחילה יש לבחון האם הערך בספרים של קבוצת הנכסים גבוה מסכום תזרימי המזומנים הבלתי מהוון הצפוי לנבוע ממנה. אם כן, יש להכיר בירידת ערך בגובה ההפרשה שבין הערך בספרים לבין השווי ההוגן של קבוצת הנכסים. ירידת הערך תוקצה בצורה פרופורציונאלית אך ורק בין הנכסים שבקבוצת הנכסים, ובלבד שערכו של נכס בודד לא ירד מתחת לשווי ההוגן.

נכס בעל אורך חיים בלתי מוגדר נבחן לירידת ערך לפחות אחת לשנה. יש לבחון האם הערך בספרים של הנכס עולה על שווי ההוגן. במידה וכן, תוכר ירידת ערך בגובה הסכום שבו הערך בספרים עולה על השווי ההוגן.

מוניטין אינו מופחת באופן שיטתי.

עלויות פיתוח תוכנה שנרכשו או עלויות שהונו כנכס בגין תוכנות שפותחו באופן פנימי לשימוש עצמי מסווגות בסעיף "בניינים וציוד". לפרטים בדבר יישום כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית בנושא ירידת ערך מוניטין (ASU 2017-04) מיום 1 בינואר 2020, ראה סעיף ה' להלן.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

10 הכירות

הכירות, לרבות חכירות של קרקעות ממינהל מקרקעי ישראל או מצדדים שלישיים אחרים, אשר הבנק נושא בהן באופן מהותי בכל הסיכונים והתשואות מהנכס, מסווגות כחכירות מימוניות. בעת ההכרה לראשונה נמדדים הנכסים החכורים בסכום השווה לנמוך מבין השווי ההוגן והערך הנוכחי של דמי החכירה המינימאליים העתידיים. תשלומים עתידיים למימוש אופציה להארכת תקופת החכירה מול מנהל מקרקעי ישראל אינם מוכרים כחלק מהנכס וההתחייבות המתייחסת מאחר והם מהווים דמי חכירה מותנים, הנגזרים משווי ההוגן של הקרקע במועדי החידוש העתידיים של הסכם החכירה. יתר החכירות מסווגות כחכירות תפעוליות, והנכסים החכורים אינם מוכרים במאזן הבנק. דמי חכירה ששולמו מראש למינהל מקרקעי ישראל בגין חכירות של קרקעות המסווגות כחכירות תפעוליות מוצגים במאזן כהוצאות מראש, ונדקפים לדוח רווח והפסד לאורך תקופת החכירה. תקופת החכירה וסכומי ההפחמות מביאים בחשבון אופציה להארכת תקופת החכירה, במידה ובמועד ההתקשרות בחכירה היה ודאי באופן סביר שהאופציה תמומש. בחכירה של קרקע ומבנים, מרכיבי הקרקע והמבנים נבחנים בנפרד לצרכי סיווג החכירות, כאשר שיקול משמעותי בסיווג מרכיב הקרקע הינו העובדה כי קרקע בדרך כלל בעלת אורך חיים בלתי מוגדר. תשלומים במסגרת חכירה תפעולית נדקפים לרווח והפסד לפי שיטת הקו הישר, לאורך תקופת החכירה. תמריצי חכירה שנתקבלו מוכרים כחלק בלתי נפרד מסך כל הוצאות החכירה לפי שיטת הקו הישר, לאורך תקופת החכירה. תשלומי חכירה מינימאליים, המשלמים במסגרת חכירה מימונית, נחלקים בין הוצאות המימון לבין הפחתת יתרת ההתחייבות. הוצאת המימון מוקצית לכל תקופה מתקופת החכירה, כך שמתקבל שיעור ריבית תקופתית קבוע על היתרה הנותרת של ההתחייבות. תשלומי החכירה המינימאליים מתעדכנים, בגין דמי חכירה מותנים, כאשר ההתניה מתבררת. במקרה של מכירה וחכירה בחזרה, נדרש לזהות את סוג החכירה (מימונית או תפעולית). בחכירה תפעולית - נדחה ונפרס רווח ההון מהמכירה ככל שמחיר המכירה גבוה מהשווי ההוגן של הנכס. לפרטים בדבר דיווח של תאגידי בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית בנושא חכירות מיום 1 בינואר 2020, ראה סעיף ה להלן.

11 התחייבויות תלויות

בדוחות הכספיים נכללו הפרשות נאותות לכיסוי נזקים אפשריים, במקום בו לדעת הנהלת הבנק, ובהתבסס על חוות דעת של יועציה המשפטיים, נדרשה הפרשה. בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים, סווגו התביעות בהתאם לתחומי ההסתברות להתממשות החשיפה לסיכון כמפורט להלן:

א. סיכון צפוי (Probable): הסתברות מעל 70% להפסד בגין התביעה. בגין תביעות שסבירות התממשותן סווגה כ"צפויה", נערכת הפרשה מתאימה בדוחות הכספיים.

ב. סיכון אפשרי (Reasonably Possible): הסתברות בין 20% ל-70% להפסד בגין התביעה. בתביעות שסבירות התממשותן סווגה כ"אפשרית", נערכת במקרים מסוימים הפרשה מסוימת בדוחות הכספיים, בהתאם לשיקול דעת הנהלת הבנק, ובהתבסס על חוות דעת יועציה המשפטיים.

ג. סיכון קלוש (Remote): הסתברות נמוכה מ-20% להפסד בגין התביעה. בגין תביעות שסבירות התממשותן סווגה כ"קלושה", לא נערכת הפרשה בדוחות הכספיים.

בביאור 26 ג.10 ניתן גילוי לתביעות מהותיות, שסכומן (ללא ריבית והוצאות) גבוה מ-1% מההון העצמי המיוחס לבעלי המניות של הבנק. כמו כן, בביאור 26 ג.11 ניתן גילוי לבקשות לאישור תובענות ייצוגיות שהסכום הנתבע בהן הוא מהותי, ולעיתירות לבג"צ, אשר לדעת הנהלת הבנק המבוססת, בהתאם לעניין, על דעת הנהלות החברות המאחדות שלו ועל חוות דעת יועציהם המשפטיים, לא ניתן בשלב זה להעריך את סיכוייהן, ולפיכך לא בוצעה בגינן הפרשה. בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים, רשאי הבנק לקבוע לגבי תובענה ייצוגית כי לא ניתן להעריך את סיכויי ההתממשות של החשיפה לסיכון, בארבעת הדוחות הכספיים המתפרסמים לאחר הגשת התביעה, וכן במקרה של עיכוב הליכים על פי החלטת בית משפט. מעבר לכך, רק במקרים נדירים רשאי הבנק לקבוע כי לא ניתן להעריך סיכויי התממשות חשיפה. כנגד הבנק וחברות מאחדות שלו תלויות בקשות לאישור תובענות ייצוגיות ובקשה לאישור תובענה נגזרת שהסכום הנתבע בהן הוא מהותי, כמפורט בביאור 26 להלן, אשר לדעת הנהלת הבנק המבוססת על חוות דעת יועציה המשפטיים, לא ניתן במועד עריכת הדוחות הכספיים להעריך את סיכוייהן, ולפיכך לא בוצעה בגינן הפרשה.

12 זכויות עובדים

הבנק מיישם את הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא אימוץ כללי החשבונאות בארצות הברית בנושא זכויות עובדים. כללים אלה נקבעו בנושאים הבאים בקודיפיקציה (להלן: "ההוראות"):

- General - Compensation - ASC 710 - תגמול - כללי.
- Nonretirement postemployment benefits - Compensation - ASC 712 - תגמול - הטבות לאחר סיום העסקה שאינן בגין פרישה.
- Retirement benefits - Compensation - ASC 715 - תגמול - הטבות בגין פרישה.
- Stock Compensation - Compensation - ASC 718 - תגמול - עסקאות תגמול מבוסס מניות.
- Exit or Disposal Cost Obligations - ASC 420 - מחויבות בגין עלויות מימוש או יציאה מפעילות.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

על פי ההוראות יש לסווג את ההטבות לעובדים לפי הקבוצות המפורטות בכללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית, לרבות קביעת מדיניות ונהלים ברורים המפרטים כיצד יש להבחין בין הטבות מהסוגים השונים. ההטבות לעובדים מתחלקות לקבוצות הבאות:

- הטבות לפני סיום העסקה.
- הטבות לאחר סיום העסקה ולפני פרישה.
- הטבות לאחר פרישה.

כמו כן, יש לשמר את העקרונות שקבע הפיקוח על הבנקים ולכלול התחייבות בגין מחויבות במהות. מצופה שבמצבים בהם הבנק צופה כי ישולמו הטבות מעבר לתנאים החוזיים יתאימו למצבים שבהם קיימת מחויבות במהות.

בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים שיעור ההיוון להטבות לעובדים מחושב על בסיס תשואת איגרות החוב הממשלתיות בישראל בתוספת מרווח ממוצע של איגרות חוב קונצרניות בדירוג AA (בינלאומי) ומעלה במועד הדיווח. משיקולים פרקטיים, נקבע כי המרווח ייקבע לפי הפרש בין שיעורי התשואה לפדיון, לפי תקופות פירעון, על איגרות חוב קונצרניות בדירוג AA ומעלה בארצות הברית, לבין שיעורי התשואה לפדיון, לאותן תקופות לפירעון, על איגרות חוב של ממשלת ארצות הברית, והכל במועד הדיווח. להלן פירוט לגבי קבוצות ההטבות בבנק:

הטבות לאחר פרישה - פנסיה, פיצויים והטבות אחרות - תוכניות להטבה מוגדרת

הבנק מכיר בסכומים המתייחסים לתוכניות פנסיה ותוכניות אחרות לאחר פרישה על בסיס חישובים הכוללים הנחות אקטואריות והנחות אחרות, לרבות: שיעורי היוון, תמותה, גידול בתגמול ותחלופה.

הבנק בוחן את הצורך בעדכון ההנחות האקטואריות במודל באופן שוטף.

שינויים בהנחות מוכרים ככלל, ובכפוף להוראות שיפורטו להלן, תחילה ברווח כולל אחר מצטבר ומופחתים לרווח והפסד בתקופות עוקבות, בהתאם ליתרת תקופת השירות הממוצעת הנתרת של העובדים הצפויים לקבל הטבות.

ההתחייבות נצברת לאורך התקופה הרלבנטית שנקבעה בהתאם לכללים המפורטים בנושא 715 לקודיפיקציה.

הבנק מיישם את הנחיות הפיקוח על הבנקים בדבר בקרה פנימית על תהליך הדיווח הכספי בנושא זכויות עובדים, לרבות לעניין בחינת "מחויבות שבמהות" להעניק לעובדי הטבות בגין פיצויים מוגדלים ו/או פנסיה מוקדמת.

לפרטים בדבר עדכון תקינה בנושא שינויים בדרישות הגילוי של תוכניות הטבה מוגדרות (ASU 2018-14) מיום 1 בינואר 2021, ראה סעיף ה להלן.

הטבות אחרות לזמן ארוך לעובדים פעילים:

- ההתחייבות נצברת לאורך התקופה המזכה בהטבה.
- לצורך חישוב ההתחייבויות מובאים בחשבון שיעורי היוון והנחות אקטואריות.
- כל מרכיבי עלות ההטבה לתקופה, לרבות רווחים והפסדים אקטואריים, נזקפים לדוח רווח והפסד.

היעדרויות מזכות בפיצוי - חופשה ומחלה:

ההתחייבות בגין ימי חופשה נמדדת על בסיס שוטף, ללא שימוש בשיעורי היוון ובהנחות אקטואריות.

הבנק לא צובר התחייבות בגין ימי מחלה שינוצלו במהלך השירות השוטף.

לפרטים נוספים בדבר הטבות לעובדים ראה ביאור 22 לדוחות הכספיים.

באשר לטיפול החשבונאי ברווחים והפסדים אקטואריים שנרשמו ברווח כולל אחר כתוצאה משינויים בשיעורי ההון:

ההפסד האקטוארי ליום 1 בינואר 2013, הנובע מהפער שבין שיעור ההיוון לחישוב עתודות לכיסוי זכויות עובדים צמודות למדד המחירים לצרכן שנקבע על פי הוראת השעה בהוראות הדיווח לציבור (4%), לבין שיעורי ההיוון למועד זה של התחייבויות לעובדים צמודות למדד, שנקבעו על פי הכללים החדשים כמוסבר לעיל (להלן - ההפסד), נכלל במסגרת הרווח הכולל האחר המצטבר.

רווחים אקטואריים שירשמו מיום 1 בינואר 2013 ואילך, כתוצאה משינויים שוטפים בשיעורי ההיוון במהלך תקופות דיווח, יירשמו ברווח הכולל האחר המצטבר, ויקטינו את יתרת ההפסד הרשומה כאמור לעיל, עד שיתרה זו תתאפס.

הפסדים אקטואריים, הנובעים משינויים שוטפים בשיעורי ההיוון במהלך שנת דיווח, ורווחים אקטואריים הנובעים משינויים שוטפים בשיעורי ההיוון במהלך שנת דיווח לאחר איפוס יתרת ההפסד הרשומה כאמור לעיל, יופחתו בשיטת קו ישר על פני תקופת השירות הממוצעת הנתרת של העובדים הצפויים לקבל הטבות על פני התוכנית.

רווחים והפסדים אקטואריים אחרים (שאינם נובעים כתוצאה משינוי בשיעור ההיוון) ליום 1 בינואר 2013 ובתקופות לאחר מכן, יכללו במסגרת הרווח הכולל האחר המצטבר, ויפחתו בשיטת הקו הישר על פני תקופת השירות הממוצעת הנתרת של העובדים הצפויים לקבל הטבות על פי התוכנית.

עקרונות הטיפול החשבונאי בתוכנית התייעלות:

ביום 27 בדצמבר 2016 אישר דירקטוריון הבנק תוכנית התייעלות שהומלצה על ידי הנהלת הבנק לפיה תתאפשר פרישתם המוקדמת של כ-300 עובדים במהלך השנים 2017-2021, בתנאים מוטבים.

עלויות עדכון ההתחייבות האקטוארית בגין תוכנית התייעלות שנרשמו בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2016, מסתכמות ב-286 מיליון שקלים חדשים, כאשר העלות נטו מס בסכום של 188 מיליון שקלים חדשים נזקפה להון העצמי (במסגרת הרווח הכולל האחר).

בתקופות העוקבות מופחתים לרווח והפסד עלויות התוכנית כחלק מתורת "רווחים והפסדים אקטואריים" בשיטת הקו הישר על פני תקופת השירות הממוצעת הנתרת של העובדים, העומדת על כ-15 שנים.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

במידה ובתקופות מסוימות יעלו סך התשלומים בגין פיצויים על עלות השירות ועלות הריבית שהוכרה באותה שנה, ויתקיים סילוק (בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית בנושא זכויות עובדים), אזי קצב הפחתת ה"רווחים והפסדים האקטואריים" יותאם לקצב הסילוק של ההתחייבות האקטוארית באותן תקופות בהתאמה.

בהתאם למכתב הפיקוח על הבנקים מיום 12 בינואר 2016 בנושא התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל, אישר הפיקוח על הבנקים הקלה הונית בקשר עם התוכנית. הבנק מיישם את ההקלה ההונית באופן שבו ההון הפיקוחי המשמש לחישוב הלימות ההון מותאם (גדל) וההשפעה ההונית (קיסון של 0.14%) של התייעלות נפרסת בקו ישר החל משנת 2017 לתקופה של חמש שנים. לפרטים נוספים ראה ביאורים 22 ו-25 לדוחות הכספיים.

תוכנית התייעלות בבנק יהב

במהלך שנת 2017 אישר דירקטוריון בנק יהב מהלכי התייעלות הכוללים תוכנית פרישה מראון. בנק יהב קיבל אישור לתוכנית מהפיקוח על הבנקים בהתאם לנדרש בהוראת התייעלות.

תוכנית הפרישה מראון מוצעת לעובדים בהתאם לקריטריונים הקבועים בתוכנית. עלויות ההתחייבות האקטוארית בגין תוכנית הפרישה בבנק יהב הסתכמו בסך של כ-35 מיליוני שקלים חדשים לפני מס (23 מיליוני שקלים חדשים לאחר מס).

בהתאם להנחיות בנק ישראל, ההון הפיקוחי המשמש לחישוב הלימות ההון מותאם (גדל) וההשפעה ההונית של התייעלות נפרסת בקו ישר לתקופה של חמש שנים.

13) עסקאות תשלום מבוסס מניות (אופציות לעובדים)

הבנק מיישם את הוראות ASC 718 (עסקאות תשלום מבוסס מניות) בנוגע לאופציות שהוענקו לעובדים. בהתאם להוראות, הבנק מכיר בהוצאות שכר הנובעות מהאופציות שהוענקו. ההוצאה מוכרת על בסיס השווי ההוגן של האופציה במועד ההענקה במקביל לגידול בהון לאורך תקופת השירות בגינה מוענקות האופציות.

בקביעת השווי ההוגן של האופציה במועד ההענקה מובאות מגבלות הבשלה הנובעות מתנאי שוק (למשל, הבשלה התלויה במחיר המניה). למגבלות איכותיות אחרות שאינן נוגעות לתנאי שוק (למשל, מרכיב של שיקול דעת בהענקת ההטבה), אין השפעה על קביעת השווי ההוגן במועד ההענקה והן באות לידי ביטוי ברישום השוטף כהוצאה של ההטבה שניתנה. בהתאם למתאפשר בתקן, הבנק מטפל בכל מנה שהוענקה כמענק נפרד.

כאשר מדובר במענק במסלול הפירותי, רשויות המס בישראל מכירות בהוצאה בעת מימוש האופציות כך שצפויה הטבת מס ויש להכיר במיסים נדחים. בהתאם להוראות התקן, הטבת המס תוכר בהתבסס על גובה ההוצאה המצטברת בספרים מוכפלת בשיעור המס. בעת מימוש האופציות, כאשר ההוצאה המוכרת למס הכנסה גבוהה יותר מההוצאה שהוכרה בספרים, יזקף ההפרש לדוח רווח והפסד מוכפל בשיעור המס. כאשר מדובר במסלול הוני רשות המס אינה מכירה בהוצאות בעת מימוש האופציה.

14) ערבויות

ערבויות הינן חוזים אשר דורשים באופן מותנה מהערב לבצע תשלומים לנערב בעת התרחשות התנאים המחייבים במימוש הערבות. ההתחייבות בגין הערבות נמדדת במועד ההכרה לראשונה לפי הגבוה מבין השווי ההוגן או סכום ההפרשות הצפויות להפסד בגינן. ההתחייבות נגרעת מהספרים במועד בו הבנק משוחרר מהסיכון.

15) מכשירים נגזרים ופעילויות גידור

א. הבנק מבצע עסקאות במכשירים נגזרים ובהם חוזי מטבע, חוזי ריבית ונגזרי אשראי. חוזי המטבע כוללים עסקאות אקדמה, חוזים עתידיים, עסקאות החלפה ואופציות. עסקאות אלה מתבצעות בכל מגזרי ההצמדה. העסקאות מבוצעות עם הציבור ועם בנקים בארץ וחוץ לארץ, הן כחלק מפעילותו השוטפת של הבנק כעושה שוק והן כחלק מהאסטרטגיה הכוללת לניהול רמת החשיפה הרצויה לסיכונים השוק השונים, הכוללים סיכונים בסיס וריבית, סיכונים אליהם נחשף הבנק בפעילותו השוטפת.

ב. מכשירים נגזרים נרשמים במאזן הבנק לפי שווי ההוגן, בנכסים או בהתחייבויות, לפי העניין. שינויים בשווי ההוגן של מכשירים נגזרים, למעט נגזרים המשמשים לגידור תזרים מזומנים, נזקפים לדוח רווח והפסד.

ג. ייתכן שהבנק יתקשר בחוזה שבפני עצמו אינו מכשיר נגזר אך הוא מכיל נגזר משובץ. כאשר הנגזר המשובץ הינו בעל מאפיינים כלכליים שאינם קשורים באופן ברור והדוק למאפיינים הכלכליים של החוזה המארח, ומכשיר נפרד עם תנאים זהים לתנאי הנגזר המשובץ היה עומד בהגדרת נגזר, אזי הנגזר המשובץ מופרד מהחוזה המארח ומטופל כנגזר בפני עצמו.

נגזר משובץ שהופרד מוצג במאזן יחד עם החוזה המארח. שינויים בשווי ההוגן של נגזרים משובצים שהופרדו נזקפים מידיית לרווח והפסד.

ד. במקרים מסוימים, בהם נדרש לחלץ נגזר משובץ מחוזה מארח, נוקט הבנק במדיניות של מדידת החוזה בשלמותו על פי שווי ההוגן, ורישום שינויים בשווי ההוגן בדוח רווח והפסד. מדיניות זו ננקטת לגבי ניירות ערך מובנים בתיק הזמין למכירה.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2019

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

חשבונאות גידור

הבנק חשוף לסיכונים שוק הנובעים מפעילותו העסקית. כחלק מהאסטרטגיה הכוללת של הבנק לניהול רמת החשיפה לסיכונים אלה, הבנק מייעד מכשירים פיננסיים מסוימים, כגידורי שווי הוגן וכגידורי תזרים מזומנים.

במועד תחילת יחסי הגידור הבנק מתעד באופן פורמאלי את יחסי הגידור ואת מטרת ניהול הסיכונים והאסטרטגיה שלו לביצוע הגידור. התיעד כולל זיהוי של כל אחד מאלה: מכשיר מגדר; הפריט או העסקה המגודרת; מהות הסיכון המגודר; והשיטה אשר תשמש את הבנק להערכת אפקטיביות יחסי הגידור בקיזוז החשיפה לשינויים בשווי ההוגן של הפריט המגודר (בגידור שווי הוגן), או בקיזוז החשיפה להשתנות של תזרימי המזומנים בגין העסקה מגודרת (בגידור תזרים מזומנים), המיוחסים לסיכון המגודר.

לפרטים בדבר אימוץ עדכונים לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית בנושא מכשירים נגזרים ופעילויות גידור (ASU 2017-12) מיום 1 בינואר 2019, ראה סעיף 2.2 לעיל.

גידור שווי הוגן

הבנק מייעד מכשירים נגזרים כמגדרים את החשיפה לשינויים בשווי ההוגן של נכס או התחייבות, או חלק מזהה שלהם, שניתן ליחס לסיכון מסוים.

כאשר מכשיר נגזר משמש כמכשיר מגדר בגידור שווי הוגן, השינויים בשווי ההוגן שנכללו בהערכת אפקטיביות הגידור, מוכרים באופן שוטף בדוח רווח והפסד ומוצגים באותו סעיף בו מוצגות השפעות הפריט המגודר. הרווח או ההפסד (קרי, השינוי בשווי ההוגן) בגין הפריט המגודר המיוחס לסיכון המגודר, מטופל כהתאמה לערך בספרים של הפריט המגודר לערך בספרים של הפריט המגודר. הרווח או ההפסד. ההתאמה לערך בספרים של הפריט המגודר טופל באופן דומה לרכיבים אחרים של הערך בספרים שלו.

הערך הראשוני של הרכיבים שנוטרלו מהערכת אפקטיביות הגידור מוכר ברווח והפסד באופן שיטתי ורציונאלי לאורך חיי המכשיר המגדר כאשר ההפרש בין השינויים בשווי ההוגן של הרכיבים שנוטרלו מהערכת אפקטיביות הגידור לבין הסכומים שהוכרו באופן שיטתי ורציונאלי לרווח והפסד, מוכרים ברווח כולל אחר.

הבנק מפסיק ליישם חשבונאות גידור כאשר: הקריטריונים ליישום חשבונאות גידור אינם מתקיימים עוד; הנגזר פוקע, נמכר, מבטל או ממומש; או כאשר הבנק מבטל את הייעוד של יחסי הגידור.

סכום ברווח כולל אחר מצטבר (AOCI) הקשורים לסכומים שנוטרלו מהערכת אפקטיביות הגידור, מוכרים ברווח והפסד בתקופה השוטפת שבה הפריט המגודר נגרע מהספרים. עבור כל גידורי שווי הוגן אחרים שהופסקו, סכומים ברווח כולל אחר מצטבר (AOCI) הקשורים לרכיבים שנוטרלו מהערכת אפקטיביות הגידור, מוכרים בדוח רווח והפסד באופן דומה לרכיבים אחרים הנכללים בערך בספרים של הנכס או התחייבות המגודרים.

גידור תזרימי מזומנים

הבנק מייעד מכשירים נגזרים כמגדרים את החשיפה להשתנות של תזרימי מזומנים עתידיים צפויים, שניתן ליחס לסיכון מסוים.

כאשר מכשיר נגזר משמש כמכשיר מגדר בגידור תזרים מזומנים, השינויים בשווי ההוגן שנכללו בהערכת אפקטיביות הגידור, נזקפים לרווח כולל אחר. סכומים אלה מסווגים מחדש לדוח רווח והפסד באותה תקופה או באותן תקופות, שבהן העסקה החזויה המגודרת משפיעה על הרווחים ומוצגים באותו סעיף בו מוצגות השפעות הפריט המגודר.

הבנק בחר להכיר את השינויים בשווי הוגן של הרכיבים שנוטרלו מהערכת אפקטיביות הגידור באופן שוטף ברווח והפסד, באותה שורה בה מוצגת ההשפעה של הפריט המגודר.

הבנק מפסיק ליישם חשבונאות גידור כאשר: הקריטריונים ליישום חשבונאות גידור אינם מתקיימים עוד; הנגזר פוקע, נמכר, מבטל או ממומש; או כאשר הבנק מבטל את הייעוד של יחסי הגידור.

הרווח או ההפסד נטו בגין המכשיר המגדר הקשורים לגידור תזרים מזומנים שהופסקו ממשיכים להיות מדווחים ברווח כולל אחר מצטבר (AOCI), אלא אם צפוי (probable) שהעסקה החזויה לא תתרחש עד תום תקופת הזמן המקורית שנקבעה (כפי שתועדה בתחילת יחסי הגידור) או במהלך תקופת זמן של חודשיים נוספים לאחר מכן.

אם צפוי כי העסקה החזויה מגודרת לא תתרחש, בין אם עד תום תקופת הזמן המקורית שנקבעה או במהלך תקופת הזמן הנוספת של חודשיים, הרווח או ההפסד נטו בגין המכשיר המגדר שדווחו ברווח כולל אחר מצטבר מסווגים מחדש מיידית לדוח רווח והפסד.

גידור כלכלי

חשבונאות גידור אינה מיושמת לגבי מכשירים נגזרים המשמשים כחלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק (ניהול ALM). השינויים בשווי ההוגן של נגזרים אלה מוכרים ברווח והפסד עם היווצרותם.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

16 שווי הוגן

א. שווי הוגן מוגדר כמחיר אשר היה מתקבל במכירת נכס או המחיר שהיה משולם בהעברת התחייבות בעסקה רגילה בין משתתפים בשוק במועד המדידה. בין היתר, התקן מחייב לצורך הערכת שווי הוגן, לעשות שימוש מרבי ככל שניתן בנתונים נצפים ולמזער שימוש בנתונים לא נצפים. נתונים נצפים מייצגים מידע הזמין בשוק המתקבל ממקורות בלתי תלויים ואילו נתונים לא נצפים משקפים את ההנחות של הבנק. תת נושא 10-820 בקודיפיקציה מפרט היררכיה של טכניקות מדידה בהתבסס על מקור הנתונים ששימשו לצורך קביעת השווי ההוגן. מקורות הנתונים יוצרים מדרג שווי הוגן כמפורט להלן:

- רמה 1** - שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש במחירים מצוטטים למכשירים זהים, בשוק פעיל אשר לבנק יכולת לגשת אליו במועד המדידה.
- רמה 2** - שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש בנתונים נצפים, ישירים או בלתי ישירים, שאינם מחירים מצוטטים כאמור ברמה 1. נתוני רמה 2 כוללים שימוש בנתוני שוק מצוטטים בשווקים פעילים, או בשווקים שאינם פעילים, במידה שגורם זה קיים, או נתונים הנגזרים או נתמכים על ידי נתוני שוק נצפים, כאמור.
- רמה 3** - שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש בנתונים שאינם נצפים.

התקן דורש מהבנק לשקף את סיכון האשראי (credit risk) ואת הסיכון לאי ביצוע (nonperformance risk) במדידת השווי ההוגן של חוב, לרבות מכשירים נגזרים, אשר הונפק על ידו ונמדד לפי שווי הוגן. סיכון אי ביצוע כולל את סיכון האשראי של הבנק, אך לא מוגבל לסיכון זה בלבד.

- הבנק מעריך את סיכון האשראי במכשירים נגזרים באופן המפורט להלן:
- כאשר בגין החשיפה קיימים ביטחונות נזילים מספקים המבטיחים ספציפית ברמת ודאות משפטית גבוהה את המכשיר הנגזר, הבנק מניח כי סיכון האשראי הגלום הינו אפס ולא מבצע התאמות לשווי הוגן בגין איכות האשראי של הצד הנגדי.
- במקרים אחרים, מבצע הבנק הערכת שווי הוגן בהתבסס על אינדיקציות מעסקאות בשוק פעיל לאיכות האשראי של הצד הנגדי, ככל שהאינדיקציות כאמור זמינות במאמצים סבירים. הבנק גוזר את האינדיקציות, בין היתר, ממחירים של מכשירי חוב של הצד הנגדי הנסחרים בשוק פעיל וממחירים של נגזרי אשראי שהבסיס שלהם הוא איכות האשראי של הצד הנגדי. אם לא קיימות אינדיקציות כאמור, הבנק מחשב את ההתאמות בהתבסס על דירוגים פנימיים.

כאשר החשיפה בגין הצד הנגדי על בסיס מאוחד אינה מהותית הבנק מבצע את חישוב ההתאמה כאמור על בסיס קבוצתי, תוך שימוש במדד לאיכות האשראי לפי קבוצות של צדדים נגדיים דומים למשל בהתבסס על דירוגים פנימיים.

בנוסף, מבצע הבנק בדיקת סבירות לתוצאות המתקבלות בהערכה הפנימית ביחס לשינויים במרווחים בשוק, ומבצע התאמות המתחייבות, אם נדרשות, לפי העניין.

על מנת להתאים את שיטות ההערכה של הבנק לעקרונות של מחיר היציאה ולהנחיות אשר נקבעו בתקן, נדרש הבנק לבחון מחדש את שיטות ההערכה המיושמות על ידו למדידת שווי הוגן, בהתחשב בנסיבות הרלבנטיות לעסקאות השונות, לרבות מחירי העסקאות האחרונות בשוק, מחירים אינדיקטיביים של שירותי הערכה ותוצאות של בדיקה לאחור (back testing) של סוגי עסקאות דומות.

בהתאם להנחיות בנק ישראל, מדידת שווי הוגן של מכשיר נגזר, כאשר לא קיימים לגביו מחירים מצוטטים, ביטחונות נזילים או הסכמי קיזוז המבטיחים באופן מספק את איכות האשראי של הנגזר ואין נתוני שוק על איכות האשראי של הצד הנגדי (כגון, CDS או איגרות חוב סחירות של הצד הנגדי), תחשב למדידת שווי הוגן ברמה 3.

לפרטים בדבר אימוץ עדכונים כלכלי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית בנושא דרישות הגילוי של מדידת שווי הוגן מיום 1 בינואר 2021, ראה סעיף ה' להלן.

אופן קביעת השווי ההוגן:

1) ניירות ערך

השווי ההוגן של ניירות ערך למסחר, איגרות חוב זמינות למכירה ומניות שאינן למסחר נקבע על סמך מחירי שוק מצוטטים בשוק העיקרי. כאשר קיימים מספר שווקים בהם נסחר נייר הערך, הערכה מבוצעת לפי מחיר שוק מצוטט בשוק המועיל ביותר. במקרים אלו השווי ההוגן של השקעות הבנק בניירות ערך הינו מכפלה של מספר היחידות באותו מחיר שוק מצוטט. המחיר המצוטט המשמש לקביעת שווי הוגן אינו מותאם בשל גודל הפוזיציה של הבנק יחסית לנפח המסחר (פקטור גודל ההחזקה). אם מחיר שוק מצוטט זה אינו זמין, אומדן השווי ההוגן מתבסס על המידע הזמין הטוב ביותר תוך שימוש מרבי בנתונים נצפים ותוך הבאה בחשבון של הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי (סיכון שוק, סיכון אשראי, אי סחירות וכיוצא באלה), פרט למניות שאינן למסחר שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין הנמדדות כמפורט בביאור 1 ד(5) לעיל.

2) מכשירים פיננסיים נגזרים

מכשירים פיננסיים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי שוק שנקבע בשוק העיקרי, ובהיעדר שוק עיקרי, לפי מחיר שוק מצוטט בשוק המועיל ביותר. מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם נסחרים בשוק פעיל הוערכו לפי מודלים, אשר לוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הנגזר (סיכון שוק, סיכון אשראי וכיוצא באלה).

3) מכשירים פיננסיים נוספים שאינם נגזרים

לרוב המכשירים הפיננסיים בקטגוריה זו (כגון: אשראי לציבור ואשראי לממשלה, פיקדונות הציבור ופיקדונות בבנקים, כתיבי התחייבות נדחים ומלוות שאינם סחירים) לא ניתן לצטט "מחיר שוק", מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך, השווי ההוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון ערך נוכחי של תזרים מזומנים עתידי המהווה בריבית ניכין בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי. לצורך כך, תזרימי המזומנים העתידיים עבור חובות פגומים וחובות אחרים חושבו לאחר ניכוי השפעות של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי בגין החובות.

לפרטים בדבר השיטות וההנחות העיקריות לצורך אומדן השווי ההוגן, ראה ביאור 33 לדוחות הכספיים.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

ב. חלופת שווי הוגן

תת נושא 10-825 בקודיפיקציה מאפשר לתאגיד בנקאי לבחור, במועדי בחירה מוגדרים, למדוד בשווי הוגן מכשירים פיננסיים ופריטים מסוימים אחרים (הפריטים הכשירים), אשר בהתאם להוראות הדיווח לציבור לא נדרש למדוד אותם בשווי הוגן. רווחים והפסדים שטרם מומשו בגין השינויים בשווי הוגן של הפריטים לגביהם נבחרה חלופת השווי הוגן, מדווחים בדוח רווח והפסד בכל מועד דיווח עוקב. כמו כן, עלויות ועמלות מראש הקשורות לפריטים לגביהם נבחרה חלופת השווי הוגן מוכרות ברווח והפסד במועד התהוותן. בחירת יישום חלופת השווי הוגן כאמור לעיל הינה לגבי כל מכשיר בנפרד ואינה ניתנת לביטול.

בנוסף, התקן קובע דרישות הצגה וגילוי המיועדות לסייע להשוואה בין תאגידים בנקאיים הבוחרים בבסיסי מדידה שונים לסוגים דומים של נכסים והתחייבויות.

למרות האמור לעיל, בהנחיות הפיקוח על הבנקים ליישום התקן הובהר כי תאגיד בנקאי לא יבחר בחלופת השווי הוגן, אלא אם התאגיד הבנקאי פיתח מראש ידע, מערכות, נהלים ובקורות ברמה גבוהה שיאפשרו לו למדוד את הפריט ברמה גבוהה של מהימנות. לפיכך, הבנק אינו רשאי לבחור בחלופת השווי הוגן לגבי נכס כלשהו שמתאים לסיווג לרמה 2 או לרמה 3 במדרג השווי הוגן, או לגבי התחייבות כלשהי, אלא אם קיבל לכך אישור מראש מהפיקוח על הבנקים.

17) מיסים על ההכנסה

מיסים על הכנסה כוללים מיסים שוטפים ונדחים. מיסים שוטפים ונדחים נזקפים לדוח רווח והפסד, או נזקפים ישירות להון במידה ונובעים מפריטים אשר מוכרים ישירות בהון. ההפרשה למיסים על ההכנסה של הבנק וחברות מאוחדות שלו שהן מוסדות כספיים לצרכי מס ערך מוסף, כוללת מס רווח המוטל על ההכנסה לפי חוק מס ערך מוסף. מס שכר המוטל על השכר במוסדות כספיים נכלל בדוח רווח והפסד בסעיף "משכורות והוצאות נלוות".

א. מיסים שוטפים

מיסים שוטפים הינם סכום המיסים על ההכנסה ששולמו או שעתידיים להיות משולמים (או מוחזרים) עבור התקופה השוטפת, כפי שנקבע על ידי יישום הוראות דיני המס שנחקקו על הכנסה חייבת במס. המיסים השוטפים כוללים גם את השינויים בתשלומי המס המתחייבים לשנים קודמות.

ב. מיסים נדחים

התחייבויות מיסים נדחים ונכסי מיסים נדחים מייצגים את ההשפעות העתידיות על מיסים על הכנסה הנובעות מהפרשים זמניים והפסדים מועברים הקיימים בסוף התקופה.

הבנק מכיר בהתחייבויות מיסים נדחים בגין הפרשים זמניים חייבים במס. בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים, החל מיום 1 בינואר 2017 מכיר הבנק בהתחייבות מס נדחה בגין הרווחים הלא מחולקים של חברות הבנות אשר נצברו במיום 1 בינואר 2017.

הבנק מכיר בנכסי מיסים נדחים בגין כל הפרשים הזמניים הניתנים לניכוי והפסדים מועברים ובמקביל מכיר בהפרשה נפרדת (valuation allowance) עבור אותו סכום הכלול בנכס אשר יותר סביר מאשר לא שלא ימומש.

התחייבויות מיסים נדחים או נכסי מיסים נדחים נמדדים באמצעות שיעורי המס החוקיים שנחקקו הצפויים לחול על הכנסה מספקת חייבת במס בתקופה שבהן צפוי כי התחייבות המס הנדחה תסולק או נכס המס הנדחה ימומש.

ג. קיזוז נכסי והתחייבויות מיסים נדחים

הבנק מקזז נכסי והתחייבויות מיסים נדחים, כמו גם כל ה-valuation allowance (הפרשה לנכס מס נדחה) הקשורות, עבור רכיב משלם מס מסוים ובגבולותיו של תחום שיפוט מיסוי מסוים.

ד. פוזיציות מס לא וודאיות

הבנק מיישם את כללי ההכרה המדידה והגילוי שנקבעו במסגרת FIN 48. בהתאם להוראות אלה, מכיר הבנק בהשפעת פוזיציות מס רק אם צפוי (more likely than not) שהפוזיציות יתקבלו על ידי רשויות המס או בית המשפט. פוזיציות מס שמוכרות נמדדות לפי הסכום המקסימלי שסבירות התממשותו עולה על 50%. שינויים בהכרה או במדידה באים לידי ביטוי בתקופה בה חלו שינויים בנסיבות אשר הובילו לשינוי בשיקול הדעת.

לפרטים בדבר אימוץ עדכונים לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית בנושא פישוט הטיפול החשבונאי במסים על הכנסה ASU 2019-12 מיום 1 בינואר 2021, ראה סעיף ה' להלן.

18) רווח למניה

הבנק מציג נתוני רווח למניה, בסיסי ומדולל, לגבי הון המניות הרגילות שלו. הרווח הבסיסי למניה מחושב על ידי חלוקת הרווח מיוחס לבעלי המניות הרגילות של הקבוצה במספר הממוצע המשוקלל של המניות הרגילות שהיו במחזור במשך התקופה, לאחר התאמה בגין מניות באוצר. הרווח המדולל למניה נקבע על ידי התאמת הרווח (כגון התאמות בגין השפעה לאחר מס של דיבידנדים, עלויות מימון ושינויים אחרים, במידה שישנם) המתייחס לבעלי המניות הרגילות, והתאמת הממוצע המשוקלל של המניות הרגילות שבמחזור, לאחר התאמה בגין מניות באוצר ובגין ההשפעות של כל המניות הרגילות הפוטנציאליות המדוללות, הכוללות כתבי אופציה למניות שהוענקו לעובדים.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

19 מגזרי פעילות של הבנק

א. מגזרי פעילות פיקוחיים

מגזר פעילות פיקוחי הינו מרכיב בבנק העוסק בפעילויות מסוימות או אשר מאגד לקוחות בסיווגים מסוימים, שהוגדרו על ידי הפיקוח על הבנקים. המתכונת לדיווח על מגזרי הפעילות הפיקוחיים של הבנק נקבעה בהוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים.

מגזר פעילות פיקוחי מוגדר בעיקר בהתבסס על סיווג הלקוחות. לקוחות פרטיים מסווגים בעיקר על פי מחזור הפעילות שלם למגזרים עסקיים (תוך הפרדה בין עסקים זעירים וקטנים, עסקים בינוניים ועסקים גדולים), גופים מוסדיים ומגזר ניהול פיננסי.

בנוסף, הבנק נדרש ליישם את דרישות הגילוי על מגזרים פיקוחיים בהתאם לגישת ההנהלה כאשר מגזרי הפעילות לפי גישה זו שונים מהותית ממגזרי הפעילות הפיקוחיים.

ביום 10 בספטמבר 2015, פרסם הפיקוח על הבנקים עדכון לקובץ השאלות והתשובות הכולל הקלות מסוימות הנוגעות לסיווג לקוחות למגזרי פעילות בהתאם למחזור ההכנסות שלהם, כשזה אינו מייצג או אינו זמין לבנק. על פי קובץ השאלות והתשובות, במקרים כאמור, רשאי הבנק לסווג את הלקוחות למגזרי הפעילות השונים על פי פרמטרים אחרים בהתאם לסך החבות של הלקוח. כך, נקבע כי במקרים מסוימים המפורטים בקובץ השאלות והתשובות ניתן לסווג את הלקוח על פי מספר העובדים בעסק או לפי סך הנכסים במאזן העסק. במידה וגם מידע זה אינו זמין, ניתן לסווג את הלקוח, באותם מקרים, לפי סך הנכסים הפיננסיים של הלקוח בבנק לאחר הכפלתם במקדם שנקבע.

ב. מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה

בנוסף לדיווח האחיד לפי מגזרי פעילות פיקוחיים, נקבע בחוזר הפיקוח על הבנקים, מיום 3 בנובמבר 2014, כי הגילוי על "מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה" יינתן בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית בנושא מגזרי פעילות (הנכללים ב-ASC-280), ככל שקיים הבדל מהותי בין גישת ההנהלה לבין מגזרי הדיווח על פי הנחיות הפיקוח.

מגזר פעילות בהתאם לגישת ההנהלה הינו מרכיב בבנק אשר עוסק בפעילויות שמהן הוא עשוי להניב הכנסות ולשאת בהוצאות, אשר עומדות בקריטריונים המפורטים להלן:

- תוצאות פעולותיו נבחנות באופן סדיר על ידי מקבלי החלטות הראשיים בבנק לצורך קבלת החלטות בנוגע להקצאת משאבים והערכות ביצועים; וכן
- קיים לגביו מידע פיננסי נפרד.

בפועל, קיים מתאם בין מגזרי הפעילות הפיקוחיים ל"מגזרי הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה" אולם, יחד עם זאת, קיימים הבדלים מסוימים בשיוך הלקוחות למגזרים ובאופן קבלת החלטות. לפיכך, מדווחות בדוחות הכספיים גם תוצאות הפעילות לפי "גישת ההנהלה" כאמור.

לפרטים בדבר הקריטריונים לסיווג לקוחות למגזרים הפיקוחיים ולמגזרים בהתאם לגישת ההנהלה וכן, להבדלים ביניהם ולמידע מגזרי נרחב נוסף ראה ביאור 29 לדוחות הכספיים.

20 עסקאות עם בעלי שליטה

הבנק מיישם את כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית לצורך טיפול חשבונאי בפעולות בין הבנק לבין בעל שליטה בו ובין חברה בשליטת הבנק. במצבים בהם בכללים כאמור לא קיימת התייחסות לאופן הטיפול, מיישם הבנק את הכללים שנקבעו בתקן מספר 23 של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות בנושא הטיפול החשבונאי בעסקאות בין ישות לבין בעל השליטה בה. נכסים והתחייבויות שלאגביהם בוצעה עסקה עם בעל שליטה, נמדדים לפי שווי הוגן במועד העסקה.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

ה. תקני חשבונאות חדשים והוראות חדשות של הפיקוח על הבנקים בתקופה שלפני יישומם

נושא התקן/ העדכון	מועד פרסום	תחילה	פרסום על ידי	תמצית התקן	השפעה על הדוחות הכספיים של הבנק
ירידת ערך מוניטין ASU 2017-04	ינואר 2017	1 בינואר 2020	המוסד האמריקאי לתקינה חשבונאית (ה-"FASB")	יש ליישם עבור כל יחידה מדווחת מבחן דו-שלבי, לפיו יירדת ערך מוניטין ותוכר בגובה הפער שבין השווי ההוגן של היחידה המדווחת לבין הערך בספרים שלה תוך התחשבות בהשפעת מיסים על הכנסה. עם זאת, הפסד מירידת ערך לא יעלה על סכום המוניטין שהוקצה ליחידה המדווחת.	לא צפויה השפעה מהותית.
אימוץ עדכונים לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית בנושא הפרשה להפסדי אשראי ASU 2016-13	מרץ 2018	1 בינואר 2022	הפיקוח על הבנקים	ההפרשה להפסדי אשראי תחושב לפי ההפסד הצפוי לאורך חיי האשראי. זאת, במקום אמידת ההפסד שנגרם וטרם זוהה; חישוב אומדן ההפרשה להפסדי אשראי יכלול שימוש משמעותי במידע צופה פני עתיד שישקף תחזיות סבירות לגבי אירועים כלכליים עתידיים; הכללים החדשים לחישוב ההפרשה להפסדי אשראי יחולו על אשראי (לרבות הלוואות לדירור), איגרות חוב המוחזקות לפדיון וחשיפות אשראי חוץ מאזניות מסוימות. כמו כן, בחודש אפריל 2019 פירסם המוסד האמריקאי לתקינה חשבונאית (ה-"FASB") התייחסות לטיפול החשבונאי בגביות (recoveries) ואופציות הארכה במדידת הפסדי אשראי צפויים ASU 2019-04	הבנק בוחן את השפעת העדכונים על הדוחות הכספיים של הבנק.
דיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית בנושא חכירות עדכון תקינה בדבר שינויים בדרישות הגילוי של מדידת שווי הוגן ASU 2018-13	יולי 2018	1 בינואר 2020	הפיקוח על הבנקים	תאגידים בנקאיים שחוכרים נכסים לתקופה שעולה על 12 חודשים, יכירו בהם במאזן, גם אם החכירה מסווגת כחכירה תפעולית; בעסקאות חכירה תפעולית ירשם במאזן נכס שמשקף את הזכות של התאגיד להשתמש בנכס החכור, ומנגד תירשם התחייבות לשלם בגין החכירה. לעניין הלימות הון, נכסי סיכון בגין חכירות שיוכרו במאזן ישוקללו ב-100% לצורך יחס ההון המזערי.	הבנק נערך ליישום העדכונים. להערכת הבנק יישום ההוראות צפוי להביא לגידול של כ-0.7 מיליארדי שקלים חדשים ביתרת הנכסים לגידול זהה ביתרת ההתחייבויות בגין חכירה למועד היישום לראשונה.
עדכון תקינה בדבר שינויים בדרישות הגילוי של תוכניות הטבה מוגדרות ASU 2018-14	אוגוסט 2018	1 בינואר 2021	המוסד האמריקאי לתקינה חשבונאית (ה-"FASB")	בוטלה הדרישה להצגת אומדן הסכומים הכלולים ברווח כולל אחר מצטבר שצפוי כי יופחתו מרווח כולל אחר מצטבר לדוח רווח והפסד כהוצאה בשנה העוקבת; בוטלה הדרישה להצגת סכום ההטבות השנתיות העתידיות המכוסות על ידי חוטי ביטוח וכן עסקאות משמעותיות בין הישות או צדדים קשורים לבין התוכנית; יש לתת פירוט בדבר הסיבות לרווחים או הפסדים מהותיים הקשורים שינוי במחויבות בגין הטבה מוגדרת בהמחלף התקופה; הובהרו דרישות גילוי עבור ישויות להן שתי תוכניות או יותר.	אין השפעה על הדוחות הכספיים מלבד שינוי הצגתי במסגרת ביאור זכויות עובדים.
עדכון תקינה בדבר שינויים בדרישות הגילוי של מדידת שווי הוגן ASU 2018-13	אוגוסט 2018	1 בינואר 2021	המוסד האמריקאי לתקינה חשבונאית (ה-"FASB")	בוטלו הדרישות הבאות: הצגת הסכומים והסיבות להעברות בין רמות 1 ו-2 בהיררכיית השווי ההוגן, מתן מידע בדבר מדיניות הבנק לקביעה מתי העברות בין רמות נחשבות ככאלה שהתקיימו, מתן תיאור מילולי של הרגישות לשינויים בנתונים לא נצפים עבור מדידות שווי הוגן חוזרות ונשנות המסווגות ברמה 3 במדרג השווי ההוגן; נקבע כי יש להציג שינויים ברווח הכולל האחר (OCI) שטרם מומשו בתקופה, עבור נכסים המוחזקים בסוף התקופה.	אין השפעה על הדוחות הכספיים מלבד שינוי הצגתי במסגרת ביאור יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים.
הארכת הוראת מעבר בגין יישום הנחיות נושא 830 בקודיפיקציה בדבר "מטבע חוץ" ASU 2019-12	ינואר 2019	1 בינואר 2022	הפיקוח על הבנקים	הוראת המעבר מנחה תאגיד בנקאי שלא לכלול את הפרשי השער בגין איגרות חוב זמינות למכירה כחלק מההתאמות לשווי הוגן של איגרות חוב אלו, אלא להמשיך לטפל בהם כפי שנדרש בהוראות הדיווח לציבור לפני אימוץ נושא 830 בקודיפיקציה בדבר "מטבע חוץ" עד ליום 31 בדצמבר 2021.	לא צפויה השפעה מהותית.
פישוט הטיפול החשבונאי במסים על ההכנסה ASU 2019-12	דצמבר 2019	1 בינואר 2021	המוסד האמריקאי לתקינה חשבונאית (ה-"FASB")	עיקרי הנושאים שעודכנו: הקצאת הוצאות המס או הטבות המס על ההכנסה בין פעילויות נמשכות, פעילות שהופסקו, רווח כולל אחר ופריטים הנזקקים ישירות להון עצמי; הכרה בהתחייבויות מסים נדחים בגין הפרשים זמניים חייבים במס בגין השקעה בחברה זרה כלולה; חישוב הכנסות מסים על הפסדים מצטברים בדוחות הכספיים ביניים; אופן ההכרה בהשפעת השינויים בחוקי המס או בשיעורי המס בדוחות הכספיים ביניים; הערכת הגידול בבסיס המס של מוניטין בקביעה האם יטופל כחלק מצירוף עסקים או כעסקה נפרדת.	לא צפויה השפעה מהותית.
הפסקת השימוש בליבור העולם על הפסקת השימוש בליבור באופן הדרגתי. בהמשך להחלטה זו, הוקמו צוותי עבודה שונים ברחבי העולם לצורך קביעת מדדי ריבית חלופיים.	יולי 2017	בהדרגה עד 31 בדצמבר 2021	FCA (הרשות להתנהלות פיננסית בבריטניה) SEC-I (U.S. Securities and Exchange Commission)		צפויות להיות השלכות רחבות על הבנק כגון השלכות כלכליות ותפעוליות, וכן השלכות חשבונאיות שייחייבו בחינה מחדש של תנאי הגידור החשבונאי ושל האפקטיביות שלו, בחינה של אופן הטיפול בהסכמי חוב שיעודכנו, ובחינה של ההשפעה על שיעורי היוון ושל קביעת מדרג השווי ההוגן. הבנק החל בהיערכות לשינוי יחד עם זאת, בשלב זה, לאור העדר הנחיות לגבי אופן יישום המעבר, לא ניתן להעריך את מידת ההשפעה של הפסקת השימוש בליבור על הבנק.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2019

ביאור 2 - הכנסות והוצאות ריבית

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2017	2018	2019	
			א. הכנסות ריבית⁽¹⁾
5,989	7,049	7,293	מאשראי לציבור
11	25	33	מאשראי לממשלות
74	102	203	מפיקדונות בבנק ישראל וממזומנים
8	9	16	מפיקדונות בבנקים
-	-	-	מניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ⁽²⁾
140	174	166	מאיגרות חוב
6,222	7,359	7,711	סך כל הכנסות הריבית
			ב. הוצאות ריבית
1,261	1,628	1,787	על פיקדונות הציבור
2	2	1	על פיקדונות הממשלה
11	11	8	על פיקדונות מבנקים
599	793	573	על איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
2	3	2	על התחייבויות אחרות
1,875	2,437	2,371	סך כל הוצאות הריבית
4,347	4,922	5,340	סך הכנסות ריבית, נטו
(6)	4	22	ג. פירוט ההשפעה נטו של מכשירים נגזרים מגדרים על הכנסות והוצאות ריבית⁽³⁾
			ד. פירוט הכנסות ריבית על בסיס צבירה מאיגרות חוב
43	45	35	מוחזקות לפדיון
94	126	130	זמינות למכירה
3	3	1	למסחר ⁽⁴⁾
140	174	166	סך הכל כלול בהכנסות ריבית

(1) כולל מרכיב אפקטיבי ביחסי הגידור.

(2) יתרה נמוכה מ-0.5 מיליוני שקלים חדשים.

(3) פירוט של השפעת מכשירים נגזרים מגדרים על הכנסות הריבית, נטו.

(4) הוצאות הריבית נטו מפעילות מסחר לשנת 2019, כפי שמופיעות בביאור 29, בסך 47 מיליוני שקלים חדשים (בשנים 2018 ו-2017 - 46 ו-3 מיליוני שקלים חדשים, בהתאמה), כוללות הכנסות ריבית על איגרות חוב למסחר בסך 1 מיליון שקלים חדשים (בשנים 2018 ו-2017 - 3 מיליוני שקלים חדשים בכל שנה), כמפורט לעיל, וכן הוצאות בין-מגזריות בסך 48 מיליוני שקלים חדשים (בשנת 2018 - 49 מיליוני שקלים חדשים), בגין עסקאות פנימיות בין מגזר נ"ה למגזר למסחר.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2019

ביאור 3 - הכנסות מימון שאינן מריבית

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2017	2018	2019	
א. הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר			
1. מפעילות במכשירים נגזרים			
-	1	-	חלק לא אפקטיבי ביחסי גידור ⁽⁴⁾
(1,158)	1,406	(1,151)	הכנסות (הוצאות) נטו בגין מכשירים נגזרים ALM ⁽²⁾
(1,158)	1,407	(1,151)	סך הכל מפעילות במכשירים נגזרים
2. מהשקעה באיגרות חוב			
44	8	35	רווחים ממכירת איגרות חוב זמינות למכירה
44	8	35	סך הכל מהשקעה באיגרות חוב
3. הפרשי שער, נטו			
1,196	(1,081)	1,267	
4. רווחים מהשקעה במניות			
8	10	2	רווחים ממכירת מניות שאינן למסחר
-	-	(6)	הפרשה לירידת ערך של מניות שאינן למסחר
4	7	17	דיבידנד ממניות שאינן למסחר
-	-	45	רווחים (הפסדים) שטרם מומשו ⁽⁵⁾
12	17	58	סך הכל מהשקעה במניות
5. רווחים נטו בגין הלוואות שנמכרו			
4	-	-	
98	351	209	סך הכל הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר
ב. הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרות מסחר⁽⁴⁾			
39	95	137	הכנסות (הוצאות) נטו בגין מכשירים נגזרים אחרים
-	(1)	13	רווחים (הפסדים) שמומשו מהתאמות לשווי הוגן של איגרות חוב למסחר, נטו
(1)	-	(2)	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של איגרות חוב למסחר, נטו
38	94	148	סך הכל מפעילויות מסחר⁽⁶⁾⁽⁷⁾
פירוט על הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרות מסחר, לפי חשיפת סיכון			
21	68	59	חשיפת ריבית
12	21	92	חשיפת מטבע חוזך
5	5	(3)	חשיפה למניות
-	-	-	חשיפה לסחורות ואחרים
38	94	148	סך הכל

(1) למעט מרכיב אפקטיבי ביחסי הגידור.

(2) מכשירים נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

(3) סוג מחדש מרווח כולל אחר מצטבר.

(4) כולל הפרשי שער שנבעו מפעילות מסחר.

(5) לרבות רווחים והפסדים ממדידה לפי שווי הוגן של מניות שמתקיים לגביהן שווי הוגן זמין וכן התאמות מעלה או מטה של מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין.

(6) להכנסות ריבית מהשקעות באיגרות חוב למסחר ראה ביאור 2 ד.

(7) הכנסות המימון שאינן מריבית מפעילות מסחר לשנת 2019, כפי שמופיעות בביאור 29, בסך 141 מיליוני שקלים חדשים (בשנים 2018 ו-2017 - 131 ו-63 מיליוני שקלים חדשים, בהתאמה), כוללות את סך הכל ההכנסות מפעילויות מסחר לעיל, בסך 148 מיליון שקלים חדשים (בשנים 2018 ו-2017 - 94 ו-38 מיליוני שקלים חדשים, בהתאמה), וכן הפרשי שער (הפער בין הפרשי שער בגין פעילות בנגזרים ALM לבין הפרשי שער בגין פעילות מאזנית) בסך (7) מיליוני שקלים חדשים (בשנים 2018 ו-2017 - 37 ו-25 מיליוני שקלים חדשים, בהתאמה). כמפורט לעיל.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2019

ביאור 4 - עמלות לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2017	2018	2019	
325	344	360	ניהול חשבון ⁽¹⁾
174	189	190	כרטיסי אשראי
202	199	193	פעילות בניירות ערך
55	59	54	עמלות הפצת מוצרים פיננסיים ⁽²⁾
22	23	23	תפעול קופות גמל
33	31	34	טיפול באשראי
184	208	221	הפרשי המרה
40	43	43	פעילות סחר חוץ
43	45	43	הכנסות נטו משירות תיקי אשראי
96	103	107	עמלות הפצת ביטוח חיים
15	16	17	עמלות הפצת ביטוח דירות
49	45	42	עמלות אחרות
1,238	1,305	1,327	סך כל עמלות שאינן מעסקי מימון
185	170	208	עמלות מעסקי מימון ⁽³⁾
1,423	1,475	1,535	סך כל העמלות

ביאור 4א - הכנסות מחוזים עם לקוחות⁽⁴⁾ סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2019							
סך הכל	ניהול פיננסי	בנקאות עסקית	בנקאות מסחרית	עסקים קטנים	בנקאות פרטית	משקי בית משכנתאות	משקי בית אחרים
360	4	15	18	164	13	-	146
190	-	2	3	33	1	-	151
193	25	21	4	12	23	-	108
54	-	1	-	2	1	-	50
23	23	-	-	-	-	-	-
34	-	10	1	14	-	4	5
221	74	12	6	52	17	-	60
43	-	18	9	16	-	-	-
43	5	3	-	-	-	26	9
107	-	-	-	-	-	107	-
17	-	-	-	-	-	17	-
42	18	7	1	3	5	-	8
1,327	149	89	42	296	60	154	537
208	-	145	17	36	-	5	5
1,535	149	234	59	332	60	159	542

(1) במטבע ישראלי ובמטבע חוץ.

(2) כולל עמלות הפצה מקרנות נאמנות ומוצרים פיננסיים.

(3) לאחר השפעת מכירת סיכון באמצעות רכישת פוליסת ביטוח לערבויות חוק מכר בסך 67 מיליוני שקלים חדשים (בשנים 2018 ו-2017 - 54 ו-48 מיליוני שקלים חדשים, בהתאמה).

(4) סיווג ההכנסות למגזרי פעילות נעשה בהתאם לגישת ההנהלה.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2019

ביאור 4 - הכנסות מחוזים עם לקוחות⁽⁴⁾ - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2018							
סך הכל	ניהול פיננסי	בנקאות עסקית	בנקאות מסחרית	עסקים קטנים	בנקאות פרטית	משקי בית משכנתאות	משקי בית אחרים
344	4	16	18	155	14	-	137
189	-	2	3	29	1	-	154
199	29	24	4	11	22	-	109
59	-	1	-	2	1	-	55
23	23	-	-	-	-	-	-
31	-	7	1	13	-	4	6
208	89	12	5	42	17	-	43
43	-	20	8	15	-	-	-
45	8	1	1	1	-	29	5
103	-	-	-	-	-	103	-
16	-	-	-	-	-	16	-
45	16	11	1	7	-	2	8
1,305	169	94	41	275	55	154	517
170	-	119	14	30	-	2	5
1,475	169	213	55	305	55	156	522

ניהול חשבון⁽⁴⁾

כרטיסי אשראי

פעילות בניירות ערך

עמלות הפצת מוצרים פיננסיים⁽²⁾

תפעול קופות גמל

טיפול באשראי

הפרשי המרה

פעילות סחר חוץ

הכנסות נטו משירות תיקי אשראי

עמלות הפצת ביטוח חיים

עמלות הפצת ביטוח דירות

עמלות אחרות

סך כל עמלות שאינן מעסקי מימון

עמלות מעסקי מימון⁽³⁾

סך כל העמלות

(1) במטבע ישראלי ובמטבע חוץ.

(2) כולל עמלות הפצה מקרנות נאמנות ומוצרים פיננסיים.

(3) לאחר השפעת מכירת סיכון באמצעות רכישת פוליסת ביטוח לערביות חוק מכר בסך 54 מיליוני שקלים חדשים.

(4) סיווג ההכנסות לסוגי פעילות נעשה בהתאם לגישת ההנהלה.

ביאור 5 - הכנסות אחרות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2017	2018	2019
47	-	26
23	24	20
9	11	11
9	9	10
6	3	7
94	47	74

רווח הון ממכירת בניינים וציוד

שכר נאמנות

הכנסות משרותי אבטחה

הכנסות משכר דירה

אחרות

סך כל ההכנסות האחרות

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2019

ביאור 6 - משכורות והוצאות נלוות לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2017	2018	2019	
(1)(5)1,586	(5) (2)1,681	1,756	משכורות (לרבות מענקים)
24	-	57	הוצאה הנובעת מעסקאות המטופלות כעסקאות תשלום מבוסס מניות המסולקות במכשירים הוניים ⁽³⁾
76	78	81	הוצאות נלוות אחרות לרבות קרן השתלמות וחופשה
19	22	23	הטבות לזמן ארוך
(5)383	(5)418	428	ביטוח לאומי ומס שכר
40	48	48	הוצאות בגין פנסיה (לרבות פיצויים ותגמולים):
121	135	146	הטבה מוגדרת - עלות השירות ⁽⁴⁾
5	7	6	הפקדה מוגדרת
17	18	17	הטבות אחרות לאחר סיום העסקה והטבות לאחר פרישה שאינן פנסיה ⁽⁴⁾
2,271	2,407	2,562	הוצאות בגין הטבות אחרות לעובדים
46	49	51	סך כל המשכורות וההוצאות הנלוות
			מזה: משכורות והוצאות נלוות בחוץ לארץ

- (1) לפרטים בדבר השפעת הסכם קיבוצי עם ארגון העובדים ראה ביאור 22 סעיף 8.
 (2) לפרטים בדבר פסק בוררות, הסכם קיבוצי עם ארגון המנהלים והסכם שכר בחטיבת הטכנולוגיה ראה ביאור 22 סעיפים 7-10.
 (3) ראה ביאור 23 - "עסקאות תשלום מבוסס מניות".
 (4) ראה ביאור 22 - "זכויות עובדים".
 (5) סוג מחדש.

ביאור 7 - הוצאות אחרות לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2017	2018	2019	
55	75	76	הוצאות בגין פנסיה (לרבות פיצויים ותגמולים), הטבה מוגדרת (ללא עלות שירות)
63	61	67	שיווק ופרסום
40	41	41	תקשורת
129	131	139	מחשב
34	36	37	משרדיות
11	12	12	ביטוח
106	129	113	שירותים מקצועיים
9	9	9	שכר חברי דירקטוריון
13	14	15	הדרכה והשתלמויות
30	32	33	עמלות
34	35	36	רכב ונסיעות
74	655	78	אחרות
598	1,230	656	סך כל ההוצאות האחרות

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2019

ביאור 8 - הפרשה למיסים על הרווח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. הרכב

2017	2018	2019	
			מיסים שוטפים -
762	1,022	943	בגין שנת החשבון
22	11	7	בגין שנים קודמות
784	1,033	950	סך כל המיסים השוטפים
			שינויים במיסים נדחים -
24	(108)	82	בגין שנת החשבון
(2)	(3)	(3)	בגין שנים קודמות
22	(111)	79	סך כל המיסים הנדחים
806	922	1,029	סך כל ההפרשה למיסים על הכנסה
41	62	46	מזה - הפרשה למיסים על הכנסה בחוץ לארץ

ב. הטבלה אינה כוללת את השפעת המס בגין פריטים מסוימים המוכרים בכל תקופה ישירות בהון. השפעת המס של כל הפריטים שהוכרו ישירות בהון הסתכמה בגידול של 51 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2019, קיטון של 43 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2018 וגידול של 51 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2017.

ג. להלן התאמה בין סכום המס התיאורטי, שהיה חל אילו הרווח היה מתחייב במס לפי שיעור המס הסטטוטורי, החל בישראל על תאגיד בנקאי לבין ההפרשה למיסים על הרווח, כפי שנזקפה בדוח רווח והפסד:

2017	2018	2019	
			רווח לפני מס
2,197	2,195	2,954	שיעור המס הסטטוטורי החל על בנק בישראל
35.04%	34.19%	34.19%	סכום המס על בסיס שיעור המס הסטטוטורי
770	750	1,010	מס (חסכון מס) בגין:
(5)	5	(3)	הכנסות חברות בנות בארץ ⁽¹⁾
8	(10)	4	הכנסות חברות בנות בחוץ לארץ
-	(2)	(4)	הכנסות פטורות ובעלות שיעור מס מוגבל
(5)	(5)	(1)	הפרשי תיאום פחת, הפחתות ורווח הון
10	186	20	הוצאות אחרות לא מוכרות ⁽²⁾
-	(11)	(1)	הפרשי עיתוי שלא נרשמו בגינם מיסים נדחים
			מיסים בגין שנים קודמות:
8	7	3	סכומים נוספים לשלם על חובות בעייתיים
18	2	1	אחרים
2	-	-	אחר
806	922	1,029	סך כל ההפרשה למיסים על הכנסה

(1) כולל הכנסות מתאגידי עזר.

(2) בשנת 2018 כולל הוצאות בסך של 152 מיליוני שקלים חדשים בגין הסכם DPA עם משרד המשפטים בארצות הברית, לפרטים ראה ביאור 26 ג. לדוחות הכספיים.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2019

ביאור 8 - הפרשה למיסים על הרווח - המשך לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ד. יתרות מיסים נדחים לקבל ועתודה למיסים נדחים

יתרות ליום 31 בדצמבר						
שיעור מס ממוצע ב-%	2019	שינויים שנזקפו להון	שינויים שנזקפו		2018	
			לרווח כולל אחר	לרווח והפסד		
34.2	562	-	-	14	548	נכסי מיסים נדחים⁽⁴⁾:
33.4	94	-	-	(23)	117	הפרשה להפסדי אשראי
34.2	479	-	53	19	407	הפרשה לחופשה, מענקי יובל וזכויות עובדים
34.2	-	-	-	(65)	65	עודף התחייבות בגין הטבות לעובדים על נכסי תוכנית
34.2	7	-	-	7	-	מיסים נדחים בגין הפרשה להסכם DPA עם משרד המשפטים בארצות הברית
23.0	7	-	-	(13)	20	הפסדים מועברים לצורך מס ⁽²⁾
34.2	26	-	-	-	26	אחר מפריטים כספיים
34.1	1,175	-	53	(61)	1,183	יתרת מיסים נדחים, ברוטו
-	-	-	-	-	-	הפרשה לנכס מס
34.1	1,175	-	53	(61)	1,183	יתרת נכסי מיסים בניכוי הפרשה למיסים נדחים
התחייבות מיסים נדחים בגין⁽⁴⁾:						
23.0	23	-	-	4	19	רכוש קבוע וחכירות
-	-	-	-	-	-	ניירות ערך ⁽³⁾
12.0	60	-	-	21	39	השקעות בחברות מוחזקות
34.2	4	-	2	(7)	9	אחר - מפריטים כספיים ⁽⁴⁾
-	-	-	-	-	-	אחר - מפריטים לא כספיים, נטו
16.0	87	-	2	18	67	יתרת התחייבות מיסים נדחים ברוטו
	1,088	-	51	(79)	1,116	יתרת מיסים נדחים, נטו

(1) להערכת הבנק, בגין כל המיסים הנדחים האמורים, יותר סביר מאשר לא שתוצאות הפעילות העתידית יפיקו הכנסה חייבת מספקת למימוש נכסי המיסים הנדחים.

(2) הפסדים מועברים לצורך מס בגין חברה בת בחו"ל.

(3) שינויים בסעיף זה בגין רווח בסך של 50 מיליוני שקלים חדשים הנובעים מהתאמת ניירות ערך זמינים למכירה לשווי הוגן (שנה קודמת הפסד בסך של 25 מיליוני שקלים חדשים) נזקפו לסעיף נפרד בהון העצמי.

(4) שינויים בסעיף זה בסך 2 מיליוני שקלים חדשים הנובעים מהפסדים נטו מגידור תזרים מזומנים (שנה קודמת הפסד בסך של 0.4 מיליוני שקלים חדשים) נזקפו לסעיף נפרד בהון העצמי.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2019

ביאור 8 - הפרשה למיסים על הרווח - המשך

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ד. יתרות מיסים נדחים לקבל ועתודה למיסים נדחים - המשך

יתרות ליום 31 בדצמבר						
שנת שיעור מס ממוצע ב-1%	2018	שינויים שנזקפו להון	שינויים	שינויים	2017	
			שנזקפו לרווח כולל אחר	שנזקפו לרווח ההפסד		
34.2	548	-	-	36	512	נכסי מיסים נדחים⁽⁴⁾:
33.3	117	-	-	33	84	הפרשה להפסדי אשראי
34.1	407	-	(43)	20	430	הפרשה לחופשה, מענקי יובל וזכויות עובדים
32.4	65	-	-	41	24	עודף התחייבות בגין הטבות לעובדים על נכסי תוכנית
27.1	20	-	-	8	12	מיסים נדחים בגין הפרשה להסכם DPA עם משרד המשפטים בארצות הברית
34.2	26	-	-	(4)	30	אחר מפריטים כספיים
33.7	1,183	-	(43)	134	1,092	יתרת מיסים נדחים, ברוטו
-	-	-	-	-	-	הפרשה לנכס מס
33.7	1,183	-	(43)	134	1,092	יתרת נכסי מיסים בניכוי הפרשה למיסים נדחים
						התחייבות מיסים נדחים בגין⁽⁴⁾:
34.2	19	-	-	7	12	רכוש קבוע וחכירות
-	-	-	-	-	-	ניירות ערך ⁽²⁾
12.0	39	-	-	18	21	השקעות בחברות מוחזקות
34.2	9	-	-	(1)	10	אחר - מפריטים כספיים ⁽³⁾
-	-	-	-	(1)	1	אחר - מפריטים לא כספיים, נטו
21.7	67	-	-	23	44	יתרת התחייבות מיסים נדחים ברוטו
	1,116	-	(43)	111	1,048	יתרת מיסים, נטו

- (1) להערכת הבנק, בגין כל המיסים הנדחים האמורים יותר סביר מאשר לא שתוצאות הפעילות העתידית יפיקו הכנסה חייבת מספקת למימוש נכסי המיסים הנדחים.
- (2) שינויים בסעיף זה בגין הפסד בסך של 25 מיליוני שקלים חדשים הנובעים מהתאמת ניירות ערך זמינים למכירה לשווי הוגן (שנה קודמת רווח בסך של 8 מיליוני שקלים חדשים) נזקפו לסעיף נפרד בהון העצמי.
- (3) שינויים בסעיף זה בסך 0.4 מיליוני שקלים חדשים הנובעים מהפסדים נטו מגידור תזרים מזומנים (שנה קודמת הפסד בסך של 3 מיליוני שקלים חדשים) נזקפו לסעיף נפרד בהון העצמי.

ה. בהתאם להוראות המפקח על הבנקים, החל מיום 1 בינואר 2017 מכיר הבנק בהתחייבות מס נדחה בגין הרווחים הלא מחולקים של חברות הבנות אשר נצברו מיום 1 בינואר 2017. סך ההתחייבות ליום 31 בדצמבר 2019 הינה כ-60 מיליוני שקלים חדשים (ליום 31 בדצמבר 2018 כ-39 מיליוני שקלים חדשים).

ו. לבנק חברת בת בהולנד (יונייטד מזרחי חברה לאחזקות בינלאומיות בע"מ ב.ו. הולנד). לחברה בהולנד הפסדים צבורים מועברים משנים קודמות, אולם לאלה אין השפעה על חבות המס של הבנק.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2019

ביאור 8 - הפרשה למיסים על הרווח - המשך לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ז. שינויי חקיקה בתחום המס

1. מס חברות

ביום 22 בדצמבר 2016 אישרה מליאת הכנסת את חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנות התקציב 2017 ו-2018) התשע"ז-2016, אשר קבע את הורדת שיעור מס חברות משיעור של 25% ל-23% בשתי פעימות, הפעימה הראשונה לשיעור של 24% החל מינואר 2017 והפעימה השנייה לשיעור של 23% החל מינואר 2018 ואילך.

יתרות המסים הנדחים חושבו בהתאם לשיעורי המס החדשים כפי שנקבעו בחוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנות התקציב 2017 ו-2018) לפי שיעור המס הצפוי לחול במועד ההיפוך.

2. מס ערך מוסף, מס רווח ומס שכר

ביום 12 באוקטובר 2015 אישרה מליאת הכנסת את צו מס ערך מוסף (שיעור המס על מלכ"ם ומוסדות כספיים) (התיקון), התשע"ו - 2015, הקובע כי שיעור מס הרווח ומס השכר המוטלים על מוסדות כספיים יירד מ-18% ל-17%, וזאת החל מיום 1 באוקטובר 2015. כתוצאה מהשינוי האמור שיעור המס הסטטוטורי אשר חל על מוסדות כספיים ירד ל-35% בשנת 2017 ול-34.2% משנת 2018 ואילך.

בעקבות התיקונים האמורים, שונו שיעורי המס הסטטוטורי החלים על תאגידים בנקאיים, והם יעמדו על השיעורים כדלקמן:

שנת המס	שיעור מס רווח	שיעור מס הכנסה	שיעור המס הכולל
2017	17%	24%	35.04%
2018 ואילך	17%	23%	34.19%

חבות המס בחברות הבנות של הבנק נקבעות על פי שיעורי המיסים החלים באותה המדינה. בגין סניפי חוץ לארץ משלים הבנק את חבות המס לשיעורים בישראל.

ח. לבנק הוצאו שומות עד וכולל שנת המס 2016.

לבנק הוצאו שומות ניכויים בהסכם לגבי השנים עד וכולל שנת המס 2014. הסכם השומות כולל סגירת שומות בנושא מס שכר בקשר עם שכר של עובדים מקומיים בסניפי הבנק בחוץ לארץ. הבנק שילם סכום לא מהותי בגין נושא זה. לבנק יחב שומות מס הכנסה סופיות עד וכולל שנת המס 2014.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2019

ביאור 10 - רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. השינויים במרכיבי הרווח (ההפסד) הכולל האחר המצטבר, לפני השפעת מס ואחרי השפעת מס

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר									
2019		2018		2017		2019		2018	
לפני	השפעת לאחר	לפני	השפעת לאחר	לפני	השפעת לאחר	לפני	השפעת לאחר	לפני	השפעת לאחר
מס	מס	מס	מס	מס	מס	מס	מס	מס	מס
179	(62)	117	(60)	22	(38)	66	(23)	43	(23)
(35)	12	(23)	(8)	3	(5)	(44)	15	(29)	15
144	(50)	94	(68)	25	(43)	22	(8)	14	(8)
שינוי נטו במהלך התקופה									
התאמות מתרגום									
התאמות מתרגום דוחות כספיים ⁽³⁾									
-	-	-	1	-	1	1	(4)	1	(3)
-	-	-	1	-	1	1	(4)	1	(3)
שינוי נטו במהלך התקופה									
גידור תזרים מזומנים									
רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור תזרים מזומנים									
6	(2)	4	-	-	-	-	3	(5)	3
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6	(2)	4	-	-	-	-	3	(5)	3
שינוי נטו במהלך התקופה									
הסבות לעובדים									
רווח (הפסד) אקטוארי נטו בתקופה									
(188)	65	(123) ⁽⁷⁾	85	(31)	54 ⁽⁷⁾	(150)	54	(96) ⁽⁶⁾	54
36	(12)	24	36	(12)	24	18	(6)	12	(6)
(152)	53	(99)	121	(43)	78	(132)	48	(84)	48
שינוי נטו במהלך התקופה									
(2)	1	(1)	54	(18)	36	(122)	44	(78)	44
סך הכל השינוי נטו במהלך התקופה									
סך הכל השינוי נטו במהלך התקופה המיוחס לבעלי זכויות שאינן									
(24)	9	(15)	(1)	-	(1)	(18)	6	(12)	6
מקנות שליטה									
22	(8)	14	55	(18)	37	(104)	38	(66)	38
סך הכל השינוי נטו במהלך התקופה המיוחס לבעלי מניות הבנק									

- (1) לפרטים בדבר יישום הוראות הדיווח לציבור בנושא סיווג ומדידה של מכשירים פיננסיים ראה ביאור 2.1.1
- (2) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית. לפרטים ראה ביאור 3 א.2.
- (3) התאמות מתרגום דוחות כספיים של חברות כלולות שמטבע הפעילות שלהן שונה ממטבע הפעילות של הבנק.
- (4) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית. לפרטים ראה ביאור 3 א.1.
- (5) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף משכורות והוצאות נלוות. לפרטים ראה ביאור 2.2 א.
- (6) כולל: השפעת עדכון הנחת עלות השכר ועדכון שיעור הגידול בתגמול ברבעון השני של שנת 2017 על ההתחייבות האקטוארית בגין זכויות עובדים בבנק בסכום של 69 מיליוני שקלים חדשים. נטו מס, וכן השפעת תוכנית התייעלות בבנק יחב על ההון העצמי של הבנק בסכום של 11 מיליוני שקלים חדשים.
- (7) כולל בעיקר השפעת שינויים בריבית על ההתחייבות האקטוארית וכן הפחתה של קרן ההון מתוכנית התייעלות.

ביאור 11 - מזומנים ופיקדונות בבנקים

ליום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2019	2018	
50,924	42,875	מזומנים ופיקדונות בבנקים מרכזיים
748	2,287	פיקדונות בבנקים מסחריים
51,672	45,162	סך כל המזומנים והפיקדונות בבנקים
49,448	44,581	מזה : מזומנים, פיקדונות בבנקים ופיקדונות מרכזיים לתקופה מקורית של עד שלושה חודשים

לפרטים בדבר שיעבודים ראה ביאור 27 להלן.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2019

ביאור 12 - ניירות ערך

ליום 31 בדצמבר 2019

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ⁽¹⁾
(1) איגרות חוב המוחזקות לפידיון				
4,032	4,032	61	-	4,093
4,032	4,032	61	-	4,093
של ממשלת ישראל				
סך כל איגרות החוב המוחזקות לפידיון				
הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ⁽¹⁾
(2) איגרות חוב זמינות למכירה				
3,362	3,308	55	(1)	3,362
1,440	1,442	1	(3)	1,440
362	359	3	-	362
5,164	5,109	(5)59	(5)4	5,164
של ממשלת ישראל⁽²⁾				
של ממשלות זרות⁽³⁾⁽²⁾				
של מוסדות פיננסיים זרים⁽⁴⁾				
סך כל איגרות החוב הזמינות למכירה				
הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ⁽¹⁾
(3) השקעה במניות שאינן למסחר				
149	104	45 ⁽⁶⁾	-	149
49	49	-	-	49
מזה: מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין⁽²⁾				
9,406	9,245	165	(4)	9,345
סך כל ניירות הערך שאינם למסחר				
הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ⁽¹⁾
(4) איגרות חוב למסחר				
427	427	-	-	427
341	343	-	(2)	341
768	770	-	(2)6	768
של ממשלת ישראל				
של ממשלות זרות⁽³⁾⁽⁸⁾				
סך כל איגרות חוב למסחר				
10,113	10,015	165	(6)	10,174
סך כל ניירות הערך				

- (1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
 - (2) מזה: ניירות ערך ששוועדו למלוים בסך 502 מיליוני שקלים חדשים וניירות ערך שהועמדו כבטחון למלוים בסך 35 מיליוני שקלים חדשים.
 - (3) איגרות חוב של ממשלת ארצות הברית.
 - (4) כולל חשיפה לבנקים רב צדדיים לפיתוח (MDB).
 - (5) כוללים בהון העצמי בסעיף "התאמות בגין הצגת איגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן".
 - (6) נזקפו לדוח רווח והפסד אך טרם מומשו.
 - (7) מוצגות ככלל לפי עלות (בניכוי ירדת ערך), המותאמת לשינויים במחירים נציפים בעסקאות רגילות בהשקעות דומות או זהות של אותו מנפיק. לפרטים בדבר יישום הוראות הדיווח לציבור בנושא סיווג ומדידה של מכשירים פיננסיים ראה ביאור 2.ג.1.
 - (8) ניירות ערך שסווגו כניירות ערך למסחר משום שהבנק בחר להציג אותם בהתאם לחלופת השווי הוגן בסעיף 20 להוראות הדיווח לציבור, למרות שהם לא נרכשו למטרת מסחר.
- הערות:
- לפרטים בדבר הפעילות בהשקעות באיגרות חוב - ראה ביאורים 2, 3 ו-3.3. לפרטים בדבר הפעילות בהשקעות במניות - ראה ביאור 3 א.4.
 - ההבחנה בין איגרות חוב של ישראל לבין איגרות חוב של זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של הישות שהנפיקה את נייר הערך.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2019

ביאור 12 - ניירות ערך - המשך

ליום 31 בדצמבר 2018

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים שטרם הוכרו לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ⁽¹⁾
(1) איגרות חוב המוחזקות לפידיין				
3,917	3,917	29	(6)	3,940
של ממשלת ישראל				
3,917	3,917	29	(6)	3,940
סך כל איגרות החוב המוחזקות לפידיין				
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות - עלות)	רווחים	הפסדים	שווי הוגן ⁽¹⁾
(2) איגרות חוב זמינות למכירה				
4,420	4,452	6	(38)	4,420
של ממשלת ישראל⁽²⁾				
1,862	1,915	-	(53)	1,862
של ממשלות זרות⁽³⁾⁽²⁾				
484	487	-	(3)	484
של מוסדות פיננסיים זרים⁽⁴⁾				
18	19	-	(1)	18
של אחרים זרים				
סך כל איגרות החוב הזמינות למכירה	6,873	6	(95)	6,784
92	92	-	-	92
מניות⁽⁵⁾				
סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה	6,965	6⁽⁶⁾	(95)⁽⁶⁾	6,876
הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים שטרם הוכרו ממשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם ממשו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ⁽¹⁾
(3) איגרות חוב למסחר				
288	288	-	-	288
של ממשלת ישראל				
סך כל איגרות חוב למסחר	288	-	-	288
סך כל ניירות הערך	11,170	35	(101)	11,104

- (1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
- (2) מזה: ניירות ערך ששועבדו למלווים בסך 521 מיליוני שקלים חדשים וניירות ערך שהועמדו כבטחון למלווים בסך 111 מיליוני שקלים חדשים.
- (3) איגרות חוב של ממשלת ארצות הברית.
- (4) כולל חשיפה לבנקים רב צדדיים לפיתוח (MDB).
- (5) כולל מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בניכוי הפרשה לירידת ערך שאינה בעלת אופי זמני, בסך כ-91 מיליוני שקלים חדשים.
- (6) כוללים בהון העצמי בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".
- הערות:
- לפרטים בדבר הפעילות בהשקעות באגרות חוב - ראה ביאורים ד, 3, 2, 1-3. לפרטים בדבר הפעילות בהשקעות במניות - ראה ביאור 3, א, 4.
 - ההבחנה בין איגרות חוב של ישראל לבין איגרות חוב של זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של הישות שהנפיקה את נייר הערך.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2019

ביאור 12 - ניירות ערך - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

(5) שווי הוגן והפסדים שטרם מומשו, לפי משך זמן ושיעור ירידת הערך, של איגרות חוב (2018 - ניירות הערך) זמינות למכירה ומוחזקות לפדיון הנמצאות בפוזיצית הפסד שטרם מומש:

12 חודשים ומעלה				פחות מ-12 חודשים				
סך הכל	הפסדים שטרם הוכרו		שווי הוגן ⁽⁴⁾	סך הכל	הפסדים שטרם הוכרו		שווי הוגן ⁽⁴⁾	
	20%-40%	0%-20%			20%-40%	0%-20%		
ליום 31 בדצמבר 2019								
1	-	1	10	-	-	(4)-	124	איגרות חוב זמינות למכירה
3	-	3	979	-	-	(4)-	14	של ממשלת ישראל
4	-	4	989	-	-	-	138	של ממשלות זרות ⁽²⁾
								סך כל איגרות חוב זמינות למכירה
ליום 31 בדצמבר 2018								
-	-	-	-	6	-	6	(5)1,247	איגרות חוב מוחזקות לפדיון
								של ממשלת ישראל
-	-	-	-	6	-	6	1,247	סך כל איגרות חוב מוחזקות לפדיון
								ניירות הערך זמינים למכירה
4	-	4	678	34	-	34	2,725	של ממשלת ישראל
50	-	50	1,345	3	-	3	429	של ממשלות זרות ⁽²⁾
3	-	3	186	-	-	(4)-	150	של מוסדות פיננסיים זרים ⁽³⁾
1	-	1	10	-	-	-	-	של אחרים זרים
58	-	58	2,219	37	-	37	3,304	סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה

(1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.

(2) איגרות חוב של ממשלת ארצות הברית.

(3) כולל חשיפה לבנקים רב צדדיים לפיתוח (MDB).

(4) יתרה נמוכה ממליון שקלים חדשים.

(5) עלות מופחתת.

(6) ניירות ערך מגובי נכסים ומגובי משכנתאות

לימים 31 בדצמבר 2019 ו-2018 לא קיימת יתרת ניירות ערך מגובי נכסים או מגובי משכנתאות.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2019

ביאור 13 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. חובות⁽¹⁾ אשראי לציבור ויתרת הפרשה להפסדי אשראי

31 בדצמבר 2019						
אשראי לציבור		בנקים				
מסחרי	לדיוור	פרטי אחר	סך הכל	וממשלות	סך הכל	
41,317	56	729	42,102	7,916	50,018	יתרת חוב רשומה של חובות ⁽⁴⁾
8,915	135,520	19,864	164,299	-	164,299	שנבדקו על בסיס פרטני
1,638	135,520	-	137,158	-	137,158	שנבדקו על בסיס קבוצתי
50,232	135,576⁽²⁾	20,593	206,401	7,916	214,317	מזה: לפי עומק הפיגור
						סך הכל חובות
						מזה:
266	-	65	331	-	331	חובות פגומים בארגון מחדש
866	56	21	943	-	943	חובות פגומים אחרים
1,132	56	86	1,274	-	1,274	סך הכל חובות פגומים
37	1,476	24	1,537	-	1,537	חובות בפיגור 90 ימים או יותר
744	-	121	865	-	865	חובות בעייתיים אחרים
1,913	1,532	231	3,676	-	3,676	סך הכל חובות בעייתיים
						הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ⁽⁴⁾
640	2	31	673	1	674	שנבדקו על בסיס פרטני
115	672	233	1,020	-	1,020	שנבדקו על בסיס קבוצתי
6	672	-	678	-	678	מזה: הפרשה לפי עומק הפיגור ⁽³⁾
755	674	264	1,693	1	1,694	סך הכל הפרשה להפסדי אשראי
230	2	22	254	-	254	מזה: בגין חובות פגומים

31 בדצמבר 2018						
אשראי לציבור		בנקים				
מסחרי	לדיוור	פרטי אחר	סך הכל	וממשלות	סך הכל	
40,377	60	674	41,111	6,097	47,208	יתרת חוב רשומה של חובות ⁽⁴⁾
8,801	126,970	19,074	154,845	-	154,845	שנבדקו על בסיס פרטני
1,806	126,970	-	128,776	-	128,776	שנבדקו על בסיס קבוצתי
49,178	127,030⁽²⁾	19,748	195,956	6,097	202,053	מזה: לפי עומק הפיגור
						סך הכל חובות
						מזה:
290	-	58	348	-	348	חובות פגומים בארגון מחדש
674	60	19	753	-	753	חובות פגומים אחרים
964	60	77	1,101	-	1,101	סך הכל חובות פגומים
42	1,251	23	1,316	-	1,316	חובות בפיגור 90 ימים או יותר
431	-	129	560	-	560	חובות בעייתיים אחרים
1,437	1,311	229	2,977	-	2,977	סך הכל חובות בעייתיים
						הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ⁽⁴⁾
563	2	28	593	4	597	שנבדקו על בסיס פרטני
115	642	225	982	-	982	שנבדקו על בסיס קבוצתי
6	642	-	648	-	648	מזה: הפרשה לפי עומק הפיגור ⁽³⁾
678	644	253	1,575	4	1,579	סך הכל הפרשה להפסדי אשראי
149	2	19	170	-	170	מזה: בגין חובות פגומים

- (1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.
- (2) כולל הלוואות לכל מטרה במשכון דירת מגורים בסך 7,696 מיליוני שקלים חדשים (ליום 31 בדצמבר 2018 - 7,028 מיליוני שקלים חדשים).
- (3) כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס פרטני בסך 18 מיליוני שקלים חדשים (ליום 31 בדצמבר 2018 - 17 מיליוני שקלים חדשים) והפרשה שחושבה על בסיס קבוצתי בסך של 475 מיליוני שקלים חדשים (ליום 31 בדצמבר 2018 - 445 מיליוני שקלים חדשים). לפרטים ראה ביאור 6.ד.1.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2019

ביאור 13 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. תנועה ביתרת הפרשה להפסדי אשראי

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019						
הפרשה להפסדי אשראי						
אשראי לציבור						
מסחרי	לדיוור	פרטי אחר	סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל	
766	644	263	1,673	4	1,677	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופה
222	44	101	367	(3)	364	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(237)	(15)	(155)	(407)	-	(407)	מחיקות חשבונאיות ⁽⁴⁾
114	1	64	179	-	179	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות ⁽⁴⁾
(123)	(14)	(91)	(228)	-	(228)	מחיקות חשבונאיות, נטו
865	674	273	1,812	1	1,813	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופה
110	-	9	119	-	119	מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018						
699	630	245	1,574	1	1,575	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופה
164	36	107	307	3	310	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(199)	(24)	(153)	(376)	-	(376)	מחיקות חשבונאיות ⁽⁴⁾
102	2	64	168	-	168	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות ⁽⁴⁾
(97)	(22)	(89)	(208)	-	(208)	מחיקות חשבונאיות, נטו
766	644	263	1,673	4	1,677	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופה
88	-	10	98	-	98	מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017						
724	615	208	1,547	2	1,549	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופה
46	24	123	193	(1)	192	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(245)	(9)	(145)	(399)	-	(399)	מחיקות חשבונאיות ⁽⁴⁾
174	-	59	233	-	233	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות ⁽⁴⁾
(71)	(9)	(86)	(166)	-	(166)	מחיקות חשבונאיות, נטו
699	630	245	1,574	1	1,575	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופה
81	-	9	90	-	90	מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

(4) יתרת המחיקות החשבונאיות המוצגות בביאור כוללת בעיקרה מחיקות שהינן בעלי אופי טכני הנובע מחלוף הזמן של פייגור הלקוח וזאת בהתאם לתקינה האמריקאית החלה על הבנק בהקשר זה. כך למשל, יתרת ההפרשה של חובות גדולים פגומים נמחקת בדרך כלל לאחר שנתיים. חוב הנמדד על בסיס קבוצתי נמחק לאחר 150 ימי פייגור. המשמעות היא, שמאמצי הגבייה של הבנק, לעיתים אורכים זמן רב יותר בהשוואה לעיתוי המחיקה על פי הכללים החשבונאיים. כתוצאה מכך, מוצגות, יתרות גבוהות יחסית של "מחיקות חשבונאיות" ויתרות גבוהות יחסית של "גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות".

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2019

ביאור 14 - אשראי לממשלות

ליום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2018	2019	
-	-	אשראי לממשלת ישראל
630	656	אשראי לממשלות זרות
630	656	סך כל האשראי לממשלות

ביאור 15 - השקעות בחברות מוחזקות ופרטים על חברות אלו

ליום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. הרכב הסעיף:

2018	2019	
חברות כלולות	חברות כלולות	
(3)	(3)	השקעות במניות לפי שיטת השווי המאזני
35	35	כתבי התחייבות נדחים ושטרי הון
32	32	סך כל ההשקעות
		מזה:
(16)	(16)	הפסדים שנצברו ממועד הרכישה
		סעיפים שנצברו בהון העצמי ממועד הרכישה:
(1)	(1)	התאמות מתרגום דוחות כספיים

ב. חלק התאגיד הבנקאי ברווחים (הפסדים) של חברות כלולות:

2017	2018	2019	
-	1	-	חלקו של התאגיד הבנקאי ברווחים, נטו, של חברות כלולות ⁽²⁾⁽⁴⁾

(1) לא קיימים הפסדים ו/או ביטול הפסדים מירידת ערך של חברות מוחזקות.

(2) השפעת המס על רווחי החברות הכלולות נמוכה מ-1 מיליון ש"ח.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2019

ביאור 15 - השקעות בחברות מוחזקות ופרטים על חברות אלו - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

פרטים על החברה
זכויות לקבלת רווחים
חלק בהון המקנה
חלק בזכויות ההצבעה

ליום 31 בדצמבר

2018 2019 2018 2019

ג. פרטים על חברות מוחזקות עיקריות⁽²⁾:

2018	2019	2018	2019	פרטים על החברה	השקעות בחברות מוחזקות ופרטים על חברות אלו - המשך
50%	50%	50%	50%	בנק	(1) חברות מאוחדות בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ ⁽³⁾
100%	100%	100%	100%	סוכנות ביטוח	טפחות סוכנות לביטוח (1989) בע"מ
100%	100%	100%	100%	חברה להחזקות בינלאומיות	מזרחי חברה להחזקות בינלאומיות בע"מ (ב.ו.הולנד) ⁽⁴⁾
100%	100%	100%	100%	ניהול תיקי ניירות ערך	אתגר חברה לניהול תיקי השקעות מקבוצת מזרחי טפחות בע"מ
100%	100%	100%	100%	חברה להנפקות	מזרחי טפחות חברה להנפקות בע"מ
100%	100%	100%	100%	חברה לנאמנות	מזרחי טפחות חברה לנאמנות בע"מ
20%	20%	20%	20%	מקרקעין לבנייה	(2) חברות כלולות פסגות ירושלים בע"מ (להלן - פסגות)
19.99%	19.99%	19.99%	19.99%	חברה לחיתום	רוסאריו קפיטל בע"מ (להלן רוסאריו)
		20%	20%	מתן אשראי	קן מוסטאנג מזנין שותפות מוגבלת
		20%	20%	מתן אשראי	קן פלנוס טכנולוגיות
100%	100%	100%	100%	בנק מסחרי	(3) חברה מאוחדת עיקרית של חברה שאוחדה של מזרחי להחזקות בינלאומיות בע"מ (ב.ו.הולנד) יוניסד מזרחי בנק (שוויץ) לימיסד ⁽⁶⁾

31 בדצמבר 2019

עלות	הפחתה נצברת	יתרה מופחתת
140	53	87

ד. יתרת מוניטין בגין חברות מוחזקות:⁽³⁾⁽¹³⁾

- כולל שטרי הון.
- ברשימה לעיל לא נכללו חברות בבעלות ובשליטה מלאה שהן חברות נכסים המשמשים את הבנק, או חברות המספקות שירותים לבנק ושנכסיהן, התחייבויותיהן ותוצאות פעילותן נכללים בדוח הכספי של הבנק.
- יתרת המוניטין בגין רכישת בנק יהב נכללת במאזן המאוחד בסעיף "נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין".
- החברה הינה חברה הרשומה בהולנד. באשר לחברה מאוחדת של החברה, ראה סעיף ג.3.
- כולל הפסד עקב תיסוף של השקל ביחס לשער החליפין של מטבעות חוץ בסך של כ-19 מיליון שקלים חדשים (בשנת 2018 רווח של כ-22 מיליון שקלים חדשים).
- יוניסד מזרחי בנק (שוויץ) לימיסד הינו בנק מסחרי הרשום בשוויץ. ההשקעה מוצגת בדוחות הבנק כשלוחה שמטבע הפעילות שלה זהה למטבע הפעילות של הבנק.
- כולל הפסד עקב תיסוף של השקל ביחס לשער החליפין של הפרנק השוויצרי בסך של כ-13 מיליון שקלים חדשים (רווח של כ-14 מיליון שקלים חדשים בשנת 2018).
- שיעור ההשתתפות במקרה של הפסדים הוא 27%.
- לרבות, יתרת מוניטין הכלולה במאזן המאוחד בסעיף "נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין".
- לרבות התאמות מתרגום דוחות כספיים, התאמות בגין הצגת ניירות ערך מסוימים של חברות מוחזקות לפי שווי הון ושינויים ברווח כולל אחר בגין הטבות לעובדים.
- כולל הפרשה לתביעה בהיקף של 38 מיליון שקלים חדשים על פי פסק דין כנגד החברה.
- כולל ייחוס של ההפרשות בגין חקירת משרד המשפטים בארצות הברית והשלכות המס האפשריות.
- יתרת המוניטין כוללת גם מוניטין בגין רכישת טפחות בנק משכנתאות לישראל בע"מ שיתרתו המופחתת ליום 31 בדצמבר 2019 מסתכמת בכ-14 מיליון שקלים חדשים (זהה ליתרתו המופחתת ביום 31 בדצמבר 2018 ויום 31 בדצמבר 2017), ובגין רכישת בנק אדנים למשכנתאות בע"מ שיתרתו המופחתת ליום 31 בדצמבר 2019 מסתכמת בכ-4 מיליון שקלים חדשים (זהה ליתרתו המופחתת ביום 31 בדצמבר 2018 ויום 31 בדצמבר 2017).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2019

סעיפים אחרים שנצברו בהון העצמי ⁽¹⁰⁾		תרומה לרווח הנקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי		השקעות הוניות אחרות ⁽¹⁾		יתרת מוניטין ⁽³⁾		השקעה במניות לפי שווי מאזני ⁽⁹⁾			
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר				ליום 31 בדצמבר			
2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019		
(4)	(15)	-	(5)	68	83	-	-	69	69	777	840
-	-	-	-	83	83	-	-	-	-	1,044	1,127
-	-	-	-	(12)(5)(68)	(5)(8)	-	-	-	-	236	228
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	27	27
-	-	-	-	4	3	-	-	-	-	54	57
-	-	-	-	(11)(16)	9	-	-	-	-	52	61
-	-	-	-	-	-	35	35	-	-	(16)	(16)
-	-	(1)	-	1	-	-	-	-	-	2	2
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	11	11
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	(7)(77)	(12)(7)(1)	-	-	-	-	134	133

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2019

ביאור 16 - בניינים וציוד

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

סך הכל	עלויות תוכנה	ציוד, ריהוט וכלי רכב	בניינים ומקרקעין (לרבות התקנות ושיפורים במושכר) ⁽²⁾	
א. ההרכב				
עלות הנכסים				
עלות נכסים ליום 31 בדצמבר 2017				
4,387	1,930	1,219	1,238	
259	150	75	34	תוספות
(1)	-	-	(1)	גריעות
עלות נכסים ליום 31 בדצמבר 2018				
4,645	2,080	1,294	1,271	
300	230	34	36	תוספות
(59)	-	-	(59)	גריעות
עלות נכסים ליום 31 בדצמבר 2019				
4,886	2,310	1,328	1,248	
פחת והפסדים מירידת ערך				
פחת נצבר ליום 31 בדצמבר 2017				
2,984	1,456	983	545	
238	141	61	36	פחת
-	-	-	-	ירידת ערך
(1)	-	-	(1)	גריעות
פחת נצבר ליום 31 בדצמבר 2018				
3,221	1,597	1,044	580	
245	174	36	35	פחת
-	-	-	-	ירידת ערך
(37)	-	-	(37)	גריעות
פחת נצבר ליום 31 בדצמבר 2019				
3,429	1,771	1,080	578	
הערך בספרים⁽⁴⁾:				
ליום 31 בדצמבר 2017				
1,403	474	236	693	
ליום 31 בדצמבר 2018				
1,424	483	250	691	
ליום 31 בדצמבר 2019				
1,457	539	248	670	
שיעור פחת ממוצע משוקלל ליום 31 בדצמבר 2018				
	23.1%	13.1%	4.1%	
שיעור פחת ממוצע משוקלל ליום 31 בדצמבר 2019				
	23.4%	13.2%	4.1%	

ב. פרטים נוספים

להלן שיעורי הפחת:

בניינים	2%-4%
שיפורים במושכר	15%
ציוד משרדי וריהוט	6%-25%
כלי רכב	15%-20%
מחשוב, זכויות שימוש ועלויות תוכנה	20%-33%

(1) כולל עלות מופחתת ליום 31 בדצמבר 2019 של עלויות פיתוח עצמי של תוכנות מחשב שהונו, בסך של 401 מיליוני שקלים חדשים (ליום 31 בדצמבר 2018 - 353 מיליוני שקלים חדשים) וליום 31 בדצמבר 2017 - 405 מיליוני שקלים חדשים). לפרטים בדבר מדיניות היוון עלויות תוכנה ראה ביאור 8.1.1.

(2) התקנות, זכויות במושכר ותשלומים על חשבון חלק מהבניינים וזכויות החכירה בסך כ- 97 מיליוני שקלים חדשים (ליום 31 בדצמבר 2018 כ-86 מיליוני שקלים חדשים) טרם נרשמו בלשכת רישום המקרקעין על שם הבנק או החברות המאוחדות שלו.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2019

ביאור 16 - בניינים וציוד - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ג. נכסים שאינם בשימוש הקבוצה (יתרה להפחתה):

מאוחד		
31 בדצמבר		
2018	2019	
18	8	שאינם מיועדים למכירה
18	8	מזה - מושכרים לאחרים
3	-	מיועדים למכירה ⁽⁴⁾

(1) בנוסף, קיימים נכסים בשימוש הקבוצה המיועדים למכירה ליום 31 בדצמבר 2019 בסך של 23 מיליוני שקלים חדשים (ליום 31 בדצמבר 2018 - 10 מיליוני שקלים חדשים).

ד. זכויות חכירה בבניינים (יתרה להפחתה)

מאוחד		מועדי סיום	
31 בדצמבר		תקופת החכירה	
2018	2019	(בשנים)	
70	65	2-35	חכירה מהוונת
15	11	0-47	חכירה בלתי מהוונת

ה. ליום 31 בדצמבר 2019 לקבוצת הבנק קיימת התחייבות לרכישת בניינים ושיפוצים בסך 17 מיליוני שקלים חדשים (31 בדצמבר 2018 - 8 מיליוני שקלים חדשים).

ו. בשנת 2017 רכש הבנק קרקע במטרה לרכז, ככל האפשר, את יחידות המטה של הבנק, באתר מרכזי אחד, בלוד. עלות הרכישה הסתכמה לסך של 27 מיליוני שקלים חדשים. לפרטים בדבר ההתקשרות, השפעתה על הדוחות הכספיים והקלות הוניות שאישר הפיקוח על הבנקים הנוגעות להתייעלות בתחום הנדל"ן, ראה ביאור 25.

ביאור 17 - נכסים אחרים

ליום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

31 בדצמבר		
2018	2019	
1,183	1,175	מיסים נדחים לקבל, נטו ⁽⁴⁾
137	149	עודף מקדמות ששולמו למס הכנסה על העתודות השוטפות
127	127	הכנסות לקבל
76	89	הוצאות הנפקה של איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים ⁽²⁾
287	281	חייבים אחרים ויתרות חובה
1,810	1,821	סך כל הנכסים האחרים

(1) לפרטים נוספים ראה ביאור 8.

(2) לפרטים בדבר איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים ראה ביאור 20.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2019

ביאור 18 - פיקדונות הציבור

ליום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. סוגי פיקדונות לפי מקום הגיוס ולפי סוג המפקיד

2018	2019	
		בישראל
		לפי דרישה
47,674	52,930	אינם נושאים ריבית
22,667	28,977	נושאים ריבית
70,341	81,907	סך הכל לפי דרישה
123,723	125,153	לזמן קצוב
194,064	207,060	סך הכל פיקדונות בישראל⁽¹⁾
		מחוץ לישראל
		לפי דרישה
652	529	אינם נושאים ריבית
4	3	נושאים ריבית
656	532	סך הכל לפי דרישה
4,772	3,392	לזמן קצוב
5,428	3,924	סך הכל פיקדונות מחוץ לישראל
199,492	210,984	סך הכל פיקדונות הציבור
		(1) מזה:
95,896	100,915	פיקדונות של אנשים פרטיים
37,712	45,330	פיקדונות של גופים מוסדיים
60,456	60,815	פיקדונות של תאגידים ואחרים

ב. פיקדונות הציבור לפי גודל

2018	2019	
		תקרת הפיקדון (במיליוני ש"ח)
69,559	72,152	עד 1
47,240	50,875	מעל 1 עד 10
26,703	29,582	מעל 10 עד 100
18,658	22,193	מעל 100 עד 500
37,332	36,182	מעל 500
199,492	210,984	סך הכל

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2019

ביאור 19 - פיקדונות מבנקים

ליום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

31 בדצמבר		
2018	2019	
		בישראל
		בנקים מסחריים:
199	324	פיקדונות לפי דרישה
254	296	פיקדונות לזמן קצוב
172	84	קיבולים
		מחוץ לישראל
		בנקים מסחריים:
-	9	פיקדונות לפי דרישה
-	1	פיקדונות לזמן קצוב
625	714	סך כל הפיקדונות מבנקים

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2019

ביאור 20 - איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים

ליום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

31 בדצמבר		שיעור תשואה פנימי ⁽²⁾	משך חיים ממוצע בשנים ⁽¹⁾	
2018	2019			
8,119	8,102	2.57%	2.73	איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים שאינם ניתנים להמרה במניות:
192	192	3.30%	3.79	במטבע ישראלי לא צמוד
				איגרות חוב
				כתבי התחייבות נדחים ⁽³⁾
16,741	19,000	0.76%	3.54	במטבע ישראלי צמוד למדד
2,434	3,008	1.58%	7.94	איגרות חוב
				כתבי התחייבות נדחים ⁽³⁾
3,130	3,158	4.74%	4.00	איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים הניתנים להמרה במניות:
				במטבע ישראלי צמוד למדד
				כתבי התחייבות נדחים ⁽³⁾
30,616	33,460	1.64%	3.78	סך הכל איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים

- (1) משך חיים ממוצע הינו, ממוצע תקופות התשלומים משוקללות בתזרים המהוון לפי שיעור התשואה הפנימי.
 (2) שיעור תשואה פנימי הינו, שיעור ריבית המנכה את זרם התשלומים הצפוי אל היתרה המאזנית הכלולה בדוח הכספי.
 (3) בזמן פירוק, עומדים לפירעון לאחר יתר ההתחייבויות, כתבי התחייבות הנדחים שהונפקו על ידי הבנק שנכללים בסעיף זה.

א. ביום 30 באוקטובר 2006 אישר דירקטוריון הבנק הנפקה של שטרי הון נדחים (סדרה א') של הבנק אשר ייחשבו למכשירי הון מורכבים ("הון משני עליון"), כהגדרת המונח בהוראה 311 להוראות ניהול בנקאי תקין, ובהתאם לאישור שהתקבל מהפיקוח על הבנקים ביום 12 בנובמבר 2006, וזאת בהיקף של עד 500 מיליוני שקלים חדשים. שטרי הון נדחים הינם תעודות התחייבות, אשר בקרות אירועים מסוימים המוגדרים מראש בתנאיהם, יומרו, בדרך של המרה כפויה ועל פי נוסחה מוגדרת מראש, למניות של הבנק. ביום 15 בנובמבר 2006 קבעה מעלות החברה הישראלית לדירוג ניירות ערך בע"מ, דירוג של AA- לשטרי ההון הנדחים שהונפקו. הדירוג של שטרי ההון הנדחים בהנפקה זו מתבסס על הדירוג של איגרות החוב של הבנק לרבות כתבי התחייבות נדחים, בשינויים המתחייבים מתנאי שטרי ההון הנדחים.

ביום 15 בספטמבר 2009 חתם הבנק עם הנאמן לשטרי ההון הנדחים (סדרה א') של הבנק על תוספת מתקנת לשטר הנאמנות מיום 16 בנובמבר 2006, שתחולתה ממועד החתימה ("התיקון"). בהתאם לתיקון, יימחק משטר ההון הסעיף הקובע כי תשלום הריבית למחזיקי שטרי ההון יושעה, בין היתר, במקרה בו "בתקופה של שישה רבעונים רצופים, אשר הדוח הכספי בגין האחרון שבהם התפרסם טרם המועד הקבוע לתשלום הריבית, לא דיווח הבנק על רווח נקי מצטבר" (כלומר - אם הסיכום הפשוט של הסכומים הרבעוניים של רווח נקי או של הפסד שהוצגו בדוחותיו הכספיים של הבנק, בגין שישה רבעונים רצופים, הינו שלילי).

ביום 4 בינואר 2017 קבעה מעלות כי דירוג שטרי ההון הנדחים, אשר מוכרים כהון רובד 2, בהתאם להוראות המעבר של באזל III הוא +A1. יתרת שטרי ההון הנדחים (סדרה א') ליום 31 בדצמבר 2019 הסתכמה ב-2,045 מיליוני שקלים חדשים, ערך נקוב בסך 1,623 מיליוני שקלים חדשים שהונפקו תמורת כ-1,644 מיליוני שקלים חדשים. שטרי ההון הנ"ל רשומים למסחר בבורסה לניירות ערך בתל-אביב ועומדים לפירעון בתאריך 2 בינואר 2022.

ב. מזרחי טפחות חברה להנפקות בע"מ ("להלן: "החברה"), חברה בשליטה ובבעלות מלאים של הבנק, הנפיקה לציבור במסגרת תשקיפים, איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים צמודים למדד המחירים לצרכן, בערך נקוב של 21,086 מיליוני שקלים חדשים וכן איגרות חוב שאינן צמודות בערך נקוב של 7,936 מיליוני שקלים חדשים, נכון ליום 31 בדצמבר 2018, והפקידה את תמורת ההנפקה בבנק למטרת הפעילות העסקית השוטפת שלו. במהלך שנת 2019 הנפיקה החברה כתבי התחייבות נדחים מותנים מסוג CoCo (סדרה 50), הכוללים מנגנון לספיגת הפסדים באמצעות מחיקת קרן (עומדים בתנאי הכשירות של באזל III ומוכרים על ידי המפקח על הבנקים כהון רובד 2 של הבנק) בערך נקוב כולל של כ-1,090 מיליוני שקלים חדשים, תמורת כ-1,100 מיליוני שקלים חדשים. כמו כן, הנפיקה החברה איגרות חוב צמודים למדד המחירים לצרכן (סדרה 49 וסדרה 51) בערך נקוב כולל של כ-5,544 מיליוני שקלים חדשים, תמורת כ-5,600 מיליוני שקלים חדשים. שטרי ההון הנ"ל רשומים למסחר בבורסה לניירות ערך בתל-אביב.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2019

ביאור 20 - איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים - המשך

ג. בחודשים דצמבר 2015 וינואר 2016 גייס הבנק בהנפקה פרטית כתבי התחייבות נדחים מותנים מסוג CoCo (Contingently Convertibles) הכוללים מנגנון לספיגת הפסדים באמצעות מחיקת קרן בסכום של 600 מיליוני שקלים חדשים. כתבי ההתחייבות עומדים בתנאי הכשירות של הוראות באזל III ומוכרים כהון רובד 2.

כתבי ההתחייבות כוללים מנגנון לספיגת הפסדים במקרה שיחס הון עצמי רובד 1 של הבנק יורד מתחת לשיעור של 5% או בהתרחש אירוע מכונן לאי קיימות של הבנק, וזאת בהתאם להחלטת הפיקוח על הבנקים. במקרים אלה תבוצע מחיקה מלאה או חלקית של כתבי ההתחייבות. במקרה שבו יעלה יחס הון עצמי רובד 1 מעל היחס המזערי הנדרש הבנק יהיה רשאי להודיע על ביטול מחיקת הקרן באופן חלקי או מלא. לפי חברת הדירוג Standard & poors Maalot, דירוג כתבי ההתחייבות הנדחים המותנים הוא ilAA-. בחודשים יולי 2016 ואוגוסט 2017, גייס בנק יהב בהנפקה פרטית כתבי התחייבות נדחים מותנים מסוג CoCo (Contingently Convertibles), הכוללים מנגנון לספיגת הפסדים באמצעות מחיקת קרן, בסכום של 218 מיליוני שקלים חדשים ובסכום של 120 מיליוני שקלים חדשים, בהתאמה. כתבי ההתחייבות עומדים בתנאי הכשירות של הוראות באזל III ומוכרים כהון רובד 2.

בחודש אוגוסט 2018, גייס בנק יהב בהנפקה פרטית, כתבי התחייבויות נדחים מותנים מסוג COCO (Contingently Convertibles) בסך 180 מיליוני שקלים חדשים. בכתבי ההתחייבויות הנדחים נקבע כי בהתקיים אירוע מכונן לאי קיימות תימחק קרן המכשיר. כתבי ההתחייבויות עומדים בתנאי הכשירות של הוראות באזל III ומוכרים כהון רובד 2.

בחודש אוגוסט 2018 פדה בנק יהב בפדיון מוקדם מלא, בהתאם לאישור בנק ישראל, כתבי התחייבויות צמודים למדד בסכום כולל של כ- 620 מיליוני שקלים חדשים אשר הונפקו בשנים 2009 ו- 2010 לבנק מזרחי-טפחות.

ביאור 21 - התחייבויות אחרות

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

31 בדצמבר		
2018	2019	
67	87	עתודה למיסים נדחים, נטו ⁽¹⁾
1,134	1,317	עודף העתודה לפיצויי פיטורים, פרישה ופנסיה על היעודה ⁽²⁾
236	260	הכנסות מראש
437	515	הוצאות לשלם
182	180	הפרשה לחופשה ולמענקי יובלות
104	114	ערבויות לפירעון
98	119	הפרשה לחובות מסופקים בגין סעיפים חוץ מאזניים
4,151	4,874	זכאים בגין פעילות בכרטיסי אשראי
112	349	שווי שוק של ניירות ערך שנמכרו בחסר
730	-	הפרשה לחקירת משרד המשפטים האמריקאי ⁽³⁾
796	751	זכאים אחרים ויתרות זכות
8,047	8,566	סך כל ההתחייבויות האחרות

(1) לפרטים נוספים ראה ביאור 8.

(2) לפרטים נוספים ראה ביאור 22, זכויות עובדים.

(3) לפרטים בדבר חקירת משרד המשפטים האמריקאי ראה ביאור 12.ג.26.

א. תיאור ההטבות

- להלן תמצית תנאי הכהונה וההעסקה של יושב ראש הדירקטוריון, מר משה וידמן.
מר משה וידמן מכהן כיושב ראש דירקטוריון הבנק בהיקף של משרה מלאה, החל מיום 1 בדצמבר 2012.
ביום 14 בפברואר 2017 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק, בהתאם להחלטת הדירקטוריון ולאחר אישור ועדת התגמול, את תנאי כהונתו והעסקתו של מר וידמן כיושב ראש הדירקטוריון של הבנק וזאת בהתאם למדיניות תגמול חדשה לנושאי משרה, שאושרה אף היא על ידי האסיפה הכללית באותו מועד, אשר הותאמה להוראות חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי התרת הוצאה לצרכי מס בשל תגמול חריג) התשע"ו-2016 ("חוק שכר בכירים") וכן בשים לב להתאמות הנדרשות להוראת ניהול בנקאי תקין 301A בנושא תגמול ("מדיניות התגמול החדשה").
לפרטים מלאים בדבר תנאי הכהונה וההעסקה של יושב ראש הדירקטוריון ראה נספח ב' לדיווח מיום 9 בינואר 2017 (מספר אסמכתא: 003454-01-2017), ולדיווח מיום 14 בפברואר 2017 (מספר אסמכתא: 013930-01-2017) אשר פרטיהם מוכללים בביאור זה על דרך ההפניה.
תקופת ההעסקה בהתאם להסכם ההעסקה שאושר ("הסכם ההעסקה המתוקן") הינה החל מיום 1 בדצמבר 2016 ועד ליום 31 בדצמבר 2017, והיא תתחדש מאליו, מידי שנה, לשנה נוספת, הכל בכפוף לאמור בהסכם ההעסקה המתוקן ("תקופת ההעסקה הנוספת").
למרות האמור לעיל, יוכל כל אחד מהצדדים להודיע על ניתוק יחסי העבודה במועד כלשהו במהלך תקופת ההעסקה הנוספת, מכל סיבה וללא צורך לנמק את עמדתו בפני הצד האחר, תוך מתן הודעה מוקדמת לצד האחר בת שישה חודשים.
בתקופת ההודעה המוקדמת תחול על יושב ראש הדירקטוריון חובה לעבוד באופן רגיל ומלא, ואולם לבנק תהיה שמורה הזכות שלא לנצל את התקופה האמורה, במלואה או בחלקה ולהביא את עבודת יושב ראש הדירקטוריון לידי סיום; במקרה כזה, ישלם הבנק ליושב ראש הדירקטוריון פדיון אותו חלק של ההודעה המוקדמת בו יתיר על עבודתו של יושב ראש הדירקטוריון, בסכום בגובה המשכורת עבור תקופת הפדיון ובתוספת סכום בגובה תשלומי הבנק לגמל פנסיה ופיצויים וקרן השתלמות כפי שפורט לעיל.
בהתאם להסכם ההעסקה המתוקן, יושב ראש הדירקטוריון, יהיה זכאי לשכר חודשי בסך של 189,660 שקלים חדשים. השכר צמוד במלואו לשינויים במדד המחירים לצרכן. הבנק מעמיד לרשות יושב ראש הדירקטוריון תקציב של 14.83% להפרשות לתגמולים, פנסיה ופיצויים על חשבון הבנק (6.5% לתגמולים ו-8.33% לפיצויים). בנוסף, יושב ראש הדירקטוריון זכאי להפרשות מעביד לקרן השתלמות בשיעור של 7.5% מסכום המשכורת. סכומים אלה מועברים לקרנות פנסיה/קופות גמל/קרנות השתלמות, על פי בחירת יושב ראש הדירקטוריון.
ככל שיושב ראש הדירקטוריון יבקש זאת, מעת לעת, הבנק יעדכן את משכורתו החדשית בכפוף להתאמות ולשינויים הנדרשים בתשלום הנלוות, וזאת באופן שגידול או הפחתה במשכורת יבוא על חשבון הפחתה או גידול מקבילים בנלוות ולהיפך, ובלבד שלא יחול גידול בעלות ההעסקה של יושב ראש הדירקטוריון ובכלל זה בעלות המס החלה על הבנק, והכל בכפוף לכל דין ובכפוף לתקרת התגמול המותרת על פי חוק שכר בכירים ולשיעור ההפקדות לפיצויי פיטורים ולתגמולים על פי דין.
במועד האישור של תנאי הכהונה וההעסקה של יושב ראש הדירקטוריון על ידי ועדת התגמול והדירקטוריון, סך התגמול המירבי שהבנק היה רשאי לשלם ליושב ראש הדירקטוריון (בכפוף לקבלת האישורים הנדרשים על פי דין), על פי סעיף 2(ב) לחוק שכר בכירים, היה כ-2,746 אלפי שקלים חדשים לשנה (כאשר לעניין זה לא יילקחו בחשבון תגמול שהוצאה בגינו אינה חזויה בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים וכן הפרשה לפיצויים והפרשה לתגמולים, על פי דין).
בהתאם לתנאי הכהונה וההעסקה של יושב ראש הדירקטוריון, ככל שתקרת התגמול לפי חוק שכר בכירים, לרבות לפי סעיף 2(ב) לחוק תאפשר זאת, הבנק ישלם ליושב ראש הדירקטוריון רכיב של תגמול קבוע נוסף בסכום שלא יעלה על שתי משכורות חדשיות (בהתבסס על משכורת דצמבר באותה שנה). בגין הרכיב של התגמול הקבוע הנוסף, כאמור לעיל, הבנק יבצע תשלומים והפרשות על פי דין וכן הפרשה לפיצויים והפרשה לתגמולים על פי דין בלבד.
הואיל וההוצאה בשל עלות השכר שהבנק יישא בה, במישרין או בעקיפין בשנת מס, בעד יושב ראש הדירקטוריון, תעלה על "התקרה לתשלום" כהגדרתה בסעיף 4 לחוק שכר בכירים, חלק מן התגמול שישולם ליושב ראש הדירקטוריון לא יוכר לבנק כהוצאה לצרכי מס, בהתאם להוראות סעיף 4 לחוק האמור.
בתום יחסי עובד מעביד על פי הסכם ההעסקה המתוקן, ישלם הבנק ליושב ראש הדירקטוריון מענק הסתגלות כנגד אי תחרות, אשר יעמוד על סך של שלוש משכורות ("מענק ההסתגלות ליושב ראש הדירקטוריון").
בהסכם ההעסקה המתוקן הובהר, כי מענק ההסתגלות אשר ישולם ליושב ראש הדירקטוריון, כאמור לעיל, הינו מענק ההסתגלות היחיד, אשר יושב ראש הדירקטוריון יהיה זכאי לו בתום תקופת ההעסקה על פי הסכם ההעסקה המתוקן.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2019

ביאור 22 - זכויות עובדים - המשך

כמו כן, עם סיום יחסי עובד מעביד על פי הסכם ההעסקה המתוקן, ישלם הבנק ליושב ראש הדירקטוריון, את מענק הפרישה, שהוא זכאי לו בהתאם להסכם ההעסקה הקודם בגין תקופת ההעסקה שהחלה ביום 1 בדצמבר 2012 והסתיימה ביום 30 בנובמבר 2015, אשר הינו בסך השווה ל-150% מסכום המשכורת האחרונה של יושב ראש הדירקטוריון, על פי הסכם ההעסקה הקודם לשנים 2015-2012, כשהוא מוכפל במספר שנות עבודתו (שלוש שנים), על פי הסכם ההעסקה הקודם לאותה תקופה ("מענק הפרישה ליושב ראש הדירקטוריון").

יצוין, כי עלות מענק הפרישה ליושב ראש הדירקטוריון ומענק ההסתגלות ליושב ראש הדירקטוריון שישולם ליושב ראש הדירקטוריון, כאמור לעיל, הופרשה במלואה בדוחות הכספיים של הבנק, לפני תום תקופת המעבר של חוק שכר בכירים.

אם יושב ראש הדירקטוריון יהיה זכאי לפיצויי פיטורים, לפי חוק פיצויי פיטורים, תשכ"ג - 1963 ("חוק פיצויי פיטורים"), והסכום שיצטבר בקופות הגמל כתוצאה מתשלומי הבנק לפיצויים (8.33%), על כל הרווחים שנשארו, נכון למועד סיום העבודה ולפי דיווח קופות הגמל, לא יעלה כדי סכום פיצויי הפיטורים, כמשמעו בחוק פיצויי פיטורים, בתשלום ברוטו (להלן: "פיצויי פיטורים כחוק"), אדי יבוא סכום מענק הפרישה ליושב ראש הדירקטוריון האמור לעיל, במלואו או ככל הנדרש, על חשבון פיצויי הפיטורים כחוק; אם הסכום שהצטבר בקופות בצירוף סכום מענק הפרישה ליושב ראש הדירקטוריון לא יעלה, שניהם גם יחד, כדי פיצויי פיטורים כחוק, ישלים הבנק את הפער עד לפיצויי פיטורים כחוק.

2. ביום 17 ביוני 2013 אישר דירקטוריון הבנק את מינויו של מר אלדד פרשר, למנהל הכללי של הבנק. מר פרשר החל לכהן כמנהל הכללי של הבנק בהיקף של משרה מלאה, ביום 16 באוגוסט 2013.

ביום 18 בדצמבר 2019 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק, בהתאם להחלטת הדירקטוריון ולאחר אישור ועדת התגמול, את תנאי כהונתו והעסקתו של מר פרשר, המנהל הכללי של הבנק, וזאת בהתאם למדיניות תגמול מעודכנת לנושאי משרה, שאושרה אף היא על ידי האסיפה הכללית באותו מועד.

לפרטים מלאים בדבר תנאי הכהונה וההעסקה של המנהל הכללי ראה נספח ג' לדיווח מיום 11 בנובמבר 2019 (מספר אסמכתא: 2019-01-096900), לדיווח מיום 18 בדצמבר 2019 (מספר אסמכתא: 2019-01-111267) ולדיווח מיום 22 בדצמבר 2019 (מספר אסמכתא: 2019-01-112224) אשר פרטיהם מוכללים בביאור זה על דרך ההפניה.

המנהל הכללי יהיה זכאי לשכר חודשי בסך של 238,000 שקלים חדשים. השכר צמוד במלואו לשינויים במדד המחירים לצרכן. הבנק מעמיד לרשות המנהל הכללי תקציב של 15.83% להפרשות לתגמולים, פנסיה ופיצויים על חשבון הבנק (5% לתגמולים ו-8.33% לפיצויים וכן ירכוש הבנק עבור המנהל הכללי ביטוח מפני אובדן כושר עבודה על ידי תשלום של 2.5% או בשיעור שיקנה להמנהל הכללי קצבת נכות בשיעור 75% מהמשכורת, לפי הנמוך מבין השניים). בנוסף, המנהל הכללי זכאי להפרשות מעביד לקרן השתלמות בשיעור של 7.5% מסכום המשכורת. סכומים אלה מועברים לקרנות פנסיה/ קופות גמל/ קרנות השתלמות, על פי בחירת המנהל הכללי.

ככל שהמנהל הכללי יבקש זאת, מעת לעת, הבנק יעדכן את המשכורת החודשית של המנהל הכללי בכפוף להתאמות ולשינויים הנדרשים בתשלום הנלוות, וזאת באופן שגידול או הפחתה במשכורת יבוא על חשבון הפחתה או גידול מקבילים בנלוות ולהיפך, ובלבד שלא יחול גידול בעלות ההעסקה של המנהל הכללי ובכלל זה בעלות המס החלה על הבנק, והכל בכפוף לכל דין ובכפוף לתקרת התגמול המותרת על פי חוק שכר בכירים ולשיעור ההפקדות לפיצויי פיטורים ולתגמולים על פי דין.

במועד האישור של תנאי הכהונה וההעסקה של המנהל הכללי הבנק על ידי ועדת התגמול והדירקטוריון, סך התגמול המירבי שהבנק היה רשאי לשלם למנהל הכללי (בכפוף לקבלת האישורים הנדרשים על פי דין), על פי סעיף 2(ב) לחוק שכר בכירים, הינו כ-3,456 אלפי שקלים חדשים לשנה וכן פיצויי פיטורים ותגמולים, על פי דין.

הואיל וההוצאה בשל עלות השכר שהבנק יישא בה, במישרין או בעקיפין בשנת מס, בעד המנהל הכללי, תעלה על "התקרה לתשלום" כהגדרתה בסעיף 4 לחוק שכר בכירים, חלק מן התגמול שישולם למנהל הכללי לא יוכר לבנק כהוצאה לצרכי מס, בהתאם להוראות סעיף 4 לחוק האמור.

בתום יחסי עובד מעביד על פי הסכם ההעסקה הנוסף, ישלם הבנק למנהל הכללי מענק הסתגלות כנגד אי תחרות, אשר יעמוד על סך של שש משכורות ("מענק ההסתגלות למנהל הכללי").

כמו כן, עם סיום יחסי עובד מעביד על פי הסכם ההעסקה המתוקן, ישלם הבנק למנהל הכללי מענק פרישה, בסכום השווה למכפלת 150% מסכום המשכורת החדשית האחרונה של המנהל הכללי. עובר לתום תקופת המעבר על פי חוק שכר בכירים (12 באוקטובר 2016), במספר שנות עבודתו בבנק עד לתום תקופת המעבר כאמור, והכל בכפוף וכמפורט בסעיף 4.9.4 לנספח ב' לדוח המידי שפרסם הבנק ביום 4 במאי 2014 (מספר אסמכתא: 2014-01-056838) ("מענק הפרישה למנהל הכללי").

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2019

ביאור 22 - זכויות עובדים - המשך

יצוין, כי עלות מענק הפרישה למנהל הכללי ומענק ההסתגלות למנהל הכללי שישולם למנהל הכללי, כאמור לעיל, הופרשה במלואה בדוחות הכספיים של הבנק, לפני תום תקופת המעבר של חוק שכר בכירים. מענק הפרישה למנהל הכללי ומחצית ממענק ההסתגלות למנהל הכללי ייחשבו תגמול פרישה משתנה אשר ישולם ב-4 מנות, אשר שלוש מתוכן תהיינה נדחות ותשולמנה במשך שלוש השנים העוקבות למועד סיום יחסי עובד-מעביד. והכל בכפוף לכך שלא תהיה, בדוחות הכספיים שיתפרסמו סמוך לפני מועד תשלום מנה נדחית, חריגה בשיעור העולה על 10% מן היחסים המינימליים של הלימות ההון הכולל והלימות הון עצמי רובד 1.

ועדת התגמול והדירקטוריון רשאים, לפי שיקול דעתם, להעניק למנהל הכללי מענק כספי עבור כל אחת מהשנים הקלנדריות 2020, 2021, 2022, בסכום שלא יעלה על שלוש משכורות. על אף האמור לעיל, אם ועדת התגמול והדירקטוריון יחליטו כי המענק מותנה הביצועים שיוענק עבור שנה מסוימת לנושאי המשרה (שאינם המנהל הכללי או דירקטורים) יכול גם תגמול הוני, כי אז הם יהיו רשאים לקבוע לפי שיקול דעתם, כי גם התגמול מותנה הביצועים שיוענק למנהל הכללי עבור שנת המענק, יכלול תגמול הוני.

זכאות המנהל הכללי לתגמול מותנה ביצועים, ככל שיוחלט להעניקו, תהיה מותנית בכך שיחס הלימות ההון הכולל ייחס הון עצמי רובד 1 של הבנק, לפי הדוחות הכספיים השנתיים של הבנק לשנת המענק, לא יפחתו מן היחסים המינימליים שנקבעו לכך בהוראות בנק ישראל.

התגמול המשתנה שיוענק למנהל הכללי יהיה כפוף להוראות השבה, כמפורט בסעיף 6.10 בנספח ב' לדוח המידי שפרסם הבנק ביום 11 בנובמבר 2019 (מספר אסמכתא: 01-096900-2019).

כל אחד מהצדדים יוכל להודיע על ניתוק יחסי העבודה במועד כלשהו במהלך תקופת ההעסקה הנוספת, מכל סיבה וללא צורך לנמק את עמדתו בפני הצד האחר, תוך מתן הודעה מוקדמת לצד האחר בת שישה חודשים.

בתקופת ההודעה המוקדמת תחול על המנהל הכללי חובה לעבוד באופן רגיל ומלא, ואולם לבנק תהיה שמורה הזכות שלא לנצל את התקופה האמורה, במלואה או בחלקה ולהביא את עבודת המנהל הכללי לידי סיום. במקרה כזה, ישלם הבנק למנהל הכללי פדיון אותו חלק של ההודעה המוקדמת בו יותר על עבודתו של המנהל הכללי, בסכום בגובה המשכורת עבור תקופת הפדיון ובתוספת סכום בגובה תשלומי הבנק לגמל פנסיה ופיצויים וקרן השתלמות כפי שפורט לעיל.

3. מדיניות תגמול לנושאי משרה

ביום 18 בדצמבר 2019 אישרה האסיפה הכללית של הבנק, לאחר קבלת אישורו של הדירקטוריון והמלצת ועדת התגמול, מדיניות תגמול מעודכנת לנושאי המשרה בבנק (להלן: "מדיניות התגמול המעודכנת לנושאי משרה"), בתוקף לשלוש (3) שנים, החל מיום 1 בינואר 2020. מדיניות התגמול המעודכנת, כמו גם זו שקדמה לה, משלבת את הוראות חוק החברות, התשנ"ט-1999, חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי התרת הוצאה לצרכי מס בשל תגמול חריג), התשע"ו-2016 ("חוק שכר בכירים"), והוראת ניהול בנקאי תקן 301A בנושא תגמול עם העקרונות הרחוביים שדירקטוריון הבנק, לאחר המלצת ועדת התגמול, ראה לנכון לאמץ בעניין תגמול נושאי משרה בבנק, בשים לב, בין היתר, לתוכנית האסטרטגית של הבנק ולתנאי ההעסקה הנהוגים כיום בבנק לנושאי משרה.

בשנת 2019, הייתה בתוקף מדיניות תגמול לנושאי משרה, אשר אושרה לאחר המלצת ועדת התגמול ואישור הדירקטוריון, על ידי האסיפה הכללית ביום 14 בפברואר 2017, וכן מדיניות תגמול לעובדים שאינם נושאי משרה, אשר אושרה בחודש מרץ 2017 על ידי דירקטוריון הבנק, לאחר אישור ועדת התגמול.

מדיניות התגמול המעודכנת משלבת את הוראות חוק החברות והוראות המפקח על הבנקים בנושא תגמול, חבילת התגמול לנושאי משרה שאינם דירקטורים תכלול שני מרכיבים עיקריים: משכורת חודשית (ורכיבים נלווים), ותגמול משתנה מותנה ביצועים (מבוסס על יעדי ביצוע של הבנק, על מדדי ביצוע אישיים וכן כולל תגמול בשיקול דעת), אשר יכלול מענק כספי, ויכול שיכלול גם תגמול הוני לטווח ארוך בשיעור שלא יעלה על מחצית מן התגמול המשתנה מותנה הביצועים. כן עשויה לכלול חבילת התגמול תגמולים בקשר עם פרישה.

התגמול לטווח בינוני (מענקים שנתיים), וכן התגמול לטווח ארוך מיועדים לקדם את זהות האינטרסים שבין נושא המשרה לבין הבנק, ולחזק את הקשר בין ביצועי הבנק בכללותו ותרומתו של נושא המשרה להשגת הביצועים האמורים לתגמול נושא המשרה, תוך התאמה לפרופיל הסיכון של הבנק.

בהתאם למדיניות התגמול, התגמול המשתנה המירבי לא יעלה על 85 אחוזים מהתגמול הקבוע, זאת למעט בהתקיים תנאים חריגים, בהם התגמול המשתנה המירבי לא יעלה על 170 אחוזים מהתגמול הקבוע. כמו כן, קבע דירקטוריון הבנק כי התגמול המשתנה המירבי לנושאי משרה שהינם שומרי סף, לא יעלה על 55 אחוזים מהתגמול הקבוע וכי נושאי משרה אלה יהיו זכאים לרכיב קבוע נוסף (אשר כונה במדיניות הקודמת "מענק שימור") בגובה שתי משכורות מהווה תגמול קבוע בהתאם למדיניות התגמול.

בהתאם למדיניות התגמול, תקרת התגמול, כהגדרתו בחוק שכר בכירים (קרי: ללא תשלומים לתגמולים ופיצויים פטורים על פי דין), של יושב ראש הדירקטוריון והמנהל הכללי תהיה קטנה ממכפלת השכר הנמוך ביותר של עובד הבנק, במשרה מלאה, לרבות עובד קבלן, ב-35. תקרת התגמול של נושאי המשרה האחרים (שאינם דירקטורים), תהיה 2.5 מיליוני שקלים חדשים (בצירוף הפרשי הצמדה למדד המחירים לצרכן כמפורט בחוק שכר בכירים).

במדיניות נקבע, כי התגמול המשתנה יהיה כפוף להשבה, כולו או חלקו, בניסיונות שפורטו במדיניות התגמול.

לפרטים נוספים בדבר מדיניות התגמול המעודכנת, עקרונותיה ותחולתה ראה נספח ב' לדיווח מידי מיום 11 בנובמבר 2019 (מספר אסמכתא: 01-096900-2019), לדיווח מיום 18 בדצמבר 2019 (מספר אסמכתא: 01-112267-2019) ולדיווח מיום 22 בדצמבר 2019 (מספר אסמכתא: 01-112224-2019) אשר פרטיהם נכללים בביאור זה על דרך הפניה.

החל מיום 1 בינואר 2017, תקופת ההודעה המוקדמת שהבנק זכאי לקבל מהמנהל הכללי ומשאר נושאי המשרה הכפופים לו, לרבות המבקרית הפנימית הראשית לעניין סיום תקופת העסקתם בבנק, תהיה בת 6 חודשים.

ביאור 22 - זכויות עובדים - המשך

4. נושאי משרה בכירה זכאים בעת פרישתם למענק הסתגלות בגובה של עד שישה חודשי שכר. בגין זכאות זו נערכה הפרשה בדוחות הכספיים.
5. מדיניות תגמול לכלל עובדי הבנק
 בחודש בפברואר, 2020, החליט הדירקטוריון, לאחר קבלת המלצתה של ועדת התגמול, לאשר מדיניות תגמול מעודכנת לכלל עובדי הבנק, למעט נושאי המשרה שלגביהם חלה מדיניות התגמול המעודכנת לנושאי משרה בבנק, כאמור לעיל (להלן: "מדיניות התגמול המעודכנת לכלל עובדי הבנק").
 מדיניות התגמול המעודכנת לכלל עובדי הבנק דנה בתנאי התגמול של העובדים המרכזיים בבנק, וכן בתנאי התגמול של המנהלים האחרים בבנק ושל שאר עובדי הבנק לשנים 2020-2022. בשנת 2019 הייתה בתוקף מדיניות התגמול לעובדים שאינם נושאי משרה, שאושרה בחודש מרץ 2017.
 תנאי הכהונה או ההעסקה של עובדי הבנק, כוללים תגמול קבוע ותגמול משתנה, כמקובל בבנק, וכן תנאי פרישה וכל הטבה, תשלום אחר או התחייבות לתשלום כאמור, הניתנים בשל כהונה או העסקה כאמור.
6. בחודש מאי 2019 הוקצו לנושאי משרה בבנק וכן לעובדים מרכזיים ולמנהלים נוספים בבנק ובחברות בת של הבנק, כתבי אופציה, עבור שנת 2019. לפרטים נוספים לגבי ההקצאה ראה ביאור 4.ב.23.
7. ביום 16 בספטמבר 2009 נחתם הסכם קיבוצי מיוחד (הסכם עבודה) שנכרת עם נציגות העובדים - סקטור הפקידים, לפיו הוארך ההסכם הקיבוצי שנחתם ביום 27 באפריל 2006 ב-5 שנים נוספות, החל מיום 1 בינואר 2011 ועד 31 בדצמבר 2015. ההסכם אושר בדירקטוריון הבנק ביום 19 באוקטובר 2009.
 לקראת סוף שנת 2015 החל הליך של בוררות כלכלית (להלן: "בוררות") בין הבנק לארגון עובדי מזרחי טפחות ("ארגון העובדים"), אשר במסגרתה נידונות דרישות ארגון העובדים לשנים 2005-2015.
 ביום 28 בינואר 2019 ניתן פסק בוררות בין הבנק לארגון העובדים, במסגרתו נקבע כי על הבנק לשלם פיצוי חד פעמי בסכום כולל של 94.3 מיליוני שקלים חדשים (עלות) לעובדים חברי ארגון העובדים שעבדו בבנק בתקופה מיום 1 בינואר 2005 עד יום 31 בדצמבר 2015 או בחלק מהתקופה ואשר עובדים בבנק ביום מתן פסק הבוררות, וכן לעובדים חברי הארגון שעבדו בתקופה זו ושפרשו לגמלאות לפי גיל לאחר יום 30 ביוני 2013. הפיצוי ישולם בשתי פעימות - בחודש מאי 2019 ובחודש אפריל 2020. כמו כן, התקבלו במסגרת פסק הבוררות חלק מן הדרישות להטבות שונות, ובכלל זה שיעורי ההפקדה לתגמולים יעלו ל-7% החל מיום 1 בינואר 2019 ול-7.5% החל מיום 1 בינואר 2021.
 בדוחות הכספיים של שנת 2018 נרשמה הוצאה בגין בסך 94.3 מיליוני שקלים חדשים (כ-62 מיליוני שקלים חדשים לאחר מס) בגין הפיצוי החד פעמי. בנוסף, תוספת ההוצאות בגין שכר מידי שנה, החל משנת 2019 ואילך, מוערכת על ידי הבנק בסכום של כ-15 מיליוני שקלים חדשים (לפני מס).
8. ביום 3 בדצמבר 2017 נחתם הסכם קיבוצי עם ארגון העובדים וביום 11 בדצמבר 2017 אושר ההסכם על ידי האורגנים המוסמכים בבנק (להלן: "ההסכם הקיבוצי החדש").
 להלן עיקרי ההסכם הקיבוצי החדש:
- ההסכם חל לגבי השנים 2016-2021.
 - ישרור שקט תעשייתי מלא ומוחלט, לאורך כל תקופת ההסכם.
 - עובדי הבנק יירתמו לסייע בהצלחת מהלכים לרכישה ו/או מיזוג של בנק אחר, שאינו נמנה עם ארבעת הבנקים הגדולים, ולרבות להצלחת המהלך למיזוג בנק איגוד לישראל בע"מ, ללא עלות נוספת לבנק.
 - במהלך התקופה הנ"ל, תינתנה תוספות קבועות ותוספות דיפרנציאליות לשכר.
 - תוספת הוותק שתינתן לעובדים חדשים שייקלטו בבנק החל ממועד חתימת ההסכם, תופחת לעומת זו הקיימת כיום.
 - יינתן מענק מותנה בביצועי הבנק (תשואה להון), הכולל תוספת מדורגת בהתאם לעמידה ביעדי התוכנית האסטרטגית.
 - עובדים שעבדו בבנק בעת חתימת ההסכם יקבלו מענק התמדה והירתמות מיוחד בסכום של חצי משכורת י"ג (לפי ערך יום חתימת ההסכם), בכל אחת מהשנים 2018 עד 2021 ובתמורה לעבודתם בפועל בשנים אלו, כאשר חלק המענק המתייחס לשנת 2019 מותנה בהסכמה כוללת לאופן קליטת עובדי בנק איגוד במסגרת ההסכם הקיבוצי. החלק המותנה נדחה לשנת 2021.
 - תופעל תוכנית הפרישה מרצון שאושרה על ידי דירקטוריון הבנק ביום 27 בדצמבר 2016.
 - גובשו הסכמות שונות אשר מאפשרות לבנק גמישות ניהולית נוספת בניהול המשאב האנושי.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2019

ביאור 22 - זכויות עובדים - המשך

9. ביום 20 בדצמבר 2018 נחתם הסכם קיבוצי בעניין שכר ותנאי עבודה לשנים 2018-2022 עם ארגון המנהלים. להלן עיקרי ההסכם החדש:
- נקבע מבנה שכר חדש, הכולל שכר בסיס, תוספת ותק, תוספת ניהול, שעות נוספות גלובליות וכן השתתפות בהחזרי הוצאות (אש"ל, אחזקת רכב, חינוך ועוד).
 - שכר הבסיס כולל את כל רכיבי השכר החודשיים הקבועים ששולמו עד כניסתו של ההסכם לתוקף, למעט תוספת ותק ודמי ניהול.
 - תוספת הוותק השנתית תעמוד על 1% משכר הבסיס.
 - תוספת הניהול תיקבע בהתאם לרמת המורכבות הניהולית.
 - תשלום עבור שעות נוספות יהיה גלובלי.
 - עדכון השתתפות בהוצאות עבור גני ילדים, צהרונים וחינוך גבוה לילדי מנהלים.
 - תוכנית פרישה מרצון.
 - תוספת שכר חודשית של 2,500 שקלים חדשים למנהל מיום 1 בינואר 2018.
 - תוספת שכר דיפרנציאלית למנהלים לשנים 2019-2022 (תלויה בתשואה להון לשנים 2020-2022).
 - שקט תעשייתי מלא ומוחלט לכל תקופת ההסכם.
10. הסכמי עבודה ושכר בחטיבת הטכנולוגיה
- תנאי ההעסקה של עובדי חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ (להלן: "חטיבת הטכנולוגיה") מוסדרים בחוקת העבודה שנחתמה בשנת 1989 ובשורה של הסכמים שנחתמו בין ועד עובדי חטיבת הטכנולוגיה וההסתדרות, לחטיבת הטכנולוגיה במהלך השנים.
- לעובדי חטיבת הטכנולוגיה קיים מודל הצמדה לשכר עובדי הבנק.
- ביום 4 בפברואר 2020 נחתם הסכם קיבוצי מיוחד בין חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ לבין הסתדרות העובדים הכללית החדשה וועד עובדי החברה של חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ, שבמסגרתו סוכם על החלה בחברה, בהתאם להסכמות שגובשו, של הסכם המנהלים שנחתם בבנק בתאריך 20 בדצמבר 2018 ופסק הבוררות שהתקבל בבנק בתאריך 28 בינואר 2019, וזאת על פי המחויב בהסכמים הקיבוציים של החברה. בכך ניתן מענה לכלל התביעות של ההסתדרות והועד של חברת הטכנולוגיה בנושאים אלו. להסכם שנחתם אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.
11. חלק מעובדי הבנק הפורשים בפרישה מוקדמת, מקבלים לעיתים בעת פרישתם סכומים גבוהים מהסכומים להם הם זכאים על פי החוק וההסכמים. לעיתים, משלם הבנק לעובדים כאמור קיצבה, וזאת עד הגיעם לגיל פרישה. בהתאם להנחיית הפיקוח על הבנקים, נכללה בדוחות הכספיים עתודה אקטוארית בגין תשלומים אלה.
12. ביום 27 בדצמבר 2016 אישר דירקטוריון הבנק תוכנית התייעלות שהומלצה על ידי הנהלת הבנק לפיה תתאפשר פרישתם המוקדמת של כ-300 עובדים במהלך השנים 2017-2021, בתנאים מוטבים.
- יצוין, כי מבין העובדים הפורשים שיתאפשר להם לפרוש בפרישה מוקדמת כאמור, נמנים עובדי הבנק וכן כ-50 עובדי חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ, חברה בת בשליטה ובהחזקה מלאה של הבנק. יחד עם זאת, יתכן שיחול שינוי במספר העובדים הפורשים מכל קבוצה, ואולם בסך הכל מספרם לא יעלה על 300.
- בהתאם לתוכנית התייעלות, יהיו העובדים הפורשים זכאים לפנסיה מוקדמת עד גיל פרישה או לפיצויים מוגדלים בשיעור של 150% (נוסף על העברת הבעלות בקופות הגמל על שמם), וזאת בהתאם לקריטריונים המפורטים בתוכנית. אפשר ובמסגרת תנאי הפרישה, תינתנה לעובדים הטבות נוספות אשר אינן מהותיות.
- עלויות עדכון ההתחייבות האקטוארית בגין תוכנית התייעלות שנרשמו בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2016, הסתכמו ב-286 מיליוני שקלים חדשים, כאשר העלות נטו ממס בסכום של 188 מיליוני שקלים חדשים נזכפה באותו רבעון להון העצמי (במסגרת הרווח הכולל האחר).
13. קבוצה מצומצמת של עובדים, אשר פרשו מעבודתם בעבר, זכאית לגמלה חודשית קבועה מהבנק. עובדים אשר פרשו מהבנק עד 30 ביוני 1997, זכאים לתשלום גמלה מהבנק בגין רכיבי שכר מסוימים. כמו כן, זכאים גמלאי הבנק להטבות שאינן גמלה. התחייבות הבנק לתשלומים האמורים מכוסה בעתודות על פי חישוב אקטוארי.
14. עם קבוצת עובדים בכירים נחתמו הסכמי עבודה אישיים המזכים אותם במקרה של פיטורין למענק פרישה מיוחד כפי שנקבע בהסכמים, העשוי להגיע בתוך מספר שנים ביחס לעובדים מסוימים, בעלי ותק רב, עד לשבעה עשר חודשי שכר. עובדים אלה זכאים בעת פרישתם, לסכומים וזכויות אחרות, כפי שהצטברו לזכותם בקופות השונות וכן להודעה מוקדמת על סיום יחסי עובד מעביד לתקופה של שלושה עד שישה חודשים. לבנק אין כוונה לפטר מי מעובדים בכירים אלה המועסקים בבנק. התחייבות הבנק לתשלומים האמורים מכוסה בעתודות על פי חישוב אקטוארי.
15. העתודות בגין מענקי יובלות והסכם פרישה מרצון נערכו על בסיס חישוב אקטוארי וחושבו לפי שיעור היוון על בסיס תשואת איגרות החוב הממשלתיות בישראל בתוספת מרווח ממוצע של איגרות חוב קונצרניות בדירוג AA (בינלאומי) ומעלה במועד הדיווח. משיקולים פרקטיים, נקבע כי המרווח ייקבע לפי ההפרש בין שיעורי התשואה לפדיון, לפי תקופות פירעון. על איגרות חוב קונצרניות בדירוג AA ומעלה בארצות הברית, לבין שיעורי התשואה לפדיון, לאותן תקופות לפירעון, על איגרות חוב של ממשלת ארצות הברית, והכל במועד הדיווח.
- החישוב נערך בהתחשב בגידול ריאלי עתידי בשכר בשיעורים של 3.50%-4.50%.
- חישוב העתודה בגין פורשים מרצון בוצע בהתאם לזכאות הפורשים להצמדת הגימלה למדד המחירים לצרכן.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2019

ביאור 22 - זכויות עובדים - המשך

16. מענקי יובלות
עובדי הבנק זכאים למענק חד פעמי בהגיעם לשלוש עשרה ולשמונה עשרה שנות ותק. בדוחות הכספיים נערכה הפרשה בגין חבויות אלה על פי חישוב אקטוארי המתבסס על נסיון העבר וההסתברות שבתאריך הקובע יהיה העובד עדיין מועסק בבנק.
17. עתודה בגין שכר לימוד
עובדי הבנק בהסכם קיבוצי שנקלטו עד ליום 16 באוגוסט 2017 זכאים להחזר בגין שכר לימוד תורני ובגין שכר לימוד גבוה על פי אחוזי החזר ותקרות הנהוגים בבנק, אשר עודכנו במסגרת ההסכם הקיבוצי החדש. בדוחות הכספיים נערכה הפרשה בגין חבויות אלו על פי חישוב אקטוארי המתבסס על נסיון העבר וההסתברות שהעובד יהיה עדיין מועסק בבנק.
18. לבנק יהב תוכנית מוגדרת ממומנת ולא ממומנת ביחס לכלל עובדיו, התוכנית הנ"ל מספקת הטבה מוגדרת המבוססת על שנות שירות ומשכורת אחרונה.
התחייבות בנק יהב לשלם פיצויי פרישה או פיטורין מכוסה בעיקר באמצעות הפקדות שוטפות על בסיס השכר לפנסיה, על שם העובדים בקופות גמל ופנסיה מוכרות. בנק יהב נוהג להשלים לעובדים הזכאים לפיצויים את ההפרש שבין המשכורת האחרונה של העובדים מוכפלת במספר שנות העבודה, לבין הסכום שנצבר לזכותם בקופות האמורות. בנק יהב אינו רשאי למשוך את כספי היעודה אלא לצורך תשלום פיצויי פרישה בלבד.
לחלק מעובדיו התחייב בנק יהב להעביר לבעלותם עם סיום עבודתם מכל סיבה את מרכיב פיצויי הפיטורים שבקופות גמל מוכרות (לפי סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין). לעובדים אלה לא נדרש הבנק להשלים את ההפרש שבין המשכורת האחרונה של העובדים מוכפלת במספר שנות העבודה, לבין הסכום שנצבר לזכותם בקופות האמורות.
במהלך שנת 2017 אישר דירקטוריון בנק יהב תוכנית פרישה מרצון שהומלצה על ידי הנהלת בנק יהב.
בנק יהב קיבל אישור לתוכנית מהפיקוח על הבנקים בהתאם לנדרש בהוראות ההתייעלות. לפי התוכנית, תתאפשר פרישה מוקדמת של עובדים בהתאם לקריטריונים הקבועים בתוכנית. עלויות ההתחייבות האקטואריות לעובדים הסתכמו בסך של כ-35 מיליוני שקלים חדשים לפני מס (23 מיליוני שקלים חדשים לאחר השפעת המס).
ביום 17 בינואר 2019 נחתם בבנק יהב הסכם שכר קיבוצי חדש עם נציגות העובדים אשר מעגן את יחסי העבודה והתגמול לשנים 2018-2022.

ב. סכומי ההתחייבות בגין ההטבות לפי סוגים:

31 בדצמבר		
2018	2019	
במיליוני שקלים חדשים		
140	184	הטבות לאחר פרישה ⁽¹⁾ סכום ההתחייבות
1,110	1,269	הטבות לאחר סיום העסקה ולפני פרישה ⁽²⁾ סכום ההתחייבות
116	136	השווי ההוגן של נכסי התוכנית
994	1,133	עודף ההתחייבות על נכסי התוכנית
99	115	הטבות לפני סיום העסקה ⁽³⁾ סכום ההתחייבות
1,233	1,432	עודף ההתחייבות שנכלל בסעיף "התחייבויות אחרות"
10	10	מזה: בגין הטבות לעובדים בחוץ לארץ

- (1) שי לחג והטבות נוספות לעובדים לאחר פרישה.
(2) פנסיה, פיצויים והטבות נוספות בתוכנית להטבה מוגדרת ולרבות יתרת ההתחייבות בגין עובדים שפרשו.
(3) בעיקר מענקי יובלות ושכר לימוד לעובדים פעילים.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2019

ביאור 22 - זכויות עובדים - המשך

ג. תוכניות להטבה מוגדרת (פנסיה, פיצויים והטבות נוספות)⁽¹⁾

1. מחויבויות ומצב המימון

1.1 שינוי במחויבות בגין הטבה חזויה

31 בדצמבר		
2018	2019	
במיליוני שקלים חדשים		
1,325	1,250	מחויבות בגין הטבה חזויה בתחילת תקופה
51	51	עלות שירות
42	47	עלות ריבית
(91)	181	הפסד (רווח) אקטוארי
(77)	(76)	הטבות ששולמו
1,250	1,453	מחויבות בגין הטבה חזויה בסוף התקופה
1,068	1,319	מחויבות בגין הטבה מצטברת בסוף התקופה⁽²⁾

(1) הטבות לאחר סיום העסקה ולפני פרישה והטבות לאחר פרישה ולרבות יתרת התחייבות בגין עובדים שפרשו.

(2) לא כולל הנחות כלשהן בנוגע לרמת התגמול העתידית.

1.2 שינוי בשווי ההוגן של נכסי התוכנית ומצב המימון של התוכנית

31 בדצמבר		
2018	2019	
במיליוני שקלים חדשים		
121	116	שווי הוגן של נכסי התוכנית בתחילת תקופה
(1)	17	תשואה בפועל על נכסי התוכנית
6	6	הפקדות לתוכנית על ידי הבנק
(10)	(3)	הטבות ששולמו
116	136	שווי הוגן של נכסי התוכנית בסוף התקופה
116	136	מצב המימון - נכס נטו שהוכר בסוף תקופה

1.3 סכומים שהוכרו במאזן המאוחד

31 בדצמבר		
2018	2019	
במיליוני שקלים חדשים		
1,134	1,317	סכומים שהוכרו בסעיף התחייבויות אחרות

1.4 סכומים שהוכרו ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לפני השפעת מס

31 בדצמבר		
2018	2019	
במיליוני שקלים חדשים		
(463)	(615)	הפסד אקטוארי נטו
-	-	התחייבות נטו בגין המעבר
(463)	(615)	סך הכל הוכר ברווח כולל אחר

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2019

ביאור 22 - זכויות עובדים - המשך

ג. תוכניות להטבה מוגדרת (פנסיה, פיצויים והטבות נוספות)⁽¹⁾ - המשך

1.5. תוכניות שבהן המחויבות בגין הטבה מצטברת וחזויה עולה על נכסי התוכנית

31 בדצמבר		
2018	2019	
במיליוני שקלים חדשים		
1,250	1,453	מחויבות בגין הטבה חזויה
1,068	1,319	מחויבות בגין הטבה מצטברת
116	136	שווי הוגן של נכסי התוכנית

2. הוצאה בתקופת הדיווח

2.1. רכיבי עלות ההטבה נטו שהוכרו ברווח והפסד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2017	2018	2019	
במיליוני שקלים חדשים			
42	51	51	במסגרת משכורות והוצאות נלוות עלות שירות
42	42	47	במסגרת הוצאות אחרות עלות ריבית
(4)	(5)	(4)	תשואה חזויה על נכסי התוכנית הפחתה של סכומים שלא הוכרו:
18	36	36	הפסד אקטוארי נטו
56	73	79	סך הכל במסגרת הוצאות אחרות
98	124	130	סך עלות ההטבה, נטו

2.2. שינויים בנכסי תוכנית ובמחויבות להטבה שהוכרו ברווח (הפסד) כולל אחר לפני השפעת מס

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2017	2018	2019	
במיליוני שקלים חדשים			
150	(85)	188	הפסד (רווח) אקטוארי נטו בתקופה
(18)	(36)	(36)	הפחתה של הפסד אקטוארי ⁽²⁾
132	(121)	152	סך הכל הוכר ברווח כולל אחר
98	124	130	סך עלות ההטבה, נטו
230	3	282	סך הכל הוכר בעלות ההטבה נטו לתקופה וברווח כולל אחר

2.3. אומדן של הסכומים הכלולים ברווח כולל אחר מצטבר שצפוי כי יופחתו מרווח כולל אחר מצטבר לדוח רווח והפסד כהוצאה בשנת 2020 לפני השפעת המס:

במיליוני שקלים חדשים		
40		הפסד אקטוארי נטו
40		סך הכל צפוי כי יופחת מרווח כולל אחר מצטבר

(1) הטבות לאחר סיום העסקה ולפני פרישה והטבות לאחר פרישה ולרבות יתרת התחייבות בגין עובדים שפרשו.

(2) הפסדים אקטואריים הנובעים משנויים שוטפים בשיעורי היוון במהלך שנת דיווח יופחתו בקו ישר על פני תקופת השירות הממוצעת הנתרת של העובדים הצפויים לקבל הטבות על פני התוכנית, או לחלופין על פני יתרת התקופה הממוצעת הנתרת של קבלת ההטבה על ידי העובדים. ראה גם ביאור 12.ד.1 לדוחות הכספיים.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2019

ביאור 22 - זכויות עובדים - המשך

3. הנחות

3.1 ההנחות על בסיס ממוצע משוקלל המשמשות לקביעת המחויבות בגין הטבה ולמידת עלות ההטבה נטו

3.1.1 ההנחות העיקריות המשמשות לקביעת המחויבות בגין ההטבה:

31 בדצמבר		
2018	2019	
באחוזים		
1.92	0.57	שיעור היוון
2.00	2.00	שיעור היוון המדד
3.52	2.65	שיעור עזיבה
2.14	3.50	שיעור גידול בתגמול

3.1.2 ההנחות העיקריות המשמשות למדידת עלות ההטבה לתקופה באחוזים:

31 בדצמבר			
2017	2018	2019	
באחוזים			
3.77	3.25	4.02	שיעור היוון
3.85	3.85	3.52	תשואה חזויה לטווח ארוך על נכסי תוכנית
2.34	2.14	3.50	שיעור גידול בתגמול

3.2 השפעה של שינוי בנקודת אחוז אחת על המחויבות בגין הטבה חזויה לפני השפעת מס:

קיטון בנקודת אחוז אחת		גידול בנקודת אחוז אחת		
31 בדצמבר		31 בדצמבר		
2018	2019	2018	2019	
125	173	(103)	(141)	שיעור היוון
(117)	(159)	101	157	שיעור עזיבה
(67)	(88)	80	105	שיעור גידול בתגמול

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2019

ביאור 22 - זכויות עובדים - המשך

4. נכסי תוכנית

4.1. הרכב שווי ההוגן של נכסי תוכנית

31 בדצמבר		סוג נכס
2018	2019	
33	34	מניות
8	10	סיוע ממשלתי לקרנות פנסיה ותיקות
14	17	אחר
10	40	איגרות חוב: ממשלתיות
26	9	ממשלתיות מיועדות
25	26	קונצרניות
116	136	סך הכל

4.2. השווי ההוגן של נכסי תוכנית לפי סוגי הנכסים ויעד הקצאה לשנת 2020 (באחוזים)

אחוזי מנכסי התוכנית		יעד הקצאה לשנת	סוג נכס
2018	2019		
29	25	23	מניות
7	8	8	סיוע ממשלתי לקרנות פנסיה ותיקות
12	12	9	אחר
9	29	33	איגרות חוב: ממשלתיות
22	7	7	ממשלתיות מיועדות
21	19	20	קונצרניות
100	100	100	סך הכל

5. תזרימי מזומנים

5.1. הפקדות בתוכנית פנסיה להטבה מוגדרת

הפקדות בפועל		יעד הקצאה לשנת	סוג נכס
2018	2019		
6	6	7 ⁽⁴⁾	הפקדות

(1) אומדן הפקדות שצפוי לשלמן לתוכנית פנסיה להטבה מוגדרת במהלך שנת 2020.

5.2. תזרימי מזומנים - ההטבות שהתאגיד צופה לשלם בעתיד:

שנה	במיליוני שקלים חדשים
2020	101
2021	104
2022	91
2023	88
2024	84
2025-2029	319
2030 ואילך	695
סך הכל	1,482

ביאור 23 - עסקאות תשלום מבוסס מניות

א. תוכנית אופציות למנהל הכללי

במסגרת תוכנית האופציות ועל פי תנאיה, הבנק יקצה לנאמן, עבור המנהל הכללי של הבנק, כתבי אופציה בשלוש מנות שנתיים כמפורט להלן - 186,915 כתבי אופציה עבור שנת 2014, 177,720 כתבי אופציה עבור שנת 2015 ו-172,503 כתבי אופציה עבור שנת 2016. כל אחד מכתבי האופציה יהיה ניתן למימוש, למניה רגילה אחת של הבנק, בת 0.1 ש"ח ערך נקוב, הכפוף להתאמות בגין חלוקת מניות הטבה, הנפקת זכויות, איחוד או חלוקה של מניות, חלוקת דיבידנד ועוד.

בהנחה של מימוש מלא של כל כתבי האופציה, ובהנחה של הקצאת הכמות המירבית האפשרית של מניות המימוש, יקנו כל כתבי האופציה המוצעים למנהל הכללי על פי תוכנית האופציות (בהתבסס על דוח "מצבת הון ומרשמי ניירות הערך של התאגיד והשינויים בה", שפרסם הבנק ביום 10 באפריל 2014), כ-0.23% מהונו המונפק של הבנק ומזכויות ההצבעה בו (לאחר הקצאת מלוא הכמות של מניות המימוש), ובהנחה של דילול מלא, כ-0.18% מהונו המונפק של הבנק ומזכויות ההצבעה בו.

זכאותו של המנהל הכללי לכתבי האופציה שהוקצו בגין שנת מענק כלשהי מותנית בכך כי בשנת המענק יתקיימו תנאי הסף המפורטים להלן:

1. שיעור התשואה על ההון בשנת המענק לא יפחת מ-9%.
2. יחס הלימות ההון הכולל ויחס הלימות הון הליבה של הבנק, לשנת המענק, לא יפחתו מן היחסים המינימליים שנקבעו בהוראות בנק ישראל.

זכאותו של המנהל הכללי לכתבי אופציה הכלולים במנהל שנתית כלשהי, תחושב בסמוך לאחר פרסום הדוחות הכספיים של הבנק לשנת המענק שבגינה הוקצתה המנהל השנתית, בהתאם לעמידה בתנאי הזכאות שהוגדרו.

כל אחת מהמנות השנתיות לשנים 2014-2016 תהיה ניתנת למימוש בשלושה חלקים שווים החל מיום 1 באפריל 2016-2020.

מחיר המימוש של כל אחד מכתבי האופציה שיוקצו למנהל הכללי, על פי התוכנית הינו 46.19⁽¹⁾ שקלים חדשים, בתוספת הפרשי הצמדה למדד המחירים לצרכן, החל מן המדד הידוע ביום שבו אישר הדירקטוריון את הקצאת כתבי האופציה למנהל הכללי ועד למדד הידוע ביום המימוש. מחיר המימוש נקבע על פי הממוצע של שערי הנעילה של מניה רגילה של הבנק, בבורסה, במשך שלושים ימי המסחר שקדמו ליום אישור הדירקטוריון, בהתאם לאמור, ויובהר כי ביום המימוש, המנהל הכללי לא יידרש לשלם את מחיר המימוש, ומחיר המימוש ישמש אך ורק לצורך קביעת סכום ההטבה הכספית וכמות מניות המימוש שתוקצה בפועל למנהל הכללי.

לצורך חישוב השווי ההוגן, ליום האישור של האסיפה הכללית את הקצאת כתבי האופציה, כאמור לעיל, נלקחו בחשבון תנאי תוכנית האופציות וכן סטיית תקן שנתית בטווח 26.7%-32.1% המשקפת סטיית תקן לתקופות של כ-7.42-3.41 שנים. ריבית חסרת סיכון נעה בטווח 0.55%-0.82% עבור המנות השונות.

על בסיס ההנחות, השווי ההוגן הממוצע של כל כתב אופציה שיוענק למנהל הכללי על פי תוכנית האופציות, ליום האישור של האסיפה הכללית את הקצאת כתבי האופציה, הינו כדלקמן: כתב אופציה הנכלל במנהל הראשונה - כ-7.90 שקלים חדשים; כתב אופציה הנכלל במנהל השנייה - כ-8.37 שקלים חדשים; כתב אופציה הנכלל במנהל השלישית - כ-8.67 שקלים חדשים.

בהתאם לכך, ערך ההטבה התיאורטי של כתבי האופציה בתוכנית (השווי ההוגן), כאמור, המחושב בהתאם לכללי התקינה החשבונאית, מסתכם בכ-4.5 מיליוני שקלים חדשים (כ-5.3 מיליוני שקלים חדשים, כולל מס שכר). שווי זה ייפרס על פני תקופת הזכאות באופן לא ליניארי.

האופציות יוקצו במסלול "הכנסת עבודה", בהתאם לסעיף 102 לפקודת מס הכנסה. לפיכך, ההטבה שתנבע למנהל הכללי כתוצאה ממימוש כתבי אופציה אלה, תמוסה על פי שיעור המס השולי שיחול על המנהל הכללי במועד מימוש כתבי האופציה. הבנק יהיה חייב לשלם מס שכר בגין ההטבה שתנבע למנהל הכללי כתוצאה ממימוש כתבי האופציה על פי תוכנית האופציות. כמו כן, בעת תשלום המס על ידי המנהל הכללי בגין ההטבה, יהא הבנק זכאי לנכות הוצאה לצרכי מס בגין כתבי האופציה האמורים, על פי שיעור המס האפקטיבי שיחול במועד המימוש.

במהלך שנת 2019 מומשו 198,861 אופציות (בשנת 2018 - 77,884 אופציות) על פי מחיר מימוש 46.19⁽¹⁾ שקלים חדשים (זהה לשנת 2018). מחיר המניה הממוצע במועד המימוש של האופציות למניות שמומשו במהלך שנת 2019 היה 76.05 שקלים חדשים (בשנת 2018 - 69.77 שקלים חדשים). בהתאם לתוצאות הכספיות של שנת 2016, פקעו 50,827 אופציות בשנת 2017 על פי מחיר מימוש 46.19⁽¹⁾ שקלים חדשים. נכון ליום 31 בדצמבר 2019 קיימות למנהל הכללי 40,558 אופציות (ליום 31 בדצמבר 2018 - 239,419, ליום 31 בדצמבר 2017 - 317,303 אופציות) על פי מחיר מימוש 46.19⁽¹⁾ שקלים חדשים (זהה לשנים 2017-2018).

(1) בתוספת הפרשי הצמדה והתאמת דיבידנד.

ביאור 23 - עסקאות תשלום מבוסס מניות - המשך

ב. תוכנית אופציות לעובדים

1. ביום 10 ביוני 2014 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק, לאחר קבלת אישורו של הדירקטוריון והמלצת ועדת התגמול, מדיניות תגמול מעודכנת לנושאי משרה בבנק (לפרטים ראה סעיף ג' לעיל).
ביום 19 ביוני 2014 אישר דירקטוריון הבנק, לאחר שהתקבל לכך אישור ועדת התגמול, מיום 16 ביוני 2014, הצעת כתבי אופציה נושאי משרה בבנק, בהתאם לסעיף 15 ב(1)(א) לחוק ניירות ערך. בנוסף, אישר דירקטוריון הבנק, לאחר קבלת אישורה של ועדת התגמול, הצעת כתבי אופציה לעובדים מרכזיים בבנק וכן למנהלים נוספים בבנק ובחברות בת של הבנק, בהתאם לסעיף 15 ב(1)(א) לחוק ניירות ערך, והכל כמפורט בדיווח שפרסם הבנק ביום 19 ביוני 2014, אסמכתא מספר 091176-01-2014. (להלן: "דוח המתאר").
במסגרת החלטת הדירקטוריון מיום 19 ביוני 2014, אושרו תוכניות להקצאת כתבי אופציה כמפורט להלן:
 - **תוכנית אופציות א'** - עד 2,083,197 כתבי אופציה א' שיוענקו לעד שמונה נושאי משרה בבנק שאינם שומרי סף, והניתנים למימוש עד ל-2,083,197 מניות רגילות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב, כל אחת, של הבנק.
 - **תוכנית אופציות ב'** - עד 873,066 כתבי אופציה ב' שיוענקו לעד חמישה נושאי משרה שהינם שומרי סף, והניתנים למימוש עד ל-873,066 מניות רגילות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב, כל אחת, של הבנק.
 - **תוכנית אופציות ג'** - עד 2,708,060 כתבי אופציה ג' שיוענקו לעד ארבעים ושלושה עובדים מרכזיים בבנק וכן לעד עשרה מנהלים בחברות בת של הבנק אשר אושרו כנכללים בקבוצה זו, והניתנים למימוש עד ל-2,708,060 מניות רגילות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב, כל אחת, של הבנק.
 - **תוכנית אופציות ד'** - עד 1,183,110 כתבי אופציה ד' שיוענקו לעד עשרים ושמונה מנהלים בבנק המועסקים על פי חוזים אישיים וכן לעד שמונה מנהלים בחברות בת של הבנק אשר אושרו כנכללים בקבוצה זו, והניתנים למימוש עד ל-1,183,110 מניות רגילות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב, כל אחת, של הבנק.
 - **תוכנית אופציות ה'** - עד 5,046,390 כתבי אופציה ה' שיוענקו לעד מאתיים וחמישים ושלושה מנהלים בבנק המועסקים במסגרת הסכמים קיבוציים, והניתנים למימוש עד ל-5,046,390 מניות רגילות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב, כל אחת, של הבנק.

תנאי הסף לזכאות לכתבי האופציה ותנאי הזכאות לכתבי אופציה.

זכאותו של ניצע לכתבי אופציה על פי כל אחת מתוכניות האופציות לעיל, עבור שנת מענק כלשהי, מותנית בכך שבשנת המענק יתקיימו כל תנאי הסף להלן:

- שיעור התשואה להון בשנת המענק לא יפחת מ-9%.
- יחס הלימות ההון הכולל ויחס הלימות הון הליבה של הבנק, לשנת המענק, לא יפחתו מן היחסים המינימליים שנקבעו בהוראות בנק ישראל.

בנוסף, תנאי הזכאות לכתבי אופציה יקבעו על פי הקריטריונים הבאים:

- כתבי אופציה א' וכתבי אופציה ב' שיונפקו עבור ניצעים שהם נושאי משרה בבנק, כאמור לעיל, מהווים חלק מן התגמול המשתנה של נושאי המשרה. זכאותו של נושא משרה לכתבי אופציה א' או ב', הכלולים במנה שנתית כלשהי, תיקבע על פי ארבעה קריטריונים שהינם בגדר "יעדים כלל חברתיים" הניתנים למדידה (להלן: "המדדים הכמותיים") וכן, על בסיס שני קריטריונים איכותיים המבוססים על הערכת הממונה ביחס להשגת היעדים האישיים (להלן: "היעדים האישיים") של נושא המשרה שהוגדרו במסגרת מתאר ההצעה לעובדים וכן, על הערכת תפקודו של נושא המשרה על ידי הממונה, בהתאם לשיקול דעתו (להלן: "שיקול דעת הממונה"). (היעדים האישיים וכן שיקול דעת הממונה ייקראו להלן: "המדדים האיכותיים").
- המשקל הכולל של המדדים הכמותיים יהיה בשיעור של שמונים אחוזים מן המנה השנתית של כתבי אופציה א' או ב'. המשקל הכולל של המדדים האיכותיים יהיה בשיעור של עשרים אחוזים, כך שמשקלו של מדד היעדים האישיים יהיה בשיעור של עשרה אחוזים ומשקלו של מדד שיקול דעת הממונה יהיה בשיעור של עשרה אחוזים.

זכאותם של ניצעים שאינם נושאי משרה בבנק, לכתבי אופציה ג' ו-ד', בגין שנת מענק כלשהי, תקבע על בסיס המדדים הכמותיים, ולא תיקבע על פי מדד איכותי כלשהו. זכאותם של ניצעים שאינם נושאי משרה בבנק, לכתבי אופציה ה', בגין שנת מענק כלשהי, תקבע על בסיס המדדים הכמותיים, וכן על פי דרגת האיכות שתיקבע לאותם ניצעים, כמפורט בסעיף 2.12.9 לדוח המתאר.

המדדים הכמותיים שהוגדרו במסגרת תוכנית האופציות הינם שיעור התשואה להון, תשואת מניית הבנק ביחס למדד הייחוס, יחס היעילות התפעולית, והיחס הממוצע של פיקדונות לאשראי.

ערך ההטבה התיאורטי של כתבי האופציה בתוכניות, כאמור, המחושב בהתאם לכללי התקינה החשבונאית, מסתכם בכ-96 מיליוני שקלים חדשים (כ-113 מיליוני שקלים חדשים, כולל מס שכר). בפריסת ערך ההטבה התיאורטי בספרי הבנק, ילקח בחשבון אומדן לשיעור הנטישה הצפוי של ניצעי התוכניות.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2019

ביאור 23 - עסקאות תשלום מבוסס מניות - המשך

האופציות יוקצו במסלול "הכנסת עבודה", בהתאם לסעיף 102 לפקודת מס הכנסה. לפיכך, ההטבה שתנבע לניצעים כתוצאה ממימוש כתבי אופציה אלה, תמוסה על פי שיעור המס השולי שיחול עליהם במועד מימוש כתבי האופציה. הבנק יהיה חייב לשלם מס שכר בגין ההטבה שתנבע לניצעים כתוצאה ממימוש כתבי האופציה על פי תוכנית האופציות. כמו כן, בעת תשלום המס על ידי הניצעים בגין ההטבה, יהא הבנק זכאי לנכות הוצאה לצרכי מס בגין כתבי האופציה האמורים, על פי שיעור המס האפקטיבי שיחול במועד המימוש.

יתר פרטי התוכניות ומתאר ההצעה לעובדים (ובכלל זה תנאי הסף לזכאות לכתבי האופציה, מועדי ההבשלה של כתבי האופציה והתקופות למימושם וכן סמכות הדירקטוריון להפחתת הכמות של כתבי האופציה, פקיעת כתבי אופציה והשבת ההטבה הכספית) פורטו בדוח מיידי מיום 19 ביוני 2014, אסמכתא מספר 091176-01-2014. איזכור זה מהווה הכללה על דרך הפניה של כל המידע שפורט בדוח המידי הנזכר לעיל.

ביום 3 באוגוסט 2015 החליט דירקטוריון הבנק, לאחר קבלת המלצתה של ועדת התגמול של הבנק, לאשר מתאר הצעה לעובדים על פיו יוקצו 229,990 כתבי אופציה ל-19 ניצעים, מנהלים בבנק.

תוכנית האופציות מבוססת על והעקרונות של תוכנית האופציות שאושרה על ידי הבנק בשנת 2014 ואשר על פיהן הבנק הקצה ביום 19 ביוני 2014 אופציות למנהלים. ראה להלן.

כתבי האופציות הוקצו כמפורט להלן:

- עד 11,494 כתבי אופציה ד' שיוענק למנהל אחד בבנק המועסק על פי חוזה אישי והניתנים למימוש עד ל-11,494 מניות רגילות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב, כל אחת, של הבנק. בהתאם לתוכנית אופציות ד' מיום 19 ביוני 2014.
- עד 218,496 כתבי אופציה ה' שיוענקו לעד שמונה עשר מנהלים בבנק המועסקים במסגרת הסכמים קיבוציים, והניתנים למימוש עד ל-218,496 מניות רגילות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב, כל אחת, של הבנק. בהתאם לתוכנית אופציות ה' מיום 19 ביוני 2014.

ערך ההטבה התיאורטי של כתבי האופציה בתוכניות, כאמור, שחושב בהתאם לכללי התקינה החשבונאית מסתכם בכ-1.6 מיליוני שקלים חדשים (כ-1.9 מיליוני שקלים חדשים, כולל מס שכר). בפריסת ערך ההטבה התיאורטי בספרי הבנק, ילקח בחשבון אומדן לשיעור הנטישה הצפוי של ניצעי התוכניות.

יתר פרטי התוכניות ומתאר ההצעה לעובדים (ובכלל זה תנאי הסף לזכאות לכתבי האופציה, מועדי ההבשלה של כתבי האופציה והתקופות למימושם וכן סמכות הדירקטוריון להפחתת הכמות של כתבי האופציה, פקיעת כתבי אופציה והשבת ההטבה הכספית) פורטו בדוח מיידי מיום 3 באוגוסט 2015, אסמכתא מספר 088305-01-2015. איזכור זה מהווה הכללה על דרך הפניה של כל המידע שפורט בדוח המידי הנזכר לעיל.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2019

ביאור 23 - עסקאות תשלום מבוסס מניות - המשך

להלן פירוט ההנחות ששימשו בחישוב השווי ההוגן של אופציה בודדת, וכן תוצאת השווי ההוגן לאופציה בודדת, עבור כל אחת מהמנות שהוענקו ביום 19 ביוני 2014:

סך הכל	מנה 3	מנה 2	מנה 1	
				תוכנית אופציות א
2,083	665	690	728	כמות אופציות (באלפים)
	25.94-35.64%	34.72%-22.00%	28.99%-20.07%	סטיית תקן שנתית
	46.21	46.21	46.21	מחיר מימוש (בשקלים חדשים)
	(0.70%)-1.08%	(0.87%)-0.64%	(0.45%)-0.08%	ריבית חסרת סיכון
	4.75-6.75	3.75-5.75	2.75-4.75	זמן לפקיעה בשנים
	8.43	8.12	7.70	שווי הוגן לאופציה בודדת
16,815	5,605	5,605	5,605	סך שווי הוגן למנה באלפי שקלים חדשים
				תוכנית אופציות ב
873	275	284	314	כמות אופציות (באלפים)
	25.94-35.64%	34.72%-22.00%	28.99%-20.07%	סטיית תקן שנתית
	46.21	46.21	46.21	מחיר מימוש (בשקלים חדשים)
	(0.70%)-1.08%	(0.87%)-0.64%	(0.45%)-0.08%	ריבית חסרת סיכון
	4.75-6.75	3.75-5.75	2.75-4.75	זמן לפקיעה בשנים
	8.43	8.17	7.73	שווי הוגן לאופציה בודדת
7,066	2,319	2,319	2,428	סך שווי הוגן למנה באלפי שקלים חדשים
				תוכנית אופציות ג
2,709	896	896	917	כמות אופציות (באלפים)
	25.94-35.64%	34.72%-22.00%	28.99%-20.07%	סטיית תקן שנתית
	46.21	46.21	46.21	מחיר מימוש (בשקלים חדשים)
	(0.70%)-1.08%	(0.87%)-0.64%	(0.45%)-0.08%	ריבית חסרת סיכון
	4.75-6.75	3.75-5.75	2.75-4.75	זמן לפקיעה בשנים
	8.35	8.06	7.64	שווי הוגן לאופציה בודדת
21,710	7,482	7,222	7,006	סך שווי הוגן למנה (אלפי שקלים חדשים)
				תוכנית אופציות ד
1,182	394	394	394	כמות אופציות (באלפים)
	25.94-26.81%	28.31%-22.00%	27.06%-20.07%	סטיית תקן שנתית
	46.21	46.21	46.21	מחיר מימוש (בשקלים חדשים)
	(0.70%)-0.61%	(0.87%)-0.26%	(0.16%)-(-0.12%)	ריבית חסרת סיכון
	4.50	4.50	4.50	זמן לפקיעה בשנים
	7.64	8.17	8.42	שווי הוגן לאופציה בודדת
9,546	3,010	3,219	3,317	סך שווי הוגן למנה (אלפי שקלים חדשים)
				תוכנית אופציות ה
5,046	1,682	1,682	1,682	כמות אופציות (באלפים)
	25.94-26.81%	28.31%-22.00%	27.06%-20.07%	סטיית תקן שנתית
	46.21	46.21	46.21	מחיר מימוש (בשקלים חדשים)
	(0.70%)-0.61%	(0.87%)-0.26%	(0.16%)-(-0.12%)	ריבית חסרת סיכון
	4.50	4.50	4.50	זמן לפקיעה בשנים
	7.64	8.17	8.42	שווי הוגן לאופציה בודדת
40,754	12,850	13,742	14,162	סך שווי הוגן למנה (אלפי שקלים חדשים)

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2019

ביאור 23 - עסקאות תשלום מבוסס מניות - המשך

להלן פירוט ההנחות ששימשו בחישוב השווי ההוגן של אופציה בודדת, וכן תוצאת השווי ההוגן לאופציה בודדת, עבור כל אחת מהמנות שהוענקו ביום 3 באוגוסט 2015:

מנה 1	מנה 2	סך הכול	
6	6	12	תוכנית אופציות ד
21.01%-17.48%	22.92%-17.48%		כמות אופציות (באלפים)
(¹)47.76	(¹)47.76		סטיית תקן שנתית
(0.86%)-(0.58%)	(0.86%)-(0.45%)		מחיר מימוש (בשקלים חדשים)
3.50	3.50		ריבית חסרת סיכון
7.08	6.91		זמן לפקיעה בשנים
40	40	80	שווי הוגן לאופציה בודדת
			סך שווי הוגן למנה (אלפי שקלים חדשים)
109	109	218	תוכנית אופציות ה
21.01%-17.48%	22.92%-17.48%		כמות אופציות (באלפים)
47.76	47.76		סטיית תקן שנתית
(0.86%)-(0.58%)	(0.86%)-(0.45%)		מחיר מימוש (בשקלים חדשים)
3.50	3.50		ריבית חסרת סיכון
7.08	6.91		זמן לפקיעה בשנים
774	755	1,529	שווי הוגן לאופציה בודדת
			סך שווי הוגן למנה (אלפי שקלים חדשים)

(1) בתוספת הפרשי הצמדה והתאמת דיבידנד

להלן פרטים על כמות האופציות למניות ומחירי המימוש עבור כלל התוכניות:

2019	2018	2017	
מספר אופציות	מספר אופציות	מספר אופציות	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשקלים חדשים)
2,951,940	4,827,012	8,071,922	46.24
-	-	-	-
-	-	1,297,047	46.26
2,510,956	1,875,072	1,947,863	46.26
440,984	2,951,940	4,827,012	46.23

(1) הממוצע המשוקלל של מחירי המניה במועד המימוש של האופציות למניות שמומשו במהלך שנת 2019 היה 71.75 שקלים חדשים (שנת 2018 - 67.94 שקלים חדשים).

להלן פרטים על אופציות למניות הקיימות במחזור לסוף השנה מחולקות לפי תחומים של מחירי מימוש:

תחום מחירי מימוש (בשקלים חדשים)	31 בדצמבר 2019	31 בדצמבר 2018	31 בדצמבר 2017
מספר האופציות	40-50	40-50	40-50
ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשקלים חדשים)	440,984	2,951,940	4,827,012
ממוצע משוקלל של יתרת אורך החיים החוזי (בשנים)	1.68	1.10	1.77
מזה ניתנות למימוש:	30,822	1,724,155	2,389,747
מספר האופציות	46.21	46.23	46.26
ממוצע משוקלל של מחירי המימוש (בשקלים חדשים)	440,984	2,951,940	4,827,012

ביאור 23 - עסקאות תשלום מבוסס מניות - המשך

4. ביום 14 בפברואר 2017 אישרה האסיפה הכללית של הבנק, לאחר קבלת אישורו של הדירקטוריון והמלצת ועדת התגמול, מדיניות תגמול מעודכנת לנושאי משרה בבנק, בתוקף לשלוש שנים, החל מיום 1 בינואר 2017. ביום 31 באוגוסט 2017 אישר דירקטוריון הבנק, לאחר שהתקבל לכך אישור ועדת התגמול, מיום 12 ביוני 2017, הצעת כתבי אופציה לנושאי משרה בבנק, בהתאם לסעיף 15 ב(א) לחוק ניירות ערך. בנוסף, אישר דירקטוריון הבנק, לאחר קבלת אישורה של ועדת התגמול, הצעת כתבי אופציה לעובדים מרכזיים בבנק וכן למנהלים נוספים בבנק ובחברות בת של הבנק, בהתאם לסעיף 15 ב(א) לחוק ניירות ערך, והכל כמפורט בדיווח שפרסם הבנק ביום 31 באוגוסט 2017, אסמכתא מספר 01-088584-2017 (להלן: "דוח המתאר"). (בנוסף אושרו מאגרים של כתבי אופציה להנפקה בשתי מנות שנתיות נוספות לשנים 2018, 2019 מעבר זו שתוקפה בשנת 2017, אשר הנפקתן תהיה כפופה לקבלת האישרים הנדרשים מוועדת התגמול והדירקטוריון בבוא העת).

במסגרת החלטת הדירקטוריון מיום 31 באוגוסט 2017 אושרו תוכניות להקצאת כתבי אופציה כמפורט להלן:

- תוכנית אופציות א' - עד 572,985 כתבי אופציה א' שיוענקו לעד שבעה נושאי משרה בבנק שאינם שומרי סף, והניתנים למימוש עד ל-572,985 מניות רגילות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב, כל אחת, של הבנק.
- תוכנית אופציות ב' - עד 254,076 כתבי אופציה ב' שיוענקו לעד חמישה נושאי משרה שהינם שומרי סף, והניתנים למימוש עד ל-254,076 מניות רגילות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב, כל אחת, של הבנק.
- תוכנית אופציות ג' - עד 180,353 כתבי אופציה ג' שיוענקו לעד ארבעה עובדים מרכזיים בבנק וכן לעד שלושה עשר עובדים מרכזיים בחברות בת של הבנק אשר אושרו כנכללים בקבוצה זו, והניתנים למימוש עד ל-180,353 מניות רגילות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב, כל אחת, של הבנק.
- תוכנית אופציות ד' - עד 978,796 כתבי אופציה ד' שיוענקו לעד שישים ותשעה בבנק המועסקים על פי חוזים אישיים וכן לעד שלושים ואחד מנהלים נוספים בבנק ובחברות בת של הבנק אשר אושרו כנכללים בקבוצה זו, והניתנים למימוש עד ל-978,796 מניות רגילות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב, כל אחת, של הבנק.
- תוכנית אופציות ה' - עד 1,365,244 כתבי אופציה ה' שיוענקו לעד מאתיים שישים ושבעה מנהלים בבנק המועסקים במסגרת הסכמים קיבוציים, והניתנים למימוש עד ל-1,365,244 מניות רגילות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב, כל אחת, של הבנק.

כתבי האופציה שהונפקו על שם הנאמן עבור כל נושא משרה, על פי תוכניות אופציות א' או ג', חולקו לשלוש מנות שוות אשר יהיו ניתנות למימוש החל מיום 1 באפריל 2019, 1 באפריל 2020 ו-1 באפריל 2021 ותפקענה שנה וחצי ממועד זה. כתבי האופציה שהונפקו על פי תוכנית אופיות ד', ה' יהיו ניתנות למימוש במנה אחת החל מתום שנתיים ממועד ההנפקה ועד 5 שנים מיום ההנפקה. זכאותו של ניצע לכתבי אופציה על פי כל אחת מתוכניות האופציות לעיל, עבור שנת מענק כלשהי, מותנית בכך שבשנת המענק יתקיימו כל תנאי הסף להלן:

שיעור התשואה להון בשנת המענק לא יפחת מ-9%; יחס הלימות ההון הכולל ויחס הלימות הון הליבה של הבנק, לשנת המענק, לא יפחתו מן היחסים המינימליים שנקבעו בהוראות בנק ישראל. בנוסף, תנאי הזכאות לכתבי אופציה יקבעו על פי הקריטריונים הבאים:

- כתבי אופציה א' וכתבי אופציה ב' שהונפקו עבור ניצעים שהם נושאי משרה בבנק, כאמור לעיל, מהווים חלק מן התגמול המשתנה של נושאי המשרה. זכאותו של נושא משרה לכתבי אופציה א' או ב', הכלולים במנה השנתית עבור שנת 2017, תיקבע על פי ארבעה קריטריונים שהינם בגדר "יעדים כלל חברתיים" הניתנים למדידה (להלן: "המדדים הכמותיים") וכן, על בסיס שני קריטריונים איכותיים המבוססים על הערכת הממונה ביחס להשגת היעדים האישיים (להלן: "היעדים האישיים") של נושא המשרה שהוגדרו במסגרת מתאר ההצעה לעובדים, וכן על הערכת תפקודו של נושא המשרה על ידי הממונה, בהתאם לשיקול דעתו (להלן: "שיקול דעת הממונה"). (היעדים האישיים וכן שיקול דעת הממונה ייקראו להלן: "המדדים האיכותיים"). המשקל הכולל של המדדים הכמותיים יהיה בשיעור של ארבעים ושניים אחוזים מן המנה השנתית של כתבי אופציה א' ובשיעור של שלושים אחוזים מן המנה השנתית של כתבי אופציה ב'. המשקל הכולל של המדדים האיכותיים יהיה בשיעור של חמישים ושניים אחוזים מן המנה השנתית של כתבי אופציה א' ובשיעור של שלושים אחוזים מן המנה השנתית של כתבי אופציה ב'. המשקל הכולל של המדדים האיכותיים יהיה בשיעור של שבעים אחוזים מן המנה השנתית של כתבי אופציה ב', כך שמשקלו של מדד העצום האישיים יהיה בשיעור של שלושים ושישה אחוזים ומשקלו של מדד שיקול דעת הממונה יהיה בשיעור של עשרים ושניים אחוזים.
- זכאותם של ניצעים שאינם נושאי משרה בבנק, לכתבי אופציה ג' ו-ד', בגין שנת מענק כלשהי, תיקבע על בסיס המדדים הכמותיים, ולא תיקבע על פי מדד איכותי כלשהו. זכאותם של ניצעים שאינם נושאי משרה בבנק, לכתבי אופציה ה', בגין שנת מענק כלשהי, תיקבע על בסיס המדדים הכמותיים, וכן על פי דרגת האיכות שתיקבע לאותם ניצעים, כמפורט בסעיף 2.12.9 לדוח המתאר.

המדדים הכמותיים שהוגדרו במסגרת תוכנית האופציות הינם שיעור התשואה להון, תשואת מניית הבנק ביחד למדד הבנקים, יחס היעילות התפעולית והיחס הממוצע של פיקדונות לאשראי.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2019

ביאור 23 - עסקאות תשלום מבוסס מניות - המשך

ערך ההטבה התיאורטי של כתבי האופציה בתוכניות, כאמור, המחושב בהתאם לכללי הרישום החשבונאי בתקינה האמריקאית בהתאם ל-ASC718 מסתכם בכ-28 מיליוני שקלים חדשים. בפריסת ערך ההטבה התיאורטי בספרי הבנק, ילקח בחשבון אומדן לשיעור הנטישה הצפוי של ניצעי התוכניות.

האופציות הוקצו במסלול "רווח הון", בהתאם לסעיף 102 לפקודת מס הכנסה. לפיכך, ההטבה שתנבע לניצעים כתוצאה ממימוש כתבי אופציה אלה, תמוסה על פי שיעור מס רווח הון שיחול עליהם במועד מימוש כתבי האופציה. יתר פרטי התוכניות ומתאר ההצעה לעובדים (ובכלל זה תנאי הסף לזכאות לכתבי האופציה, מועדי ההבשלה של כתבי האופציה והתקופות למימושם וכן סמכות הדירקטוריון להפחתת הכמות של כתבי האופציה, פקיעת כתבי אופציה והשבת ההטבה הכספית) פורטו בדוח מידי מיום 31 באוגוסט 2017, אסמכתא מספר 01-088584-2017 איזכור זה מהווה הכללה על דרך הפניה של כל המידע שפורט בדוח המידי הנזכר לעיל.

בשנת 2018 לא הונפקו כתבי אופציה על פי איזה מן התוכניות המפורטות בדוח המתאר.

ביום 11 באפריל 2019 החליט דירקטוריון הבנק, לאחר קבלת המלצתה של ועדת התגמול של הבנק, לאשר הקצאת כתבי אופציה לנושאי משרה ולמנהלים נוספים בבנק ובחברות בנות של הבנק, על פי יוקצו 4,363,275 כתבי אופציה ל-396 ניצעים. הקצאת כתבי האופציה בוצעה על פי מתאר הצעה לעובדים שפרסם הבנק ביום 31 באוגוסט 2017 ("מתאר 2017").

כתבי האופציות הוקצו כמפורט להלן:

- עד 357,140 כתבי אופציה א', יוענקו על פי תוכנית אופציות א', לעד 7 נושאי משרה בבנק שאינם שומרי סף.
 - עד 159,145 כתבי אופציה ב', יוענקו על פי תוכנית אופציות ב', לעד 5 נושאי משרה בבנק שהינם שומרי סף.
 - עד 263,975 כתבי אופציה ג', יוענקו על פי תוכנית אופציות ג', לעד 4 עובדים מרכזיים בבנק ו-19 עובדים מרכזיים בחברות בת של הבנק.
 - עד 1,430,360 כתבי אופציה ד', יוענקו על פי תוכנית אופציות ד', לעד 98 מנהלים בבנק המועסקים על פי חוזים אישיים וכן למנהלים נוספים בבנק וחברות בת של הבנק, אשר אושרו כנכללים בקבוצה זו לצרכי המתאר.
 - עד 2,152,655 כתבי אופציה ה', יוענקו על פי תוכנית אופציות ה', לעד 267 מנהלים בבנק המועסקים במסגרת הסכמים קיבוציים.
- לפרטים נוספים ראו הדיווח מיום 11 באפריל 2019 (מספר אסמכתא: 01-035857-2019).

ערך ההטבה התיאורטי של כתבי האופציה בתוכניות, כאמור, המחושב בהתאם לכללי הרישום החשבונאי בתקינה האמריקאית בהתאם ל-ASC718 מסתכם בכ-57 מיליוני שקלים חדשים. בפריסת ערך ההטבה התיאורטי בספרי הבנק, ילקח בחשבון אומדן לשיעור הנטישה הצפוי של ניצעי התוכניות.

יתר פרטי התוכניות ומתאר ההצעה לעובדים (ובכלל זה תנאי הסף לזכאות לכתבי האופציה, מועדי ההבשלה של כתבי האופציה והתקופות למימושם וכן סמכות הדירקטוריון להפחתת הכמות של כתבי האופציה, פקיעת כתבי אופציה והשבת ההטבה הכספית) פורטו בדוח מידי מיום 11 באפריל 2019, אסמכתא מספר 01-035857-2019. איזכור זה מהווה הכללה על דרך הפניה של כל המידע שפורט בדוח המידי הנזכר לעיל.

להלן פירוט ההנחות ששימשו בחישוב השווי ההוגן של אופציה בודדת, וכן תוצאת השווי ההוגן לאופציה בודדת, עבור האופציות שהוענקו ביום 31 באוגוסט 2017:

מחיר מימוש	- 64.65 שקלים חדשים(1)
ריבית חסרת סיכון	- 0.39% - (0.44%)
סטיית תקן שנתית	- 19.11% - 16.54%

תוכנית אופציות	א	ב	ג	ד	ה
כמות אופציות (באלפים)	573	254	180	979	1,365
זמן לפקיעה (בשנים)	3.09-5.09	3.09-5.09	3.09-5.09	5.09	5.09
שווי הוגן ממוצע לאופציה בודדת	(2)7.33	(2)7.36	7.22	8.63	8.63
סך שווי הוגן (באלפי שקלים חדשים)	4,200	1,869	1,300	8,449	11,780

(1) בתוספת הפרשי הצמדה והתאמת דיבידנד.

(2) שווי הוגן בגין מרכיבי שיקול דעת ממונה ועמידה ביעדים אישיים חושב מחדש נכון ליום 31 בדצמבר 2017.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2019

ביאור 23 - עסקאות תשלום מבוסס מניות - המשך

להלן פירוט ההנחות ששימשו בחישוב השווי ההוגן של אופציה בודדת, וכן תוצאת השווי ההוגן לאופציה בודדת, עבור האופציות שהוענקו ביום 11 באפריל 2019:

מחיר מימוש	- 72.37 שקלים חדשים ⁽⁴⁾
ריבית חסרת סיכון	- (0.55%) - (0.10%)
סטיית תקן שנתית	- 18.03% - 17.74%

תוכנית אופציות	א	ב	ג	ד	ה
כמות אופציות (באלפים)	357	159	264	1,430	2,153
זמן לפקיעה (בשנים)	3.48-5.48	3.48-5.48	3.48-5.48	5.15	5.15
שווי הוגן ממוצע לאופציה בודדת	11.76	11.75	11.82	13.42	13.42
סך שווי הוגן (באלפי שקלים חדשים)	4,198	1,868	3,120	19,191	28,893

(1) בתוספת הפרשי הצמדה והתאמת דיבידנד.

להלן פרטים על כמות האופציות למניות ומחירי המימוש עבור כלל התוכניות:

	2017		2018		2019		
	מספר אופציות	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשקלים חדשים)	מספר אופציות	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשקלים חדשים)	מספר אופציות	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשקלים חדשים)	
קיימות במחזור לתחילת שנה	-	-	3,350,957	64.65	2,604,052	64.65	2,604,052
הוענקו במהלך השנה ⁽¹⁾⁽²⁾	3,351,420	64.65	-	-	4,363,275	72.37	4,363,275
חולטו במהלך השנה	463	64.65	746,905	72.37	13,456	64.65	13,456
מומשו במהלך השנה	-	-	-	-	1,609,518	64.65	1,609,518
קיימות במחזור לסוף שנה	3,350,957	64.65	2,604,052	70.94	5,344,353	64.65	5,344,353

(1) הממוצע המשוקלל של השווי ההוגן של האופציות למניות שהוענקו במהלך שנת 2017 במועד המדידה היה 8.24 שקלים חדשים.
 (2) הממוצע המשוקלל של השווי ההוגן של האופציות למניות שהוענקו במהלך שנת 2019 במועד המדידה היה 13.13 שקלים חדשים.

להלן פרטים על אופציות למניות הקיימות במחזור לסוף השנה מחולקות לפי תחומים של מחירי מימוש:

תחום מחירי מימוש (בשקלים חדשים)	31 בדצמבר 2019	31 בדצמבר 2018	31 בדצמבר 2017
	70-80	60-70	60-70
מספר האופציות	5,344,353	2,604,052	3,350,957
ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשקלים חדשים)	70.94	64.65	64.65
ממוצע משוקלל של יתרת אורך החיים החוזי (בשנים)	3.83	3.50	4.50
מזה ניתנות למימוש:			
מספר האופציות	420,866	-	-
ממוצע משוקלל של מחירי המימוש (בשקלים חדשים)	64.65	-	-

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2019

ביאור 24 - הון מניות והון⁽¹⁾

א. להלן פרטים בדבר הון המניות של הבנק (בשקלים חדשים):

מונפק ונפרע		רשום	
31 בדצמבר		31 בדצמבר	
2018	2019	2018	2019
23,334,947	23,490,740	40,000,000	40,000,000

מניות רגילות בנות 0.1 שקל חדש⁽²⁾

(1) לענין הקצאת כתבי אופציות לרכישת מניות - ראה ביאור 23 לדוחות הכספיים.

(2) המניות רשומות למסחר בבורסה לניירות ערך בתל-אביב.

ב. מדיניות חלוקת הדיבידנד:

מדיניות הדיבידנד של הבנק הינה לחלק, החל משנת 2018, בגין הרווחים הרבעוניים, דיבידנד בשיעור של 40% מהרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק. מדיניות הדיבידנד, הינה בכפוף לעמידה של הבנק ביחס הון עצמי רוברד 1 לרכיבי סיכון, כנדרש על פי הוראות המפקחת על הבנקים ולשמירה על שולי בטחון נאותים.

ביום 12 במרץ 2019, אישר דירקטוריון הבנק התקשרות עם משרד המשפטים בארצות הברית בהסכם מסוג "DPA" לסיום החקירה הנוגעת לעסקי קבוצת הבנק עם לקוחותיה האמריקאים. לפרטים נוספים, ראה ביאור 26 ג.12 לדוחות הכספיים.

ביום 12 באוגוסט 2019 אישר דירקטוריון הבנק חלוקת דיבידנד בסך של 392 מיליוני שקלים חדשים זאת בגין רווחי המחצית הראשונה לשנת 2019.

ביום 18 בנובמבר 2019 אישר דירקטוריון הבנק חלוקת דיבידנד בסך של 168.8 מיליוני שקלים חדשים, בגין רווחי הרבעון השלישי לשנת 2019. מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים העומדים בבסיס התוכנית האסטרטגית והמפורטים בה, העלולים שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד, ולגרום לכך שהתוכנית האסטרטגית לרבות לעניין מדיניות חלוקת הדיבידנד לא תתממש

לפרטים נוספים ולתמצית ההחלטות הקודמות שקבע הדירקטוריון לענין מדיניות חלוקת דיבידנד ראה ביאור 24 לדוחות הכספיים לשנת 2017.

הכרזה על דיבידנד

ביום 24 בפברואר 2020 החליט דירקטוריון הבנק לחלק דיבידנד בסכום של 176 מיליוני שקלים חדשים, 40% מרווחי הרבעון הרביעי של שנת 2019, זאת, בהתאם למדיניות הדיבידנד של הבנק.

סכום הדיבידנד מהווה שיעור של 748.94% מההון המונפק, דהיינו 74.89 אגורות לכל מניה בת 0.1 ש"ח ערך נקוב. היום הקובע לענין תשלום הדיבידנד הינו 3 במרץ 2020 ויום התשלום הינו 11 במרץ 2020. סכום הדיבידנד הסופי למניה כפוף לשינויים עקב מימוש ניירות ערך המירים של הבנק.

להלן פרטים בדבר הדיבידנדים שחולקו על ידי הבנק החל משנת 2017 (בסכומים מדווחים):

יום ההכרזה	יום התשלום	שיעור דיבידנד		סך הכל דיבידנד ששולם (מיליוני שקלים חדשים)
		דיבידנד למניה	מהרווח	
20 במרץ 2017	26 באפריל 2017	17.12	0.30	39.8
15 במאי 2017	20 ביוני 2017	41.45	0.30	96.3
28 באוגוסט 2017	26 בספטמבר 2017	51.63	0.30	120.0
13 בנובמבר 2017	10 בדצמבר 2017	33.67	0.30	78.3
סך הכל דיבידנד שחולק בשנת 2017⁽¹⁾				334.4
26 בפברואר 2018	26 במרץ 2018	47.03	0.30	109.5
7 במאי 2018	5 ביוני 2018	58.91	0.40	137.2
סך הכל דיבידנד שחולק בשנת 2018⁽²⁾				246.7
12 באוגוסט 2019	27 באוגוסט 2019	167.21	0.40 ⁽⁴⁾	392.0
18 בנובמבר 2019	3 בדצמבר 2019	71.89	0.40	168.8
סך הכל דיבידנד שחולק בשנת 2019⁽³⁾				560.8

(1) סך הכל דיבידנד שחולק בגין רווחי שנת 2017 - 404.1 מיליוני שקלים חדשים.

(2) סך הכל דיבידנד שחולק בגין רווחי שנת 2018 - 137.2 מיליוני שקלים חדשים.

(3) סך הכל דיבידנד שחולק בגין רווחי שנת 2019 - 736.8 מיליוני שקלים חדשים.

(4) שיעור הדיבידנד מהרווח הנקי של המחצית הראשונה של שנת 2019.

ביאור 24 - הון מניות והון⁽⁴⁾ - המשך

ג. להלן פרטים בדבר מגבלות על חלוקת דיבידנדים:

- לפי הוראות הפיקוח על הבנקים ביחס לחלוקת דיבידנד על-ידי תאגידים בנקאיים, אין בנק יכול לחלק דיבידנד במזומן כל עוד נכסיו הלא כספיים עולים על הוננו העצמי. ליום 31 בדצמבר 2014 עולה הוננו המדווח של הבנק על נכסיו הלא כספיים בסך של 7,371 מיליוני שקלים חדשים.
- בהיתר שניתן לרוכשי גרעין השליטה בבנק על ידי נגיד בנק ישראל, נקבע, כי לא יחולק דיבידנד מרווחים שנצברו עד ליום 30 בספטמבר 1994 שסכומם (לאחר היוון לקרנות הון בשנת 1998), כ-100 מיליוני שקלים חדשים.

כמו כן לא יבצע הבנק חלוקת דיבידנד, אלא אם קיבל אישור מראש מהפיקוח על הבנקים לחלוקה כאשר:

1. יתרת העודפים המצטברת של הבנק, בניכוי ההפרשים בחובה שנכללו ברווח כולל אחר אינה חיובית.
2. אחת או יותר משלוש השנים האחרונות הסתיימה בהפסד כולל.
3. התוצאה המצטברת בשלושת הרבעונים המסתיימים בתום תקופת הביניים שלגביה פורסם הדוח הכספי האחרון מראה על הפסד כולל.

במכתב הפיקוח על הבנקים בנושא מסגרת באזל III - יחסי הון ליבה מינימאליים, נדרשו הבנקים, בין היתר, להימנע מחלוקת דיבידנד אם בעטייה הוא עלול שלא לעמוד בדרישות ליעדי הון שנקבעו בו.

ד. ביום 2 ביוני 2014, פנה הבנק לפיקוח על הבנקים בבקשה לקבל את אישורו לרכישה עצמית של מניות הבנק בהיקף של 5 מיליון מניות.

ביום 17 ביולי 2014 העביר הבנק לבקשת הפיקוח את פירוט תוכנית הרכישה לפי מועדים.

תוכנית הרכישה שהוצגה מחולקת לחמישה חלקים החל מהרבעון הרביעי של שנת 2015 ועד לרבעון הרביעי של שנת 2017 תוך מגבלה לכל מנה של רכישה עצמית ובסך הכל לא יותר מ-5 מיליון מניות. בהתאם לתוכנית הבנק ימכור את כל המניות העודפות אם יהיו כאלו לאחר תום תקופת המימוש של כל כתיבי האופציה על פי תוכנית האופציות.

ביום 27 ביולי 2014 אישר הפיקוח על הבנקים את תוכנית הרכישה בכפוף לתנאים שנקבעו בין הבנק לבין הפיקוח על הבנקים.

ביום 13 באוגוסט 2014 אישר דירקטוריון הבנק את מתווה הרכישה העצמית כאמור.

ביום 1 בפברואר 2018 פנה הבנק לפיקוח על הבנקים בבקשה לקבל את אישורו לרכישה עצמית של מניות הבנק בהיקף של 5 מיליון מניות. רכישת המניות נועדה להתבצע כנגד מניות שהוקצו או שיוקצו בעתיד, על פי תוכניות האופציות לשנים 2014-2016 ולתוכנית האופציות לשנים 2017-2019. ביום 23 ביולי 2018 אישר הפיקוח על הבנקים את תוכנית הרכישה בכפוף לתנאים שנקבעו.

רכישה עצמית של מניות הבנק דומה במהותה לחלוקת דיבידנד.

עד למועד זה, לא ביצע הבנק רכישה עצמית של מניות בהתאם לתוכנית הרכישה לעיל.

לפרטים בדבר עסקאות תשלום מבוסס מניות ראה ביאור 23 - עסקאות תשלום מבוסס מניות.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2019

ביאור 25 - הלימות הון, נזילות ומינוף

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. הלימות הון

מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מס' 211-201 בדבר "מדידה והלימות הון"

ליום 31 בדצמבר		
2018	2019	
		1. בנתוני המאוחד
		א. הון לצורך חישוב יחס ההון
15,172	16,520	הון עצמי רובד 1
15,172	16,520	הון רובד 1
5,515	6,090	הון רובד 2
20,687	22,610	סך הכל הון כולל
		ב. יתרות משוקללות של נכסי סיכון
140,572	150,878	סיכון אשראי
1,494	1,791	סיכונים שוק
9,561	10,189	סיכון תפעולי
151,627	162,858	סך הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון⁽¹⁾

באחוזים

		ג. יחס הון לרכיבי סיכון
10.01	10.14	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
10.01	10.14	יחס הון רובד 1 לרכיבי הסיכון
13.64	13.88	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
9.84	9.83	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים ⁽²⁾
13.34	13.33	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים ⁽²⁾
		2. חברות בת משמעותיות
		בנק יחסי לעובדי המדינה בע"מ והחברות המאוחדות שלו
9.36	9.51	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
9.36	9.51	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
13.29	13.22	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
9.00	9.00	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים
12.50	12.50	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים

(1) מסך היתרות המשוקללות של נכסי הסיכון הופחתו סך של 139 מיליוני שקלים חדשים בשל התאמות בגין תוכנית ההתייעלות (31 בדצמבר 2018 - 178 מיליוני שקלים חדשים).
 (2) יחסי ההון הנדרשים על ידי המפקח מיום 1 בינואר 2015. החל מיום 1 בינואר 2015, מתווספת ליחסים אלה דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיוור למועד הדיווח. דרישה זו יושמה בהדרגה עד ליום 1.1.2017.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2019

ביאור 25 - הלימות הון, נזילות ומינוף - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. הלימות הון - המשך

מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מס' 201-211 בדבר "מדידה והלימות הון" - המשך

ליום 31 בדצמבר		
2018	2019	
		3. רכיבי ההון לצורך חישוב יחס ההון (בנתוני המאוחד)
		א. הון עצמי רובד 1
15,390	16,805	הון עצמי
(286)	(315)	הבדלים בין ההון העצמי לבין הון עצמי רובד 1
15,104	16,490	סך הון עצמי רובד 1, לפני התאמות פיקוחיות וניכויים
		התאמות פיקוחיות וניכויים:
(87)	(87)	מוניטין
(13)	(14)	התאמות פיקוחיות וניכויים אחרים
(100)	(101)	סך הכל התאמות פיקוחיות וניכויים, לפני התאמות בגין תוכנית התייעלות - הון עצמי רובד 1
168	131	סך התאמות בגין תוכנית התייעלות ⁽⁴⁾
15,172	16,520	סך הכל הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים
		ב. הון רובד 2
4,012	4,544	הון רובד 2: מכשירים, לפני ניכויים
1,503	1,546	הון רובד 2: הפרשות, לפני ניכויים
5,515	6,090	סך הון רובד 2, לפני ניכויים
		ניכויים:
-	-	סך הכל ניכויים - הון רובד 2
5,515	6,090	סך הכל הון רובד 2
20,687	22,610	סך הכל הון כולל

4. השפעת התאמות בגין תוכנית התייעלות על יחס הון עצמי רובד 1:

ליום 31 בדצמבר		
2018	2019	
באחוזים		
		יחס ההון לרכיבי סיכון
9.88	10.05	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון לפני השפעת ההתאמות בגין תוכנית התייעלות ⁽²⁾
0.13	0.09	השפעת ההתאמות בגין תוכנית התייעלות
10.01	10.14	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון לאחר יישום הוראות מעבר

(1) מזה 102 מיליוני שקלים חדשים בגין תוכנית התייעלות בנושא עובדים ו-29 מיליוני שקלים חדשים בגין תוכנית התייעלות בתחום הנדל"ן (ביום 31 בדצמבר 2018 - 120 מיליוני שקלים חדשים בגין תוכנית התייעלות בנושא עובדים ו-48 מיליוני שקלים בגין תוכנית התייעלות בתוכנית הנדל"ן).

(2) לרבות השפעת אימוץ כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא זכויות עובדים.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2019

ביאור 25 - הלימות הון, נזילות ומינוף - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. יחס כיסוי נזילות

מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מס' 221 בדבר יחס כיסוי נזילות

ליום 31 בדצמבר		
2018	2019	
באחוזים		
		1. בנתוני המאוחד
		יחס כיסוי הנזילות ⁽¹⁾
116	121	יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים ⁽²⁾
100	100	
		2. בנתוני הבנק
		יחס כיסוי הנזילות ⁽¹⁾
116	122	יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים ⁽²⁾
100	100	
		3. חברות בת משמעותיות
		בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ והחברות המאוחדות שלו
		יחס כיסוי הנזילות ⁽¹⁾
185	208	יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים ⁽²⁾
100	100	

(1) במונחים של סמוצעים פשוטים של תצפיות יחסיות במשך הרבעון המדווח.

(2) החל מיום 1 בינואר 2017 יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים הינו 100%.

ג. יחס מינוף

מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מס' 218 בדבר יחס מינוף

ליום 31 בדצמבר		
2018	2019	
		1. בנתוני המאוחד
		הון רובד ⁽¹⁾
15,172	16,520	סך החשיפות
279,827	297,779	
		באחוזים
5.42	5.55	יחס המינוף
5.00	5.00	יחס המינוף המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים ⁽²⁾
		2. חברות בת משמעותיות
		בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ והחברות המאוחדות שלו
		יחס המינוף
5.38	5.56	יחס המינוף המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים ⁽²⁾
4.70	4.70	

(1) להשפעת ההתאמות בגין תוכנית ההתייעלות, ראה סעיף 3.א, א. לעיל.

(2) תאגיד בנקאי נדרש לעמוד ביחס המינוף המזערי שנדרש על ידי המפקח על הבנקים החל מיום 1 בינואר 2018.

ביאור 25 - הלימות הון, נזילות ומינוף - המשך

ד. החל מיום 1 בינואר 2014 מיישם הבנק את הוראות ניהול בנקאי תקין מס' 211-201 בנושא מדידה והחלימות הון כפי שעודכנו, על מנת להתאימן להנחיות באזל III.

הוראות באזל III קבעו שינויים משמעותיים בחישוב דרישות ההון הרגולטורי, בין היתר, בכל הקשור ל-:

- רכיבי ההון הפיקוחי
- ניכויים מההון והתאמות פיקוחיות
- טיפול בחשיפות לתאגידי פיננסיים
- טיפול בחשיפות לסיכון אשראי בגין חובות פגומים
- הקצאת הון בגין סיכון CVA

היישום של ההוראות הינו באופן מדורג בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 299 בנושא מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי - הוראות מעבר, וזאת על מנת לאפשר עמידה בדרישות החדשות של ההון הפיקוחי במסגרת יישום באזל III ולקבוע תקופת מעבר עד ליישומן המלא. הוראות המעבר מתייחסות בין היתר, להתאמות הפיקוחיות והניכויים מההון, וכן למכשירי הון שאינם כשירים להכללה בהון הפיקוחי בהתאם לקריטריונים החדשים שנקבעו בהוראות באזל. בפרט, בהתאם להוראות המעבר, ההתאמות הפיקוחיות והניכויים מההון וכן זכויות המיעוט שאינן כשירות להיכלל בהון הפיקוחי נוכח מההון בהדרגה בשיעור של 20% בכל שנה, החל מיום 1 בינואר 2014 ועד ליום 1 בינואר 2018. מכשירי הון שאינם כשירים עוד כהון פיקוחי הוכרו עד לתקרה של 80% ביום 1 בינואר 2014 ובכל שנה עוקבת מופחתת תקרה זו ב-10% נוספים עד ליום 1 בינואר 2022. החל מיום 1 בינואר 2018 הסתיימו הוראות המעבר בנוגע להתאמות פיקוחיות והניכויים מההון הרגולטורי והם עומדים על 100%. כמו כן, תקרת המכשירים הכשירים כהון פיקוחי עומדת על 40%. החל מיום 1 בינואר 2019 תעמוד התקרה על 30%.

ה. בהתאם לחוזר המפקח על הבנקים בדבר יחסי הון מזעריים מתווספת ליחסים אלה דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיר למועד הדיווח.

יחס הון עצמי רובד 1 המזערי יחס ההון הכולל המזערי הנדרשים על ידי המפקח על הבנקים, על בסיס מאוחד, לפי נתוני מועד הדיווח הינם 9.83%- ו-13.33%, בהתאמה.

יעד זה, יכול שישתנה בהתאם לנתונים בפועל של תיק האשראי לדיר ושל סך נכסי הסיכון.

ו. בחודשים דצמבר 2015 וינואר 2016 גייס הבנק בהנפקה פרטית כתבי התחייבות נדחים מותנים מסוג CoCo (Contingently Convertibles) הכוללים מנגנון לספיגת הפסדים באמצעות מחיקת קרן בסכום של 600 מיליוני שקלים חדשים.

בחודש דצמבר 2017 גייסה טפחות הנפקות בהנפקה ציבורית כתבי התחייבות נדחים מותנים מסוג CoCo הכוללים מנגנון לספיגת הפסדים באמצעות מחיקת קרן בסכום של 679 מיליוני שקלים חדשים.

כתבי ההתחייבות עומדים בתנאי הכשירות של הוראות באזל III ומוכרים כהון רובד 2.

כתב ההתחייבות כולל מנגנון לספיגת הפסדים במקרה שיחס הון עצמי רובד 1 של הבנק יורד מתחת לשיעור של 5% או בהתרחש אירוע מכונן לאי קיימות של הבנק, וזאת בהתאם להחלטת הפיקוח על הבנקים.

במקרים אלה תבוצע מחיקה מלאה או חלקית של כתב ההתחייבות.

במקרה שבו יעלה יחס הון עצמי רובד 1 מעל היחס המזערי הנדרש הבנק יהיה רשאי להודיע על ביטול מחיקת הקרן באופן חלקי או מלא.

בחודש יולי 2016, גייס בנק יהב בהנפקה פרטית כתבי התחייבות נדחים מותנים מסוג CoCo הכוללים מנגנון לספיגת הפסדים באמצעות מחיקת קרן, בסכום של 218 מיליוני שקלים חדשים.

בחודש אוגוסט 2017, גייס בנק יהב בהנפקה פרטית כתבי התחייבות נדחים מותנים נוספים מסוג CoCo בסכום של 120 מיליוני שקלים חדשים.

בחודש אוגוסט 2018 גייס בנק יהב כתבי התחייבות נדחים מוגנים מסוג CoCo בסך של 180 מיליוני שקלים חדשים המוכרים על ידי הפיקוח על הבנקים כהון רובד 2 של הבנק.

בחודש אוקטובר 2018 הנפיקה טפחות הנפקות סדרה של כתבי התחייבות נדחים מותנים מסוג CoCo המוכרים על ידי הפיקוח על הבנקים כהון רובד 2 של הבנק בערך נקוב של כ-711 מיליוני שקלים חדשים.

בחודשים יוני ואוקטובר 2019 הנפיקה טפחות הנפקות סדרה של כתבי התחייבות נדחים מותנים מסוג CoCo המוכרים על ידי הפיקוח על הבנקים כהון רובד 2 של הבנק בערך נקוב של כ-700 ו-390 מיליוני שקלים חדשים, בהתאמה.

כתבי ההתחייבות עומדים בתנאי הכשירות של הוראות באזל III ומוכרים כהון רובד 2.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2019

ביאור 25 - הלימות הון, נזילות ומינוף - המשך

- ז. ביום 27 בדצמבר 2016 אישר דירקטוריון הבנק תוכנית התייעלות שהומלצה על ידי הנהלת הבנק לפיה תתאפשר פרישתם המוקדמת של כ-300 עובדים במהלך השנים 2017-2021, בתנאים מוטבים.
- הנהלת הבנק מקיימת משא ומתן עם ועד העובדים בעניין תוכנית הפרישה ובשלב ראשון החלה ביישום התוכנית בחטיבת הטכנולוגיה בע"מ עד להגעה להסדר עם ועד העובדים בבנק.
- עלויות עדכון ההתחייבות האקטוארית בגין תוכנית התייעלות שנרשמו בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2016, מסתכמות ב-286 מיליוני שקלים חדשים, כאשר העלות נטו ממס בסכום של 188 מיליוני שקלים חדשים נקפה להון העצמי (במסגרת הרווח הכולל האחר).
- בהתאם למכתב המפקחת על הבנקים מיום 12 בינואר 2016 בנושא התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל, אישר הפיקוח על הבנקים הקלה הונית בקשר עם התוכנית. הבנק מיישם את ההקלה ההונית באופן שבו ההון הפיקוחי המשמש לחישוב הלימות הון יותאם (יוגדל) וההשפעה ההונית (קישון של 0.14%) של התייעלות תיפרס בקו ישר החל משנת 2017 לתקופה של חמש שנים.
- ח. ביום 28 בדצמבר 2016 השלים הבנק רכישת פוליסת ביטוח לחשיפות אשראי בגין ערבויות שהבנק הוציא בהתאם לחוק המכר (דירות) (הבטחת השקעות של רוכשי דירות) התשל"ה - 1974 ולהתחייבויות להוצאת ערבויות כאמור.
- ההתקשרות האמורה התבצעה באמצעות חברת ביטוח שהינה חברה בת בבעלות מלאה של הבנק, אשר התקשרה בד בבד, עם מבטחי משנה בינלאומיים בעלי דירוג בינלאומי גבוה.
- פוליסת הביטוח מבטיחה את הבנק למקרה בו יידרש הבנק לשלם בשל חילוט הערבויות ונועדה בעיקרה להפחית את נכסי הסיכון בגין חשיפת האשראי הנובעת מן הערבויות.
- במהלך הרבעון השני של שנת 2018 הגדיל הבנק את שיעור הכיסוי של פוליסת הביטוח מ-80% ל-90% עבור ערבויות בסכום של כ-15.5 מיליארדי שקלים חדשים.
- במהלך הרבעון השלישי רכש הבנק הרחבה לפוליסה הקיימת, כך שתחול גם על סוגי ערבויות נוספות הקשורות בפרויקטים, בסכום של 1.8 מיליארדי שקלים חדשים.
- הפוליסות האמורות לעיל חלות על ערבויות שהנפיק הבנק עד תום 2018.
- במהלך הרבעון הרביעי של שנת 2018 רכש הבנק פוליסת ביטוח בשיעור כיסוי של 90% לחשיפות אשראי בגין ערבויות שהבנק ינפיק החל מחודש ינואר 2019, בהתאם לחוק המכר וערבויות נוספות הקשורות בפרויקטים, בדומה לפוליסות הביטוח המתוארות לעיל.
- במהלך הרבעון הרביעי של שנת 2019 רכש הבנק פוליסת ביטוח בשיעור כיסוי של 90% לחשיפות אשראי בגין ערבויות שהבנק ינפיק החל מחודש ינואר 2020, בהתאם לחוק המכר.
- ט. הקלות בנושא הלימות הון בגין יישום תוכנית להתייעלות בתחום הנדל"ן
- ביום 12 בינואר 2016 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל". בהתאם למכתב, דירקטוריון התאגיד הבנקאי יתווה תוכנית רב-שנתית להתייעלות. תאגיד בנקאי שיעמוד בתנאים שהוגדרו במכתב יקבל הקלה, לפיה יוכל לפרוס את השפעת התוכנית על פני 5 שנים בקו ישר לעניין חישוב הלימות הון. כאמור בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2016 בביאורים 22 ו-25, יישם הבנק ביום 27 בדצמבר 2016 תוכנית התייעלות הנוגעת לפרישתם המוקדמת של עובדים וכן, פריסה של הקלה הונית באופן שבו ההון הפיקוחי המשמש לחישוב הלימות הון יותאם (יוגדל) וההשפעה ההונית של התייעלות תיפרס בקו ישר החל משנת 2017 לתקופה של 5 שנים.
- ביום 13 ביוני 2017 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב נוסף ובו הוא מעודד את התאגידים הבנקאיים לבחון, בנוסף להתייעלות בהוצאות כח אדם, גם אפשרות לצמצם עלויות נדל"ן ותחזוקה של יחידות המטה והנהלה, לרבות באמצעות בחינה מחודשת של מיקומן הגיאוגרפי.
- על פי מכתב הפיקוח על הבנקים אישר לתאגיד בנקאי הקלות דומות כאמור לעיל בנושא הלימות הון בגין יישום של תוכנית להתייעלות בתחום הנדל"ן, בכפוף לתנאים להלן:
- התוכנית כוללת מעבר של יחידות המטה והנהלה של התאגיד.
 - התוכנית כדאית מבחינה כלכלית וצפויה להשיג חיסכון ארוך טווח בעלויות.
 - התוכנית נותנת מענה לצרכים הנוכחיים והצפויים באופק התוכנית האסטרטגית של התאגיד הבנקאי.
- ביום 19 ביוני 2017 אישר דירקטוריון הבנק תוכנית לריכוז פעילות יחידות מטה הבנק באתר מרכזי אחד בעיר לוד, והנחה את הנהלת הבנק לבצע את הפעולות הנדרשות לשם כך. זאת בהמשך להתקשרות לרכישת קרקע באזור התעשייה בלוד במסמכות לבנין הקיים בלוד.
- ביצוע התוכנית, ובכלל זה התכנון, ההקמה והמעבר, צפוי להימשך לאורך מספר שנים.
- ביום 28 ביוני 2017 השלים הבנק (באמצעות חברת הבת נציבים נכסים וציוד בע"מ) את מכירת זכויותיו בבנין המטה ברמת גן ובמקביל חקר את המבנה למשך תקופה של 8 שנים (להלן: "תקופת התייעלות"). הבנק יהיה רשאי להאריך את תקופת השכירות לתקופות נוספות, באופן שתקופת השכירות הכוללת לא תעלה על 24 שנים.
- ביום 12 ביולי 2017 פנה הבנק לפיקוח על הבנקים בבקשה להקלה ההונית.

ביאור 25 - הלימות הון, נזילות ומינוף - המשך

בהתאם לדרישת הפיקוח על הבנקים במכתב, הציג הבנק:

- תוכנית למעבר יחידות מטה והנהלה ללוד.
- כדאיות כלכלית בביצוע התוכנית.
- מחויבות קונקרטיה לביצוע תוכנית ההתייעלות.

בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים ייפרס רווח ההון לאורך תקופת החכירה וזאת בהתאם לתקינה האמריקאית הקיימת לעסקאות מכירה וחכירה בחזרה (סעיף 2-25-40-840, בנושא 40-840 בקודפיקציה בדבר "עסקאות מכירה וחכירה בחזרה"). ביום 20 ביולי 2017 אישר הפיקוח על הבנקים, לבנק הכרה ברווח ההון (כ-83 מיליוני שקלים חדשים) שנוצר ממכירת בניין המטה ברמת גן כהון רגולטורי. הפחתת ההקלה ההונית הינה לתקופת הזמן של תוכנית ההתייעלות.

י. ביום 13 ביוני 2017 אישר דירקטוריון בנק יהב מהלכי התייעלות הכוללים תוכנית פרישה מרצון וצמצום בשטחי נדל"ן. בנק יהב קיבל אישור לתוכנית מהפיקוח על הבנקים בהתאם לנדרש בהוראת ההתייעלות. לפי תוכנית הפרישה תתאפשר פרישה מוקדמת של עובדים בבנק יהב בהתאם לקריטריונים הקבועים בתוכנית. עלויות ההתחייבות האקטואריות בגין תוכנית הפרישה בבנק יהב הסתכמו בסך של כ-36 מיליוני שקלים חדשים לפני מס (23 מיליוני שקלים חדשים לאחר מס). בהתאם להנחיות בנק ישראל, ההון הפיקוחי המשמש לחישוב הלימות ההון יותאם (יוגדל) וההשפעה ההונית של ההתייעלות תיפרס בקו ישר לתקופה של 5 שנים.

י"א. ביום 28 באפריל 2015 פרסם המפקח על הבנקים הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218 בנושא יחס מינוף. הוראה זו מאמצת את המלצות ועדת באזל לעניין יחס מינוף, שנקבעו בחודש ינואר 2014.

יחס המינוף מבוטא באחוזים ומוגדר כיחס בין הון רובד 1 לפי כללי באזל לבין סך החשיפות. סך החשיפות של הבנק הינו סכום החשיפות המאזניות, חשיפות לנגזרים, לעסקאות מימון ניירות ערך ופריטים חוץ מאזניים.

על פי ההוראה, תאגיד בנקאי נדרש לעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-5% על בסיס מאוחד, החל מיום 1 בינואר 2018. תאגיד בנקאי אשר ביום פרסום ההוראה עומד בדרישה, לא ירד מהסף שנקבע בהוראה. תאגיד בנקאי אשר ביום פרסום ההוראה אינו עומד בדרישה, נדרש להגדיל את היחס בשיעורים רבעוניים קבועים עד ליום 1 בינואר 2018.

י"ב. לפרטים בדבר מדיניות חלוקת הדיבידנד של הבנק ראה ביאור 24 ב. - הון מניות והון.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2019

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. התקשרות חוץ מאזנית בגין פעילות לפי מידת הגביה לטוף השנה⁽¹⁾

1. יתרת אשראי מפיקדונות לפי מידת גביה⁽²⁾

ליום 31 בדצמבר		
2018	2019	
3,523	3,335	מטבע ישראלי צמוד למדד
3,332	3,524	מטבע ישראלי לא צמוד
74	67	מטבע חוץ
6,929	6,926	סך הכל

2. תזרימים בגין עמלת גביה בגין הפעילות לפי מידת גביה⁽²⁾

ליום 31 בדצמבר							
2018	2019	מעל שנה		מעל 3	מעל 5	מעל 10	מעל 20
סך הכל	סך הכל	שנים	שנים	ועד 5 שנים	ועד 10 שנים	ועד 20 שנים	שנים
		במגזר הצמוד למדד⁽³⁾					
168	138	3	13	33	26	38	25
		תזרימים חוזיים עתידיים					
158	130	1	11	30	26	37	25
		תזרימים עתידיים צפויים לאחר הערכת הנהלה לפירעונות מוקדמים					
146	123	1	9	28	24	36	25
		תזרימים צפויים מהוונים לאחר הערכת הנהלה לפירעונות מוקדמים ⁽⁴⁾					
		במגזר השקלי הלא צמוד					
2	-	-	-	-	-	-	-
		תזרימים חוזיים עתידיים					
1	-	-	-	-	-	-	-
		תזרימים עתידיים צפויים לאחר הערכת הנהלה לפירעונות מוקדמים					
1	-	-	-	-	-	-	-
		תזרימים צפויים מהוונים לאחר הערכת הנהלה לפירעונות מוקדמים ⁽⁴⁾					

3. מידע על העמדת הלוואות במהלך השנה בבנקים למשכנתאות

2018	2019	
294	357	הלוואות מפיקדונות לפי מידת הגביה
73	90	הלוואות עומדות ומענקים

- (1) אשראים ופיקדונות, מפיקדונות שהחזרתם למפקיד מותנית בגביית האשראים (או הפיקדונות), עם מרווח או עם עמלת גביה (במקום מרווח).
 (2) הלוואות עומדות ופיקדונות ממשלה שניתנו בגינם בסך 1,149 מיליוני שקלים חדשים (שנת 2018 - 1,231 מיליוני שקלים חדשים), לא נכללו בלוח זה.
 (3) כולל מגזר מטבע חוץ.
 (4) ההיוון במגזרים צמוד מדד ומט"ח בוצע לפי שיעור 1.12%, במגזר הלא צמוד בוצע לפי שיעור 2.50% (2018 - לפי שיעור 2.07%, 1.78% בהתאמה).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2019

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. התחייבויות אחרות והתקשרויות מיוחדות

2018	2019	
296	366	1. חוזי מחשוב ושרותי תוכנה
8	17	2. רכישה ושיפוץ בניינים
		3. חוזי שכירות וחכירה לזמן ארוך - דמי השכירות של מבנים, ציוד וכלי רכב: (4)(2)(3)
201	208	שנה ראשונה
191	197	שנה שנייה
182	187	שנה שלישית
176	182	שנה רביעית
172	174	שנה חמישית
1,602	1,510	שנה שישית ואילך
2,524	2,458	סך-הכל דמי שכירות של מבנים, ציוד וכלי רכב

4. פעילות מכירת אשראי

2017	2018	2019	
2,598	2,326	571	הערך בספרים של האשראי שנמכר
2,625	2,350	577	תמורה שהתקבלה במזומן
-	-	-	תמורה שהתקבלה בניירות ערך
2,625	2,350	577	סך הכל תמורה
4	-	-	סך הכל רווח (הפסד) נטו ממכירת אשראי

- (1) הבנק וחברות מאוחדות שכרו מבנים וציוד לתקופות ארוכות אשר דמי השכירות לתשלום בגינם, הינם בכפוף לתנאי הצמדה.
- (2) כולל שירותי מחשב ותפעול שבנק ייב מקבל מחברה בינלאומית מקונצרן T&T החל מיום 1 בינואר 2017. החברה מתמחה במתן שירותים מיכוניים, בין היתר לגופים פיננסיים ותאגידים בנקאיים בכל רחבי העולם. במסגרת זו בנק ייב עושה שימוש במערכת ליבה בנקאית הכוללת שירותים בנקאיים באפיקים שונים בהתאם לתחומי הפעילות של הבנק. כמו כן, מקבל בנק ייב שירותי תפעול מהחברה בקשר עם המערכות המיכוניות אותן היא מספקת וכן שירותים נוספים במיקור חוץ.
- (3) ההתקשרות בנק ייב עם החברה הינה לתקופה ארוכה טווח ובאפשרות בנק ייב להאריכה לתקופות נוספות של עד 30 שנה. דמי השכירות הינם תחת הנחת מימוש אופציות להערכת השכירות בכספים במידה והבנק צפוי לממשן עד לתקופה המירבית האפשרית.

ג. התחייבויות תלויות והתקשרויות אחרות

- (1) בהתאם להחלטת דירקטוריון הבורסה לניירות ערך, הוקמה קרן סיכונים שהיקפה הכולל ליום 31 בדצמבר 2019 הינו 797 מיליוני שקלים חדשים. חלקו של הבנק בקרן ליום 31 בדצמבר 2019 נאמד בכ-77 מיליוני שקלים חדשים (נכון ליום 31 בדצמבר 2018 - 74 מיליוני שקלים חדשים). הסכום של קרן הסיכונים מעודכן אחת לחצי שנה על בסיס גובה מחזור הסליקה הכללי היומי הממוצע ובכל מקרה לא יפחת מסך של 150 מיליוני שקלים חדשים. חלקו של כל חבר בקרן הסיכונים נקבע לפי היחס שבין מחזור הסליקה של החבר, לבין סך מחזורי הסליקה של כל החברים (למעט בנק ישראל) באותה תקופה, אך לא יפחת מ-500 אלפי שקלים חדשים.
- בהתאם להחלטה שהתקבלה בדירקטוריון מסלקת הבורסה, החל מיום 15 בדצמבר 2008 מפקיד כל חבר מסלקה מזומנים בסכום שלא יפחת מ-25% מחלקו בקרן הסיכונים.
- ביום 31 באוקטובר 2016 החליט דירקטוריון הבורסה לאשר פתיחת חשבון בבנק ישראל, אשר נפתח בפועל ביום 19 ביוני 2017, ובו מופקדים כספים הניתנים על ידי חברי מסלקת הבורסה כבטוחות (כמפורט לעיל), ואשר הופקדו בבנקים מסחריים אחרים עד למועד פתיחת החשבון. לפרטים בדבר שעבודים שהתחייב הבנק להעמיד בגין התחייבות זו, ראה ביאור 27 א. לדוחות הכספיים.

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

(2) הבנק התחייב כלפי מסלקת מעו"ף בע"מ שליד הבורסה לניירות ערך בתל-אביב (להלן: "מסלקת המעו"ף"), לתשלום כל חיוב כספי הנובע מעסקאות בגין נגזרים הנסחרים בבורסה לניירות ערך בתל-אביב, המבוצעות באמצעותו על ידי לקוחותיו ומעסקאות כנ"ל המבוצעות על ידי מספר חברי הבורסה לניירות ערך בתל-אביב, שאינם חברי מסלקת המעו"ף עבור לקוחותיהם. סכום ההתחייבות בשל לקוחות אלו מסתכם לתאריך המאזן לסך של כ-274 מיליוני שקלים חדשים (נכון ליום 31 בדצמבר 2018 - כ-290 מיליוני שקלים חדשים).

כמו כן, התחייב הבנק להשבת חלקו בקרן הסיכונים של מסלקת המעו"ף, שהיקפה הכולל ליום 31 בדצמבר 2019 הינו 560 מיליוני שקלים חדשים. חלקו של הבנק בקרן ליום 31 בדצמבר 2019 מוערך בכ-58 מיליוני שקלים חדשים (נכון ליום 31 בדצמבר 2018 - 56 מיליוני שקלים חדשים).

בהתאם להחלטה שהתקבלה בדירקטוריון מסלקת המעו"ף, החל מיום 15 בדצמבר 2008 מפקיד כל חבר מסלקה מזומנים בסכום שלא יפחת מ-25% מחלקו בקרן הסיכונים.

ביום 31.10.16 החליט דירקטוריון מסלקת המעו"ף לאשר פתיחת חשבון בבנק ישראל, אשר נפתח בפועל ביום 19 ביוני 2017 ובו מופקדים כספים הניתנים על ידי חברי מסלקת המעו"ף כבטוחות (כמפורט לעיל), ואשר הופקדו בבנקים מסחריים אחרים עד למועד פתיחת החשבון. לפרטים בדבר שעבודים שהתחייב הבנק להעמיד בגין התחייבות זו, ראה ביאור 27 ב. לדוחות הכספיים.

(3) הבנק התחייב כלפי הבורסה לניירות ערך בתל-אביב (להלן: "הבורסה") בגין פעולותיה של חברה אחת שהינה חברת בורסה ואינה חברת מסלקה. ההתחייבות הינה, לכיבוד כל חיוב כספי הנובע מעסקאות שבוצעו על-ידי אותה חברה.

(4) בשנת 1992 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות בבנק החלטה לשפות נושאי משרה בבנק בנוסח כדלקמן:
- הבנק ישפה שיפוי מלא כל אחד מנושאי משרה בגין חבויות כספיות והוצאות התדיינות שישאו בהם, בגין פעולות מעשים ומחדלים שנעשו על ידם במסגרת שנקבעה לשם כך בפקודת החברות ותקנון הבנק, ובכפוף להוראות הנ"ל.
- השיפוי ינתן לנושאי המשרה האמורים בין אם התביעה הוגשה נגדם תוך כדי עבודתם בבנק, ובין אם התביעה הוגשה נגדם לאחר סיום עבודתם בבנק והיא מתייחסת לפעולה שנעשתה בתוקף היותם נושאי משרה.

קיימות דעות משפטיות שונות ביחס לסמכותה של חברה לאשר שיפוי גורף כגון זה המתואר לעיל ובאם הפעלתו במקרה ספציפי מחייבת אישור נוסף בדרך הקבועה לכך בחוק. במידה והבנק יידרש לתשלום סכומים על פי ההחלטה הנ"ל, יפנה הבנק לקבלת ייעוץ משפטי בקשר לחבותו בהתחשב בנסיבות הספציפיות והמיוחדות של כל מקרה שיתעורר, אם יתעורר.

(5) בחודש דצמבר 2001 אישרה האסיפה הכללית של בעלי מניות הבנק מתן פטור מראש מאחריות (כמפורט להלן) וכן התחייבות מראש לשיפוי על ידי הבנק לדירקטורים ונושאי משרה אחרים (להלן ביחד: "נושאי משרה"). בהתאם להחלטת האסיפה הכללית של בעלי המניות, פוטר הבנק מראש, את נושאי המשרה בבנק, מכל אחריות כלפיו, בשל נזק שייגרם לבנק עקב הפרת חובת הזהירות של נושא המשרה כלפי הבנק בפעולותיו של נושא המשרה, בתוקף היותו נושא משרה בבנק. התחייב לשפות את נושאי המשרה בבנק בשל חבות או הוצאה שהוטלה על נושא המשרה עקב פעולותיו בתוקף היותו נושא משרה בבנק, הכל כמפורט בכתב ההתחייבות לשיפוי, לרבות בקשר עם פעולת נושאי המשרה שאינם דירקטורים עקב פעולותיו בתוקף היותו דירקטור מטעם הבנק או לבקשתו, בחברה אחרת שהבנק מחזיק בה מניות (להלן: "כתב השיפוי המקורי").

בהתאם לכתב השיפוי המקורי, סכום השיפוי שישולם על ידי הבנק לכל נושאי המשרה במצטבר לא יעלה על 25% מההון העצמי של הבנק לפי דוחותיו הכספיים לשנת 2000, כשהוא מותאם למדד המחירים לצרכן החל מחודש דצמבר 2000 (להלן: "סכום השיפוי הכולל"). השיפוי חל על פעולות הקשורות, במישרין או בעקיפין, לאחד או יותר מסוגי האירועים המפורטים בתוספת לכתב ההתחייבות לשיפוי.

ביום 28 באוקטובר 2004 החליטה האסיפה הכללית של הבנק, להוסיף לרשימת האירועים שביניהם ניתנה התחייבות לשיפוי על ידי הבנק לנושאי המשרה שלו הבנק, על פי כתב השיפוי המקורי, אירוע של מיזוג, כהגדרתו בחוק החברות, לרבות כל החלטה, פעולה, הסכם או דיווח בקשר למיזוג. הוחלט כי בכל הנוגע לשיפוי בגין אירוע מיזוג, יהיה סכום השיפוי המירבי הסכום הנמוך מבין השניים: 25% מההון העצמי של הבנק לפי דוחותיו הכספיים ליום 31 בדצמבר 2000, בתוספת הפרשי הצמדה למדד החל מהמדד בגין חודש דצמבר 2000, או 25% מההון העצמי של הבנק לפי דוחותיו הכספיים האחרונים שיפורסמו סמוך למועד יום התשלום בפועל בגין השיפוי.

ביום 14 במאי 2006 החליטה האסיפה הכללית של הבנק להתאים את נוסח כתב השיפוי להוראות חוק החברות (תיקון מס' 3), התשס"ה-2005, וכן החליטה להעניק התחייבות לשיפוי מראש בנוסח זהה לעובד של הבנק המכהן כדירקטור בחברה שהבנק מחזיק בה מניות כלשהן, וכן מי שמכהן מעת לעת על פי בקשת הבנק כדירקטור בחברה שהבנק שולט בה.

ביום 9 בנובמבר 2011 החליטה האסיפה הכללית של הבנק על הוספת התחייבות של הבנק, לתת שיפוי לעובדי הבנק שאינם נושאי משרה בבנק, המכונים מעת לעת לבקשת הבנק כנושאי משרה בחברה שבשליטת הבנק (החלטה כאמור התקבלה אף על ידי דירקטוריון הבנק ביום 16 בפברואר 2009 - בה הוחלט על מתן כתב שיפוי בנוסח זהה לזה שהוענק לנושאי המשרה בבנק) וכן למי שאינם עובדי הבנק או נושאי משרה בבנק, המכונים מעת לעת כנושאי משרה בחברה בבעלותו המלאה של הבנק, שאינה תאגיד בנקאי (כולם ביחד "הזכאים לשיפוי").

כמו כן, החליטה האסיפה הכללית של הבנק להוסיף התחייבות של הבנק, לתת לזכאים לשיפוי, שיפוי בשל חבות כספית הנובעת מתשלום לנאגה הפרה ובשל הוצאות בקשר עם הליך מנהלי, לרבות הוצאות התדיינות סבירות ובכלל זה שכר טרחת עורך דין, הכל כקבוע בחוק ייעול הליכי האכיפה ברשות ניירות ערך (תיקוני חקיקה), התשע"א-2011.

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

האסיפה הכללית אף החליטה כי סכום השיפוי המירבי שישלם הבנק, במצטבר לכל הזכאים לשיפוי על פי כתב ההתחייבות לשיפוי, לא יעלה על 25% מההון העצמי של הבנק, לפי דוחותיו הכספיים האחרונים שפורסמו בסמוך לפני יום התשלום בפועל של סכום השיפוי ("סכום השיפוי המירבי"). היה וסכום השיפוי הכולל יעלה על סכום השיפוי המירבי כאמור לעיל, אזי הסכום המירבי שישלם הבנק במצטבר לכלל הזכאים לשיפוי לא יעלה על סכום השיפוי הכולל, ואולם ההפרש בין השניים יישמש רק לצורך שיפוי בשל פעולות שבוצעו לפני יום 9 בנובמבר 2011.

ביום 20 בספטמבר 2012 החליטה האסיפה הכללית של הבנק על הוספת התחייבות של הבנק, לתת לזכאים לשיפוי, שיפוי בשל חבות כספית הנובעת מתשלום לנפגע הפרה ובשל הוצאות בקשר עם הליך מנהלי, לרבות הוצאות התדיינות סבירות ובכלל זה שכר טרחת עורך דין, הכל כקבוע בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981, וכן בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005 וכן בשל הוצאות בקשר עם הליך מנהלי, לרבות הוצאות התדיינות סבירות ובכלל זה שכר טרחת עורך דין, הכל כקבוע בחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988.

כמו כן, החליטה האסיפה הכללית של הבנק על הוספת התחייבות של הבנק, לתת לזכאים לשיפוי, שיפוי בשל חבות כספית בגין תשלום לנפגע הפרה או תשלום מסוג דומה, לפי דין אחר, לרבות הוצאות התדיינות סבירות, ובכלל זה שכר טרחת עורך דין, בקשר עם הליך מנהלי לפי דין אחר, ובלבד ששיפוי כאמור אינו אסור על פי דין.

ביום 23 בדצמבר 2015 החליטה האסיפה הכללית על צמצום הפטור מאחריות לנושאי המשרה, כך שהוא לא יחול בשל הפרת חובת זהירות שארעה אחרי מועד האישור על ידי האסיפה הכללית, בקבלת החלטה או באישור עסקה שלבעל שליטה בבנק או לנושא משרה כלשהו בבנק (לרבות נושא משרה אחר, שאינו נושא המשרה שהוענק לו הפטור, יש בה עניין אישי).

כמו כן, החליטה האסיפה הכללית של הבנק על הוספת הבהרות, פירוטים והרחבות לרשימת האירועים המפורטים בתוספת לכתב ההתחייבות לשיפוי בהתאם לאירועים שלדעת הדיקטוריון צפויים לאור פעילות הבנק בפועל. עוד החליטה האסיפה על תיקון כתב ההתחייבות לשיפוי בעניין קבלת שיפוי מאת מבטח או צד שלישי, כך שהגבלת השיפוי לסכום ההפרש בין החבות שהוטלה על נושא המשרה או העובד ו/או ההוצאות המשפטיות שהוציא או שחוייב בהן לבין הסכום שיתקבל מאת המבטח, תחול גם במקרה בו נושא המשרה או העובד יקבל שיפוי מאת מבטח של צד שלישי או מאת צד שלישי כלשהו שנתן שיפוי לנושא המשרה או לעובד, בשל אותו עניין. עוד הוחלט, שאם החבות או ההוצאות המשפטיות לא יכוסו בפועל במועדן על ידי המבטח או על ידי הצד השלישי, הבנק ישפה את נושא המשרה או העובד בגין החבות ו/או ההוצאות המשפטיות כאמור, ובלבד שנושא המשרה או העובד ימחה לבנק את זכותו כלפי המבטח או הצד השלישי, כך שהבנק יבוא במקומו כלפי המבטח או הצד השלישי.

ביום 30 באוגוסט 2018 החליטה האסיפה הכללית לאשר מחדש את כתב הפטור וההתחייבות לשיפוי של הבנק, לעניין תחולתו על בעלי השליטה בבנק וקרוביהם, המכהנים מעת לעת, ובכללם אלו שיהיו בעבר או שימונו בעתיד.

6) בחודש מאי 1998 החליטה האסיפה הכללית של בעלי מניות הבנק ובנק טפחות, לאשר כתבי התחייבות לשיפוי נושאי משרה, אשר אושרו קודם לכן על ידי ועדות הביקורת והדיקטוריונים שלהן, שעל פיהן נקבע, בין השאר, כדלקמן:

הבנק ובנק טפחות ישפו, באופן בלתי חוזר, כל נושאי משרה בבנקים בשל כל פעולה שעשו בתוקף היותם נושאי משרה, בקשר עם העילות שיפורטו להלן ובגין כל חבות כספית שתוטל עליהם על פי פסק דין, לרבות פסק דין שניתן בפשרה, או פסק בורר שאושר בבית משפט וכן בגין הוצאות משפטיות סבירות שניתן לשפוט בגינם בהתאם להוראות פקודת החברות.

השיפוי ינתן לכל נושאי המשרה במצטבר עד לסכום שלא יעלה - בכל בנק בנפרד - על 750 מיליון שקלים חדשים (צמוד למדד מרץ 1998), בגין כל חבות כספית שתגרם לנושא המשרה כתוצאה מפעולה שעשה, הקשורה במישרין או בעקיפין, בתשקיף שפורסם בשנת 1998 או בטיטות תשקיף שהוגשה באותה שנה, בקשר עם הצעת מכר של ניירות ערך של הבנק על ידי המדינה, לרבות ביחס לדיווחים שנתנו הבנקים אחרי תאריך התשקיף בשל כל עניין שהתרחש לפני תאריך התשקיף.

בנוסף, נקבע כי ינתן שיפוי לכל נושאי המשרה במצטבר עד סכום שלא יעלה - על ידי כל בנק בנפרד - על 750 מיליון שקלים חדשים (צמוד למדד מרץ 1998) ביחס לכל פעולה ונושא הקשורים בביטוח הלווים מהבנקים למשכנתאות המוזכרים בתשקיף הנ"ל.

כמו כן, נקבע בכתבי ההתחייבויות לשיפוי, כי, על אף האמור לעיל, יוגבל סכום השיפוי הכולל שישולם לכל נושאי המשרה במצטבר בגין כל העילות שנכללו בכתב השיפוי - על-ידי כל אחד מהבנקים בנפרד - לסך של 1,000 מיליון שקלים חדשים (צמוד למדד מרץ 1998). במסגרת מיזוג בנק טפחות לתוך הבנק, נטל על עצמו הבנק התחייבות זו.

7) בחודש נובמבר 2001 אישרו האסיפות הכלליות של בעלי המניות של בנק טפחות ושל חברה מאוחדת שהייתה בבעלות ושליטה מלאים של בנק טפחות (להלן: "טפחות להנפקות") בקשר עם תשקיף להנפקת איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים של בנק טפחות, מחודש נובמבר 2001 כי טפחות להנפקות תתחייב באופן בלתי חוזר, לשפוט כל נושא משרה בה, בשל כל פעולה שעשה בקשר לנושאים המפורטים בכתב השיפוי, בתוקף היותו נושא משרה (להלן: "השיפוי").

השיפוי ינתן בגין כל חבות כספית אם וככל שתוטל על פי פסק דין, לרבות פסק דין שניתן בפשרה או פסק בורר שאושר בידי בית משפט, ובגין כל הוצאות משפטיות סבירות (לרבות שכר טרחת עורך דין ומומחים אחרים), שניתן לשפוט בגינם בהתאם להוראות חוק החברות, כל זאת עד לסכום של 1 מיליארד שקלים חדשים, צמוד למדד המחירים לצרכן.

בנק טפחות התחייב כלפי טפחות להנפקות, שאם לא תוכל לקיים את התחייבותיה כלפי מקבלי השיפוי, או מי מהם, ישלם בנק טפחות לטפחות הנפקות כל סכום שאותו תיותר החברה להנפקות חבה כלפי מקבלי השיפוי, מעבר לסכומים ששולמו על ידי טפחות להנפקות. במסגרת מיזוג בנק טפחות לתוך הבנק, נטל על עצמו הבנק התחייבות זו.

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

8) בחודש אוקטובר 2002 אישר דירקטוריון בנק טפחות, לאחר אישור ועדת הביקורת, מתן התחייבות מראש לשיפוי על ידי בנק טפחות לדירקטורים ולנושאי משרה אחרים (להלן ביחד: "נושאי משרה"). בהתאם לכך, בנק טפחות מתחייב, בכפוף לתנאים המפורטים בכתב התחייבות ולהוראות חוק החברות, לשפות את נושאי המשרה בשל כל חבות או הוצאה שהוטלה על נושא המשרה עקב פעולותיו בתוקף היותו נושא משרה בבנק טפחות ובלבד שהפעולות האמורות קשורות, במישרין או בעקיפין, לאחד או יותר מסוג האירועים המפורטים בתוספת לכתב התחייבות לשיפוי. סכום השיפוי שישולם על ידי בנק טפחות לכל נושאי המשרה במצטבר לא יעלה על 25% מההון העצמי של בנק טפחות לפי דוחותיו הכספיים לשנת 2001, כשהוא מותאם למדד המחירים לצרכן החל מחודש דצמבר 2001, או 25% מההון העצמי של בנק טפחות לפי דוחותיו הכספיים האחרונים שיפורסמו סמוך ליום התשלום בפועל בגין השיפוי, הנמוך מבין שניהם. בחודש נובמבר 2002 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות של בנק טפחות את ההחלטה הנ"ל. במסגרת מיזוג בנק טפחות לתוך הבנק, נטל על עצמו הבנק התחייבות זו.

9) ביום 30 ביוני 1998 אישרה אסיפה כללית שלא מן המניין של בנק אדנים לאחר אישור דירקטוריון בנק אדנים, ולאחר אישור ועדת הביקורת, כתב התחייבות לשיפוי (להלן: "כתב השיפוי") נושאי משרה בבנק אדנים. כתב השיפוי יחול על נושאי משרה, כהגדרתם בסעיף 96 כ"ד לפקודת החברות, אשר במועד אישור כתב השיפוי על ידי האסיפה הכללית (להלן: המועד הקובע), מכהנים בבנק אדנים או שכיהונם הסתיימה בתקופה שאינה קודמת יותר מ-4 שנים למועד הקובע.

על פי כתב השיפוי, בנק אדנים ישפה כל נושאי משרה בבנק אדנים בשל כל חבות כספית שתוטל עליהם על פי פסק דין לרבות בגין הוצאות משפטיות, בגין מעשה או מחדל שעשו במישרין או בעקיפין בעניינים שפורטו בכתב השיפוי, שעיקרם הצעת מכר של ניירות ערך של בנק מזרחי טפחות לציבור על ידי המדינה, על פי תשקיף שפורסם בחודש מאי 1998.

סכום השיפוי על פי כתב השיפוי שישולם על ידי בנק אדנים (בנוסף לסכומים שיתקבלו לפי פוליסת ביטוח נושאי משרה כמפורט להלן) לכל נושאי המשרה במצטבר לא יעלה על 70 מיליוני שקלים חדשים, כשסכום זה צמוד למדד המחירים לצרכן האחרון שפורסם לפני המועד הקובע עד למדד שיפורסם לפני מועד התשלום.

בנק אדנים יפעל ככל האפשר לכך שבמשך תקופה של 10 שנים החל במועד הקובע תירכש על ידי בנק אדנים או עבורו ותעמוד בתקופה פוליסת ביטוח נושאי משרה שתכסה את העניינים נושאי השיפוי ושסכומיה, לרבות סכומי השבה/כינון, לא יהיו נמוכים מן הסכומים האמורים לעיל.

ביום 16 בדצמבר 2002 אישרה האסיפה הכללית של בנק אדנים, לאחר אישור ועדת הביקורת ואישור דירקטוריון בנק אדנים, כתב התחייבות לשיפוי (להלן: "כתב השיפוי") נושאי משרה בבנק אדנים. כתב השיפוי יחול על נושאי משרה כהגדרתם בסעיף 1 לחוק החברות התשנ"ט-1999, אשר במועד אישור כתב השיפוי על ידי האסיפה הכללית (להלן: "המועד הקובע") מכהנים בבנק אדנים. על פי כתב השיפוי, בנק אדנים ישפה את כל נושאי המשרה בבנק אדנים בשל כל חבות כספית שתוטל עליהם על פי פסק דין, לרבות בגין הוצאות משפטיות, בגין מעשה או מחדל שעשו, במישרין או בעקיפין, בעניינים שפורטו בכתב השיפוי, עד לסכומי השיפוי.

סכום השיפוי שישולם על ידי בנק אדנים לכל נושאי המשרה, במצטבר, בגין כל אחד או יותר מסוגי האירועים המפורטים בתוספת לכתב התחייבות, לא יעלה על 25% מההון העצמי של בנק אדנים לפי דוחותיו הכספיים לשנת 2001, כשהוא מותאם, מעת לעת, לפי שיעור העלייה במדד לעומת המדד של חודש דצמבר 2001, שפורסם בחודש ינואר 2002 (להלן: "סכום השיפוי הכולל"). במקרה שבו נושא המשרה יקבל שיפוי מאת המבטח של פוליסת ביטוח נושאי המשרה, בגין העניין נושאי השיפוי, ייתן השיפוי על ידי בנק אדנים בגובה הפרש שבין סכום החבות הכספית שהוטלה על נושא המשרה ו/או ההוצאות המשפטיות שנושאי המשרה הוציא או שחויב בהן, לבין הסכום שהתקבל מאת המבטח בגין אותו עניין, ובלבד שסכום השיפוי שבנק אדנים יחויב בו כאמור לא יעלה על סכום השיפוי הכולל.

החל מחודש דצמבר 2002 היה בנק אדנים אחד המבוטחים בפוליסת ביטוח נושאי משרה, שנרכשה על ידי הבנק עבורו ועבור חברות בנות וקשורות, שתוקפה עד 5 באפריל 2007.

במסגרת מיזוג בנק אדנים לתוך הבנק, נטל על עצמו הבנק התחייבות זו.

10) כנגד הבנק וחברות מאוחדות שלו קיימות תביעות שונות, בעיקר תביעות של לקוחות, וכן, קיימות בקשות לאישור תביעות כתובענות ייצוגיות. לדעת הנהלת הבנק, המבוססת על דעת הנהלות החברות המאוחדות שלו, וכן על חוות דעת של יועציה המשפטיים באשר להערכת סיכויי התביעות והבקשות לאישור תביעות כתובענות ייצוגיות, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות, במקום בו נדרשה הפרשה, לכיסוי נזקים אפשריים. להלן פירוט של תובענות מהותיות, ובכלל זה בקשות לאישור תובענות ייצוגיות ותביעות שבהן הסכום הנתבע (ללא ריבית והוצאות) גבוה מ-1% מההון העצמי המיוחס לבעלי המניות של הבנק:

א) בחודש מאי 2011, התקבלה בבנק תביעה ובקשה לאישורה כתביעה ייצוגית. עניינה של התביעה הוא בשתי טענות הנטענות כלפי הבנק - האחת, איחור בדיווח להוצאה לפועל אודות תשלומים שבוצעו להקטנת חוב שבגינן מתנהל תיק הוצאה לפועל. השנייה, אי סימון בטפסי הדיווח, את מספר הקרן שלהקטנתה יש לזקוף את התשלום המדווח ואת מספר כלל הישוב הריבית החל על סכום התשלום המדווח. בתביעה ובבקשת האישור נטען, כי באיחור במסירת הדיווח להוצאה לפועל, ובאי סימון טפסי הדיווח כנדרש, מטעה הבנק את הלקוחות, גורם לכך שהלקוחות אינם מזוכים בריבית בהתאם למועד התשלום שביצעו ובהתאם לשיעור הריבית הנכון, יוצר מצב שבו החוב בתיקי הוצאה לפועל גבוה מהחוב האמיתי, וגובה תשלומים ביתר. עוד נטען בתביעה ובבקשת האישור, כי רשות האכיפה והגביה ולשכת ההוצאה לפועל מודות שמבוצע זיכוי בחסר במקרה של דיווח באיחור, תוך אי סימון טופס הדיווח כנדרש.

התובע מצוין, שאינו יכול לאמוד את הנזק שנגרם לקבוצת התובעים כולם, אך מעריכו (על בסיס שאינו ברור לבנק), במאות מיליוני שקלים.

ביום 9 בינואר 2012, הוגשה תשובת הבנק לבקשת האישור, בה פורטו בהרחבה טענות ההגנה העובדתיות והמשפטיות העומדות לבנק. ביום 20 במאי 2012, הגיש המבקש את תגובתו לתשובת הבנק לבקשת האישור. לאור טענות חדשות שהועלו על ידי המבקש בתגובתו לתשובת הבנק, הגיש הבנק תגובה נוספת ומפורטת ביום 15 באוגוסט 2012.

ביום 17 באוקטובר 2012 וביום 29 באוקטובר 2012 התקיימו דיונים מקדמיים בתיק בבית המשפט.

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

בהסכמת הצדדים החל הליך של גישור במטרה לנסות ולהסדיר את המחלוקות ביניהם. הליך הגישור התנהל, בד בבד, גם לגבי בקשות אישור נוספות נגד בנקים אחרים, בעילה דומה, וכן בקשר עם בקשות נוספות לאישור תובענות ייצוגיות נגד הבנק ונגד בנקים אחרים בעילות אחרות הקשורות לניהול החוב בתיקי ההוצאה לפועל.

החל מאוגוסט 2014 התנהל בין הצדדים משא ומתן ישיר, בחודש ינואר 2016, עקב מחלוקת בנושא ספציפי, הופסק המשא ומתן בין הצדדים וחודש לאחר מכן, בניסיון להגיע להסדר מוסכם.

ביום 29 באוגוסט 2016, התקיים דיון בבית המשפט והוחלט כי על הצדדים בתובענה זו ובתובענה המפורטת בסעיף ב' שלהלן, להגיש הסדר פשרה ובקשה לאישור עד ליום 30 באוקטובר 2016. בהחלטה מיום 7 בנובמבר 2016, ניתנה לצדדים ארכה להגשת הסדר פשרה ובקשה לאישור וזאת עד ליום 30 בנובמבר 2016 ביום 16 בינואר 2017, התקיים דיון בנושא הסדר הפשרה. ביום 28 במרץ 2017, התקיים דיון ביחס להסכם הפשרה ובפרט בסוגיית מעשה בית-דין והיקפה. ביום 12 ביוני 2017 הוגשה מטעם הצדדים לבית המשפט טיוטת הסכם הפשרה, במסגרתו ביקשו הצדדים להסתייע בבית המשפט בעניין סוגיית מעשה בית-דין האמורה. ביום 15 ביוני 2017 התקיים דיון נוסף בעניין המחלוקת האמורה.

בהתאם להחלטת בית המשפט מיום 4 ביולי 2017, הגישו הצדדים ביום 13 באוגוסט 2017 את נוסחו הסופי והמאושר של הסכם הפשרה.

ביום 7 בנובמבר 2017 הגישו הצדדים לבית המשפט, את הסכם הפשרה החתום, על נספחים, בצירוף הבקשה לאישור. ביום 8 במרץ 2018 וביום 10 באפריל נערכו דיונים בהם העלה בית המשפט שאלות הקשורות להסכם הפשרה בכלל ולסוגיית שמירת סודיות הנתונים על ידי רשות האכיפה והגבייה בפרט. התקיים דיון נוסף ביום 28 במאי 2018 התקיים דיון נוסף בו ביקש בית המשפט, בין היתר, הבהרות לעניין בקשת הבנק מיום 22 במאי 2018 בדבר הצורך בשמירה על סודיות הנתונים, כמו גם הבהרות בקשר לסעיפים נוספים בהסכם הפשרה. הודעת הבהרה מטעם הבנק, בדבר סעיפים בהסכם הפשרה הוגשה ביום 5 ביולי 2018.

ביום 10 באוקטובר 2018 הגיש המבקש בקשה לקידום הליך אישור ההסדר, בעקבותיה התקיים דיון ביום 6 בנובמבר בסופו נקבע כי תפורסם הודעה בדבר הבקשה לאישור וכי הבקשה תועבר לקבלת תגובתם של היועץ המשפטי לממשלה והמפקחת על הבנקים. הודעה בדבר הבקשה לאישור פורסמה כאמור. ביום 26 במאי 2019 התקיימה פגישה בהשתתפות נציגי רשות האכיפה והצדדים והוסכם על מתווה לביצוע ההסכם. ביום 16 ביוני 2019 הוגשה לבית המשפט הודעה ובקשה מוסכמת לאישור המתווה כאמור. ביום 2 ביולי 2019 התקיים דיון בבית המשפט במסגרתו נדונו הבקשות השונות שהוגשו בתיק, בסופו ניתנה החלטה כי הבקשות השונות יועברו לקבלת עמדת היועץ המשפטי לממשלה ונקבע דיון ליום 25 בספטמבר 2019. ביום 25 בספטמבר 2019 התקיים דיון במסגרתו נדונה הודעת היועץ המשפטי, לפיה הוא צפוי להתנגד לשתי נקודות בהסכם-הוראת החיסיון וסכום שכר הטרחה. בהתאם להחלטת בית המשפט, ביום 22 בנובמבר 2019 הגישו הצדדים הסדר מתוקן ובוים 8 בדצמבר הוגשה התנגדות מטעם היועץ המשפטי, כאמור. ביום 11 בדצמבר 2019 התקיים דיון ובהתאם להחלטת בית המשפט הגישו הצדדים ביום 2 בינואר 2020 נוסח סופי של ההסכם המתוקן לבית המשפט. בהחלטה מיום 5 בינואר 2020 נקבע כי ההסכם יפורסם ולאחר מכן יאושר. בהתאם, ההסכם המתוקן פורסם באתר הבנק ובשני עיתונים.

(ב) בחודש דצמבר 2012, הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב, תביעה ובקשה לאישורה כתביעה ייצוגית, בעניין קביעת שיעורי ריבית הפיגורים אותה גובה הבנק במסגרת ניהול תיקי הוצאה לפועל כנגד חייבים. לטענת התובעת הבנק גובה ריבית בשיעור החורג משמעותית מריבית העובר-ושב המקסימלית. התובעת איננה יודעת להעריך את סכום התביעה.

סוכם כי בקשה זו תצורף להליך גישור המתנהל בבקשות אחרות שאף עניינן הוא בנושא הליכי גביה שמנהל הבנק נגד לקוחות חייבים, כמפורט בסעיף א' לעיל ובוים 4 בינואר 2016, ניתנה החלטה להעברת התובענה הנ"ל לדיון אצל אותו מותב הדין בתובענות הנ"ל. לגבי בקשה לאישור ייצוגית זו הושג הסכם פשרה משולב עם הבקשה לאישור תובענה ייצוגית, הנזכרת בסעיף א) לעיל.

(ג) בחודש אוגוסט 2011, הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז, תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית בסכום של "מאות מיליוני שקלים חדשים". בכתב התביעה לא ננקב סכום ספציפי. התובע מבקש לקבוע בהתאם לחוק תובענות ייצוגיות, כי התביעה תוגש בשם כל לקוחות הבנק, אשר חשבונם חויב בהוצאות משפטיות שלא אושרו על ידי רשות שיפוטית, או שחשבונם חויב בריבית שלא כדין בגין הוצאות משפטיות שאושרו.

בפברואר 2012, הוגשה תגובת הבנק לבקשת האישור ובאוגוסט 2012 הוגשה תשובת המבקש לתגובת הבנק לבקשת האישור.

בחודש נובמבר 2012, החלו הצדדים הליך גישור במטרה לנסות ולהסדיר את המחלוקות ביניהם. הליך הגישור התנהל, בד בבד, גם לגבי בקשות אישור נוספות נגד בנקים אחרים, בעילה דומה וכן בקשר עם בקשות נוספות לאישור תביעות ייצוגיות נגד הבנק ונגד בנקים אחרים בעילות אחרות הקשורות לניהול החוב בתיקי ההוצאה לפועל. החל מאוגוסט 2014 התנהל בין הצדדים משא ומתן ישיר, בחודש ינואר 2016, עקב מחלוקת בנושא ספציפי, הופסק המשא ומתן בין הצדדים וחודש לאחר מכן, בניסיון להגיע להסדר מוסכם. ביום 6 בינואר 2016, הגיש הבנק בקשה להכרעה מקדמית בטענתו בדבר התיישנות עילת התביעה של חברי הקבוצה הנטענת ו/או של רובם, תגובת המבקש הוגשה ביום 26 בינואר 2016 ותשובת הבנק הוגשה ביום 1 בפברואר 2016, ביום 14 בפברואר 2016 ניתנה החלטה על פיה, בין היתר, טענת ההתיישנות תוכרע בסוף ההליך.

בעקבות המשא ומתן הישיר שניהלו הצדדים כאמור, הגיעו הצדדים להסדר מוסכם, אשר הובא ביום 14 בנובמבר 2016 לאישורו של בית המשפט.

ביום 16 בינואר 2017, התקיים דיון במסגרתו הוחלט כי על הבנק להתייחס לשאלות שהועלו בדיון בקשר עם הסכם הפשרה והבקשה לאישורו שהוגשו על ידי הצדדים. ביום 8 בפברואר 2017 הגיש הבנק לבית המשפט את התייחסותו כאמור. ביום 7 במרץ 2017, הורה בית המשפט להגיש לאישורו, בתוך 15 ימים, נוסח הודעה מעודכנת, וכן להמציא עותק מהסדר הפשרה למפקחת על הבנקים וליועץ המשפטי ונקבע כי הצדדים יגישו טיוטתה בשאלת ההתיישנות.

ביום 2 באפריל אישר בית המשפט את נוסח ההודעה המתוקן ובוים 12 באפריל 2017, פורסמה הודעה בעיתונות ביחס להגשת בקשה לאישור הסכם פשרה.

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

בהמשך להחלטות בית המשפט מיום 7 במרץ 2017 כאמור ומיום 13 ביוני 2017, הגיש הבנק טיעון משלים מטעמו לעניין טענת ההתיישנות וטרם התקבלה החלטה.

עמדת היועץ המשפטי לממשלה, להסדר הפשרה, הוגשה ביום 30 ביולי וביום 17 בספטמבר 2017, הוגשה תגובה מטעם הבנק לעמדת היועץ המשפטי לממשלה וכן הוגשה תגובה מטעם המבקש לעמדת היועץ המשפטי לממשלה.

ביום 2 באוקטובר 2017, התקיים דיון בעמדת היועץ המשפטי לממשלה. ביום 28 במאי 2018 התקיים דיון נוסף, במסגרתו ביקש בית המשפט לקבל הבהרות נוספות ביחס להסכם הפשרה. בתום הדיון נקבע שהחלטה תינתן בהעדר הצדדים. ביום 17 בספטמבר 2018 התקבל פסק דין חלקי, במסגרתו אישר בית המשפט את הסכם הפשרה אליו הגיעו הצדדים, וזאת למרות התנגדות ב"כ היועץ המשפטי לממשלה. במסגרת פסק הדין החלקי, התקבלה טענת ההתיישנות של הבנק. כן נקבעו מועדים לפרסום ההודעה על אישור הסכם הפשרה ולהגשת טיעונים בנושא שכר טרחה וגמול.

ביום 25 באוקטובר 2018 הגיש הבנק בקשה לאישור נוסח מודעה לפרסום בדבר אישור ההסכם. ביום 31 באוקטובר 2018 הודיע המבקש כי אין בכונתו להגיש ערעור על פסק הדין וכי הוא מסכים לפרסום המודעה בנוסח שהגיש הבנק.

ביום 5 בדצמבר 2018 הגיש המבקש את טיעונו לעניין גמול ושכר טרחה וביום 8 בינואר 2019 הוגשו טיעוני הבנק. ביום 26 במאי 2019 ניתנה הודעת היועץ המשפטי לממשלה, כי הוא משאיר את ההכרעה בעניין שכר הטרחה לשיקול דעת בית המשפט. וביום 4 ביולי 2019 ניתנה החלטה בנושא הגמול ושכר הטרחה. הבנק פועל ליישום הסכם הפשרה.

(1) (ד) בחודש אוגוסט 2013, הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב, תביעה ובקשה לאישורה כתביעה ייצוגית, בסכום של כ-10.5 מיליארדי שקלים חדשים נגד חמשת הבנקים הגדולים ובכללם הבנק, וכן נגד המנהלים הכלליים של הבנקים ובכללם המנהל הכללי של הבנק באופן אישי, בגין גביית עמלות שלא כדין על ידי הבנקים, בכל הקשור לפעילות של המרה ומשלוח של מטבע חוץ, לטענת המבקשים ללא גילוי נאות. המבקשים גם טוענים, כי קיים הסדר כובל בין הבנקים.

בחודש ספטמבר 2013, הגישו התובעים לבית המשפט בקשה לאישור הסתלקות מהתביעה האישית נגד המנהלים הכלליים של הבנק, והתביעה האישית נגדם נמחקה.

בקשה לאישור ייצוגית מתוקנת שהוגשה ביום 3 בפברואר 2014, העמידה את הבקשה על סך של כ-11.15 מיליארד שקלים חדשים אשר נתבע מכלל הבנקים במצטבר.

(2) בחודש מרץ 2014 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב, תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית בסכום של 2.07 מיליארדי שקלים חדשים כנגד הבנק וכנגד בנק אוצר החייל, בנק מרכנתיל דיסקונט, בנק אגוד ובנק יהב בגין גביית עמלות שלא כדין, לכאורה, על ידי הבנקים בכל הקשור לפעילות של המרה ומשלוח מטבע חוץ (מדובר בתביעה זרה לתביעה האמורה לעיל).

הוגשה בקשה לאיחוד הדיון בבקשה דנן ביחד עם הבקשה הראשונה לעיל, ובית המשפט קיבל את הבקשה ואיחד את שתי התובענות.

ביום 23 בדצמבר 2014 הוגשה תגובת הבנק לכל אחת מהבקשות לאישור התובענות כייצוגיות. המבקשים הגישו תשובה לתגובה במאוחד לשתי הבקשות לעיל ובמסגרתה ייחסו לכל אחד מהנתבעים חלק מסכום התביעה, כאשר חלקו הנתען של הבנק לשתי התביעות גם יחד, הועמד על סך קרן של 1.145 מיליארד שקלים חדשים.

ביום 8 במרץ 2015, התקיים דיון מקדמי בבקשה, בסופו, קבע בית המשפט מועדים להשלמת כתבי טענות על ידי הצדדים.

ביום 23 באפריל 2015, הגישו המבקשים, בהתאם להחלטת בית המשפט, בקשה מקוצרת לאישור תובענה ייצוגית, על בסיס הבקשות הקיימות, תגובת הבנק לבקשה המקוצרת הוגשה ביום 18 באוקטובר 2015.

ביום 25 באוקטובר 2015 התקיים קדם משפט נוסף. במסגרת הדיון, איחד בית המשפט את הדיון בבקשות לאישור שהוגשו כנגד חברות כרטיסי האשראי ובנק הדואר עם הבקשות כנגד הבנקים. דיוני הוכחות התקיימו במהלך חודש מרץ 2016, סיכומי המבקשים הוגשו בחודש אפריל 2016 ולאור בקשת הבנקים למחיקת סיכומי המבקשים, ניתנה ארכה להגשת סיכומי הבנקים, כך שאלה יוגשו בתוך 60 ימים לאחר ההחלטה בבקשת המחיקה. ביום 10 באוגוסט 2016, קיבל בית המשפט את בקשת הבנקים והורה על מחיקת סיכומי המבקשים בהתאם להחלטת בית המשפט, ביום 4 בספטמבר 2016, הגישו המבקשים סיכומים חדשים וביום 17 בינואר 2017, הוגשו סיכומים מטעם הבנק והמבקשים הגישו סיכומי תשובה מטעמם. ביום 1 במרץ 2018 ניתן פסק דין, במסגרתו נדחו הבקשות והמשיבים חויבו בהוצאות. ביום 18 במרץ 2018, בד בבד עם הגשת ערעור, הגישו המבקשים בקשה לעיכוב ביצוע פסק הדין (תשלום הוצאות) ובקשה לפטור מהפקדת ערובה וכן בקשה להוספת ראייה בערעור. ביום 23 במאי 2018 ניתנה החלטת בית המשפט העליון, לפיה ניתן עיכוב ביצוע תשלום ההוצאות עד להכרעה בערעור. המערערים הגישו סיכומים מטעמם וביום 7 בינואר 2019 הוגשו סיכומים מטעם הבנק.

ביום 1 באפריל 2019 התקיים דיון בערעור, בסופו של הדיון ניתן פסק דין לפיו הערעור נדחה.

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

(ה) בחודש מרץ 2015 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז, תביעה כנגד הבנק ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית, בגין גביית עמלות ביתר, לכאורה, בחשבון "יחיד" ובחשבון "עסק קטן" תוך הפרה לכאורה של כללי הבנקאות (שירות ללקוח) (עמלות), תשס"ח-2008. לטענת התובע הפרת הכללים נעשית, בין היתר, בכך שהבנק מחייב בעלי חשבון "יחיד" או "עסק קטן" בעמלות בגין שירותים מסוימים, בתעריפים גבוהים יותר מהתעריפים שנקבעו בתעריפון לתאגידים גדולים, וזאת בניגוד לכללי הבנקאות כאמור.

התובע טוען כי אין ביכולתו להעריך את הנזק שנגרם לחברי הקבוצה הפוטנציאליים. תשובת הבנק לבקשת האישור הוגשה ביום 30 ביוני 2015. כן הוגשה תשובת התובע לתגובת הבנק. בהתאם להחלטת בית המשפט מיום 10 בספטמבר 2015, הגיש בנק ישראל את עמדתו ביום 15 בדצמבר 2015. ביום 16 בדצמבר 2015 התקיימה ישיבת קדם משפט נוספת, בה הומלץ לצדדים להידבר ביניהם בניסיון לגבש הסכם פשרה, ביום 29 במרץ 2016 התקיימה ישיבת קדם משפט נוספת וביום 12 ביולי 2016, התקיים דיון הוכחות. ביום 8 בנובמבר 2016 הוגשו סיכומים מטעם המבקש וביום 22 בינואר 2017, הגיש הבנק סיכומים מטעמו, הוגשו סיכומי תשובה מטעם המבקש.

ביום 31 בינואר 2018, ניתנה החלטת בית המשפט המאשרת את ניהולה של תובענה ייצוגית ביחס לעמלה אחת בלבד (עמלה הנגבית עבור הוצאת ערבות בנקאית) ולדחות את בקשת האישור לתובענה ייצוגית ביחס ליתר מהעמלות שפורטו בבקשה לאישור ונקבעו מועדים להגשת כתב תביעה וכתב תשובה. בהתאם להחלטת בית המשפט, המבקש הגיש בקשה לאישור תובע מייצג חליפי וביום 6 בינואר 2019 התקבלה החלטת בית משפט לפיה אושר התובע החלופי. ביום 20 בינואר 2019 בית המשפט אישר לפרסום את נוסח ההודעה אודות אישור התובענה כייצוגית. ביום 23 במרץ 2019, התקיים דיון בבית המשפט במסגרתו הוסכם כי הצדדים יפנו להליך אישור וההליכים בבית המשפט יוכוונו. בהתאם, בין הצדדים מתנהל הליך אישור וזה טרם הסתיים.

(ו) בחודש ינואר 2016, הוגשה בבית המשפט המחוזי בירושלים, תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית בסכום כולל של כ-697.5 מיליון שקלים חדשים נגד הבנק, הבנק הבינלאומי הראשון בע"מ, בנק אוצר החייל בע"מ, בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ ובנק אגוד לישראל בע"מ (להלן: "המשיבים"). עניינה של התביעה, בהפליה, לכאורה, של האוכלוסייה הערבית בנגישות לשירותים בנקאיים, בכך שהמשיבים אינם מחזיקים סניפים בקרב האוכלוסייה הערבית ואינם מנגישים את שירותיהם הבנקאיים לאוכלוסייה זו, ובכך מפריים לכאורה, את "חוק איסור הפליה במוצרים, בשירותים ובכניסה למקומות בידור ולמקומות ציבוריים, התשס"א-2000".

התובע מבקש לקבוע בהתאם לחוק תובענות ייצוגיות, כי התביעה תוגש בשם כל אזרחי מדינת ישראל מוסלמים, נוצרים ודרוזים, אשר סובלים מהפליה בנגישות לשירותים בנקאיים של המשיבים, עקב אי נוכחות סניפי בנק של המשיבים במקומות יישובם. התובעים העמידו את תביעתם כלפי כל הבנקים המשיבים על סך של כ-697.5 מיליון שקלים חדשים תוך שהם מציינים כי חלקו של כל משיב בנזק הנגרם לחברי הקבוצה נגזר גם מנתח השוק שלו ובהתאם גם חלקו בפיצוי חברי הקבוצה. תגובת הבנק לבקשה הוגשה ביום 4 באוגוסט 2016 וביום 13 בנובמבר 2016 הוגשה תשובה מטעם המבקשים לתגובת הבנקים הנתבעים.

דיון קדם משפט התקיים ביום 19 בדצמבר 2016, במסגרתו המליץ בית המשפט לצדדים לסיים את התיק בפשרה. בהתאם להצעת בית המשפט, החלו הצדדים במשא ומתן. ביום 10 במאי 2017, התקיים קדם משפט נוסף, במסגרתו, הצדדים מסרו לבית המשפט כי הם לא הגיעו להבנות ביניהם. ביום 24 במאי 2017, הגישו המבקשים נתונים שהתקבלו מבנק ישראל אודות מצבת הבנקים משנת 2009 ולאחר מכן הגישו המשיבים עדכון נתונים מטעמם. דיוני הוכחות התקיימו במהלך חודש נובמבר, הוגשו סיכומים בכתב מטעם הצדדים, וביום 30 בנובמבר 2017 נשמעו סיכומים בעל-פה.

ביום 28 בדצמבר 2017 ניתן פסק דין במסגרתו נדחתה הבקשה לאישור וביום 11 בפברואר 2018 הוגש ערעור לבית המשפט העליון על פסק הדין הדוחה את הבקשה. ביום 21 במרץ 2018, הגישו המערערים בקשה להפחתת סכום הערבות שנקבע בתיק וביום 26 במרץ 2018 הוגשה תגובת הבנק לבקשה. בית המשפט דחה את הבקשה להפחתת הערבות. הצדדים הגישו סיכומים מטעמם. ביום 11 בדצמבר 2019 התקיים דיון בערעור במסגרתו בית משפט העליון המליץ למערערים לחזור בהם מהערעור ולאחר שהמערערים קבלו את המלצת בית המשפט, ניתן באותו היום פסק דין על פיו נדחה הערעור.

(ז) בחודש פברואר 2016, הוגשה בבית המשפט המחוזי בתל אביב, תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית נגד הבנק, בנק הפועלים בע"מ, בנק לאומי לישראל בע"מ, בנק דיסקונט לישראל בע"מ והבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ (להלן: "המשיבים"). המבקשת העמידה את סכום התובענה כלפי כל הבנקים המשיבים, ביחד ולחוד, על סך של 219 מיליון שקלים חדשים. עניינה של הבקשה היא, בהפליה, לכאורה, במתן שירות לקבוצות סטודנטים על רקע גילם ובכך מפריים לכאורה, את חוק איסור הפליה במוצרים, בשירותים ובכניסה למקומות בידור ולמקומות ציבוריים, התשס"א-2000 (להלן: "חוק איסור הפליה") וכן את חוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981 (להלן: "חוק הבנקאות").

לטענת המבקשת, מדובר במדיניות גורפת של כל המשיבים, בגדרה הוחלט להדיר את אוכלוסיית ה"לא צעירים" מתוכנית הטבות לסטודנטים ו/או מהאפשרות לפתיחת חשבון בתנאי חשבון סטודנט, בקובעם תקרת גיל לקבלת הטבות סטודנט. המבקשת מבקשת לקבוע בהתאם לחוק תובענות ייצוגיות, כי התובענה תוגש בשם כלל הסטודנטים שהופלו מחמת גילם בהשוואה לסטודנטים צעירים יותר, ונמנע מהם לקבל מהמשיבים הטבות לסטודנטים בשבע השנים האחרונות (בעילות לפי חוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981) או החל מ-15 ביולי 2014 (בהתאם לתיקון לחוק איסור הפליה). תגובת הבנק לבקשת האישור הוגשה ביום 13 בספטמבר 2016 והתובעת הגישה תשובתה לתגובה. ביום 27 באוקטובר 2016 הוגשה תשובת המבקשת לתגובת הבנק לבקשת האישור. ביום 25 בינואר 2017 התקיים דיון מקדמי בבקשת האישור, ישיבת הוכחות שנקבעה לחודש ספטמבר 2017 בוטלה לאחר שהצדדים הגיעו להסכמה בכתב. סיכומי המבקשת הוגשו ביום 26 באוקטובר 2017 וסיכומי הבנקים הוגשו ביום 21 בדצמבר 2017. המבקשת הגישה סיכומי תשובה מטעמה, במסגרתם הגישה בקשה להוצאת נספחים שצורפו לסיכומים מטעם הבנקים, תגובת הבנקים לבקשה הוגשה ביום 9 בינואר 2018 וביום 26 בספטמבר 2019 ניתן פסק דין על פיו נדחתה הבקשה לאישור תובענה ייצוגית ונמחקה התביעה האישית. ביום 4 בנובמבר 2019 הגישה המבקשת ערעור לבית המשפט העליון על דחיית הבקשה. נקבעו מועדים להגשת סיכומים בערעור וביום 29 בדצמבר 2019 הגיעו הצדדים להסדר דיוני. נקבע מועד להשלמת טיעונים ליום 2 בנובמבר 2020.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2019

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

(ח) בחודש מאי 2016, הוגשה בבית המשפט המחוזי בתל אביב יפו, תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית נגד הבנק, בסכום של 220 מיליון שקלים חדשים עניינה של הבקשה הוא גבייה ביתר ושלא כדין, לכאורה, של עמלות מלקוחות הזכאים להיות מסווגים כעסקים קטנים, תוך הפרת חובות החלות על הבנק ביחסיו עם לקוחותיו.

לטענת המבקשת, הבנק לא גילה ללקוחותיו המנהלים עסקים קטנים כי הם זכאים להנות מתעריפון העמלות המוזל של "עסק קטן", מתוך מטרה לסכל את רפורמת העמלות ולגבות מעסקים קטנים עמלות שלא לפי תעריפון עסק קטן, תוך התעשרות פסולה, לכאורה, על חשבונם.

תגובת הבנק לבקשה לאישור, הוגשה ביום 1 בנובמבר 2016 ותשובת המבקשת לתגובת הבנק הוגשה ביום 30 בנובמבר 2016. ביום 23 באפריל 2017, התקיים דיון מקדמי במסגרתו ניתנו החלטות באשר לשאלות ולגילוי מסמכים, שעל הצדדים למלא עד ליום 23 במאי 2017. לאור הודעת המבקש כי בכוונתו להגיש בקשה לצרף את הדיון בבקשה זו לדיון ב 5 בקשות נוספות לאישור תובענה ייצוגיות שהוגשו באותו נושא, הגיש הבנק ביום 22 ביוני 2017 לבית המשפט בקשה להורות על עיכוב ההליכים בתובענה זו, לרבות הליכי הגילוי המוקדמים וזאת עד לאחר הכרעת בית המשפט העליון בבקשת האיחוד. ביום 28 ביוני 2017, הוגשה בקשה לבית המשפט העליון, לאיחוד הדיון בתובענה זו עם חמש הבקשות הנוספות ותגובת הבנק לבקשה הוגשה ביום 10 ביולי 2017, ביום 20 ביולי 2017 ניתנה החלטה, הדוחה את הבקשה לאחד את כל התביעות. בהתאם להנחיות בית המשפט העליון הוגשה בקשה לאיחוד הדיון בבקשות האישור לבית המשפט המחוזי וביום 21 בינואר 2018, התקיים דיון בבקשת האיחוד. ביום 17 באפריל 2018 ניתנה החלטה על איחוד הדיון בבקשה זו יחד עם 5 בקשות שהוגשו נגד 5 בנקים נוספים. בהתאם, כל התובעות נקבעו לישיבה מקדמית ליום 19 בדצמבר 2018. במסגרת דיון זה נדונה בקשת מטעם הבנק למחיקת סעיפים מתשובת המבקשת וכן בקשה מטעם המבקשת למחיקת תגובת הבנק לבקשת האישור בשל הפרת לכאורה של החלטה קודמת בנושא גילוי המסמכים. ביום 28 בנובמבר 2019 ניתנה החלטה בית משפט בבקשות המקדמיות ובין היתר, נדחתה בקשתה של המבקשת למחיקת תגובת הבנק. המבקשת הגישה בקשת רשות ערעור, לבית משפט העליון, על ההחלטה הדוחה את בקשת הגילוי שלה וטרם ניתנה החלטה בעניינה.

(ט) בחודש פברואר 2017, הוגשה בבית המשפט המחוזי מרכז, בקשה לאישור תובענה ייצוגית, נגד הבנק, בנק לאומי, בנק הפועלים ובנק יהב, בגין חיוב ביתר ושלא כדין, לכאורה, של "עמלת פקיד" במקום שבו היה צריך לגבות עמלת "ערוץ ישיר" בלבד, וזאת בניגוד לכללי הבנקאות (שירות ללקוח) (עמלות), תשס"ח-2008 ותוך הפרה לכאורה של סעיף 9 לחוק הבנקאות (שירות ללקוח), תשמ"א-1981. לטענת המבקשים, במקרים בהם לקוחות מבצעים פעולת הפקדת המחאה ו/או מזומן באמצעות פקיד בסניף הבנק, עקב כשל במכונות האוטומטיות לביצוע ההפקדה, ללא סיועו של הפקיד, הלקוח מחויב בעמלת פקיד, במקום ב "עמלת ערוץ ישיר" שהינה נמוכה יותר. המבקשים מציינים כי אינם יודעים להעריך את סכום התביעה.

תגובת הבנק לבקשה לאישור הוגשה ביום 31 באוקטובר 2017. ביום 14 בדצמבר 2017, התקיים דיון קדם משפט בסופו הוחלט, כי על המבקשים להודיע בתוך 90 ימים האם הם עומדים על המשך הדיון בתובענה כפי שהיא והאם אין מקום להסתלק ממנה, או לתקנה לתביעה שונה. בשלב זה לא בוצע אף לא אחד מן הדברים והמבקשים אף לא הודיעו מה היא עמדתם. ביום 19 בנובמבר 2018 התקיים דיון נוסף וניתנה החלטה במסגרתה נקבע, בין היתר, כי ראוי לבחון הסתלקות מהבקשה נגד הבנק (ובנקים נוספים). בהתאם, הוגשה בקשה מוסכמת להסתלקות וביום 22 בפברואר 2019 ניתן פסק דין, המאשר הסתלקות מוסכמת, במסגרתו נמחקה בקשת האישור ונדחו התביעות האישיות, ללא צו הוצאות.

(י) בחודש נובמבר 2017 הוגשה בבית המשפט המחוזי מרכז- לוד, תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית נגד הבנק, בסכום של 437.3 מיליון שקלים חדשים בגין גביית ריבית ביתר, לכאורה, בהלוואות לדירור עקב צמצום מרכיב ההלוואות על בסיס הפריים וזאת תוך הטעייה, כביכול ובהעדר גילוי נאות.

לטענת המבקשים, הבנק נמנע מלהעמיד ללקוחותיו הלוואה לדירור, בה שיעור מרכיב ההלוואה על בסיס הפריים הינו המרבי המותר על פי הנחיות בנק ישראל (33.3%), וזאת על מנת שיוכל להגדיל, כביכול, את הסכום אותו הוא יכול להעמיד בהלוואות משלימות ויקרות יותר. המבקשים מציינים כי, הם אינם מכושימים או תוקפים את העובדה שלבנק יש שיקול דעת אם לאשר מתן הלוואה לדירור ואת הרכב ההלוואה אותה הוא מאשר, אלא באופן הפעלת שיקול הדעת של הבנק, ובחובות הנאמנות, האמון והגילוי המורחבות החלות עליו. תגובת הבנק הוגשה ביום 29 במרץ 2018 והמבקשים הגישו את תשובתם לתגובת הבנק. קדם משפט נערך ביום 2 ביולי 2018, בסיומו הציע בית המשפט כי הצדדים יפנו לגישור. ניסיון הדברות ישיר בין הצדדים לא צלח. והתיק הוחזר לבית המשפט. הצדדים הגיעו להסכמה דינית לפיה ההכרעה בתיק תתקבל על בסיס החומר הקיים בתיק, ללא צורך בחקירת עדים. בהתאם לכך, ביום 13 בינואר הוגשו סיכומי המבקשים וביום 28 במרץ 2019 הוגשו סיכומי הבנק וטרם התקבלו החלטות בתיק.

(יא) בחודש דצמבר 2017 הוגשה בבית המשפט המחוזי - מרכז, תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית, בסכום של כ-124 מיליון שקלים חדשים. עניינה של הבקשה הוא בקביעת שיעור הריבית בהלוואה לדירור הניתנת בריבית משתנה אג"ח לטענת המבקשים, מוסר הבנק ללקוח אישור עקרוני ובו מפורט מנגנון עוגן אג"ח כמנגנון היחיד לחישוב הריבית במסלול משתנה - אג"ח לאורך כל חיי ההלוואה, אולם בהסכם ההלוואה, נוסף מנגנון חדש המכונה "מנגנון הגנה לשעת חירום" לקביעת שיעור הריבית מעבר למנגנון המקורי, וזאת ללא גילוי נאות. עוד נטען כי, התנאי שקבע הבנק בהסכם לצורך הפעלת מנגנון ההגנה לשעת חירום הינו מקפח ומעניק לבנק יתרון בלתי סביר על פני הלקוחות. תגובה מטעם הבנק הוגשה ביום 25 ביולי 2018 וביום 6 בינואר 2019 הוגשה תשובת המבקש לתשובת הבנק. ביום 27 בפברואר 2019 התקיים דיון קדם משפטי ובסופו בית המשפט קבע קדם משפט נוסף, כדי לאפשר לצדדים לנהל הליכים מקדמיים. כמו כן, בית המשפט הציע לצדדים לנסות להידבר ביניהם. בהתאם להצעת בית המשפט, החלו הצדדים בהליך גישור וזה טרם הסתיים. בהתאם להחלטת בית המשפט, ביום 18 בפברואר 2020 הגישו הצדדים הודעת עדכון ביחס להליך הגישור ובקשה מוסכמת למתן אורכה של 60 ימים נוספים על מנת לבחון את היתכנות סיום ההליך על דרך ההסכמה.

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

(יב) בחודש ספטמבר 2018, הוגשה בבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו, תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית, בסכום של כ-180 מיליון שקלים חדשים (על דרך האומדנה).

עניינה של הבקשה הוא, בגביית עמלה ביתר, לכאורה, בפירעון מוקדם של הלוואות לדיר המורכבת ממספר מסלולים, אשר בחלקם נוצרו הפרשי היוון חיוביים ובחלקם נוצרו הפרשי היוון שליליים, בכך שהבנק אינו מבצע קיזוז בין הפרשי ההיוון במסלולים השונים וזאת לכאורה, בניגוד למנגנון הקבוע בצו הבנקאות (פירעון מוקדם של הלוואה לדיר), התשס"ב-2002.

המבקשים מבקשים לקבוע בהתאם לחוק תובענות ייצוגיות, כי התובענה תוגש בשם כל לקוחות הבנק אשר פרעו ו/או יפרעו משכנתא בפירעון מוקדם חלקי או מלא, ובאחד ממסלוליה נוצרה יתרת היוון שלילית, שלא קוזזה מעמלת הפירעון המוקדם קבוע בדיון. בחודש מרץ הודיע ב"כ המבקש כי הוא שוקל להחליף את חוות דעת המומחה שצורפה לבקשות האישור דעת של מומחה אחר. לאור זאת, נדחה בהסכמה מועד הגשת תגובת הבנק לבקשת האישור עד ליום 29 באפריל 2019. לאור היעדר הסכמה לגבי נוסח חוזה"ד, יעוכב מועד הגשת התגובה עד להגשת בקשה של המבקש לתיקון בקשת האישור. ביום 3 ביוני 2019 אושר הסדר דיוני אליו הגיעו הצדדים, בהתאם לו,

תגובת הבנק לבקשת האישור הוגשה ביום 29 באוקטובר 2019 ותשובה לתגובת הבנק, מטעם המבקש הוגשה ביום 1 בינואר 2020. ביום 5 בינואר 2020 התקיים דיון מקדמי בתיק, בו החליט בית המשפט כי יש להמתין עד שתגבשנה טענות נוספות של הצדדים, לרבות בנושא איחוד הדיון עם בקשות דומות שהוגשו באותו נושא, ונקבע דיון מקדמי נוסף ליום 20 במאי 2020.

(א) בחודש דצמבר 2018, הוגשה בבית המשפט המחוזי בת"א-יפו, תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית בסכום כולל של 280 מיליון שקלים חדשים, נגד הבנק, בנק לאומי, בנק הפועלים, בנק דיסקונט ונגד חברות הביטוח - הראל, הפניקס ומנורה, בגין גבייה ביתר, בניגוד לדין לכאורה, של פרמיות ביטוח בגין פוליסות ביטוח מיותרות, לכאורה, שהופקו לבעל המבנה למרות שבעת הפקתן הייתה כבר קיימת, בין אם אצל אותה חברת ביטוח ובין אם אצל חברת ביטוח אחרת, פוליסה אשר ביטחה את אותו מבנה ביחס לאותה תקופה.

המבקשים העמידו את הנזק בסך כולל של 280 מיליון שקלים חדשים, ביחד ולחוד. לטענתם, הנזק ביחס לכל בנק, ככל שתבקש חלוקת אחריות בין הנתבעים, הוא בהתאם לפלחי השוק שלהם- מחצית מהנזק לפחות יש לייחס לבנקים ואילו מחצית לחברות הביטוח.

תגובת הבנק לבקשת האישור הוגשה ביום 10 ביוני 2019 וטרם הוגשה תשובת המבקש לתגובת הבנק. קדם משפט קבוע ליום 24 במרץ 2020.

בגין כל התביעות בקבוצת הבנק שסכום קרן כל אחת מהן עולה על 2 מיליון שקלים חדשים, לא כולל תביעות שצוינו בסעיף 10 לעיל, קיימת חשיפה נוספת שאינה קלושה, ואשר לא בוצעה הפרשה בגינה, בסך מצטבר של כ-10 מיליון שקלים חדשים.

11. כנגד הבנק וחברות מאוחדות שלו תלויות בקשות לאישור תובענות ייצוגיות ובקשה לאישור תובענה נגזרת שהסכום הנתבע בהן הוא מהותי, כמפורט להלן, אשר לדעת הנהלת הבנק המבוססת על חוות דעת יועציה המשפטיים (ככל שמדובר בתובענות נגד הבנק), לא ניתן במועד עריכת הדוחות הכספיים להעריך את סיכוייהן, ולפיכך לא בוצעה בגינן הפרשה.

(א) 1. בחודש מרץ 2015 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב, בקשה לאישור תובענה כתובענה נגזרת ("הבקשה לאישור") בשם הבנק ובשם חברה בת שלו, UMB (Switzerland) Ltd, ("מזרחי שוויץ") נגד נושאי משרה בהווה ובעבר בבנק ובמזרחי שוויץ, בסכום מינימאלי של 95 מיליון שקלים חדשים, בגין נזקים שנגרמו כביכול, לקבוצת מזרחי, כתוצאה ממעשיהם ומחלליהם כביכול, של המשיבים, בקשר עם מתן סיוע ללקוחות אמריקאיים להתחמק משלומי מיסים בארצות הברית. המבקש טוען כי יש לחייב את המשיבים לשלם לבנק את שיעור הנזק אשר גרמו לקבוצת מזרחי בכלל ולבנק בפרט.

ביום 24 במרץ 2015 הגיש בעל מניות בבנק בקשה במסגרת ההליך דן להצטרפות כצד להליך דן ולעיכוב הדיון בו או לחילופין לסילוקו על הסף וזאת נוכח בקשה לגילוי מסמכים אשר הוגשה על ידי אותו בעל מניות בחודש דצמבר 2014 לבית המשפט המחוזי בתל אביב כנגד הבנק וכנגד נושאי משרה בבנק, מכח הוראות סעיף 198א' בחוק החברות, התשנ"ט-1999 ("הבקשה לגילוי"). במסגרת הבקשה לגילוי עתר אותו מבקש לבית המשפט על מנת שזה יורה לבנק ולמשיבים האחרים לגלות לו מסמכים שונים הנוגעים להליכים המתנהלים בארצות הברית על מנת שיהיה בידו "לבחון" אפשרות להגשת בקשה לאישור "הגנה נגזרת" (בשם הבנק מול הרשויות בארצות הברית) או הגשת בקשה לאישור תובענה נגזרת (כנגד "בכירים" ועובדים בבנק). לטענת המבקש בבקשה לגילוי, הליך הבקשה לגילוי הינו הליך תלוי ועומד הקודם להליך הבקשה לאישור ועל כן יש לעכב את הדיון בהליך הבקשה לאישור ואף לסלקו על הסף.

ביום 10 במאי 2015 אישר בית המשפט במסגרת הליך הבקשה לאישור, הסדר דיוני אליו הגיעו הצדדים בתיק בדבר מועדי הגשת כתבי טענות, לפיו, בין היתר, בשלב זה יושהו מועדי הגשת תגובות המשיבים לבקשה לאישור וכי בסמוך לאחר מתן ההחלטות, בין היתר, בנוגע לבקשת ההצטרפות האמורה לעיל ובכפוף להן, ייקבע מועד להגשתן, בשים לב, בין היתר, להתקדמות ההליכים מול משרד המשפטים בארצות הברית.

יצוין ביחס להליך הבקשה לגילוי, כי ביום 3 במאי 2015 התקיים דיון מקדמי בבית המשפט בבקשה לגילוי במסגרתו, בין היתר, אישר בית המשפט את הסכמת הצדדים כי הדיון לגוף הבקשה לגילוי יושהו בשלב זה עד לסיום איסוף המסמכים לשם מסירתם לרשויות בארצות הברית. בחודש דצמבר 2015 קבע בית המשפט, כי הליך הבקשה לאישור ימחק ואולם המחיקה תעוכב כך שהיה ותתקבל הבקשה לגילוי והמבקש בבקשת הגילוי יגיש בקשת אישור 90 יום לאחר קבלת המסמכים במועד עליו יורה בית המשפט במסגרת ההחלטה, כי אז תמחק בקשת האישור. היה ותדחה בקשת הגילוי או אם לא תוגש בקשת אישור 90 יום לאחר קבלת המסמכים- יראו בבקשת האישור כבקשה מוקדמת לכל בקשה אחרת- אם תוגש.

ביום 18 באפריל 2016, החליט בית המשפט, לעכב את הדיון בתיק הבקשה לגילוי עד לסיום הליכי החקירה ודיווח על תוצאותיה.

ביום 12 באפריל 2017 בית המשפט הורה כי היועץ המשפטי לממשלה יודיע בתוך 45 יום אם בדעתו להצטרף להליך.

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

ביום 3 באוגוסט 2017, הגיש היועץ המשפטי לממשלה, הודעה מטעמו על התייצבותו בהליך הגילוי ואליה צירף את עמדתו. ביום 10 בספטמבר 2017, הגישו הבנק והמשיבים האחרים תגובה לעמדת היועץ המשפטי לממשלה.

ביום 19 בספטמבר 2017 אושר על ידי בית המשפט הסדר דיוני אליו הגיעו הצדדים בתיק ועל פיו, הדיון בתיק זה יושהה בשלב זה בכפוף לכך שהמשיבים יידווחו לבית המשפט ולמבקש, החל מיום 31 בדצמבר 2017, מידי 90 ימים, אודות החקירה של משרד המשפטים בארצות הברית. הודעות עדכון בדבר הליך החקירה, כאמור, נמסרו ביום 29 במרץ 2018 וביום 27 ביוני 2018.

ביום 2 באוקטובר 2018 מסר הבנק הודעת עדכון לבית המשפט בדבר הליך החקירה, לו צירף את הדיווח שנמסר לציבור במסגרת הדוחות הכספיים של הבנק ליום 30 ביוני 2018, על פיו, בין היתר, הבנק החל במשא ומתן עם משרד המשפטים בארה"ב, אולם טרם ניתן להעריך את תוצאותיו. בהתאם לכך בית המשפט קבע את התיק למעקב בעוד 90 יום.

ביום 31 בדצמבר מסר הבנק הודעת עדכון נוספת לבית המשפט בדבר הליך החקירה ומועד העדכון הבא יחול ביום 31 במרץ 2019.

ביום 14 במרץ 2019 הגיש הבנק לבית המשפט, הודעת עדכון, כי ביום 12 במרץ 2019 התקשר הבנק עם משרד המשפטים האמריקאי בהסכם מסוג Deferred Prosecution Agreement לטיוח החקירה.

בהתאם להחלטת בית המשפט המחוזי מיום 10 באוקטובר 2019, הגישו הצדדים הודעה על הסדר דיוני באשר להמשך ניהול הבקשה. ביום 18 בדצמבר 2019 ניתנה החלטת בית המשפט, לפיה, בין היתר, נקבע דיון קדם משפט ליום 22 באפריל 2020 וכי על הצדדים להודיע על הסכמתם להפנות המחלוקת לגישור. לאור הודעת הבנק מיום 1 בינואר 2020, כי הוא סבור שאין השעה יפה להליכי גישור בין הצדדים, עם זאת, כמצוות החלטת בית המשפט אם תהינה נסיבות או התפתחויות שלדעת הבנק יצדיקו זאת, הוא ישוּב ויבחן אפשרות זו. ביום 2 בינואר 2020 ניתנה החלטת בית המשפט לפיה מועד הדיון שנקבע (22 באפריל 2020), ישאר על כנו.

2. ביום 17 במרץ 2019 הגיש בעל מניות בבנק, לבית המשפט המחוזי בתל-אביב, נגד הבנק, UMB (Switzerland) Ltd, ("מזרחי שווייץ") ומזרחי טפחות חברה לנאמנות בע"מ, בקשה למתן צו גילוי מסמכים מכוח הוראות סעיף 198 לחוק החברות, התשנ"ט-1999 ("בקשה לגילוי מאוחרת"), להורות לבנק ולמשיבים האחרים לגלות לו מסמכים שונים הנוגעים להליכי החקירה שהתנהלו בארצות הברית וכן אודות ההסכם שנחתם עם משרד המשפטים האמריקאי (Deferred Prosecution Agreement) לטיוח החקירה. מטענת המבקש ממצאי החקירה מהווים, הם כשלעצמם, תשתית ראייתית ראשונית המצדיקה מתן צו גילוי מסמכים וכי כל המסמכים המבוקשים רלוונטיים (או עשויים להיות רלוונטיים) לצורך הגשתה של בקשה לאישור תביעה נגזרת כלפי נושאי משרה וראי החשבון המבוקשים בקשר לנזק שנגרם לבנק עקב החקירה והקנס שהושט עליו בעקבותיה.

ביום 24 במרץ הגיש המבקש בקשה לאיחוד הדיון בשתי בקשות העיון המתוארות לעיל, לה התנגד הבנק. ביום 8 באפריל הגישו הבנק (ומזרחי טפחות חברה לנאמנות בע"מ), בקשה למחיקת אחת מבקשות העיון. ביום 15 באפריל 2019 בית המשפט קיבל את בקשת הצדדים והורה על דחיית המועד להגשת תגובת הבנק לבקשת הגילוי המאוחרת, כך שזו תוגש תוך 60 יום לאחר הכרעה סופית בשאלה איזו מבקשות גילוי המסמכים בקשר עם החקירה בארה"ב תמשיך להתנהל. ביום 18 באפריל 2019 נתן בית המשפט החלטה בעניין הבקשות והתגובות השונות שהגישו הצדדים ונקבעו מועדים להגשת תגובות המבקשים לבקשת המחיקה שהוגשה על ידי הבנק. ביום 24 ביוני 2019 התקיים דיון נוסף בבית המשפט בבקשת המחיקה שהגיש הבנק וביום 14 באוגוסט 2019 ניתנה החלטת בית המשפט לפיה יש למחוק את בקשת הגילוי המאוחרת. ביום 10 בספטמבר הוגשה ע"י המבקש לבית המשפט העליון הודעת ערעור על החלטת המחיקה, הצדדים הגישו סיכומים מטעמם ודיון בערעור נקבע ליום 25 במרץ 2020.

ביום 10 באוקטובר 2019 קבע בית המשפט המחוזי כי בקשת הגילוי המאוחרת תופרד מהתובענה האמורה בסעיף 1 לעיל ותסגר.

ראה להלן גם סעיף 12 בדבר חקירת משרד המשפטים בארצות הברית הנוגעת לעסקי קבוצת הבנק עם לקוחותיה האמריקאים.

(ב) בחודש יוני 2019 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו, בקשה לאישור תובענה ייצוגית, נגד הבנק ונגד 5 בנקים נוספים, עניינה של הבקשה הוא בחיוב הפרשי המרה ועמלת פעולה ביתר בגין פעולת המרה של מטבע חוץ שלא כדיון, כביכול, ובהעדר גילוי נאות, תוך הפרת שורה של דינים.

ביחס לחיוב בהפרשי המרה, טען כי כאשר לקוחות מבצעים פעולת המרה של מטבע חוץ, המשיבים גובים הפרשי המרה, אשר מטענת המבקשים, הינה עמלת הפרשי המרה שאינה כלולה בתעריפון, ולפיכך גבייתה נעשית ללא סמכות שבדין. עוד נטען כי מאחר וזהו חיוב הסמוי מעיני הלקוחות, נמנעת מהלקוחות האפשרות לדעת מה עלות שירות ההמרה.

ביחס לעמלת פעולה, נטען כי הבנק (ו-2 משיבים נוספים), מחשבים עמלה זו לאחר הוספת הפרשי המרה ולכן גובים עמלת פעולה ביתר. עוד נטען כי המשיבים נוטלים חלק בהסדר כובל.

הקבוצה הוגדרה בבקשה ככוללת את כל אותם אנשים או ישויות משפטיות אשר השתמשו בשירותי המשיבים לשם ביצוע פעולת המרה וכן כלל הציבור בישראל- אשר נפגע באופן ישיר ועקיף מההפרות דנן.

הנזק לקבוצה על פי הבקשה, הנו כ-8 מיליארדי שקלים חדשים וחלקו המיוחס לבנק הועמד על סך של 1.745 מיליארדי שקלים חדשים. הבנק הגיש מטעמו בקשה לסילוק הבקשה לאישור על הסף וביום 27 באוקטובר הגיש המבקש בקשה למחיקת בקשת הסילוק וטרם ניתנה החלטה בבקשה זו. בהתאם להחלטת בית משפט מיום 26 באוקטובר 2019 ניתנה, בשלב זה, ארכה ארעית להגשת תגובת המשיבים לבקשת האישור וזאת עד לקבלת החלטה אחרת. קדם משפט קבוע ליום 9 במרץ 2020.

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

(12) במהלך שנת 2011 התנהלו מגעים בין רשויות ארצות הברית ושוויץ בקשר לאמנת כפל מס בין שתי המדינות הללו. לבקשת רשויות שוויץ, מספר בנקים שוויצרים ובהם בנק מזרחי שוויץ, מסרו החל מחודש ספטמבר 2011 לרשויות שוויץ, נתונים כמותיים שהתבקשו אודות עסקיהם עם לקוחות אמריקאים, על מנת שיעבירו אותם לרשויות בארצות הברית.

בחודש יוני 2014 נמסר לבנק לראשונה על הרחבת חקירה שהתנהלה על ידי משרד המשפטים בארצות הברית, כך שתחול על כל הפעילות הבין-מדינית של קבוצת הבנק עם לקוחותיה האמריקאים, וזאת בהמשך לחקירה אודות פעילות בנק מזרחי שוויץ עם לקוחותיה האמריקאים שאודותיה נמסר לבנק מזרחי שוויץ עוד באוגוסט 2013.

במכתב מיום 25 ביולי 2014 דרש משרד המשפטים בארצות הברית מן הבנק לספק נתונים ומידע בקשר עם קשת ענפה של נושאים וסוגיות הנוגעים לפעילות הבין-מדינית עם לקוחותיה האמריקאים של קבוצת הבנק, לגבי תקופה המתחילה ביום 1 בינואר 2002 ומסתיימת במועד המכתב; במסגרת החקירה, המציא הבנק פרטי מידע ומסמכים, הכל כפי שהתבקש מעת לעת על ידי משרד המשפטים של ארצות הברית.

במכתב מיום 6 באוגוסט 2018 ליועציו המשפטיים האמריקאים של הבנק, הודיע משרד המשפטים האמריקאי כי הוא נכון להציע הסדר עם הבנק המבוסס על תשלום סך של 342 מיליון דולר ארה"ב לסיום החקירה. סמוך לאחר קבלת מכתב זה בבנק, הנחה הדיקטוריון את יועציו המשפטיים האמריקאים להודיע לאלתר למשרד המשפטים, כי ההצעה אינה מקובלת על הבנק. בהמשך למכתב זה נוהל בין הצדדים משא ומתן על מנת להגיע למתווה מוסכם של הסדר לקבוצת הבנק וביום 12 במרץ 2019 נחתם בין הבנק, מזרחי שוויץ ומזרחי טפחות חברה לנאמנות בע"מ ("חברות קבוצת הבנק") ובין משרד המשפטים בארצות הברית הסדר מסוג DPA (Deferred Prosecution Agreement) ("ההסכם").

בהתאם להסכם, קבוצת הבנק הסכימה לקבל על עצמה אחריות שילוחית על פי הדין האמריקאי (דוקטרינת ה-Respondeat Superior), בגין מעשים ומחדלים של עובדים מסוימים לשעבר בקבוצת הבנק - בנקאים פרטיים, בנקאי קשרי לקוחות וכן עובדים אחרים בעלי רמות אחריות דומות - אשר פעלו בניגוד למדיניות ולנהליה בשנים 2002-2012; מעשים ומחדלים, המפורטים בהצהרת עובדות מוסכמת ("Statement of Facts") המצורפת כנספח להסכם, אשר בעטיים התאפשר ללקוחות אמריקאים, להתחמק ממחויבויות המס שלהם בארצות הברית.

על פי ההסכם, קבוצת הבנק תשלם לממשלת ארצות הברית סך כולל של 195 מיליון דולר ארצות הברית ("סכום התשלום הכולל"). סכום התשלום הכולל מורכב מסך של 53 מיליון דולר ארה"ב המשקף את סכום המס שהיה על הלקוחות האמריקאים הרלוונטים של חברות קבוצת הבנק לשלם לרשות המס האמריקאית, סך של 24 מיליון דולר ארה"ב המשקף את ההכנסות שצמחו לחברות קבוצת הבנק בגין מתן שירותים בנקאיים מלקוחות אלה וקנס בסך של 118 מיליון דולר ארה"ב.

בנוסף, הבנק התחייב לנקוט פעולות מסוימות (כולן מיושמות) הנוגעות ליישום מנגוני FATCA ותכניות ציות מתאימות, לרבות בחברות קשורות רלוונטיות, וכן התחייב קבוצת הבנק להמשיך לשתף פעולה באופן מלא עם הרשויות בארצות הברית, ככל שיתבקש על ידן, בקשר עם נשוא החקירה.

בהתאם להסכם, הוגש כנגד קבוצת הבנק כתב אישום נדחה ("Information") לבית משפט בארצות הברית, בגין מעשי עובדי קבוצת הבנק כאמור. כתב האישום נדחה לתקופה של שנתיים, באופן שאם קבוצת הבנק תעמוד בהוראות ההסכם, יבוטל כתב האישום בתום התקופה הנ"ל ללא הרשעה.

סכום התשלום הכולל על פי ההסכם שולם על ידי הבנק ביום 10 באפריל 2019.

ביום 19 במרץ 2019 ניתן על ידי בית המשפט בארצות הברית האישור הנדרש לתקפו של ההסכם.

ביום 27 במרץ 2019 התקבל בבנק מכתבה של המפקחת על הבנקים, על פיו נדרש הבנק עם תום החקירה ועל רקע ההסכם, לבצע תהליך מוסדר ומעמיק של בחינה והפקת לקחים, לרבות מינוי ועדה בלתי תלויה בראשות שופט בדימוס, לבחינת התהליכים הניהוליים ותהליכי הבקרה וגיבוש מסקנות והמלצות כלליות ואישיות, ככל שנדרש. דיקטוריון הבנק החליט ביום 27 במרץ 2019 על הקמת ועדה כאמור. הוועדה טרם השלימה את עבודתה.

(13) בחודש פברואר 2019 חתם הבנק עם חברת כרטיסי אשראי ישראל בע"מ ("להלן: "כאל") ועם חברת דיינרס קלוב ישראל בע"מ, חברה בשליטת כאל ("להלן: "דיינרס") - (להלן ביחד: "קבוצת כאל"), על הארכת הסכם להנפקה משותפת של כרטיסי חיוב, אשר יונפקו ללקוחות הבנק. הארכת הסכם זו עדכנה את התנאים המסחריים שנקבעו בין הצדדים בהסכמים קודמים.

בחודש פברואר 2019 חתם הבנק עם ישראלכרט בע"מ ויורופיי (יורוקרט) ישראל בע"מ - על הארכת הסכם להנפקה משותפת של כרטיסי חיוב, אשר יונפקו ללקוחות הבנק. הארכת הסכם זו עדכנה את התנאים המסחריים שנקבעו בין הצדדים בהסכמים קודמים. בנוסף, לבנק קיים הסכם עם חברת פועלים אקספרס בע"מ מקבוצת ישראלכרט להנפקה משותפת של כרטיסי חיוב ללקוחות הבנק.

בחודש מרץ 2015 חתם הבנק עם לאומי קארד בע"מ על הסכם להנפקה משותפת של כרטיסי חיוב, אשר יונפקו ללקוחות הבנק. ההסכמים עם חברות כרטיסי האשראי כפופים לכל הדרישות הרגולטוריות הנדרשות על פי כל דין, ככל שישנן.

(14) חברה לנאמנות שהינה חברה מאוחדת של הבנק, עוסקת בעסקי נאמנות הכוללים, בעיקר, נאמנויות לקרנות נאמנות, למחזיקי איגרות חוב, לבעלי מניות חסומות ולהחזקת חשבונות בנק.

(15) הבנק התחייב כלפי הנאמן לאיגרות החוב ולכתבי התחייבות הנדחים, שהונפקו על ידי מזרחי טפחות חברה להנפקות בע"מ, למלא את תנאי התשלום כמצויין באיגרות החוב וכתבי ההתחייבויות הנדחים.

(16) הבנק מתקשר עם מספר גופים מוסדיים בעסקאות סינדיקציית אשראי. חלק מהעסקאות מאורגן, מנוהל ומתופעל על ידי הבנק. לפרטים בדבר עסקאות סינדיקציה ראה ביאור 30 ד.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2019

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

ד. ערבויות לפי מועד פירעון

הבנק מספק מגוון רחב של ערבויות ושיפויים עבור לקוחותיו, על מנת לאפשר להם להשלים מגוון רחב של עסקאות. הסכום המקסימלי של התשלומים העתידיים הפוטנציאליים נקבע בהתאם לסכום הנקוב של הערבויות, מבלי לקחת בחשבון החזרים אפשריים או בטוחות מוחזקות או משועבדות. עיקר הערבויות בבנק מדורגות בדירוג ביצוע אשראי.

להלן הערבויות שהוצאו על-ידי הבנק בפילוח מועד פירעון:

ליום 31 בדצמבר 2019					
פיקיעה בעוד שנה או פחות	פיקיעה בין שנה ועד 3 שנים	פיקיעה מעל 3 ועד 5 שנים	פיקיעה מעל 5 שנים	סך הכל	
2,250	438	15	195	2,898	ערבויות להבטחת אשראי
8,500	2,083	56	33	10,672	ערבויות לרוכשי דירות
3,441	722	138	4,312	8,613	ערבויות והתחייבויות אחרות
3,056	5,289	1,317	331	9,993	התחייבויות להוצאת ערבויות
17,247	8,532	1,526	4,871	32,176	סך הכל ערבויות

ליום 31 בדצמבר 2018					
פיקיעה בעוד שנה או פחות	פיקיעה בין שנה ועד 3 שנים	פיקיעה מעל 3 ועד 5 שנים	פיקיעה מעל 5 שנים	סך הכל	
1,731	380	120	157	2,388	ערבויות להבטחת אשראי
8,999	1,531	14	-	10,544	ערבויות לרוכשי דירות
4,252	891	169	2,633	7,945	ערבויות והתחייבויות אחרות
2,905	4,291	286	-	7,482	התחייבויות להוצאת ערבויות
17,887	7,093	589	2,790	28,359	סך הכל ערבויות

ליום 31 בדצמבר 2017					
פיקיעה בעוד שנה או פחות	פיקיעה בין שנה ועד 3 שנים	פיקיעה מעל 3 ועד 5 שנים	פיקיעה מעל 5 שנים	סך הכל	
1,566	487	101	129	2,283	ערבויות להבטחת אשראי
4,377	6,418	-	-	10,795	ערבויות לרוכשי דירות
2,891	1,008	156	1,622	5,677	ערבויות והתחייבויות אחרות
2,674	3,307	-	-	5,981	התחייבויות להוצאת ערבויות
11,508	11,220	257	1,751	24,736	סך הכל ערבויות

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2019

ביאור 27 - שיעבודים

א. חברי הבורסה נדרשים להפקיד מערך בטוחות להבטחת קיום כל התחייבויות לקוחותיהם והתחייבות חברי בורסה נוספים שאינם חברי מסלקה ולקוחותיהם, כלפי מסלקת הבורסה, בגין עסקאות שבוצעו במסלקת הבורסה, ולהבטחת חלקם בקרן הסיכונים לגבי פעילות זו, (כמפורט להלן בביאור 26 ג.1).

במסגרת מערך הבטוחות, מפקיד הבנק בטוחות נזילים, כמפורט להלן:

(1) בחשבון שפתחה מסלקת הבורסה על שמה, המנוהלה במסלקה עבור הבנק ("חשבון בטוחות המסלקה"), הופקדו איגרות חוב ממשלתיות של הבנק כבטוחות לטובת מסלקת הבורסה, בשווי מלוא התחייבויות הלקוחות ובצירוף חלקו של הבנק בקרן הסיכונים. ליום 31 בדצמבר 2019 הופקדו 58 מיליוני שקלים חדשים. (ליום 31 בדצמבר 2018 - 56 מיליוני שקלים חדשים).

(2) בנוסף, החל מיום 19 ביוני 2017 בחשבון שפתחה מסלקת הבורסה על שמה בבנק ישראל עבור הבנק, מופקדים מזומנים שהבנק נתן כבטוחות, וכן מזומנים שישולמו כפירות על ניירות ערך שיופקדו בחשבון בטוחות המסלקה או מזומנים שמקורם בכל זכות כספית אחרת הנובעת מניירות הערך האמורים, לרבות תמורה כספית הנובעת ממכירתם. נכון ליום 31 בדצמבר 2019 הופקדו בחשבון זה 19 מיליוני שקלים חדשים (ליום 31 בדצמבר 2018 - 19 מיליוני שקלים חדשים).

(3) עד ליום 19 ביוני 2017 הוחזקו הכספים הניתנים על ידי חברי מסלקת הבורסה כבטוחות ואשר מופקדים כיום בבנק ישראל (כמפורט בסעיף 2 לעיל) בבנק אחר עבור הבנק.

(4) החשבונות האמורים בסעיפים 1 ו-3 לעיל שועבדו בשעבוד קבוע מדרגה ראשונה לטובת מסלקת הבורסה. החשבון האמור בסעיף 2 לעיל שועבד בשעבוד קבוע מדרגה ראשונה, ובהמחאה על דרך השעבוד ללא הגבלה בסכום לטובת מסלקת הבורסה.

ב. חברי הבורסה נדרשים להפקיד מערך בטוחות, כערובה לקיום חויביהם בקשר לביצוע עסקאות מעו"ף שנעשו על ידם או על ידי לקוחותיהם או על ידי חברי בורסה שאינם חברי מסלקת המעו"ף, ולהבטחת חלקם בקרן הסיכונים לגבי פעילות זו, (כמפורט להלן בביאור 26 ג.2).

בהתאם לכך, נדרש הבנק להפקיד בטוחות נזילים בלבד עבור מלוא החשיפה בגין הפעילות בנגזרים ועבור חלקו בקרן הסיכונים כמפורט להלן:

(1) בחשבון שנפתח במסלקת הבורסה על שם מסלקת המעו"ף ("חשבון ראשי של בטוחות מעו"ף") הופקדו איגרות חוב ממשלתיות של הבנק כבטוחות לטובת מסלקת המעו"ף, בשווי מלוא דרישת הבטוחות מהלקוחות ובצירוף חלקו של הבנק בקרן הסיכונים. שווי איגרות החוב שהופקדו מסתכם ליום 31 בדצמבר 2019 ב-274 מיליוני שקלים חדשים (ליום 31 בדצמבר 2018 - 290 מיליוני שקלים חדשים).

(2) בנוסף, החל מיום 19 ביוני 2017 בחשבון שפתחה מסלקת המעו"ף על שמה עבור הבנק בבנק ישראל, מופקדים מזומנים שהבנק נתן כבטוחות, וכן מזומנים שישולמו כפירות על ניירות ערך שיופקדו בחשבון ראשי של בטוחות מעו"ף או מזומנים שמקורם בכל זכות כספית אחרת הנובעת מניירות הערך האמורים, לרבות תמורה כספית הנובעת ממכירתם. נכון ליום 31 בדצמבר 2019 מופקדים בחשבון זה 14 מיליוני שקלים חדשים (ליום 31 בדצמבר 2018 - 13 מיליוני שקלים חדשים).

(3) עד ליום 19 ביוני 2017 הוחזקו הכספים הניתנים על ידי חברי מסלקת המעו"ף כבטוחות ואשר מופקדים כיום בבנק ישראל (כמפורט בסעיף 2 לעיל) בבנק אחר עבור הבנק.

(4) החשבונות האמורים בסעיפים 1 ו-3 לעיל משועבדים בשעבוד צף וקבוע לטובת מסלקת מעו"ף. החשבון האמור בסעיף 2 לעיל שועבד בשעבוד קבוע מדרגה ראשונה, ובהמחאה על דרך השעבוד ללא הגבלה בסכום לטובת מסלקת המעו"ף.

ג. בנק ישראל מפעיל את מסגרת התשלומים בזמן אמת - Real Time Gross Settlement (להלן: RTGS) - מערכת המאפשרת ללקוחות להעביר סכומי כסף בשקלים מחשבון בנק אחד לחשבון אחר באותו בנק או בבנק אחר בזמן אמת.

בנק ישראל מעניק אשראי יומי ותוך יומי למשתתפי מערכת RTGS כנגד שיעבוד ספציפי של איגרת חוב של הבנק בחשבון בנק ישראל במסלקת הבורסה לניירות ערך. נכון ליום 31 בדצמבר 2019 וליום 31 בדצמבר 2018 לא הופקדו איגרות חוב בחשבון זה.

ד. הבנק פועל בניירות ערך באמצעות מסלקת יורוקליר, שהינה מערכת לסליקה לניירות ערך הנסחרים בשווקים בינלאומיים. לטובת הפעילות שועבדו ניירות ערך שיתרתם ליום 31 בדצמבר 2019 הינה 15 מיליוני דולר של ארצות הברית (ליום 31 בדצמבר 2018 - 15 מיליוני דולר של ארצות הברית).

לצורך הבטחת פעילות לקוחות הבנק באופציות בחוץ לארץ הבנק מעמיד בטוחות איגרות חוב של ממשלות זרות. לטובת הפעילות שועבדו ניירות ערך שיתרתם ליום 31 בדצמבר 2019 הינה 10 מיליוני דולר של ארצות הברית (ליום 31 בדצמבר 2018 - 29 מיליוני דולר של ארצות הברית).

ה. הבנק וחברות מאוחדות מתקשרים עם צדדים נגדיים בהסכמים מסוג CSA (CREDIT SUPPORT ANNEX) שנועדו למזער את סיכוני האשראי ההדדיים הנוצרים בין בנקים במסחר בנגזרים. על פי ההסכמים, מבוצעת מדידה תקופתית של השווי ההוגן של ההתחייבויות וזכויות הצדדים בנוגע לעסקאות בנגזרים, ואם החשיפה של אחד הצדדים עוברת סף שנקבע מראש, אזי אותו צד יעביר לצד השני העברה לתיחום החשיפה עד למועד המדידה הבא.

ליום 31 בדצמבר 2019 העמידה קבוצת הבנק לטובת צדדים נגדיים פיקדונות בשווי של 246 מיליוני שקלים חדשים (31 בדצמבר 2018 - 1,597 מיליוני שקלים חדשים).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2019

ביאור 27 - שיעבודים - המשך

- ו. בהתאם לדרישת רשויות פיקוח בארה"ב, שיעבד סניף הבנק ניירות ערך בסכום של כ-34 מיליוני דולר של ארצות הברית (ליום 31 בדצמבר 2018 - 32 מיליוני דולר של ארצות הברית) המשמשים להבטחת פיקדונות הציבור או לקיום הוראות שלטוניות אחרות. עיקר השיעבוד המסתכם ליום 31 בדצמבר 2019 לסך של 22 מיליוני דולר של ארצות הברית (ליום 31 בדצמבר 2018 - 28 מיליוני דולר של ארצות הברית), מתייחס לדרישת רשויות הפיקוח בארצות הברית בדבר הבטחת 7.5% מההתייביות של הסניף כפי שהוגדרו על ידי השלטונות שם.
- ז. כנגד קווי אשראי שהועמדו לבנק על ידי בנק ישראל, משעבד הבנק חשבון ניירות ערך זרים. נכון לימים 31 בדצמבר 2019 ו-31 בדצמבר 2018 הבנק לא שיעבד ניירות ערך זרים.

31 בדצמבר	
2018	2019

המקורות של ניירות ערך שהתקבלו ואשר הבנק רשאי למכור או לשעבד, לפי שווי הוגן, לפני השפעת הקיזוזים:
ניירות ערך שהתקבלו בעסקאות שאילת ניירות ערך כנגד מזומן

26	120

ביאור 28 - מכשירים נגזרים ופעילויות גידור

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א) תאור המכשירים הנגזרים והסיכונים הגלומים בפעילות זו:

- 1) כללי
פעילותו של הבנק במכשירים נגזרים, כגון חוזים עתידיים ועסקאות אקדמה, אופציות והחלפות פיננסיות, מתבצעת הן כמתווך עבור לקוחותיו והן כחלק מניהול הנכסים וההתחייבויות שלו ובין השאר למזעור חשיפות הבנק לסיכונים שוק.
הבנק מייעד מכשירים נגזרים מסוימים כמגדרי שווי הוגן או כמגדרי תזרים מזומנים. לפרטים ראה ביאור 1.6.D. לדוחות הכספיים.
- 2) סוגי הפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים ותיאורם
העסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים כוללות חוזי מטבע, חוזי ריבית וחוזים אחרים וכן חוזים עבור לקוחות בשוק המעו"ף, על מדדים ונכסים שונים, כמפורט להלן:
- עסקאות אקדמה (Forward) וחוזים עתידיים (Futures):
חוזה בין שני צדדים, לרכישה ולמכירה של כמות מוגדרת של סחורות, מטבעות, ריביות או מכשירים פיננסיים אחרים (להלן: "נכסי בסיס"), שיבוצעו בתאריך עתידי ובמחיר מוגדר מראש.
 - עסקאות החלפה (Swap):
חוזים להחלפת כמות מוגדרת של נכסי בסיס במועד העסקה, עם התחייבות הדדית להחליף חזרה בתאריך עתידי את הפרטים שהוחלפו.
 - אופציות (Options):
חוזים המקנים, תמורת תשלום פרמיה, את הזכות לרכוש (Call) או למכור (Put) נכסי בסיס במחיר, בכמות ובזמן נקובים מראש.
 - עסקאות למסירה מיידית (Spot):
עסקאות חליפין בין שני מטבעות, על פי שער מוסכם מראש, לביצוע תוך שני ימי עסקים.
 - נגדרי אשראי:
חוזים המקנים, תמורת תשלום פרמיה חד פעמית או תקופתית, את הזכות לקבלת תשלום במקרה של שינוי בדירוג אשראי, אי יכולת לעמוד בהתחייבויות או כל אירוע אשראי אחר, המתייחס למדינה או לחברה, כפי שנקבע בחוזה.
 - גידורי שווי הוגן:
הבנק מייעד נגזרים מסוימים כגידורי שווי הוגן. שינוי בשווי ההוגן של נגזרים, המגדרים חשיפה לשינוי בשווי הוגן של נכס, התחייבות או התקשרות איתנה, מוכר באופן שוטף בדוח רווח והפסד, כמו גם השינוי בשווי ההוגן של הפריט המגודר, שניתן לייחס אותו לסיכון המגודר.
 - גידורי תזרים מזומנים:
הבנק מייעד נגזרים מסוימים כגידורי תזרים מזומנים. הטיפול החשבונאי בשינוי בשווי ההוגן של נגזרים, המגדרים חשיפה להשתנות תזרים מזומנים מנסך, מהתחייבות או מעסקה חזיה תלוי באפקטיביות של יחסי הגידור.
 - החלק האפקטיבי של השינוי בשווי ההוגן של נגזר, המיועד לגידור תזרים מזומנים מדווח תחילה בהון העצמי (מחוץ לדוח רווח והפסד) כמרכיב של רווח כולל אחר, ואחר כך, כאשר העסקה החזיה משפיעה על דוח רווח והפסד, הוא מסווג מחדש לדוח רווח והפסד.
 - החלק הלא אפקטיבי של השינוי בשווי ההוגן של הנגזר המיועד כנ"ל מוכר מיידית בדוח רווח והפסד.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2019

ביאור 28 - מכשירים נגזרים ופעילויות גידור - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

(ב) היקף הפעילות על בסיס מאוחד

31 בדצמבר 2018			31 בדצמבר 2019			
סך הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר	סך הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר	
1. סכום נקוב של מכשירים נגזרים						
חוזי ריבית						
2,688	300	2,388	1,562	-	1,562	חוזי Forward
19	-	19	79	79	-	אופציות שנכתבו
75	75	-	322	148	174	אופציות שנקנו
39,710	30,859	8,851	38,840	30,577	8,263	Swaps ⁽⁴⁾
42,492	31,234	11,258	40,803	30,804	9,999	סך הכל⁽²⁾
3,202	-	3,202	4,263	-	4,263	מזה: נגזרים מגדרים⁽³⁾
חוזי מטבע חוץ						
119,861	62,694	57,167	126,154	71,397	54,757	חוזי Forward ⁽⁶⁾⁽⁴⁾
19,230	19,230	-	19,936	19,936	-	אופציות שנכתבו
16,408	16,408	-	16,947	16,947	-	אופציות שנקנו
7,209	2,842	4,367	6,061	2,736	3,325	Swaps
162,708	101,174	61,534	169,098	111,016	58,082	סך הכל
-	-	-	-	-	-	מזה: נגזרים מגדרים⁽³⁾
חוזים בגין מניית						
11,127	11,127	-	15,652	15,564	88	אופציות שנכתבו
11,170	11,170	-	15,596	15,596	-	אופציות שנקנו ⁽⁵⁾
4,321	4,321	-	1,794	1,794	-	Swaps
26,618	26,618	-	33,042	32,954	88	סך הכל
חוזי סחורות ואחרים						
44	-	44	18	12	6	חוזי Forward
6,783	6,783	-	10,789	10,789	-	אופציות שנכתבו
6,783	6,783	-	10,789	10,789	-	אופציות שנקנו
13,610	13,566	44	21,596	21,590	6	סך הכל
חוזי אשראי						
300	-	300	276	-	276	הבנק ערב
647	-	647	462	-	462	הבנק מוטב
947	-	947	738	-	738	סך הכל
246,375	172,592	73,783	265,277	196,364	68,913	סך הכל סכום נקוב

(1) מזה: swaps שהתאגיד הבנקאי משלם שיעור ריבית קבוע בסך 27,626 מיליוני שקלים חדשים (ליום 31 בדצמבר 2018 26,980 מיליוני שקלים חדשים).

(2) מזה: חוזי החלפת שקל-סך בסך 8,484 מיליוני שקלים חדשים (ליום 31 בדצמבר 2018 9,083 מיליוני שקלים חדשים).

(3) הבנק מבצע גידורי שווי הון וגידורי תזרים מזומנים באמצעות חוזי החלפת ריבית וחוזי החלפת שקל-סך, בהתאמה.

(4) מזה: חוזי החלפת מטבע חוץ ספוט בסך 4,083 מיליוני שקלים חדשים (ליום 31 בדצמבר 2018 6,508 מיליוני שקלים חדשים).

(5) מזה: נסחרים בבורסה בסך 15,564 מיליוני שקלים חדשים (ליום 31 בדצמבר 2018 11,170 מיליוני שקלים חדשים).

(6) כולל הסטה בין התיק הסחיר לתיק הבנקאי הנובעת בעיקרה מפעילות עסקאות פנימיות יזומה במסגרת ניהול הנכסים וההתחייבויות.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2019

ביאור 28 - מכשירים נגזרים ופעילויות גידור - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

(ב) היקף הפעילות על בסיס מאוחד - המשך

31 בדצמבר 2019					
התחייבויות בגין נגזרים ברוטו			נכסים בגין נגזרים ברוטו		
סך הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר	סך הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר
816	543	273	675	469	206
71	-	71	31	-	31
1,532	1,134	398	1,569	1,138	431
-	-	-	-	-	-
332	332	-	335	333	2
1	1	-	1	1	-
5	-	5	6	-	6
2,686	2,010	676	2,586	1,941	645
-	-	-	-	-	-
2,686	2,010	676	2,586	1,941	645
604	333	271	310	146	164

2. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים חוזי ריבית

מזה: נגזרים מגדרים

חוזי מטבע חוץ⁽¹⁾

מזה: נגזרים מגדרים

חוזים בגין מניות

חוזי סחורות ואחרים

חוזי אשראי

סך הכל נכסים/התחייבויות בגין נגזרים ברוטו⁽²⁾

סכומי שווי הוגן שקודזו במאזן

יתרה מאזנית של נכסים/התחייבויות בגין מכשירים נגזרים

מזה: יתרה מאזנית בגין מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדר

התחשבות נטו או הסדרים דומים

(ב) היקף הפעילות על בסיס מאוחד

31 בדצמבר 2018					
התחייבויות בגין נגזרים ברוטו			נכסים בגין נגזרים ברוטו		
סך הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר	סך הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר
703	387	316	639	412	227
44	-	44	8	-	8
2,393	978	1,415	2,131	1,173	958
-	-	-	-	-	-
562	554	8	470	470	-
1	-	1	1	-	1
10	-	10	3	-	3
3,669	1,919	1,750	3,244	2,055	1,189
-	-	-	-	-	-
3,669	1,919	1,750	3,244	2,055	1,189
674	190	484	1,663	1,050	613

2. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים חוזי ריבית

מזה: נגזרים מגדרים

חוזי מטבע חוץ⁽¹⁾

מזה: נגזרים מגדרים

חוזים בגין מניות

חוזי סחורות ואחרים

חוזי אשראי

סך הכל נכסים/התחייבויות בגין נגזרים ברוטו⁽²⁾

סכומי שווי הוגן שקודזו במאזן

יתרה מאזנית של נכסים/התחייבויות בגין מכשירים נגזרים

מזה: יתרה מאזנית בגין מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדר

התחשבות נטו או הסדרים דומים

(1) כולל הסטה בין התיק הסחיר לתיק הבנקאי הנובעת בעיקרה מפעילות עסקאות פנימיות יזומה במסגרת ניהול הנכסים וההתחייבויות.

(2) מזה: שווי הוגן ברוטו של נכסים בגין נגזרים משוברים בסך 8 מיליוני שקלים חדשים (ליום 31 בדצמבר 2018 4 מיליוני שקלים חדשים); שווי הוגן ברוטו של התחייבויות בגין נגזרים משוברים ליום 31 בדצמבר 2018 8 מיליוני שקלים חדשים.

(ב) גידור חשבונאי

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019			
סך הכל	סכומים שהוכרו ברווח הכנסות (הפסד) כולל אחר		מנגזרים
	ריבית	(הוצאות)	
30	26	4	4
4	(4)	8	8
34	22	12	12

חוזי ריבית

נגזרים המשמשים לגידור תזרים מזומנים⁽¹⁾

נגזרים המשמשים לגידור שווי הוגן⁽²⁾

סך הכל

(1) משקף סכומים הכלולים בהערכת אפקטיביות הגידור.

(2) משקף סכומים שנטולו מהערכת אפקטיביות הגידור שעבורם ההפרש בין השינוי בשווי הוגן וההפחתה התקופתית מוכרים ברווח (הפסד) כולל אחר.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2019

ביאור 28 - מכשירים נגזרים ופעילויות גידור - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א) סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה על בסיס מאוחד - המשך

31 בדצמבר 2019						
סך הכל	אחרים	ממשלות ובנקים מרכזיים	דילרים/ ברוקרים	בנקים	בורסות	
2,586	1,106	1	73	1,349	57	יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים סכומים ברוטו שלא קודזו במאזן:
(1,187) ⁽⁴⁾	(181)	-	-	(1,006)	-	הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים
(534)	(241)	-	-	(290)	-	הפחתת סיכון אשראי בגין בטחון במזומן שהתקבל
868	684	1	73	53	57	סכום נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים
1,987	617	-	157	1,034	179	סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾
(728)	(300)	-	-	(428)	-	הפחתת סיכון אשראי חוץ מאזני
1,259	317	-	157	606	179	סיכון אשראי חוץ מאזני נטו בגין מכשירים נגזרים
2,127	1,001	1	230	659	236	סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים
2,686	1,269	-	73	1,290	54	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים סכומים ברוטו שלא קודזו במאזן:
(1,187)	(181)	-	-	(1,006)	-	מכשירים פיננסיים
(246)	-	-	-	(246)	-	בטחון במזומן ששועבד
1,253	1,088	-	73	38	54	סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים

31 בדצמבר 2018						
סך הכל	אחרים	ממשלות ובנקים מרכזיים	דילרים/ ברוקרים	בנקים	בורסות	
3,244	2,025	-	31	1,093	95	יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים סכומים ברוטו שלא קודזו במאזן:
(1,334) ⁽⁴⁾	(524)	-	-	(810)	-	הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים
(354)	(217)	-	-	(137)	-	הפחתת סיכון אשראי בגין בטחון במזומן שהתקבל
1,556	1,284	-	31	146	95	סכום נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים
3,003	997	-	279	1,564	163	סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾
(651)	(57)	-	-	(594)	-	הפחתת סיכון אשראי חוץ מאזני
2,352	940	-	279	970	163	סיכון אשראי חוץ מאזני נטו בגין מכשירים נגזרים
3,908	2,224	-	310	1,116	258	סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים
3,669	1,104	60	31	2,378	96	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים סכומים ברוטו שלא קודזו במאזן:
(1,334)	(524)	-	-	(810)	-	מכשירים פיננסיים
(1,593)	-	(60)	-	(1,533)	-	בטחון במזומן ששועבד
742	580	-	31	35	96	סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים

(1) היתרה מורכבת במלואה ממכשירים נגזרים שכפופים להסכמי קיזוז.

(2) ההפרש, אם הוא חיובי, בין סך כל הסכומים בגין מכשירים נגזרים (לרבות בגין מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי) שנכללו בחבות הלווה, כפי שחשבו לצורך מגבלות על חבות של לווה, לפני הפחתת סיכון אשראי, לבין היתרה המאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים של הלווה.

בשנת 2019 הוכרו הכנסות הנובעות מקיטון בהפסדי אשראי בגין מכשירים נגזרים בסך 6 מיליוני שקלים חדשים (בשנת 2018 הוכרו הכנסות הנובעות מקיטון בהפסדי אשראי בסך 3 מיליוני שקלים חדשים, בשנת 2017 הוכרו הכנסות הנובעות מקיטון בהפסדי אשראי בסך 2 מיליוני שקלים חדשים).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2019

ביאור 28 - מכשירים נגזרים ופעילויות גידור - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

(ד) פירוט מועדי פירעון - סכומים נקובים: יתרות לסוף השנה על בסיס מאוחד

31 בדצמבר 2019					
סך הכל	מעל חמש שנים	מעל שנה ועד חמש שנים	מעל שלושה חודשים ועד שנה		
			עד שלושה חודשים	מעל שלושה חודשים ועד שנה	
					חוזי ריבית:
8,485	1,097	3,183	2,907	1,298	שקל - מדד
32,318	6,110	11,634	7,842	6,732	אחר
169,098	185	4,515	63,751	100,647	חוזי מטבע חוץ
33,042	-	791	1,747	30,504	חוזים בגין מניית
22,334	129	532	279	21,394	חוזי סחורות ואחרים
265,277	7,521	20,655	76,526	160,575	סך הכל
31 בדצמבר 2018					
246,375	7,646	30,573	69,549	138,607	סך הכל

ביאור 29 - מגזרי פעילות ואזורים גאוגרפיים

א. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים

ביום 3 בנובמבר 2014 פרסם הפיקוח על הבנקים תיקון להוראות הדיווח לציבור בנושא מגזרי פעילות פיקוחיים. בהתאם להוראה, נדרש הבנק לתת בדוחות הכספיים גילוי על מגזרי פעילות פיקוחיים בהתאם למתכונת אחידה וברת השוואה שקבע הפיקוח על הבנקים, כאשר השייך למגזר פעילות פיקוחי נקבע לרוב על פי מחזור פעילות הלקוח. המידע הכספי בדוח הדירקטוריון וההנהלה נכלל בהתאם להגדרות המגזרים הפיקוחיים. בנוסף, נכללים בדוחות הכספיים, במסגרת ביאור זה, גילוי על "מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה".

מגזר פעילות בהתאם לגישת ההנהלה הינו מרכיב בבנק אשר עוסק בפעילויות שמהן הוא עשוי להניב הכנסות והוצאות אשר עומדות בקריטריונים להלן:

- תוצאות פעילותו נבחנות באופן סדיר לצורך קבלת החלטות בנוגע להקצאת משאבים והערכות ביצועים.
- קיים לגביו מידע פיננסי נפרד.

בפועל, קיים מתאם גבוה בין המגזרים הפיקוחיים ל"מגזרי הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה" אולם יחד עם זאת, קיימים הבדלים מסוימים בשייך הלקוחות למגזרים ובאופן קבלת החלטות. לפיכך, בשלב זה, מדווחים בדוחות הכספיים גם תוצאות הפעילות לפי "גישת ההנהלה" כאמור.

מגזרי הפעילות הפיקוחיים

מגזרי הפעילות הפיקוחיים נחלקים למגזרי פעילות הנוגעים לאנשים פרטיים ומגזרי פעילות שאינם פרטיים (לרבות מגזרי פעילות עסקיים, גופים מוסדיים וניהול הפיננסי של הבנק). אנשים פרטיים מוגדרים כיחידים שאין להם חבות לבנק או שחבותם מסווגת כחבות של "אנשים פרטיים - הלוואות לדיור ואחר", בהתאם להגדרות סיווג סיכון האשראי לפי ענפי משק.

להלן הגדרות המגזרים הפיקוחיים:

משקי בית - אנשים פרטיים, למעט לקוחות בנקאות פרטית כאמור להלן.

בנקאות פרטית - אנשים פרטיים המנהלים תיק נכסים פיננסיים מעל 3 מיליוני שקלים חדשים.

עסקים זעירים וקטנים - עסקים בעלי מחזור פעילות עד 50 מיליוני שקלים חדשים.

עסקים בינוניים - עסקים בעלי מחזור פעילות מעל 50 מיליוני שקלים חדשים ומתחת ל-250 מיליוני שקלים חדשים.

עסקים גדולים - עסקים בעלי מחזור פעילות מעל 250 מיליוני שקלים חדשים.

גופים מוסדיים - עסקים בעלי קרנות פנסיה, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות, תעודות סל, חברות ביטוח, חברי בורסה, מנהלי כספי לקוחות.

ניהול פיננסי - כולל את פעילות המסחר, ניהול הנכסים וההתחייבויות והשקעות ריאליות.

פעילות למסחר - השקעה בניירות ערך למסחר, פעילות עשיית שוק בניירות ערך, פעילות במכשירים נגזרים שאינם מיועדים לגידור ואינם חלק מניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, שאילת ניירות ערך למסחר, מכירה בחסר של ניירות ערך, שירותי חיתום של ניירות ערך.

ניהול נכסים והתחייבויות - לרבות השקעה באיגרות חוב זמינות למכירה ובאיגרות חוב מוחזקות לפידיון, גידור באמצעות מכשירים נגזרים מגזרים, גידור ALM, הפקדה של פיקדונות בבנקים ופיקדונות מבנקים בארץ וחוץ לארץ, גידור מטבעי של השקעות בחוץ לארץ, פיקדונות בממשלות וממשלות.

השקעות ריאליות - השקעה במניות זמינות למכירה ובחברות כלולות של עסקים.

פעילות ניהול פיננסי אחרת - שירותי ניהול, תפעול, נאמנות ומשמורת לבנקים, מכירה וניהול תיקי אשראי.

מגזרי הפעילות לעיל נחלקים לפעילות בישראל ופעילות בחוץ לארץ, כאשר הפעילות בחוץ לארץ מוצגת בנפרד ונחלקת לפעילות של אנשים פרטיים ופעילות עסקית בלבד.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2019

ביאור 29 - מגדרי פעילות ואזורים גאוגרפיים - המשך

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

מסקי בית-אחרים	מסקי בית-הלוואות לדיור	מסקי בית-פרטית	מסקים קטנים וזעירים	מסקים בינוניים	
961	4,014	2	1,157	297	הכנסות ריבית מחיצוניים
576	-	176	118	65	הוצאות ריבית מחיצוניים
385	4,014	(174)	1,039	232	הכנסות ריבית, נטו מחיצוניים
964	(2,319)	260	111	63	הכנסות ריבית, נטו בינמגדרי
1,349	1,695	86	1,150	295	סך הכנסות ריבית, נטו
-	-	-	-	-	סך הכנסות מימון שאינן מריבית
526	160	11	387	90	סך עמלות והכנסות אחרות
526	160	11	387	90	סך הכנסות שאינן מריבית
1,875	1,855	97	1,537	385	סך הכנסות
99	44	2	166	42	הוצאות (הקטנת הוצאות) בגין הפסדי אשראי
1,762	651	85	809	62	הוצאות תפעוליות ואחרות לחיצוניים
(134)	-	7	(75)	60	הוצאות תפעוליות ואחרות בינמגדרי
1,628	651	92	734	122	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
148	1,160	3	637	221	רווח לפני מיסים
52	404	1	222	77	הפרשה למיסים על הרווח
96	756	2	415	144	רווח לאחר מיסים
-	-	-	-	-	חלקו של התאגיד הבנקאי ברווחים של חברות כלולות
96	756	2	415	144	רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(44)	-	-	(5)	-	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
52	756	2	410	144	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות של התאגיד הבנקאי
20,708	130,749	112	20,412	7,104	יתרה ממוצעת של נכסים
-	-	-	-	-	מזה: השקעות בחברות כלולות
20,708	130,749	112	20,412	7,104	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
21,893	135,311	227	21,241	7,196	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
86	56	-	622	145	יתרת חובות פגומים
24	1,476	-	37	-	יתרת חוב בפיגור 90 יום ומעלה
87,897	-	13,938	25,283	8,388	יתרה ממוצעת של התחייבויות
84,672	-	13,938	25,283	8,388	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
86,076	-	14,839	26,725	8,935	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
19,016	74,823	26	19,517	8,157	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾
19,749	78,190	25	20,250	8,389	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ⁽¹⁾
42,576	9,945	2,687	29,648	6,123	יתרה ממוצעת של נכסים בנייהול ⁽²⁾
831	1,622	-	984	240	פיצול הכנסות ריבית נטו:
516	-	86	142	46	מרווח מפעילות מתן אשראי
2	73	-	24	9	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
1,349	1,695	86	1,150	295	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

(1) נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון (הוראות ניהול בנקאי תקין 201).

(2) נכסים בנייהול - לרבות נכס קופות גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

(3) כולל רווחי הון במסגרת ההכנסות האחרות של 26 מיליוני שקלים חדשים לפני מס, ממימוש נכסים במסגרת ארגון מחדש של נכסי הנדל"ן ושיפורים במערך הסינוף.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2019

סך הכל	סך הכל פעילות חו"ל	פעילות עסקית	אנשים פרטיים	סך הכל פעילות בישראל	מגזר ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים
7,711	408	384	24	7,303	266	30	576
2,371	101	100	1	2,270	615	446	274
5,340	307	284	23	5,033	(349)	(416)	302
-	(93)	(93)	-	93	256	534	224
5,340	214	191	23	5,126	(93)	118	526
357	8	8	-	349	349	-	-
1,609	30	6	24	1,579	⁽³⁾ 223	39	143
1,966	38	14	24	1,928	572	39	143
7,306	252	205	47	7,054	479	157	669
364	(4)	(4)	-	368	(3)	(6)	24
3,988	79	51	28	3,909	366	67	107
-	-	-	-	-	5	54	83
3,988	79	51	28	3,909	371	121	190
2,954	177	158	19	2,777	111	42	455
1,029	62	55	7	967	38	15	158
1,925	115	103	12	1,810	73	27	297
-	-	-	-	-	-	-	-
1,925	115	103	12	1,810	73	27	297
(83)	-	-	-	(83)	(34)	-	-
1,842	115	103	12	1,727	39	27	297
260,685	10,079	9,169	910	250,606	53,589	1,051	16,881
32	-	-	-	32	32	-	-
200,245	3,228	2,637	591	197,017	-	1,051	16,881
206,401	3,607	3,231	376	202,794	-	1,569	15,357
1,274	-	-	-	1,274	-	124	241
1,537	-	-	-	1,537	-	-	-
244,392	10,826	10,127	699	233,566	32,083	39,992	25,985
203,531	5,273	4,648	625	198,258	-	39,992	25,985
210,984	3,924	3,319	605	207,060	-	45,330	25,155
157,548	4,179	3,743	436	153,369	6,694	2,029	23,107
162,858	4,227	3,803	424	158,631	6,385	1,810	23,833
458,316	-	-	-	458,316	10,324	329,318	27,695
4,238	108	96	12	4,130	-	19	434
964	11	9	2	953	-	93	70
138	95	86	9	43	(93)	6	22
5,340	214	191	23	5,126	(93)	118	526

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2019

ביאור 29 - מגדרי פעילות ואזורים גאוגרפיים - המשך

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

מסקי בית-אחרים	מסקי בית-הלוואות לדיור	מסקי בית-פרטית	עסקים קטנים וזעירים	עסקים בינוניים	
930	4,056	1	1,011	269	הכנסות ריבית מחיצוניים
576	-	160	91	53	הוצאות ריבית מחיצוניים
354	4,056	(159)	920	216	הכנסות ריבית, נטו מחיצוניים ⁽³⁾
880	(2,539)	235	88	28	הכנסות ריבית, נטו בינמגדרי ⁽³⁾
1,234	1,517	76	1,008	244	סך הכנסות ריבית, נטו
-	-	-	-	-	סך הכנסות מימון שאינן מריבית
520	156	10	367	78	סך עמלות והכנסות אחרות
520	156	10	367	78	סך הכנסות שאינן מריבית
1,754	1,673	86	1,375	322	סך הכנסות
108	36	1	137	11	הוצאות (הקטנת הוצאות) בגין הפסדי אשראי
1,670	611	539	775	57	הוצאות תפעוליות ואחרות לחיצוניים
(140)	-	8	(79)	62	הוצאות תפעוליות ואחרות בינמגדרי
1,530	611	547	696	119	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
116	1,026	(462)	542	192	רווח (הפסד) לפני מיסים
41	360	(37)	190	67	הפרשה למיסים על הרווח
75	666	(425)	352	125	רווח (הפסד) לאחר מיסים
-	-	-	-	-	חלקו של התאגיד הבנקאי ברווחים של חברות כלולות
75	666	(425)	352	125	רווח נקי (הפסד) לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(37)	-	-	(3)	-	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
38	666	(425)	349	125	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות של התאגיד הבנקאי
19,607	123,590	93	18,267	6,205	יתרה ממוצעת של נכסים
-	-	-	-	-	מזה: השקעות בחברות כלולות
19,607	123,590	93	18,267	6,205	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
21,184	126,749	99	19,324	6,669	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
77	60	-	526	70	יתרת חובות פגומים
23	1,250	-	42	-	יתרת חוב בפיגור 90 יום ומעלה
81,090	-	12,511	20,458	7,680	יתרה ממוצעת של התחייבויות
77,970	-	12,511	20,458	7,680	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
82,119	-	13,777	22,664	8,332	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
17,987	68,903	30	17,381	7,150	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾
18,803	71,811	28	18,080	7,641	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ⁽¹⁾
42,263	9,240	2,431	23,611	3,348	יתרה ממוצעת של נכסים בנייהול ⁽²⁾
808	1,449	1	874	198	פיצול הכנסות ריבית נטו:
423	-	75	108	40	מרווח מפעילות מתן אשראי
3	68	-	26	6	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
					אחר
1,234	1,517	76	1,008	244	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

(1) נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון (הוראות ניהול בנקאי תקן 201).

(2) נכסים בנייהול - לרבות נכס קופות גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

(3) סווג מחדש.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2019

סך הכל	סך הכל פעילות חו"ל	פעילות עסקית	אנשים פרטיים	סך הכל פעילות בישראל	מגזר ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים
7,359	332	310	22	7,027	173	37	550
2,437	89	86	3	2,348	827	417	224
4,922	243	224	19	4,679	(654)	(380)	326
-	(40)	(40)	-	40	642	498	208
4,922	203	184	19	4,719	(12)	118	534
445	10	10	-	435	435	-	-
1,522	28	9	19	1,494	208	42	113
1,967	38	19	19	1,929	643	42	113
6,889	241	203	38	6,648	631	160	647
310	4	6	(2)	306	3	2	8
4,384	181	52	129	4,203	395	68	88
-	-	-	-	-	5	55	89
4,384	181	52	129	4,203	400	123	177
2,195	56	145	(89)	2,139	228	35	462
922	47	51	(4)	875	80	12	162
1,273	9	94	(85)	1,264	148	23	300
1	-	-	-	1	1	-	-
1,274	9	94	(85)	1,265	149	23	300
(68)	-	-	-	(68)	(28)	-	-
1,206	9	94	(85)	1,197	121	23	300
245,325	10,038	8,986	1,052	235,287	49,563	1,434	16,528
32	-	-	-	32	32	-	-
189,115	3,391	2,824	567	185,724	-	1,434	16,528
195,956	4,150	3,598	552	191,806	-	1,341	16,440
1,101	-	-	-	1,101	-	156	212
1,316	1	-	1	1,315	-	-	-
230,277	9,505	8,664	841	220,772	33,601	39,260	26,172
189,483	5,432	4,624	808	184,051	-	39,260	26,172
199,492	5,428	4,771	657	194,064	-	37,712	29,460
145,590	3,953	3,516	437	141,637	6,323	2,624	21,239
151,627	4,252	3,808	444	147,375	5,941	3,055	22,016
279,594	-	-	-	279,594	12,837	159,405	26,459
3,920	112	101	11	3,808	-	30	448
815	14	12	2	801	-	85	70
187	77	71	6	110	(12)	3	16
4,922	203	184	19	4,719	(12)	118	534

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2019

ביאור 29 - מגדרי פעילות ואזורים גאוגרפיים - המשך

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

מסקי בית-אחר	מסקי בית-הלוואות לדיור	בנקאות פרטית	עסקים קטנים וזעירים	עסקים בינוניים	
865	3,297	2	903	218	הכנסות ריבית מחיצוניים
467	-	124	66	26	הוצאות ריבית מחיצוניים
398	3,297	(122)	837	192	הכנסות ריבית, נטו מחיצוניים
723	(1,986)	181	61	14	הכנסות ריבית, נטו בינמגדרי
1,121	1,311	59	898	206	סך הכנסות ריבית, נטו
-	-	-	-	-	סך הכנסות מימון שאינן מריבית
502	145	10	335	76	סך עמלות והכנסות אחרות
502	145	10	335	76	סך הכנסות שאינן מריבית
1,623	1,456	69	1,233	282	סך הכנסות
122	24	1	149	7	הוצאות (הקטנת הוצאות) בגין הפסדי אשראי
1,583	600	46	726	53	הוצאות תפעוליות ואחרות לחיצוניים
(121)	-	7	(67)	53	הוצאות תפעוליות ואחרות בינמגדרי
1,462	600	53	659	106	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
39	832	15	425	169	רווח לפני מיסים
14	305	6	156	62	הפרשה למיסים על הרווח
25	527	9	269	107	רווח לאחר מיסים
-	-	-	-	-	חלקו של התאגיד הבנקאי ברווחים של חברות כלולות
25	527	9	269	107	רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(28)	-	-	(2)	-	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(3)	527	9	267	107	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות של התאגיד הבנקאי
18,866	118,042	86	16,190	5,704	יתרה ממוצעת של נכסים
-	-	-	-	-	מזה: השקעות בחברות כלולות
18,866	118,042	86	16,190	5,704	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
20,058	120,189	119	17,045	5,854	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
70	33	-	396	64	יתרת חובות פגומים
22	1,071	-	42	-	יתרת חוב בפיגור 90 יום ומעלה
76,920	-	11,563	18,284	6,470	יתרה ממוצעת של התחייבויות
73,505	-	11,563	18,284	6,470	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
75,008	-	12,448	18,942	7,138	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
16,675	65,085	28	15,484	6,484	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾
17,202	66,921	31	16,344	7,014	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ⁽¹⁾
41,306	7,080	2,367	18,644	4,116	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ⁽²⁾
פיצול הכנסות ריבית נטו:					
744	1,268	1	786	176	מרווח מפעילות מתן אשראי
374	-	58	84	25	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
3	43	-	28	5	אחר
1,121	1,311	59	898	206	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

(1) נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון (הוראות ניהול בנקאי תקין 201).

(2) נכסים בניהול - לרבות נכס קופות גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

(3) כולל רווחי הון במסגרת הכנסות האחרות של 47 מיליוני שקלים חדשים לפני מס, מנימושי נכסים במסגרת ארגון מחדש של נכסי הנדל"ן ושיפורים במערך הסינוף.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2019

סך הכל	סך הכל פעילות חו"ל	פעילות עסקית	אנשים פרטיים	סך הכל פעילות בישראל	מגזר ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים
6,222	233	214	19	5,989	162	42	500
1,875	55	52	3	1,820	633	342	162
4,347	178	162	16	4,169	(471)	(300)	338
-	(16)	(16)	-	16	485	412	126
4,347	162	146	16	4,185	14	112	464
136	7	7	-	129	131	(1)	(1)
1,517	29	8	21	1,488	⁽³⁾ 242	44	134
1,653	36	15	21	1,617	373	43	133
6,000	198	161	37	5,802	387	155	597
192	1	1	-	191	(1)	(22)	(89)
3,611	71	44	27	3,540	361	77	94
-	-	-	-	-	4	48	76
3,611	71	44	27	3,540	365	125	170
2,197	126	116	10	2,071	23	52	516
806	46	49	(3)	760	9	19	189
1,391	80	67	13	1,311	14	33	327
-	-	-	-	-	-	-	-
1,391	80	67	13	1,311	14	33	327
(44)	-	-	-	(44)	(14)	-	-
1,347	80	67	13	1,267	-	33	327
234,612	10,140	9,107	1,033	224,472	49,529	1,413	14,642
33	-	-	-	33	33	-	-
177,974	3,031	2,529	502	174,943	-	1,413	14,642
182,602	3,151	2,647	504	179,451	-	1,175	15,011
723	-	-	-	723	-	-	160
1,136	1	-	1	1,135	-	-	-
220,764	8,694	7,746	948	212,070	32,221	38,748	27,864
181,536	5,102	4,202	900	176,434	-	38,748	27,864
183,573	4,872	4,025	847	178,701	-	38,881	26,284
136,344	3,495	3,121	374	132,849	5,872	2,334	20,887
140,524	3,482	3,028	454	137,042	6,493	2,290	20,747
260,129	-	-	-	260,129	12,174	147,742	26,700
3,495	93	80	13	3,402	-	34	393
689	12	11	1	677	-	76	60
163	57	55	2	106	14	2	11
4,347	162	146	16	4,185	14	112	464

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2019

ביאור 29 - מגזרי פעילות ואזורים גאוגרפיים - המשך אנשים פרטיים - משקי בית ובנקאות פרטית- פעילות בישראל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

מגזר בנקאות פרטית				מגזר משקי בית				
סך הכל	סך הנקאות הכל	אחר	כרטיסי אשראי	סך הכל משקי בית	אחר	כרטיסי אשראי	הלוואות לדיור	
4,977	2	2	-	4,975	925	36	4,014	הכנסות ריבית מחיצוניים
752	176	176	-	576	576	-	-	הוצאות ריבית מחיצוניים
4,225	(174)	(174)	-	4,399	349	36	4,014	הכנסות ריבית, נטו מחיצוניים
(1,095)	260	260	-	(1,355)	970	(6)	(2,319)	הכנסות ריבית, נטו בינמגזרי
3,130	86	86	-	3,044	1,319	30	1,695	סך הכנסות ריבית, נטו
-	-	-	-	-	-	-	-	סך הכנסות מימון שאינן מריבית
697	11	10	1	686	377	149	160	סך עמלות והכנסות אחרות
697	11	10	1	686	377	149	160	סך הכנסות שאינן מריבית
3,827	97	96	1	3,730	1,696	179	1,855	סך הכנסות
145	2	2	-	143	99	-	44	הוצאות בגין הפסדי אשראי
2,498	85	84	1	2,413	1,700	62	651	הוצאות תפעוליות ואחרות לחיצוניים
(127)	7	7	-	(134)	(122)	(12)	-	הוצאות תפעוליות ואחרות בינמגזרי
2,371	92	91	1	2,279	1,578	50	651	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
1,311	3	3	-	1,308	19	129	1,160	רווח לפני מיסים
457	1	1	-	456	7	45	404	הפרשה למיסים על הרווח
854	2	2	-	852	12	84	756	רווח לאחר מיסים
-	-	-	-	-	-	-	-	חלקו של התאגיד הבנקאי ברווחים של חברות כלולות
854	2	2	-	852	12	84	756	רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(44)	-	-	-	(44)	(39)	(5)	-	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
810	2	2	-	808	(27)	79	756	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות של התאגיד הבנקאי
151,569	112	100	12	151,457	17,483	3,225	130,749	יתרה ממוצעת של נכסים
-	-	-	-	-	-	-	-	מזה: השקעות בחברות כלולות
151,569	112	100	12	151,457	17,483	3,225	130,749	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
157,431	227	215	12	157,204	17,932	3,961	135,311	יתרת האשראי לציבור לטווח תקופת הדיווח
142	-	-	-	142	86	-	56	יתרת חובות פגומים
1,500	-	-	-	1,500	24	-	1,476	יתרת חוב בפיגור 90 יום ומעלה
101,835	13,938	13,938	-	87,897	84,672	3,225	-	יתרה ממוצעת של התחייבויות
98,610	13,938	13,938	-	84,672	84,672	-	-	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
100,915	14,839	14,839	-	86,076	86,076	-	-	יתרת פיקדונות הציבור לטווח תקופת הדיווח
93,865	26	19	7	93,839	15,575	3,441	74,823	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
97,964	25	18	7	97,939	16,278	3,471	78,190	יתרת נכסי סיכון לטווח תקופת הדיווח
55,208	2,687	2,687	-	52,521	42,576	-	9,945	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול
								פיצול הכנסות ריבית נטו:
2,453	-	-	-	2,453	801	30	1,622	מרווח מפעילות מתן אשראי
602	86	86	-	516	516	-	-	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
75	-	-	-	75	2	-	73	אחר
3,130	86	86	-	3,044	1,319	30	1,695	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2019

ביאור 29 - מגדרי פעילות ואזורים גאוגרפיים - המשך אנשים פרטיים - משקי בית ובנקאות פרטית- פעילות בישראל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

מגזר בנקאות פרטית				מגזר משקי בית				
סך הכל בנקאות פרטית		אחר	כרטיסי אשראי	סך הכל משקי בית	אחר	כרטיסי אשראי	הלוואות לדיוור	
4,987	1	1	-	4,986	896	34	4,056	הכנסות ריבית מחיצוניים
736	160	160	-	576	576	-	-	הוצאות ריבית מחיצוניים
4,251	(159)	(159)	-	4,410	320	34	4,056	הכנסות ריבית, נטו מחיצוניים
(1,424)	235	235	-	(1,659)	885	(5)	(2,539)	הכנסות ריבית, נטו בינמגזרי
2,827	76	76	-	2,751	1,205	29	1,517	סך הכנסות ריבית, נטו
-	-	-	-	-	-	-	-	סך הכנסות מימון שאינן מריבית
686	10	10	-	676	372	148	156	סך עמלות והכנסות אחרות
686	10	10	-	676	372	148	156	סך הכנסות שאינן מריבית
3,513	86	86	-	3,427	1,577	177	1,673	סך הכנסות
145	1	1	-	144	108	-	36	הוצאות בגין הפסדי אשראי
2,820	539	538	1	2,281	1,610	60	611	הוצאות תפעוליות ואחרות לחיצוניים
(132)	8	8	-	(140)	(127)	(13)	-	הוצאות תפעוליות ואחרות בינמגזרי
2,688	547	546	1	2,141	1,483	47	611	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
680	(462)	(461)	(1)	1,142	(14)	130	1,026	רווח (הפסד) לפני מיסים
364	(37)	(37)	-	401	(5)	46	360	הפרשה למיסים על הרווח
316	(425)	(424)	(1)	741	(9)	84	666	רווח (הפסד) לאחר מיסים
-	-	-	-	-	-	-	-	חלקו של התאגיד הבנקאי ברווחים של חברות כלולות
316	(425)	(424)	(1)	741	(9)	84	666	רווח נקי (הפסד) לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(37)	-	-	-	(37)	(35)	(2)	-	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
279	(425)	(424)	(1)	704	(44)	82	666	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות של התאגיד הבנקאי
143,290	93	81	12	143,197	16,487	3,120	123,590	יתרה ממוצעת של נכסים
-	-	-	-	-	-	-	-	מזה: השקעות בחברות כלולות
143,290	93	81	12	143,197	16,487	3,120	123,590	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
148,032	99	87	12	147,933	17,428	3,756	126,749	יתרה האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
137	-	-	-	137	77	-	60	יתרת חובות פגומים
1,273	-	-	-	1,273	23	-	1,250	יתרת חוב בפיגור 90 יום ומעלה
93,601	12,511	12,511	-	81,090	77,970	3,120	-	יתרה ממוצעת של התחייבויות
90,481	12,511	12,511	-	77,970	77,970	-	-	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
95,896	13,777	13,777	-	82,119	82,119	-	-	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
86,920	30	23	7	86,890	14,804	3,183	68,903	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
90,642	28	21	7	90,614	15,557	3,246	71,811	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח
53,934	2,431	2,431	-	51,503	42,263	-	9,240	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול
								פיצול הכנסות ריבית נטו:
2,258	1	1	-	2,257	779	29	1,449	מרווח מפעילות מתן אשראי
498	75	75	-	423	423	-	-	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
71	-	-	-	71	3	-	68	אחר
2,827	76	76	-	2,751	1,205	29	1,517	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2019

ביאור 29 - מגזרי פעילות ואזורים גאוגרפיים - המשך אנשים פרטיים - משקי בית ובנקאות פרטית- פעילות בישראל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

מגזר בנקאות פרטית				מגזר משקי בית				
סך הכל	סך הכל	סך הכל	סך הכל	סך הכל	סך הכל	סך הכל	סך הכל	
סך הכל	סך הכל	אחר	כרטיסי אשראי	סך הכל	אחר	כרטיסי אשראי	הלוואות לדיור	
4,164	2	2	-	4,162	832	33	3,297	הכנסות ריבית מחיצוניים
591	124	124	-	467	467	-	-	הוצאות ריבית מחיצוניים
3,573	(122)	(122)	-	3,695	365	33	3,297	הכנסות ריבית, נטו מחיצוניים
(1,082)	181	181	-	(1,263)	728	(5)	(1,986)	הכנסות ריבית, נטו בינמגזרי
2,491	59	59	-	2,432	1,093	28	1,311	סך הכנסות ריבית, נטו
-	-	-	-	-	-	-	-	סך הכנסות מימון שאינן מריבית
657	10	10	-	647	357	145	145	סך עמלות והכנסות אחרות
657	10	10	-	647	357	145	145	סך הכנסות שאינן מריבית
3,148	69	69	-	3,079	1,450	173	1,456	סך הכנסות
147	1	1	-	146	122	-	24	הוצאות בגין הפסדי אשראי
2,229	46	44	2	2,183	1,527	56	600	הוצאות תפעוליות ואחרות לחיצוניים
(114)	7	7	-	(121)	(110)	(11)	-	הוצאות תפעוליות ואחרות בינמגזרי
2,115	53	51	2	2,062	1,417	45	600	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
886	15	17	(2)	871	(89)	128	832	רווח (הפסד) לפני מיסים
325	6	7	(1)	319	(33)	47	305	הפרשה למיסים על הרווח
561	9	10	(1)	552	(56)	81	527	רווח (הפסד) לאחר מיסים
-	-	-	-	-	-	-	-	חלקו של התאגיד הבנקאי ברווחים של חברות כלולות
561	9	10	(1)	552	(56)	81	527	רווח נקי (הפסד) לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(28)	-	-	-	(28)	(25)	(3)	-	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
533	9	10	(1)	524	(81)	78	527	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות של התאגיד הבנקאי
136,994	86	75	11	136,908	15,451	3,415	118,042	יתרה ממוצעת של נכסים
-	-	-	-	-	-	-	-	מזה: השקעות בחברות כלולות
136,994	86	75	11	136,908	15,451	3,415	118,042	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
140,366	119	107	12	140,247	16,447	3,611	120,189	יתרת האשראי לציבור לטווח תקופת הדיווח
103	-	-	-	103	70	-	33	יתרת חובות פגומים
1,093	-	-	-	1,093	22	-	1,071	יתרת חוב בפיגור 90 יום ומעלה
88,483	11,563	11,563	-	76,920	73,505	3,415	-	יתרה ממוצעת של התחייבויות
85,068	11,563	11,563	-	73,505	73,505	-	-	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
87,456	12,448	12,448	-	75,008	75,008	-	-	יתרת פיקדונות הציבור לטווח תקופת הדיווח
81,788	28	21	7	81,760	13,624	3,051	65,085	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
84,154	31	24	7	84,123	14,087	3,115	66,921	יתרת נכסי סיכון לטווח תקופת הדיווח
50,753	2,367	2,367	-	48,386	41,306	-	7,080	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול
								פיצול הכנסות ריבית נטו:
2,013	1	1	-	2,012	716	28	1,268	מרווח מפעילות מתן אשראי
432	58	58	-	374	374	-	-	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
46	-	-	-	46	3	-	43	אחר
2,491	59	59	-	2,432	1,093	28	1,311	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2019

ביאור 29 - מגדרי פעילות ואזורים גאוגרפיים - המשך עסקים קטנים וזעירים, בינוניים וגדולים - פעילות בישראל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

מגזר עסקים גדולים			מגזר עסקים בינוניים			מגזר עסקים קטנים וזעירים			
סך הכל	אחר	בינוני ונדלן	סך הכל	אחר	בינוני ונדלן	סך הכל	אחר	בינוני ונדלן	
576	245	331	297	204	93	1,157	831	326	הכנסות ריבית מחיצוניים
274	262	12	65	57	8	118	100	18	הוצאות ריבית מחיצוניים
302	(17)	319	232	147	85	1,039	731	308	הכנסות ריבית, נטו מחיצוניים
224	266	(42)	63	63	-	111	126	(15)	הכנסות ריבית, נטו בינמגזרי
526	249	277	295	210	85	1,150	857	293	סך הכנסות ריבית, נטו
-	-	-	-	-	-	-	-	-	סך הכנסות מימון שאינן מריבית
143	60	83	90	45	45	387	336	51	סך עמלות והכנסות אחרות
143	60	83	90	45	45	387	336	51	סך הכנסות שאינן מריבית
669	309	360	385	255	130	1,537	1,193	344	סך הכנסות
24	33	(9)	42	47	(5)	166	166	-	הוצאות (הקטנת הוצאות) בגין הפסדי אשראי
107	74	33	62	52	10	809	762	47	הוצאות תפעוליות ואחרות לחיצוניים
83	68	15	60	55	5	(75)	(71)	(4)	הוצאות תפעוליות ואחרות בינמגזרי
190	142	48	122	107	15	734	691	43	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
455	134	321	221	101	120	637	336	301	רווח לפני מיסים
158	47	111	77	35	42	222	117	105	הפרשה למיסים על הרווח
297	87	210	144	66	78	415	219	196	רווח לאחר מיסים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	חלקו של התאגיד הבנקאי ברווחים של חברות כלולות
297	87	210	144	66	78	415	219	196	רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
-	-	-	-	-	-	(5)	(5)	-	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
297	87	210	144	66	78	410	214	196	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות של התאגיד הבנקאי
16,881	8,925	7,956	7,104	4,698	2,406	20,412	14,910	5,502	יתרה ממוצעת של נכסים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	מזה: השקעות בחברות כלולות
16,881	8,925	7,956	7,104	4,698	2,406	20,412	14,910	5,502	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
15,357	7,286	8,071	7,196	4,849	2,347	21,241	15,446	5,795	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
241	235	6	145	118	27	622	476	146	יתרת חובות פגומים
-	-	-	-	-	-	37	28	9	יתרת חוב בפיגור 90 יום ומעלה
25,985	21,687	4,298	8,388	6,212	2,176	25,283	20,833	4,450	יתרה ממוצעת של התחייבויות
25,985	21,687	4,298	8,388	6,212	2,176	25,283	20,833	4,450	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
25,155	20,426	4,729	8,935	6,568	2,367	26,725	21,988	4,737	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
23,107	9,231	13,876	8,157	5,044	3,113	19,517	12,896	6,621	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
23,833	8,730	15,103	8,389	5,177	3,212	20,250	13,127	7,123	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח
27,695	22,516	5,179	6,123	5,412	711	29,648	25,780	3,868	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול
									פיצול הכנסות ריבית, נטו:
434	177	257	240	169	71	984	719	265	מרווח מפעילות מתן אשראי
70	61	9	46	37	9	142	121	21	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
22	11	11	9	4	5	24	17	7	אחר
526	249	277	295	210	85	1,150	857	293	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2019

ביאור 29 - מגזרי פעילות ואזורים גאוגרפיים - המשך עסקים קטנים וזעירים, בינוניים וגדולים - פעילות בישראל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

מגזר עסקים גדולים			מגזר עסקים בינוניים			מגזר עסקים קטנים וזעירים			
סך הכל	אחר	בינוני ונדלן	סך הכל	אחר	בינוני ונדלן	סך הכל	אחר	בינוני ונדלן	
550	254	296	269	188	81	1,011	755	256	הכנסות ריבית מחיצוניים
224	216	8	53	49	4	91	77	14	הוצאות ריבית מחיצוניים
326	38	288	216	139	77	920	678	242	הכנסות ריבית, נטו מחיצוניים
208	248	(40)	28	33	(5)	88	95	(7)	הכנסות ריבית, נטו בינמגזרי
534	286	248	244	172	72	1,008	773	235	סך הכנסות ריבית, נטו
-	-	-	-	-	-	-	-	-	סך הכנסות מימון שאינן מריבית
113	49	64	78	45	33	367	316	51	סך עמלות והכנסות אחרות
113	49	64	78	45	33	367	316	51	סך הכנסות שאינן מריבית
647	335	312	322	217	105	1,375	1,089	286	סך הכנסות
8	27	(19)	11	11	-	137	120	17	הוצאות (הקטנת הוצאות) בגין הפסדי אשראי
88	60	28	57	48	9	775	733	42	הוצאות תפעוליות ואחרות לחיצוניים
89	73	16	62	57	5	(79)	(73)	(6)	הוצאות תפעוליות ואחרות בינמגזרי
177	133	44	119	105	14	696	660	36	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
462	175	287	192	101	91	542	309	233	רווח לפני מיסים
162	61	101	67	35	32	190	108	82	הפרשה למיסים על הרווח
300	114	186	125	66	59	352	201	151	רווח לאחר מיסים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	חלקו של התאגיד הבנקאי ברווחים של חברות כלולות
300	114	186	125	66	59	352	201	151	רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
-	-	-	-	-	-	(3)	(3)	-	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
300	114	186	125	66	59	349	198	151	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות של התאגיד הבנקאי
16,528	8,715	7,813	6,205	4,486	1,719	18,267	13,426	4,841	יתרה ממוצעת של נכסים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	מזה: השקעות בחברות כלולות
16,528	8,715	7,813	6,205	4,486	1,719	18,267	13,426	4,841	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
16,440	8,413	8,027	6,669	4,435	2,234	19,324	14,209	5,115	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
212	167	45	70	46	24	526	416	110	יתרת חובות פגומים
-	-	-	-	-	-	42	30	12	יתרת חוב בפיגור 90 יום ומעלה
26,172	21,679	4,493	7,680	5,763	1,917	20,458	16,910	3,548	יתרה ממוצעת של התחייבויות
26,172	21,679	4,493	7,680	5,763	1,917	20,458	16,910	3,548	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
29,460	25,027	4,433	8,332	6,308	2,024	22,664	18,751	3,913	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
21,239	7,480	13,759	7,150	4,591	2,559	17,381	11,630	5,751	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
22,016	8,461	13,555	7,641	4,727	2,914	18,080	12,127	5,953	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח
26,459	21,092	5,367	3,348	2,682	666	23,611	20,737	2,874	יתרה ממוצעת של נכסים בניחול
פיצול הכנסות ריבית נטו:									
448	216	232	198	134	64	874	660	214	מרווח מפעילות מתן אשראי
70	63	7	40	34	6	108	93	15	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
16	7	9	6	4	2	26	20	6	אחר
534	286	248	244	172	72	1,008	773	235	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2019

ביאור 29 - מגזרי פעילות ואזורים גאוגרפיים - המשך עסקים קטנים וזעירים, בינוניים וגדולים - פעילות בישראל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

מגזר עסקים גדולים			מגזר עסקים בינוניים			מגזר עסקים קטנים וזעירים			
סך הכל	אחר	בינוני ונדלן	סך הכל	אחר	בינוני ונדלן	סך הכל	אחר	בינוני ונדלן	
500	231	269	218	151	67	903	716	187	הכנסות ריבית מחיצוניים
162	155	7	26	23	3	66	56	10	הוצאות ריבית מחיצוניים
338	76	262	192	128	64	837	660	177	הכנסות ריבית, נטו מחיצוניים
126	169	(43)	14	19	(5)	61	64	(3)	הכנסות ריבית, נטו בינמגזרי
464	245	219	206	147	59	898	724	174	סך הכנסות ריבית, נטו
(1)	(1)	-	-	-	-	-	-	-	סך הכנסות מימון שאינן מריבית
134	45	89	76	40	36	335	289	46	סך עמלות והכנסות אחרות
133	44	89	76	40	36	335	289	46	סך הכנסות שאינן מריבית
597	289	308	282	187	95	1,233	1,013	220	סך הכנסות
(89)	(11)	(78)	7	7	-	149	134	15	הוצאות (הקטנת הוצאות) בגין הפסדי אשראי
94	64	30	53	44	9	726	689	37	הוצאות תפעוליות ואחרות לחיצוניים
76	63	13	53	49	4	(67)	(63)	(4)	הוצאות תפעוליות ואחרות בינמגזרי
170	127	43	106	93	13	659	626	33	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
516	173	343	169	87	82	425	253	172	רווח לפני מיסים
189	63	126	62	32	30	156	93	63	הפרשה למיסים על הרווח
327	110	217	107	55	52	269	160	109	רווח לאחר מיסים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	חלקו של התאגיד הבנקאי ברווחים של חברות כלולות
327	110	217	107	55	52	269	160	109	רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
-	-	-	-	-	-	(2)	(2)	-	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
327	110	217	107	55	52	267	158	109	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות של התאגיד הבנקאי
14,642	8,126	6,516	5,704	4,093	1,611	16,190	12,310	3,880	יתרה ממוצעת של נכסים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	מזה: השקעות בחברות כלולות
14,642	8,126	6,516	5,704	4,093	1,611	16,190	12,310	3,880	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
15,011	7,771	7,240	5,854	4,015	1,839	17,045	12,797	4,248	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
160	107	53	64	40	24	396	313	83	יתרת חובות פגומים
-	-	-	-	-	-	42	33	9	יתרת חוב בפיגור 90 יום ומעלה
27,864	23,402	4,462	6,470	5,038	1,432	18,284	15,381	2,903	יתרה ממוצעת של התחייבויות
27,864	23,402	4,462	6,470	5,038	1,432	18,284	15,381	2,903	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
26,284	21,830	4,454	7,138	5,413	1,725	18,942	15,736	3,206	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
20,887	7,458	13,429	6,484	4,089	2,395	15,484	10,640	4,844	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
20,747	7,633	13,114	7,014	4,383	2,631	16,344	11,030	5,314	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח
26,700	21,830	4,870	4,116	2,548	1,568	18,644	16,710	1,934	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול
פיצול הכנסות ריבית נטו:									
393	186	207	176	123	53	786	628	158	מרווח מפעילות מתן אשראי
60	54	6	25	20	5	84	77	7	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
11	5	6	5	4	1	28	19	9	אחר
464	245	219	206	147	59	898	724	174	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2019

ביאור 29 - מגדרי פעילות ואזורים גאוגרפיים - המשך מגזר ניהול פיננסי - פעילות בישראל, מאוחד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

מגזר ניהול פיננסי					
סך הכל	אחר	פעילות	פעילות	פעילות למסחר	
		השקעה ריאלית	ניהול נכסים והתחייבויות		
266	-	-	265	1	הכנסות ריבית מחיצוניים
615	-	-	615	-	הוצאות ריבית מחיצוניים
(349)	-	-	(350)	1	הכנסות ריבית, נטו מחיצוניים
256	-	-	304	(48)	הכנסות ריבית, נטו בינמגזרי
(93)	-	-	(46)	(47)	סך הכנסות ריבית, נטו
349	-	58	150	141	הכנסות שאינן מריבית מחיצוניים-מימוני
223	142	-	-	81	הכנסות שאינן מריבית מחיצוניים-תפעולי
-	-	-	-	-	הכנסות שאינן מריבית בינמגזרי
572	142	58	150	222	סך הכנסות שאינן מריבית
479	142	58	104	175	סך הכנסות
(3)	(3)	-	-	-	הוצאות (הקטנת הוצאות) בגין הפסדי אשראי
366	167	-	70	129	הוצאות תפעוליות ואחרות מחיצוניים
5	5	-	-	-	הוצאות תפעוליות ואחרות בינמגזרי
371	172	-	70	129	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
111	(27)	58	34	46	רווח (הפסד) לפני מיסים
38	(10)	20	12	16	הפרשה למיסים על הרווח
73	(17)	38	22	30	רווח (הפסד) לאחר מיסים
-	-	-	-	-	חלקו של התאגיד הבנקאי ברווחים של חברות כלולות
73	(17)	38	22	30	רווח נקי (הפסד) לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(34)	(34)	-	-	-	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
39	(51)	38	22	30	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי
53,589	-	138	53,377	74	יתרה ממוצעת של נכסים
32	-	32	-	-	מזה: השקעות בחברות כלולות
32,083	-	-	32,083	-	יתרה ממוצעת של התחייבויות
-	-	-	-	-	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
-	-	-	-	-	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
6,694	3,895	193	684	1,922	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
6,385	3,713	224	531	1,917	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח
10,324	10,324	-	-	-	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול
מרכיבי הכנסות ריבית נטו והכנסות מימון שאינן מריבית:					
-	-	-	(1)	29	הפרשי שער, נטו
-	-	-	64	-	הפרשי מדד, נטו
-	-	-	43	26	חשיפות ריבית, נטו
-	-	-	-	(3)	חשיפות למניות, נטו
-	-	-	51	-	מרווחי ריבית שמשוייכים לניהול פיננסי
-	-	-	157	52	סך הכל הכנסות ריבית נטו והכנסות שאינן מריבית לפי בסיס צבירה
-	-	-	35	-	רווחים או הפסדים ממכירה או מירידת ערך שאינה זמנית של איגרות חוב
-	-	-	(88)	-	שינוי בפרע בין שווי הוגן לבין בסיס צבירה של מכשירים נגזרים שנרשם ברו"ה
-	-	-	-	123	הכנסות אחרות שאינן מריבית
-	-	-	104	175	סך הכל הכנסות ריבית נטו והכנסות שאינן מריבית

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2019

ביאור 29 - מגדרי פעילות ואזורים גאוגרפיים - המשך מגזר ניהול פיננסי - פעילות בישראל, מאוחד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

מגזר ניהול פיננסי				
פעילות למסחר	ניהול נכסים והתחייבויות	פעילות השקעה ריאלית	אחר	סך הכל
3	170	-	-	173
-	827	-	-	827
3	(657)	-	-	(654)
(49)	691	-	-	642
(46)	34	-	-	(12)
סך הכנסות ריבית,נטו				
131	287	17	-	435
88	-	-	120	208
-	-	-	-	-
219	287	17	120	643
173	321	17	120	631
סך הכנסות				
-	-	-	3	3
132	71	-	192	395
-	-	-	5	5
132	71	-	197	400
סך הוצאות תפעוליות ואחרות				
41	250	17	(80)	228
14	88	6	(28)	80
27	162	11	(52)	148
רווח (הפסד) לאחר מיסים				
-	-	-	1	1
27	162	11	(51)	149
-	-	-	(28)	(28)
27	162	11	(79)	121
96	49,345	122	-	49,563
-	-	32	-	32
-	33,601	-	-	33,601
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
1,682	1,170	175	3,296	6,323
1,635	782	173	3,351	5,941
-	-	-	12,837	12,837
מרכיבי הכנסות ריבית נטו והכנסות מימון שאינן מריבית:				
12	20	-	-	-
-	182	-	-	-
40	13	-	-	-
5	-	-	-	-
-	36	-	-	-
57	251	-	-	-
-	-	-	-	-
-	70	-	-	-
-	-	-	-	-
116	-	-	-	-
173	321	-	-	-

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2019

ביאור 29 - מגדרי פעילות ואזורים גאוגרפיים - המשך מגזר ניהול פיננסי - פעילות בישראל, מאוחד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

מגזר ניהול פיננסי				
פעילות למסחר	פעילות ניהול נכסים והתחייבויות	פעילות השקעה ריאלית	אחר	סך הכל
3	159	-	-	162
-	633	-	-	633
3	(474)	-	-	(471)
-	485	-	-	485
3	11	-	-	14
הכנסות ריבית מחיצוניים	הכנסות שאינן מריבית מחיצוניים-מימוני	הכנסות ריבית, נטו מחיצוניים	הכנסות ריבית, נטו בינמגזרי	הכנסות ריבית, נטו
63	52	12	4	131
77	-	-	165	242
-	-	-	-	-
140	52	12	169	373
143	63	12	169	387
הקטנת הוצאות בגין הפסדי אשראי	הוצאות תפעוליות ואחרות מחיצוניים	הוצאות תפעוליות ואחרות בינמגזרי	הוצאות תפעוליות ואחרות	הוצאות תפעוליות ואחרות
-	-	-	(1)	(1)
131	70	-	160	361
-	-	-	4	4
131	70	-	164	365
רווח (הפסד) לפני מיסים	הפרשה למיסים על הרווח	רווח (הפסד) לאחר מיסים	רווח נקי (הפסד) לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
12	(7)	5	6	23
5	(3)	7	2	9
7	(4)	7	4	14
-	-	-	-	-
7	(4)	7	4	14
-	-	-	(14)	(14)
7	(4)	7	(10)	-
56	49,345	128	-	49,529
-	-	33	-	33
-	32,221	-	-	32,221
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
1,442	1,240	200	2,990	5,872
1,756	1,313	181	3,243	6,493
-	-	-	12,174	12,174
10	(20)	-	-	-
-	32	-	-	-
24	10	-	-	-
1	-	-	-	-
-	45	-	-	-
35	67	-	-	-
-	44	-	-	-
-	(48)	-	-	-
108	-	-	-	-
143	63	-	-	-

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2019

ביאור 29 - מגדרי פעילות ואזורים גאוגרפיים - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. מידע על הפעילות לפי אזורים גאוגרפיים

הכנסות ⁽¹⁾	רווח הנקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי						סך נכסים
	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר						
	2018	2019	2017	2018	2019	2017	2018
ישראל	6,608	5,786	1,727	1,197	1,267	247,710	260,795
שוויץ	24	23	6	(85)	1	898	745
אחר מחוץ לישראל	257	191	109	94	79	9,265	11,704
סך הכל מחוץ לישראל	281	214	115	9	80	10,163	12,449
סך הכל מאוחד	6,889	6,000	1,842	1,206	1,347	257,873	273,244

(1) הכנסות- הכנסות ריבית, נטו והכנסות שאינן מריבית.

ג. מגדרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה

הבנק מנהל את פעילותו בשישה מגדרי פעילות עיקריים, הנבדלים ביניהם במאפייני הלקוחות וסוגי השירותים הבנקאיים הנדרשים להם וביחידה הארגונית האחראית לטיפול בכל אחד מהמגזרים. הגדרת מגדרי הפעילות מבוססת על המבנה הארגוני של הבנק, כמפורט להלן. הפעילות בששת מגדרי הפעילות כוללת את כל תחומי הפעילות הבנקאית, לרבות מתן שירותים פיננסיים בסיסיים (הלוואות ופיקדונות), פעילות בניירות ערך עבור לקוחות, פעילות במכשירים נגזרים וכן שירותים בנקאיים ייחודיים המיועדים לענות על צרכים בתחומי פעילות מוגדרים. הפעילות במגזרים השונים מתבצעת באמצעות סניפי הבנק, חדר העסקאות, המוקדים העסקיים, יחידות המטה בבנק והחברות הבנות בארץ ובחוץ לארץ.

לפרטים בדבר מדידת תוצאות הפעילות של הבנק, בהתאם לגישת המגזרים הפיקוחיים כפי שהגדיר הפיקוח על הבנקים, ראה פרק מגדרי פעילות פיקוחיים.

להלן מגדרי הפעילות של הבנק ב"גישת ההנהלה":

מגזר משקי הבית - באחריות החטיבה הקמעונאית. המגזר כולל את הלקוחות הפרטיים הקטנים ואת תחום המשכנתאות. במסגרת החטיבה ניתנים ללקוחות המגזר שרותי בנקאות ומוצרים פיננסיים מתאימים, לרבות בתחום המשכנתאות.

מגזר עסקים קטנים - באחריות החטיבה הקמעונאית, המטפלת גם בלקוחות עסקיים זעירים (עסקים שמחזור פעילותם קטן מ-10 מיליוני שקלים חדשים) ועסקים קטנים (עסקים שמחזור פעילותם גדול או שווה ל-10 מיליוני שקלים חדשים וקטן מ-50 מיליוני שקלים חדשים). לעתים, במסגרת צמיחת פעילות של לקוח המנוהל בחטיבה הקמעונאית, יכול הלקוח לעבור את הקריטריון האמור לעיל. ללקוחות המגזר ניתנים שרותי בנקאות ומוצרים פיננסיים, לרבות שרותי בנקאות מסחרית בהתאם לצורכיהם.

בנקאות פרטית - הטיפול בבנקאות הפרטית נמצא באחריות סקטור פעילות בינלאומית ובנקאות פרטית בחטיבה הפיננסית. על לקוחות סקטור בנקאות פרטית נמנים בעיקר לקוחות פרטיים שלהם היקפי נכסים נדילים (בעיקר פיקדונות לטווחים קצרים והשקעות בניירות ערך) בסכומים העולים על מיליון שקלים חדשים. ללקוחות מגזר זה, המתאפיינים בעושר פיננסי גבוה, מציע הבנק נגישות לשירותים ומוצרים ייחודיים בתחומי הפעילות בשוק ההון, הייעוץ וניהול ההשקעות.

בנקאות מסחרית - הטיפול בלקוחות המגזר, חברות פרטיות וציבוריות בגודל בינוני (Middle Market) ובהיקף בינוני של חבות, מתבצע בחטיבה לבנקאות עסקית, בעיקר בסקטור עסקים, הפועל באמצעות שלושה מוקדים עסקיים הפרוסים ברחבי הארץ. החל משנת 2019 לקוחות עסקיים חדשים בעלי מחזור פעילות שנתי גדול מ-50 מיליון שקלים חדשים וקטן מ-250 מיליון שקלים חדשים משייכים לסקטור עסקים. לקוחות המגזר הפועלים בענף הנדל"ן, מקבלים שירות מסקטור בנייה ונדל"ן שבחטיבה העסקית, המתמחה במתן שירותים ייחודיים לענף זה.

בנקאות עסקית - סקטור תאגידיים גדולים שבחטיבה העסקית, אחראי על מגזר הבנקאות העסקית, בו מתרכז הטיפול בלקוחות העסקיים הגדולים ביותר. החל משנת 2019 עסקים בעלי מחזור פעילות שנתי גדול מ-250 מיליון שקלים חדשים משייכים לסקטור תאגידיים. מגזר זה מספק את מכלול השירותים הבנקאיים והפיננסיים לחברות מהגדולות במשק, במגוון ענפי המשק, ובהיקפי חבות גבוהים באופן יחסי. לקוחות המגזר הפועלים בענף הנדל"ן, מקבלים שירות מסקטור בנייה ונדל"ן שבחטיבה העסקית, המתמחה במתן שירותים ייחודיים לענף זה.

ניהול פיננסי - הפעילות במגזר זה כוללת, בין היתר, את ניהול הנכסים וההתחייבויות והחשיפות לסיכונים שוק, ניהול תיק הנוסטרו, ניהול הנדילות ופעילות חדר העסקאות בשוקי הכספים וההון. המגזר באחריות החטיבה הפיננסית, למעט השקעות בתאגידיים ריאליים אשר באחריות החטיבה העסקית.

המוצרים העיקריים והעקרונות על פיהם מיוחסות היתרות, ההכנסות וההוצאות ללקוחות במערכת במסגרת מגדרי הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, דומים למוצרים ולעקרונות לפי גישת מגדרי הפעילות הפיקוחיים.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2019

ביאור 29 - מגזרי פעילות ואזורים גאוגרפיים - המשך מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

מסקי בית אחרים	מסקי בית משכנתאות	בנקאות פרטית	עסקים קטנים	בנקאות מסחרית	בנקאות עסקית	ניהול פיננסי	סך הכל מאוחד	
								הכנסות ריבית נטו:
574	3,693	(36)	746	199	674	(510)	5,340	מחיצוניים
1,058	(2,231)	131	167	39	304	532	-	בימגזרי
1,632	1,462	95	913	238	978	22	5,340	סך הכל הכנסות ריבית נטו
5	-	2	1	1	26	322	357	הכנסות מימון שאינן מריבית
546	159	60	334	59	235	216	1,609	עמלות והכנסות אחרות
2,183	1,621	157	1,248	298	1,239	560	7,306	סך הכנסות
96	42	(1)	148	39	44	(4)	364	הוצאות (הקטנת הוצאות) בגין הפסדי אשראי
1,692	619	128	620	152	387	390	3,988	הוצאות תפעוליות ואחרות
395	960	30	480	107	808	174	2,954	רווח לפני מס
138	334	10	167	37	281	62	1,029	הפרשה למסים על הרווח
257	626	20	313	70	527	112	1,925	רווח לאחר מיסים
-	-	-	-	-	-	-	-	חלק ברווחים נטו, של חברות כלולות, לאחר השפעת המס
-	-	-	-	-	-	-	-	רווח נקי:
257	626	20	313	70	527	112	1,925	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(44)	-	-	(5)	-	-	(34)	(83)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
213	626	20	308	70	527	78	1,842	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
								תשואה להון (אחוז רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי מההון הממוצע)⁽⁴⁾
11.5%	8.6%	36.9%	25.1%	10.3%	14.2%	11.6%	11.9%	
26,163	124,979	1,036	13,931	6,005	26,538	-	198,652	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור נטו
93,578	-	8,663	23,584	7,898	54,435	15,373	203,531	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
26,599	125,498	1,558	14,059	6,067	32,624	54,280	260,685	יתרה ממוצעת של נכסים
22,566	71,771	534	12,332	6,698	36,689	6,958	157,548	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽²⁾

(1) מחושב בהתאם להון שיוחס למגזר על פי רכיבי הסיכון שיוחסו לו לפי הוראות באדל 3.
(2) נכסים משוקללים בסיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות ההון (הוראות ניהול בנקאי תקן 201).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2019

ביאור 29 - מגדרי פעילות ואזורים גאוגרפיים - המשך מגדרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

סך הכל מאוחד	ניהול פיננסי	בנקאות עסקית	בנקאות מסחרית	עסקים קטנים	בנקאות פרטית	משקי בית משכנתאות	משקי בית אחרים	
הכנסות ריבית נטו:								
4,922	(724)	530	185	652	(21)	3,769	531	מחיצוניים
-	817	391	29	156	108	(2,455)	954	בינמגדרי
4,922	93	921	214	808	87	1,314	1,485	סך הכל הכנסות ריבית נטו
445	406	30	1	2	1	-	5	הכנסות מימון שאינן מריבית
1,522	206	214	55	308	55	156	528	עמלות והכנסות אחרות
6,889	705	1,165	270	1,118	143	1,470	2,018	סך הכנסות
310	3	34	6	134	1	35	97	הוצאות בגין הפסדי אשראי
4,384	423	362	147	595	682	579	1,596	הוצאות תפעוליות ואחרות
2,195	279	769	117	389	(540)	856	325	רווח (הפסד) לפני מס
922	82	294	41	127	(36)	300	114	הפרשה למסים על הרווח
1,273	197	475	76	262	(504)	556	211	רווח (הפסד) לאחר מיסים
1	1	-	-	-	-	-	-	חלק ברווחים נטו, של חברות כלולות, לאחר השפעת המס
								רווח נקי (הפסד):
1,274	198	475	76	262	(504)	556	211	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(68)	(28)	-	-	(3)	-	-	(37)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
1,206	170	475	76	259	(504)	556	174	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק
8.5%	25.3%	14.1%	12.2%	23.7%	-	8.4%	10.2%	תשואה להון (אחוז רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי מההון הממוצע) ⁽¹⁾
187,608	-	25,499	5,563	12,602	1,028	118,121	24,795	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור נטו
189,483	9,191	59,854	7,035	19,659	8,065	-	85,679	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
245,325	50,882	30,635	5,628	12,728	1,638	118,554	25,260	יתרה ממוצעת של נכסים
145,590	6,732	33,559	6,250	11,110	570	66,181	21,188	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽²⁾

(1) מחושב בהתאם להון שיוחס למגזר על פי רכיבי הסיכון שיוחסו לו לפי הוראות באזל 3.
(2) נכסים משוקללים בסיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות ההון (הוראות ניהול בנקאי תקן 201).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2019

ביאור 29 - מגזרי פעילות ואזורים גאוגרפיים - המשך מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

סך הכל מאוחד	ניהול פיננסי	בנקאות עסקית	בנקאות מסחרית	עסקים קטנים	בנקאות פרטית	משקי בית משכנתאות	משקי בית אחרים	
הכנסות ריבית נטו:								
4,347	(544)	564	162	585	(11)	3,043	548	מחיצוניים
-	567	295	22	109	85	(1,915)	837	בינמגזרי
4,347	23	859	184	694	74	1,128	1,385	סך הכל הכנסות ריבית נטו
136	106	23	1	1	1	-	4	הכנסות מימון שאינן מריבית
1,517	257	238	45	276	52	143	506	עמלות והכנסות אחרות
6,000	386	1,120	230	971	127	1,271	1,895	סך הכנסות
192	(9)	(88)	7	142	-	23	117	הוצאות (הקטנת הוצאות) בגין הפסדי אשראי
3,611	399	340	134	561	92	557	1,528	הוצאות תפעוליות ואחרות
2,197	(4)	868	89	268	35	691	250	רווח (הפסד) לפני מס
806	(2)	318	33	98	13	254	92	הפרשה למסים על הרווח
1,391	(2)	550	56	170	22	437	158	רווח (הפסד) לאחר מיסים
-	-	-	-	-	-	-	-	חלק ברווחים נטו, של חברות כלולות, לאחר השפעת המס
-	-	-	-	-	-	-	-	רווח נקי (הפסד):
1,391	(2)	550	56	170	22	437	158	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(44)	(14)	-	-	(2)	-	-	(28)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
1,347	(16)	550	56	168	22	437	130	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק
10.2%		16.8%	10.4%	16.8%	33.4%	6.9%	8.0%	תשואה להון (אחוז רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי מההון הממוצע) ⁽¹⁾
176,511	-	23,106	4,750	11,598	919	113,112	23,026	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור נטו
181,536	9,918	58,954	6,389	18,252	7,931	-	80,092	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
234,612	50,991	28,527	4,809	11,718	1,550	113,510	23,507	יתרה ממוצעת של נכסים
136,344	6,407	32,022	5,257	9,947	646	62,374	19,691	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽²⁾

(1) מחושב בהתאם להון שיוחס למגזר על פי רכיבי הסיכון שיוחסו לו לפי הוראות באדל 3.

(2) נכסים משוקללים בסיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות ההון (הוראות ניהול בנקאי תקין 201).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2019

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. חובות⁽¹⁾ ומכשירי אשראי חוץ מאזניים

1. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019						
הפרשה להפסדי אשראי						
אשראי לציבור						
מסחרי	לדירור	פרטי אחר	סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל	
766	644	263	1,673	4	1,677	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופה
222	44	101	367	(3)	364	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(237)	(15)	(155)	(407)	-	(407)	מחיקות חשבונאיות ⁽²⁾
114	1	64	179	-	179	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות ⁽²⁾
(123)	(14)	(91)	(228)	-	(228)	מחיקות חשבונאיות, נטו
865	674	273	1,812	1	1,813	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופה
110	-	9	119	-	119	מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018						
699	630	245	1,574	1	1,575	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופה
164	36	107	307	3	310	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(199)	(24)	(153)	(376)	-	(376)	מחיקות חשבונאיות ⁽²⁾
102	2	64	168	-	168	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות ⁽²⁾
(97)	(22)	(89)	(208)	-	(208)	מחיקות חשבונאיות, נטו
766	644	263	1,673	4	1,677	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופה
88	-	10	98	-	98	מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017						
724	615	208	1,547	2	1,549	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופה
46	24	123	193	(1)	192	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(245)	(9)	(145)	(399)	-	(399)	מחיקות חשבונאיות ⁽²⁾
174	-	59	233	-	233	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות ⁽²⁾
(71)	(9)	(86)	(166)	-	(166)	מחיקות חשבונאיות, נטו
699	630	245	1,574	1	1,575	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופה
81	-	9	90	-	90	מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.

(2) יתרת המחיקות החשבונאיות המוצגות בביאור כוללת בעיקרה מחיקות שהינן בעלי אופי טכני הנובע מחלופי הזמן של פיגור הלקוח וזאת בהתאם לתקינה האמריקאית החלה על הבנק בהקשר זה. כך למשל, יתרת ההפרשה של חובות גדולים פגומים נמחקת בדרך כלל לאחר שנתיים. חוב הנמדד על בסיס קבוצתי נמחק לאחר 150 ימי פיגור. המשמעות היא, שמאמצי הגבייה של הבנק, לעיתים אורכים זמן רב יותר בהשוואה לעיתוי המחיקה על פי הכללים החשבונאיים. כתוצאה מכך, מוצגות, יתרות גבוהות יחסית של "מחיקות חשבונאיות" ויתרות גבוהות יחסית של "גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות".

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2019

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. חובות⁽¹⁾ ומכשירי אשראי חוץ מאזניים

2. מידע נוסף על דרך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ועל החובות בגינם היא חושבה

31 בדצמבר 2019					
אשראי לציבור		בנקים			
מסחרי	לדיוור	פרטי אחר	סך הכל	וממשלות	סך הכל
יתרת חוב רשומה של חובות⁽¹⁾					
41,317	56	729	42,102	7,916	50,018
שנבדקו על בסיס פרטני					
8,915	135,520	19,864	164,299	-	164,299
שנבדקו על בסיס קבוצתי					
1,638	135,520	-	137,158	-	137,158
מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור					
50,232	135,576⁽²⁾	20,593	206,401	7,916	214,317
סך הכל חובות					
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ⁽¹⁾					
640	2	31	673	1	674
שנבדקו על בסיס פרטני					
115	672	233	1,020	-	1,020
שנבדקו על בסיס קבוצתי					
6	672	-	678	-	678
מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור ⁽³⁾					
755	674	264	1,693	1	1,694
סך הכל הפרשה להפסדי אשראי					
31 בדצמבר 2018					
יתרת חוב רשומה של חובות⁽¹⁾					
40,377	60	674	41,111	6,097	47,208
שנבדקו על בסיס פרטני					
8,801	126,970	19,074	154,845	-	154,845
שנבדקו על בסיס קבוצתי					
1,806	126,970	-	128,776	-	128,776
מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור					
49,178	127,030⁽²⁾	19,748	195,956	6,097	202,053
סך הכל חובות					
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ⁽¹⁾					
563	2	28	593	4	597
שנבדקו על בסיס פרטני					
115	642	225	982	-	982
שנבדקו על בסיס קבוצתי					
6	642	-	648	-	648
מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור ⁽³⁾					
678	644	253	1,575	4	1,579
סך הכל הפרשה להפסדי אשראי					

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.

(2) כולל הלוואות לכל מטרה במשכון דירת מגורים בסך 7,696 מיליוני שקלים חדשים (ליום 31 בדצמבר 2018 - 7,028 מיליוני שקלים חדשים).

(3) כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס פרטני בסך 18 מיליוני שקלים חדשים (ליום 31 בדצמבר 2018 - 17 מיליוני שקלים חדשים) והפרשה שחושבה על בסיס קבוצתי בסך של 475 מיליוני שקלים חדשים (ליום 31 בדצמבר 2018 - 445 מיליוני שקלים חדשים). לפרטים ראה ביאור 6.ד.1.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2019

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. חובות⁽¹⁾

א. איכות אשראי ופיגורים

ליום 31 בדצמבר 2019						
חובות לא פגומים מידע נוסף			בעייתיים ⁽²⁾			
בפיגור של 30 ועד 89 ימים ⁽⁶⁾	בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽⁴⁾	סך הכל	פגומים ⁽³⁾	לא פגומים	לא בעייתיים	
פעילות לווים בישראל						
ציבור - מסחרי						
11	8	13,417	116	42	13,259	בינוי ונדל"ן - בינוי ⁽⁸⁾
6	1	4,284	62	363	3,859	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
1	-	4,033	135	9	3,889	שרותים פיננסיים
100	28	24,840	782	342	23,716	מסחרי - אחר
118	37	46,574	1,095	756	44,723	סך הכל מסחרי
⁽⁶⁾ 637	⁽⁷⁾ 1,476	135,256	56	⁽⁷⁾ 1,476	133,724	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
108	24	20,476	86	145	20,245	אנשים פרטיים - אחר
863	1,537	202,306	1,237	2,377	198,692	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	110	-	-	110	בנקים בישראל
-	-	-	-	-	-	ממשלת ישראל
863	1,537	202,416	1,237	2,377	198,802	סך הכל פעילות בישראל
פעילות לווים בחוץ לארץ						
ציבור - מסחרי						
-	-	1,847	1	-	1,846	בינוי ונדל"ן
-	-	1,811	36	25	1,750	מסחרי אחר
-	-	3,658	37	25	3,596	סך הכל מסחרי
-	-	437	-	-	437	אנשים פרטיים
-	-	4,095	37	25	4,033	סך הכל ציבור - פעילות בחוץ לארץ
-	-	7,150	-	-	7,150	בנקים בחוץ לארץ
-	-	656	-	-	656	ממשלות בחוץ לארץ
-	-	11,901	37	25	11,839	סך הכל פעילות בחוץ לארץ
863	1,537	206,401	1,274	2,402	202,725	סך הכל ציבור
-	-	7,260	-	-	7,260	סך הכל בנקים
-	-	656	-	-	656	סך הכל ממשלות
863	1,537	214,317	1,274	2,402	210,641	סך הכל

- אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.
- סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית. למידע על חובות פגומים מסוימים שאורגנו מחדש באירגון מחדש של חוב בעייתי ראה ביאור 30 ב.ב.ג. לדוחות הכספיים.
- מסווגים כחובות בעייתיים שאינם פגומים. צוברים הכנסות ריבית.
- צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך 64 מיליוני שקלים חדשים סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.
- בהתאם להוראות הדיווח לציבור, לא כולל יתרת הלוואות לדיור שעומק הפיגור בהן הוא עד חודשיים.
- כולל יתרת הלוואות לדיור בסך 73 מיליוני שקלים חדשים עם הפרשה לפי עומק פיגור, בהן נחתם הסדר להחזר פיגורים של לווה, כאשר נעשה שינוי בלוח הסילוקין בגין יתרת הלוואה שטרם הגיע מועד פרעונה.
- כולל חובות בסך של 1,759 מיליוני שקלים חדשים שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2019

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. חובות⁽¹⁾

א.א. איכות אשראי ופיגורים - המשך

ליום 31 בדצמבר 2018						
חובות לא פגומים מידע נוסף			בעייתיים ⁽²⁾			
בפיגור של 30 ועד 89 ימים ⁽⁵⁾	בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽⁴⁾	סך הכל	פגומים ⁽³⁾	לא פגומים	לא בעייתיים	
						פעילות לווים בישראל
						ציבור - מסחרי
42	11	14,191	151	82	13,958	בינוי ונדל"ן - בינוי ⁽⁸⁾
21	1	2,819	26	13	2,780	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
5	1	4,272	168	12	4,092	שרותים פיננסיים
92	29	23,693	614	352	22,727	מסחרי - אחר
160	42	44,975	959	459	43,557	סך הכל מסחרי
⁽⁶⁾ 505	⁽⁷⁾ 1,250	126,673	60	⁽⁷⁾ 1,250	125,363	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
79	23	19,473	77	152	19,244	אנשים פרטיים - אחר
744	1,315	191,121	1,096	1,861	188,164	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	622	-	-	622	בנקים בישראל
-	-	1	-	-	1	ממשלת ישראל
744	1,315	191,744	1,096	1,861	188,787	סך הכל פעילות בישראל
						פעילות לווים בחוץ לארץ
						ציבור - מסחרי
-	-	2,162	2	14	2,146	בינוי ונדל"ן
-	-	2,041	3	-	2,038	מסחרי אחר
-	-	4,203	5	14	4,184	סך הכל מסחרי
-	1	632	-	1	631	אנשים פרטיים
-	1	4,835	5	15	4,815	סך הכל ציבור - פעילות בחוץ לארץ
-	-	4,845	-	-	4,845	בנקים בחוץ לארץ
-	-	629	-	-	629	ממשלות בחוץ לארץ
-	1	10,309	5	15	10,289	סך הכל פעילות בחוץ לארץ
744	1,316	195,956	1,101	1,876	192,979	סך הכל ציבור
-	-	5,467	-	-	5,467	סך הכל בנקים
-	-	630	-	-	630	סך הכל ממשלות
744	1,316	202,053	1,101	1,876	199,076	סך הכל

- (1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק בישראל.
- (2) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (3) ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית. למידע על חובות פגומים מסוימים שאורגנו מחדש באירגון מחדש של חוב בעייתי ראה ביאור 2.3.30.ג. לדוחות הכספיים.
- (4) מסווגים כחובות בעייתיים שאינם פגומים. צוברים הכנסות ריבית.
- (5) צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך 63 מיליוני שקלים חדשים סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.
- (6) בהתאם להוראות הדיווח לציבור, לא כולל יתרת הלוואות לדיור שעומק הפיגור בהן הוא עד חודשיים.
- (7) כולל יתרת הלוואות לדיור בסך 88 מיליוני שקלים חדשים עם הפרשה לפי עומק פיגור, בהן נחתם הסדר להחזר פיגורים של לווה, כאשר נעשה שינוי בלוח הסילוקין בגין יתרת הלוואה שטרם הגיע מועד פרעונה.
- (8) כולל חובות בסך של 2,023 מיליוני שקלים חדשים שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2019

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב.1. איכות האשראי

מצב פיגור החובות מנוטר באופן ממוכן ברמה יומית ומהווה את אחת האינדיקציות המרכזיות לאיכות האשראי. קביעת מצב הפיגור וכפועל יוצא קביעת סיווג החוב מבוצעים, בין היתר, לפי מניין ימי הפיגור בפועל של כל חוב.

חובות לא מבצעים

חוב הנמדד על בסיס פרטני, מוגדר כלא מבצע (אינו צובר הכנסות ריבית) לאחר 90 ימי פיגור. גם חוב שאורגן מחדש בעבר כחוב בעייתי וחזר לפגר בשנית ביחס לתנאיו החדשים, יוגדר כלא מבצע. חוב הנמדד על בסיס קבוצתי החוב יוגדר כלא מבצע (נחות) לאחר 150 ימי פיגור. במועד זה מבוצעת גם מחיקה חשבונאית של החוב.

חובות נחותים

חוב במסלול פרטני מסווג כחוב נחות צובר הכנסה לאחר 60 ימי פיגור. חוב במסלול קבוצתי מסווג כנחות לאחר 90 ימי פיגור.

הלוואות לדיור

מצב הפיגור של הלוואות לדיור מנוטר על פי עומק הפיגור של ההלוואה, למעט בהלוואות ללא תשלום חודשי או רבעוני. מאפייני סיכון האשראי, לרבות סיכון ספציפי בהלוואות לדיור נכללים בדוח דירקטוריון וההנהלה במסגרת פרק סקירת הסיכונים. הלן יתרת החוב הרשומה לפי איכות האשראי ובחלוקה למגזרי האשראי של הבנק:

31 בדצמבר 2019						
מגזר האשראי						
סך הכל	בנקים	ממשלות	פרטיים	לדיור	מסחרי	איכות החובות
209,816	7,260	656	20,337	134,044	47,519	חובות תקינים בדירוג ביצוע אשראי
825	-	-	25	-	800	חובות תקינים שאינם בדירוג ביצוע אשראי ⁽¹⁾
2,402	-	-	145	1,476	781	חובות בעייתיים שאינם פגומים ⁽²⁾
1,274	-	-	86	56	1,132	חובות פגומים
214,317	7,260	656	20,593	135,576	50,232	סך הכל
31 בדצמבר 2018						
199,076	5,467	630	19,519	125,719	47,741	חובות תקינים בדירוג ביצוע אשראי
1,553	-	-	30	-	1,523	חובות תקינים שאינם בדירוג ביצוע אשראי ⁽¹⁾
1,876	-	-	152	1,251	473	חובות בעייתיים שאינם פגומים ⁽²⁾
1,101	-	-	77	60	964	חובות פגומים
203,606	5,467	630	19,778	127,030	50,701	סך הכל

(1) סיכון אשראי מאזני אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם לסדניות הבנק.

(2) סיכון אשראי מאזני נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדיור שבגין לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2019

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. חובות⁽⁴⁾

2. מידע נוסף על חובות פגומים

א. חובות פגומים והפרשה פרטנית

31 בדצמבר 2019					
יתרת חובות פגומים	סך הכל יתרת חובות פגומים ⁽²⁾	יתרת חובות פגומים בגינם לא קיימת הפרשה פרטנית ⁽²⁾	יתרת הפרשה פרטנית	יתרת חובות פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית ⁽²⁾⁽³⁾	
					פעילות לווים בישראל
					ציבור - מסחרי
191	116	13	23	103	בינוי ונדל"ן - בינוי
71	62	10	2	52	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
144	135	5	8	130	שרותים פיננסיים
944	782	53	181	729	מסחרי - אחר
1,350	1,095	81	214	1,014	סך הכל מסחרי
56	56	52	2	4	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
103	86	49	22	37	אנשים פרטיים - אחר
1,509	1,237	182	238	1,055	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	-	-	-	בנקים בישראל
-	-	-	-	-	ממשלת ישראל
1,509	1,237	182	238	1,055	סך הכל פעילות בישראל
					פעילות לווים בחוץ לארץ
					ציבור - מסחרי
1	1	-	-	1	בינוי ונדל"ן
36	36	-	16	36	מסחרי אחר
37	37	-	16	37	סך הכל מסחרי
-	-	-	-	-	אנשים פרטיים
37	37	-	16	37	סך הכל ציבור - פעילות בחוץ לארץ
-	-	-	-	-	בנקים בחוץ לארץ
-	-	-	-	-	ממשלות בחוץ לארץ
37	37	-	16	37	סך הכל פעילות בחוץ לארץ
1,546	1,274	182	254	1,092	סך הכל ציבור
-	-	-	-	-	סך הכל בנקים
-	-	-	-	-	סך הכל ממשלות
1,546	1,274	182	254	1,092	סך הכל
					מזה:
	1,210	167	252	1,043	נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים
	331	63	33	268	חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.

(2) יתרת חוב רשומה.

(3) יתרת החוב בניכוי מחיקה חשבונאית, אם בוצעה.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2019

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. חובות⁽¹⁾

2. מידע נוסף על חובות פגומים

א. חובות פגומים והפרשה פרטנית - המשך

31 בדצמבר 2018					
יתרת קרן חוזית של חובות פגומים	סך הכל יתרת חובות פגומים ⁽²⁾	יתרת חובות פגומים בגינם לא קיימת הפרשה פרטנית ⁽²⁾	יתרת הפרשה פרטנית	יתרת חובות פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית ⁽²⁾⁽³⁾	
פעילות לווים בישראל					
ציבור - מסחרי					
226	151	4	19	147	בינוי ונדל"ן - בינוי
60	26	4	1	22	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
204	168	5	12	163	שרותים פיננסיים
674	614	59	117	555	מסחרי - אחר
1,164	959	72	149	887	סך הכל מסחרי
60	60	49	2	11	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
98	77	38	19	39	אנשים פרטיים - אחר
1,322	1,096	159	170	937	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	-	-	-	בנקים בישראל
-	-	-	-	-	ממשלת ישראל
1,322	1,096	159	170	937	סך הכל פעילות בישראל
פעילות לווים בחוץ לארץ					
ציבור - מסחרי					
4	2	-	-	2	בינוי ונדל"ן
6	3	-	-	3	מסחרי אחר
10	5	-	-	5	סך הכל מסחרי
-	-	-	-	-	אנשים פרטיים
10	5	-	-	5	סך הכל ציבור - פעילות בחוץ לארץ
-	-	-	-	-	בנקים בחוץ לארץ
-	-	-	-	-	ממשלות בחוץ לארץ
10	5	-	-	5	סך הכל פעילות בחוץ לארץ
1,332	1,101	159	170	942	סך הכל ציבור
-	-	-	-	-	סך הכל בנקים
-	-	-	-	-	סך הכל ממשלות
1,332	1,101	159	170	942	סך הכל
מזה:					
	984	153	168	831	נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים
	348	80	26	268	חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק בישראל.

(2) יתרת חוב רשומה.

(3) יתרת החוב בניכוי מחיקה חשבונאית, אם בוצעה.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2019

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. חובות⁽¹⁾

2. מידע נוסף על חובות פגומים

ב. יתרה ממוצעת והכנסות ריבית⁽⁴⁾

31 בדצמבר 2017			31 בדצמבר 2018			31 בדצמבר 2019			
יתרה	ממוצעת של חובות ריבית פגומים ⁽²⁾	הכנסות ריבית פגומים ⁽³⁾	יתרה	ממוצעת של חובות ריבית פגומים ⁽²⁾	הכנסות ריבית פגומים ⁽³⁾	יתרה	ממוצעת של חובות ריבית פגומים ⁽²⁾	הכנסות ריבית פגומים ⁽³⁾	
145	107	3	152	107	3	145	107	3	פעילות לווים בישראל
33	41	-	19	41	-	33	41	-	ציבור - מסחרי
155	22	1	45	22	1	155	22	1	בינוי ונדל"ן - בינוי
668	382	8	556	382	8	668	382	8	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
1,001	552	12	772	552	12	1,001	552	12	שרותים פיננסיים
54	32	-	45	32	-	54	32	-	מסחרי - אחר
83	69	5	73	69	5	83	69	5	סך הכל מסחרי
1,138	653	17	890	653	17	1,138	653	17	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
-	-	-	-	-	-	-	-	-	אנשים פרטיים - אחר
1,138	653	17	890	653	17	1,138	653	17	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	-	-	-	-	-	-	-	בנקים בישראל
-	-	-	-	-	-	-	-	-	ממשלת ישראל
1,138	653	17	890	653	17	1,138	653	17	סך הכל פעילות בישראל
6	1	-	1	1	-	6	1	-	פעילות לווים בחוץ לארץ
8	3	-	3	3	-	8	3	-	ציבור - מסחרי
14	4	-	4	4	-	14	4	-	בינוי ונדל"ן
-	-	-	-	-	-	-	-	-	מסחרי אחר
14	4	-	4	4	-	14	4	-	סך הכל מסחרי
-	-	-	-	-	-	-	-	-	אנשים פרטיים
14	4	-	4	4	-	14	4	-	סך הכל ציבור - פעילות בחוץ לארץ
-	-	-	-	-	-	-	-	-	בנקים בחוץ לארץ
-	-	-	-	-	-	-	-	-	ממשלות בחוץ לארץ
14	4	-	4	4	-	14	4	-	סך הכל פעילות בחוץ לארץ
1,152	657	17	894	657	17	1,152	657	17	סך הכל ציבור
-	-	-	-	-	-	-	-	-	סך הכל בנקים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	סך הכל ממשלות
1,152	657	17	894	657	17	1,152	657	17	סך הכל⁽⁴⁾

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.

(2) יתרת חוב רשומה ממוצעת של חובות פגומים בתקופת הדיווח.

(3) הכנסות ריבית שנרשמו בתקופת הדיווח בגין היתרה הממוצעת של החובות בפיקדונות, בפרק הזמן בו החובות סווגו כפגומים.

(4) אילו החובות הפגומים היו צוברים ריבית לפי התנאים המקוריים היו נרשמות הכנסות ריבית בסך 64 מיליוני שקלים חדשים (ליום 31 בדצמבר 2018 - 69 מיליוני שקלים חדשים, ליום 31 בדצמבר 2017 - 63 מיליוני שקלים חדשים).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2019

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

- ב. **חובות** ⁽⁴⁾
 2. מידע נוסף על חובות פגומים
 ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש

31 בדצמבר 2019				
יתרת חוב רשומה				
סך הכל ⁽³⁾	צובר ⁽²⁾ לא בפיגור	צובר ⁽²⁾ של 30 ימים עד 89 ימים	צובר ⁽²⁾ של 90 ימים או יותר	שאינו צובר הכנסות ריבית
פעילות לווים בישראל				
ציבור - מסחרי				
14	-	-	-	14
3	-	-	-	3
129	-	-	-	129
120	12	-	-	108
266	12	-	-	254
סך הכל מסחרי				
-	-	-	-	-
65	31	1	-	33
331	43	1	-	287
פעילות בישראל				
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
331	43	1	-	287
פעילות לווים בחוץ לארץ				
ציבור - מסחרי				
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
סך הכל מסחרי				
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
פעילות בישראל				
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
פעילות בחוץ לארץ				
331	43	1	-	287
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
331	43	1	-	287
סך הכל				

- (1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.
 (2) צובר הכנסות ריבית.
 (3) נכלל בחובות פגומים.

ליום 31 בדצמבר 2019, לא קיימות בבנק התחייבויות למתן אשראי נוסף לחייבים שלגביהם בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי, במסגרתו בוצעו שינויים בתנאי האשראי.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2019

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

31 בדצמבר 2018				
יתרת חוב רשומה				
שאינו צובר הכנסות ריבית	צובר (2) בפיגור של 90 ימים או יותר	צובר (2) בפיגור של 30 ימים עד 89 ימים	צובר (2) לא בפיגור	סך הכל ⁽³⁾
פעילות לווים בישראל				
ציבור - מסחרי				
22	-	-	12	34
בינוי ונדל"ן - בינוי				
1	-	-	-	1
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן				
159	-	-	-	159
שרותים פיננסיים				
90	-	-	6	96
מסחרי - אחר				
272	-	-	18	290
סך הכל מסחרי				
-	-	-	-	-
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור				
33	-	1	24	58
אנשים פרטיים - אחר				
305	-	1	42	348
סך הכל ציבור - פעילות בישראל				
-	-	-	-	-
בנקים בישראל				
-	-	-	-	-
ממשלת ישראל				
305	-	1	42	348
סך הכל פעילות בישראל				
פעילות לווים בחוץ לארץ				
ציבור - מסחרי				
-	-	-	-	-
בינוי ונדל"ן				
-	-	-	-	-
מסחרי אחר				
-	-	-	-	-
סך הכל מסחרי				
-	-	-	-	-
אנשים פרטיים				
-	-	-	-	-
סך הכל ציבור - פעילות בחוץ לארץ				
-	-	-	-	-
בנקים בחוץ לארץ				
-	-	-	-	-
ממשלות בחוץ לארץ				
-	-	-	-	-
סך הכל פעילות בחוץ לארץ				
305	-	1	42	348
סך הכל ציבור				
-	-	-	-	-
סך הכל בנקים				
-	-	-	-	-
סך הכל ממשלות				
305	-	1	42	348
סך הכל				

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי סכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.

(2) צובר הכנסות ריבית.

(3) נכלל בחובות פגומים.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2019

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

- ב. **חובות** ⁽¹⁾
 2. מידע נוסף על חובות פגומים
 ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש - המשך

31 בדצמבר 2017			31 בדצמבר 2018			31 בדצמבר 2019			
ארגונים חדשים שבוצעו ⁽²⁾									
יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש			יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש			יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש			
מס' חוזים	לפני ארגון מחדש	מס' חוזים	מס' חוזים	לפני ארגון מחדש	מס' חוזים	מס' חוזים	לפני ארגון מחדש	מס' חוזים	
פעילות לווים בישראל									
ציבור - מסחרי									
9	10	41	29	30	39	5	5	45	בינוי ונדל"ן - בינוי
1	2	8	1	1	8	-	-	-	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
-	-	1	158	158	9	3	3	5	שרותים פיננסיים
72	130	267	61	62	330	69	70	361	מסחרי - אחר
82	142	317	249	251	386	77	78	411	סך הכל מסחרי
-	-	-	-	-	-	-	-	-	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
34	35	826	39	40	980	45	45	947	אנשים פרטיים - אחר
116	177	1,143	288	291	1,366	122	123	1,358	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	-	-	-	-	-	-	-	בנקים בישראל
-	-	-	-	-	-	-	-	-	ממשלת ישראל
116	177	1,143	288	291	1,366	122	123	1,358	סך הכל פעילות בישראל
פעילות לווים בחוץ לארץ									
ציבור - מסחרי									
-	-	-	-	-	-	-	-	-	בינוי ונדל"ן
-	-	-	-	-	-	-	-	-	מסחרי אחר
-	-	-	-	-	-	-	-	-	סך הכל מסחרי
-	-	-	-	-	-	-	-	-	אנשים פרטיים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	סך הכל ציבור - פעילות בחוץ לארץ
-	-	-	-	-	-	-	-	-	בנקים בחוץ לארץ
-	-	-	-	-	-	-	-	-	ממשלות בחוץ לארץ
-	-	-	-	-	-	-	-	-	סך הכל פעילות בחוץ לארץ
116	177	1,143	288	291	1,366	122	123	1,358	סך הכל ציבור
-	-	-	-	-	-	-	-	-	סך הכל בנקים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	סך הכל ממשלות
116	177	1,143	288	291	1,366	122	123	1,358	סך הכל

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.
 (2) נכלל בחובות פגומים.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2019

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. חובות⁽¹⁾

2. מידע נוסף על חובות פגומים

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש - המשך

31 בדצמבר 2017		31 בדצמבר 2018		31 בדצמבר 2019	
ארגונים מחדש שבוצעו וכשלו ⁽²⁾					
יתרת חוב רשומה					
יתרת חוב רשומה	מס' חוזים	יתרת חוב רשומה	מס' חוזים	יתרת חוב רשומה	מס' חוזים
פעילות לווים בישראל					
ציבור - מסחרי					
-	7	1	5	-	6
בינוי ונדל"ן - בינוי					
-	-	-	3	-	2
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן					
-	1	-	1	-	11
שרותים פיננסיים					
2	45	7	51	9	49
מסחרי - אחר					
2	53	8	60	9	68
סך הכל מסחרי					
-	-	-	-	-	-
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור					
2	87	2	88	2	104
אנשים פרטיים - אחר					
4	140	10	148	11	172
סך הכל ציבור - פעילות בישראל					
-	-	-	-	-	-
בנקים בישראל					
-	-	-	-	-	-
ממשלת ישראל					
4	140	10	148	11	172
סך הכל פעילות בישראל					
פעילות לווים בחוץ לארץ					
ציבור - מסחרי					
-	-	-	-	-	-
בינוי ונדל"ן					
-	-	-	-	-	-
מסחרי אחר					
-	-	-	-	-	-
סך הכל מסחרי					
-	-	-	-	-	-
אנשים פרטיים					
-	-	-	-	-	-
סך הכל ציבור - פעילות בחוץ לארץ					
-	-	-	-	-	-
בנקים בחוץ לארץ					
-	-	-	-	-	-
ממשלות בחוץ לארץ					
-	-	-	-	-	-
סך הכל פעילות בחוץ לארץ					
4	140	10	148	11	172
סך הכל ציבור					
-	-	-	-	-	-
סך הכל בנקים					
-	-	-	-	-	-
סך הכל ממשלות					
4	140	10	148	11	172
סך הכל					

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי סכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.
 (2) חובות שהפכו בתקופת הדיווח לחובות בפיגור של 30 ימים או יותר, אשר אורגנו מחדש בארגון מחדש של חוב בעייתי במהלך 12 החודשים שקדמו למועד שבו הם הפכו לחובות בפיגור.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2019

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. חובות

3. מידע נוסף על הלוואות לדיור

להלן התפלגות היתרות לפי שיעור המימון (LTV)⁽⁴⁾, סוג החזר וסוג הריבית:

31 בדצמבר 2019					
סיכון אשראי חוץ מאזני			יתרת הלוואות לדיור		
סך הכל	מזה: ריבית משתנה	מזה: בולט/ בלון	סך הכל		
2,955	58,824	2,850	91,321	עד 60%	שיעבוד ראשון: שיעור המימון
2,665	28,083	569	43,979	מעל 60%	
7,728	203	2	276		שיעבוד משני או ללא שיעבוד
13,348	87,110	3,421	135,576		סך הכל

31 בדצמבר 2018					
סך הכל	מזה: ריבית משתנה	מזה: בולט/ בלון	סך הכל		
2,470	55,336	3,052	85,545	עד 60%	שיעבוד ראשון: שיעור המימון
1,566	26,672	512	41,224	מעל 60%	
5,251	196	2	261		שיעבוד משני או ללא שיעבוד
9,287	82,204	3,566	127,030		סך הכל

(4) היחס בין המסגרת המאושרת בעת העמדת המסגרת לבין שווי הנכס, כפי שאושר על ידי הבנק בעת העמדת המסגרת.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2019

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ג. יתרות אשראי לציבור וסיכון אשראי בסעיפים חוץ מאזניים לפי גודל סיכון האשראי של הלווה

31 בדצמבר 2019				
סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽³⁾	אשראי ⁽²⁾	מספר לווים ⁽¹⁾	תקרת אשראי וסיכון אשראי (באלפי שקלים חדשים)	
357	312	238,699	עד 10	
764	599	94,778	עד 20	מעל 10
1,922	1,721	126,563	עד 40	מעל 20
3,236	4,511	135,429	עד 80	מעל 40
2,880	8,434	102,726	עד 150	מעל 80
2,661	16,552	90,139	עד 300	מעל 150
3,678	30,777	78,904	עד 600	מעל 300
9,500	65,783	90,160	עד 1,200	מעל 600
4,694	26,452	21,273	עד 2,000	מעל 1,200
2,540	13,475	6,137	עד 4,000	מעל 2,000
1,663	6,407	1,512	עד 8,000	מעל 4,000
2,676	6,911	788	עד 20,000	מעל 8,000
2,361	4,944	266	עד 40,000	מעל 20,000
10,938	11,678	277	עד 200,000	מעל 40,000
7,842	5,998	53	עד 400,000	מעל 200,000
5,127	1,599	13	עד 800,000	מעל 400,000
637	248	1	עד 885,000	מעל 800,000
63,476	206,401	987,718		סך הכל

31 בדצמבר 2018				
סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽³⁾	אשראי ⁽²⁾	מספר לווים ⁽¹⁾	תקרת אשראי וסיכון אשראי (באלפי שקלים חדשים)	
349	288	218,610	עד 10	
749	579	92,083	עד 20	מעל 10
1,892	1,692	124,001	עד 40	מעל 20
3,111	4,251	128,865	עד 80	מעל 40
2,699	8,542	102,114	עד 150	מעל 80
2,419	16,469	88,536	עד 300	מעל 150
3,124	30,218	75,975	עד 600	מעל 300
7,492	60,908	82,078	עד 1,200	מעל 600
3,199	23,313	18,010	עד 2,000	מעל 1,200
1,949	11,974	5,302	עד 4,000	מעל 2,000
1,486	5,872	1,382	עד 8,000	מעל 4,000
2,363	6,340	710	עד 20,000	מעל 8,000
2,531	5,241	284	עד 40,000	מעל 20,000
10,989	11,512	279	עד 200,000	מעל 40,000
6,289	6,719	48	עד 400,000	מעל 200,000
4,132	2,036	12	עד 800,000	מעל 400,000
1,016	2	1	עד 1,018,000	מעל 800,000
55,789	195,956	938,290		סך הכל

(1) מספר הלווים לפי סך כל האשראי וסיכון האשראי החוץ מאזני.

(2) האשראי וסיכון האשראי החוץ מאזני מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות המותרים ליכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלת החבות של הלווה. הנתונים הינם לפי הגדרת חבות בהוראה 313.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2019

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

כסומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ד. מכירה, רכישה וסינדיקציה של אשראי לציבור במהלך השנה

1. מכירה ורכישה של אשראי לציבור

31 בדצמבר 2019							
סיכון אשראי לציבור שנרכש ⁽²⁾⁽⁴⁾				סיכון אשראי לציבור שנמכר			
סיכון אשראי חוץ מאזני מזה: אשראי בעייתי	סיכון אשראי חוץ מאזני שנרכש השנה	אשראי לציבור שנרכש השנה ⁽³⁾	יתרה לטוף שנה של האשראי שנמכר, אשר הונק שנרכש נותן עבורו שירות	סך הכל רווח (הפסד) בגין אשראי שנמכר	סיכון אשראי חוץ מאזני מזה: אשראי בעייתי	סיכון אשראי חוץ מאזני שנמכר השנה	אשראי לציבור שנמכר השנה
-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	5,718	-	-	-	571
-	-	782	-	-	-	-	-
-	-	782	5,718	-	-	-	571
							מסחרי
							אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
							אנשים פרטיים - אחר
							סך הכל סיכון אשראי לציבור

31 בדצמבר 2018							
סיכון אשראי לציבור שנרכש ⁽²⁾⁽⁴⁾				סיכון אשראי לציבור שנמכר			
סיכון אשראי חוץ מאזני מזה: אשראי בעייתי	סיכון אשראי חוץ מאזני שנרכש השנה	אשראי לציבור שנרכש השנה ⁽³⁾	יתרה לטוף שנה של האשראי שנמכר, אשר הונק שנרכש נותן עבורו שירות	סך הכל רווח (הפסד) בגין אשראי שנמכר	סיכון אשראי חוץ מאזני מזה: אשראי בעייתי	סיכון אשראי חוץ מאזני שנמכר השנה	אשראי לציבור שנמכר השנה
-	-	52	-	-	-	-	144
-	-	-	5,749	-	-	-	2,182
-	-	325	-	-	-	-	-
-	-	377	5,749	-	-	-	2,326
							מסחרי
							אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
							אנשים פרטיים - אחר
							סך הכל סיכון אשראי לציבור

(1) לא כולל עסקאות פקטורינג לטווח קצר.

(2) לא כולל רכישת סיכון אשראי לממשלות זרות בהיקף של 38 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2019 (2018 - 118 מיליוני שקלים חדשים).

(3) מזה: הלוואות באחריות (בסיכון אשראי) המוכר - 91 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2019 (2018 - 68 מיליוני שקלים חדשים).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2019

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ד. מכירה, רכישה וסינדיקציה של אשראי לציבור במהלך השנה - המשך

2. סינדיקציות והשתתפות בסינדיקציות של הלוואות

31 בדצמבר 2019						יתרה לסוף שנה
עסקאות סינדיקציה שהבנק יזם			עסקאות סינדיקציה שיזמו אחרים			
חלקו של הבנק		חלקם של אחרים	חלקו של הבנק		עסקאות סינדיקציה שיזמו אחרים	
אשראי לציבור	סיכון אשראי חוץ מאזני	אשראי לציבור	סיכון אשראי חוץ מאזני	אשראי לציבור	סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽²⁾	
364	-	340	132	537	9	בינוי ונדל"ן
1,478	29	2,296	27	1,533	303	מסחרי - אחר
1,842	29	2,636	159	2,070	312	סך הכל סיכון אשראי לציבור

(1) לא כולל עסקאות סינדיקציה שיזמו אחרים להענקת אשראי לממשלות זרות בהיקף של 505 מיליוני שקלים חדשים.

(2) לא כולל סיכון אשראי חוץ מאזני בעסקאות סינדיקציה עם ממשלות זרות בהיקף של 10 מיליוני שקלים חדשים.

31 בדצמבר 2018						יתרה לסוף שנה
עסקאות סינדיקציה שהבנק יזם			עסקאות סינדיקציה שיזמו אחרים			
חלקו של הבנק		חלקם של אחרים	חלקו של הבנק		עסקאות סינדיקציה שיזמו אחרים	
אשראי לציבור חוץ מאזני	סיכון אשראי חוץ מאזני	אשראי לציבור	סיכון אשראי חוץ מאזני	אשראי לציבור ⁽¹⁾	סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽²⁾	
381	-	312	266	1,249	27	בינוי ונדל"ן
818	25	1,178	65	1,402	909	מסחרי - אחר
1,199	25	1,490	331	2,651	936	סך הכל סיכון אשראי לציבור

(1) לא כולל עסקאות סינדיקציה שיזמו אחרים להענקת אשראי לממשלות זרות בהיקף של 460 מיליוני שקלים חדשים.

(2) לא כולל סיכון אשראי חוץ מאזני בעסקאות סינדיקציה עם ממשלות זרות בהיקף של 37 מיליוני שקלים חדשים.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2019

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ה. מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים

יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם בסוף השנה

ליום 31 בדצמבר				
2018	2019	2018	2019	
הפרשה להפסדי אשראי	הפרשה להפסדי אשראי	יתרה ⁽¹⁾	יתרה ⁽¹⁾	
19	19	15,586	14,734	עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי: מסגרות חח"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות לפי דרישה שלא נוצלו
3	3	10,544	10,672	ערביות לרוכשי דירות
15	17	16,730	22,466	התחייבויות בלתי חוזרות למתן אשראי שאושר ועדיין לא ניתן
5	5	7,574	8,160	מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו
2	3	7,482	9,993	התחייבויות להוצאת ערביות
30	33	7,945	8,613	ערביות והתחייבויות אחרות ⁽²⁾
23	28	2,388	2,898	ערביות להבטחת אשראי
1	1	292	206	אשראי תעודות

(1) יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף התקופה, לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי.

(2) כולל התחייבות הבנק בגין חלקו בקרן סיכונים של מסלקת המעו"ף בסך 57 מיליוני שקלים חדשים. (ב-31 בדצמבר 2018 סך של 35 מיליוני שקלים חדשים). לפרטים נוספים ראה ביאור 26.ג. וביאור 27.ב.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2019

ביאור 31 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה

ליום 31 בדצמבר 2019

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

מטבע ישראלי	במטבע חוץ ⁽¹⁾		מטבעות אחרים	פריטים שאינם כספיים ⁽²⁾	סך הכל	לא צמוד	צמוד מדד ארה"ב	אירו	דולרים של
	מטבעות אחרים	מטבעות אחרים							
נכסים									
מזומנים ופיקדונות בבנקים	44,161	-	6,986	277	248	-	-	-	51,672
ניירות ערך	5,038	607	3,883	436	-	-	-	-	10,113
ניירות ערך שנשאלו או שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר	104	16	-	-	-	-	-	-	120
אשראי לציבור, נטו ⁽³⁾	137,223	57,272	5,612	3,008	1,593	-	-	-	204,708
אשראי לממשלות	-	-	453	203	-	-	-	-	656
השקעות בחברות כלולות	36	-	-	-	-	-	-	-	32
בניינים וציוד	-	-	-	-	-	-	-	-	1,457
נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין	-	-	-	-	-	-	-	-	87
נכסים בגין מכשירים נגזרים	1,766	345	234	96	137	-	-	-	2,578
נכסים אחרים	1,123	531	88	-	26	-	-	-	1,821
סך כל הנכסים	189,451	58,771	17,256	4,020	2,004	1,742	2,004	4,020	273,244
התחייבויות									
פיקדונות הציבור	158,980	14,345	31,352	4,123	2,184	-	-	-	210,984
פיקדונות מבנקים	178	-	395	117	24	-	-	-	714
פיקדונות הממשלה	8	2	19	-	-	-	-	-	29
איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים	8,294	25,166	-	-	-	-	-	-	33,460
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	1,986	76	358	142	124	-	-	-	2,686
התחייבויות אחרות	6,858	1,287	102	7	46	-	-	-	8,566
סך כל ההתחייבויות	176,304	40,876	32,226	4,389	2,378	266	2,378	4,389	256,439
הפרש	13,147	17,895	(14,970)	(369)	(374)	1,476	(374)	(369)	16,805
השפעת מכשירים נגזרים מגדרים:									
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	3,458	(3,458)	-	-	-	-	-	-	-
מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:									
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	(15,982)	(1,024)	16,203	602	201	-	-	-	-
אופציות בכסף נטו (במונחי נכס בסיס)	1,367	-	(1,133)	(212)	(22)	-	-	-	-
אופציות מחוץ לכסף נטו (במונחי נכס בסיס)	(249)	-	325	(71)	(5)	-	-	-	-
סך הכל כללי	1,741	13,413	425	(50)	(200)	1,476	(200)	(50)	16,805
אופציות בכסף נטו (סכום נקוב מהוון)	(1,880)	-	921	981	(22)	-	-	-	-
אופציות מחוץ לכסף נטו (סכום נקוב מהוון)	4,423	-	(2,495)	(2,042)	114	-	-	-	-

(1) לרבות צמודי מטבע חוץ.

(2) לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.

(3) במקום בו לא ניתן לייחס את ההפרשה להפסדי אשראי לבסיס הצמדה ספציפי, נוכחה ההפרשה כאמור באופן יחסי מבסיסי ההצמדה השונים.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2019

ביאור 31 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה - המשך

ליום 31 בדצמבר 2018

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

סך הכל	פריטים שאינם כספיים ⁽²⁾	מטבעות אחרים	במטבע חוץ ⁽¹⁾		מטבע ישראלי		
			דולרים של אירו	דולרים של ארה"ב	צמוד מדד	לא צמוד	
נכסים							
45,162	-	332	559	4,603	124	39,544	מזומנים ופיקדונות בבנקים
11,081	92	-	535	5,375	418	4,661	ניירות ערך
26	-	-	-	-	22	4	ניירות ערך שנשאלו או שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
194,381	-	2,161	2,877	6,917	53,384	129,042	אשראי לציבור, נטו ⁽³⁾
630	-	-	163	467	-	-	אשראי לממשלות
32	(3)	-	-	-	-	35	השקעות בחברות כלולות
1,424	1,424	-	-	-	-	-	בניינים וציוד
87	87	-	-	-	-	-	נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
3,240	-	63	102	1,579	318	1,178	נכסים בגין מכשירים נגזרים
1,810	50	43	-	90	380	1,247	נכסים אחרים
257,873	1,650	2,599	4,236	19,031	54,646	175,711	סך כל הנכסים
התחייבויות							
199,492	-	2,279	4,145	32,920	14,443	145,705	פיקדונות הציבור
625	-	-	95	390	5	135	פיקדונות מבנקים
42	-	-	-	23	2	17	פיקדונות הממשלה
30,616	-	-	-	-	22,305	8,311	איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
3,661	-	46	194	2,038	86	1,297	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
8,047	224	141	10	711	1,188	5,773	התחייבויות אחרות
242,483	224	2,466	4,444	36,082	38,029	161,238	סך כל ההתחייבויות
15,390	1,426	133	(208)	(17,051)	16,617	14,473	הפרש
השפעת מכשירים נגזרים מגדרים:							
-	-	-	-	-	(2,353)	2,353	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:							
-	-	(364)	57	16,967	(1,347)	(15,313)	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
-	-	(6)	138	(192)	-	60	אופציות בכסף נטו (במונחי נכס בסיס)
-	-	9	(10)	95	-	(94)	אופציות מחוץ לכסף נטו (במונחי נכס בסיס)
15,390	1,426	(228)	(23)	(181)	12,917	1,479	סך הכל כללי
-	-	(2)	150	622	-	(770)	אופציות בכסף נטו (סכום נקוב מהוון)
-	-	281	(1,256)	(1,855)	-	2,830	אופציות מחוץ לכסף נטו (סכום נקוב מהוון)

(1) לרבות צמודי מטבע חוץ.

(2) לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.

(3) במקום בו לא ניתן לייחס את ההפרשה להפסדי אשראי לבסיס הצמדה ספציפי, נכתבה ההפרשה כאמור באופן יחסי מבסיסי ההצמדה השונים.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2019

ביאור 32 - נכסים והתחייבויות לפי מטבע ולפי תקופות לפירעון⁽¹⁾ סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים

עם דרישה ועד חודש	מעל חודש ועד שלושה חודשים	מעל שלושה ועד חודשים שנה	מעל שנה ועד שנתיים	מעל שנתיים ועד ארבע שנים	מעל שלושה ועד ארבע שנים
ליום 31 בדצמבר 2019					
מטבע ישראלי (לרבות צמוד מט"ח)					
נכסים	59,170 ⁽³⁾	8,979	27,431	21,829	14,614
התחייבויות	104,719	40,428	26,857	7,518	4,652
הפרש	(45,549)	(31,449)	574	14,311	9,962
עסקאות עתידיות	(11,233)	(13,344)	7,220	(24)	(313)
אופציות	55	321	521	82	27
הפרש לאחר השפעת מכשירים נגזרים	(56,727)	(44,472)	8,315	14,369	(241)
מטבע חוץ					
נכסים	10,208	1,366	2,277	1,656	1,272
התחייבויות	19,117	6,960	11,843	642	220
הפרש	(8,909)	(5,594)	(9,566)	1,014	1,701
מזה: הפרש בדולר	(1,322)	(4,023)	(9,669)	(231)	89
מזה: הפרש בגין פעילות חוץ	5,910	(1,173)	210	900	90
עסקאות עתידיות	11,233	13,344	(7,220)	24	313
אופציות	(55)	(321)	(521)	(82)	(27)
הפרש לאחר השפעת מכשירים נגזרים	2,269	7,429	(17,307)	956	1,987
סך הכל					
נכסים	69,378	10,345	29,708	23,485	15,886
התחייבויות	123,836	47,388	38,700	8,160	4,737
הפרש	(54,458)	(37,043)	(8,992)	15,325	1,746
מזה: אשראי לציבור	15,317	9,003	27,403	22,318	14,343
מזה: פיקדונות הציבור	117,532	37,352	32,884	6,262	2,170

ליום 31 בדצמבר 2018

נכסים	62,798 ⁽²⁾	11,693	29,180	23,163	15,410
התחייבויות	123,417	36,771	39,628	14,463	5,704
הפרש	(60,619)	(25,078)	(10,448)	8,700	(174)

- (1) בביאור זה מוצגים תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים בגין סעיפי נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה, בהתאם לתקופות הנותרות למועד הפירעון החוזי של כל תזרימי. הנתונים מוצגים בניכוי הפרשות לחובות מסופקים.
- (2) כולל נכסים בסך 533 ו-553 מיליוני שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2019 ו-2018, בהתאמה, שזמן פרעונם עבר.
- (3) כולל אשראי בתנאי חח"ד בסך 5,012 ו-5,414 מיליוני שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2019 ו-2018, בהתאמה, וסכומי חריגה ממסגרות חח"ד בסך 100 ו-353 מיליוני שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2019 ו-2018, בהתאמה.
- (4) שיעור תשואה חוזי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים המוצגים בביאור זה בגין פריט כספי אל היתרה המאזנית שלו.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2019

יתרה מאזנית							
שיעור תשואה (חוזי) ⁽⁴⁾	סך הכל	ללא תקופת פירעון	סך הכל תזרימי מזומנים	מעל עשרים שנה	מעל עשר ועד עשרים שנה	מעל חמש ועד עשר שנים	מעל ארבע ועד חמש שנים
3.04%	252,053	⁽²⁾ 3,213	293,088	21,418	61,266	49,400	12,357
1.23%	217,628	35	222,903	490	4,944	12,640	4,076
	34,425	3,178	70,185	20,928	56,322	36,760	8,281
	(17,771)	-	(17,771)	-	-	47	90
	1,011	-	1,012	-	-	-	-
	17,665	3,178	53,426	20,928	56,322	36,807	8,371
3.07%	19,449	⁽²⁾ 31	21,298	-	271	2,028	299
1.45%	38,545	-	38,923	-	-	46	10
	(19,096)	31	(17,625)	-	271	1,982	289
	(14,350)	-	(15,173)	-	(6)	57	50
	7,781	-	6,904	-	251	384	61
	17,771	-	17,771	-	-	(47)	(90)
	(1,011)	-	(1,012)	-	-	-	-
	(2,336)	31	(866)	-	271	1,935	199
3.00%	271,502	3,244	314,386	21,418	61,537	51,428	12,656
1.23%	256,173	35	261,826	490	4,944	12,686	4,086
	15,329	3,209	52,560	20,928	56,593	38,742	8,570
3.10%	204,708	2,801	248,908	21,415	61,537	48,960	12,275
0.67%	210,984	-	213,665	184	3,011	4,902	1,558
3.51%	256,223	⁽³⁾ 2,299	299,992	20,338	57,835	48,095	13,007
1.28%	242,259	136	257,251	363	5,387	14,795	1,139
	13,964	2,163	42,741	19,975	52,448	33,300	11,868

ביאור 33 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

1) שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

לרוב המכשירים הפיננסיים בבנק לא ניתן לצטט "מחיר שוק" מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך, השווי ההוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון ערך נוכחי של תזרים מזומנים עתידי, מהוון בריבית נכיון בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי.

אומדן של השווי ההוגן באמצעות הערכת תזרים המזומנים העתידי וקביעת שיעור ריבית הנכיון הוא סובייקטיבי. לכן, עבור רוב המכשירים הפיננסיים, הערכת השווי ההוגן אינה בהכרח אינדיקציה לשווי מימוש של המכשיר הפיננסי ליום המאזן. הערכת השווי ההוגן נערכה לפי שיעורי הריבית התקפים ליום המאזן ואינה לוקחת בחשבון את התנדבות של שיעורי הריבית. תחת הנחת שיעורי ריבית אחרים יתקבלו ערכי שווי הוגן שיכול שיהיו שונים באופן מהותי. בעיקר הדברים אמורים לגבי המכשירים הפיננסיים בריבית קבועה, או שאינם נושאים ריבית, או מכשירים צמודים למדד המחירים לצרכן לטווחים הקצרים מאלו שבהם מתבצעות עסקאות דומות בפועל. בנוסף, בקביעת ערכי השווי ההוגן לא הובאו בחשבון העמלות שיתקבלו או שישולמו אגב הפעילות העסקית, וכמו כן הם אינם כוללים את השפעת המס. יתר על כן, הפער בין היתרה במאזן לבין יתרות השווי ההוגן יתכן שלא ימומש, מכיוון שברוב המקרים הבנק עשוי להחזיק את המכשיר הפיננסי עד לפירעון. בשל כל אלו, יש להדגיש כי אין בנתונים הכלולים בביאור זה כדי להצביע על שווי הבנק כעסק חי. כמו כן, בשל הקשת הרחבה של טכניקות ההערכה והאומדנים האפשריים ליישום במהלך ביצוע הערכת השווי ההוגן, יש להיזהר בעת עריכת השוואות ערכי שווי הוגן בין בנקים שונים.

2) השיטות וההנחות העיקריות לצורך אומדן השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים

- א. חישוב השווי ההוגן נערך בהתחשב באומדן ביחס לאפשרות של פירעון מוקדם, המבוססות על ניתוח אמפירי. הנחות הפירעון המוקדם במשכנתאות מבוססות על בדיקות אמפיריות ועל מודל התנהגות של לווים בקשר עם שיעור הסילוקים המוקדמים מתוך סך המשכנתאות, על בסיס שנתי. ההנחות נבדקות מעת לעת מול הסילוקים המוקדמים בפועל, בכל מגזר הצמדה ובכל סוג ריבית, בנפרד תוך הבחנה בין תקופות ההלוואה המקוריות (תקופות קצרות ותקופות ארוכות). הנחות הפירעון המוקדם בפיקדונות וחסכונות עם תחנות יציאה (בריבית קבועה או משתנה, צמודי סדדי ולא צמודים), בהם תנאי הריבית ידועים מראש, מבוססות על ניתוח אמפירי, והן נבדקות ומתעדכנות מעת לעת. הנחות הפירעון המוקדם הביאו לירידה של 835 מיליון שקלים חדשים בסך השווי ההוגן של הנכסים, ולירידה של 644 מיליון שקלים חדשים בסך השווי ההוגן של ההתחייבויות.
- ב. פיקדונות הציבור, פיקדונות בבנקים, אשראי לממשלות, איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים שאינם סחירים - שיטת הערך הנוכחי של תזרים מזומנים עתידי לפי שיעורי ריבית שבהם, להערכת הנהלת הבנק, ניתן היה לבצע עסקאות דומות בתאריך המאזן. בעסקאות הנושאות ריבית משתנה מופרד הפער בין המרווח על בסיס הריבית המשתנה בעסקה לבין המרווח בעסקאות דומות בתאריך המאזן. בחישוב השווי ההוגן מטופל פער זה כרכיב בריבית קבועה. לגבי איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים הנסחרים כנכס בשוק פעיל, השווי ההוגן מבוסס על מחירי שוק מצוטטים או ציטוטי סוחרים עבור התחייבות זהה הנסחרת בשוק פעיל.
- ג. ניירות ערך סחירים, ראה ביאור 16.ד.1 בדוחות הכספיים.
- ד. השקעות בתאגידים אשר לא ניתן לצטט להן מחיר שוק אינן נכללות בביאור זה לפי שוויין ההוגן, אלא לפי העלות (בניכוי הפרשות לירידת ערך). שלפי הערכת ההנהלה אינה נמוכה משווייה ההוגן של ההשקעה.
- ה. אשראי לציבור - השווי ההוגן של יתרת האשראי לציבור נאמד לפי שיטת הערך הנוכחי של תזרימי מזומן עתידיים, מנוכים בשיעור נכיון מתאים. בהלוואות ריבית משתנה מופרד הפער בין המרווח על בסיס הריבית המשתנה בעסקה לבין המרווח בהלוואות דומות במועד הדיווח. בחישוב השווי ההוגן מטופל פער זה כרכיב בריבית קבועה. יתרת האשראי פולחה לפי רמות הסיכון של הלקוחות לתאריך המאזן, לגביהן חושב התזרים של התקבולים העתידיים (קרן וריבית). יתרת האשראי לדיור פולחה לפי קטגוריות סיכון המוגניות. תקבולים אלה הונו בשיעורי ריבית שבהם להערכת הבנק ניתן יהיה לבצע עסקאות דומות בתאריך המאזן ואשר משקף את רמת הסיכון הגלומה באשראי ללקוח דומה (באשראי לדיור - שיעור המשקף את רמת הסיכון בקטגוריה). בהלוואות מסוימות שניתנו בבנק ובחברה בת בריבית משתנה בתדירות של עד שלושה חודשים, בעיקר בהלוואות לדיור, היתרה במאזן מהווה קירוב לשווי הוגן.
- ו. חובות פגומים - השווי ההוגן חושב תוך שימוש בשיעורי ריבית נכיון המשקפים את סיכון האשראי הגבוה הגלום בהם. בכל מקרה, שיעורי נכיון אלה לא פחתו משיעור הריבית הגבוה ביותר המשמש את חברות קבוצת הבנק, בהעמדת אשראים ביום המאזן. תזרימי המזומן העתידיים של חובות בעייתיים חושבו לאחר ניכוי ההפרשות להפסדי אשראי ולאחר ניכוי מחיקות חשבונאיות. ירידה בשיעורי הנכיון ב-1% משפיעה על עלייה בשווי ההוגן של החובות הבעייתיים בקבוצה בכ-9 מיליון שקלים חדשים.
- ז. מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים בהם היתרה מייצגת סיכון אשראי וכן התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - היתרה בדוחות הכספיים ליום המאזן מהווה קירוב לשווי ההוגן.
- ח. מכשירים נגזרים - ראה ביאור 16.ד.1 בדוחות הכספיים.
- ט. מכשירים פיננסיים לתקופה מקורית של עד שלושה חודשים (למעט מכשירים נגזרים ומכשירים פיננסיים סחירים) - היתרה בדוחות הכספיים ליום המאזן מהווה קירוב לשווי ההוגן כפוף לשינויים בסיכונים אשראי ובמרווח הבנק.

ביאור 33 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים - המשך
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

(3) להלן מידע בדבר הערכת שווים ההוגן של מכשירים פיננסיים:

א. יתרות שווי הוגן

31 בדצמבר 2019				
שווי הוגן				
סך הכל	רמה 3 ⁽¹⁾	רמה 2 ⁽¹⁾	רמה 1 ⁽¹⁾	יתרה במאזן
נכסים פיננסיים				
51,672	848	38,978	11,846	51,672
10,174	66	2,537	7,571	10,113
120	-	-	120	120
206,377	194,709 ⁽⁵⁾	10,887	781	204,708
657	657	-	-	656
32	32	-	-	32
2,578	701 ⁽²⁾	1,662	215	2,578
627	621	-	6	627
272,237	197,634	54,064	20,539	270,506⁽⁴⁾
סך כל הנכסים הפיננסיים				
התחייבויות פיננסיות				
212,989	147,289	64,919	781	210,984
714	399	315	-	714
31	31	-	-	29
34,740	1,990	-	32,750	33,460
2,686	964 ⁽²⁾	1,509	213	2,686
6,615	1,251	4,874	490	6,616
257,775	151,924	71,617	34,234	254,489⁽⁴⁾
סך כל ההתחייבויות הפיננסיות				

(1) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל.
רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים.
רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.

(2) מדידת השווי הוגן מבוססת בעיקרה על שימוש בנתונים נצפים (עקומי ריבית השוק), למעט איכות האשראי של צד נגדי.

(3) לפרטים בדבר היתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות ערך ראה ביאור 12 בדוחות הכספיים.

(4) מזה נכסים והתחייבויות בסך 72,028 מיליון שקלים חדשים ו- 67,968 מיליון שקלים חדשים, בהתאמה, אשר היתרה שלהם במאזן זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה ב"ד' להלן.

(5) מזה נגזרים משובצים באשראי לציבור, נטו בסך של 8 מיליון שקלים חדשים.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2019

ביאור 33 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. יתרות שווי הוגן - המשך

31 בדצמבר 2018					
סך הכל	שווי הוגן			יתרה במאזן	
	רמה 3 ⁽¹⁾	רמה 2 ⁽¹⁾	רמה 1 ⁽¹⁾		
45,161	2,327	34,858	7,976	45,162	נכסים פיננסיים
11,104	91	4,049	6,964	11,081	מזומנים ופיקדונות בבנקים
26	-	-	26	26	ניירות ערך ⁽³⁾
193,099	⁽⁵⁾ 181,105	11,486	508	194,381	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
630	630	-	-	630	אשראי לציבור, נטו
32	32	-	-	32	אשראי לממשלות
3,240	⁽²⁾ 1,335	1,650	255	3,240	השקעות בחברות כלולות
641	626	-	15	641	נכסים בגין מכשירים נגזרים
253,933	186,146	52,043	15,744	⁽⁴⁾255,193	סך כל הנכסים הפיננסיים
					התחייבויות פיננסיות
199,830	144,244	55,078	508	199,492	פיקדונות הציבור
625	316	309	-	625	פיקדונות מבנקים
44	44	-	-	42	פיקדונות הממשלה
31,092	1,945	-	29,147	30,616	איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
3,661	⁽²⁾ 845	2,560	256	3,661	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
6,463	1,860	4,152	451	6,463	התחייבויות פיננסיות אחרות
241,715	149,254	62,099	30,362	⁽⁴⁾240,899	סך כל ההתחייבויות הפיננסיות

- (1) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל; רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים; רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים
- (2) מדידת השווי הוגן מבוססת בעיקרה על שימוש בנתונים נצפים (עקומי ריבית השוק), למעט איכות האשראי של צד נגדי.
- (3) לפרטים בדבר היתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות ערך ראה ביאור 12 לדוחות הכספיים.
- (4) מזה נכסים והתחייבויות בסך 65,894 מיליון שקלים חדשים ו-58,253 מיליון שקלים חדשים, בהתאמה, אשר היתרה שלהם במאזן זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן).
- (5) מזה נגזרים משובצים באשראי לציבור, נטו בסך של 4 מיליון שקלים חדשים.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2019

ביאור 33 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן:

1. על בסיס חוזר ונשנה

31 בדצמבר 2019			
מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	סך הכל שווי הוגן
נכסים			
איגרות חוב זמינות למכירה			
איגרות חוב:			
1,187	2,175	-	3,362
של ממשלת ישראל			
1,440	-	-	1,440
של ממשלות זרות			
-	362	-	362
של בנקים ומוסדות פיננסיים זרים			
83	-	17	100
מניות שאינן למסחר			
ניירות ערך למסחר:			
427	-	-	427
איגרות חוב של ממשלת ישראל			
341	-	-	341
איגרות חוב של ממשלות זרות			
120	-	-	120
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר			
781	-	-	781
אשראי בגין השאלות ללקוחות			
נכסים בגין מכשירים נגזרים⁽⁴⁾			
חוזי ריבית:			
-	70	126	196
שקל מדד			
-	455	24	479
אחר			
47	1,037	485	1,569
חוזי מטבע חוץ			
167	97	63	327
חוזים בגין מניות			
1	3	3	7
חוזי סחורות ואחרים			
6	-	-	6
נכסים פיננסיים אחרים			
-	-	8	8
אחר			
4,600	4,199	726	9,525
סך כל הנכסים			
התחייבויות			
781	-	-	781
פיקדונות בגין שאילות מלקוחות			
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים⁽⁴⁾			
חוזי ריבית:			
-	67	14	81
שקל מדד			
-	695	40	735
אחר			
44	717	771	1,532
חוזי מטבע חוץ			
168	29	135	332
חוזים בגין מניות			
1	1	4	6
חוזי סחורות ואחרים			
490	-	-	490
התחייבויות פיננסיות אחרות			
1,484	1,509	964	3,957
סך כל ההתחייבויות			

(4) מדידת השווי ההוגן במכשירים נגזרים שסווגו לרמה 3, מבוססת בעיקרה על שימוש בנתונים נצפים (עקומי ריבית השוק), למעט איכות האשראי של הצד הנגדי.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2019

ביאור 33 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן - המשך:

1. על בסיס חוזר ונשנה

31 בדצמבר 2018			
סך הכל שווי הוגן	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)
נכסים			
איגרות חוב זמינות למכירה			
איגרות חוב:			
4,420	-	3,547	873
של ממשלת ישראל			
1,862	-	-	1,862
של ממשלות זרות			
484	-	484	-
של בנקים ומוסדות פיננסיים זרים			
18	-	18	-
של אחרים זרים			
1	-	-	1
מניות שאינן למסחר			
ניירות ערך למסחר:			
288	-	-	288
איגרות חוב של ממשלת ישראל			
26	-	-	26
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר			
508	-	-	508
אשראי בגין השאלות ללקוחות			
נכסים בגין מכשירים נגזרים⁽¹⁾			
חוזי ריבית:			
194	75	119	-
שקל מדד			
445	9	436	-
אחר			
2,131	1,092	1,007	32
חוזי מטבע חוץ			
466	156	87	223
חוזים בגין מניות			
4	3	1	-
חוזי סחורות ואחרים			
15	-	-	15
נכסים פיננסיים אחרים			
4	4	-	-
אחר			
10,866	1,339	5,699	3,828
סך כל הנכסים			
התחייבויות			
508	-	-	508
פיקדונות בגין שאילות מלקוחות			
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים⁽¹⁾			
חוזי ריבית:			
95	25	70	-
שקל מדד			
608	27	581	-
אחר			
2,393	584	1,777	32
חוזי מטבע חוץ			
554	206	124	224
חוזים בגין מניות			
11	3	8	-
חוזי סחורות ואחרים			
451	-	-	451
התחייבויות פיננסיות אחרות			
8	8	-	-
אחר			
4,628	853	2,560	1,215
סך כל ההתחייבויות			

(1) מדידת השווי הוגן במכשירים נגזרים שסווגו לרמה 3, מבוססת בעיקרה על שימוש בנתונים נצפים (עקומי ריבית השוק), למעט איכות האשראי של הצד הנגדי.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2019

ביאור 33 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן - המשך:

2. על בסיס שאינו חוזר ונשנה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019		31 בדצמבר 2019		
		שווי הוגן		
רווחים	סך הכל	רמה 3 ⁽¹⁾	רמה 2 ⁽¹⁾	רמה 1 ⁽¹⁾
24	62	46	16	-
אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון				

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018		31 בדצמבר 2018		
		שווי הוגן		
רווחים	סך הכל	רמה 3 ⁽¹⁾	רמה 2 ⁽¹⁾	רמה 1 ⁽¹⁾
13	115	104	11	-
אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון				

(1) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל.
רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים.
רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2019

ביאור 33 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים - המשך

נכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ג. שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019								
רווחים (הפסדים) נטו שמומשו/טרם מומשו שנכללו ⁽¹⁾								
רווחים (הפסדים), שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 31 בדצמבר 2019	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2019	העברות אל רמה 3 ⁽⁴⁾	סילוקים	מכירות	רכישות	ברוח כולל אחר בהון		שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2018
						בדוח רווח והפסד	בדוח רווח והפסד	
-	17	17	-	-	-	-	-	-
נכסים								
מניות שאינן למסחר								
נכסים בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾⁽³⁾								
חוזי ריבית:								
114	126	72	(52)	-	24	-	7	75
133	24	-	-	-	33	-	(18)	9
362	485	-	(1,490)	-	1,020	-	(137)	1,092
-	63	-	(96)	-	68	-	(65)	156
-	3	-	(4)	-	1	-	3	3
-	8	-	-	-	-	-	4	4
609	726	89	(1,642)	-	1,146	-	(206)	1,339
סך כל הנכסים								
התחייבויות								
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾⁽³⁾								
חוזי ריבית:								
(36)	14	16	(20)	-	3	-	(10)	25
244	40	-	-	-	23	-	(10)	27
731	771	-	(1,085)	-	1,159	-	113	584
-	135	-	(86)	-	179	-	(164)	206
-	4	-	(1)	-	-	-	2	3
-	-	-	-	-	-	-	(8)	8
939	964	16	(1,192)	-	1,364	-	(77)	853
סך כל ההתחייבויות								

- (1) רווחים (הפסדים) שמומשו נכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית. רווחים והפסדים שטרם מומשו נכללו בהון בסעיף התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן, במסגרת רווח כולל אחר.
- (2) מדידת השווי ההוגן מבוססת בעיקרה על שימוש בנתונים נצפים (עקומי ריבית השוק), למעט איכות האשראי של הצד הנגדי.
- (3) נכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.
- (4) העברות לרמה 3 כוללות עסקאות אשר נתוני השוק בגינן, בתקופות המדווחת, אינם נצפים.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2019

ביאור 33 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ג. שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018								
רווחים (הפסדים) נטו שמומשו/טרם מומשו שנכללו ⁽¹⁾								
רווחים (הפסדים), בגין מכשירים המוחזקים ליום 31 בדצמבר 2018	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2018	העברות אל רמה 3 ⁽⁴⁾	סילוקים	מכירות	רכישות	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2017		
						בדוח רווח והפסד	בדוח רווח אחר בהון	
								נכסים
								נכסים בגין מכשירים נגזרים⁽²⁾⁽³⁾
								חוזי ריבית:
								שקל מדד
27	75	37	(100)	-	4	-	(12)	146
								אחר
52	9	-	(3)	-	2	-	(11)	21
593	1,092	-	(1,806)	-	1,821	-	474	603
								חוזי מטבע חוץ
-	156	-	(183)	-	122	-	94	123
								חוזים בגין מניות
1	3	-	(2)	-	2	-	(3)	6
								חוזי סחורות ואחרים
-	4	-	(3)	-	2	-	(1)	6
673	1,339	37	(2,097)	-	1,953	-	541	905
								סך כל הנכסים
								התחייבויות
								התחייבויות בגין מכשירים נגזרים⁽²⁾⁽³⁾
								חוזי ריבית:
								שקל מדד
-	25	14	(77)	-	9	-	(6)	85
								אחר
14	27	-	(5)	-	2	-	(5)	35
681	584	-	(1,025)	-	673	-	267	669
								חוזי מטבע חוץ
-	206	-	(126)	-	139	-	80	113
								חוזים בגין מניות
1	3	-	(3)	-	1	-	2	3
								חוזי סחורות ואחרים
-	8	-	-	-	-	-	8	-
696	853	14	(1,236)	-	824	-	346	905
								סך כל ההתחייבויות

(1) רווחים (הפסדים) שמומשו נכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית. רווחים והפסדים שטרם מומשו נכללו בהון בסעיף התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן, במסגרת רווח כולל אחר.

(2) מדידת השווי הוגן מבוססת בעיקרה על שימוש בנתונים נצפים (עקומי ריבית השוק), למעט איכות האשראי של הצד הנגדי.

(3) נכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.

(4) העברות לרמה 3 כוללות עסקאות אשר נתוני השוק בגינן, בתקופות המדווחת, אינם נצפים.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2019

ביאור 33 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ד. מידע נוסף בדבר נתונים לא נצפים משמעותיים וטכניקות הערכה המשמשים במדידת שווי הוגן של פריטים שסוגו לרמה 3:

ממוצע משוקלל	טווח	נתונים לא נצפים	טכניקת הערכה	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2019	
			ציטוט מצד נגדי לעסקה	17	מניות שאינן למסחר
					נכסים בגין מכשירים נגזרים:
0.84%	0.82% - 0.93%	ציפיות אינפלציה	היוון תזרימי מזומנים	123	חוזי ריבית - שקל מדד
41.26%	40.86% - 41.49%	סטיית תקן למניה	מודל תמחור אופציות	300	חוזים בגין מניות
1.66%	0.30% - 2.90%	איכות אשראי צד נגדי	היוון תזרימי מזומנים	286	אחר
					התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:
0.89%	0.82% - 0.93%	ציפיות אינפלציה	היוון תזרימי מזומנים	14	חוזי ריבית - שקל מדד
1.76%	0.30% - 3.10%	איכות אשראי צד נגדי	היוון תזרימי מזומנים	950	אחר

ממוצע משוקלל	טווח	נתונים לא נצפים	טכניקת הערכה	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2018	
					נכסים בגין מכשירים נגזרים:
1.24%	0.87% - 2.01%	ציפיות אינפלציה	היוון תזרימי מזומנים	51	חוזי ריבית - שקל מדד
35.87%	20.33% - 39.39%	סטיית תקן למניה	מודל תמחור אופציות	212	חוזים בגין מניות
1.73%	0.30% - 2.90%	איכות אשראי צד נגדי	היוון תזרימי מזומנים	1,076	אחר
					התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:
1.17%	0.87% - 2.22%	ציפיות אינפלציה	היוון תזרימי מזומנים	20	חוזי ריבית - שקל מדד
1.74%	0.30% - 2.90%	איכות אשראי צד נגדי	היוון תזרימי מזומנים	833	אחר

ביאור 33 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ה. העברות בין רמות 1 ו-2 בהיררכיית השווי ההוגן

לא היו העברות מרמה 2 ורמה 3 לרמה 1 במהלך תקופת הדיווח.

ו. בחירה בחלופת השווי ההוגן

כאשר הבנק בוחר בחלופת השווי ההוגן, השינויים בשווי ההוגן של השקעות באיגרות חוב מסוימות נזקפים לרווח והפסד, ואיגרות החוב מסווגות לתיק למסחר למרות שלא נרכשו למטרה זו.

הבחירה בחלופת השווי ההוגן נעשתה בנסיבות המפורטות להלן:

1. הפחתת תנודתיות ברווח והפסד אשר נגרמת כתוצאה מהבדלים בין בסיס המדידה המקורי של מכשירים פיננסיים, שיועדו לחלופת השווי ההוגן, לבין בסיס המדידה של מכשירים פיננסיים נגזרים המשמשים לניהול הסיכונים בגין השקעות כאמור.

2. המורכבות שביישום חשבונאות הגידור.

3. הצגה כלכלית נכונה יותר של נכסים המנוהלים על בסיס שווי הוגן.

ליום 31 בדצמבר 2019 הבנק בחר בחלופה השווי ההוגן לעניין ניירות ערך שסווגו כניירות ערך למסחר, למרות שלא נרכשו למטרות המסחר. לפרטים נוספים ראה ביאור 22, 2.א3, 2.א3, 3.ב3 ו-12(4).

ליום 31 בדצמבר 2018 לא בחר הבנק בחלופת השווי ההוגן.

הפסדים בגין שינויים בשווי
ההוגן לשנה שהסתיימה
ביום 31 בדצמבר 2019

שווי הוגן ליום
31 בדצמבר 2019

(2)

341

ניירות ערך זמינים למכירה

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2019

ביאור 34 - בעלי עניין וצדדים קשורים

(במיליוני שקלים חדשים)

א. יתרות

ליום 31 בדצמבר 2019										
צדדים קשורים המוחזקים על ידי התאגיד הבנקאי										
בעלי עניין										
חברות כלולות או מי שהיה בעל עניין בעתחברות המוחזקות בשליטה משותפת										
שנעשתה העסקה		שנעשתה העסקה		אחרים ⁽⁵⁾		נושאי משרה ⁽⁴⁾		מחזיקי מניות בעלי שליטה		
היתרה הגבוהה	היתרה הגבוהה	היתרה הגבוהה	היתרה הגבוהה	היתרה הגבוהה	היתרה הגבוהה	היתרה הגבוהה	היתרה הגבוהה	היתרה הגבוהה	היתרה הגבוהה	
יתרה בתוך	יתרה בתוך	יתרה בתוך	יתרה בתוך	יתרה בתוך	יתרה בתוך	יתרה בתוך	יתרה בתוך	יתרה בתוך	יתרה בתוך	
במשך	במשך	במשך	במשך	במשך	במשך	במשך	במשך	במשך	במשך	
השנה ⁽¹⁾	השנה ⁽¹⁾	השנה ⁽¹⁾	השנה ⁽¹⁾	השנה ⁽¹⁾	השנה ⁽¹⁾	השנה ⁽¹⁾	השנה ⁽¹⁾	השנה ⁽¹⁾	השנה ⁽¹⁾	
המאזן	המאזן	המאזן	המאזן	המאזן	המאזן	המאזן	המאזן	המאזן	המאזן	
1	1	-	-	42	23	16	16	15	10	נכסים
-	-	-	-	4	1	-	-	-	-	אשראי לציבור
1	1	-	-	38	22	16	16	15	10	הפרשה להפסדי אשראי
32	32	-	-	-	-	-	-	-	-	אשראי לציבור, נטו
										השקעה בחברות כלולות
										התחייבויות
10	10	-	-	668	588	93	73	66	41	פיקדונות הציבור
-	-	-	-	-	-	-	-	7,027	7,027	מניות (כלול בהון עצמי) ⁽²⁾
1	1	-	-	99	92	5	4	3	3	סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים ⁽³⁾

(1) על בסיס יתרות לסוף כל חודש.

(2) אחזקות בעלי עניין וצדדים קשורים בהון העצמי של הבנק.

(3) סיכויי אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות של לווה בודד.

(4) נושאי משרה בבנק (לרבות המנהל הכללי) ולרבות דירקטורים ביחד עם בני משפחה קרובים שלהם.

(5) תאגיד שאדם או תאגיד שנכלל באחת הקבוצות של בעלי העניין, שולט בהם או מחזיק עשרים וחמישה אחוזים או יותר מההון המניות המונפק שלהם או מכוח ההצבעה בהם או רשאי למנות עשרים וחמישה אחוזים או יותר מהדירקטורים שלהם.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2019

ליום 31 בדצמבר 2018									
צדדים קשורים המוחזקים על ידי התאגיד הבנקאי בעלי עניין									
חברות כלולות או חברות המוחזקות בשליטה משותפת		מי שהיה בעל עניין בעת שנעשתה העסקה		אחרים ⁽⁵⁾		נושאי משרה ⁽⁴⁾		מחזיקי מניות בעלי שליטה	
היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה ⁽¹⁾	יתרה לתאריך המאזן	היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה ⁽¹⁾	יתרה לתאריך המאזן	היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה ⁽¹⁾	יתרה לתאריך המאזן	היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה ⁽¹⁾	יתרה לתאריך המאזן	היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה ⁽¹⁾	יתרה לתאריך המאזן
3	-	-	-	250	37	19	17	52	46
-	-	-	-	4	4	-	-	-	-
3	-	-	-	246	33	19	17	52	46
32	32	-	-	-	-	-	-	-	-
10	5	-	-	820	357	81	68	78	49
-	-	-	-	-	-	-	-	6,477	6,477
-	-	-	-	210	130	18	18	5	3

ביאור 34 - בעלי עניין וצדדים קשורים - המשך
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. תמצית תוצאות עסקיות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר				
2019				
צדדים קשורים המוחזקים על ידי התאגיד הבנקאי	בעלי עניין			
	חברות כלולות או חברות המוחזקות בשליטה משותפת	אחרים ⁽²⁾	נושאי משרה ⁽⁴⁾	מחזיקי מניות בעלי שליטה
-	2	-	2	הכנסות ריבית מאשראי לציבור, נטו
-	-	(1)	(1)	הוצאות ריבית על פיקדונות הציבור
-	2	(1)	1	סך הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו
-	4	-	-	הכנסות מימון שאינן מריבית, נטו
-	(2)	(44)	-	הוצאות תפעוליות ואחרות
-	4	(45)	1	סך הכל

ג. תגמול וכל הטבה אחרת לבעלי עניין (מהתאגיד הבנקאי ומחברות מוחזקות)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר				
2019				
מספר מקבלי הטבות	אחרים ⁽²⁾ סך הטבות	נושאי משרה ⁽⁴⁾ מספר מקבלי הטבות		
		מספר	מספר	סך הטבות
-	-	14	38	בעל עניין המועסק בתאגיד או מטעמו
-	-	16	6	דירקטור שאינו מועסק בתאגיד או מטעמו
1	2	-	-	בעל עניין אחר שאינו מועסק בתאגיד או מטעמו

(1) נושאי משרה בבנק (לרבות המנהל הכללי) ולרבות דירקטורים ביחד עם בני משפחה קרובים שלהם.

(2) תאגיד שאדם או תאגיד שנכלל באחת הקבוצות של בעלי העניין, שולט בהם או מחזיק עשרים וחמישה אחוזים או יותר מההון המניות המונפק שלהם או מכוח ההצבעה בהם או רשאי למנות עשרים וחמישה אחוזים או יותר מהדירקטורים שלהם.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2019

2017				2018			
צדדים קשורים המוחזקים על ידי התאגיד הבנקאי		בעלי עניין		צדדים קשורים המוחזקים על ידי התאגיד הבנקאי		בעלי עניין	
חברות כלולות או חברות המוחזקות בשליטה משותפת		נושאי משרה ⁽¹⁾	מחזיקי מניות בעלי שליטה	חברות כלולות או חברות המוחזקות בשליטה משותפת		נושאי משרה ⁽¹⁾	מחזיקי מניות בעלי שליטה
	אחרים ⁽²⁾				אחרים ⁽²⁾		
-	4	1	-	-	4	1	2
-	(4)	(1)	-	-	(1)	(1)	-
-	-	-	-	-	3	-	2
-	-	-	-	-	-	-	-
-	(3)	(43)	-	-	(4)	(37)	-
-	(3)	(43)	-	-	(1)	(37)	2

2017				2018			
אחרים ⁽²⁾		נושאי משרה ⁽¹⁾		אחרים ⁽²⁾		נושאי משרה ⁽¹⁾	
מספר מקבלי הטבות	סך הטבות	מספר מקבלי הטבות	סך הטבות	מספר מקבלי הטבות	סך הטבות	מספר מקבלי הטבות	סך הטבות
-	-	14	36	-	-	14	31
-	-	12	7	-	-	13	6
3	3	-	-	3	4	-	-

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2019

ביאור 35 - אירועים לאחר תאריך המאזן

- ביום 19 בפברואר 2020 הודיע המנהל הכללי של הבנק, מר אלדד פרשר, לדירקטוריון הבנק כי בכוונתו לסיים בחודשים הקרובים את כהונתו. מועד סיום הכהונה טרם נקבע והוא יסוכם לאחר שדירקטוריון הבנק ישלים את הליך מינוי המנהל הכללי הבא.
- ביום 24 בפברואר 2020 החליט הדירקטוריון על הקמת ועדה בראשות יושב ראש הדירקטוריון, לאיתור מנהל כללי חדש לבנק.
- ביום 24 בפברואר 2020, לאחר תאריך המאזן, החליט דירקטוריון הבנק לחלק דיבידנד בסך של 176 מיליוני שקלים חדשים, 40% מרווחי הרבעון הרביעי של שנת 2019. סכום הדיבידנד מהווה שיעור של 748.94% מההון המונפק, דהיינו 74.89 אגורות לכל מניה בת 0.1 ש"ח ערך נקוב. היום הקובע לעניין תשלום הדיבידנד הינו 3 במרץ 2020 ויום התשלום הינו 11 במרץ 2020. סכום הדיבידנד הסופי למניה כפוף לשינויים עקב מימוש ניירות ערך המירים של הבנק. בהתאם לכללים החשבונאיים, יגרע סכום זה מיתרת העודפים ברבעון הראשון של שנת 2020.

ביאור 36 - תמצית דוחות של הבנק⁽¹⁾

א. דוח רווח והפסד

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2017	2018	2019	
5,804	6,905	7,196	הכנסות ריבית
2,084	2,689	2,633	הוצאות ריבית
3,720	4,216	4,563	הכנסות ריבית, נטו
163	280	338	הוצאות בגין הפסדי אשראי
3,557	3,936	4,225	הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
			הכנסות שאינן מריבית
159	417	370	הכנסות מימון שאינן מריבית
1,163	1,203	1,258	עמלות
79	31	59	הכנסות אחרות
1,401	1,651	1,687	סך כל ההכנסות שאינן מריבית
			הוצאות תפעוליות ואחרות
1,978	2,110	2,242	משכורות והוצאות נלוות
616	619	642	אחזקה ופחת בניינים וציוד
415	898	451	הוצאות אחרות
3,009	3,627	3,335	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
1,949	1,960	2,577	רווח לפני מיסים
724	835	910	הפרשה למיסים על הרווח
1,225	1,125	1,667	רווח לאחר מיסים
122	81	175	חלק ברווחים של חברות מוחזקות לאחר השפעת מס
1,347	1,206	1,842	רווח נקי

(1) נתונים מלאים על בסיס הבנק בלבד נכללים באתר האינטרנט של הבנק: www.mizrachi-tefahot.co.il << אודות הבנק >> קשרי משקיעים << מידע כספי

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2019

ביאור 36 - תמצית דוחות של הבנק - המשך

ב. מאזן

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2018	2019	
		נכסים
42,708	49,327	מזומנים ופיקדונות בבנקים
9,539	7,101	ניירות ערך ⁽¹⁾
26	120	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
185,416	195,255	אשראי לציבור
(1,501)	(1,613)	הפרשה להפסדי אשראי
183,915	193,642	אשראי לציבור, נטו
630	656	אשראי לממשלות
2,400	2,542	השקעות בחברות מוחזקות
1,147	1,205	בניינים וציוד
3,240	2,577	נכסים בגין מכשירים נגזרים
1,569	1,531	נכסים אחרים
245,174	258,701	סך כל הנכסים
		התחייבויות והון
205,138	217,198	פיקדונות הציבור
12,138	12,782	פיקדונות מבנקים
25	23	פיקדונות הממשלה
3,322	3,350	איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
3,661	2,685	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
6,209	6,630	התחייבויות אחרות ⁽²⁾
230,493	242,668	סך כל ההתחייבויות
14,681	16,033	הון
245,174	258,701	סך כל ההתחייבויות וההון

(1) מזה: 5,984 מיליוני שקלים חדשים הרשומים בדוחות הכספיים על פי השווי ההוגן (ביום 31 בדצמבר 2018 - 7,040 מיליוני שקלים חדשים).
 (2) מזה: הפרשה להפסדי אשראי בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים - 119 מיליוני שקלים חדשים (ביום 31 בדצמבר 2018 - 97 מיליוני שקלים חדשים).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2019

ביאור 36 - תמצית דוחות של הבנק - המשך

ג. דוח על תזרימי המזומנים
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2017	2018	2019	
			תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת
1,347	1,206	1,842	רווח נקי
			התאמות
(122)	(81)	(175)	חלקו של הבנק ברווחים בלתי מחולקים של חברות כלולות
188	181	185	פחת על בניינים וציוד (לרבות ירידת ערך)
163	280	338	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(52)	(18)	(35)	רווח ממכירת ניירות ערך זמינים למכירה
1	1	(11)	הפסד (רווח) שמומש וטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן של ניירות ערך למסחר
		(2)	הפסד (רווח) שמומש וטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן של מניות שאינן למסחר
(55)	-	(26)	רווח ממימוש בניינים וציוד
-	-	6	ירידת ערך של מניות שאינן למסחר
24	-	57	הוצאות הנובעות מעסקאות תשלום מבוסס מניות
22	(90)	189	מיסים נדחים, נטו
11	64	12	שינוי בהפרשות ובהתחייבויות עובדים
78	(126)	234	התאמות בגין הפרשי שער
(4)	-	-	רווח ממכירת תיקי אשראי
(26)	(210)	577	הפרשי צבירה שנכללו בפעולות השקעה ומימון
			שינוי נטו בנכסים שוטפים
156	180	669	נכסים בגין מכשירים נגזרים
138	(80)	(469)	ניירות ערך למסחר
10	(39)	(135)	נכסים אחרים, נטו
			שינוי נטו בהתחייבויות שוטפות
(483)	579	(976)	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
360	419	243	התחייבויות אחרות
1,756	2,266	2,523	מזומנים נטו מפעילות שוטפת

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2019

ביאור 36 - תמצית דוחות של הבנק - המשך

ג. דוח על תזרימי המזומנים⁽¹⁾ - המשך
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2017	2018	2019	
			תזרימי מזומנים מפעילות השקעה
5	(16)	46	שינוי נטו בפיקדונות בבנקים
(11,201)	(14,853)	(9,854)	שינוי נטו באשראי לציבור
(126)	(56)	12	שינוי נטו באשראי לממשלות
(67)	50	(94)	שינוי נטו בניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
(3,816)	-	(158)	רכישת איגרות חוב מוחזקות לפדיון
-	723	1,422	תמורה מפדיון ניירות ערך מוחזקות לפדיון
-	(2,454)	(5,491)	רכישת ניירות ערך זמינים למכירה
4,671	838	3,509	תמורה ממכירת ניירות ערך זמינים למכירה
-	1,026	3,265	תמורה מפדיון ניירות ערך זמינים למכירה
2,586	2,350	577	תמורה ממכירת תיקי אשראי
(702)	(377)	(782)	רכישת תיקי אשראי - ציבור
-	(118)	(38)	רכישת תיקי אשראי - ממשלה
(197)	(203)	(266)	רכישת בניינים וציוד
320	-	58	תמורה ממימוש בניינים וציוד
-	603	-	תמורה מפדיון ניירות ערך - חברות כלולות
1	-	33	תמורה ממימוש השקעה בחברות כלולות
(8,526)	(12,487)	(7,761)	מזומנים נטו לפעילות השקעה
			תזרימי מזומנים מפעילות מימון
7,705	15,192	12,060	שינוי נטו בפיקדונות הציבור
(2)	742	644	שינוי נטו בפיקדונות מבנקים
(5)	-	(2)	שינוי נטו בפיקדונות הממשלה
-	-	-	הנפקת איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים
(67)	(4)	(4)	פדיון איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים
(334)	(247)	(561)	דיבידנד ששולם לבעלי מניות
7,297	15,683	12,137	מזומנים נטו מפעילות מימון
527	5,462	6,899	גידול (קטון) במזומנים
36,607	37,056	42,644	יתרת מזומנים לתחילת התקופה
(78)	126	(234)	השפעת תנועות בשער החליפין על יתרות מזומנים
37,056	42,644	49,309	יתרת מזומנים לסוף התקופה
			ריבית ומסים ששולמו ו/או התקבלו
6,103	6,284	5,997	ריבית שהתקבלה
1,663	1,925	2,162	ריבית ששולמה
4	7	17	דיבידנדים שהתקבלו
64	91	177	מסים על הכנסה שהתקבלו
747	1,034	1,007	מסים על הכנסה ששולמו
			נספח א' - פעולות השקעות ומימון שלא במזומן
25	-	-	רכישות בניינים וציוד
-	-	-	מכירות בניינים וציוד

בנק מזרחי טפחות

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

263	ממשל תאגידי וביקורת
263	הדירקטוריון וההנהלה
264	חברי הנהלת הבנק
265	המבקרת הפנימית
268	שכר רואי החשבון המבקרים בקבוצה
269	פירוט תגמולים לנושאי משרה בכירה
271	עסקאות עם בעלי שליטה וצדדים קשורים
274	פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו
275	בעלי השליטה
275	רכוש קבוע ומתקנים
275	נכסים לא מוחשיים
276	הון אנושי
279	הסכמים מהותיים
280	חקיקה והוראות פיקוח על פעילות קבוצת הבנק
284	דירוג האשראי של הבנק
285	מגזרי פעילות - מידע נוסף

ממשל תאגידי וביקורת

הדירקטוריון וההנהלה

הדירקטוריון

במהלך שנת 2019 קיים דירקטוריון הבנק 28 ישיבות של מליאת הדירקטוריון. כמו כן, בתקופה זו התקיימו 68 ישיבות של ועדות הדירקטוריון ו-6 השתלמויות דירקטורים.

הועדות הקבועות של הדירקטוריון הן: ביקורת, אשראי, ניהול סיכונים, טכנולוגיית מידע וחדשנות טכנולוגית ותגמול.

להלן השינויים שאירעו במהלך שנת 2019 ועד למועד פרסום הדוחות הכספיים:

ביום 28 בינואר 2019 החליט דירקטוריון הבנק על הקמת ועדת טכנולוגיית מידע וחדשנות טכנולוגית. מר משה וידמן מונה ליושב ראש הועדה.

ביום 7 בפברואר 2019 חדלה גברת ליאורה עופר לכהן כדירקטורית בבנק.

ביום 12 במרץ 2019, מונה מר גלעד רבינוביץ כדירקטור חיצוני בבנק. מיום אישור המינוי מכהן מר גלעד רבינוביץ כחבר בוועדת טכנולוגיית מידע וחדשנות טכנולוגית.

ביום 27 במרץ 2019 חדל מר רון גזית לכהן כחבר ועדת ניהול סיכונים ומונה כחבר ועדת אשראי.

ביום 28 במרץ 2019 מונה מר אילן קרמר כדירקטור בבנק וכחבר בוועדת ניהול סיכונים.

ביום 28 במרץ 2019 חדל מר מרדכי מאיר לכהן כדירקטור בבנק.

ביום 25 באפריל 2019 חדל מר יוסף שחק לכהן כדירקטור בבנק.

ביום 20 במאי 2019 מונתה גברת סבינה בירן כחברת ועדת אשראי.

ביום 25 ביוני 2019 חדל מר צבי אפרת לכהן כדירקטור בבנק.

ביום 25 ביוני 2019 מונה מר אלי אלרואי כדירקטור בבנק.

ביום 20 באוגוסט 2019 מונה מר יוסף פלוס כדירקטור חיצוני בבנק. ביום 26 באוגוסט 2019 הוחלט לאשר מינוי של מר יוסף פלוס כחבר ועדת הביקורת והתגמול. ביום 4 בנובמבר 2019 הוחלט לאשר מינוי מר יוסף פלוס כחבר הועדה לניהול סיכונים.

ביום 7 בנובמבר 2019 הודיע מר אברהם זלדמן על התפטרותו מתפקידו כדירקטור חיצוני החל מיום 31 בדצמבר 2019.

ביום 18 בדצמבר 2019 חדל מר יואב אשר נחשון לכהן כדירקטור בבנק.

ביום 24 בדצמבר 2019 אישר דירקטוריון הבנק את המינויים והשינויים בחברות בוועדות להלן אשר נכנסו לתוקף ביום 1 בינואר 2020:

מינוי מר יואב אשר נחשון כדירקטור בבנק, וכן כחבר בוועדות אשראי וטכנולוגיית מידע וחדשנות טכנולוגית.

מינוי גברת חנה פייאר ליושבת ראש ועדת התגמול.

מינוי מר יוסף פלוס ליושב ראש ועדת הביקורת.

מינוי מר יוני קפלן כחבר ועדת אשראי והפסקת חברות בוועדת טכנולוגיית מידע וחדשנות טכנולוגית.

מינוי אלי אלרואי כחבר בוועדת טכנולוגיית מידע וחדשנות טכנולוגית.

הפסקת חברות של מר רון גזית בוועדת אשראי.

להלן שמות חברי דירקטוריון הבנק ופרטים על חברותם בוועדות הדירקטוריון נכון למועד פרסום הדוחות הכספיים:

משה וידמן, יושב ראש הדירקטוריון

ועדת אשראי - יושב ראש, ועדת ניהול סיכונים - יושב ראש, ועדת טכנולוגיית מידע וחדשנות טכנולוגית - יושב ראש

ועדת טכנולוגיית מידע וחדשנות טכנולוגית

ועדות אשראי וטכנולוגיית מידע וחדשנות טכנולוגית

ועדות ביקורת, אשראי, ניהול סיכונים, טכנולוגיית מידע וחדשנות טכנולוגית ותגמול

ועדת טכנולוגיית מידע וחדשנות טכנולוגית

ועדות ביקורת וניהול סיכונים

ועדת תגמול - יושבת ראש, ועדת ביקורת, ועדת אשראי

ועדת ביקורת - יושב ראש, ועדת ניהול סיכונים, ועדת תגמול.

ועדות אשראי וניהול סיכונים

ועדת ניהול סיכונים

ועדות ביקורת, טכנולוגיית מידע וחדשנות טכנולוגית ותגמול

אלי אלרואי

יואב אשר נחשון

סבינה בירן

רון גזית

אברהם זלדמן

חנה פייאר

יוסף פלוס

יהונתן קפלן

אילן קרמר

גלעד רבינוביץ

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2019

דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית - דירקטוריון הבנק קבע מספר מינימאלי של 3 דירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית. לדעת הדירקטוריון, מספר זה מאפשר לו לעמוד בכל החובות המוטלות עליו, ובמיוחד בהתייחס לאחריותו לבדיקת מצבו הכספי של התאגיד ולעריכת הדוחות הכספיים ואישורם. כמו כן, קבע הדירקטוריון, כי בועדת הביקורת יהיו חברים לפחות 2 דירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית. בועדת הביקורת מכהנים 5 דירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית.

בהסתמך על כישוריהם, השכלתם, ניסיונם והידע שלם מכהנים בבנק נכון למועד פרסום דוחות אלו 9 דירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית: ה"ה משה וידמן, יואב אשר נחשון, סבינה בירן, אברהם זלדמן, חנה פייאר, יוסף פלוס, יהונתן קפלן, אילן קרמר, וגלעד רבינוביץ.

לפרטים נוספים על חברי דירקטוריון הבנק לרבות: כישוריהם, השכלתם, ניסיונם ונתונים נוספים בדבר כהונתם, ופרטים נוספים על דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית וכשירות מקצועית, כנדרש על פי הוראות הדיווח לציבור ותקנות ניירות ערך, ראה תקנה 26 בדוח התקופתי של הבנק לשנת 2019 באתר המג"א של רשות לניירות ערך.

דירקטוריון הבנק מודה למנהל הכללי, להנהלת הבנק ולעובדיו על פועלם לקידום הבנק, פרי שקידתם לקיום שירותי הבנק באחריות הראויה. הדירקטוריון מעריך את המאמצים המתמידים של המנהל הכללי, הנהלת הבנק ועובדיו להרחבת העסקים וחוג הלקוחות.

חברי הנהלת הבנק

להלן רשימת חברי פורום הנהלת הבנק ליום 31 בדצמבר 2019, תוארם ותפקידיהם:

מנהל כללי	אלדד פרשר⁽¹⁾
סגן מנהל כללי, מנהל חטיבת חשבונאות ודיווח כספי ⁽²⁾ , חשבונאי ראשי	מנחם אביב
סגן מנהל כללי, מנהל החטיבה הקמעונאית ⁽²⁾	ישראל אנגל
מנהלת חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ, מנהלת טכנולוגיית המידע	אילה חכים
סגן מנהל כללי, מנהל החטיבה הפיננסית ⁽²⁾ , Chief Financial Officer (CFO)	משה לארי
סגן מנהל כללי, מנהל החטיבה לתכנון, תפעול ונכסי לקוחות ⁽²⁾	ניסן לוי
סגן מנהל כללי, מנהל החטיבה לבנקאות עסקית	אופיר מורד
סגן מנהל כללי, מנהלת חטיבת שיווק, פרסום ופיתוח עסקים	דינה זוארץ נבות
סגן מנהל כללי, מנהלת החטיבה המשפטית, יועצת משפטית ראשית	רחלי פרידמן
סגן מנהל כללי, מנהל החטיבה לבקרת סיכונים, Chief Risk Officer (CRO)	דורון קלאוזנר
סגן מנהל כללי, מנהלת חטיבת משאבי אנוש ומינהל ⁽²⁾	ריטה רובינשטיין⁽³⁾
מבקרת פנימית ראשית, מנהלת חטיבת הביקורת הפנימית	גלית ויזר
מזכיר הבנק	מאיה פלר
דובר הבנק	בני שוקרון

לפרטים נוספים על נושאי משרה בכירה של הבנק לרבות: השכלתם, ניסיונם ונתונים נוספים בדבר כהונתם, כנדרש על פי הוראות הדיווח לציבור ותקנות ניירות ערך, ראה תקנה 26א' בדוח התקופתי של הבנק לשנת 2019 באתר המג"א של רשות לניירות ערך.

(1) ביום 19 בפברואר 2020 הודיע המנהל הכללי של הבנק, מר אלדד פרשר, לדירקטוריון הבנק כי בכוונתו לסיים בחודשים הקרובים את כהונתו. מועד סיום הכהונה טרם נקבע והוא יסוכם לאחר שדירקטוריון הבנק ישלים את הליך מינוי המנהל הכללי הבא.

(2) לפרטים בדבר שינוי מבני בבנק החל משנת 2020 ראה פרק הון אנושי להלן.

(3) ביום 31 בדצמבר 2019 סיימה ריטה רובינשטיין את תפקידה כמנהלת חטיבת משאבי אנוש ומינהל.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2019

המבקר הפנימית

להלן פרטים באשר למבקר הפנימית הראשית של קבוצת הבנק שהחלה תפקידה ביום 7 ביולי 2011:

שם:	גלית ויזר
תאריך תחילת כהונתה:	יולי 2011
השכלה:	רואת חשבון; תואר ראשון בחשבונאות ובכלכלה (האוניברסיטה העברית), תואר שני במנהל עסקים (האוניברסיטה העברית)
ניסיון:	סגנית המבקר הפנימי הראשי בבנק מזרחי טפחות וקודם לכך מבקר פנימית ראשית בבנק טפחות

בהתאם להוראות סעיף 146(ב) לחוק החברות - התשנ"ט-1999, המבקר הפנימית אינה בעלת עניין בתאגיד, אינה נושאת משרה, ואינה קרובה של אחד מאלה.

בהתאם להוראות סעיף 8 לחוק הביקורת הפנימית התשנ"ב-1992, לא משמשת המבקר הפנימית בתפקיד נוסף על תפקידה כמבקר פנימית ראשית, זולת תפקיד הממונה על תלונות הציבור, מבקר פנימית של בנק ייב ומבקר בחברות בנות של בנק מזרחי טפחות. המבקר הפנימית של הבנק אינה משמשת בתפקיד מחוץ לבנק, אשר יוצר או עלול ליצור ניגוד עניינים עם תפקידה כמבקר פנימית. למעט האמור, אין למבקר קשרים עסקיים מהותיים או קשרים מהותיים אחרים עם הבנק או עם גוף הקשור אליו.

בהתאם להוראה 307 להוראות ניהול בנקאי תקין, עובדי הביקורת מתמנים אך ורק בהסכמת המבקר הפנימית. עובדי הביקורת פועלים מטעם המבקר לצורך הביקורת הפנימית, ומקבלים הוראות בענייני ביקורת מהמבקר הפנימית בלבד. עובדי הביקורת הפנימית אינם ממלאים בתאגיד הבנקאי תפקיד נוסף על הביקורת הפנימית, זולת תפקיד הממונה על תלונות הציבור. עובדי הביקורת הפנימית מורשים לחתום בשם התאגיד הבנקאי רק על מסמכים הקשורים בעבודת הביקורת או פניות הציבור. שירותו של עובד בביקורת הפנימית מופסק בהליך תקין ובהסכמת המבקר הפנימית.

נכון ליום 31 בדצמבר 2019 המבקר הפנימית זכאית ל-18,112 כתבי אופציה לרכישת מניות רגילות של מזרחי טפחות בנות ערך נקוב של 0.1 ש"ח למניה, בהתאם לתוכנית הקצאה משנת 2014 שאישר דירקטוריון מזרחי טפחות ול-53,937 כתבי אופציה לרכישת מניות כאמור, בהתאם להקצאה שבוצעה בשנת 2017 שאישר דירקטוריון מזרחי טפחות. כמו כן, המבקר הפנימית זכאית לעד 36,595 כתבי אופציה לרכישת מניות רגילות כאמור, בהתאם לתוכנית הקצאה משנת 2019 שאישר דירקטוריון מזרחי טפחות. לפרטים נוספים בנוגע להקצאה ראה ביאור 23 לדוחות הכספיים.

להערכת הדירקטוריון, אין בהיקף ניירות הערך של הבנק המוחזקים על ידי המבקר הפנימית כדי להשפיע על טיב עבודתה. המבקר הפנימית הינה עובדת הבנק במשרה מלאה.

דרך המינוי סמכויות וחובות

בחודש יוני 2011 אושר מינויה של המבקר הפנימית על ידי ועדת הביקורת והדירקטוריון, וזאת בהתבסס על ניסיונה ועל השכלתה של המבקר.

סמכויות וחובות פונקציית הביקורת הפנימית מפורטות בכתב המינוי שנדון ואושר בדירקטוריון הבנק, ובכלל זה:

- הסמכות והיכולת ליוזם ביקורות בכל היחידות ובכל הפעילויות הקיימות בבנק בארץ ובחוץ לארץ, וכן לדרוש ולקבל כל מסמך וכל מידע הדרוש לביצוע תפקידה.
- לעובדי פונקציית הביקורת הפנימית תהיה גישה ישירה, לצורך ביצוע תפקידם, לכל הרשומות, לכל מאגר רגיל או ממוחשב, לכל בסיס נתונים וקבצי עבודה ולכל תוכנית עבודה של עיבוד נתונים אוטומטי, ובכלל זה גם מידע ניהולי ופרוטוקולים של הגופים מקבלי ההחלטות, הקשורים לנשוא הביקורת.
- עובדי פונקציית הביקורת רשאים להיכנס לכל נכס שבבעלות או בשימוש הבנק ולבדוק אותו.
- לגבי מידע חסוי על פי דין, יחולו על המבקר הפנימי, עובדיו ועל כל אדם הפועל מטעמו, המגבלות הקבועות בדין. המבקר הפנימי, עובדיו או כל אדם אחר מטעמו, חייב לשמור בסוד כל מסמך ומידע שהגיעו אליו עקב מילוי תפקידו, זולת אם הגילוי נחוץ למילוי תפקידו כנדרש בחוק, או אם הגילוי נדרש על פי כל דין.

זהות הממונה על המבקר הפנימית

הממונה הארגוני על המבקר הפנימית הוא יושב ראש דירקטוריון הבנק.

תוכנית העבודה של הביקורת הפנימית

הביקורת הפנימית פועלת בהתבסס על תוכנית ביקורת רב שנתית ממוקדת סיכונים לתקופה של ארבע שנים, ממנה נגזרת תוכנית עבודה שנתית. יצוין, כי בדיקת פעילויות ועסקאות מהותיות, ובכלל זה, בדיקת נושא עסקאות עם אנשים קשורים, משולבות בתוכנית העבודה הרב שנתית של הביקורת הפנימית.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2019

השיקולים בקביעת תוכנית הביקורת הרב שנתית

מיפוי של הפעילויות המבוצעות ביחידות השונות בבנק על פי המבנה הארגוני, ייחוס סיכון פוטנציאלי לכל פעילות ופעילות, וקביעת תדירות ביקורת בהתאם ל:

- סקרי סיכונים שנערכו בבנק.
- דרישות רגולטוריות הנובעות מהוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו.
- הוראות באזל ותהליך ה-ICAAP.
- דוחות ביקורת שוטפים של בנק ישראל.
- ממצאי דוחות הביקורת של חטיבת הביקורת.
- החלטות ועדת הביקורת ויושב ראש הדירקטוריון ובקשות המנהל הכללי של הבנק.

תוכנית העבודה הרב שנתית נערכת על ידי המבקר הפנימית, מובאת לדיון בועדת הביקורת הדירקטוריונית, ומועברת לידי המנהל הכללי. לאחר דיון בועדת הביקורת והמלצה לאישור מוגשת התוכנית לאישור הדירקטוריון.

בהתאם לכך, ביום 25 בפברואר 2019 אישר הדירקטוריון את תוכנית העבודה הרב שנתית של הביקורת הפנימית לשנים 2019-2022.

השיקולים בקביעת תוכנית הביקורת השנתית

מעבר לשיקולים המפורטים לעיל, המשמשים בסיס לקביעת תוכנית הביקורת הרב שנתית, אשר ממנה נגזרת תוכנית הביקורת השנתית, נוספות בתוכנית העבודה השנתית בדיקות מיוחדות אותן נדרשת הביקורת הפנימית לבצע בהתאם לבקשת הפיקוח על הבנקים וועדת הביקורת. בנוסף, מתייחסת הביקורת לבדיקות המבוקשות על ידי המנהל הכללי.

שינויים מהותיים, מובאים לאישור ועדת הביקורת. במקרה של שינויים שאינם מהותיים, נמסר לועדת הביקורת דיווח בדיעבד.

בדומה לתוכנית הביקורת הרב שנתית, נערכת גם תוכנית הביקורת השנתית על ידי המבקר הפנימית, ומובאת לדיון בועדת הביקורת הדירקטוריונית. בנוסף, מועברת התוכנית לידי המנהל הכללי. לאחר המלצת ועדת הביקורת הדירקטוריונית לאישור התוכנית, מועברת התוכנית לאישור הדירקטוריון.

בהתאם לכך, ביום 25 בפברואר 2019 אישר הדירקטוריון את תוכנית העבודה השנתית של הביקורת הפנימית לשנת 2019.

ביקורת בתאגידים מוחזקים ובסניפי חוץ לארץ

המבקר הפנימית של הבנק, כוללת בתוכנית הביקורת השנתית והרב שנתית את התאגידים הפעילים המוחזקים על ידי הבנק, בתוקף תפקידה כמבקר פנימית שלהם, למעט בנק מזרחי שוויץ, שבתקופת הדיווח היה לו מבקר פנימי משלו. ביחס לחברה זו, ובהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 307, המבקר הפנימית מוודאת קיום ביקורת פנימית נאותה.

בבנק יב מוגשת תוכנית ביקורת נפרדת למוסדות הדירקטוריון של בנק יב.

היקף העסקת המבקר הפנימית וצוות העובדים הכפופים לה

כאמור, המבקר הפנימית הינה עובדת הבנק במשרה מלאה.

מספר המשרות הממוצע של עובדים הכפופים למבקר הפנימית נגזר מצרכי הביקורת הפנימית כפי שעולים מתוכנית העבודה הרב שנתית ותוכנית העבודה השנתית של הביקורת. מספר המשרות הממוצע במהלך שנת 2019, כולל מבקרים פנימיים של חברות מאוחדות וסניפי חוץ לארץ מפורט בטבלה להלן:

מחוז לישראל		בישראל	
עובדים שעסקו בביקורת פנימית	עובדים שעסקו בתחום פניות הציבור	עובדים שעסקו בביקורת פנימית	עובדים שעסקו בביקורת פנימית
2 ⁽²⁾	6	50 ⁽¹⁾	50 ⁽¹⁾

(1) כולל 8 תקנים, לצורך עריכת ביקורת בבנק יב לרבות מיקור חוץ ביהב. כמו כן, עמד לרשות הביקורת הפנימית בבנק מזרחי טפחות, מיקור חוץ בהיקף של כשתי משרות שכלול אף הוא.

(2) כולל העסקת גורמים חיצוניים בחוץ לארץ.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2019

ערכת הביקורת

הביקורת הפנימית עורכת את עבודתה על בסיס תקנים מקצועיים מקובלים:

- דרישות החוק השונות, לרבות חוק הביקורת הפנימית התשנ"ב-1992, והוראות של רשויות הפיקוח הרלבנטיות לתחום המבוקר, ובכללן הוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו, כולל הוראה 307 להוראות ניהול בנקאי תקין בנושא פונקציית ביקורת פנימית.
- סטנדרטים לעיסוק מקצועי בביקורת הפנימית של לשכת המבקרים הפנימיים העולמית.

הדירקטוריון וועדת הביקורת סבורים, כי הביקורת נערכת בהתאם לתקנים המקצועיים המפורטים לעיל, באופן המגשים את מטרת הביקורת הפנימית. זאת, בין היתר בהתבסס על הדיווח השנתי, הדיווח החצי שנתי ותוכניות העבודה של הביקורת הפנימית הכוללות התייחסות לנושאים אלו. כמו כן, בהתאם לנדרש נערך אחת ל-5 שנים סקר חיצוני בלתי תלוי על איכות עבודת הביקורת הפנימית המדווח לועדת הביקורת.

גישה למידע

המבקר הפנימית מקבלת באופן שוטף גישה מלאה לכל מידע שנדרש על ידה, בהתאם להוראה 307 לניהול בנקאי תקין, כאמור בסעיף 9 לחוק הביקורת הפנימית התשנ"ב-1992, ובכלל זה גישה מתמדת ובלתי אמצעית למערכות המידע של הבנק, לרבות נתונים כספיים. יודגש, כי גם בביצוע ביקורות בתאגידים מוחזקים ובפעילות מחוץ לישראל, ניתנת לביקורת - גישה מלאה כאמור בין אם באמצעות ביקורים במוקדי הפעילות מחוץ לישראל ובין אם באמצעות קבלת חומרים על פי דרישה.

הגשת דין וחשבון על ממצאי הביקורת

הביקורת מעבירה כל דוח ביקורת בדרך קבע ליושב ראש הדירקטוריון, ליושב ראש ועדת הביקורת, למנהל הכללי ולממונה על היחידה המבוקרת. כמו כן, עותק של כל דוח מועבר ל-CRO, לקצין הציות והממונה על אסור הלבנת הון, למנהלת אגף בקרת סיכונים ולחשבונאי הראשי. דוחות הביקורת מוגשים בכתב. אחת למחצית שנה מגישה המבקר לחברי ועדת ביקורת, את רשימת כל הדוחות שהופצו במהלך מחצית השנה החולפת. כל הדוחות נדונים בפורום הכולל את מנהל החטיבה ו/או המנהל האחראי על היחידה או על הפעילות המבוקרת. הדוחות המהותיים, נדונים בפורום בראשות המנהל הכללי. יושב ראש ועדת הביקורת, בהתייעצות עם המבקר הפנימית, קובע מהם דוחות הביקורת הפנימית המהותיים שיובאו לדין וועדת הביקורת.

ביום 8 באוגוסט 2019, הופץ הדיווח על ביצוע תוכנית העבודה של הביקורת למחצית הראשונה של שנת 2019, ונדון בוועדת הביקורת ביום 12 באוגוסט 2019. דוח סיכום עבודת הביקורת הפנימית לשנת 2019 הופץ במהלך פברואר 2020 ונדון בוועדת הביקורת ביום 20 בפברואר 2020. דוחות עיקריים אחרים נדונו במהלך השנה בישיבות השוטפות של ועדת הביקורת.

הערכת פעילות המבקר הפנימית

הדירקטוריון וועדת הביקורת סבורים, כי ההיקף, האופי, רציפות הפעילות ותוכנית העבודה של המבקר הפנימית, יש בהם כדי להגשים את מטרת הביקורת הפנימית.

התגמול של המבקר הפנימית

להלן פרטים על השכר, ההפרשות הסוציאליות, ההטבות וההפרשות ששולמו או שנרשמה בגינם הפרשה למבקר הפנימית הראשית, בשנת 2019: שכר בסך של 1,168 אלפי שקלים חדשים, מענקים בסך של 614 אלפי שקלים חדשים, כולל מענק שימור בסך של 176 אלפי שקלים חדשים, הפרשות סוציאליות בסך של 310 אלפי שקלים חדשים ושווי הטבות נוספות בסך של 99 אלפי שקלים חדשים. סך כל התגמולים ששולמו או שנרשמה בגינם הפרשה למבקר הפנימית בשנת 2019 עמד על 2,621 אלפי שקלים חדשים. היתרה של הלוואות שניתנו בתנאים רגילים לסוף שנת 2019 הסתכמה בסך של 36 אלפי שקלים חדשים. לפרטים בעניין מדיניות התגמול לנושאי משרה, ראה ביאור 22.3.

להערכת הדירקטוריון, אין בהיקף התגמול הניתן למבקר הפנימית כדי להשפיע על שיקול דעתה של המבקר בקשר עם עבודתה.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו
 ליום 31 בדצמבר 2019

שכר רואי החשבון המבקרים בקבוצה⁽¹⁾⁽²⁾⁽³⁾⁽⁴⁾

באלפי שקלים חדשים

הבנק		מאוחד		
2018	2019	2018	2019	
				עבור פעולות הביקורת⁽⁵⁾:
7,074	6,649	7,772	7,290	רואי החשבון המבקרים ⁽⁶⁾
-	404	844	1,248	רואי החשבון המבקרים האחרים
7,074	7,053	8,616	8,538	סך הכל
				עבור שירותים הקשורים לביקורת:
-	199	-	199	רואי החשבון המבקרים
				עבור שירותי מס⁽⁷⁾:
103	-	103	-	רואי החשבון המבקרים
182	188	182	188	רואי החשבון המבקרים האחרים
				עבור שירותים אחרים⁽⁶⁾⁽⁸⁾:
2,053	1,438	2,061	1,808	רואי החשבון המבקרים
-	-	540	640	רואי החשבון המבקרים האחרים
2,338	1,825	2,886	2,835	סך הכל
9,412	8,878	11,502	11,373	סך הכל שכר רואי החשבון המבקרים

- (1) דיווח של הדירקטוריון לאסיפה הכללית השנתית על שכר רואי החשבון המבקר בעבור פעולות הביקורת ועבור שירותים נוספים לביקורת, לפי סעיפים 165 ו-167 לחוק החברות, התשנ"ט-1999.
- (2) שכר רואי החשבון המבקר כולל תשלומים לשותפויות ולתאגידים בשליטתם וכן כולל תשלומים על פי חוק מע"מ.
- (3) כולל שכר ששולם ושכר שנצבר.
- (4) רואי החשבון המבקרים של הבנק משנת 1995 ועד היום הינם בריטמן אלמגור זרר ושות'.
- (5) ביקורת דוחות כספיים שנתיים, סקירת דוחות ביניים וביקורת דוח מותאם לצרכי מס הכנסה.
- (6) כולל רואי חשבון מבקרים אחרים בסניפי חוץ לארץ.
- (7) כולל תשלומים בגין עריכת דוח מותאם לצרכי מס הכנסה ודוחות לרשויות המס.
- (8) כולל תשלומי ייעוץ ושירותים שונים.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2019

פירוט תגמולים לנושאי משרה בכירה

באלפי שקלים חדשים

שנת 2019										
הלוואות שניתנו בתנאי הטבה ⁽³⁾			תגמולים בעבור שירותים ⁽²⁾						פרטי מקבל התגמולים ⁽⁴⁾	
הלוואות שניתנו בתנאים רגילים	תקופה ממוצעת לפירעון (בשנים)	יתרה ליום 31.12.2019	סך הכל ⁽⁷⁾	שוי הטבות נוספות ⁽⁶⁾	תשלום מבוסס מניות ⁽⁵⁾	הפרשות סוציאליות ⁽⁴⁾	מענקים	שכר	תפקיד	שם
42	1.8	215	3,609	149	-	594	-	2,866	יושב ראש הדירקטוריון	משה וידמן ⁽⁸⁾
89	-	-	3,831	141	235	585	235	2,635	מנהל כללי	אלדד פרשר ⁽⁹⁾
-	-	-	3,030	-	-	882	739	1,409	מנהל כללי, בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ	שאול גלברד
380	4.4	1,473	2,717	107	600	239	597	1,174	סגן מנהל כללי, מנהל החטיבה העסקית	אופיר מורד ⁽¹¹⁾
42	-	-	2,709	97	600	233	611	1,168	סגן מנהל כללי, מנהל חטיבה הקמעונאית	ישראל אנגל ⁽¹¹⁾
15	11.0	934	2,709	94	600	237	611	1,167	סגן מנהל כללי, מנהל החטיבה הפיננסית, CFO	משה לארי ⁽¹¹⁾
שנת 2018										
הלוואות שניתנו בתנאי הטבה ⁽³⁾			תגמולים בעבור שירותים ⁽²⁾						פרטי מקבל התגמולים ⁽⁴⁾	
הלוואות שניתנו בתנאים רגילים	תקופה ממוצעת לפירעון (בשנים)	יתרה ליום 31.12.2018	סך הכל ⁽⁷⁾	שוי הטבות נוספות ⁽⁶⁾	תשלום מבוסס מניות ⁽⁵⁾	הפרשות סוציאליות ⁽⁴⁾	מענקים	שכר	תפקיד	שם
9	2.3	272	3,484	144	-	496	-	2,844	יושב ראש הדירקטוריון	משה וידמן ⁽⁸⁾
51	-	-	3,496	140	-	583	174	2,599	מנהל כללי	אלדד פרשר ⁽⁹⁾
-	-	-	2,685	-	-	608	680	1,397	מנהל כללי, בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ	שאול גלברד
34	2.2	381	2,374	83	-	304	848	1,139	סגן מנהל כללי, מנהלת החטיבה המשפטית, יועצת משפטית ראשית	רחלי פרידמן ⁽¹¹⁾
-	-	-	2,349	98	-	383	191	1,677	מנהל כללי, יוניטד מזרחי בנק (שוויץ) לימיטד	דן לובש
14	11.2	913	2,333	90	-	359	739	1,145	סגן מנהל כללי, מנהל החטיבה הפיננסית, CFO	משה לארי ⁽¹¹⁾
149	-	-	2,310	-	-	1,530 ⁽¹⁰⁾	170	634	סגן מנהל כללי, בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ	לימור פרידמן
31	-	-	2,233	95	-	247	739	1,152	סגן מנהל כללי, מנהל חטיבה הקמעונאית	ישראל אנגל ⁽¹¹⁾

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2019

הערות:

- (1) מקבלי התגמולים מועסקים בהיקף משרה של 100%, ואינם מחזיקים בהון הבנק.
 - (2) הסכומים נכללים בדוח רווח והפסד בסעיף משכורות והוצאות נלוות.
 - (3) ההטבה היא בתנאים שניתנו לכלל עובדי הבנק.
 - (4) כולל פיצויים, תגמולים, קרן השתלמות, מענק הסתגלות, חופשה וביטוח לאומי.
 - (5) לפרטים בדבר תשלום מבוסס מניות למנהל הכללי ולנושאי משרה, ראה ביאור 23 לדוחות הכספיים.
 - (6) כולל הריבית המתייחסת להלוואות שניתנו בתנאי הטבה ביחס לתנאי השוק. לא קיימת הטבת ריבית בגין פיקדונות. בעסקאות בנקאיות אחרות, ההטבות חלות על כלל עובדי הבנק וסכומן אינו מהותי.
 - (7) לא כולל מס שכר. כולל תשלום פנסיוני ופיצויי פטורים על פי דין, בשנת 2019 (שנת 2018) למר משה וידמן בסך 402 (398) אלפי ש"ח, למר אלדד פרשר בסך 375 (371) אלפי ש"ח, לגב' רחלי פרידמן, מר אופיר מורד, מר משה לארי ולמר ישראל אנגל 161 (155) אלפי ש"ח כל אחד.
 - (8) מר משה וידמן - תקופת ההעסקה של מר וידמן החלה ביום 1 בדצמבר 2012 לתקופה של שלוש שנים שהסתיימה ביום 30 בנובמבר 2015 והוארכה החל מיום 1 בדצמבר 2015 ועד ליום 31 בדצמבר 2017, והיא תתחדש מאליה, מידי שנה, לשנה נוספת, הכל בכפוף לאמור בהסכם ההעסקה. לפרטים בדבר תנאי העסקתו של מר וידמן, ראה נספח ב' לדיווח מיום 9 בינואר 2017 (אסמכתא 003457-01-2017) וביאור 22 א.1 לדוחות הכספיים.
 - (9) מר אלדד פרשר - ביום 17 ביוני 2013 אישר דירקטוריון הבנק את מינויו של מר אלדד פרשר, למנהל הכללי של הבנק. מר פרשר החל לכהן כמנהל הכללי של הבנק בהיקף של משרה מלאה, ביום 16 באוגוסט 2013. לפרטים בדבר תנאי העסקתו של מר פרשר, ראה נספח ג' לדיווח מיום 9 בינואר 2017 (אסמכתא 003457-01-2017) וביאור 22 א.2 לדוחות הכספיים.
 - (10) כולל השלמת עתודות בגין הוצאות נלוות עקב שינויים בשכר בשנת החשבון; בסך 1,280 אלפי שקלים חדשים.
 - (11) נושאי משרה מועסקים על פי הסכם העסקה אישי לתקופה בלתי קצובה:

מר אופיר מורד	- מיום 1 בינואר 2014.
מר ישראל אנגל	- מיום 15 ביוני 1999.
מר משה לארי	- מיום 8 בנובמבר 2009.
גב' רחלי פרידמן	- מיום 11 באוקטובר 2009
- לפרטים בדבר תנאי העסקה, ראה ביאור 22 א.3. לדוחות הכספיים.

עסקאות עם בעלי שליטה וצדדים קשורים

בהתאם לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל-1970 (להלן: "התיקון") ועדת הביקורת של הדירקטוריון אישרה בעבר קריטריונים לעסקה חריגה ולעסקה זניחה, ואלה אושרו מחדש על ידה ביום 13 בינואר 2020 כדלהלן:

עסקה שאינה עסקה בנקאית

הגדרת "עסקה זניחה":

עסקה שאינה עסקה בנקאית, המתבצעת במהלך העסקים הרגילי ובתנאי שוק, והעונה על לפחות אחד מהקריטריונים הבאים, הינה עסקה זניחה: לעניין סעיף זה - "עסקה" - עסקה עם בעל שליטה או עסקה של בעל שליטה עניין אישי בה.

- א. עסקה לרכישת מוצרים קמעונאיים במהלך העסקים הרגילי של הבנק ובתנאי שוק בהיקף שלא יעלה על 1.5 מיליוני שקלים חדשים לעסקה או עסקה מתמשכת כאמור (מספר עסקאות זהות במהותן עם אותה חברה), אשר סכומה המצטבר במשך שנה קלנדרית אינו עולה על 0.1% מההון הפיקוחי, לאחר התאמות וניכויים, כמשמעותו בהוראת ניהול בנקאי תקין 202 (להלן: "ההון הפיקוחי"). הסך האמור לא יחול על עסקאות בודדות שהיקפה של כל אחת מהן פחות מ-25,000 שקלים חדשים.
- ב. עסקה לרכישת שירותים, לרבות בתחום הפרסום בטלוויזיה, במהלך העסקים הרגילי של הבנק ובתנאי שוק, שהיקפה לא יעלה על 0.1% מההון הפיקוחי או עסקה מתמשכת כאמור (מספר עסקאות זהות במהותן עם אותה חברה), אשר סכומה המצטבר במשך שנה קלנדרית אינו עולה על 0.75% מהסך השנתי של ההוצאות התפעוליות והאחרות לפי הדוחות הכספיים השנתיים האחרונים של הבנק. הסך האמור לא יחול על עסקאות בודדות שהיקפה של כל אחת מהן פחות מ-25,000 שקלים חדשים.
- ג. עסקאות לשכירת שטחים, במהלך העסקים הרגילי של הבנק ובתנאי שוק, שאושרו בשנה קלנדרית אחת, שהיקפן הכולל אינו עולה על 0.1% מההון הפיקוחי.
- ד. כל עסקה אחרת במהלך עסקים רגילי ובתנאי שוק שסך העסקאות מסוגה לשנה קלנדרית אינו עולה על 0.1% מההון הפיקוחי. הסך האמור לא יחול על עסקאות בודדות שהיקפה של כל אחת מהן פחות מ-25,000 שקלים חדשים.

עסקה בנקאית

הגדרת "עסקה חריגה" - עסקה שאינה בתנאי שוק או שאינה במהלך העסקים הרגילי או שהינה עסקה מהותית.

עסקה בנקאית העונה על אחד מהקריטריונים המפורטים להלן תהיה לעניין זה "עסקה מהותית":

- א. **עסקת חבות** - עסקת חבות (לאחר ניכויים, כמפורט בהוראת ניהול בנקאי תקין 312) אשר בעקבותיה סך החבות של כל אחת מקבוצות בעלי השליטה יעלה על 5% מההון הפיקוחי או עסקה אשר בעקבותיה הגידול בחבות של לווה בודד מתוך בעלי השליטה יעלה על 2% מההון הפיקוחי. במידה ואושרו לאותו לווה בודד מספר עסקות חבות במהלך תקופה קלנדרית של שנה, ימדדו אותן עסקאות חבות במצטבר. כל הפרשה ספציפית לחובות מסופקים או מחיקת סכום מסוים בגין חבות של בעל שליטה או של תאגיד הקשור אליו תיחשב לעסקה מהותית. המדידה של סך החבות לעניין זה תיעשה בנפרד לגבי קבוצת ורטהיים וקבוצת עופר.
- ב. **"קבוצת בעלי שליטה"** - בעל שליטה כהגדרתו בחוק ניירות ערך, ביחד עם התאגידים הקשורים אליו כמשמעות המונח "איש קשור" בהוראת ניהול בנקאי תקין 312 וביחד עם קרובי בעלי שליטה הנמנים על הקבוצה.
- ג. **פיקדונות** - קבלת פיקדון מבעל שליטה תיחשב לעסקה מהותית אם בעקבותיה סך הפיקדונות של אותה קבוצת בעלי שליטה יעלה על 2% מההון הפיקוחי בלבד. קבלת פיקדון מחברה שהינה "איש קשור" לבעל שליטה, ואשר אינה חברה בשליטתו, תיחשב לעסקה מהותית אם בעקבותיה סך הפיקדונות של אותה חברה במאוחד יעלה על 2% מההון הפיקוחי בלבד. סך הפיקדונות בבנק יחושב לפי הדוחות הכספיים השנתיים האחרונים פרסם להפני ביצוע העסקה.
- ג. **עסקה בניירות ערך או במטבע חוץ (שאינן עסקת חבות או עסקת הפקדת פיקדון כמפורט לעיל)** - עסקה בניירות ערך או עסקה במטבע חוץ שסכום העמלה השנתי הנגבה בגינה שווה או עולה על 2% מהסך השנתי של ההכנסות התפעוליות של הבנק (בניכוי הכנסות מהשקעה במניות) לפי הדוחות הכספיים השנתיים האחרונים שהבנק פרסם להפני ביצוע העסקה.
- ד. **עסקאות אחרות** - כל עסקה אחרת של מתן שירותים פיננסיים ובנקאיים שההכנסות בגינה לבנק עולות על 0.1% מסך ההון הפיקוחי של הבנק. חריגה זמנית זניחה ולתקופה שאינה עולה על 30 יום לא יהיה בה כדי לשנות את סיווג העסקה כעסקה שאינה מהותית, ויניתן גילוי על חריגות אלו בדוח השנתי.

"**תנאי שוק**" - תנאים שאינם מועדפים על התנאים המקובלים בבנק לגבי עסקאות דומות עם אנשים או עם תאגידים שאינם בעלי שליטה בבנק או שלבעל השליטה אין בעסקאות עימם עניין אישי. תנאי השוק ביחס לעסקאות בנקאיות נבחנים בהשוואה לתנאים המקובלים בבנק לגבי עסקאות מאותו סוג, בהיקפים דומים, כמקובל בבחינת עסקאות עם אנשים קשורים בהתאם להוראה 312 להוראות ניהול בנקאי תקין, עם לקוחות הבנק שאינם אנשים קשורים או אינם גורמים שיש לבעלי השליטה עניין אישי בעסקה עימם; תנאי השוק ביחס לעסקאות שאינן עסקאות בנקאיות ייבחנו ביחס לעסקאות מאותו סוג שהבנק מתקשר בהן עם ספקים ו/או ביחס להצעות של ספקים אחרים שנבחנו בטרם הוחלט על ההתקשרות. במקרים בהם אין לבנק עסקאות מאותו סוג ייבחנו תנאי השוק ביחס לעסקאות מאותו סוג הנעשות במשק, ובתנאי שהעסקה הינה במהלך העסקים הרגילי ושעסקאות מסוג זה קיים שוק בו נעשות עסקאות דומות.

עסקאות חבות אשר נוהל בנקאי תקין 312 אינו חל לגביהן - לגבי עסקאות חבות אשר הוראת ניהול בנקאי תקין 312 אינה חלה לגביהן, במידה שייודע לבנק על עסקה כאמור, הבנק מתחייב להביא כל עסקה כאמור לאישור בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 312, ולתת לגביה גילוי בדוח השנתי של הבנק. הגדרת "עסקה זניחה" ו-"עסקה חריגה" לגבי עסקאות אלו תהיה בדומה להגדרות שקבע הבנק לעיל.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2019

להלן ריכוז הנתונים בעניין עסקאות בנקאיות שהינן עסקאות עם קבוצת בעלי שליטה (במיליוני שקלים חדשים):

א. עסקאות חבות

31 בדצמבר 2019					
קבוצת בעלי השליטה ⁽²⁾	יתרת אשראי מאזני	מסגרת לא מנוצלת	נכסי סיכון הנובעים מפעילות בנגזרים	ערבוביות שניתנו על ידי הבנק להבטחת אשראי של בעל שליטה או צד קשור אליו	סך הכל חבות ⁽¹⁾
קבוצת ורטהיים וחברות פרטיות בשליטתה	10	3	-	-	13
קרובי קבוצת ורטהיים וחברות פרטיות בשליטתה	-	-	-	-	-
סך הכל קבוצת ורטהיים	10	3	-	-	13
קבוצת עופר וחברות פרטיות בשליטתה	13	-	-	-	13
קרובי קבוצת עופר וחברות פרטיות בשליטתם	9	21	-	-	30
תאגידים מדווחים בשליטת קרובי קבוצת עופר	-	-	-	-	-
בתי זיקוק לנפט בע"מ	-	69	-	-	69
כימיקלים לישראל בע"מ	-	-	1	-	1
סך הכל קבוצת עופר	22	90	1	-	113

31 בדצמבר 2018					
קבוצת בעלי השליטה	יתרת אשראי מאזני	מסגרת לא מנוצלת	נכסי סיכון הנובעים מפעילות בנגזרים	ערבוביות שניתנו על ידי הבנק להבטחת אשראי של בעל שליטה או צד קשור אליו	סך הכל חבות ⁽¹⁾
קבוצת ורטהיים וחברות פרטיות בשליטתה	46	4	-	-	50
קרובי קבוצת ורטהיים וחברות פרטיות בשליטתה	-	-	-	-	-
סך הכל קבוצת ורטהיים	46	4	-	-	50
קבוצת עופר וחברות פרטיות בשליטתה	19	22	-	-	41
קרובי קבוצת עופר וחברות פרטיות בשליטתם	15	14	-	4	33
תאגידים מדווחים בשליטת קרובי קבוצת עופר	-	-	-	-	-
בתי זיקוק לנפט בע"מ	-	39	-	-	39
כימיקלים לישראל בע"מ	-	42	3	-	45
גדיב תעשיות פטרוכימיה בע"מ	-	4	-	-	-
סך הכל קבוצת עופר	34	121	3	4	162

(1) חבות כהגדרתה בהוראות ניהול בנקאי תקן 312, לאחר קיזוז ניכויים מותרים.
 (2) נתוני בעלי השליטה נכונים למבנה השליטה בבנק ליום 31 בדצמבר 2019.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2019

ב. פיקדונות

היתרה הגבוהה בשנת 2019	יתרה ליום 31 בדצמבר 2019	קבוצת בעלי השליטה
69	39	קבוצת ורטהיים וחברות פרטיות בשליטתה
-	-	קרובי קבוצת ורטהיים וחברות פרטיות בשליטתם
-	-	תאגידיים מדווחים בשליטת קרובי קבוצת ורטהיים
2	1	אמות השקעות בע"מ
71	40	סך הכל קבוצת ורטהיים
1	1	קבוצת עופר וחברות פרטיות בשליטתה
55	32	קרובי קבוצת עופר וחברות פרטיות בשליטתם
55	32	תאגידיים מדווחים בשליטת קרובי קבוצת עופר
111	54	בתי זיקוק לנפט בע"מ
419	419	החברה לישראל בע"מ
78	78	כימיקלים לישראל בע"מ
5	5	גדיב תעשיות פטרוכימיה בע"מ
669	589	סך הכל קבוצת עופר

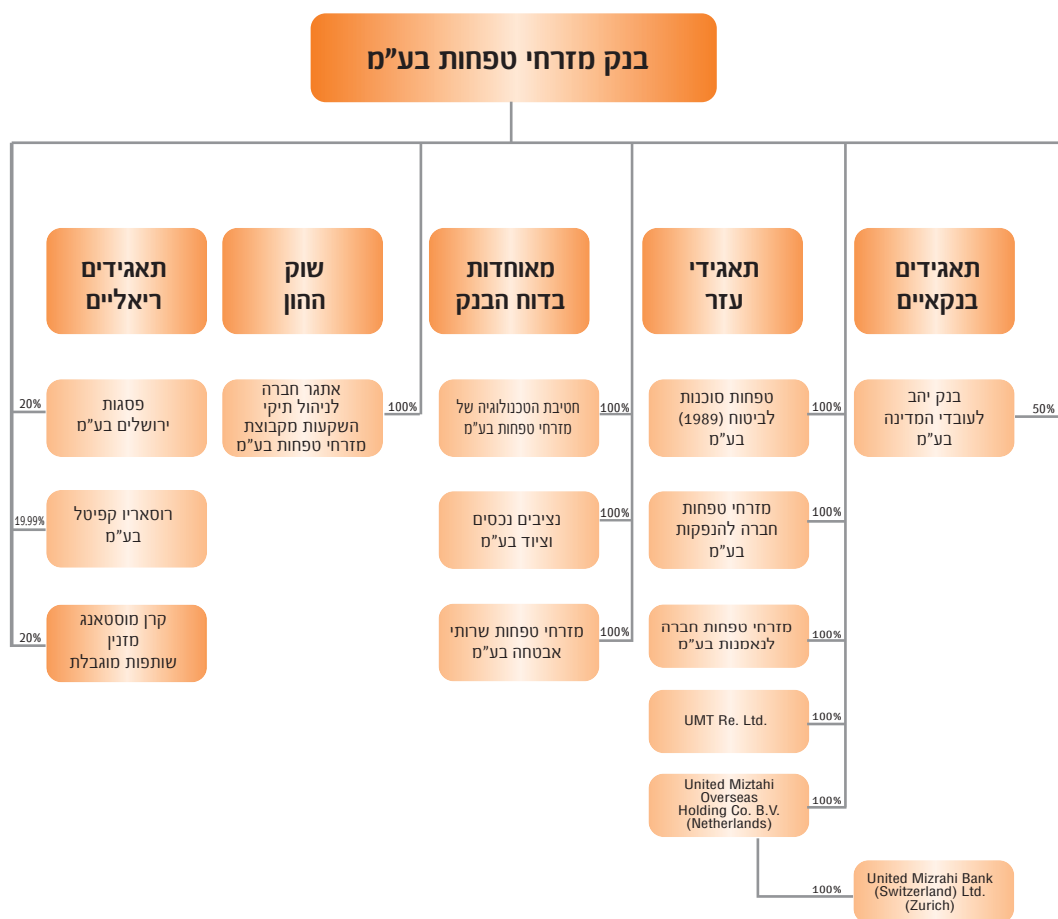
היתרה הגבוהה בשנת 2018	יתרה ליום 31 בדצמבר 2018	קבוצת בעלי השליטה
60	42	קבוצת ורטהיים וחברות פרטיות בשליטתה
-	-	קרובי קבוצת ורטהיים וחברות פרטיות בשליטתם
-	-	תאגידיים מדווחים בשליטת קרובי קבוצת ורטהיים
2	2	אמות השקעות בע"מ
62	44	סך הכל קבוצת ורטהיים
16	5	קבוצת עופר וחברות פרטיות בשליטתה
97	38	קרובי קבוצת עופר וחברות פרטיות בשליטתם
97	38	תאגידיים מדווחים בשליטת קרובי קבוצת עופר
39	1	בתי זיקוק לנפט בע"מ
575	248	החברה לישראל בע"מ
99	64	כימיקלים לישראל בע"מ
8	6	גדיב תעשיות פטרוכימיה בע"מ
834	362	סך הכל קבוצת עופר

למיטב ידיעתנו של הבנק, עסקאות עם אנשים קשורים נעשו במהלך העסקים הרגיל, בתנאי שוק ובתנאים דומים לתנאי עסקאות עם גורמים שאינם קשורים בבנק.

ביום 19 בפברואר 2020, אישר דירקטוריון הבנק, לאחר קבלת אישורה של ועדת התגמול, את התקשרות הבנק בפוליסה לביטוח אחריות הדירקטורים ונושאי המשרה האחרים (ובהם בעלי שליטה בבנק וקרוביהם, המכהנים מעת לעת (ובכללם אלה שימונו בעתיד) או שניהנו כדירקטורים בבנק, לרבות נושאי משרה שלבעל שליטה בבנק, עניין אישי בביטוח אחריותם, לתקופה של שניים עשר חודשים, שתחל ביום 1 באפריל 2020, שלא על פי מדיניות התגמול לנושאי משרה. רכישת פוליסת הביטוח כפופה לאישור האסיפה הכללית של הבנק. לפרטים נוספים ראו דיווחים מידיים מיום 19 בפברואר 2020 (מספר אסמכתא: 01-017415-2020 וכן 01-017409-2020).

פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

מבנה ההחזקות העיקריות⁽¹⁾ של קבוצת מזרחי טפחות

(1) לבנק החזקות בחברות נוספות אשר אינן מהותיות לפעילות הבנק.

לפרטים ראה ביאור 15 לדוחות הכספיים

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2019

בעלי השליטה

בעלי השליטה בבנק ליום 31 בדצמבר 2019 הם קבוצת ורטהיים וקבוצת עופר.

החזקותיה של קבוצת ורטהיים הינה באמצעות W & F - M.W.Z (Holdings) Ltd (שותפות רשומה) המחזיקות כ-8.60% ו-13.01%, בהתאמה, מההון ומכוח ההצבעה.

החזקותיה של קבוצת עופר ליום 31 בדצמבר 2019 הינן באמצעות ל.י.ן. (אחזקות) בע"מ, המחזיקה, במישרין ובאמצעות ל.א.ב.מ. (אחזקות) בע"מ (חברה בבעלותה המלאה), בכ-22.22% מההון ומכוח ההצבעה בבנק.

קבוצת ורטהיים

ביום 5 ביוני 2019 התקבלה בבנק הודעה מאת מר דוד ורטהיים בדבר החלטתו למכור חלק ממניותיו בחברת "אלוני חץ", ובדבר המשך החזקתו בבנק, וזאת בהתאם להוראות החוק לקידום התחרות ולצמצום הריכוזיות, תשע"ד-2013. לפרטים ראה דיווח מידי מיום 5 ביוני 2019 (מספר אסמכתא: 2019-01-056059).

בהמשך לכך, ביום 11 בדצמבר 2019 קיבל הבנק הודעה בשם אמ דבליו זד ואף אנד דבליו, לפיה ביום 10 בדצמבר 2019 הוענק למר דוד ורטהיים ולגברת דרורית ורטהיים, היתר שליטה בבנק. לפרטים נוספים ראה דיווח מידי מיום 11 בדצמבר 2019 (מספר אסמכתא: 2019-01-108168).

קבוצת עופר

החל מיום 7 בפברואר 2019 מחזיקה ל.י.ן. (אחזקות) בע"מ (במישרין ובאמצעות ל.א.ב.מ. (אחזקות) בע"מ) בכל החזקות "קבוצת עופר" בבנק, וזאת בהמשך לתיקון להיתר השליטה בבנק שהתקבל ביום 31 בינואר 2019 על פיו מר אייל עופר הוא בעל היתר היחיד מבין "קבוצת עופר". לפרטים נוספים ראה דיווח מידי של הבנק מיום 7 בפברואר 2019 (מספר אסמכתא: 2019-01-011308).

הסכמים בין בעלי המניות

ל.א.ב.מ. (אחזקות) בע"מ מ"קבוצת עופר" ופיינברג - ורטהיים (שותפות רשומה) מ"קבוצת ורטהיים" הן צד להסכם לשיתוף פעולה בהפעלת הזכויות הנלוות למניות הבנק מיום 6 באוקטובר 1994 (להלן: "הסכם ההצבעה"). בהסכם ההצבעה האמור נקבעו, בין היתר, כללים ביחס להצבעה משותפת של בעלי השליטה באסיפות כלליות, לזכות סירוב של כל אחד מהצדדים במכירת מניות השליטה על ידי הצד האחר, לזכות למינוי דירקטורים ולזכות למינוי יושב ראש הדירקטוריון.

רכוש קבוע ומתקנים

העלות המופחתת של הבניינים והמקרקעין בקבוצת הבנק (לרבות התקנות ושיפורים במושכר) בניכוי הפרשה לירידת ערך, נכון ליום 31 בדצמבר 2019 הינה 669 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 691 מיליוני שקלים חדשים בסוף שנת 2018.

בהתאם להחלטת דירקטוריון הבנק לרכז את כל יחידות הנהלת הבנק בקמפוס מרכזי אחד בלוד, אושר במהלך שנת 2019 פרויקט הקמת הקמפוס, בעלות כוללת של כ-322 מיליוני שקלים חדשים (כולל רכישת המגרש שאושרה ובוצעה בשנת 2017). הפרויקט יימשך מספר שנים. בשנת 2019 נמשך שלב תכנון המבנה, אושר תקציב הפרויקט בדירקטוריון הבנק, ובסוף השנה התקבל היתר בנייה לחפירה ודיפון ובניית מרתפים לפרויקט. בתחילת שנת 2020 צפויות להתחיל עבודות חפירה.

מלבד האמור לעיל, בשנת 2020 לא צפויות השקעות חריגות ברכוש קבוע ומתקנים (בניינים, מקרקעין, ציוד, ריהוט וכלי רכב).

לפרטים נוספים על הרכוש הקבוע בקבוצה ראה ביאור 16 - "בניינים וציוד" בדוחות הכספיים.

מידע זה הינו בבחינת מידע צופה פני עתיד, והוא מתבסס על הנחות ועל תחזיות שונות, בין היתר, באשר למצב הכלכלי במשק, לחקיקה, להוראות גורמי פיקוח, להתפתחויות טכנולוגיות, להתפתחויות בשוק הנדל"ן והבנייה ולנושאי כוח אדם. המידע עשוי שלא להתממש, או להתממש בחלקו, בהיקפים ובמועדים כפי שייקבעו על ידי הנהלת הבנק, או בשל שינויים העשויים לחול בגורמים משפיעים שונים שאינם בשליטת הבנק בלבד.

לפרטים בדבר השקעות והוצאות בגין מערך טכנולוגיות המידע ראה פרק ניתוח המבנה של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

נכסים לא מוחשיים

לקבוצת הבנק מאגרי מידע רשומים של לקוחות ושל עובדים. כמו כן, הבנק הוא בעל הזכויות בסימנים "מזרחי-טפחות", לרבות במשולב עם סמל האינסוף (Infinity), והמילים "Team", "Live", "טפחות", "טפחות מס' 1 במשכנתאות", "תיק פנסיוני על בסיס מודל זוכה פרס נובל" "בנק המזרחי" ודמות השמש, ובוריאציות שונות של סימנים אלה. הבנק הוא בעל זכויות בסימנים הקשורים בשם הבנק גם בארצות הברית, בקנדה, בשווייץ ובאיחוד האירופי.

הבנק פועל רבות לפיתוח יכולותיו הטכנולוגיות וזאת כמענה להתפתחות בפעילותו העסקית ולצורך עמידה בתוכנית האסטרטגית.

יתרת ההיוון של עלויות פיתוח תוכנה נכללת בדוחות הכספיים במסגרת סעיף בניינים וציוד.

לפרטים בדבר הטיפול בעלויות פיתוח תוכנה דוחות הכספיים לרבות אורך החיים שלהן ראה ביאור 1 ד. 8 בדוחות הכספיים.

לפרטים בדבר השקעות והוצאות בגין מערך טכנולוגיות המידע ראה פרק הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2019

הון אנושי

המבנה הארגוני של הבנק

המבנה הארגוני של הבנק נועד לתמוך בהשגתם של יעדי הבנק ובהגשמת תוכניתו העסקית. המבנה מושתת על חטיבות, ויחידות נוספות הכפופות למנהל הכללי (פרט לחטיבת הביקורת הפנימית הכפופה ליושב ראש הדירקטוריון). ביום 12 בדצמבר 2019 אישר דירקטוריון הבנק את המלצת המנהל הכללי, לבצע שינוי מבני בבנק החל מתחילת שנת 2020. הורחב תחום אחריותה של חטיבת משאבי אנוש ומנהל, באופן שהיא מופקדת על כלל המשאבים והתפעול של הבנק ושמה הוחלף ל"חטיבת הון אנושי, משאבים ותפעול". החטיבה לתכנון, תפעול ונכסי לקוחות בוטלה, באופן שהיחידות השונות בה, האחראיות על משאבים שונים או תפעול, הוכפפו לחטיבת הון אנושי, משאבים ותפעול, והיחידות המופקדות על נכסי לקוחות, הועברו לאחריות החטיבה הקמעונאית (ייעוץ פיננסי וחברת אתגר חברה לניהול תיקי השקעות מקבוצת מזרחי טפחות בע"מ) ולאחריות החטיבה הפיננסית (תפעול קופות גמל וחברת הנאמנות של מזרחי טפחות בע"מ), בהתאמה. אגף תכנון וכלכלה הועבר אל חטיבת החשבונאות, אשר שמה הוחלף ל"חטיבת מידע ודיווח כספי" והיא מרכזת את תחומי המידע, ניתוח והדיווח הכספי. בנוסף, הוקמה יחידה חדשה המוקמת בכפיפות למנהל הכללי, ואשר תרכז את עבודת מזכירות הבנק ומטה ההנהלה. המהלך יסייע לבנק לשמור על רמה מיטבית של יעילות תפעולית, בד בבד עם ריכוז כל פעילויות שוק ההון בחטיבה הפיננסית והעברת מלוא הפעילות הסניפית לאחריות החטיבה הקמעונאית.

מבנה הבנק המעודכן מפורט להלן:

החטיבה הקמעונאית - בחטיבה זו מרוכזות מרבית הפעילות הבנקאית של לקוחות פרטיים ושל לקוחות עסקיים קטנים. בפעילות החטיבה נכללים: תחום הקמעונאות, האחראי בעיקר לפעילות מגזר משקי הבית ומגזר העסקים הקטנים ותחום המשכנתאות, האחראי לפעילות המשכנתאות. סניפי הבנק ומרכזי העסקים פועלים במסגרת החטיבה באמצעות שישה מרחבים גיאוגרפיים, ומרחב LIVE הפועל באמצעות בנקאים אישיים במגוון ערוצי תקשורת (אינטרנט, טלפון, SMS, פקס, ווידאו צ'ט). כמו כן, כוללת החטיבה את היחידות המטפלות בייעוץ הפיננסי ובייעוץ הפנסיוני המוצעים ללקוחות. וכן אחראית החטיבה גם על חברת הבת אתגר חברה לניהול תיקי השקעות מקבוצת מזרחי טפחות בע"מ.

החטיבה לבנקאות עסקית - בחטיבה זו מרוכזות מרבית הפעולות הבנקאיות של תאגידים גדולים ושל לקוחות עסקיים. בחטיבה סקטור תאגידים, האחראי בעיקר לפעילות מגזר הבנקאות העסקית, וסקטור עסקים, האחראי בעיקר לפעילות מגזר הבנקאות המסחרית, ומפעיל שלושה מוקדים עסקיים הפרוסים גיאוגרפית. במסגרת החטיבה נכללות יחידות נוספות, המספקות שירותים ייחודיים לטיפול בלקוחות מתחומים ספציפיים: סקטור בנייה ונדל"ן, סקטור מיומן וסחר בינלאומי ומרכז עסקים יהלומים. כמו כן, פועל במסגרת החטיבה סקטור לקוחות מיוחדים, המטפל בהסדרה ובגבייה של חובות בעייתיים בכלל הבנק.

החטיבה הפיננסית - במסגרת החטיבה פועלים סקטור ניהול פיננסי, האחראי לניהולם של הנכסים הפיננסיים ושל התחייבויותיו של הבנק, סקטור מסחר, במסגרתו מופעל חדר עסקאות מאוחד, הפועל בכלל השווקים הפיננסיים, במסחר במטבעות, בריביות ובניירות ערך ישראליים וזרים, וכן סקטור תפעול מידע ושירות לקוחות, התומך בכלל הפעילויות בשווקים הפיננסיים, ומספק שירותי "משרד אחורי" (Back Office) ותפעול קופות הגמל. כן אחראית החטיבה על הפעילות הבינלאומית של הקבוצה ועל תחום הבנקאות הפרטית, בין היתר, באמצעות יחידות הבנקאות הפרטית בארץ, והשלוחות והחברות הנותנות בחוץ לארץ. במסגרת פעילותה, אחראית החטיבה גם על חברת הבת הפועלת בשוק ההון מזרחי טפחות חברה לנאמנות בע"מ.

חטיבת הטכנולוגיה - אחראית לתחום טכנולוגיות המידע, לרבות כנדרש בהוראת ניהול בנקאי תקין 357, באמצעות חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ, חברה בת בבעלות מלאה של הבנק.

החטיבה לבקרת סיכונים - חטיבה זו כוללת את יחידות בקרת הסיכונים השונים של הבנק, (ביניהם: שוק, ריבית, נזילות, אשראי ונגזרים), ובמסגרתה מנוהלים גם הסיכונים התפעוליים של הבנק. החטיבה אחראית על נושא אבטחת המידע. במסגרת החטיבה פועלים קצין הציות הראשי של הבנק ומחלקת האנליזה שתפקידה לגבש המלצה בלתי תלויה למתן אשראי וחוות דעת לגבי הסיכונים הכרוכים בו.

חטיבת הון אנושי, משאבים ותפעול - במסגרת חטיבה זו נכללים ניהול משאבי האנוש, תחום ההדרכה, לוגיסטיקה (כולל נכסים, בינוי ורכש), תחום הביטוח והאבטחה (כולל מרכז המזומנים והבלדרות), תחום קשרי הקהילה וריכוז נושא האחריות התאגידית. החטיבה כוללת גם זרוע הנדסה ותפעול הכוללת את אגף הנדסת התהליכים, האחראי בין היתר לתפעול הבנקאי העורפי, את תחום ביטוחי הבנק (בכלל זה: הביטוח הבנקאי וביטוח נושאי משרה ודירקטורים), הביטוח אגב משכנתא והמסלקה.

חטיבת שיווק, פרסום ופיתוח עסקים - בחטיבה זו מרוכזות הפעילויות בנושא הפרסום, השיווק ופיתוח מוצרים פיננסיים ושירותים אחרים אותם משווק הבנק ללקוחות.

חטיבת מידע ודיווח כספי - אחראית על הכנה ועריכה של הדוחות הכספיים של הבנק לציבור, על דיווחים לרשויות סטטוטוריות ולהנהלה, על תחום המיסוי, על הספר הראשי של הבנק, על הנהלת החשבונות, הגזברות וחשבות השכר. כמו כן, אחראית החטיבה לסיווג אשראי, לקביעת הפרשה להפסדי אשראי ולאיתור התהליכי האיתור וההצפה של חובות בעייתיים. החטיבה כוללת גם את אגף מידע, ניתוח ותכנון שבאחריותו גם פיקוח ובקרה על חברות בנות.

החטיבה המשפטית - חטיבה זו אחראית למתן שירותים משפטיים לכל יחידות הבנק, ליצירת התשתית המשפטית של פעילות הבנק, לניהול החשיפה לסיכונים משפטיים ולטיפול בתביעות נגד הבנק.

חטיבת הביקורת הפנימית - החטיבה אחראית לביצוע ביקורת פנימית על היחידות העסקיות והתפעוליות של הבנק. כמו כן, אחראית החטיבה על הטיפול בפניות ובתלונות הציבור בקשר עם פעילות הבנק.

מדיניות אגף משאבי אנוש

הנהלת הבנק רואה בעובדי ומנהלי הבנק נדבך עיקרי בהגשמת האסטרטגיה העסקית ויעדי הגידול בהיקפי הפעילות. מחויבות זו באה לידי ביטוי ביישום שלושה עקרונות מרכזיים בפעילות הבנק:

- יצירת סביבת עבודה מכבדת - הבנק רואה בעובדיו ומנהליו שותפים להצלחתו ועל כן פועל לקידום תוך יצירת סביבת עבודה תומכת.
- דאגה לזכויות העובדים - הבנק מקפיד לשמור על זכויות כלל עובדיו, לצד שמירה על זכותם להתאגד. הבנק מעניק לעובדיו תנאי עבודה טובים יותר מהנדרש על פי חוקי העבודה.
- דאגה לרווחת העובדים - רווחת העובדים מנהלת בדרכים הבאות: יצירת מעטפת רווחה לעובדי הבנק ובני משפחותיהם, תוכנית נרחבת לשמירה על בריאות העובדים, הנהגת תרבות ארגונית מוקירה ונתינת אפשרויות לפעילות בשעות הפנאי, מתוך הבנה כי איזון זה יוצר ערך עבור העובד והבנק כאחד.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2019

הבנק פועל באופן שוטף לקידום שוויון בסביבת העבודה. זאת, מתוך ההכרה בחשיבותו העליונה של ערך השוויון. הבנק אינו מפלה אף עובד או עובדת על בסיס השתייכות לדת, לאום, גזע, מוצא, מין או כל מאפיין אחר.

התפתחויות משמעותיות

כחלק מהאסטרטגיה של הבנק להתרחבות במגזרי אוכלוסייה שונים, במיקוד במגזר הערבי והחרדי, המשיך הבנק לפעול לגיוס עובדים ממגזרים אלו.

נכ אדם - נתונים כלליים

להלן נתונים בדבר מספר המועסקים ששכרם דווח כמשכורות והוצאות נלוות, במונחים של משרה מלאה (כולל השפעת שעות נוספות) בבנק ובחברות המאוחדות. מספרם של עובדי הבנק המוצג להלן כולל גם את מניינם של עובדים שאינם מועסקים על ידי הבנק, אלא הינם עובדים של חברות קשורות של הבנק, כולל עובדי חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ ומזרחי טפחות שירותי אבטחה בע"מ - חברות שירותים בבעלות ושליטה מלאים של הבנק, המספקות את שירותי המחשוב, השמירה והאבטחה לבנק:

2019					
סך הכל	חברות מאוחדות בחו"ל	חברות מאוחדות בארץ	סך הכל הבנק	סניפים בחו"ל	בבנק
6,433	14	987	5,432	68	5,364
6,373	18	961	5,394	68	5,326
מספר מועסקים על בסיס משרה מלאה ליום 31 בדצמבר 2019					
מספר מועסקים על בסיס משרה מלאה לפי ממוצע חודשי					
2018					
סך הכל	חברות מאוחדות בחו"ל	חברות מאוחדות בארץ	סך הכל הבנק	סניפים בחו"ל	בבנק
6,355	19	953	5,383	65	5,318
6,285	21	955	5,309	65	5,244
מספר מועסקים על בסיס משרה מלאה ליום 31 בדצמבר 2018					
מספר מועסקים על בסיס משרה מלאה לפי ממוצע חודשי					

להלן התפלגות מספר המשרות בקבוצה על פי מגזרי הפעילות⁽²⁾⁽⁴⁾:

ליום 31 בדצמבר		מגזר פעילות
2018	2019	
3,837	3,891	משקי בית
117	117	בנקאות פרטית
1,143	1,150	עסקים קטנים
288	297	בנקאות מסחרית
621	628	בנקאות עסקית
349	350	ניהול פיננסי
6,355	6,433	סך הכל

(1) ההתפלגות הינה לפי מגזרי הפעילות ב"גישת ההנהלה". לפרטים ראה ביאור 29 לדוחות הכספיים.

(2) כולל משרות עובדי מטה המועמסות באופן יחסי על המגזרים השונים.

עלות ושכר למשרת עובד לשנת 2019

כולל רכיבי תגמול משתנה	ללא רכיבי תגמול משתנה	
274	241	שכר למשרת עובד
400	358	עלות שכר למשרת עובד

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2019

ניהול המשאב האנושי

הנהלת הבנק רואה בכלל עובדי הבנק ומנהליו נדבך משמעותי בהגשמת האסטרטגיה העסקית ויעדי הגידול בהיקפי הפעילות וברוחות. ניהול המשאב האנושי בבנק מבוצע בשני מישורים:

- הטיפול בפרט, כולל: גיוס, ליווי בכניסה לתפקיד ובמהלך חי העובד, ועד שלב הפרישה.
 - פיתוח המשאב האנושי במהלך העבודה השוטפת באמצעות הכשרות ותהליכי פיתוח אישי וקבוצתי.
- הבנק משקיע בפיתוח עובדי הבנק ומנהליו הן באמצעות קניית מיומנויות בנקאיות, רגולטוריות, התנהגותיות וניהוליות חדשות, והן באמצעות שימוש ידע ומיומנויות קיימים. זאת באמצעות פעילויות הדרכתיות במהלך חי העובד בארגון, החל מכניסה לתפקיד, דרך מסלולי הכשרה חניכה וקידום, השלמה והרחבה של ההשכלה האקדמית והרחבת אופקים באמצעות השתלמויות חיצוניות.

בשנת 2019 מרכז ההדרכה היה שותף למהלכים חוצי ארגון והטמעת אסטרטגיית הבנק, בין השאר באמצעות חיזוק והטמעת מיומנויות עסקיות בקרב הבנקאים והמשך הטמעת תפיסת השירות האנושי של הבנק. מרכז ההדרכה ממשיך להטמיע את תפיסת "ארגון לומד", במסגרתו המנהלים והעובדים מתייחסים ללמידה כאל פעילות מתמשכת המתקיימת גם בעמדת העבודה. מנהלי היחידות מובילים שינויים ארגוניים ואחראיים על מקצועיות העובדים שלהם באמצעות חניכה והדרכה. זאת בשיטות וסיוע מרכז ההדרכה אשר מפתח מגוון אמצעי הדרכה המותאמים לצרכים בנושאים מקצועיים ועסקיים, רגולציה, הלבנת הון, ציות וניהול סיכונים. אמצעי ההדרכה מותאמים לתרבות הלמידה בבנק ותוך שילוב אמצעי הדרכה מסוגים שונים כגון: הדרכות פרונטליות במרכז ההדרכה למידה פרונטלית ביחידה ("בנק לומד", "הלומד מלמד", מדריכים ניידיים), עזרי עבודה אינטראקטיביים, לומדות, חניכה מקצועית וניהולית, סרטונים, משחקים, הדרכות אישיות, הטמעות ביחידות ועוד.

מרכז ההדרכה פועל לפיתוח המנהלים בבנק באמצעות הכשרות ניהוליות המלוות אותם מכניסתם לתפקיד ולכל אורך תפקידם, וכן מסלולי עתודה לתפקיד הניהולי הבא.

האגף לפיתוח ארגוני והדרכה פועל באמצעים מגוונים לפיתוח ערוצי תקשורת פנים ארגוניים ברמת הכלל, ובנוסף - קיום תהליכי הערכה ומשוב, כשכל עובד מקבל משוב אישי על ביצועיו בשנה החולפת ויעדי פיתוח לשנה הבאה.

הוצאות ההדרכה בשנת 2019 הסתכמו ב-15 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 14 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2018. במהלך שנת 2019 השתתפו כלל עובדי הבנק בהדרכות (פרונטליות ומתקשבות) בהיקף כולל של 38,303 ימי הדרכה, לעומת 35,824 ימי הדרכה בשנת 2018.

לפרטים נוספים בדבר ניהול המשאב האנושי ראה גם דוח אחריות תאגידית לשנת 2018 באתר האינטרנט של הבנק:

www.mizrahi-tefahot.co.il << אודות הבנק >> קשרי משקיעים

יחסי עבודה קיבוציים

יחסי העבודה בבנק הינם קיבוציים (למעט קבוצה מצומצמת של עובדים בכירים) והם באים לידי ביטוי בארגוני עובדים המפורטים להלן:

- א. ארגון עובדי בנק מזרחי טפחות בע"מ** הוא ארגון ותיק, אשר מכוח הסכם בין ארגוני שנעשה בינו לבין הסתדרות הפועל המזרחי הוא מורשה, על ידי ההסתדרות האמורה, לפעול כארגון היציג של עובדי הבנק לצורך עשיית הסכמים קיבוציים ויצוג עובדי הבנק (להלן: "ארגון העובדים").
- ב. ארגון המנהלים ומורשי החתימה בבנק מזרחי טפחות בע"מ** הוקם על ידי מנהלי הסניפים והמחלקות בשנת 2005 (להלן: "ארגון המנהלים"). הארגון הוכר על ידי הבנק ועל ידי ארגון עובדי הבנק כ"יחידת מיקוח" לצורך ניהול משא ומתן וחתימת הסכמים.
- ג. ועד עובדי חטיבת הטכנולוגיה של בנק מזרחי טפחות בע"מ** - הארגון המוסמך לחתום בצירוף הסתדרות המעו"ף בשם עובדי חטיבת הטכנולוגיה של בנק מזרחי טפחות בע"מ, חברה בת בבעלות ושליטה מלאים של הבנק, על הסכמים קיבוציים החלים על עובדי החברה (למעט עובדי חטיבת הטכנולוגיה המועסקים בהסכמים אישיים).
- ד. נציגות עובדי בנק יאה** - המוסמכת לחתום בשם עובדי בנק יאה על הסכמים קיבוציים החלים על עובדי יאה.

תנאי העבודה לעובדים המיוצגים על-ידי ארגון העובדים

כללי

תנאי העבודה מעוגנים בשורת הסכמים קיבוציים, המכונים כולם יחד "חוקת העבודה". חוקת העבודה מציבה את המסגרת הכללית של התקשרות העובדים עם הבנק, ומסדירה את תנאי העבודה הבסיסיים. בנוסף, נחתמים, מעת לעת, במסגרת החוקה הסכמי שכר.

הסכם קיבוצי

ביום 3 בדצמבר 2017 נחתם הסכם קיבוצי חדש בין ההנהלה לארגון העובדים. לפרטים ראה ביאור 22 לדוחות הכספיים.

אופן עדכון שכר

עדכון שכרם של רוב עובדי הבנק (למעט מספר מצומצם של עובדים המועסקים על פי תנאי חוזים אישיים שנחתמו בינם לבין הבנק, ראה פרק הסכמי עבודה אישיים להלן) נעשה, בהתבסס על שלושה רכיבים עיקריים:

- רכיבים המתעדכנים באופן קבוע בשיעורים ובאופן שנקבעים מעת לעת, במשא ומתן על הסכמי העבודה. הרכיב העיקרי בין אלה הוא שכר היסוד. כמו כן, מתעדכנות במסגרת זו תוספות אחרות הנגזרות משכר היסוד, שהעיקרית בהן היא תוספת ותק, המתעדכנת בתחילת כל שנה בשיעור הולך ועולה ככל שהותק של העובד גבוה יותר. תוספת הותק, מגיעה עד לתוספת של 4% לשנה (משכר היסוד) לעובד בעל ותק של למעלה מ-26 שנות עבודה בבנק. תוספת הותק לעובדים שהחלו עבודתם בבנק מיום 17 באוגוסט 2017 ואילך תתעדכן בתחילת כל שנה לתוספת של עד 3% לשנה (משכר יסוד) לעובד בעל ותק של למעלה מ-22 שנות עבודה בבנק.
- רכיבים המתעדכנים על בסיס שינויים במדד המחירים לצרכן.
- רכיבים הצמודים לשינויים בתעריפים חיצוניים.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2019

כל הרכיבים המנויים לעיל חלים באופן אחיד על כלל העובדים שתנאי העסקתם כפופים לחוקת העבודה ולהסכמי השכר הנחתמים בין הבנק לבין ארגוני העובדים. עדכנו של חלק מהשכר על בסיס קריטריונים שאינם צמודי מדד, וכן מתן תוספת ותק אוטומטית כאמור לעיל, יוצרים מצב בו שיעור עליית השכר הריאלית בבנק הינו גבוה יותר ככל ששיעור האינפלציה קטן.

תשלומים מיוחדים

בנוסף לרכיבי שכר שוטפים, משלם הבנק לעובדיו, בהתאם לקבוע בחוקת העבודה, מענק חד פעמי בהגיעם לשלוש עשרה ולשמונה עשרה שנות ותק. בדוחות הכספיים של הבנק נערכה הפרשה בגין חבויות אלה, על פי חישוב אקטוארי המבוסס על ניסיון העבר וההסתברות כי בתאריך הקובע יהיה עדיין העובד מועסק בבנק.

במשך תקופת הסכם השכר לשנים 2016-2021, ובכפוף לעמידה ביעדי התשואה להון, ישלם הבנק לעובדים מענק תשואה. בבנק נהוגים גם כלי תגמול אינדיבידואליים, באמצעותם מיושם התגמול האישי של כל עובד ועובד. כלי תגמול אלה הינם סלקטיביים, ומבוססים על הערכות ספציפיות של המנהלים הישירים של עובדי הבנק במגזרים השונים בדבר תפקודו של כל עובד. הקידום האישי נעשה בעיקר באמצעות קידום בדרגות, וכן ברכיב הבונוס (המענק), ביחס אליהם מתקבלות החלטות בהנהלת הבנק, המאושרות בדירקטוריון, מדי שנה. החלטות הנוגעות להיקף הקידום האישי והבונוס אינן נגזרות מהוראות הסכמי העבודה, אלא מושפעות מהערכה של ביצועי העובד וממצב הבנק ורווחיותו בתקופה הרלוונטית.

תנאי העבודה לעובדים המיוצגים על ידי ארגון המנהלים ומורשי החתימה

כללי - הסכמי שכר

ביום 20 בדצמבר 2018 נחתם הסכם קיבוצי, עם ארגון המנהלים, בעניין שכר ותנאי עבודה לשנים 2018-2022. ההסכם כולל מבנה שכר חדש המורכב משכר בסיס, תוספת ותק, תוספת ניהול, שעות נוספות גלובליות ובנוסף השתתפות בהחזרי הוצאות כגון אחזקת רכב, ונושאי חינוך ולימודים. ההסכם כולל גם תוכנית פרישה מרצון, הגדלת כמות החוזים האישיים, וכן שקט תעשייתי לכל תקופת ההסכם.

הסכמי עבודה אישיים

בהסכמי עבודה אשר נחתמו בבנק בשנים 1995, 1998, 2003, 2006 ו-2018 נקבע כי הבנק יהיה רשאי להתקשר בחוזה עבודה אישיים עם עובדים בכירים כמפורט בהסכמים, וכן מספר חוזה עבודה אישיים עם בעלי תפקידים. חלק מן העובדים הבכירים, המועסקים על פי חוזים אישיים, זכאים, במקרה בו תופסק עבודתם על ידי הבנק, למענקי פרישה המבוססים על תקופת עבודתם בבנק, זאת בנוסף לסכומים ולזכויות האחרות שנצברו לזכותם בקופות השונות. בגין סכומי מענקי הפרישה שנצברו עד לתאריך המאזן, נערכו הפרשות בדוחות הכספיים. לפרטים נוספים, ראה ביאור 22 לדוחות הכספיים.

תנאי עבודה לעובדי חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ

תנאי ההעסקה של עובדי חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ (להלן: "חטיבת הטכנולוגיה" או "החברה"), מוסדרים בחוקת העבודה שנחתמה בשנת 1989 ובשורה של הסכמים שנחתמו בין ועד עובדי חטיבת הטכנולוגיה וההסתדרות, לחטיבת הטכנולוגיה במהלך השנים.

לעובדי חטיבת הטכנולוגיה קיים מודל הצמדה לשכר עובדי הבנק.

ביום 4 בפברואר 2020 נחתם הסכם קיבוצי מיוחד בין חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ לבין הסתדרות העובדים הכללית החדשה וועד עובדי החברה של חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ, שבמסגרתו סוכם על החלה בחברה, בהתאם להסכמות שגובשו, של הסכם המנהלים שנחתם בבנק בתאריך 20 בדצמבר 2018 ופסק הבוררות שהתקבל בבנק בתאריך 28 בינואר 2019, וזאת על פי המחויב בהסכמים הקיבוציים של החברה. בכך ניתן מענה לכלל התיבעות של ההסתדרות והועד של חברת הטכנולוגיה בנושאים אלו. להסכם שנחתם אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

הסכמי עבודה ושכר בבנק יהב

ביום 17 בינואר 2019 נחתם בבנק יהב הסכם שכר קיבוצי חדש עם נציגות העובדים אשר מעגן את יחסי העבודה והתגמול בבנק יהב לשנים 2018-2022.

הסכמים מהותיים

- א. הסכמי עבודה שנחתמו עם ארגון העובדים, ארגון המנהלים ומורשי החתימה, וועד עובדי חטיבת הטכנולוגיה. לפרטים, ראה סעיף ההון האנושי לעיל.
- ב. כתבי התחייבויות לשיפוי. לפרטים, ראה ביאור 26 ג. (4-9) לדוחות הכספיים.
- ג. הסכמים להנפקה משותפת של כרטיסי חיוב עם החברות הבאות - כרטיסי אשראי לישראל בע"מ ודיינרס קלוב ישראל בע"מ (להלן קבוצת כאל); חברת ישראל כרטיס בע"מ /או חברת יורופיי (יורוקרד) ישראל בע"מ; חברת פועלים אקספרס בע"מ מקבוצת ישראל כרטיס; וחברת לאומי קארד בע"מ. לפרטים נוספים, ראה ביאור 26 ג. לדוחות הכספיים.
- ד. הלוואות מוכוונות ללווים זכאי משרד הבינוי והשיכון. לפרטים ראה פרק מגזר משקי הבית להלן.
- ה. מכירת זכויות והתחייבויות בתיק המשכנתאות - לפרטים נוספים ראה פרק התפתחויות משמעותיות בניהול הפעילות העסקית בדוח הדירקטוריון וההנהלה.
- ו. הסכם עם בעלי מניות בבנק אגוד - לפרטים ראה פרק התפתחויות משמעותיות בניהול הפעילות העסקית בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

חקיקה והוראות פיקוח על פעילות קבוצת הבנק

חוקים ותקנות

חוק נתוני אשראי, התשע"ו-2016

ביום 12 באפריל 2016 פורסם חוק נתוני אשראי אשר נכנס לתוקף ביום 12 באפריל 2019. החוק מבצע רפורמה בתחום שירות נתוני אשראי. במועד כניסתו לתוקף בוטל חוק שירות נתוני אשראי, התשס"ב-2002. החוק רלוונטי לבנק, הן בהיותו "מקור מידע" החייב להעביר נתוני אשראי על לקוחותיו למאגר מידע מרכזי בבנק ישראל והן בהיותו "משתמש בנתוני אשראי" הרשאי לקבל נתוני אשראי מלשכות האשראי.

בהתאם לחוק, מוקם מאגר מידע בבנק ישראל. לשכת אשראי תקבל ממאגר זה מידע, ונתון אשראי יכול להזמין מלשכת האשראי דוח אשראי, חיווי אשראי (המלצה חד ערכית אם ליתן אשראי), וכן ניטור (מעקב אחרי שינויים במצב הלווה לאורך תקופת האשראי). לשם קבלת מידע, על נתון האשראי לקבל הסכמה מפורשת מאת הלווה (לשם קבלת חיווי - די ביידוע הלווה). לקוח רשאי לבקש מבנק ישראל שנתוני האשראי לגביו לא ייכללו במאגר או שלא יימסרו לשם עריכת דוח אשראי.

לאורך תקופת ההיערכות ליישום הוראות החוק (מפרסום החוק ועד לכניסתו לתוקף) העביר הבנק מידע על לקוחותיו למאגר המוקם, בהתאם להוראות בנק ישראל הניתנות מעת לעת.

ליישום החוק אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

חוק הסדרת הלוואות חוץ בנקאיות (תיקון מספר 5), התשע"ז-2017

ביום 6 באוגוסט 2017 פורסם החוק המכונה "חוק אשראי הוגן". הוראות החוק חלות רק על הלוואות חדשות. מועד תחולת החוק המקורי היה ביום 9 בנובמבר 2018, אך נדחה ליום 25 באוגוסט 2019.

החוק חל על האשראי הניתן ליחידים מתאגידים בנקאיים, סולקים, מבטחים וחברה מנהלת.

החוק קובע תקרת ריבית אחידה לכל הגופים המלווים כדלקמן:

- הלוואות בשקלים: שיעור ריבית בנק ישראל בתוספת 15%.
- הלוואות מטבע חוץ: שיעור ריבית הליבור לשנה בתוספת 15%.
- כמו כן נקבע, כי שיעור ריבית פיגורים יהיה מכפלה של ריבית בשיעור המירבי ב-1.2.

הוחרגו מתחולה של תקרת ריבית אחידה:

- הלוואות קצרות מועד (עד 3 חודשים) - הוגבלו בתקרה גבוהה ב-5% מהריבית המירבית.
- עסקאות ניכיון שטר עבור עוסק לשימוש עסקי (לא אישי).
- הלוואה שהסכום שקיבל הלוואה בפועל עולה על כ-1.2 מיליון שקלים חדשים.
- הלוואה שחל עליה צו לעניין שיעור הריבית לפי חוק הריבית (כדוגמת ריבית פיגורים בהלוואות לדיור, וכן בהלוואות צמודות מדד).

בשנה השלישית לאחר יישום החוק, יבחן שר האוצר את ממוצע שיעורי הריבית של האשראים שמעמידים הבנקים והוא יהיה מוסמך להפחית את שיעור עלות האשראי המרבי.

הבנק מיישם את החוק. ליישום החוק אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

חוק לצמצום השימוש במזומן, התשע"ח-2018

ביום 18 במרץ 2018 פורסם החוק לצמצום השימוש במזומן, התשע"ח-2018.

מטרת החוק לצמצם את השימוש במזומנים בביצוע עסקאות, הן על ידי מקבל התשלום והן על ידי נותן התשלום. כמו כן, מטרת החוק להסדיר את דרך התשלום בשיקים. החוק קובע מגבלות מסוימות על דרכי השימוש במזומן ובשיקים.

החוק נכנס לתוקף ביום 1 בינואר 2019 למעט מספר סעיפים שנכנסו לתוקף ביום 1 ביולי 2019.

על פי החוק לפיקוח על הבנקים נתונה סמכות להטיל עיצומים כספיים על תאגיד בנקאי שפרע שיק תוך הפרת אחת ההגבלות החלות על השיק לפי התוספת השנייה.

תחילת הטלת העיצומים על ידי הפיקוח על הבנקים מיום 1 ביולי 2019.

הבנק מיישם את החוק. ליישום החוק אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, תשע"ח-2018

חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, תשע"ח-2018 (להלן: "החוק"), פורסם ביום 15 במרץ 2018. החוק נכנס לתוקף ביום 15 בספטמבר 2019. החוק מייצר קודיפיקציה של דיני חדלות הפירעון ושיקום כלכלי, מסדיר באופן מקיף את כלל דיני חדלות הפירעון ושיקום כלכלי של יחידים ושל תאגידים (חברות ושותפויות), ומביא לביטול הפקודות הישנות וההסדרים הקיימים בפקודת פשיטת הרגל ובחוק החברות.

לחוק שלוש מטרות עיקריות:

- להביא לשיקומו הכלכלי של החייב. החוק מבקש לראות את הכישלון ביכולת פירעון האשראי וחדלות פירעון כתאונה כלכלית ולא כפגם מוסרי.
- הגדלת שיעור החוב שיפוע לנושים הבלתי מובטחים.
- הגברת הוודאות והיציבות של הדין, קיצור הליכים והפחתת הנטל הבריורקטי.

החוק מציג שינויים בנושאים שונים כגון: סף הכניסה להליכי חדלות פירעון, משך הליכי חדלות פירעון, הצמדה וריבית, שעבוד צף, קיזוז חובות הדדיים, מעמדו של נושה מובטח בהליכי חדלות פירעון, אחריות דירקטורים ומנהל כללי, וניהול משא ומתן על הסדר חוב.

ליישום החוק אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2019

חוק התוכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנת התקציב 2019), התשע"ח-2018

ביום 22 במרץ 2018 פורסם החוק אשר מבצע מספר תיקוני חקיקה. בין היתר, תוקן חוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981. התיקון לחוק עוסק במעבר לקוחות מבנק לבנק, והוא צפוי להיכנס לתוקף ביום 22 במרץ 2021, אלא אם כן המועד יידחה (שתי דחיות אפשריות של עד חצי שנה כל אחת). על פי התיקון לחוק במקרה ומבקש לקוח (יחיד או לקוח שהוא תאגיד מסוג שקבע הנגד בכללים), להעביר את הפעילות הפיננסית (כהגדרתה בכללים שיקבע הנגיד) לבנק אחר, יבצעו הבנק המקורי של הלקוח והבנק הקולט את הפעולות הנדרשות כדי לאפשר ללקוח להעביר את הפעילות הפיננסית לבנק הקולט באופן מקוון, נוח, אמין, מאובטח ובלא גביית תשלום מהלקוח בעד הליך העברת הפעילות הפיננסית כאמור, בתוך שבעה ימי עסקים או בתוך מועד אחר שקבע הנגיד בהסכמת שר האוצר.

לגבי התקופה שעד כניסתו לתוקף של החוק נקבע, כי במקרה וביקש לקוח לסגור את חשבונו בבנק, לא יבטל אותו בנק, רק בשל בקשת הסגירה, את ההטבות וההנחות שלהן היה זכאי הלקוח במסגרת ניהול חשבונו, במועד מוקדם מהמועד שנקבע לעניין זה בהסכם בין הבנק ובין הלקוח, ואם לא נקבע מועד, במשך שלושה חודשים לפחות.

ביום 17 בדצמבר 2019 פורסמו כללי הבנקאות (שירות ללקוח) (העברת פעילות פיננסית של לקוח בין בנקים), התש"ף-2019, בהם קבע נגיד בנק ישראל את סוגי החשבונות והפעילויות הפיננסיות עליהם יחול החוק.

ליישום תיקון החוק לא צפויה להיות השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

חוק ההגבלים העסקיים (תיקון מספר 21), התשע"ט-2019

בחודש ינואר 2019 פורסם תיקון לחוק ההגבלים העסקיים, אשר קבע את שינוי שם החוק לחוק התחרות הכלכלית. עוד במסגרת התיקון הורחבה האחריות של נושאי משרה בתאגיד, הוגדלה תקרת העיצומים הכספיים, הורחבה ההגדרה של בעל מנופולין, הוחמרה הענישה הפלילית בגין קרטלים, שונה פרק הזמן לבחינת עסקאות מיזוגים ופטורים, וכן נקבע כי החרגת הסדר כובל מסוים מתחולתו של פטור סוג תהא כפופה לביקורת שיפוטית של בג"צ.

ליישום התיקון לחוק אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

חוק שירותי תשלום, התשע"ט-2019

ביום 9 בינואר 2019 פורסם חוק שירותי תשלום, התשע"ט-2019 (להלן: "חוק שירותי תשלום") שרובו עתיד להיכנס לתוקף ביום 14 באוקטובר 2020, מייעוטו של החוק (סעיף 77 (ב) ו-(א)) עתיד להיכנס לתוקף ביום 9 בינואר 2022.

הוראות החוק מבוססות בעיקר על האסדרה המקבילה באירופה (דירקטיבת ה-PSD2 ואופן יישום הוראות הדירקטיבה במדינות אירופיות מרכזיות) ועל הסדרים שמקורם בחוק כרטיסי חיוב, התשמ"ו-1986, שאותו מבטל ומחליף חוק שירותי תשלום.

מטרתו העיקרית של חוק שירותי תשלום, היא מתן הגנה צרכנית ללקוחות (משלמים או מוטבים) שיקבלו בעתיד "שירותי תשלום" מ"נותני שירותי תשלום" (לרבות בנקים, חברות כרטיסי אשראי, אפליקציות תשלומים ועוד), הגברת אמון הציבור ב"אמצעי התשלום" השונים, ויצירת תשתית ראשונית להגברת התחרות בתחום שירותי התשלום בישראל.

החוק קובע שני סוגים של שירותי תשלום:

- "שירותי תשלום למוטב", הכוללים ניהול חשבון תשלום עבור מוטב וכן סליקה של פעולת תשלום עבור מוטבים (בתי עסק); ו-
- "שירותי תשלום למשלם", הכוללים ניהול חשבון תשלום עבור המשלם והנפקה של "אמצעי תשלום" למשלם.

הגדרת המונח "אמצעי תשלום" בחוק החדש, מתנתקת מהמימד הפיזי של אמצעי התשלום כרכיב הכרחי. כך, בעוד חוק כרטיסי חיוב חל על כרטיסי חיוב פיזיים בלבד, חל חוק שירותי תשלום על כל "אמצעי תשלום" – קיים, עתידי, פיזי ושאינו פיזי. כלומר, ההגנות הצרכניות שבחוק שירותי תשלום, יחולו לא רק על ביצוע עסקאות ותשלומים בכרטיסי חיוב, אלא גם על ביצוע העברות, הפקדות ומשיכות כספים מחשבון העובר-ושב הבנקאי, על הרשאות לחיוב חשבון, על פעולות באמצעי תשלום מתקדמים, כגון ארנקים דיגיטליים ואפליקציות תשלומים, ועל נותני שירותי תשלום זרים הפועלים או העשויים להיכנס לפעילות בישראל.

בעוד חוק כרטיסי חיוב מתייחס למערכת היחסים המשפטית שבין מנפיק כרטיס החיוב לבין מחזיק הכרטיס בלבד, מסדיר חוק שירותי תשלום גם את החובות החלות על נותן שירותי התשלום למוטב (למשל, הסולק) כלפי המוטב (למשל, בית העסק).

הבנק נערך ליישום הוראות החוק. ליישום החוק לא צפויה להיות השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

תקנות מס הכנסה (יישום תקן אחיד לדיווח ולבדיקת נאותות של מידע על חשבונות פיננסיים), התשע"ט-2019

ביום 6 בפברואר 2019, פורסמו תקנות מס הכנסה (יישום תקן אחיד לדיווח ולבדיקת נאותות של מידע על חשבונות פיננסיים), התשע"ט-2019. התקנות הותקנו בהמשך לחוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מספר 227), התשע"ו-2016.

התקן האחיד, (Common Reporting Standard) CRS, הינו תקן שפותח על ידי ארגון ה-OECD, לאיסוף מידע אודות חשבונות פיננסיים של תושבים זרים לצורך קיום חילופי מידע בין מדינות למטרות אכיפת מס ("התקן האחיד"). מדינת ישראל הודיעה, בחודש אוקטובר 2014, כי תאמץ את התקן האחיד. לשם כך נדרש לבצע תיקוני חקיקה בדיון הישראלי ובהתאם הותקנו התקנות.

התקנות קובעות, בין היתר, את ההוראות הבאות:

- הוראות המחייבות מוסד פיננסי ישראלי מדווח לבצע בדיקות נאותות לחשבונות פיננסיים, של יחידים ושל ישויות, המנוהלים אצלו וסיווג החשבונות כחשבונות של תושבי מדינה זרה.
 - הוראות המחייבות מוסד פיננסי ישראלי מדווח לרשות המיסים בישראל על חשבונות בני דיווח או על היעדרם.
 - הוראות המחייבות מוסד פיננסי ישראלי מדווח לתת הודעה ללקוח בדבר העברת מידע אודות הלקוח וחשבון שבעלותו למנהל ברשות המיסים בישראל וממנו לרשות למדינה זרה.
 - הוראות מעבר לעניין אופן ביצוע ההוראות לעיל בנוגע לשנים 2017 ו-2018.
 - התקנות קובעות לוחות זמנים לביצוע הליכי הזיהוי והדיווח על ידי המוסדות הפיננסיים, כאשר המועד הראשון להעברת דיווח לרשות המיסים בגין שנת 2017 הוא 23 ביוני 2019 ובגין שנת 2018 הוא 8 בספטמבר 2019.
- הבנק מיישם את הוראות החוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מספר 227), התשע"ו-2016, ואת התקנות, ביצע ויבצע דיווחים לרשויות המס בהתאם לאמור בהן.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2019

צו הבנקאות (שירות ללקוח) (פיקוח על שירות הפקדת שיק דחוי) (הוראת שעה), התשע"ט-2019

ביום 3 באפריל 2019, פרסם צו הבנקאות (שירות ללקוח) (פיקוח על שירות הפקדת שיק דחוי) (הוראת שעה), התשע"ט-2019. הצו מטיל פיקוח על עמלת "שירותי הפקדת שיק דחוי" הניתן ליחידים ועסקים קטנים, וניתן לגבות עבור שירות זה עד 2 שקלים חדשים. הפיקוח נכנס לתוקף ביום 15 באפריל 2019 והסתיים ביום 30 ביוני 2019. הבנק יישם את הוראות הצו. ליישום הצו אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

הפיקוח על הבנקים

חוזרים והוראות דיווח לציבור

הפחתת העמלה הצולבת בעסקאות חיוב נדחה ומידי בכרטיסי אשראי

ביום 25 בפברואר 2018, פרסם בנק ישראל מתווה להפחתת העמלה הצולבת בעסקאות חיוב נדחה בכרטיסי חיוב בכ-30% משיעור של 0.7% מהיקף העסקה כיום לשיעור של 0.5% בינואר 2023. המהלך כולל 5 פעימות: הראשונה בינואר 2019 (0.6%), השנייה בינואר 2020 (0.575%), השלישית בינואר 2021 (0.55%), הרביעית בינואר 2022 (0.525%) והאחרונה כאמור בינואר 2023. בנוסף, החליט בנק ישראל להפחית את העמלה הצולבת בעסקאות חיוב מידי בכרטיסי אשראי משיעור של 0.3% ל-0.25% בינואר 2023. המתווה כולל 2 פעימות: הראשונה בינואר 2021 (0.275%) והשנייה כאמור בינואר 2023. ליישום הפחתת העמלה אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

עסקאות רכישת חובות של חייבים מלקוחות מסחריים

ביום 28 במאי 2018 פרסם בנק ישראל מכתב בנושא עסקאות רכישת חובות של חייבים מלקוחות מסחריים בו מפורטים דגשים ומחייבות הבנק למפות ולנהל את הסיכונים הנגזרים מכל עסקה לרכישת חובות ולטפל בהיבטי ניהול אשראי, היבטי דיווח כספי והיבטי ציות הנגזרים מתנאי העסקה. הבנק נדרש לבצע ביקורת פנימית מקיפה בהתייחס לנאותות הטיפול ולהעביר את דוח הביקורת לפיקוח עד סוף חודש יוני 2019. בחודש יוני 2019 הועבר לפיקוח על הבנקים דוח הביקורת. ליישום ההנחיה אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

כרטיסי חיוב

ביום 2 ביולי 2018 פרסם בנק ישראל חוזר עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין 470 (כרטיסי חיוב). על פי החוזר, החל מיום 1 בפברואר 2019, בנקים נדרשו להעביר למתפעל ההנפקה של כרטיסי חיוב את הכספים בגין עסקות בכרטיסים שהונפקו על ידם במועד בו נדרש המתפעל להעביר כספים אלו לסולק, ללא תלות במועד החיוב של הלקוח או זהות הסולק. עוד נקבע כי הסכמי תפעול חדשים בין מנפיק למתפעל או הסכמים קיימים בהם בוצע שינוי מהותי שיחתמו עד ינואר 2022 יועברו לפיקוח על הבנקים. הבנק יישם את הוראות החוזר. ליישום החוזר אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

דירקטוריון

ביום 13 בנובמבר 2018 פרסם הפיקוח על הבנקים עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 301 בנושא דירקטוריון. בהתאם לחוזר, בהמשך ליעדי שיפור אפקטיביות עבודת הדירקטוריון והגברת כשירותו המקצועית, נוספה דרישה לקביעת מדיניות לגבי המשך כהונה מקסימאלית של יושבי ראש ועדות הדירקטוריון. בנוסף, נקבע כי יש להגביר את מעורבותו של הדירקטוריון בתחומי החדשנות העסקית מבוססת טכנולוגיה, תשתיות, ניהול ושימוש במידע, וזאת באמצעות הקמה של ועדה דירקטוריונית ייעודית לענייני טכנולוגיה וחדשנות טכנולוגית. תחולת ההוראה מיום פרסומה למעט הדרישה כי לפחות אחד מחברי הועדה לענייני טכנולוגיה וחדשנות טכנולוגית יהיה בעל ידע בתחום אשר תחולתה מיום 1 ביולי 2020. הבנק מיישם את ההוראה. לפרטים בדבר הקמת ועדת טכנולוגיית מידע וחדשנות טכנולוגית ובדבר מינוי מר גלעד רבינוביץ כדירקטור חיצוני בבנק ראה פרק הדירקטוריון והנהלה לעיל.

התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל - הארכת תוקף מכתבי המפקחת

ביום 16 בדצמבר 2019 התקבל מכתב המפקחת על הבנקים בנושא התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל - הארכת נוספת של תוקף מכתבי המפקחת. על פי המכתב על מנת לאפשר לתאגידים בנקאיים ליישם תוכניות התייעלות נוספות, יוארך תוקף שני המכתבים מיום 12 בינואר 2016 ומיום 13 ביוני 2017 עד ליום 31 בדצמבר 2021. לפרטים בדבר תוכניות התייעלות שאישר דירקטוריון הבנק ביום 27 בדצמבר 2016 וביום 19 ביוני 2017 ראה ביאורים 22 ו-25 לדוחות הכספיים לשנת 2017.

היערכות להפסקת השימוש בליבור

בהתאם לפרסום של הרשות להתנהלות פיננסית בבריטניה (FCA) ושל SEC (U.S. Securities and Exchange Commission) מחדש יולי 2017, הוחלט להפסיק את השימוש בליבור באופן הדרגתי עד סוף שנת 2021. בהמשך להחלטה זו, הוקמו צוותי עבודה שונים ברחבי העולם לצורך קביעת מדי ריבית. להפסקת השימוש בליבור ומעבר למדדי ריבית חלופיים צפויות להיות השלכות רחבות על הבנק כגון השלכות כלכליות, תפעוליות וחשבונאיות. הבנק החל בתהליך בחינת ההשפעה הצפויה של הפסקת פרסום הליבור, לרבות בחינה של חלופות אפשריות בכל אחד מהמטבעות המפורטים לעיל, השלכות פיננסיות שעשויות להיגרם מהמעבר לשימוש במדדי הריבית החלופיים כאמור וההיערכות הנדרשת הן בפן העסקי והן בפן ניהול הסיכונים.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2019

הבנק בוחן חלופות של שיעורי הריבית אשר עשויות להחליף את הליבור. יחד עם זאת, בשלב זה, לאור העדר הנחיות לגבי אופן יישום המעבר, לא ניתן להעריך את מידת ההשפעה של הפסקת השימוש בליבור על הבנק.

הטבלה שלהלן מפרטת חוזים שיש לבנק המושפעים מריבית הליבור בגין חוזים שיימשכו מעבר לשנת 2021:

ליום 31 בדצמבר 2019	
היקף עסקאות (במיליארד שקלים חדשים)	
5,586	אשראי לציבור (כולל משכנתאות)
103	פיקדונות הציבור
746	נגזרים נטו (ערך נקוב)

סיכונים עיקריים והיערכות הבנק אליהם

הפסקת השימוש בליבור והמעבר למדדי ריבית חלופיים יוצרים לבנק סיכונים שונים, הבנק זיהה את הסיכונים, בין היתר, באמצעות מיפוי של כל החוזים והחשיפות הרלוונטיות.

נכון למועד פרסום הדוח, הבנק התחיל בהיערכות לניהול והפחתת הסיכונים שזוהו והקשורים להפסקת השימוש בליבור. כחלק מהיערכות זו, הבנק הקים וועדת היגוי וצוות ייעודי שמטרתו, בין היתר, לפתח תהליכי עבודה לצורך זיהוי הסיכונים, בחינת ההשפעות של כל סיכון, וניטור של הסיכונים וההשפעות הקשורים אליהם. העדכונים הועברו להנהלה ולדירקטוריון. יצוין כי כבר בשלב זה, עדכן הבנק את לקוחותיו בדבר אפשרות לביטול הליבור בסוף שנת 2021.

השלכות חשבונאיות צפויות

להפסקת השימוש בליבור והמעבר למדדי ריבית חלופיים צפויות להיות השפעות חשבונאיות שונות במספר תחומים, אשר הינם, בין היתר:

- חשבונאות גידור - תידרש בחינה מחדש של תנאי הגידור החשבונאי ושל האפקטיביות שלו, ועדכון של מסמכי התייעוד, לאור המעבר למדד ריבית חלופי. צפוי כי ההשפעות העיקריות יהיו בגידורי סיכון שיעור הריבית.
- הסכמי חוב (debt modification) - הסכמי חוב שלא כוללים התייחסות ל-fallback עשויים לחייב תיקון, ובחינה האם תיקונים אלו יטופלו כגרעיה של החוזים הקיימים והכרה לראשונה בחוזים החדשים, עם השפעה אפשרית על דוח רווח והפסד, או לחילופין כהמשך (continuation) של החוזים הקיימים באמצעות עדכון שיעור הריבית האפקטיבית.
- שיעורי הvaluation - מעבר למדדי ריבית חלופיים עשוי להביא לשינויים בשיעורי ההיוון המשמשים כנתון (input) במודלים שונים לצורך הערכה (valuation) של נכסים והתחייבויות שונים כגון: מכשירים פיננסיים, חכירות, נגזרים, ירידות ערך לנכסים לא פיננסיים.
- מדרג השווי ההוגן - חלק ממדדי הריבית החלופיים, כדוגמת שיעור ה-SOFR (Secured Overnight Financing Rate) פורסמו לאחרונה, ועל כן לא קיים בהם שוק פעיל. על כן, צפוי כי חוזים המתייחסים למדדי הריבית החלופיים הללו יסווגו ברמה 2 או 3 במדרג השווי ההוגן.

בהקשר זה יודגש כי, באוקטובר 2018 פרסם המוסד האמריקאי לתקינה חשבונאית (ה-"FASB") את עדכון תקינה ASU 2018-16 בדבר הוספת שיעור ה-SOFR לרשימת שיעורי ריבית העוגן (benchmark) בארה"ב הכשירים לשימוש למטרות גידור חשבונאי. כמו כן, בספטמבר 2019 פרסם ה-FASB הצעה לתיקון בדבר הקלות בגין השפעות רפורמת ריבית הייחוס על הדיווח הכספי, אשר כוללת, בין היתר, הקלות הקשורות לשינויים בחוזים ולחשבונאות גידור. בהתאם ל-FASB, פרסום סופי צפוי לצאת במהלך הרבעון הראשון של שנת 2020.

רכישה עצמית של מניות על ידי תאגידים בנקאיים

ביום 28 בפברואר 2019 פרסם הפיקוח על הבנקים עדכון של הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 332 בנושא "רכישה עצמית של מניות על ידי תאגידים בנקאיים". העדכון מבטל את האיסור שהוטל בעבר על תאגידים בנקאיים לרכישה עצמית של מניות. יחד עם זאת, הפיקוח על הבנקים החמיר את הדרישות החלות על רכישה עצמית של תאגידים בנקאיים ביחס לדרישות החוק בישראל החלות על תאגידים. במסגרת זו נקבע, בין היתר, המגבלות להלן:

- תאגיד בנקאי יידרש לקבל אישור מראש של הפיקוח על הבנקים לביצוע רכישה עצמית, על סמך תוכנית רכישה שהציג לפיקוח. אישור הפיקוח יהיה לזמן מוגבל (בדרך כלל לשנה).
 - היקף הרכישה המקסימלי בכל תוכנית יוגבל ל-3% מהון המניות המנפק והנפרע של התאגיד הבנקאי.
 - ביצוע הרכישה העצמית לא יהיה על ידי התאגיד הבנקאי עצמו אלא על ידי גורם חיצוני בלתי תלוי, כגון חבר בורסה, בהתאם למנגנון "הגנת נמל מבטחים" שפרסמה הרשות לניירות ערך. מנגנון זה נועד להרחיק את היישום של הרכישה העצמית מהתאגיד הבנקאי עצמו.
 - איסור על תאגיד בנקאי ותאגיד בשליטתו לתת מימון למטרת רכישה של ניירות ערך שהונפקו על ידי התאגיד הבנקאי, למעט מתן מימון במסגרת תוכנית לרכישת ניירות ערך על ידי עובדים שתואב לידיעת הפיקוח על הבנקים. על אף איסור זה, הותר מתן מימון בביטחון ניירות ערך שהונפקו על ידי התאגיד הבנקאי תחת מגבלות מסוימות.
- לעדכון ההוראה אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

בנקאות בתקשורת

ביום 7 במאי 2019 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר המעדכן את הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 367 בנושא בנקאות בתקשורת. התיקון להוראה מאפשר לתאגיד בנקאי לקבוע אמצעי זיהוי ואימות בהתאם לניהול הסיכונים שלו ולפשוט תהליכי זיהוי ואימות לקוחות המבקשים לבצע פעילות מרוחק, באמצעים דיגיטליים.

התיקון מרחיב את הגדרת שירותי בנקאות בתקשורת וכולל בתוכה את שירות הפקס.

תחילתם של התיקונים להוראה עם פרסומם, למעט הסעיפים הדנים בשירות הפקס שיכנסו לתוקף ביום 1 בינואר 2020.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2019

הבנק מיישם את הסעיפים שנכנסו לתוקף ונערך ליישום הסעיפים הדנים בשירות הפקס במועד. ליישום החוזר אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

מתן מענה טלפוני מקצועי

ביום 12 ביוני 2019 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 426 בנושא מתן מענה טלפוני מקצועי. ההוראה מסדירה את חובת התאגיד הבנקאי, שנקבעה בתיקון 29 לחוק הבנקאות (שירות ללקוח), בעניין מענה אנושי מקצועי אשר לא יעלה על 6 דקות מתחילת השיחה.

ההוראה מעגנת חובה לתת קדימות בתור ללקוחות שגילם עולה על 75 ומגדירה דרישות לניטור ובקרה אחר דפוסי מענה ללקוחות במוקד הטלפוני. תחילתה של ההוראה עם כניסת תיקון החוק לתוקפו ביום 25 ביולי 2019, למעט סעיף 7 הדן בעדיפות בתור לאזרחים ותיקים מעל 75 שיכנס לתוקף ביום 1 בינואר 2020.

ביום 18 באוגוסט 2019 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר הוראת דיווח לפיקוח (840) המוסיף הוראת דיווח לפיקוח בנושא "מתן מענה טלפוני אנושי ומקצועי". תחילת הדיווח על הוראה זו היא מהדיווח ליום 31 בדצמבר 2019.

הבנק מיישם את ההוראות. ליישום החוזר אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

הפחתת עמלות לעסקים קטנים וזעירים

ביום 4 באוגוסט 2019 פרסם הפיקוח על הבנקים כי החל מיום 1 באוגוסט 2019, ומידי שנה, ביום 1 במרץ, יערכו הבנקים בדיקת כדאיות עבור העסקים הקטנים (עסק עם מחזור פעילות שנתי של עד 5 מיליון שקלים חדשים) ועבור העוסקים המורשים, ויצרפו אותם למסלול המשתלם עבורם. בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים, עסקים קטנים ועוסקים מורשים צורפו, החל מיום 1 באוגוסט 2019, באופן יזום על ידי הבנק לשירות המסלולים הבסיסי או המורחב בהתאם לפעילותם בחשבון.

ליישום החוזר אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

העברת פעילות פיננסית של לקוח בין בנקים באופן מקוון

ביום 16 בדצמבר 2019 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא העברת פעילות פיננסית של לקוח בין בנקים באופן מקוון, הקובע הוראת ניהול בנקאי תקין (448) בנדון.

ההוראה מסדירה את חובת התאגיד הבנקאי, ביישום תיקון 27 לחוק הבנקאות (שירות ללקוח), שבמסגרתו נוסף לחוק סעיף 1ב5, הקובע כי הבנקים נדרשים לאפשר ללקוחות המבקשים להעביר את הפעילות הפיננסית שלהם מבנק אחד לבנק אחר, לעשות כן באופן מקוון, נוח, אמין, מאובטח וללא עלות ללקוח. במסגרת התיקון הוסמך נגיד בנק ישראל לקבוע בכללים סוגי חשבונות בנק שעל הפעילות הפיננסית המתנהלת בהם תחול החובה האמורה. בנוסף הסמיך החוק את המפקח על הבנקים ליתן הוראות לתאגיד בנקאי לביצוע האמור.

במסגרת ההוראה מפורטים הכללים שעל הבנקים ליישם במסגרת הטיפול בבקשתו של לקוח להעביר את פעילותו הפיננסית בין בנקים באופן מקוון, לרבות לעניין הגילוי הנאות שיינתן ללקוח לאורך תהליך הנידוד וההסכמות שהוא נדרש לספק לצורך השלמת התהליך, השירותים הבנקאיים והמוצרים שניידו ויונתבו כחלק מהעברת פעילות הלקוח והכללים לשמירת רציפות הפעילות הפיננסית של הלקוח בעת מעבר בין בנקים.

תחילתה של ההוראה עם כניסת סעיף 1ב5 לחוק לתוקפו בחודש מרץ 2021 (תיתכן הארכה של חצי שנה). הבנק נערך ליישום ההוראה במועד. ליישום החוזר לא צפויה להיות השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

דירוג האשראי של הבנק

ביום 11 ביולי 2019 אישרה S&P GLOBAL RATINGS MAALOT LTD (להלן: "מעלות") את דירוג המנפיק של הבנק העומד על IAAA, תחזית דירוג "יציבה". לדברי סוכנות הדירוג: "אשרור הדירוג משקף את התחזקות הבנק בתוך קבוצת הדירוג 'IAAA' והערכתנו ליציבות אשראי במהלך השנתיים הקרובות".

דירוגם של כתבי ההתחייבות הנדחים שהונפקו על ידי טפחות הנפקות, משקף רמה אחת נמוכה יותר מדירוג המנפיק, קרי בדירוג של IAA+. כתבי התחייבות נדחים אלו כשירים להכרה כהון רובד 2 בהתאם להוראות המעבר של באזל III.

דירוג שטרי ההון הנדחים של הבנק, אשר מוכרים כהון רובד 2 בהתאם להוראת המעבר של באזל III, הועלה לרמת IAA+.

דירוג כתבי ההתחייבות הנדחים עם מנגנון חוזי לספיגת הפסדים (CoCo) אשר כשירים להכרה כהון רובד 2 בהתאם להוראות באזל III הוא IAA-, תחזית דרוג יציבה. ביום 1 באוגוסט 2019 אישרה חברת מדרוג בע"מ (אשר הוקמה בשיתוף עם חברת מודיס העולמית המחזיקה ב-51% מהבעלות) (להלן: "מדרוג") את דירוגי הבנק. דירוג פיקדונות לזמן ארוך והחוב הבכיר של הבנק היוו Aaa.il באופק יציב. כתבי ההתחייבות הנדחים (הון משני תחתון) מדרוגים באופק יציב Aa1.il, ושטרי ההון הנדחים (הון משני עליון) מדרוגים Aa2.il באופק יציב.

כתבי התחייבות נדחים עם מנגנון חוזי לספיגת הפסדים (CoCo) אשר כשירים להכרה כהון רובד 2 בהתאם להוראות באזל III מדרוגים Aa3.il באופק יציב.

ביום 30 ביוני 2015 אישרה חברת הדירוג Moody's את דירוג פיקדונות הבנק לטווח ארוך ברמת A2 והעלתה את אופק הדירוג ל"יציב" מ"שלילי", ומאז נותר הדירוג ללא שינוי.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2019

מגזרי פעילות – מידע נוסף

ביום 3 בנובמבר 2014 פרסם הפיקוח על הבנקים תיקון להוראות הדיווח לציבור בנושא מגזרי פעילות פיקוחיים. בהתאם להוראה, נדרש הבנק לתת בדוחות הכספיים גילוי על מגזרי פעילות פיקוחיים בהתאם למתכונת אחידה ובת השוואה שקבע הפיקוח על הבנקים, כאשר השייך למגזר פעילות פיקוחי נקבע לרוב על פי מחזור הפעילות של הלקוח (מחזור מכירות שנתי או היקף הכנסות שנתי).

מתכונת הגילוי על מגזרי הפעילות הפיקוחיים כוללת את המגזרים הבאים: אנשים פרטיים, עסקים זעירים וקטנים, עסקים בינוניים, עסקים גדולים, גופים מוסדיים וניהול פיננסי. פעילות הבנק בחוץ לארץ תוצג בנפרד.

מגזרי הפעילות הפיקוחיים

מגזרי הפעילות הפיקוחיים נחלקים למגזרי פעילות הנוגעים לאנשים פרטיים ומגזרי פעילות ללקוחות עסקיים שאינם פרטיים (לרבות גופים מוסדיים והניהול הפיננסי של הבנק).

אנשים פרטיים מוגדרים כיחידים שאין להם חבות לבנק או שהחבות שלהם מסווגת ל "אנשים פרטיים - הלוואות לדירור ואחר", בהתאם להגדרות סיווג סיכון האשראי לפי ענפי משק.

להלן תיאור תמציתי של מגזרי הפעילות הפיקוחיים:

משקי בית - אנשים פרטיים, למעט לקוחות בנקאות פרטית כאמור להלן.

בנקאות פרטית - אנשים פרטיים אשר יתרת תיק הנכסים הפיננסיים שלהם בבנק עולה על 3 מיליוני שקלים חדשים.

עסקים זעירים וקטנים - עסקים בעלי מחזור פעילות עד 50 מיליוני שקלים חדשים.

עסקים בינוניים - עסקים בעלי מחזור פעילות מעל 50 מיליוני שקלים חדשים ומתחת ל-250 מיליוני שקלים חדשים.

עסקים גדולים - עסקים בעלי מחזור פעילות מעל 250 מיליוני שקלים חדשים.

גופים מוסדיים - המגזר כולל קופות גמל, קרנות פנסיה, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות, תעודות סל, חברות ביטוח וחברי בורסה המנהלים כספי לקוחות, בהתאם להגדרות הפיקוח על הבנקים.

ניהול פיננסי - כולל את פעילות המסחר, ניהול הנכסים וההתחייבויות והשקעות ריאליות.

פעילות חוץ לארץ - מגזרי הפעילות לעיל נחלקים לפעילות בישראל ופעילות בחוץ לארץ, כאשר הפעילות בחוץ לארץ מוצגת בנפרד ונחלקת לפעילות של אנשים פרטיים ופעילות עסקית בלבד.

המידע הכספי בדוח הדיסקרטיוני וההנהלה נכלל בהתאם להגדרות המגזרים הפיקוחיים.

בנוסף, נכלל בדוחות הכספיים, במסגרת ביאור 29, גילוי על "מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה".

מגזר פעילות בהתאם לגישת ההנהלה הינו מרכיב בבנק אשר עוסק בפעילויות שמהן הוא עשוי להניב הכנסות והוצאות אשר עומדות בקריטריונים להלן:

- תוצאות פעילותו נבחנות באופן סדיר לצורך קבלת החלטות בנוגע להקצאת משאבים והערכות ביצועים.

- קיים לגביו מידע פיננסי נפרד.

בפועל, קיים מתאם בין מגזרי הפעילות הפיקוחיים ל"מגזרי הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה". יחד עם זאת, קיימים הבדלים מסוימים בשייך הלקוחות למגזרים ובאופן קבלת ההחלטות. לפיכך, בשלב זה, מדווחות בדוחות הכספיים גם תוצאות הפעילות לפי "גישת ההנהלה" כאמור.

להלן תמצית ההבדלים:

- מגזרי הפעילות של הבנק ב"גישת ההנהלה" מבוססים על שייך הלקוח ליחידה הארגונית האחראית בתקופה שחלפה. לעומת זאת פילוח הלקוחות למגזרי פעילות פיקוחיים מבוסס על הגדרות אחידות שנקבעו על-ידי הפיקוח על הבנקים, כמפורט לעיל.

- קיים מתאם גבוה בין המאפיינים שקבעה ההנהלה לצורך שייך לקוחות לחטיבה האחראית לבין ההגדרות הפיקוחיות.

- יחד עם זאת, ייתכנו מצבים בהתאם ל"גישת ההנהלה" בהם השייך הסופי של הלקוח יתבסס על פרמטרים נוספים, לדוגמה: התמחות של יחידה מסוימת בסוגי פעילות של לקוחות או ניסיון שנצבר בעבודה עם הלקוח, המעניק יתרונות עסקיים ושירותיים לשייך הלקוח לחטיבה ספציפית או השתייכות לאותה קבוצת לווים.

- הבדלים נוספים באים לידי ביטוי בהגדרת הבנק לבנקאות הפרטית, אופן טיפולו בגופים מוסדיים, פעילות עסקית המשויכת למגזר הניהול הפיננסי והבדלים נוספים הנובעים מההגדרות המפורטות לעיל.

- השוני בהגדרות בא לידי ביטוי בעיקר במגזרים הבאים:

- לקוחות פרטיים עם תיק נכסים פיננסיים בבנק הנמוך מ-3 מיליוני שקלים שסווגו למגזר בנקאות פרטית בגילוי על מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה, סווגו למגזר משקי בית בגילוי על מגזרי פעילות פיקוחיים.

- עסקים זעירים וקטנים, שסווגו למגזר בנקאות פרטית בגילוי על מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה, בהתבסס על שיוכם ליחידה הארגונית האחראית, סווגו למגזרים העסקיים הפיקוחיים בהתאם להגדרות לעיל בגילוי על מגזרי פעילות פיקוחיים.

- לקוחות עסקיים שסווגו למגזר העסקי או למגזר המסחרי בגילוי על מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה, בהתבסס על שיוכם ליחידה הארגונית האחראית, סווגו למגזר עסקים זעירים וקטנים בהתאם לקריטריונים שפורטו לעיל בגילוי על מגזרי פעילות פיקוחיים.

- גופים מוסדיים שסווגו למגזר העסקי או למגזר ניהול פיננסי בגילוי על מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה, סווגו למגזר גופים מוסדיים בגילוי על מגזרי פעילות פיקוחיים.

- לקוחות עסקיים בסניפי חוץ לארץ שסווגו למגזרי הפעילות השונים בהתאם לגישת ההנהלה, סווגו למגזר פעילות חוץ לארץ בגילוי על מגזרי פעילות פיקוחיים.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2019

חריגים לסיווג לקוחות עסקיים בהתאם למחזור פעילות

- בהתאם לקובץ שאלות ותשובות של בנק ישראל מסווג הבנק לקוחות עסקיים למגזרי פעילות שלא על פי מחזור פעילותם במקרים הבאים:
- כאשר לבנק אין מידע לגבי מחזור ההכנסות של לקוח עסקי, מסווג הלקוח למגזר הפעילות הפיקוחי המתאים לפי סך הנכסים הפיננסיים של הלקוח בבנק. סיווג זה יעשה בהתאמה לקטגוריות מחזור ההכנסות לעיל כאשר סך הנכסים הפיננסיים יוכפלו ב-10 לצורך סיווגים כאמור.
 - כאשר לדעת הבנק, מחזור ההכנסות של לקוח עסקי אינו מייצג את היקף פעילותו וסך המאזן של הלקוח גדול מ-100 מיליוני שקלים חדשים, מסווג הבנק את הלקוח למגזר עסקים גדולים. סיווג באופן זה מבוצע למשל בענף הנדל"ן. כאשר סך המאזן נמוך מ-100 מיליוני שקלים חדשים ומחזור ההכנסות אינו מייצג כאמור, יסווג הלקוח, בדרך כלל, כדלקמן:
 - עסקים זעירים וקטנים - סך הנכסים במאזן הלקוח נמוך מ-50 מיליוני שקלים חדשים.
 - עסקים בינוניים - עסקים שסך הנכסים במאזן הלקוח גדול או שווה ל-50 מיליוני שקלים וקטן מ-215 מיליוני שקלים חדשים.
 - עסקים גדולים - עסקים שסך הנכסים במאזן הלקוח גדול או שווה ל-215 מיליוני שקלים חדשים.

העקרונות על פיהן מיוחסות היתרות, ההכנסות וההוצאות ללקוחות במערכת הם כדלקמן:

- הכנסות ריבית מאשראי והוצאות ריבית על פיקדונות מיוחסות ישירות ללקוח. בגין אשראי מיוחסת ללקוחות הוצאה בגובה עלות המקורות (מחיר המעבר), כנגד זיכוי בין-מגזרי למגזר הניהול הפיננסי. כל אחד מהמגזרים מחויב גם בפרמיה העודפת הגלומה בעלות גיוס מכשירי הון כשירים להלימות הון. זאת על פי ההון המיוחס לפעילותו. בגין פיקדונות מיוחסת ללקוחות הכנסה בגובה עלות המקורות, כנגד חיוב בין-מגזרי למגזר הניהול הפיננסי. מחירי המעבר לאשראי ופיקדונות דומים. כל אחד מהמגזרים מזוכה בגין ההון המיוחס לפעילותו, כנגד חיוב מגזר הניהול הפיננסי. צריכת ההון נמדדת על פי ההיקף הממוצע של נכסי הסיכון המנוהלים במגזר.
- בחישוב נכסי הסיכון המיוחסים לכל מגזר, "מומרות" חשיפות אשראי חוץ מאזני לשווה ערך אשראי, לפי מקדמים שנקבעו בהוראות המדידה של הלימות הון.
- בפעילות במכשירים נגזרים מיוחסת ללקוח רווחיות בגובה המרווח המגולם במחיר המכשיר הנגזר המצוטט ללקוח. רווחים הנובעים משינויים בשווי ההון של הנגזרים מיוחסים לניהול הפיננסי.
- רווחים והפסדים מהשקעות הבנק בנירות ערך ומפוזיציות אסטרטגיות מיוחסים לניהול הפיננסי.
- הוצאות בגין הפסדי אשראי מיוחסות ישירות ללקוחות שבגינם נרשמו ההוצאות.
- הכנסות מעמלות והכנסות אחרות משיכוח ספציפית ללקוחות.
- הוצאות שכר, אחזקת מבנים והוצאות אחרות המשיכות ספציפית לסניפי הבנק, מועמסות על לקוחות הסניף באמצעות מפתחות העמסה המביאים לידי ביטוי את נפח הפעילות של הלקוח ומספר הפעולות בחשבונו. בהמשך, מבוצעת התחשבות נוספת (בינמגזרית) במסגרתה מועמסות חלק מההוצאות הישירות של הסניף על הלקוחות ממגזרי הפעילות שאינם קמעונאיים.
- ההתחשבות הבינמגזרית משקפת את העובדה שהסניף משרת גם לקוחות שאינם קמעונאיים. התחשבות זו מוצגת במסגרת ההוצאות/ההכנסות הבינמגזריות בביאור.
- הוצאות השכר של עובדי המטה, הוצאות האחזקה וההוצאות האחרות שאינן מתייחסות ספציפית לסניפים, מועמסות על הלקוחות לפי בסיסי העמסה המביאים בחשבון את חלקה היחסי של הוצאה למגזר.
- לעיתים ניתן לייחס הוצאות מטה מסוימות למגזר פעילות ספציפי ולעיתים ניתן לייחס הוצאות מטה מסוימות בהתאם להערכה קיימת על חלוקת המשאבים המוקצית לכל מגזר.
- כאשר לא ניתן לייחס את הוצאת המטה, הן תועמסנה לפי שקלול של נפח ופעולות מחשב כאמור לעיל. במסגרת הזו, הוצאות המחשב הנוגעות באופן ישיר למגזרי פעילות ספציפיים מיוחסות לאותם המגזרים, והוצאות מחשב אחרות מועמסות על מגזרי הפעילות לפי מספר עובדים.
- ההפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות יוחסה באופן יחסי ללקוחות לפי שיעור המס האפקטיבי, ובהתחשב בהשפעות מס המתייחסות למגזרים מסוימים ולא לכלל פעילות הבנק.
- התשואה להון מחושבת כיחס שבין הרווח הנקי לבין ההון העצמי המיוחס. ההון העצמי מיוחס על בסיס נכסי הסיכון הממוצעים של הלקוחות.
- יתרות מאזניות ויתרות נכסים בניהול שייכו ספציפית ללקוחות.
- הרכוש הקבוע מיוחס בהתאם למפתחות העמסה מתאימים.

מגזר משקי הבית

לפרטים בדבר ההגדרה הפיקוחית, תיאור תמציתי של מאפייני המגזר (ב"גישת ההנהלה") והבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית ראה פרק מגזרי פעילות פיקוחיים בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

מוצרים ושירותים

להלן תיאור המוצרים המרכזיים במגזר משקי הבית והשירותים העיקריים המוצעים במסגרת מוצרים אלו:

בנקאות ופיננסיים

עיקר השירותים הניתנים במסגרת זו:

- **אשראי וחשבונות עובר ושב:** מסגרת האשראי לפעילות בעובר ושב נקבעת בהתאם לצרכי הלקוח, לרמת הכנסתו ולשיקול דעת הבנק, המבוסס בין היתר על מודלים כלכליים. על פי הוראת ניהול בנקאי תקין 325, לא מתאפשרת חריגה מהמסגרות שנקבעו.
- **השקעות:** מתן שירות ללקוחות בתחום ההשקעות, כגון: פיקדונות מסוגים שונים ולתקופות שונות.
- **הלוואות:** הלוואות למטרות שונות ובהן הלוואות שאינן למטרת רכישת דירה כנגד שעבוד דירת מגורים והלוואות אחרות לתקופות שונות ובתנאים מגוונים.
- **מימון רכישת כלי רכב:** פעילות בתחום הלוואות לרכישת רכב חדש מהיבואן, במסגרתה פועל הבנק בשיתוף עם מספר יבואני רכב.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2019

משכנתאות

שירותים עיקריים בתחום המשכנתאות:

הלוואות מכספי הבנק - הלוואות מכספי הבנק ובאחריותו, ניתנות לרכישה/בנייה/הרחבה/שיפוץ של נכס מקרקעין, וכן הלוואות לכל מטרה במשכון דירת מגורים. הלוואות ניתנות לתקופות ארוכות של עד 30 שנה, בהתאם לסוג ההלוואה וליכולת ההחזר של הלווה.

הבנק נותן אשראי במגזרי הצמדה שונים ומציע "משכנתא משולבת" - הלוואה המשלבת בין מגזרי הצמדה וסוגי ריבית שונים. המשכנתא המשולבת מאפשרת לבנק לנהל סיכונים תוך שמירה על רווחיות, ומאפשרת ללקוח פיזור סיכון.

רקע מגמת הירידה בריבית בנק ישראל ושיעורה הנמוך, חל גידול בחלקן של הלוואות בריבית קבועה במסלול הלא צמוד והצמוד למדד.

שירותים במסגרת תוכניות הסייע של משרד הבינוי והשיכון - בנוסף לפעילות הבנקאית של מתן אשראי מכספי הבנק, מהווה הבנק זרוע ביצוע של המדינה למתן שירותים לאוכלוסיית זכאי משרד הבינוי והשיכון. שירותים אלו כוללים הלוואות במסגרת תוכניות הסייע של משרד הבינוי והשיכון, לרבות הלוואות מקום ומענקים מותנים. במסגרת תחום זה, מטפל הבנק, בנוסף לשירות הבנקאי המקובל, במכלול הצדדים המנהלתיים הנדרשים לשירות זכאי משרד הבינוי והשיכון, כגון הנפקת תעודת זכאות. ההחלטה באיזה בנק תמומש הזכאות נתונה בידי הלקוח נוטל המשכנתא. הריבית בהלוואות הניתנות במסגרת תוכניות הסייע נקבעת בחוק הלוואות לדיור.

בנוסף להלוואות הרגילות במסגרת תוכניות הסייע, קיים הסדר של מתן אשראי, שמטרתו לעודד רכישת דירות חדשות בישובים מסוימים אשר למדינה יש עניין באכלוסם ("הלוואת מקום") וכן סיוע מיוחד הניתן לרוכשי דירות במסגרת תוכנית "מחיר למשתכן".

ההתקשרות בין הבנק והמדינה למתן הלוואות במסגרת תוכניות הסייע לרבות התמורה לבנק, מוסדרת בשני הסכמים, משנת 2004 ומשנת 2008. תוקף הסכמים אלו מוארך מידי שנה.

הכנסות הבנק בגין כלל פעילות הלוואות לזכאים באחריות המדינה הסתכמו בשנת 2018 ב-33 מיליוני שקלים חדשים בהשוואה ל-36 מיליוני שקלים בשנת 2017 ו-41 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2016.

שיווק ביטוחים (ביטוח אגב משכנתא)

הרוב המכריע של הלוויים מבטוחים בפוליסות ביטוח חיים בקשר להלוואה, והנכסים המשמשים כבטוחה מבטוחים בביטוח נכס.

בהתאם להוראות המפקח על הביטוח והמפקח על הבנקים, ביטוחי חיים וביטוחי מבנה אגב הלוואה לדיור משווקים על ידי סוכנות ביטוח בבעלות מלאה של הבנק (טפחות סוכנות לביטוח (1989) בע"מ), שפעילותה נפרדת מפעילות הבנק והיא מוגבלת רק לתיווך בביטוח מבנה, לרבות נזקי מים, וביטוח חיים אגב הלוואה הניתנת על ידי הבנק.

הלוויים בוחרים בחלקם לערוך ביטוחיהם באמצעות סוכנות הביטוח של הבנק וחלקם באמצעות הסדרי ביטוח אחרים.

כדי לשמור על ההפרדה הנדרשת בין פעילות המשכנתאות ופעילות הביטוח, לצורך רכישת הביטוחים מסוכנות הביטוח של הבנק, הלקוחות נדרשים ליצור קשר ישיר עם הסוכנות לרבות באמצעות עמדות ייעודיות המקושרות ישירות לסוכנות הביטוח אשר הוצבו בסניפי הבנק.

להלן הכנסות הבנק מביטוח אגב משכנתא (במיליוני שקלים חדשים):

2017	2018	2019
96	103	107
15	16	17
111	119	124

שוק ההון

במסגרת מוצר זה נכללת פעילות הלקוחות בשוק ההון, לרבות קנייה, מכירה ומשמורת של ניירות ערך לסוגיהם, וכן מתן שירותים בגין מלאי ניירות הערך המוחזקים על ידי הלקוחות (קבלת ריבית, דיבידנד, הטבות ועוד). כמו כן, הבנק נותן שירותי הפצה של קרנות נאמנות ותפעול קופות גמל. בנוסף, לבנק חברה בת, אתגר חברה לניהול תיקי השקעות מקבוצת מזרחי טפחות בע"מ, אשר עוסקת בניהול תיקי השקעות בניירות ערך ובייעוץ להשקעות ללקוחות הבנק וללקוחות בנקים אחרים.

כרטיסי אשראי

כרטיס האשראי הינו אחד מאמצעי התשלום המרכזיים במשק. במסגרת הפעילות במגזר משקי הבית, מוצעים ללקוחות המגזר מגוון כרטיסי אשראי. הבנק מציע ללקוחותיו מגוון כרטיסי אשראי ופועל בתחום מול חברות כרטיסי האשראי ישראל, כאל ו-MAX. הבנק מציע ללקוחותיו כרטיסי אשראי המונפקים על ידי חברות אלה ובהתאם לבקשת הלקוח. כמו כן, לבנק מספר מוצרים בתחום כרטיסי האשראי:

"הכרטיס": כרטיס אשראי של מזרחי טפחות המשמש מועדון לקוחות ייחודי לבנק. הכרטיס כולל מבצעים ייחודיים ופעילות ממוקדת בתחום ההטבות הצרכניות והבנקאיות.

לפרטים בדבר הסכם עם קבוצת כ.א.ל, בין היתר בעניין הנפקה של כרטיס ממותג, ראה ביאור 26 ג.א. 13 לדוחות הכספיים.

"כרטיס אשראי טפחות": מטרת המוצר לסייע, הן במכירת הלוואות המשכנתא, והן בעידוד פתיחת חשבונות עובר ושב. המוצר מאפשר הקצאת מסגרת אשראי, בהסתמך על יכולת ההחזר של הלקוח ועל הנכס המשועבד כבר לבנק, באמצעותה יוכל הלקוח לממן הוצאות נוספות הכרוכות ברכישת הדירה (ריהוט, שיפוץ וכדומה) או בכל פעולה אחרת.

שירותים ייחודיים הניתנים בבנק ללקוחות המגזר

השירותים הייחודיים המרכזיים שמציע הבנק הינו הפעילות במסגרת "הבנקאות ההיברידית", המאפשרת ללקוח מעטפת רב ערוצית שבמרכזה ישנה גישה ישירה ונוחה לבנקאי האישי באמצעות מגוון אמצעים טכנולוגיים זמינים. כחלק ממהלך הבנקאות ההיברידית, המוקד הטלפוני הפך למרכז בנקאות המורכב מ-11 אשכולות וצוות לטיפול בלקוחות עסקיים. בהמשך לכך, גובשו צוותים ("צוותי סניף"), אשר כל אחד מהם משויך ל-8-9 סניפים במרחבים השונים. צוותים אלו מהווים חלק בלתי נפרד מהסניפים אליהם הם משייכים. בהתאם לכך, יכולים לקוחות הבנק להגיע ישירות אל הבנקאי שלהם בסניף, או לאחד מחברי צוות הסניף, באמצעות ערוצי התקשורת השונים, ועל פני 12 שעות פעילות, החל מהשעה 8:00 בבוקר ועד השעה

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2019

20:00 בערב ולאחר מכן לקבל שירותים בטלפון 24 שעות ביממה. כמו כן, במסגרת מגזר משקי הבית מציע הבנק ללקוחותיו שירותים, המביאים לידי ביטוי את היתרונות משילוב המוצרים השונים המוצעים על ידו ללקוחותיו ומתוארים לעיל. הבנק מציע הטבות שונות בתחום העובר ושב והאשראי ללקוחות נטלי משכנתאות, במטרה לעודד לקוחות אלה לנהל חשבון עובר ושב בבנק. בנוסף, מציע הבנק הטבות בתחום המשכנתאות ללקוחות בעלי חשבונות עובר ושב בבנק, במטרה לעודד לקוחות אלו ליטול משכנתאות באמצעות הבנק. ההטבות הרלבנטיות הוחלו גם על לקוחות בנק יהב, בהתאם לפעילותם ולמאפייניהם.

השירותים הייחודיים שמציע הבנק ללקוחות מגזר משקי הבית כוללים הן שירותים בתחום הבנקאות הקמעונאית והן שירותים בתחום המשכנתאות כדלהלן:

"חשבון פרויריטי": ליווי בנקאי צמוד בהתאמה אישית.

"חשבון מנהלים": המותג הייחודי "חשבון מנהלים", מציע לאוכלוסייה פרטית שירות מועדף בניהול החשבון, הצעות ערך בנקאיות, הטבות פיננסיות ושירותים חוץ בנקאיים. לרשות הלקוח עומדים יועצים מקצועיים בתחום הייעוץ הפיננסי, הייעוץ הפנסיוני וייעוץ בנושא המשכנתאות.

"אובדרפט בלי ריבית": קיזוז יתרות חובה כנגד יתרות זכות של הלקוח במהלך החודש, שירות הניתן ללקוחות נבחרים.

הטבות לבעלי משכנתא: הטבות ייחודיות, המוצעות לקבוצות מסוימות של לקוחות בעלי חשבון בבנק, שלהם משכנתא. ההטבות כוללות העמדת מסגרת אשראי ללא ריבית בחשבון עובר ושב, וכן ריבית על יתרת זכות עד לגובה החוזר החודשי של המשכנתא. ההטבה ניתנת בכל חודש, בכפוף לעמידת הלקוח באותו חודש בתנאי התוכנית.

יעוץ פנסיוני: הבנק מעניק יעוץ פנסיוני ללקוחותיו וללקוחות בנקים אחרים, הן לשכירים והן לעצמאיים, על בסיס מודל הייעוץ הנתמך במערכת מחשב שפותחה בבנק. הייעוץ ניתן על ידי יועצים פנסיונים מוסמכים הנותנים יעוץ אובייקטיבי.

שווקים עיקריים ודרכי הפצה

פעילויות השיווק וההפצה של המוצרים והשירותים במגזר משקי הבית מבוצעות ככלל, באמצעות מערך הסניפים של הבנק ובאמצעות הערוצים הישירים והדיגיטליים.

בבנק פועלים משווקי משכנתאות בפריסה ארצית, על בסיס גיאוגרפי. תפקיד המשווקים, לאתר קהלי יעד במרחב הגיאוגרפי שלהם, להגדיל חשיפה של קהלים אלה למוצרים ושירותים של הבנק, וכן להביא למיצוי מירבי את הפוטנציאל השיווקי של קהלים אלה. המשווקים מעניקים לבנק יתרון יחסי בשוק תוך שימת הלקוח במרכז, בהתאם לאסטרטגיה אותה מוביל הבנק בשנים האחרונות.

המשווקים פועלים בארבעה מעגלים מרכזיים:

- פעילות ישירה מול גורמי נדל"ן - לצורך קבלת לקוחות פוטנציאליים.
- פעילות מול לקוחות קצה - קשר פרואקטיבי מול לקוחות משכנתא ועובר-ושב פוטנציאליים.
- פעילות סינרגיה מול לקוחות פרטיים - מימוש פוטנציאל הסינרגיה של לקוחות המשכנתא.
- פעילות סינרגיה מול לקוחות עסקיים ולקוחות MM - עסקים, מפעלים, וועדי עובדים וכדומה.

סניפי הבנק במסגרת הקבוצה פועלים 198 מרכזי עסקים, סניפים, שלוחות ונציגויות בפריסה ארצית, ובתוכם 53 סניפי יהב (מתוכם 6 סניפים בשירות חלקי). בהתאם לאסטרטגיית הצמיחה של הבנק, בחינת הרחבת הפריסה הסניפית נעשית בדגש על סביבות עתירות עסקים, וכן לערים וליישובים של שני מגזרי אוכלוסייה מובחנים שבהם הבנק שואף לצמוח - המגזר הערבי והמגזר החרדי.

הערוצים הישירים: בהתאם לתפיסת הבנקאות ההיברידית הייחודית לבנק המקשרת בין הערוצים הישירים לבין הבנקאי האישי של הלקוח, להלן הערוצים הישירים המרכזיים שמפעיל הבנק:

- מרכז הבנקאות: צוות הסניף במרכז הבנקאות מגבה את הבנקאים בסניפים, מבצע פעולות ומוסר מידע ללקוחות הבנק כחלק מהשירות ההיברידית המשולב הניתן ללקוחות. השירות ניתן בשעות פעילות נרחבות בין 8:00 - 20:00.
- במרכז הבנקאות מבצעים מכירה מתוך שירות של "הלוואות ברגע" וכרטיסי אשראי, כמו כן מבצעים מהלך שימור לקוחות בתחום כרטיסי אשראי חוץ בנקאיים.
- מרכז המשכנתאות: נמצא בלב העשייה בתחום המשכנתאות ומבצע ללקוחות מגוון פעולות הקשורות לתחום, בין היתר, הגשת בקשה ומתן ייעוץ לגבי הלוואה לדיור, קבלת מידע על הלוואה קיימת וביצוע הסדרים ותשלומים בהלוואות בפיגור.
- שירות הבנקאות ההיברידית בתחום המשכנתאות ניתנים בכל סניפי הבנק.
- מרכז המכירות: נועד לתמוך ביכולת המכירה של סניפי הבנק במסגרת קמפיינים שיווקיים לגיוס לקוחות המופנים ישירות אליו, או במסגרת שיחות מכירה יזומה ללקוחות פוטנציאליים בנוסף, מטפל המרכז במכירת כרטיסי אשראי, הלוואה לכל מטרה, מחזור משכנתא מבנק אחר ללקוחות הבנק, חיזוק נאמנות ושימור לקוח.
- מרכז ההשקעות: מעניק מענה מקצועי, מיומן ומהיר ללקוחות שוק ההון בביצוע פעולות וייעוץ השקעות בין השעות 7:00 ועד 24:00, ומשלב הכשרת יועצי השקעות לשיבוץ בסניפים. בנוסף, עוסק המרכז בגיוס לקוחות חדשים בתחום הפאסיבה, והעמקת פעילות פאסיבה ללקוחות קיימים תוך תמיכה במיצוי קמפיינים של השקעות. המרכז מפעיל שלוחה של חדר עסקות ונותן ללקוחות הבנק שירותי מטבע חוץ וניירות ערך זרים וישראלים.
- שירות האינטרנט מאפשר קבלת מידע בנקאי וביצוע פעולות בחשבון במגוון המוצרים הבנקאיים העומדים לרשות לקוחות הבנק בעלות מופחתת. השירות זמין 24 שעות ביממה.
- לקוחות הבנק יכולים להתכתב ישירות עם הבנקאי שלהם באמצעות הדיגיטל, לרבות אמצעי להעברת מסמכים קלה ונוחה ביו הלקוח והבנקאי בסניף.
- אפליקציית ניהול חשבון - השנה הושקה אפליקציה מתקדמת הכוללת כניסה בטביעת אצבע וזיהוי פנים המאפשרת לצפות במידע ולבצע מגוון פעולות בכל זמן ומכל מקום. לאפליקציה החדשה נוספו פעולות מתקדמות וממשק חדש ויודותי.
- אפליקציית "טפחות עד הבית": לבנק אפליקציה מתקדמת מסוגה ללקוחות המתעניינים בקבלת משכנתא. האפליקציה כוללת בין היתר: סיוע מבניית תוכנית למימון קניית הדירה - מידע מקיף ועדכני על השכונות השונות, כולל עסקאות שבוצעו לאחרונה, מחירי דירות, תשואה משכירות, מדדים חברתיים, רמת החינוך ועוד, אפשרות לצילום ותיעוד דירות על ידי הלקוח מחשבון משכנתאות ייחודית, ושירות התכתבות עם בנקאי משכנתאות.
- שירות הצ'אט: הבנק מאפשר ללקוחות מתעניינים וללקוחות קיימים בתחום ההשקעות להתכתב בצ'אט אונליין עם הבנקאים של הבנק.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2019

- שירות תיבת הודעות: קבלת הודעות מהבנק על הפעילות בחשבון באמצעות תיבת הודעות אישית באתר האינטרנט של הבנק.
- השירות הסלולרי: הפצת מידע בנקאי ופיננסי באמצעות טלפון סלולרי.
- השירות הטלפוני הממוחשב: השירות, הפעיל 24 שעות ביממה, ניתן ללקוחות המזדהים באמצעות סיסמא אישית, במסגרתו מקבלים מידע ממוחשב לשאלות הנפוצות.
- מכשירים אוטומטיים - הבנק נותן מגוון שירותים ישירים ללקוחות באמצעות עמדות השרות והכספונים, שירותים אלו הם בעיקר למשיכת והפקדת מזומנים, הזמנה והפקדת שיקים, ביצוע הלוואות וקבלת מידע.

אסטרטגיה עסקית

אסטרטגיית השירות בבנק נשענת על ההבנה כי קשר אישי ואנושי עם בנקאי בעל רמת מקצועיות ושירותיות גבוהה נמצא בליבת הצרכים של הלקוח. הפריסה הסניפית של הבנק מהווה עוגן מרכזי ליצירת הקשר האישי עם הבנקאי, שחייב להיות מלווה בסביבה טכנולוגית-דיגיטלית עדכנית ויעילה.

הבנק רואה חשיבות להמשך הפיתוח של מגזר משקי הבית ומתכוון לשמור ולבסס את מעמדו כמוביל בתחום הקמעונאי. להלן עיקרי היעדים בתחום משקי הבית והאסטרטגיה העסקית הנגזרת מיעדים אלו:

- גידול בנתח השוק במשקי הבית באמצעות הרחבת בסיס הלקוחות, בעיקר מקרב לקוחות המשכנתאות כפלטפורמה להשגת הגידול בנתח השוק ובהכנסה.
- שמירה על הובלה בשוק המשכנתאות תוך התמקדות באפיקים בעלי רווחיות גבוהה, על ידי מתן הצעות ערך ללקוח, המבוססות על סינרגיה בין הפעילות בתחום המשכנתאות, הפעילות המסחרית והפעילות בתחום הפנסיוני.
- הרחבת הפעילות בסניפים והפיכת כלל הסניפים ליחידות מכירה של פעילות בנקאית מסורתית ושל פעילות משכנתאות, תוך ביצוע מכירה צולבת ללקוחות.
- המשך פיתוח מוצרים המיועדים לפלחי אוכלוסייה ממוקדים, במטרה להגדיל את היקפי הפעילות.
- מינוף הקשר בין פעילות מגזר הבנקאות העסקית בענף הבנייה והנדל"ן לבין מגזר המשכנתאות. במסגרת זו מושם דגש על מיצוי מקסימלי של שווק משכנתאות לרוכשי דירות בפרויקטים המוקמים על ידי לקוחות הנדל"ן.
- הגדלת נתח השוק של הבנק במגזר הערבי, במגזר החרדי ובלקוחות הגיל השלישי.

מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן ביחד: "הנחות") שהובאו בפני דירקטוריון הבנק. ההנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד.

מבנה התחרות במגזר ושינויים החלים בו

בנקאות ופיננסים, כרטיסי אשראי ושוק ההון

מספר המתחרים העיקריים במגזר משקי הבית הינו כמספר הבנקים הפועלים במשק, כאשר ההתייחסות המרכזית הינה לקבוצת חמשת הבנקים המסחריים. בשנים האחרונות מצוי שוק הבנקאות הקמעונאית בתחרות עזה בין הבנקים. ככלל, ניתן לציין, כי מוצרי מגזר משקי הבית המוצעים על ידי כלל הבנקים הינם דומים, לכן מתמקדת התחרות בטיב השירות, בשיעורי המרווחים ובעמלות המשולמות על ידי הלקוחות.

במהלך שנת 2019 נמשכה, באופן מתון יותר בהשוואה לשנים קודמות, תופעת סגירת סניפים וצמצום קופות בסניפים של חלק מהבנקים במערכת תוך הפניית הלקוחות לפתרונות דיגיטליים.

בנוסף לתחרות בין הבנקים, מורגש מאמץ מוגבר של גופים חוץ בנקאיים, בעיקר חברות ביטוח וחברות כרטיסי אשראי, הפונים גם הם לפלח אוכלוסייה זה בהצעות למתן אשראי. חברות כרטיסי האשראי, בשיתוף רשתות קמעונאיות ואחרות, פועלות גם להנפקת כרטיסי אשראי ישירות ללקוח שלא באמצעות הבנק - מגמה שצברה תאוצה בשנים האחרונות לאור מספר הסכמים משמעותיים שנחתמו בין חברות כרטיסי אשראי לבין רשתות קמעונאיות גדולות.

בתחום שוק ההון ניתן למנות בין המתחרים, בנוסף לחברות הביטוח, גם את בתי ההשקעה הפרטיים.

לצד החוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל שחוקק בינואר 2017, קיימים מספר מהלכי חקיקה ורגולציה מקבילים שצפויים להביא להגברת התחרות במגזר ובהם הפעלת מאגר נתוני אשראי שהחל לפעול באפריל 2019, פרויקט הסדרת נידוד חשבוניות בין בנקים ופרויקט להסדרת מערכת לשיתוף מידע בנקאי באמצעות הגדרת סטנדרט API ל"בנקאות פתוחה".

משכנתאות

עיקר פעילות המשכנתאות בישראל מתבצעת באמצעות עשרה בנקים הפועלים בתחום. הבנק, מזה עשרות שנים, הינו הבנק המוביל במגזר המשכנתאות, הן בהיקפי מתן האשראי והן ביתרת תיק האשראי.

הבנק נוקט באמצעים שונים בהתמודדותו עם הסביבה התחרותית בתחום המשכנתאות, כולל פעולות פרסום נרחבות, שימוש במשווקים בשטח, פיתוח והפעלה של מוצרים חדשים, שמירה על נוכחות בשוק הדירות הראשוני בדרך של ליווי פרויקטים של בנייה למגורים ועוד. נדבך נוסף בהתמודדות הבנק עם התחרות בתחום המשכנתאות הינו השקעת משאבים בשיפור מתמיד של הרמה המקצועית והשירות הניתנים על ידו ללקוחות בדגש על קשר אישי ורב ערוציות.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2019

מגזר בנקאות פרטית

לפרטים בדבר ההגדרה הפיקוחית, תיאור תמציתי של מאפייני המגזר ("גישת ההנהלה") והבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית, ראה פרק מגזרי פעילות פיקוחיים בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

מוצרים ושירותים

- מרכז בנקאות פרטית מציע ללקוחותיו שירותים בנקאים מלאים בדגש על בנקאות פרטית. המוצרים והשירותים המוצעים ללקוחות מגזר זה הינם כדלקמן:
- **בנקאות ופיננסים** - ללקוחות המגזר מוצע, בנוסף לשירותי הבנקאות הרגילים, מגוון מוצרים בתחום בנקאות ופיננסים, תוך גיבוש אסטרטגיית השקעה מותאמת לכל לקוח על פי מאפייניו וצרכיו הייחודיים, וכן הצעת מוצרי השקעה מתקדמים.
 - **שוק ההון** - במסגרת מוצר זה נכללת פעילות הלקוחות בשוק ההון, לרבות קנייה, מכירה ומשמורת של ניירות ערך לסוגיהם, ומתן שירותים בגין מלאי ניירות הערך (קבלת ריבית, דיבידנד, הטבות וכיו"ב). כמו כן, נכללים שירותי הפצה של קרנות נאמנות.
 - **כרטיסי אשראי** - הבנק מציע ללקוחות המגזר מגוון כרטיסי אשראי יוקרתיים המונפקים על ידי חברות כרטיסי האשראי בארץ לרבות מועדונים ייעודיים לעסקים.

שווקים עיקריים ודרכי הפצה

השווקים אליהם פונה המגזר הם לקוחות בעלי עושר פיננסי גבוה (ישראלים ותושבי חוץ).

מבנה התחרות במגזר ושינויים החלים בו

תפיסת השירות הייחודית המוגדרת בבנק כ"בנקאות פרטית" נהוגה בכל המערכת הבנקאית הגלובאלית הבינלאומית, וגם בישראל. יחד עם זאת, יצוין כי התבחינים הקובעים את השייכות לקטגוריה זו, תפיסת השירות ואופיו הספציפי משתנים, ואינם נסמכים על עקרונות זהים בכל הבנקים. לאור זאת, היקף פעילותו של הבנק בתחום זה ביחס למתחריו אינו ידוע, ואין בנמצא נתונים פומביים אודות חלקם היחסי של הבנקים השונים, במגזר הבנקאות הפרטית.

בנוסף לבנקים המקומיים, קיימת בתחום זה תחרות מצד בנקים זרים וגופים חוץ בנקאיים כגון בתי השקעות, קרנות לסוגיהן (בארץ ובחוץ לארץ) וחברות ביטוח.

על מנת להתמודד עם התחרות במגזר זה, משקיע הבנק משאבים רבים בהכשרה מקצועית של עובדיו, במתן שירות איכותי ובשמירה על קשר הדוק עם הלקוח, בארגון כנסים מקצועיים ללקוחות הנבחרים של המגזר, בהשקת מוצרים ייעודיים וייחודיים ללקוחות המגזר ובמאמצים לאיתור ולגיוס לקוחות חדשים באופן שוטף.

מגזר עסקים זעירים וקטנים

לפרטים בדבר ההגדרה הפיקוחית, תיאור תמציתי של מאפייני המגזר ("גישת ההנהלה") והבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית, ראה פרק מגזרי פעילות פיקוחיים בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

מוצרים ושירותים

להלן תיאור המוצרים המרכזיים במגזר העסקים הקטנים והשירותים העיקריים המוצעים במסגרת מוצרים אלו:

בנקאות ופיננסים

במסגרת מוצר זה מעניק הבנק את השירותים הבאים:

ניהול מסגרות חח"ד: המסגרות נקבעות בהתאם לצרכי הלקוח, מחזור הפעילות ושיקול דעת הבנק.

הלוואות למטרות שונות: הלוואות עסקיות, הלוואות כנגד ניכיון שיקים, שוברי אשראי וכדומה.

פעילות יבוא ויצוא: פעילות במטבע חוץ, התאמת מסגרות לפי אופי הפעילות של הלקוח תוך שימוש באמצעים טכנולוגיים כגון: EDI (Electronic Data Inter-charge) באינטרנט.

השקעות: מגוון פעולות בתחום ההשקעות כגון פיקדונות מסוגים שונים ולתקופות שונות.

שוק ההון

במסגרת מוצר זה נכללת פעילות הלקוחות בשוק ההון, לרבות קנייה, מכירה ומשמורת של ניירות ערך לסוגיהם, ומתן שירותים בגין מלאי ניירות הערך (קבלת ריבית, דיבידנד, הטבות ועוד). כמו כן, נכללים שירותי הפצה של קרנות נאמנות ותפעול קופות גמל.

כרטיסי אשראי

הבנק מציע ללקוחות המגזר מגוון כרטיסי אשראי המונפקים על ידי חברות כרטיסי האשראי בארץ.

הלוואות לעסקים קטנים בערבות המדינה

בחודש מאי 2016, החלה השותפות הפיננסית בין בנק מזרחי טפחות לבין הפניקס ואלטשולר שחם, שנבחרה כאחת ההצעות הזוכות במכרז להעמדת הלוואות לעסקים קטנים ובינוניים בערבות המדינה, בהעמדת הלוואות במגוון מסלולים במסגרת זו. הבנק יכול להעמיד הלוואות בערבות מדינה גם במסגרת קרן ייעודית בנושא התייעלות אנרגטית.

שווקים עיקריים ודרכי הפצה

גורמי השיווק וההפצה העיקריים במגזר הינם סניפי הבנק והערוצים הישירים. אין תלות בצינורות שיווק חיצוניים. לפירוט בדבר גורמי שיווק והפצה אלו, ראה תיאור מגזר משקי הבית.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2019

אסטרטגיה עסקית

- הגברת המיקוד והרחבת הפעילות במגזרים העסקיים, ובהם מגזר העסקים הזעירים והקטנים, עומדת במרכז האסטרטגיה העסקית של הבנק. זאת תוך ביצוע שוטף של הערכות סיכון ובקורות ברמת הלקוח וברמת הענף והמשק.
- להלן היעדים העיקריים בתחום העסקים הקטנים והאסטרטגיה העסקית הנגזרת מהם:
- הגברת הפעילות השיווקית מול הלקוחות, תוך פילוח הלקוחות על פי סוג העיסוק, היקף הפעילות וצרכיהם השונים.
 - מיצוי פוטנציאל הרווחיות מכל לקוח על ידי ראייה כוללת של פעילות הלקוח, תוך יצירת מערכת יחסים מקיפה המתבססת על מוצרי האשראי ושיווק מוצרים נוספים, בהתאם למאפייני הלקוח.
 - הרחבת פעילות בקרנות בערבות המדינה.
 - הרחבת הפריסה הגיאוגרפית של השירותים הניתנים ללקוחות המגזר.

מבנה התחרות במגזר ושינויים החלים בו

עיקר התחרות במגזר העסקים הזעירים והקטנים מרוכזת בתוך המערכת הבנקאית. עם זאת, בשנים האחרונות נעשו מספר פעולות ציבוריות לחיזוק חלקם של גורמי אשראי חוץ בנקאיים (כדוגמת גופים מוסדיים, כרטיסי אשראי חוץ בנקאיים וחברות מימון שונות) בתחום. השיטות העיקריות של הבנק להתמודדות עם התחרות הן שיווק אקטיבי, קשר אישי עם הלקוח, הענקת שירות אישי ומתן פתרונות מקצועיים למכלול צרכיו הפיננסיים של הלקוח.

מגזר עסקים בינוניים

לפרטים בדבר ההגדרה הפיקוחית והבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית ראה פרק מגזרי פעילות פיקוחיים בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

תיאור תמציתי של מאפייני המגזר ("גישת ההנהלה")

מגזר עסקים בינוניים כולל בעיקר חברות פרטיות וציבוריות בגודל בינוני (Middle Market) בעלי מחזור פעילות שבין 30 ל-120 מיליוני שקלים חדשים. מגזר זה פועל בכל ענפי המשק כאשר העיקריים שבהם הינם תעשייה, מסחר ושירותים ובנייה ונדל"ן.

ככלל, החל משנת 2019 מסווגים לקוחות חדשים להתאמה להגדרה הפיקוחית - בעלי מחזור פעילות שנתי גדול מ-50 מיליוני שקלים חדשים וקטן מ-250 מיליוני שקלים חדשים.

הטיפול בלקוחות מגזר זה הינו באחריות החטיבה העסקית של הבנק בעיקר בסקטור עסקים, הפועל באמצעות שלושה מוקדים עסקיים הפרוסים ברחבי הארץ ושירות משלים באמצעות מרכזי העסקים והסניפים העסקיים והפריסה הסניפית הרחבה של הבנק.

בכל מוקד מערך מקצועי לטיפול בכל צרכי הלקוח. המוקדים פועלים בתיאום עם מערך הסינוף של הבנק המטפל בהיבטים התפעוליים של פעילות הלקוח. בדרך זו, נהנים הלקוחות משירות מקצועי ואישי העונה על מכלול צרכיהם הבנקאיים ומהפריסה הסניפית הרחבה.

לקוחות המגזר שעיקר פעילותם בענף הנדל"ן, מקבלים שירות מסקטור בנייה ונדל"ן שבחטיבה העסקית, המתמחה במתן שירותים ייחודיים לענף זה. גם לקוחות אלו נהנים משירות בסניף הנוח להם בכל הקשור להיבטים התפעוליים ומשירות מקצועי מתמחה של סקטור בנייה ונדל"ן.

לקוחות מגזר זה מאופיינים הן במגוון השירותים הבנקאיים שהם צורכים והן בשיעור הביטחונות הנדרשים, הגבוה על פי רוב ביחס ללקוחות מגזר הבנקאות העסקית.

הלקוחות פעילים בשוק המקומי בעיקר. יחד עם זאת, מבצעים הלקוחות פעילות סחר חוץ (יבוא וייצוא) בהיקפים משמעותיים.

מוצרים ושירותים

ללקוחות המגזר מותאמים שירותים ומוצרים, בתחום הבנקאות והפיננסים. במסגרת זו נותן הבנק אשראי לסוגיו, הן הלוואות שונות והן אשראי שוטף לצרכי הון חוזר; שירותי סחר חוץ - יבוא, יצוא ואשראי דוקומנטרי, ערבויות בנקאיות; עסקאות במטבע חוץ, לרבות עסקאות במכשירים נגזרים, שירותי פקטורינג וכן פעילות השקעה בפיקדונות ובניירות ערך.

שווקים עיקריים ודרכי הפצה

גורמי השיווק וההפצה העיקריים במגזר הם שלושה מוקדים עסקיים הפועלים בחטיבה העסקית, וכן מרכזי העסקים וסניפי הבנק הפזורים ברחבי הארץ. ניהול קשרי הלקוח מבוצע באמצעות פונקציות מקצועיות ייעודיות במוקדים העסקיים, אשר אמונים על הנושא ומצויים עם הלקוחות בקשר שוטף. גיוס לקוחות חדשים מבוצע בשיתוף פעולה הדוק עם סניפי הבנק הפועלים בחטיבה הקמעונאית.

הפעילות במגזר זה כוללת פיתוח פעילות שיווקית ועסקית המושתתת על הבנת צרכי הלקוחות והתאמת פתרונות בנקאיים כוללניים לצרכים אלו, תוך מתן שירות מקצועי, מהיר ויעיל, הצעת מגוון מוצרים ופתרונות מותאמים לצרכי הלקוחות תוך ניהול מבוקר של הסיכונים הנובעים מפעילות המגזר, המבוצע בין היתר גם בעזרת קביעת התניות פיננסיות המנטרות את חוסנם הפיננסי של הלקוחות.

לרשות הלקוחות עומדים גם ערוצי הבנקאות הישירה וערוצי התקשורת המקובלים בבנקאות.

אסטרטגיה עסקית

האסטרטגיה העסקית של הבנק שמה דגש על הרחבה משמעותית של בסיס הלקוחות ועל גידול בפעילות מגזר העסקים הבינוניים. בכונת הבנק להמשיך ולפעול להרחבה משמעותית בהיקף הפעילות במגזר זה, בעיקר על ידי גיוס לקוחות חדשים והרחבת השירותים הבנקאיים ללקוחות קיימים וללקוחות שהבנק מהווה להם בנק משני.

מבנה התחרות במגזר ושינויים החלים בו

פעילותם הפיננסית של לקוחות המגזר מתבצעת בעיקר במערכת הבנקאית ולפיכך, התחרות על פלח לקוחות זה גדולה שכן הבנקים כולם כמו גם חברות מימון חוץ בנקאיות מתחרים על אוכלוסייה זו.

כמו כן קיימת תחרות לא מהותית בתחום הפקטורינג ומצד חברות כרטיסי האשראי.

הבנק רואה בהרחבת פעילותו במגזר זה יעד חשוב ומרכזי, ולפיכך משקיע משאבים שונים בהתמודדות עם החברות, בין היתר באמצעות מתן פתרונות מקצועיים וכוללים לצרכי הלקוח, שמירה על קשר אישי ושירות מהיר ויעיל.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2019

מגזר עסקים גדולים

לפרטים בדבר ההגדרה הפיקוחית והבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית ראה פרק מגזרי פעילות פיקוחיים בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

תיאור תמציתי של מאפייני המגזר ("גישת ההנהלה")

המגזר מתמחה במתן מכלול השירותים הבנקאיים והפיננסיים לחברות מהגדולות במשק הפועלות במגוון ענפים בעלי מחזורי פעילות הגבוהים מ-120 מיליוני שקלים חדשים.

ככלל, החל משנת 2019 מסווגים לקוחות חדשים בהתאם להגדרה הפיקוחית - בעלי מחזור פעילות שנתי גדול מ-250 מיליוני שקלים חדשים. ענפי הפעילות העיקריים הם תעשייה, מסחר, בנייה ונדל"ן.

למגזר זה משתייכים לקוחות מובילי שוק, בעלי היקפי פעילות גדולים, חלקן חברות רב לאומיות או חברות בעלות פעילות מקומית עם פניה לשווקים זרים. הטיפול בלקוחות מגזר זה הינו באחריות החטיבה העסקית בעיקר בסקטור תאגידי גדולים.

לקוחות המגזר הפועלים בענף הנדל"ן, מקבלים שירות מסקטור בנייה ונדל"ן שבחטיבה העסקית, המתמחה במתן שירותים ייחודיים לענף זה. כלל הלקוחות מקבלים שירות משלים (תפעול) במערך הסינוף הנרחב של הבנק בארץ ובחוץ לארץ.

בפעילות במסגרת מגזר זה, שם הבנק דגש על הרחבת בסיס הלקוחות הקיימים ושיפור הרווחיות על ידי הרחבת הפעילות בתחומים פיננסיים שונים, עתירי רווחיות ביחס להון, דוגמת עסקאות בחדר עסקאות, בהן, עסקאות נגזרים ומוצרים אחרים המבוצעים בחדר עסקאות עבור לקוחות.

מוצרים ושירותים

ללקוחות המגזר מוצע מגוון מוצרי בנקאות ופיננסיים, בהם: אשראי לסוגיו - On Call, הלוואות לזמן קצר, בינוני וארוך; ערבויות לסוגיהן; מימון באמצעות ארגון סינדיקציות או השתתפות בהן, מימון פרויקטים של תשתית, רכישות ומיזוגים; וכן, פעילות במכשירים נגזרים; פעילות בתחום הסחר הבינלאומי (מימון בביטוח אשראי, יבוא, יצוא ואשראי דוקומנטרי) ופקטורינג. שירותים אלו מבוצעים בתמיכת סקטור מתמחה בבנק היודע להתאים לכל לקוח את המוצר הרלבנטי לעסקיו ולמאפייני פעילותו.

להלן תיאור המוצרים המרכזיים במגזר הבנקאות העסקית והשירותים העיקריים המוצעים במסגרת מוצרים אלו:

אשראי לתאגידיים גדולים בישראל ובחוץ לארץ

הבנק נותן שירותים בנקאיים ללקוחות רב לאומיים אשר בסיס פעילותם בישראל.

במסגרת זו ניתנים שירותי מטבע חוץ, סחר חוץ ופקטורינג ואף שירות בסניפי חוץ לארץ של הבנק.

מוצרים בתחום הנדל"ן

במסגרת זו, נותן הבנק אשראי למימון רכישה והקמה של נדל"ן, בעיקר פרויקטים של בנייה למגורים באזורי ביקוש, תוך הקפדה על יישום תבחינים שנקבעו לשמירת איכות תיק האשראי, ובין היתר, התקשרות עם לקוחות בעלי איתנות ויציבות פיננסית, עסקאות המתאפיינות במרווחי ביטחון נאותים לבנק, וניהול בשיטות המפחיתות את הסיכון.

להלן השירותים העיקריים הניתנים ללקוחות ענף הנדל"ן:

- **אשראי לבנייה** - במסגרת זו מעניק הבנק אשראי לסוגיו, ובפרט הלוואות לזמן קצר ובינוני, המיועדות למימון רכישת קרקע לליווי ולהשקעה בבנייה, וכן ערבויות בנקאיות לסוגיהן.
- **מימון פרויקטי בנייה** - מימון פרויקטי בנייה הוא שירות ייחודי ללקוחות בענף הבנייה, הניתן על ידי הבנק לקבוצת הלקוחות בענף זה בלבד. במסגרת זו מורכבת ללקוח חבילה של שירותים פיננסיים ובנקאיים בהתאם לצרכים הספציפיים של כל פרויקט, ועל פי מאפייניו. בכלל זה, מוקצות מסגרות אשראי לרכישת קרקע, הלוואות לבנייה, ערבויות כספיות, ערבויות ביצוע וערבויות לרוכשי היחידות בפרויקט. מימון בנייה מתבצע על ידי הבנק, על פי רוב בשיטת הליווי הפיננסי הסגור, במסגרתה פועל הבנק לניתוב מקורות המימון, לרבות כספי הרוכשים שהופקדו אצלו, באופן שיקדמו את השלמת הפרויקט.
- **קבוצות רכישה** - קבוצת רכישה הינה התאגדות של קבוצת אנשים לצורך רכישת קרקע משותפת והזמנת שירותי בנייה על הקרקע. לחילופין, בעלי קרקע קיימת מתאגדים לבנייה משותפת על ידי הזמנת שירותי בנייה.

הבנק נותן מימון ייעודי לפרויקטים מסוג זה ומלווה אותם מהשלבים המקדמיים של התגבשות הקבוצה ועד לסיום הבנייה.

ארגון והובלת סינדיקציות - הבנק רואה כיעד את הרחבת פעילותו בתחום ייזום, הובלה, ארגון וניהול עסקאות סינדיקציה כחלק מהפיכתו לשחקן מרכזי בשוק האשראי העסקי. לפיכך, פועלת יחידה שתחום התמחותה הינו הובלה והשתתפות בסינדיקציות. באמצעות הובלה וארגון של סינדיקציות נותן הבנק מענה לעסקאות בהיקפי אשראי משמעותיים, תוך שמירה על רמת הסיכון במסגרת תיאבון הסיכון של הבנק.

שווקים עיקריים ודרכי הפצה

גורמי השיווק וההפצה העיקריים במגזר הם המנהלים ומנהלי הלקוחות בחטיבה לבנקאות עסקית, בתמיכת הסניפים ומרכזי העסקים של הבנק בארץ ובחוץ לארץ.

במטרה לתת מענה מיטבי לצרכי הלקוחות המטופלים על ידי המגזר, מרכז הטיפול בלקוחות הבנקאות העסקית הגדולים בסקטור תאגידיים המצוי בחטיבה העסקית, תוך חלוקה למחלקות ולצוותים בעלי התמחות והתמקצעות ענפית. הצוותים עובדים בשיטת פועלה עם הגורמים המקצועיים בבנק בתחומי סינדיקציה, פקטורינג, סחר חוץ, שוק ההון, פעילות בחדר עסקאות וכדומה, במטרה לתת פתרון כולל לצרכי הלקוח.

הפעילות במגזר זה כוללת מתן שירות מקצועי, מהיר ויעיל, המציע פתרון כולל ומתאים לצרכי הלקוח בכל תחומי הבנקאות. והכל, תוך הצעת מוצרים ופתרונות פיננסיים מגוונים וחדשניים.

פעילות זו מאוהבת ביכולת גבוהה של ניתוח צרכי הלקוחות ומצבם הפיננסי ובמקביל זיהוי הסיכונים הנובעים מהפעילות מול הלקוח, בין היתר כתוצאה משינויים צפויים במשק ובענף בו הוא עוסק.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2019

אסטרטגיה עסקית

האסטרטגיה העסקית של הבנק בתחום מגזר העסקים הגדולים מכוונת להגדלת מספר הלקוחות והעמקת הפעילות עם לקוחות קיימים. זאת תוך מיצוי הפוטנציאל הכלכלי של ההון על ידי התמקדות בפעילויות בעלות רווחיות גבוהה ביחס להון הנדרש בגינן. זאת, בין היתר, באמצעות הפעולות הבאות:

- יישום גישה המבוססת על הסתכלות כוללת על הלקוח העסקי, תוך מינוף מוצרי האשראי והצעת מוצרים נוספים לביסוס מערכת יחסים מקיפה עם הלקוח.
- פילוח הלקוחות העסקיים לפי הענף המשקי במסגרתו הם פועלים ולפי מאפיינים נוספים הדורשים התמחות יעודית כדוגמת המורכבות המשפטית בין היתר בפרויקטים מסוג קומביניציה ובתחום ההתחדשות העירונית (תוכנית פינני-בינוי ותמ"א 38), ומאפייני פעילות יחודיים כבענף ההיי טק. זאת, במטרה להגדיר באופן המיטבי את צרכיהם העסקיים ולספק להם מענה מקצועי מתאים.
- שימת דגש על נושא הרווחיות והתשואה על השימושים.

הסיכון במימוש האסטרטגיה המפורטת לעיל הוא בעיקרו הקטנה של היקפי הפעילות עם לקוחות מסוימים, שהרווח לבנק מפעילות עימם לא משקף את התשואה הנדרשת, או שרמת הסיכון בפעילות עימם גבוהה באופן יחסי.

יש לציין, כי התמורות המקרו כלכליות מציבות אתגרים משמעותיים לניהול האשראי, בבנק בכלל ובמגזר הבנקאות העסקית בפרט, כאשר חלק מלקוחות המגזר חשופים במישורן או בעקיפין לפעילות פיננסית וכלכלית ענפה בארץ ובעולם וליכולת גיוס הון בשווקים הפיננסיים. אי לכך מפנה הבנק תשומות ניכרות להגברת אמצעי הבדיקה והבריקה של החשיפות, במטרה להדק את הפיקוח על תיק האשראי.

מבנה התחרות במגזר ושינויים החלים בו

התחרות במתן שירותי בנקאות ופיננסים למגזר הבנקאות העסקית הינה מול הבנקים הגדולים והבינוניים בארץ ולעיתים אף מול בנקים בחוץ לארץ, ולגבי שירותים מסוימים - מול שוק ההון בכללותו. בשנים האחרונות ניכרת מגמת הרחבת פעילות הגופים המוסדיים וחברות הביטוח בקרב הלקוחות הללו תוך התמקדות במתן אשראי בהיקפים משמעותיים ולתקופות ארוכות.

תחליפים למוצרים ולשירותים הפיננסיים שמציע הבנק ללקוחות מגזר הבנקאות העסקית הם גיוס הון וחוב באמצעות הנפקות ציבוריות ופרטיות. הנכס המרכזי של הבנק להתמודדות עם התחרות במגזר הינו התשתית האנושית הקיימת והניסיון שנצבר במתן שירות מקצועי ובהתאמת הפתרונות הבנקאיים לצרכי הלקוח, לעיתים תוך שיתוף פעולה במסגרת קונסורציומים גם עם גופים אחרים.

השיטות העיקריות להתמודדות עם התחרות הן מתן שירות אמין, מהיר ויעיל תוך הצעת פתרונות אופטימליים לצרכי הלקוח במגוון תחומי הפעילות הפיננסית שלו. וכן תפירת פתרונות פיננסיים מורכבים כדי לתת מענה לצרכי לקוחותיו.

במסגרת פעילותו במגזר, שם הבנק דגש על שירות מיטבי ללקוח העסקי והתאמתו לצרכי הלקוח על פי מאפייניו הייחודיים, תוך התמקדות בהתמחות ענפית ובמתן יעוץ מקצועי ספציפי בתחומים מוגדרים.

בדומה לתחרות על מיסון האשראי התאגידי, התחרות במתן השירותים לבנייה ונדל"ן במערכת הבנקאית מאופיינת במגמת חדירה של גופים חוץ בנקאיים גם לתחום זה, גופים אלה אף החלו בליווי פרויקטים באופן עצמאי, ללא שיתוף פעולה עם הבנקים.

השיטות העיקריות של הבנק להתמודדות עם התחרות בתחום השירותים לבנייה ונדל"ן מתבססות על מתן פתרונות מקצועיים ותפירת חבילה בנקאית במקרים של עסקאות מורכבות תוך מתן מענה כולל לצרכי הלקוח, שירות זמין ומהיר ושמירה על קשר אישי והדוק עם הלקוחות. זאת, בפרט באמצעות המחלקות העסקיות הייעודיות המתמחות בענף הבנייה והנדל"ן.

מגזר גופים מוסדיים

לפרטים בדבר ההגדרה הפיקוחית, תיאור תמציתי של מאפייני המגזר ("גישת ההנהלה") והבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית, ראה פרק מגזרי פעילות פיקוחיים בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

מוצרים ושירותים

לבנק הסכמים למתן שירותים תפעוליים בעבור חברות לניהול קופות-גמל, חלקם כחלק נלווה למכירת קופות-גמל שהיו בבעלות הבנק. בתחום קרנות הנאמנות, לבנק הסכמים למתן שירותים לחברות לניהול קרנות נאמנות. בנוסף, המערך נותן טיפול כולל לחברות הניהול של קופות הגמל ולקרנות הנאמנות. כן כוללים השירותים הבנקאיים אשראי לסוגיו ופעילות במכשירים נגזרים.

שווקים עיקריים ודרכי הפצה

גורמי השיווק וההפצה העיקריים במגזר הם המנהלים ומנהלי הלקוחות בחטיבה לבנקאות עסקית בחטיבה הפיננסית ובחטיבה לתכנון ותפעול, במטרה לתת מענה מיטבי לצרכי הלקוחות המטופלים על ידי המגזר, מרכז הטיפול בלקוחות הבנקאות העסקית הגדולים בסקטור תאגידי המצוי בחטיבה העסקית, בסקטור מסחר בחטיבה הפיננסית ובסקטור תפעול קופות גמל בחטיבה לתכנון ותפעול, הצוותים עובדים בשיתוף פעולה עם הגורמים המקצועיים בבנק בתחומי שוק ההון, פעילות בחדר עסקאות וכדומה במטרה לתת פתרון כולל לצרכי הלקוח.

אסטרטגיה עסקית

האסטרטגיה העסקית של הבנק בתחום זה מכוונת להגדלת מספר הלקוחות והעמקת הפעילות עם לקוחות קיימים. זאת תוך מיצוי הפוטנציאל הכלכלי של ההון על ידי התמקדות בפעילויות בעלות רווחיות גבוהה ביחס להון הנדרש בגינן.

הסיכון במימוש האסטרטגיה המפורטת לעיל הוא בעיקרו הקטנה של היקפי הפעילות עם לקוחות מסוימים, שהרווח לבנק מפעילות עימם לא משקף את התשואה הנדרשת, או שרמת הסיכון בפעילות עימם גבוהה באופן יחסי. לעומת זאת, עשויה הרווחיות הכוללת לבנק לעלות, עם ההתמקדות בלקוחות הרווחיים והרחבת הפעילות מולם, תוך ניצול משאבי ההון של הבנק.

מבנה התחרות במגזר ושינויים החלים בו

מבחינת מתן שירותי ביצוע בבורסה בתל אביב לגופים המוסדיים קיימת תחרות עזה בין הבנקים המקומיים וחברי הבורסה. בפעילות בתחום הנגזרים קיימת תחרות גם עם בנקים זרים בהם חלק מהגופים פתחו חשבונות באופן ישיר.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2019

מגזר ניהול פיננסי

לפרטים בדבר ההגדרה הפיקוחית, תיאור תמציתי של מאפייני המגזר ("גישת ההנהלה") והבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית, ראה פרק מגזרי פעילות פיקוחיים בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

מוצרים ושירותים

חדר העסקאות מעניק שירותי מסחר ללקוחות הבנק בתחום ה-OTC (בעיקר: מטבע חוץ, ריבית, אופציות) ובתחום ברוקראז' ניירות ערך זרים וישראלים כאשר הצד הנגדי לעסקאות הם גופים מהארץ ומחוץ לארץ.

מסחר OTC - סוגי עסקאות אותם ניתן לבצע באמצעות חדר העסקאות: קניה ומכירה של מטבע חוץ, אופציות, ונגזרי ריבית. הבנק הינו בעל רישיון לעשיית שוק בדולר/שקל ובאגרות חוב של ממשלת ישראל.

מסחר בניירות ערך - המסחר בניירות ערך נותן מענה ללקוחות הבנק לפעילות הן בשוק המקומי והן בשווקי העולם השונים. מחלקת המסחר נחלקת לשני חלקים - מסחר בניירות ערך ישראלים ומסחר בניירות ערך זרים, כששתייהן מעניקות שירותי ביצוע בתחום המניות, אגרות חוב, אופציות וחוזים עתידיים סחירים, קרנות נאמנות.

שווקים עיקריים ודרכי הפצה

חדר העסקאות מספק שירותים במטבעות וניירות ערך מכל רחבי העולם, כאשר ההתמקדות היא בעיקר בשווקים המפותחים. בחדר העסקאות פועלת יחידת לקוחות ושיווק אשר מהווה כלי הפצה למוצרי חדר העסקאות.

אסטרטגיה עסקית

בפעילות ניהול הנכסים וההתחייבויות היעד המרכזי הינו ניהול אקטיבי של החשיפות לסיכונים שוק ונזילות ותיק איגרות חוב, במטרה לנהל באופן יעיל את הרווחיות המימונית, תוך שמירה על חשיפה מבוקרת לסיכונים שוק ונזילות נאותה, המשקפים את תיאבון הסיכון של הבנק בכפוף למגבלות שנקבעו בהנחיות הדירקטוריון וההנהלה.

הפעילות העיקרית בתיק איגרות חוב הינה ניהול יעיל של עודפי נזילות הבנק בשקלים ובמטבע חוץ, ביחס להשקעה אלטרנטיבית חסרת סיכון. מדיניות ניהול עודפי הנזילות מבוססת על הדרישות לניהול סיכונים הנזילות לפי הוראת ניהול בנקאי תקין 342 והוראת ניהול בנקאי תקין 221 - יחס כיסוי הנזילות (לפרטים בדבר מודל הנזילות ומגבלות ההנהלה והדירקטוריון, ראה פרק סקירת הסיכונים בדוח הדירקטוריון וההנהלה, וכן דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק). כמו כן, הוגדרו קריטריוני סף לפעילות באגרות חוב, בהתאם לסיכונים אשראי הגלומים בפעילות התיק, לפיזור ההשקעות ולנזילותן. הפעילות באגרות חוב כפופה לעמידה במסגרות האשראי שנקבעו בבנק למדינות, לבנקים ולחברות, כאשר עיקר הפעילות היא בחשיפה לסיכון מדינת ישראל.

בתחום ניהול החשיפות לסיכונים שוק מנהל הבנק את התיק הסחיר באופן אקטיבי במטרה ליצור רווחים, ברמת סיכון שנקבעה. התיק הבנקאי מנהל ומנוטר באופן שוטף מתוך מטרה לשפר את ההכנסות מריבית בכפוף לתיאבון הסיכון. היקפי הפעילות והסיכונים כפופים לעמידה במגבלות החשיפה לסיכונים שוק שנקבעו על ידי הדירקטוריון וההנהלה. לפירוט בדבר מגבלות הסיכון ואופן ניהול החשיפה לסיכונים שוק, ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

כמו כן, פועל המגזר לגייס מקורות פיננסיים בהתאם לנדרש לפעילות הבנק, ותוך שמירה על עמידה ביעדי יחסי הנזילות ויעדי יחס ההון על פי החלטות הדירקטוריון. זאת, באמצעות גיוס פיקדונות בבסיסי הצמדה שונים, ולטווחי זמן שונים, ובאמצעות הנפקת כתבי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים מותנים (הון רוברד 2). לפרטים נוספים ראה פרק התפתחויות במקורות המימון ופרק התפתחויות במבנה ההון בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

אחד הכלים המשמש את המגזר בניהול הנזילות והחשיפות לסיכונים שוק הוא הנפקת תעודות התחייבות, בין היתר באמצעות חברה בת, מזרחי טפחות חברה להנפקות בע"מ, כמפורט בפרק התפתחויות במקורות המימון בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

במסגרת המגזר מתנהלת פעילות הבנק בחדר העסקאות בשוקי הכספים וההון. פעילות זו כוללת עשיית שוק בכל המכשירים הנגזרים הסטנדרטיים הנסחרים בארץ "מעבר לדלפק" (Over The Counter), ומסחר Back To Back במכשירים נגזרים מורכבים. בנוסף, משרת חדר העסקאות לקוחות גדולים מהארץ ומחוץ לארץ הפועלים בניירות ערך הנסחרים בבורסות בארץ ובעולם. הבנק פועל למיצובו כאחד המובילים בתחום ה-OTC בישראל תוך שמירה על רמת הסיכון שנקבעה במדיניות הבנק והתאמת הפעילות לרגולציה המקומית והעולמית. בנוסף, הבנק פועל באופן שוטף להרחבת פעילותו באמצעות הרחבת מעגל הלקוחות והעמקת הפעילות והקשר העסקי עם, בין היתר על ידי הגברת שיתוף הפעולה בין היחידות השונות של הבנק הפעילות במסגרת חדר העסקאות, פיתוח סוגי עסקאות חדשים והשקעה ברכישה ובהטמעה של ידע מקצועי.

גורם ההצלחה הקריטי במגזר פעילות זה הוא יכולת הבנק להבין את גורמי המקור והמיקרו המשפיעים על מגמות ועל תנאי השוק, לזהות נכון את תנאי השוק ומצבי השוק, והיכולת לפעול באופן מהיר בפתיחה ובסגירה של פוזיציות. בנוסף, מקצועיות העובדים העוסקים בתחום, מערכות טכנולוגיות התומכות בפעילויות השונות, זיהוי צרכי יחידות אחרות וכן שיתוף פעולה בין היחידות השונות בבנק.

ניהול המגזר הפיננסי, על מרכיביו השונים, מחייב רמה מקצועית גבוהה הנתמכת במערכות מחשוב מתקדמות ובמודלים מתקדמים לניהול העסקאות והסיכונים. כל אלה מונחים על ידי מדיניות הכוללת מגבלות וכללים ברורים, ומבוקרים באמצעי בקרה מתקדמים. בפרט, בכל הקשור בחשיפות של הבנק למוסדות פיננסיים אחרים בארץ ובחוץ לארץ, בחשיפות למוצרים הפיננסיים השונים ובחשיפה ללקוחות שיציבותם הפיננסית עלולה להיות רגישה במיוחד. לפרטים נוספים, לרבות באשר לחשיפת הבנק למוסדות פיננסיים זרים, ראה פרק סקירת הסיכונים בדוח הדירקטוריון וההנהלה, וכן פרק סיכון האשראי בדוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

מבנה התחרות במגזר ושינויים החלים בו

מגזר הניהול הפיננסי כולל, כאמור, את פעילות חדר העסקאות. תחום זה מאופיין ברמה גבוהה של תחרות, כאשר המתחרים העיקריים הינם ארבע הקבוצות הבנקאיות הגדולות בישראל וכן בנקים זרים.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2019

תוצאות הפעילות בחוץ לארץ

לפרטים בדבר ההגדרה הפיקוחית, תיאור תמציתי של מאפייני המגזר ("גישת ההנהלה") והבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית, ראה פרק מגזרי פעילות פיקוחיים בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

מוצרים ושירותים

להלן פירוט השלוחות השונות ועיסוקיהן:

חברה בת בשוויץ - UMB (Switzerland) Ltd - מתמחה בשירותי בנקאות פרטית ובמתן הלוואות לרכישת נדל"ן בישראל. החברה בעלת סניף אחד, מוחזקת על ידי חברת החזקות של הבנק בבעלותו המלאה הרשומה בהולנד - UMOHC B.V. (להלן: "חברת החזקות"). החברה הבת בשוויץ כפופה בפעילותה לדיני הפיקוח בשוויץ.

סניפי הבנק בחוץ לארץ - הסניפים בחוץ לארץ מציעים ללקוחותיהם שירותים בנקאיים בהתאם לחוקים ולדינים המקומיים. הסניפים כפופים לפיקוח מקומי וישראלי כאחד.

- **סניף לוס אנג'לס** - הסניף עוסק בעיקר בתחומי הבנקאות המסחרית, השתתפות בהלוואות סינדיקטיביות וגיוס פיקדונות. הפיקדונות המופקדים בסניף מבוססים על ידי (Federal Deposit Insurance Corporation) FDIC. על לקוחות הסניף נמנים לקוחות מקומיים, ישראליים ובינלאומיים.

- **סניף לונדון** - הסניף פועל בעיקר בתחומי הבנקאות העסקית, השתתפות בהלוואות סינדיקטיביות, מימון סחר חוץ, אשראי, קבלת פיקדונות, מסחר במטבע חוץ ומתן שירותים בתחום הבנקאות האישי ללא ייעוץ בניירות ערך. עם לקוחות הסניף נמנים לקוחות מקומיים, ישראליים ובינלאומיים.

סניפי בנקאות פרטית בינלאומית בישראל - הבנק מפעיל ארבעה סניפים ייעודיים, הממוקמים בירושלים, תל אביב, נתניה ואשדוד, ומשרתים לקוחות תושבי חוץ ועולים חדשים. הסניפים מציעים ללקוחותיהם שירותים בנקאיים מלאים, בדגש על בנקאות פרטית. הסניפים נתונים לפיקוח הגורמים הפיקוחיים והרשויות הרלוונטיות בישראל, וכפופים לסקטור הפעילות הבינלאומית ובנקאות פרטית.

שווקים עיקריים ודרכי הפצה

השווקים העיקריים הם לקוחות מקומיים, בעיקר מהקהילה היהודית, הממוקמים גיאוגרפית במדינות בהם פועלות שלוחות הבנק בחוץ לארץ וכן לקוחות תושבי ישראל שהפעילות הפיננסית והעסקית שלהם מצריכה קבלת שירותים בנקאיים בחוץ לארץ.

דרכי הפצה העיקריים הם השתתפות בכנסים מקצועיים במדינות בהן ממוקמות השלוחות ופרסום מקומי בקרב הקהילה היהודית.

אסטרטגיה עסקית

שלוחות הבנק בחוץ לארץ פועלות בסביבה תחרותית של בנקים מקומיים ובינלאומיים הפועלים באותה המדינה אך יחד עם זאת ממוקדים במתן שירותים בנקאיים בתחום מצומצם בהשוואה לבנקים המקומיים והבינלאומיים. התחרות מתמקדת ברמת השירות, מהירות התגובה ומקסום מערכת היחסים של הלקוח עם הבנק. לכל שלוחה של הפעילות הבינלאומית קהל יעד ייחודי. גורמי ההצלחה הקריטיים מבוססים על מתן שירות אישי ומהיר ברמה בינלאומית. השירות הניתן ללקוחות מבוסס על הבנת הצרכים האישיים ומתן מענה פרטני מבוסס על הכרה מעמיקה של השווקים המקומיים, ומציאת סל מוצרים מתאים.

על מנת להתמודד עם התחרות הקיימת במגזר זה משקיע הבנק משאבים רבים בגיוס כוח אדם איכותי, בעל ניסיון, בהכשרה מקצועית של עובדיו, ובמכירת סל מוצרים איכותי ביחס למקובל בעולם. כמו כן מתמקד הבנק במתן שירות איכותי ובשמירה על קשר הדוק עם הלקוחות, בארגון כנסים מקצועיים ללקוחות נבחרים ובמאמצים לאיתור ולגיוס לקוחות חדשים באופן שוטף.

הבנק פועל לפיתוח הפעילות בשלוחות הקיימות וליצירת קשרים אסטרטגיים עם גופים פיננסיים מרכזיים בבנקאות הבינלאומית ולעבודה משותפת עמם. כמו כן, נבחנות אפשרויות למתן שירותים המתאימים לכל אחת מהשלוחות ואשר עונים על הצרכים המתחדשים עם השינויים הטכנולוגיים, העסקיים והרגולטורים, בכל שוק ושוק.

הפעילות הבינלאומית מגלמת מספר סיכונים ייחודיים:

- פעילות תחת משטרי חוק ורגולציה, שונים וייחודיים לכל מדינה.
- סיכון הנובע מקושי בשליטה בשלוחה מרוחקת מהמשרדים הראשיים.
- הסיכונים העסקיים (סיכוני אשראי וסיכוני שוק) מושפעים מגורמים מקומיים, שאינם בהכרח זהים לסביבה ולגורמים בישראל.

כל אחת מהשלוחות בחוץ לארץ פועלת על פי החוק והרגולציה המקומיים, ומלווה באופן שוטף על ידי יועצים משפטיים מקומיים המתמחים בפעילות הבנקאית הרלוונטית לכל שלוחה. בנוסף, הבנק מיסד ומקיים תהליך פיקוח ובקרה על פעילות השלוחות באמצעות מנהלי הסיכון הרלוונטיים בבנק בישראל והן שימוש ביועצים מקצועיים חיצוניים מטעם הבנק בישראל.

מבנה התחרות במגזר ושינויים החלים בו

בשנים האחרונות הצטמצמה התחרות מול שלוחות הבנקאים הישראליים הפועלות בחוץ לארץ. כמו כן, שינויי רגולציה גלובליים הביאו לשינוי מיקוד עסקי ושינויים בהעדפות הלקוחות.

בנק מזרחי טפחות
נספחים לדוחות השנתיים

2019

תוכן עניינים

300	נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית - של הבנק ושל חברות מאוחדות שלו
304	נספח 2 - מידע רב-תקופתי
306	נספח 3 - מידע רב-רבעוני
310	נספח 4 - פרטים נוספים

נספחים לדוחות השנתיים

ליום 31 בדצמבר 2019

נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית - של הבנק ושל חברות מאוחדות שלו⁽¹⁾

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - נכסים

2017		2018		2019				
שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾
ב-%			ב-%			ב-%		
נכסים נושאי ריבית								
אשראי לציבור⁽³⁾								
3.40	5,840 ⁽⁷⁾	171,527	3.76	6,839 ⁽⁷⁾	182,098	3.66	7,063 ⁽⁷⁾	193,048
4.92	149	3,031	6.25	210	3,358	7.13	230	3,228
3.43	5,989	174,558	3.80	7,049	185,456	3.72	7,293	196,276
אשראי לממשלה								
1.96	4	204	1.66	3	181	1.41	2	142
5.00	7	140	7.24	22	304	7.77	31	399
3.20	11	344	5.15	25	485	6.10	33	541
פיקדונות בבנקים								
0.48	4	828	0.42	5	1,188	1.33	12	899
1.25	4	319	1.75	4	228	1.73	4	231
0.70	8	1,147	0.64	9	1,416	1.42	16	1,130
פיקדונות בבנקים מרכזיים								
0.09	30	35,294	0.08	28	35,985	0.21	79	38,137
1.08	44	4,065	1.93	74	3,837	2.53	124	4,892
0.19	74	39,359	0.26	102	39,822	0.47	203	43,029
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר								
-	-	56	-	-	96	-	-	74
-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	56	-	-	96	-	-	74
איגרות חוב מוחזקות לפידיון וזמינות למכירה⁽⁴⁾								
1.27	119	9,367	1.70	149	8,761	1.69	148	8,779
1.72	18	1,047	2.51	22	876	2.95	17	576
1.32	137	10,414	1.77	171	9,637	1.76	165	9,355
איגרות חוב למסחר⁽⁵⁾								
2.86	3	105	2.88	3	104	0.36	1	277
-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.86	3	105	2.88	3	104	0.36	1	277
2.75	6,222	225,983	3.10	7,359	237,016	3.08	7,711	250,682
		3,224			3,462			3,765
		5,213			4,650			6,034
		234,420			245,128			260,481
סך כל הנכסים נושאי ריבית								
סך הנכסים נושאי ריבית המיוחסים לפעילויות מחוץ לישראל								
2.58	222	8,602	3.86	332	8,603	4.35	406	9,326

ראה הערות להלן.

נספחים לדוחות השנתיים

ליום 31 בדצמבר 2019

נספח 1 - שיעורי הכנסה והוצאה - של הבנק ושל חברות מאוחדות שלו⁽¹⁾ - המשך לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - התחייבויות והון

2017			2018			2019			
שיעור	הוצאות	יתרה	שיעור	הוצאות	יתרה	שיעור	הוצאות	יתרה	
הכנסה	ריבית	ממוצעת ⁽²⁾	הכנסה	ריבית	ממוצעת ⁽²⁾	הכנסה	ריבית	ממוצעת ⁽²⁾	
% -ב			% -ב			% -ב			
התחייבויות נושאות ריבית									
פיקדונות הציבור									
בישראל									
0.10	21	20,473	0.18	39	22,069	0.16	42	25,910	לפי דרישה
1.05	1,193	113,991	1.30	1,506	116,221	1.36	1,653	121,309	לזמן קצוב
מחוץ לישראל									
-	-	577	-	-	582	-	-	520	לפי דרישה
1.04	47	4,525	1.77	83	4,679	1.94	92	4,753	לזמן קצוב
0.90	1,261	139,566	1.13	1,628	143,551	1.17	1,787	152,492	סך הכל
פיקדונות הממשלה									
בישראל									
3.57	2	56	4.17	2	48	2.70	1	37	מחוץ לישראל
-	-	-	-	-	-	-	-	-	
3.57	2	56	4.17	2	48	2.70	1	37	סך הכל
פיקדונות מבנקים									
בישראל									
0.72	11	1,536	0.94	11	1,167	0.81	8	987	מחוץ לישראל
-	-	2	-	-	1	-	-	2	
0.72	11	1,538	0.94	11	1,168	0.81	8	989	סך הכל
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת									
הסכמי רכש חוזר									
בישראל									
-	-	-	-	-	-	-	-	-	מחוץ לישראל
-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	סך הכל
איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים									
בישראל									
2.12	599	28,260	2.64	793	30,080	1.90	573	30,114	מחוץ לישראל
-	-	-	-	-	-	-	-	-	
2.12	599	28,260	2.64	793	30,080	1.90	573	30,114	סך הכל
התחייבויות אחרות									
בישראל									
2.33	2	86	2.36	3	127	0.78	2	256	מחוץ לישראל
-	-	-	-	-	-	-	-	-	
2.33	2	86	2.36	3	127	0.78	2	256	סך הכל
1.11	1,875	169,506	1.39	2,437	174,974	1.29	2,371	183,888	סך הכל התחייבויות נושאות ריבית
פיקדונות הציבור שאינם נושאים ריבית									
41,778			45,735			50,835			
3,224			3,462			3,765			זכאים בגין פעולות בכרטיסי אשראי
6,064			5,909			5,700			התחייבויות אחרות שאינן נושאות ריבית ⁽⁸⁾
220,572			230,080			244,188			סך כל ההתחייבויות
13,848			15,048			16,293			סך כל האמצעים ההוניים
234,420			245,128			260,481			סך כל ההתחייבויות והאמצעים ההוניים
1.65			1.71			1.79			פער הריבית
תשואה נטו⁽⁹⁾ על נכסים נושאי ריבית									
בישראל									
1.92	4,172	217,381	2.05	4,673	228,413	2.08	5,026	241,356	מחוץ לישראל
2.03	175	8,602	2.89	249	8,603	3.37	314	9,326	
1.92	4,347	225,983	2.08	4,922	237,016	2.13	5,340	250,682	סך הכל
סך ההתחייבויות נושאות ריבית המיוחסות									
0.92	47	5,104	1.58	83	5,262	1.74	92	5,275	לפעילויות מחוץ לישראל

ראה הערות להלן.

נספחים לדוחות השנתיים

ליום 31 בדצמבר 2019

נספח 1 - שיעורי הכנסה והוצאה - של הבנק ושל חברות מאוחדות שלו^(א) - המשך

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ג. יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - מידע נוסף על נכסים והתחייבויות נושאי ריבית המיוחסים לפעילות בישראל

2017			2018			2019			
שיעור (הכנסה)	הכנסות (הוצאות)	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הכנסה (הוצאה)	הכנסות (הוצאות)	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הכנסה (הוצאה)	הכנסות (הוצאות)	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	
ב-%			ב-%			ב-%			
									מטבע ישראלי לא צמוד
2.67	4,114	153,835	2.76	4,476	161,959	2.94	5,036	171,451	סך נכסים נושאי ריבית
(0.72)	(791)	109,668	(0.86)	(1,002)	116,841	(0.87)	(1,054)	121,477	סך התחייבויות נושאות ריבית
1.95			1.90			2.07			פער הריבית
									מטבע ישראלי צמוד למדד
3.02	1,542	50,996	3.98	2,094	52,560	3.22	1,822	56,522	סך נכסים נושאי ריבית
(2.18)	(821)	37,578	(2.74)	(985)	35,920	(1.92)	(715)	37,324	סך התחייבויות נושאות ריבית
0.84			1.24			1.30			פער הריבית
									מטבע חוץ (לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ)
2.74	344	12,550	3.29	457	13,894	3.34	447	13,383	סך נכסים נושאי ריבית
(1.26)	(216)	17,156	(2.17)	(367)	16,951	(2.57)	(510)	19,812	סך התחייבויות נושאות ריבית
1.48			1.12			0.77			פער הריבית
									סך פעילות בישראל
2.76	6,000	217,381	3.08	7,027	228,413	3.03	7,305	241,356	סך נכסים נושאי ריבית
(1.11)	(1,828)	164,402	(1.39)	(2,354)	169,712	(1.28)	(2,279)	178,613	סך התחייבויות נושאות ריבית
1.65			1.69			1.75			פער הריבית

ראה הערות להלן.

נספחים לדוחות השנתיים

ליום 31 בדצמבר 2019

נספח 1 - שיעורי הכנסה והוצאה - של הבנק ושל חברות מאוחדות שלו⁽¹⁾

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ד. ניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית

2018 לעומת 2017			2018 לעומת 2018			
גידול (קטון) בגלל שינוי ⁽¹⁰⁾			גידול (קטון) בגלל שינוי ⁽¹⁰⁾			
שינוי נטו	מחיר	כמות	שינוי נטו	מחיר	כמות	
נכסים נושאי ריבית						
אשראי לציבור						
999	602	397	224	(177)	401	בישראל
61	41	20	20	29	(9)	מחוץ לישראל
1,060	643	417	244	(148)	392	סך הכל
נכסים נושאי ריבית אחרים						
28	26	2	54	44	10	בישראל
49	57	(8)	54	29	25	מחוץ לישראל
77	83	(6)	108	73	35	סך הכל
1,137	726	411	352	(75)	427	סך כל הכנסות הריבית
התחייבויות נושאות ריבית						
פיקדונות הציבור						
331	288	43	150	47	103	בישראל
36	33	3	9	9	-	מחוץ לישראל
367	321	46	159	56	103	סך הכל
התחייבויות נושאות ריבית אחרות						
195	157	38	(225)	(224)	(1)	בישראל
-	-	-	-	-	-	מחוץ לישראל
195	157	38	(225)	(224)	(1)	סך הכל
562	478	84	(66)	(168)	102	סך כל הוצאות הריבית

- (1) הנתונים בלוחות אלה ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגזרים.
- (2) על בסיס יתרות לתחילת החודשים (במגזר מטבע ישראלי - לא צמוד - על בסיס יתרות יומיות).
- (3) לפני ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשות להפסדי אשראי. לרבות חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית.
- (4) מהיתרה הממוצעת של איגרות חוב זמינות למכירה לתקופות של שנה שהסתיימו בימים 31 בדצמבר 2019, 2018 ו-2017, נוכחה (נוספה) היתרה הממוצעת של רווחים (הפסדים) שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של איגרות חוב זמינות למכירה, הכלולות בהון העצמי במסגרת רווח כולל אחר מצטבר בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן" בסך 8 מיליוני שקלים, (82) מיליוני שקלים ו- (17) מיליוני שקלים בהתאמה.
- (5) מהיתרה הממוצעת של איגרות חוב למסחר לתקופות של שנה שהסתיימו בימים 31 בדצמבר 2019, 2018 ו-2017, נוספה (נוכחה) היתרה הממוצעת של רווחים (הפסדים) שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של איגרות חוב למסחר בסך 6 מיליוני שקלים, (2) מיליוני שקלים ו- (1) מיליוני שקלים, בהתאמה.
- (6) לרבות מכשירים נגזרים, נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית ובניכוי הפרשה להפסדי אשראי.
- (7) עמלות בסך 339, 270 ו-228 מיליוני שקלים נכללו בהכנסות ריבית בתקופות של שנה שהסתיימו בימים 31 בדצמבר 2019, 2018 ו-2017, בהתאמה.
- (8) לרבות מכשירים נגזרים.
- (9) תשואה נטו - הכנסות ריבית נטו לחלק לסך הנכסים נושאי הריבית.
- (10) השינוי המיוחס לשינוי בכמות חושב על ידי הכפלת המחיר החדש בשינוי בכמות. השינוי המיוחס לשינוי במחיר חושב על ידי הכפלת הכמות הישנה בשינוי במחיר.

נספחים לדוחות השנתיים

ליום 31 בדצמבר 2019

נספח 2 - מידע רב-תקופתי

דוח רווח והפסד מאוחד - מידע רב-תקופתי

לשנים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2019 - 2015

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2015	2016	2017	2018	2019	
4,906	5,311	6,222	7,359	7,711	הכנסות ריבית
1,372	1,533	1,875	2,437	2,371	הוצאות ריבית
3,534	3,778	4,347	4,922	5,340	הכנסות ריבית, נטו
211	200	192	310	364	הוצאות בגין הפסדי אשראי
3,323	3,578	4,155	4,612	4,976	הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
					הכנסות שאינן מריבית
358	295	136	445	357	הכנסות מימון שאינן מריבית
1,426	1,433	1,423	1,475	1,535	עמלות
74	134	94	47	74	הכנסות אחרות
1,858	1,862	1,653	1,967	1,966	סך כל ההכנסות שאינן מריבית
					הוצאות תפעוליות ואחרות
1,912	2,035	2,271	2,407	2,562	משכורות והוצאות נלוות
692	693	742	747	770	אחזקה ופחת בניינים וציוד
622	571	598	1,230	656	הוצאות אחרות
3,226	3,299	3,611	4,384	3,988	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
1,955	2,141	2,197	2,195	2,954	רווח לפני מיסים
761	833	806	922	1,029	הפרשה למיסים על הרווח
1,194	1,308	1,391	1,273	1,925	רווח לאחר מיסים
-	-	-	1	-	חלק ברווחים (הפסדים) של חברות כלולות, לאחר השפעת מס
					רווח נקי:
1,194	1,308	1,391	1,274	1,925	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(60)	(42)	(44)	(68)	(83)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
1,134	1,266	1,347	1,206	1,842	המיוחס לבעלי מניות הבנק
					רווח למניה ⁽¹⁾ (בשקלים חדשים)
					רווח בסיסי למניה:
4.90	5.46	5.80	5.17	7.86	סך הכל רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
					רווח מדולל למניה:
4.89	5.45	5.76	5.15	7.83	סך הכל רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

(1) מניה בת 0.1 ש"ח ערך נקוב.

נספחים לדוחות השנתיים

ליום 31 בדצמבר 2019

נספח 2 - מידע רב תקופתי - המשך

מאזן מאוחד - מידע רב-תקופתי

ליום 31 בדצמבר 2019 - 2015

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2015	2016	2017	2018	2019	
					נכסים
30,489	41,725	41,130	45,162	51,672	מזומנים ופיקדונות בבנקים
11,845	10,262	10,133	11,081	10,113	ניירות ערך
71	9	76	26	120	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
160,604	172,779	182,602	195,956	206,401	אשראי לציבור
(1,400)	(1,438)	(1,484)	(1,575)	(1,693)	הפרשה להפסדי אשראי
159,204	171,341	181,118	194,381	204,708	אשראי לציבור, נטו
316	330	456	630	656	אשראי לממשלות
36	34	32	32	32	השקעות בחברות כלולות
1,583	1,585	1,403	1,424	1,457	בניינים וציוד
87	87	87	87	87	נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
3,527	3,584	3,421	3,240	2,578	נכסים בגין מכשירים נגזרים
2,000	1,498	1,716	1,810	1,821	נכסים אחרים
209,158	230,455	239,572	257,873	273,244	סך כל הנכסים
					התחייבויות והון
162,380	178,252	183,573	199,492	210,984	פיקדונות הציבור
1,166	1,537	1,125	625	714	פיקדונות מבנקים
58	50	51	42	29	פיקדונות הממשלה
23,719	27,034	29,923	30,616	33,460	איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים
3,634	3,566	3,082	3,661	2,686	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
5,786	6,692	7,491	8,047	8,566	התחייבויות אחרות
196,743	217,131	225,245	242,483	256,439	סך כל ההתחייבויות
11,847	12,714	13,685	14,681	16,033	הון עצמי המיוחס לבעלי מניות הבנק
568	610	642	709	772	זכויות שאינן מקנות שליטה
12,415	13,324	14,327	15,390	16,805	סך כל ההון
209,158	230,455	239,572	257,873	273,244	סך כל ההתחייבויות וההון

נספחים לדוחות השנתיים

ליום 31 בדצמבר 2019

נספח 3 - מידע רב-רבעוני

דוח רווח והפסד מאוחד לפי רבעונים בשנת 2019

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	
1,686	2,647	1,532	1,846	הכנסות ריבית
455	1,104	318	494	הוצאות ריבית
1,231	1,543	1,214	1,352	הכנסות ריבית, נטו
76	99	70	119	הוצאות בגין הפסדי אשראי
1,155	1,444	1,144	1,233	הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
הכנסות שאינן מריבית				
57	89	147	64	הכנסות מימון שאינן מריבית
383	373	387	392	עמלות
26	22	13	13	הכנסות אחרות
466	484	547	469	סך כל ההכנסות שאינן מריבית
הוצאות תפעוליות ואחרות				
636	648	650	628	משכורות והוצאות נלוות
191	194	193	192	אחזקה ופחת בניינים וציוד
159	169	155	173	הוצאות אחרות
986	1,011	998	993	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
635	917	693	709	רווח לפני מיסים
213	318	251	247	הפרשה למיסים על הרווח
422	599	442	462	רווח לאחר מיסים
-	-	-	-	חלק ברווחים נטו, של חברות כלולות, לאחר השפעת מס
רווח נקי:				
422	599	442	462	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(18)	(23)	(20)	(22)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
404	576	422	440	המיוחס לבעלי מניות הבנק
רווח למניה ⁽¹⁾ (בשקלים חדשים)				
רווח בסיסי למניה				
1.73	2.46	1.80	1.88	סך הכל רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
רווח מדולל למניה				
1.72	2.45	1.79	1.87	סך הכל רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

(1) מניה בת 0.1 ש"ח ערך נקוב.

נספחים לדוחות השנתיים

ליום 31 בדצמבר 2019

נספח 3 - מידע רב רבעוני - המשך

דוח רווח והפסד מאוחד לפי רבעונים בשנת 2018

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	
1,449	2,237	1,832	1,841	הכנסות ריבית
368	892	596	581	הוצאות ריבית
1,081	1,345	1,236	1,260	הכנסות ריבית, נטו
82	90	61	77	הוצאות בגין הפסדי אשראי
999	1,255	1,175	1,183	הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
				הכנסות שאינן מריבית
90	129	105	121	הכנסות מימון שאינן מריבית
362	363	366	384	עמלות
11	12	12	12	הכנסות אחרות
463	504	483	517	סך כל ההכנסות שאינן מריבית
				הוצאות תפעוליות ואחרות
569	557	598	683	משכורות והוצאות נלוות
189	186	186	186	אחזקה ופחת בניינים וציוד
154	582	152	342	הוצאות אחרות
912	1,325	936	1,211	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
550	434	722	489	רווח לפני מיסים
192	212	250	268	הפרשה למיסים על הרווח
358	222	472	221	רווח לאחר מיסים
-	1	-	-	חלק ברווחים (הפסדים) נטו, של חברות כלולות, לאחר השפעת מס
				רווח נקי:
358	223	472	221	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(15)	(16)	(18)	(19)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
343	207	454	202	המיוחס לבעלי מניות הבנק
				רווח למניה ⁽¹⁾ (בשקלים חדשים)
				רווח בסיסי למניה
1.47	0.89	1.95	0.87	סך הכל רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
				רווח מדולל למניה
1.46	0.88	1.94	0.86	סך הכל רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

(1) מניה בת 0.1 ש"ח ערך נקוב.

נספחים לדוחות השנתיים

ליום 31 בדצמבר 2019

נספח 3 - מידע רב רבעוני - המשך

מאזנים מאוחדים לסוף כל רבעון בשנת 2019

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	
				נכסים
48,396	48,700	47,125	51,672	מזומנים ופיקדונות בבנקים
9,130	8,816	10,566	10,113	ניירות ערך
42	59	64	120	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
197,857	202,342	204,225	206,401	אשראי לציבור
(1,586)	(1,614)	(1,647)	(1,693)	הפרשה להפסדי אשראי
196,271	200,728	202,578	204,708	אשראי לציבור, נטו
640	620	589	656	אשראי לממשלה
32	32	32	32	השקעות בחברות כלולות
1,387	1,375	1,384	1,457	בניינים וציוד
87	87	87	87	נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
2,341	2,117	2,717	2,578	נכסים בגין מכשירים נגזרים
1,685	1,689	1,859	1,821	נכסים אחרים
260,011	264,223	267,001	273,244	סך כל הנכסים
				התחייבויות והון
204,777	205,188	207,832	210,984	פיקדונות הציבור
619	554	673	714	פיקדונות מבנקים
43	36	34	29	פיקדונות הממשלה
27,721	31,596	30,442	33,460	איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים
2,527	2,276	2,920	2,686	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
8,479	8,091	8,586	8,566	התחייבויות אחרות
244,166	247,741	250,487	256,439	סך כל ההתחייבויות
15,121	15,740	15,755	16,033	הון המיוחס לבעלי מניות הבנק
724	742	759	772	זכויות שאינן מקנות שליטה
15,845	16,482	16,514	16,805	סך כל ההון
260,011	264,223	267,001	273,244	סך כל ההתחייבויות והון

נספחים לדוחות השנתיים

ליום 31 בדצמבר 2019

נספח 3 - מידע רב רבעוני - המשך מאזנים מאוחדים לסוף כל רבעון בשנת 2018 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	
נכסים				
43,156	42,380	42,423	45,162	מזומנים ופיקדונות בבנקים
9,057	9,926	10,093	11,081	ניירות ערך
46	22	115	26	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
185,127	188,589	191,348	195,956	אשראי לציבור
(1,499)	(1,534)	(1,552)	(1,575)	הפרשה להפסדי אשראי
183,628	187,055	189,796	194,381	אשראי לציבור, נטו
493	604	569	630	אשראי לממשלה
32	32	32	32	השקעות בחברות כלולות
1,378	1,364	1,360	1,424	בניינים וציוד
87	87	87	87	נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
3,153	3,453	2,604	3,240	נכסים בגין מכשירים נגזרים
1,775	1,670	1,752	1,810	נכסים אחרים
242,805	246,593	248,831	257,873	סך כל הנכסים
התחייבויות והון				
187,066	189,900	192,943	199,492	פיקדונות הציבור
885	875	655	625	פיקדונות מבנקים
52	47	44	42	פיקדונות הממשלה
29,864	30,034	29,769	30,616	איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים
2,660	3,364	2,836	3,661	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
7,730	7,713	7,451	8,047	התחייבויות אחרות
228,257	231,933	233,698	242,483	סך כל ההתחייבויות
13,890	13,986	14,441	14,681	הון המיוחס לבעלי מניות הבנק
658	674	692	709	זכויות שאינן מקנות שליטה
14,548	14,660	15,133	15,390	סך כל ההון
242,805	246,593	248,831	257,873	סך כל ההתחייבויות וההון

נספחים לדוחות השנתיים

ליום 31 בדצמבר 2019

נספח 4 - פרטים נוספים

חברות מאוחדות שהבנק אינו מחזיק בלמעלה מ-50% מאמצעי השליטה

אילו הבנק לא היה מאחד את הדוחות הכספיים של בנק יהב, אזי הדוחות הכספיים המאוחדים (ללא בנק יהב) היו דומים לדוחות הכספיים של הבנק בלבד (סולו) כפי שהוצגו בביאור 36 לדוחות הכספיים, למעט השינויים המהותיים להלן:

נתונים מאזניים עיקריים (ליום 31 בדצמבר 2019)

- יתרת ההשקעה בחברות כלולות היתה קטנה בכ-1.7 מיליארדי שקלים חדשים.
- יתרת פיקדונות הציבור היתה קטנה בכ-29.6 מיליארדי שקלים חדשים.
- יתרת איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים היתה גדלה בכ-29.6 מיליארדי שקלים חדשים.

נתוני רווח והפסד עיקריים (לשנת 2019)

- סך כל ההכנסות שאינן מריבית היו גדלות בכ-141 מיליוני שקלים חדשים.
- חלק הרווחים, נטו, של חברות כלולות, לאחר השפעת המס היה קטן בסכום של כ-92 מיליוני שקלים חדשים.

נתונים מאזניים עיקריים (ליום 31 בדצמבר 2018)

- יתרת ההשקעה בחברות כלולות היתה קטנה בכ-1.7 מיליארדי שקלים חדשים.
- יתרת פיקדונות הציבור היתה קטנה בכ-27.9 מיליארדי שקלים חדשים.
- יתרת איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים היתה גדלה בכ-26.8 מיליארדי שקלים חדשים.

נתוני רווח והפסד עיקריים (לשנת 2018)

- סך כל ההכנסות שאינן מריבית היו גדלות בכ-169 מיליוני שקלים חדשים.
- חלק הרווחים, נטו, של חברות כלולות, לאחר השפעת המס היה קטן בסכום של כ-12 מיליוני שקלים חדשים.

מילון ואינדקס מונחים שנכללו בדוחות השנתיים

ליום 31 בדצמבר 2019

מילון ואינדקס מונחים שנכללו בדוחות השנתיים

להלן פירוט תמציתי למונחים שנכללו בדוחות הכספיים ומראה המקום שלהם

מונחים המתייחסים לניהול הסיכונים בבנק ולהלימות הון

ABC	ICAAP - Internal Capital Adequacy Assessment Process - תהליך פנימי להערכת נאותות ההון הכולל של הבנק. התהליך משלב, בין היתר, קביעה של יעדי ההון, תהליכי תכנון ההון ובחינת מצב ההון במגוון תרחישי קיצון. התהליך מהווה חלק מהנדבך השני של הוראת באזל ו.
	VAR - מודל המשמש לאמידת החשיפה הכוללת למגוון סיכונים שוק. ערך ה-VAR (הערך בסיכון) המתקבל במודל הינו אומדן סטטיסטי להפסד המקסימלי הצפוי לבנק בשל התממשות סיכונים שוק, בתקופת זמן נתונה וברמת ביטחון סטטיסטית קבועה מראש.
	SOFR (Secured Overnight Financing Rate) - ריבת בה משתמשים בנקים בכדי לתמחר נגזרים והלוואות הצמודים לדולר. שיעור הריבית מבוסס על עסקאות בהן המשקיעים מציעים לבנקים הלוואות המגובות בנכסי איגרות החוב שלהם. הפדרל רזרב החל לפרסם את התעריף בחודש אפריל 2018 כחלק מהמאמץ להחליף את ריבית הליבור.
ב	באזל - באזל II / באזל III - מסגרת להערכת הלימות הון וניהול הסיכונים אשר פורסמה על ידי ועדת באזל לפיקוח על הבנקים.
ג	גישת השווי הכלכלי - EVE - Economic Value of Equity - גישת השווי הכלכלי לניתוח ואמידת השפעת שינויים בשיעורי הריבית על שווים ההון של הנכסים, ההתחייבויות ופוזיציות חוץ מאזניות של הבנק.
ה	הגישה הסטנדרטית - גישה לחישוב ההון הנדרש בגין סיכון אשראי, שוק או תפעולי. חישוב הקצאת ההון נערך על פי נוסחה המבוססת על רכיבי הערכה פיקוחיים אשר הוגדרו על ידי המפקח על הבנקים.
	הון פיקוחי (הון כולל) - ההון הפיקוחי מורכב משני רבדים: הון רובד 1, הכולל הון עצמי רובד 1 והון רובד 1 נוסף. הון רובד 2. בהתאם להגדרתם בהוראת ניהול בנקאי תקין 202 - מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי.
י	יחס הון מזערי - היחס מייצג את דרישות שיעורי ההון הפיקוחי המזעריים שהבנק מחויב להחזיק בהתאם לדרישות הוראת ניהול בנקאי תקין 201.
כ	כתבי התחייבות נדחים - כתבי התחייבות שהזכויות לפיהם נדחות מפני תביעותיהם של יתר הנושים של הבנק, למעט כתבי התחייבות אחרים מאותו סוג.
מ	מבחני מצוקה (קיצון) - כינוי למגוון שיטות שנועדו להעריך את מצבו הפיננסי של תאגיד בנקאי בתרחיש קיצון.
	מסמך הסיכונים - מסמך המציג בצורה תמציתית את פרופיל הסיכון של הבנק, על מנת לאפשר לדירקטוריון לעקוב אחר פעולות ההנהלה ולוודא שהן עולות בקנה אחד עם תיאבון הסיכון ועם מסגרת ניהול הסיכונים שאושרה על ידו. מסמך הסיכונים מדווח ומוגש לדירקטוריון בתדירות רבעונית.
נ	נדבך 2 - הנדבך השני במסגרת העבודה של באזל II המתייחס לתהליך הסקירה הפיקוחית. חלק זה מורכב מעקרונות היסוד הבאים: הבנק יערוך תהליך ICAAP, כהגדרתו לעיל. המפקח יקיים תהליך להערכת תהליך הערכת הלימות ההון על ידי הבנק, לבחינת יכולתו לבצע ניטור על יחסי ההון הפיקוחיים והעמידה בהם. הבנק מצופה לפעול מעל יחסי ההון המזעריים אשר הוגדרו.
	נדבך 3 - הנדבך השלישי במסגרת העבודה של באזל II אשר מטרתו לעודד משמעת שוק על ידי פיתוח של מערכת דרישות גילוי, שתאפשר למשתתפים בשוק להעריך את ההון, החשיפות לסיכון ותהליכי הערכת הסיכון ובהתאם לכך להעריך את הלימות ההון של הבנק.
	נכסי סיכון - מורכבים מסיכון אשראי, סיכון תפעולי וסיכון שוק המחושבים בשיטה הסטנדרטית כאמור בהוראות ניהול בנקאי תקין מס' 201-211.
ס	סיכון CVA - Credit Valuation Adjustment - CVA הינו המרכיב בשווי הוגן של נגזר אשר מביא בחשבון את סיכון האשראי של הצד הנגדי בעסקה. סיכון CVA הוא הסיכון להפסד משערוך לשווי שוק בגין סיכון צפוי של צד נגדי לנגזרים מעבר לדלפק (OTC). כלומר, הפסד בגין ירידה בשווי ההון של הנגזרים, בשל עלייה בסיכון האשראי של הצד הנגדי (כגון: ירידת דירוג).
	סיכון אשראי של צד נגדי - הסיכון שהצד השני לעסקה ייכנס לכשל לפני הסילוק הסופי של תזרימי המזומנים בעסקה.
ש	שיעור המימון (LTV) - היחס בין המסגרת המאושרת בעת העמדת המסגרת לבין שווי הנכס.

מילון ואינדקס מונחים שנכללו בדוחות השנתיים

ליום 31 בדצמבר 2019

מונחים המתייחסים לבנקאות ופיננסיים

ABC	OTC - Over the Counter - עסקה במכשירים פיננסיים אשר מבוצעת מעבר לדלפק, ולא בבורסה.
א	אשראי חוץ מאזני - התקשרויות למתן אשראי וערבויות (לא כולל מכשירים נגזרים).
	איגרות חוב - נייר ערך המהווה התחייבות של המנפיק לשלם למחזיק האיגרת את הקרן שהונפקה בתוספת ריבית במועדים קבועים או בהתקיים תנאי מסויים.
	חבות - אשראי מאזני ואשראי חוץ מאזני כהגדרתם בהוראה 313 לניהול בנקאי תקין.
	חוב שגבייתו מותנת בביטחון - חוב פגום אשר פירונו צפוי להתבצע מממוש הביטחונות שהועמדו להבטחתו.
	חוב בארגון מחדש - חוב בעייתי בארגון מחדש מוגדר כחוב אשר לגביו, מסיבות כלכליות או משפטיות הקשורות לקשיים פיננסיים של חייב, הבנק העניק ויתור בדרך של שינוי בתנאי החוב במטרה להקל על החייב את נטל תשלומי המזומן בטווח הקרוב (הפחתה או דחייה של תשלומים במזומן שנדרשים מהחייב) או בדרך של קבלת נכסים אחרים כפירעון החוב (בחלקו או במלואו).
	חוב בהשגחה מיוחדת - חוב בהשגחה מיוחדת הוא חוב שיש לו חולשות פוטנציאליות, שבגינן נדרשת תשומת לב מיוחדת של הנהלת הבנק, אם החולשות לא יטופלו, עלולה להיגרם הידרדרות בסיכויים לפירעון החוב.
	חוב נחות - חוב נחות הוא חוב שאינו מוגן באופן מספק על ידי ביטחונות או על ידי יכולת התשלום של החייב, וקיימת אפשרות שהבנק יספוג בגינו הפסד אם הליקויים לא יתוקנו, לרבות חוב מעל 700 אלפי שקלים חדשים שנמצא בפיגור של 60 עד 89 ימים.
	חוב פגום - חוב יסווג כחוב פגום כאשר תשלום הקרן או הריבית בגינו מצויים בפיגור של 90 ימים או יותר, למעט אם החוב מובטח היטב ונמצא בהליכי גביה. כמו כן, כל חוב שתנאיו שונו במסגרת ארגון מחדש של חוב בעייתי יסווג כחוב פגום, אלא אם לפני הארגון מחדש ולאחריו נערכה בגינו הפרשה להפסדי אשראי לפי שיטת עומק הפיגור בהתאם לנספח להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 314 בדבר חובות בעייתיים בהלוואות לדיר.
	חובות בעייתיים - חובות המסווגים באחד מהסיווגים השליליים הבאים: השגחה מיוחדת, נחות או פגום.
י	יתרת חוב רשומה - יתרת החוב, לרבות ריבית צבורה שהוכרה, פרמיה או ניכיון שטרם הופחתו, עמלות נדחות נטו או עלויות נדחות נטו שנזקפו ליתרת החוב וטרם הופחתו, ובניכוי סכום החוב שנמחק חשבונאית.
מ	מכשיר פיננסי - חוזה היוצר נכס פיננסי בישות אחת והתחייבות פיננסית או מכשיר הוני בישות אחרת.
	משך חיים ממוצע - מח"מ - אורך החיים הממוצע של איגרת חוב. נמדד בשנים באמצעות שקלול תשלומי הקרן של האיגרת והריבית עלייה לאורך חייה עד לפדיונה הסופי. משך חיים ממוצע של איגרת מבטא את רגישות המכשיר הפיננסי לשינויים בשיעורי הריבית. המח"מ מחושב כיחס בין ממוצע משוקלל של תשלומי איגרת החוב למחירה.
נ	נגזרים - מכשיר פיננסי או חוזה אשר שוויו משתנה בתגובה לשינוי במחיר נכס הבסיס (מכשיר פיננסי, נכס פיזי, מדד מחירים, דירוג אשראי או נכס בסיס אחר), דורש השקעה ראשונית קטנה או מינימלית ביחס לסוגים אחרים של חוזים, וצפוי להיות מסולק במועד עתידי.
ס	סינדיקציה - מתן הלוואה על ידי קבוצת לווים במשותף.
ש	שוק פעיל - שוק בו עסקאות בנכס או בהתחייבות מתקיימות בתדירות ובנפח מספיקים על מנת לספק מידע באופן שוטף על תמחור הנכסים וההתחייבויות.

מונחים המתייחסים להוראות רגולטוריות

ABC	EMIR - European Market Infrastructure Regulation - הוראות של האיחוד האירופאי אשר אומצו במטרה לגביר את היציבות, השקיפות והיעילות בשוקי הנגזרים.
	FATCA - Foreign Accounts Tax Compliance Act - חוק ה-FATCA האמריקאי - Foreign Account Tax Compliance Act קובע חובת דיווח לרשות המסים האמריקאית (ה-IRS) על חשבונות המוחזקים על ידי דמויות אמריקאיות (U.S Person) במוסדות פיננסיים זרים (מחוץ לארצות הברית).
	LCR - Liquidity coverage ratio - יחס כיסוי הנזילות - מוגדר כיחס בין הנכסים הנזילים באיכות גבוהה ובין תזרים המזומנים היוצא נטו ל-30 הימים הבאים, תחת תרחיש קיצון. היחס משמש כמדד ליכולת הבנק לעמוד בצרכי נזילותו לתקופה של חודש קדימה.

